CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

Nr. 1 – 1963

Biblioteca aios

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Desen la Geografie

...Obcine, Dunăre, Crișuri...
Parcă aud la fereastră frunzișuri,
dar nu-i decît legănarea zăpezilor, dulce,
care-ar vrea să mă culce.
Frumusețea patriei mele
tremură-n licăr de stele,
coboară cu izvoare de munte
să țină sfat sub zăpezi
în larg de ogoare, cît vezi,
ca boabele în curînd să răsară
vestind auriul de cer: primăvară!

Privesc spre geam... floarea de gheață își scrie
cristalina ei poezie,
dar, privind-o, vă am mai aproape
meri și cireși, lanuri unduitoare,
soare și murmur de ape.
Din caietul de geografie,
iată, învie
și stau să irumpă
bogățiile tale, republică,
patrie scumpă.

VICTORIA ANA TĂUȘAN

Patria mea!

Mulţumire

Pentru cîntări ce-n inimi cald vibrează
Şi pentru tot ce-i tînăr pe pămînt —
Pentru-a vieţii luminoasă rază
Şi pentru holda legănată-n vînt;

Pentru uzine, fabrici, şantiere,
Pentru răcoarea dulce de pe mări
Şi pentru tot ce creşte cu putere
Sub cerul 'nalt al scumpei noastre ţări;

Pentru speranţe mari, fără de moarte,
Şi pentru visuri care se-mplinesc,
Şi pentru tot ce-aproape-i sau departe,
Partidului din suflet mulţumesc!

IOAN MEIŢOIU

Ţara mea

de DEMOSTENE BOTEZ

Streinule, cînd vei vedea,
În zare, şir de coşuri noi
De fabrici, înălţîndu-se ca plopii,
Să ştii că te apropii
De ţara mea,
Că ai ajuns la noi.

Cînd drumul lung al drumeţiei tale,
Ca-n zorii roz ai unei dimineţi,
Va trece-n munţi cu fagi bătrîni la poale
Şi-o desluşi-nainte ca un zid
Negreaţa unui codru de molid,
Iar, sus, cununa lui de stînci şi nea,
Să ştii atunci că treci prin ţara mea...

Streinule, cînd vei găsi-n oraşe,
Pe unde-au fost cocioabe vechi de lemn
Sau poate doar ruine de război,
Păienjeniş de schele uriaşe,
Un alt oraş întreg de case noi
Şi străzi cu tei ce-au înflorit abia,
Să ştii că toate-acestea-s semn
Că treci prin ţara mea.

Streinule, de-ai să-ntîlneşti în cale
Pe stradă, într-o seară, în apus,
Vreun muncitor, spre casa lui, agale
Cu voie bună şi cu fruntea sus,
Şi de-i vedea,
Vorbind cu el, că-i mîndru şi e demn,
Să ştii atunci că şi aceasta-i semn
Că ai vorbit c-un om din ţara mea.

Peste dealuri

Albe dealuri şi colnice
cît cuprinzi, din zări în zări,
şi-au boltit de frig, s-ar zice,
îndoitele spinări.

În pustietatea mare
dintre margini de păduri
numai rareori apare
urma iepurilor suri.

Vîntul fluieră subţire
colindînd în voia lui.
Nimeni. Gol. Doar nişte fire
leagă-n aer grui cu grui.

Dar prin sîrma lor trec, vere,
şi electrice lumini,
şi căldură, şi putere
pentru mori, pentru maşini.

Iarnă. Ger. Zăpadă mare.
Colţ uitat de lume, zici?
Asta, vere, ţi se pare.
Omul e stăpîn pe-aici.

ŞTEFAN IUREŞ

24 IANUARIE

Orașul cu turlele albe învăluit în zăpezile argintii ale iernii trăia zile de sărbătoare. Pe uliţele strîmbe, străbătute de sănii fugare, mii de oameni se îndreptau spre o veche clădire unde Adunarea electivă a Moldovei urma să hotărască noul domnitor al ţării.

Mulţimea se strîngea în jurul clădirii — zid viu — şi era o linişte atotcuprinzătoare. Numai clinchetele subţiri ale clopoţeilor se auzeau în răstimpuri.

Ţărani cu bărbile albe, sprijiniţi în ciomege, orăşeni în veşminte pestriţe, calfe şi lucrători, mici negustori aşteptau clipa care avea să vestească rezultatul alegerii.

Era ora 12...

Fiecare deputat al Adunării elective se urca la tribună pentru a depune jurămîntul. Apoi, în ordine alfabetică, declarau numele deputatului propus, scriindu-i numele pe un pergament. Primul a fost întrebat Vasile Alecsandri, poetul iubit de toată ţara, glorie a stihului romînesc. Poetul a înaintat cîţiva paşi şi a rostit, cu voce sigură:

— Votez pentru Alexandru Cuza!

Rînd pe rînd, deputaţii rosteau acelaşi nume. Erau siliţi să-l rostească, scrîşnind, chiar şi aceia care ar fi vrut să stăpînească tronul Moldovei pe mai departe tot Mihail Sturdza, cel care împilase crunt poporul.

Apoi, pe treptele clădirii a apărut cineva care a vestit miilor de oameni care aşteptau cu căciulile în mîini, în semn de respect, numele noului domn:

— Oameni buni, a fost ales colonelul Alexandru Ioan Cuza!

Din mii de piepturi a izbucnit un puternic „uraaa", zeci de mii de picioare au început să bătătorească zăpada în ritmul unei hore, ca din pămînt au apărut tarafurile de lăutari, veche şi statornică mîndrie a bătrînului Iaşi. Pe placarde ridicate sus, deasupra capetelor, scria: „Trăiască domnul! Trăiască deputaţii! Jos strigoii! Moarte lui Mihail Sturdza!"

A doua zi, Alecsandri a fost recunoscut, pe stradă, de către oamenii simpli, care continuau să sărbătorească marele eveniment. Cuza manifestase înţelegere şi simpatie faţă de revoluţie şi de idealurile de la 1848, lua parte ţăranilor în Adunarea ţării şi promitea să uşureze viaţa celor oropsiţi. Aceştia, împresurînd Adunarea, în momentul decisiv, au impus de fapt alegerea sa ca domn. De nu mai puţină simpatie se bucura bardul de la Mircești, Alecsandri. Iată cum descrie poetul scena întîlnirii cu mulţimea: „În zadar încercai să evit această întîlnire, fui recunoscut în sania mea şi într-o clipită mă văzui înconjurat de peste trei mii de oameni care începură a striga, ovaţionîndu-mă: «Trăiască Alecsandri! Trăiască deputatul nostru, trăiască poetul nostru!»

Vrură să mă smulgă din sanie ca să mă poarte în triumf: doi comisari de poliţie care se găseau acolo mă apărară, spunînd mulţimii că eram bolnav. În sfîrşit, luai cuvîntul pentru a spune:

Fraţilor! Să trăiască steagul Moldovei, steagul romînesc pe care-l purtaţi cu atîta fală! La aceste cuvinte, era gata să asurzesc de urale. Era o scenă de noapte, din cele mai fantastice. Din mijlocul acestui tumult auzii o voce de veritabil tenor strigînd: «Unde-i muzica?» Muzica militară îşi făcea loc prin mulţimea compactă care mă înconjura. Atunci aceeaşi voce reluă: «Cîntaţi, măi, Hora Unirii, că Alecsandri a făcut-o!»

Noi urale însoţite de joc şi cîntece, era magnific!"

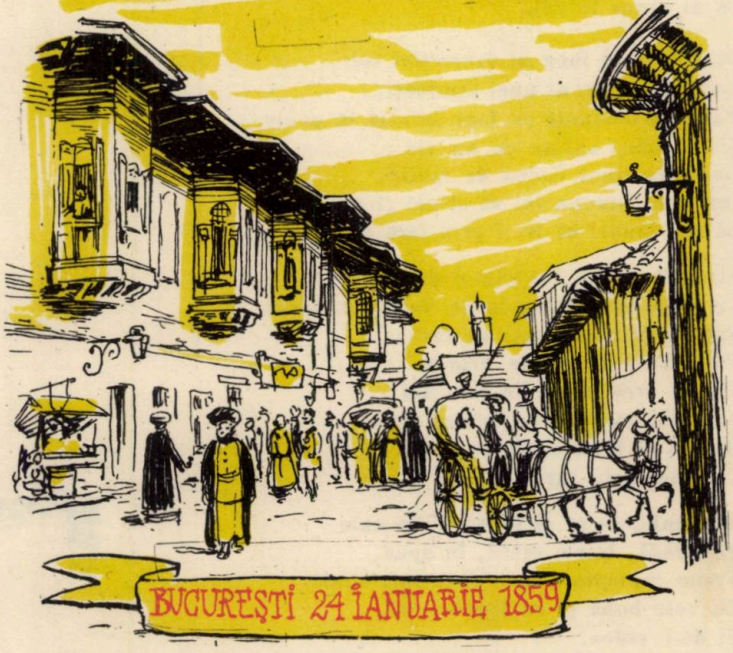

Zeci de mii de oameni au manifestat şi la Bucureşti în favoarea ideii unioniste, silind pe deputaţii reacţionari să aleagă pe cel pe care, cu puţine zile înainte, îl aleseseră şi moldovenii. Caimacămia voia să încerce acum, în ultimul ceas, o lovitură care să-i înlesnească împlinirea planurilor sale. În ziua sorocită alegerii, clădirea Adunării a fost înconjurată de soldaţi, care au primit ordin să alunge mulţimea. Dar armata, care nutrea aceleaşi sentimente ca poporul adunat, nu a ascultat aceste ordine. Mii de oameni din vecinătatea Adunării au năvălit pe toate porţile spre lăcaşul furtunoaselor discuţii.

Au trecut două zile...

La sfîrşitul dezbaterilor, în ciuda majorităţii reacţionare din Adunare, sub presiunea poporului venit în apărarea marii idei a Unirii, a fost propus Alexandru Ioan Cuza.

Un martor la aceste evenimente ne descrie astfel înălțătoarea clipă: „Tot Bucureștiul era în picioare, de la Filaret și dealul Mitropoliei pînă la Băneasa. Răsunau strigăte: Trăiască Unirea! Trăiască Vodă Cuza, alesul Moldovei și al Munteniei! Trăiască Romînia, una și nedespărțită!"

Iluminat de faclele pîlpîitoare, orașul lui Bucur, legănat de cîntecele muzicilor militare, trăia clipe de fericire și izbîndă. La marile case boierești, adevărate cetăți, perdelele erau trase... Pe străzi însă poporul petrecea, negustorii alergau pretutindeni, cu coșurile de nuiele pline de covrigi calzi și parfumați, la hanuri, butoaiele erau scoase în stradă, și vinul curgea berechet. Fiecare om simplu găsea în buzunar un bănuț — pentru unii ultimul — cu care să petreacă în zilele și nopțile de iarnă. Copiii mahalalelor, suiți în clopotnițele bisericilor, făceau să răsune în văzduh dangăte de bronz.

De la podul Calicilor, sau al Caliței, cum i se mai spunea, de la Hanul Roșu ori de la bariera Tîrgului din afară, oamenii veneau continuu. Străbăteau aceleași străzi pe care le străbătuseră, desculți, în anul 1848.

Într-o școală, la margine de mahala, un dascăl cărunt le povestea celor cîțiva școlari care onoraseră școala cu prezența lor în acele zile despre prietenia de veacuri care leagă pe moldoveni de valahi. Au fost evocate nenumărate lupte în care — unite — armatele Țărilor Romîne i-au înfruntat pe prădalnicii otomani. Copiilor li se părea că aud apropiindu-se tropotele cailor oștenilor lui Mihai Viteazul, cel care realizase visata unire într-o strălucitoare a istoriei.

Și zăpada cădea, liniștitoare, flori ciudate, de gheață, pîlpîiau la ferestre și cîntecele se înfrățeau cu fulgii albi și rotunzi...

Dacă bătrînul, de demult adormit, Ion Neculce ar fi trăit, s-ar fi întors în zori acasă, ar fi aprins lumînarea de seu, ar fi ales cea mai bună pană și cea mai mătăsoasă hîrtie și ar fi scris, cu slove de aur și de miere, despre înfăptuirea visului secular — Unirea...

ȚARA LUI MOȘ ION ROATĂ

Uneori cînd privesc minunata pictură a lui Theodor Aman: „Hora Unirii la Craiova", simt că tabloul prinde viață. Sînt înfățișați, sub stelele nopții de ianuarie, în fața unei clădiri albe, zeci de țărani cuprinși într-o horă. Chipurile lor sînt iluminate de flăcări roșietice, ca frunzele castanilor toamna. Totul prinde contur, tabloul are o nebănuită adîncime. Mai mult, s-ar părea că opera lui Aman are sonoritate, atît de clar ți se pare că auzi chiotele bucuriei, zgomotele înfundate ale pașilor, bătînd pămîntul.

După o jumătate de veac de la vestita horă, domnitorul ales, pentru prima oară, din voința unită a moldovenilor și a muntenilor, fusese de mult alungat de monstruoasa coaliție burghezo-moșierească. Aceasta a înscăunat în scaunul lui Cuza pe Carol I de Hohenzollern, sîngeros dictator, străin de interesele poporului. La 1907, din porunca lui, gloanțele au secerat viețile țăranilor răsculați, atît în Moldova, cît și în Muntenia.

În cealaltă jumătate de veac ce s-a scurs, țara noastră a devenit, în 1944, liberă, iar în 1947 monarhul a fost alungat.

Moș Ion Roată, bătrînul înțelept și sfătos cu care ne-am întîlnit în scrierile altui moș Ion sfătos și înțelept, Ion Creangă, ar fi fericit de-ar trăi, azi, alături de noi. Trăim într-o țară liberă, în care partidul veghează fericirea poporului. Poporul romîn trăiește în frăție cu minoritățile naționale și construiește o viață nouă. Cei care au înșelat, după 1859, voința poporului și a lui Moș Ion Roată au fost pentru totdeauna îndepărtați. Țara noastră, pentru care actul Unirii a însemnat o pagină luminoasă a istoriei sale va înflori ca în visele poeților...

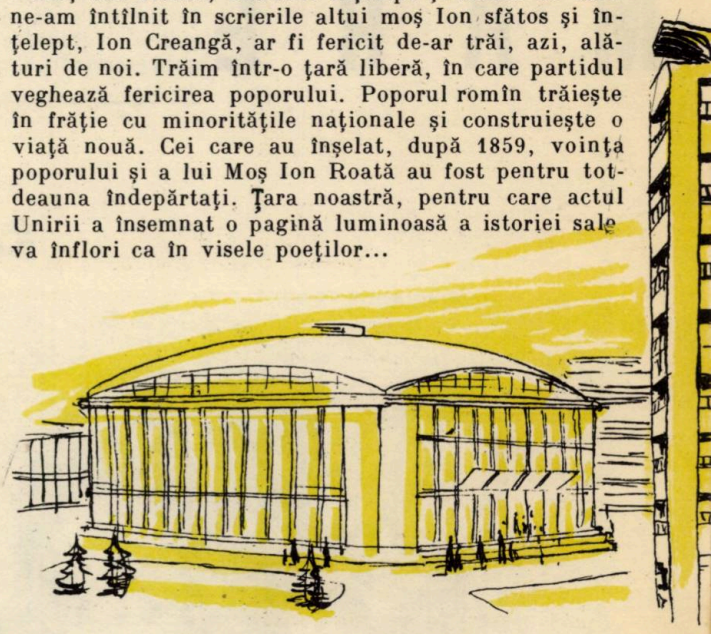

FILATELIE

100 DE ANI DE LA PRIMA EMISIUNE DE MĂRCI POȘTALE A ȚĂRILOR ROMÎNE UNITE

S-au împlinit 100 de ani de la apariția primei emisiuni de mărci poștale a Țărilor Romîne unite.

Se știe că înaintea acesteia au mai existat în țara noastră două emisiuni de mărci poștale, vestitele „cap de bour" (emisiunea I și emisiunea a II-a) (1858), care au fost însă folosite numai în Moldova, unde exista și poștă de stat. Muntenia, ca țară aparte, nu avea mărci poștale, nici poștă de stat; taxa pentru corespondență era plătită în numerar o dată cu depunerea scrisorii pentru expediere; transportul se făcea prin „poșta" organizată de persoane particulare sau prin poștele străine care aveau organizații și în Țările Romîne.

După Unirea Principatelor, printre primele reforme s-a numărat și unificarea serviciilor poștale din Moldova și Muntenia. Totodată s-a extins și în Muntenia sistemul francării corespondenței cu mărci poștale. În consecință, a fost pusă în circulație o nouă serie de mărci poștale, a Țărilor Romîne unite.

Emisiunea era alcătuită din trei valori: o marcă de 3 parale (pentru expedierea gazetelor și a imprimatelor), una de 6 parale (pentru corespondența „locо") și una de 30 de parale (pentru scrisorile expediate spre altă localitate din țară).

Mărcile Țărilor Romîne unite au, pe lîngă capul de bour, și vulturul, stema Munteniei, iar textul este imprimat cu litere latine.

Pentru a sublinia importanța primei emisiuni de mărci poștale a Țărilor Romîne unite, cele trei mărci aveau, laolaltă, culorile drapelului național; marca de 3 parale era galben-portocalie, cea de 6 parale — roșie, cea de 30 de parale — albastră.

Ca și emisiunile „cap de bour", această emisiune este una dintre cele mai rare din lume, din care cauză este deosebit de prețuită. Cea mai rară dintre cele trei valori este marca de 3 parale, pentru că a fost folosită în special la francarea gazetelor; or, gazetele nu prea se păstrează! Chiar acum o sută de ani marca de 3 parale era cam rară, astfel încît a fost înlocuită, uneori, pe gazete, cu o jumătate din marca de 6 parale, tăiată în diagonală.

Această emisiune a fost tipărită la aceeași mașină la care au fost tipărite cele două emisiuni „cap de bour". Deoarece mașina se manevra cu mîna (mărcile se tipăreau bucată cu bucată), prima emisiune a Țărilor Romîne unite e denumită, de filateliști, „tipar de mînă", spre deosebire de a doua emisiune a Țărilor Romîne unite (1864), care a fost imprimată la o mașină care tipărea dintr-o dată coli întregi.

La 31 decembrie 1864, cele două emisiuni „Țările Romîne unite" au fost retrase din circulație, urmînd a fi înlocuite cu o nouă emisiune, „Alexandru Ioan Cuza", care popularizează figura domnitorului.

*

În cinstea centenarului primei emisiuni apărute în Țările Romîne unite, marcă tradițională „Ziua mărcii poștale românești" din 1962 a fost dedicată acestui eveniment. În afară de textul aniversar de pe marca propriu-zisă, pe vigneta însoțitoare este reprodusă o marcă de 30 de parale pe un fragment de scrisoare (plicuri nu se foloseau încă pe atunci, mărcile erau lipite direct pe scrisoarea împăturită).

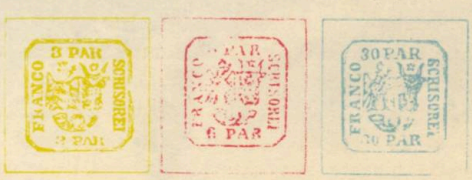

Prima emisiune de mărci poștale a Țărilor Romîne unite. 1862. Hîrtie albă, tipar de mînă

DRAGOSTEA CEA MARE

Cînd te gîndeşti la Lenin, la întreaga lui viaţă, îţi dai seama cît de puternică şi de statornică a fost dragostea sa faţă de oamenii muncii, încrederea lui într-înşii.

Oricît de împovărat de treburi ar fi fost, Lenin căuta întotdeauna să-şi facă timp pentru a sta de vorbă cu muncitorii, cu ţăranii, cu intelectualii. Aşa cum arată Nadejda Konstantinovna Krupskaia, Lenin se simţea atras în mod deosebit „de muncitori... cu care discuta nespus de bucuros despre problemele cele mai apropiate şi mai intime şi preţuia mult părerea lor".

Bătrînul muncitor P.A. Danilov de la „Putilov" îşi aminteşte o întîmplare semnificativă. Era în toamna anului 1917. Generalul Krasnov se apropia de Piterul revoluţionar. La apelul lui Lenin, în uzine se formaseră detaşamente ale Gărzilor roşii, care plecau imediat pe front. Era perioada cea mai grea a luptei pentru puterea sovietelor. Într-o noapte întunecoasă, cîţiva muncitori care făceau de gardă şedeau într-un colţ al secţiei, lîngă sobă, şi fierbeau cartofi. Deodată au apărut doi oameni: unul în uniformă militară, celălalt — un bărbat scund şi robust — purta un palton cu gulerul ridicat şi şapcă. Era Lenin. A dat mîna cu toţi, s-a aşezat lîngă foc şi şi-a întins spre el mîinile îngheţate, dar imediat s-a ridicat şi a început să pună întrebări: Cum văd putiloviştii preluarea puterii de către bolşevici? Care este în general starea de spirit în uzină? Cîte detaşamente au fost organizate şi trimise pe front?... Uzina are materie primă şi combustibil?...

Apoi el a ascultat cu cea mai mare atenţie răspunsurile, uitîndu-se, cu ochii lui căprui şi expresivi, la însoţitorul său, ca şi cum l-ar fi îndemnat: ascultă ce spune, ce gîndeşte clasa muncitoare! Între timp începuse să fiarbă ceaiul şi erau gata şi cartofii. Cam stînjeniţi, muncitorii l-au invitat pe Lenin să bea ceaiul cu ei.

PRIMA SARC

de Z. VOSKRESENSKAIA
Desen de P. VASILIEV

Vîntul năpraznic îndoia brazii înalţi, de parcă voia să-i rupă. Nori întunecoşi se lăsau ameninţători deasupra pădurii. Nastea păşea apăsat împotriva vîntului. Şi-a tras cît a putut mai bine pumnii mici în mînecile jachetei. Inima, speriată, bătea să-i spargă pieptul. După înfăţişare, fata părea de vreo 15 ani. Era mică şi uşoară ca un fulg, de te mirai cum n-o lua vîntul.

Ieşind din pădure, Nastea o luă pe un drum înzăpezit. Mergînd, privea cu atenţie în toate părţile şi repeta în gînd: „Ăsta-i gardul pe care scrie «Cîine rău»." Din fundul curţii s-a repezit spre poartă un dulău fioros. Nastea a trecut repede pe partea cealaltă a drumului. „Mihail Stepanovici a spus că după gardul acesta trebuie să urmeze o vilă roşie cu două ferestre spre stradă, iar de acolo nu mai e mult pînă la vila «Vaza»". Un băieţel cu sania a trecut repede pe lîngă Nastea făcîndu-i un semn prietenos, de parcă ar fi cunoscut-o. Dar iată că fata a ajuns în dreptul unei vile cu două etaje, cu acoperişul ţuguiat, înconjurată de brazi înalţi. Asta era „Vaza". Nastea s-a oprit şi s-a uitat cu atenţie în jur. Primise instrucţiuni stricte: să intre în casă fără să fie observată de nimeni, pentru ca nu cumva să atragă după ea vreun spion. Strada era pustie, iar Nastea era gata s-o ia pe cărăruia care ducea la vilă, cînd a auzit din spate un glas puternic:

— Hei, fereşte!

Tresărind, Nastea a luat-o la fugă înapoi de parcă nici n-ar fi avut de gînd să meargă înspre vilă. Pe lîngă ea a trecut o sanie, şi ochii vizitiului au privit-o ameninţători.

„De unde o fi apărut şi ăsta? Şi ce încruntat se uită! N-o fi vreun spion?" Văzînd că sania se îndepărtează, Nastea s-a mai liniştit. Acum putea s-o ia fără grijă spre vilă. Dar abia a făcut doi paşi şi pe por-

— Bucuros, a răspuns el și, continuînd să asculte, a băut cu plăcere ceai și a mîncat cartofi, înmuindu-i în sarea turnată pe o bucată de ziar.

Dar iată cum și-a petrecut Vladimir Ilici sărbătoarea de 1 Mai 1920. Dimineața a luat parte la subotnik. Apoi a rostit o cuvîntare însuflețită la un mare miting închinat punerii pietrei inaugurale la monumentul „Munca eliberată". În aceeași zi, în cantina de la „Triohgorka", a vorbit în fața textiliștilor, apoi a rostit cîte o cuvîntare la mitingurile oamenilor muncii din raioanele Bauman și Zamoskvoreț k. Iar seara a plecat din nou la marginea orașului, în raionul Blaguše-Lefortovski, la inaugurarea Palatului muncitoresc, unde și-a petrecut tot restul zilei de sărbătoare, discutînd simplu, de la inimă la inimă, cu muncitorii.

Odată a avut loc următoarea întîmplare: La Kremlin a venit un ostaș al Armatei Roșii care s-a prezentat la secretarul lui Lenin și i-a dat o jumătate de pîine. „Dă-i-o lui Ilici s-o mănînce sănătos, acum e foamete". Nu s-a înscris pentru audiență și a cerut numai secretarului să i-l arate și lui pe Lenin cînd o trece pe acolo. Asemenea cazuri se repetau des. Lenin interzisese să i se facă daruri, ba chiar se supăra cînd i se aduceau. Dar darurile făcute cu inima curată, mărturii ale dragostei sincere a poporului, soseau totuși la Kremlin din toate colțurile țării. De obicei, la indicația lui Lenin, ele erau trimise la case de copii sau spitale.

Dragostea și grija lui Vladimir Ilici față de oameni au fost uimitoare. Și oamenii i-au răspuns și-i răspund la fel, ceea ce vedem cu deosebită forță astăzi, cînd cele mai măreț e idei leniniste se traduc în viață...

BORIS POLEVOI

INĂ DE PARTID

tiță au ieșit un bărbat și o femeie. A așteptat pînă ce perechea s-a pierdut printre brazi, a mai privit o dată în jur și a intrat în curtea vilei. Ușa de la intrare s-a deschis ușor. Ajunsă în săliță, Nastea s-a pomenit în fața altei uși. A bătut în ea cu pumnul înghețat. Nici un răspuns. „Înseamnă că ei au ieșit la plimbare. Cît m-am străduit să nu întîrzii și acum trebuie să-i aștept". În săliță era frig și Nastea aștepta zgribulită. Deodată a auzit portița de la intrare scîrțiind. „S-au întors". Și Nastea a început să repete în șoaptă parola: „Nu cumpărați mere murate?", „Nu cumpărați mere murate?" Își aducea aminte și cuvintele răspunsului: „O să luăm vreo două kilograme dacă nu-s prea scumpe". Fata a întredeschis încetișor ușa, dar, speriată, și-a retras repede capul. Pe cărarea dintre brazi se îndrepta spre vilă vizitiul care o privise încruntat pe stradă. Nastea a simțit că i se înmoaie picioarele. Fără să stea pe gînduri, s-a repezit spre un colț al săliței unde se afla o ladă mare. A săltat capacul și s-a strecurat înăuntru. Cu un pocnet scurt, capacul a căzut, lăsînd-o în beznă. A auzit cum omul bătea în ușă. Apoi pașii lui au tropăit pe podeaua săliței. Pe Nastea au cuprins-o fiori reci. „Acum o să deschidă lada..." Capacul a trosnit. Omul s-a așezat pe ladă. „Ce mă fac acum? M-am prins în cursă ca un șoarece. Poftim! Uite cum mi-am dus la îndeplinire prima sarcină de partid... Dar trebuie să scap de aici cu orice preț. Am să strig și fiorosul ăsta, speriat, are să se ridice de pe ladă. Atunci ies repede și o iau la goană spre pădure. Și dacă mă prinde? Nu-i nimic. Principalul e să-l îndepărtez de această casă". Nastea și-a încordat vocea ca strigătul să fie cît mai puternic. Dar n-a apucat să scoată nici un sunet și a auzit vocea vizitiului:

— Bună ziua, Nadejda Konstantinovna, bună ziua, Vladimir Ilici.

Vladimir Ilici? Lenin? Oare n-o înșală auzul? Va să zică omul care s-a așezat pe ladă nu e spion, e de-al nostru!

— Ne așteptați de mult? a întrebat Nadejda Konstantinovna.

— De vreo douăzeci de minute. V-am adus poșta.

— Ce bine că ne-am întors repede; altfel ai fi înghețat de tot...

Era glasul lui Vladimir Ilici. Era chiar el, Lenin.

— Intră să te încălzești puțin, s-a auzit iar glasul lui Lenin.

— Nu pot; sînt tare grăbit. Adineauri, pe lîngă casa dumneavoastră se învîrtea o fetișcană care dădea de bănuit. A trebuit să merg pînă la marginea satului. Mi-am lăsat acolo sania.

— Atunci, la revedere. Mulțumesc pentru scrisori.

Omul a ieșit. S-a auzit apoi cum se răsucea o cheie în broască.

— Mere murate... Nu cumpărați mere murate?

Glasul Nastei a răsunat firav, abia auzit. În clipa următoare, capacul lăzii s-a ridicat și deasupra fetei s-a aplecat fața alarmată a lui Vladimir Ilici.

— Vladimir Ilici... Mere murate... a rostit printre lacrimi Nastea.

— Nu plînge, te rog nu plînge! O să cumpărăm mere murate; vreo două kilograme dacă nu-s prea scumpe.

Vladimir Ilici a dus fata în casă, a așezat-o pe divan și i-a privit mîinile.

— Vai, vai, merele tale murate au înghețat de tot!

— Îndată o să fiarbă ceaiul, a spus Nadejda Konstantinovna, făcîndu-și de lucru lîngă primus. Vladimir Ilici a scos din buzunar o mănușă de lînă și a început să frece cu ea mîinile înghețate ale fetei. Nastea nu putea scoate nici un cuvînt. Numai lacrimile, încăpățînate, i se rostogoleau pe obraji. Vladimir Ilici o întrebă:

— Explică-mi acum, te rog, ce-ai căutat în ladă?

Nastea i-a povestit întîmplarea cu vizitiul, și Vladimir Ilici a rîs pînă la lacrimi.

— Dar cîți ani ai? o întrebă Lenin pe Nastea, privindu-i fața roșie de frig și plîns.

— Optsprezece..., a rostit, fără prea multă hotărîre fata, lăsînd ochii în pămînt.

— Așa am crezut și eu.

Dar Nastea n-a putut ghici de ce a zîmbit Lenin rostind aceste cuvinte.

— Va să zică ai venit după articolul meu pentru „Proletarul".

— Da, da. Mihail Stepanovici mi-a spus să i-l aduc pînă deseară, așa că trebuie să plec imediat.

— Dar vezi că n-am terminat încă articolul, a spus cu vinovăție Lenin. Mai am de lucru cel puțin două ceasuri, dacă nu chiar trei. Ce spui, Nadiușa?

— Da, cred că cel puțin trei ceasuri, răspunse Nadejda Konstantinovna.

— Cum, nu e gata? a întrebat, neîncrezătoare, Nastea. Mihail Stepanovici mi-a spus că trebuia să fie gata.

— Nici eu nu știu cum s-a întîmplat de nu l-am putut termina, a răspuns Lenin, ridicînd din umeri. Dar nu-i nimic; pînă am să isprăvesc de scris, tu ai să dormi puțin. Trebuie să te întremezi. Să n-ai nici o grijă. Cum e gata articolul, te trezesc.

Nastea s-a așezat să bea ceai cu Nadejda Konstantinovna, iar Vladimir Ilici s-a retras în biroul lui să scrie.

„Înseamnă că n-a terminat articolul cu adevărat" — a gîndit Nastea.

După ce a băut ceaiul, Nastea s-a culcat pe divan și a adormit îndată. A trezit-o Vladimir Ilici.

— E timpul să pleci. Numai dacă ți s-au dezghețat picioarele.

— Mă simt foarte bine, nu mă mai doare nimic, răspunse repede Nastea.

— Și să știi, a continuat Vladimir Ilici, că, pe lîngă articolul după care te-a trimis Mihail Stepanovici, am mai scris unul care trebuie să apară neapărat.

Nastea mergea pe drum. Vîntul îi sufla din spate, grăbind-o parcă. În mănușile calde de lînă — aceleași cu care i-a frecat mîinile înghețate Lenin — simțea furnicături prin degete, dar nu de frig, ci de căldură. De după gardul pe care scria „Cîine rău" s-a repezit același dulău, lătrînd furios.

— Nu-ți fie frică, fetițo, nu mușcă, i-a strigat cineva din curte.

— Nici nu mi-e frică, a răspuns Nastea.

Nastei nu-i era frică. Sub jacheta de postav, simțea la piept foile de hîrtie pe care Ilici scrisese cele două articole pentru ziarul bolșevic „Proletarul".

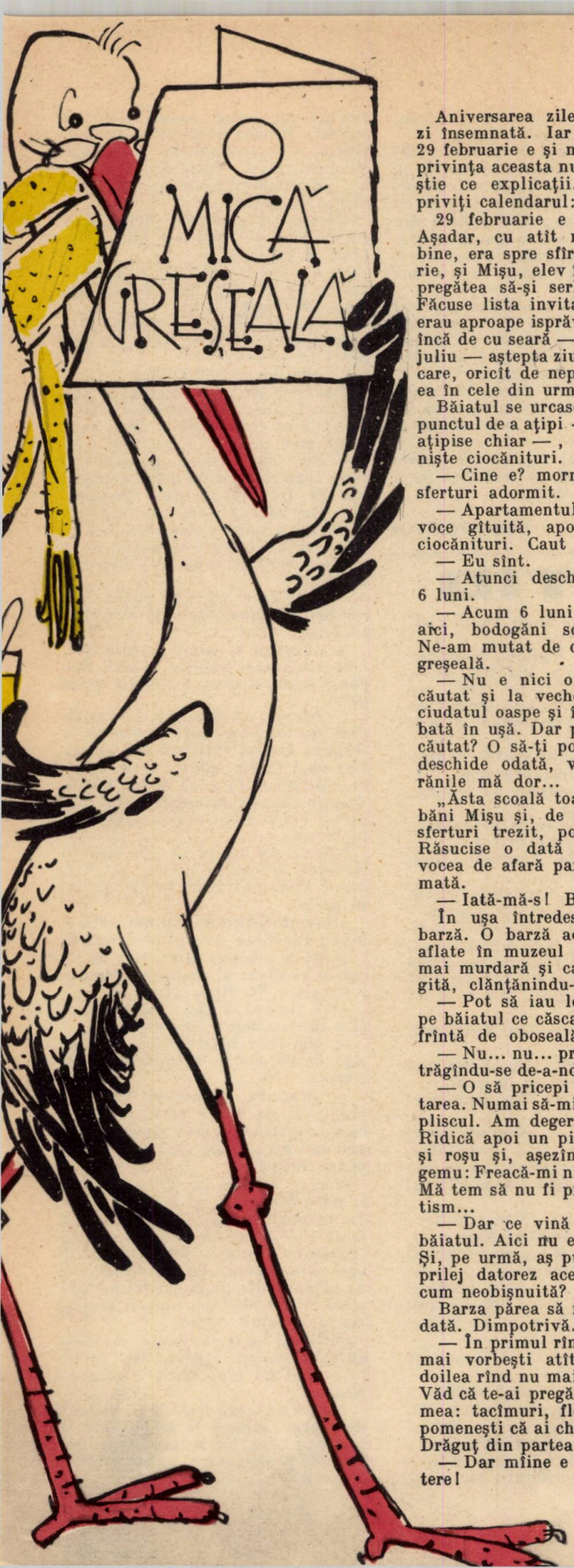

Aniversarea zilei de naștere e o zi însemnată. Iar cînd te naști la 29 februarie e și mai însemnată. În privința aceasta nu e nevoie de cine știe ce explicații. E suficient să priviți calendarul:

29 februarie e un oaspete rar. Așadar, cu atît mai așteptat. Ei bine, era spre sfîrșitul lunii februarie, și Mișu, elev în clasa a IV-a, se pregătea să-și serbeze aniversarea. Făcuse lista invitaților, pregătirile erau aproape isprăvite, și, în sfîrșit, încă de cu seară — emoționat și grijuliu — aștepta ziua de 29 februarie, care, oricît de nepunctuală, vine și ea în cele din urmă...

Băiatul se urcase în pat și era pe punctul de a aținea — dacă nu cumva aținease chiar —, cînd auzi la ușă niște ciocănituri.

— Cine e? mormăi Mișu pe trei sferturi adormit.

— Apartamentul 26? Se auzi o voce gîtuită, apoi răzbătură alte ciocănituri. Caut pe elevul Mișu.

— Eu sînt.

— Atunci deschide. Te caut de 6 luni.

— Acum 6 luni nici un locuiam aici, bodogăni somnoros băiatul. Ne-am mutat de curînd. Poate e o greșeală.

— Nu e nici o greșeală. Te-am căutat și la vechea adresă, glăsui ciudatul oaspe și începu din nou să bată în ușă. Dar pe unde nu te-am căutat? O să-ți povestesc eu... Dar deschide odată, vîntul suflă tare, rănile mă dor...

„Ăsta scoală toată casa" — bombăni Mișu și, de data asta pe trei sferturi trezit, porni să deschidă. Răsucise o dată cheia, cînd auzi vocea de afară parcă și mai sugrumată.

— Iată-mă-s! Bine te-am găsit!

În ușa întredeschisă se afla o barză. O barză adevărată, ca cele aflate în muzeul școlii, dar mult mai murdară și care tremura rebegită, clănțănindu-și pliscul.

— Pot să iau loc? întrebă barza pe băiatul ce căsca uluit ochii. Sînt frîntă de oboseală, m-ai omorît...

— Nu... nu... pricep, bîigui Mișu, trăgîndu-se de-a-ndaratelea spre pat.

— O să pricepi îndată, cîrîi arătarea. Numai să-mi dezmorțesc puțin pliscul. Am degerat de-a binelea... Ridică apoi un picior subțire, lung și roșu și, așezîndu-se în fotoliu, gemu: Freacă-mi niței piciorul stîng. Mă tem să nu fi prins vreun reumatism...

— Dar ce vină am eu? se răți băiatul. Aici nu e spital veterinar! Și, pe urmă, aș putea să știu cărui prilej datorez această vizită oarecum neobișnuită?

Barza părea să nu se lase intimidată. Dimpotrivă. Zise:

— În primul rînd te rog să nu-mi mai vorbești atît de rece. În al doilea rînd nu mai face pe niznaiul. Văd că te-ai pregătit pentru sosirea mea: tacîmuri, flori, farfurii... Te pomenești că ai chemat și invitați... Drăguț din partea ta...

— Dar mîine e ziua mea de naștere!

— Ce coincidență! Și a mea... Care va să zică ne-am născut amîndoi la 29 februarie... Felicitările mele și la mulți ani... Mulțumesc, la fel... N-ai idee cît mă bucur că am sosit la timp. Aproape că pierdusem orice nădejde. Acum însă necazurile au rămas în urmă. Să ciocnim.

— Să lăsăm gluma. Cer explicații! se răsti înfuriat băiatul în timp ce barza își turna netulburată dintr-o sticlă un pahar de ceai. Gustă două-trei înghițituri, apoi, după ce ciuguli o bucățică de brînză, vorbi liniștit:

— Explicații, zici? Ți-am spus: e ziua mea de naștere.

— Și de ce nu ți-o serbezi acasă la d-ta?

Barza tocmai descoperise farfuria cu friptură. Înfulecă pe nemestecate o felie, apoi, după ce plescăi de plăcere, răspunse la fel de calm:

— De ce? Simplu. Din cauza ta! Și adăugă, punîndu-și pe genunchi o farfurie cu clătite: Pari nedumerit!

— Puțin zis. Sînt de-a dreptul scandalizat.

Barza își întinse picioarele spre calorifer și, fără să ridice tonul, dar cu o undă de reproș în glas, zise molcom:

— Te rog! Scandalizată ar trebui să fiu eu. Așa că fii politicos măcar... măcar pe cît ești de nepriceput. Repet: sînt aici din cauza ta. În privința aceasta, totul e clar. Am și documente la mînă.

(Continuare în pag. 18)

Te salut adolescență!

Era o vreme cînd oamenii mai vîrstnici, care trecuseră prin multe, surîdeau gravi și dădeau din cap cu un fel de înțelepciune amară cînd vedeau graba celor mici de a deveni mari. Se obișnuia chiar să se spună: „Se grăbesc. Nu știu ce-i așteaptă". Copilăria le apărea ca o epocă pe care ar fi vrut-o sfîrșită cît mai tîrziu și nu să se fi grăbit să guste cît mai repede din cele ce li se cuvin celor mari, căci prea erau amare. Aveau dreptate.

Astăzi, toate vîrstele omului sînt frumoase. A venit timpul să vedem clar că rîvnei naturale a copilului de a deveni mare îi corespund orizonturi pline de lumină. Să se grăbească! Știm ce-i așteaptă: mari bucurii și împliniri.

Da, zic, cei mici năzuiesc cu rîvnă să se numere printre cei mari. Am și văzut asta la o întîlnire neobișnuită, în orașul Craiova, unde se aflau, ca invitați, două șiruri de pionieri. Invitați la ce? La o întîlnire între toți copiii care au împlinit sau împlinesc anul acesta 14 ani — ei, așadar, pe de o parte — și, pe de altă parte, reprezentanți ai comitetului regional de partid, ai comitetelor regional și orășenesc ale U.T.M., reprezentanți ai Direcției miliției regionale și orășenești, profesori, studenți, tineri muncitori fruntași, părinți. Ce se întîmpla în acel cadru festiv duminică dimineața? Festiv și prin revărsarea soarelui în ochii limpezi, pe obrajii fragezi, pe creștetele tunse ale băieților, pe panglicile albe ce țineau cuminte buclele fetelor. Ce fapt important urma să se petreacă în atîta solemnitate oficială, subliniată de muzică? Urma să li se înmîneze un act celor de 14 ani. Un act cu o titulatură administrativă: buletin de identitate. Numai aparent administrativă — aceasta vrem să lămurim tinerei generații — păreau să spună împrejurările și cadrul. Sau, altfel spus: am venit în fața voastră pentru a ne cunoaște mai bine în clipa cînd pășiți în tinerețe. Cine sîntem? Muncitori ca și părinții voștri, ca frații voștri mai mari sau unchii voștri, constructori ai socialismului. Cine sîntem? Sîntem voi, cînd veți fi mari! „Au trecut puțini ani de cînd eram de vîrsta voastră" — a spus un tînăr muncitor de la „Electroputere", pe nume I. Pîslan, care a fost recomandat cînd s-a urcat la tribună: „Fruntaș". O titulatură de onoare a zilelor noastre, pe care cei mai tineri învață să o rîvnească.

Această năzuință firească spre maturitate n-a fost așteptată cu bucurie și de părinții lor cînd erau la aceeași vîrstă. Era săracă și amară pîinea de acasă, și totuși venea din mîinile mamei. O dată cu intrarea la patron (toți copiii știau asta) începea ceva cumplit. De ce legile burghezo-moșierești prevedeau aducerea înapoi la patroni de către jandarmi a copiilor fugiți de „ucenicie"? Ce făpturi omenești mai erau hăituite de jandarmi? Evadații din ocne. Se știa din capul locului că ucenicia însemna ocnă. Ocnă adevărată. Cu corvezi în ateliere, în curți, uneori la bucătăriile patronilor, cu încăperi insalubre în care se dormea claie peste grămadă, pe nespălate și chiar pe nemîncate, cu muncă pînă la istovire, cu bătăi și pedepse, cu înjurături dintre cele mai greu de îndurat. Una dintre legile exploatării capitaliste se putea rezuma la aceste cuvinte: dă-i la cap! Dă-i la cap adolescentului, pînă îngenunchezi în el puiul de om mîndru, ca să fie bun de exploatat mai tîrziu. Să știe de frică de la început. Cînd copilul de 14 ani spunea rămas bun copilăriei, spunea rămas bun pentru totdeauna fărîmei de bucurie pe care i-o oferise viața, de a fi fost și el legănat cu dragoste, sărutat de buzele mamei, de a fi zburdat pe cîmp și de a fi bătut desculț o nenorocită de mingе udă, făcută dintr-un ciorap vechi, umplut cu zdrențe.

A intra în anii adolescenței cu bucurie nu e cu putință decît cînd știi că și de aici înainte te așteaptă bucuria. Tot ce se face la noi de aproape 20 de ani este destinat să deschidă larg porțile spre bucurie celor care împlinesc și vor împlini 14 ani.

Scrii „bucurie", dar o dată cu vîrsta și această noțiune se schimbă, capătă înțelesuri tot mai adînci. La 14 ani, bucuria jocurilor copilărești își mai prelungește crengile înflorite ca peste gardul grădinii de alături. Mai rupi din cînd în cînd o floare, mai urmărești cu gura căscată zborul fluturelui, pînă cînd, încetul cu încetul, matematica și fizica, chimia și tehnologia, desenul și literatura română, istoria și orele de practică în atelier aduc fiecare bucurii mai puternice — de două ori bucurii: prima, cea a descoperirii înfățișărilor lumii și vieții ce-ți sînt necunoscute; a doua, cea a satisfacției de „a fi știut lecția", victoria unei note bune. Căci am putea vorbi foarte bine de perioadele vieții omenești în societatea noastră ca de niște grădini în care înfloresc mereu altfel de copaci, din ce în ce mai încărcați de rodul străduinței, pe măsură ce acel ce a fost copil se contopește cu mersul vieții spre comunism. O dată ajuns în cea de-a doua grădină a vieții, plăpîndului adolescent încep să-i crească aripi, el se desprinde de copilărie și totodată face primele zboruri de încercare. Cu alte cuvinte, pornește pe drumul profesiunii, cînd apar mai multe răspunderi, îndatoriri mai mari față de societate, cînd i se cere să respecte legile făurite de ea pentru binele întregului popor.

Primirea de către tînărul de 14 ani a primului act de stat se înscrie în sărbătorile noastre noi, socialiste.

Am stat de vorbă cu unul dintre proaspeții adolescenți care au primit în acea duminică buletinul de identitate: Cojocaru Petre. Actul pe care-l avea în mînă, însoțit de o felicitare din partea comitetelor regional și orășenesc ale U.T.M. și a Direcției miliției regionale și orășenești, urma să-i însoțească tinerețea timp de 10 ani. Încercam să străvăd în trăsăturile crude pe tînărul de peste cîțiva ani și în gînd îi uram: fie să nu te legitimezi decît la schimbări de domiciliu, la birourile de cazare din stațiunile de odihnă, la eliberarea diplomei de maturitate, la examenul de admitere, la ofițerul stării civile ca soț și poate ca tată — și niciodată în împrejurări care să nu-ți facă cinste.

Iată, așadar, ce s-a petrecut în această atmosferă sărbătorească: 180 de tineri au pășit în cea de-a doua grădină a vieții. Ei au intrat aici cu cărțile subsuoară și au plecat purtînd între cărți și între filele cărților sfaturi și îndemnuri ca niște flori presate ce vor fi păstrate toată viața. Muzica i-a întîmpinat la intrarea în sală și ușoara legănare a steagurilor. Festivitatea se terminase și ei aveau palmele fierbinți de atîtea aplauze și rîdeau. Florile din glastrele de pe masa lungă și solemnă s-au legănat la deschiderea ușilor și ele și parcă au zîmbit melancolic: ce păcat că viața noastră, a florilor, e atît de scurtă. Și ce lungă viață au copiii, ce lungă viață îi așteaptă! Și ce plină de fapte minunate!

H. ROHAN

PIXUL

...N-a ştiut Săndel nimic. Absolut nimic. Aşa se face că la 10 noiembrie, dimineaţa, cînd a venit la şcoală, a găsit pe bancă un buchet mare de flori şi un pachetel mic, învelit în hîrtie subţire, roşie.

— Ce-i asta? întrebă Săndel, care, venit abia în toamnă de la o altă şcoală, încă nu aflase că la noi în detaşament e o tradiţie să sărbătorim ziua de naştere a fiecăruia.

— Ce să fie?... s-a prefăcut că nu înţelege şi Valeriu, preşedintele de detaşament, cred că e... şi, făcînd o pauză, a şoptit discret: „gata!"

Într-o clipă eram în picioare toţi şi, la al doilea semn al lui Valeriu, am început să cîntăm „Mulţi ani trăiască!"

N-aş vrea să credeţi că vă mint, dar în ochii lui Săndel am zărit licărind, în acele clipe, două bobiţe de rouă. Plîngea? Poate...

— Băieţi! Fetelor!... a început Săndel, vă mulţumesc mult... mult de tot... Nu m-aşteptam să... Sînteţi cu toţii nişte colegi buni, adevăraţi prieteni... Eu...

Nici el nu mai ştia ce să ne mai spună de bucurie.

— ...Eu... Credeţi-mă, voi învăţa mai bine... o să...

— Hai, lasă, gata! îl scoase Dorina din încurcătură.

— Era cît p-aci să uit, spuse Săndel, începînd să scormonească prin servietă. Şi scoţînd o pungă cu bomboane, strigă: Serviţi-vă, poftiţi...

Bomboanele lui Săndel au plăcut tuturor, dar şi mai mult ne-a plăcut Săndel în acele clipe de emoţie. Cuvintele pe care el n-a fost în stare atunci să le grăiască, poate tocmai din această pricină au vorbit mai mult despre aceea că în cel mai apropiat viitor Săndel avea să-şi îndrepte notele mai slabe; căci Săndel nu învăţase prea bine în primele luni.

— ...Dar tu n-ai curiozitatea să vezi ce-i în pachetel? îl întrebă Dorina; ea fusese aceea care adunase ban cu ban de la copii şi-i cumpărase lui Săndel darul.

Săndel desfăcu binişor pachetul şi ieşi la iveală un pix nou-nouţ, strălucitor, de culoarea cerului primăvăratic.

— E cu pastă? întrebă el încet.

— Cu pastă... roşie şi albastră! zîmbi Dorina.

Ne adunarăm toţi în jurul băncii, şi pixul albăstrui trecu repede din mînă în mînă.

— Cu ăsta, frăţioare, numai pentru nota 10 poţi să scrii, altfel... remarcă ironic Savu.

Ironia lui nu nimerise bine în clipa aceea. Săndel se înroşi tot la faţă, luă binişor pixul şi-l aşeză pe bancă, apoi, cu un tremur abia perceptibil în glas, ni se adresă:

— Încă o dată... vă mulţumesc şi...

Nu apucă să termine, pentru că în clipa aceea intră în clasă profesorul de romînă.

În recreaţie la noi în clasă nu rămîne nimeni, nici chiar elevul de serviciu. Aşa am hotărît noi şi cred că aşa e bine. În felul acesta şi cel mai leneş trebuie să dea o raită prin curte, să-şi „împrospăteze plămînii cu aer", cum zice Ghiţă-tanc al nostru.

Eu, cel puţin, sînt printre primii care ies în recreaţie. Aşa-s eu, iubesc natura. Şi dacă şi curtea şcolii noastre, cu cei 32 de castani ai ei, n-are natură!...

Şi în recreaţie, cei care n-apucaseră să fie serviţi cu bomboane de către sărbătorit îşi primiră tainul; ba, ne mai înfruptarăm încă o dată din punga lui Săndel şi noi, ăştialalţi, mai „obraznici" — vorba Dorinei. Ea e pentru principiul că „o bomboană e de ajuns"!

La intrarea la cursuri am revenit chiar în ultima clipă. Săndel sta supărat, la locul său, iar Savu, care era colegul său de bancă, se afla în banca mea.

— Ce-i mă? l-am întrebat. Cu Savu sînt prieten dintr-a doua, adică de vreo 5 ani.

— Las' că-ţi spun eu... a şoptit el. Acuma, fii atent!...

Aşa-i Savu, la lecţie trebuie să-i dai pace.

În timpul orei de geometrie Săndel a întors capul și s-a tot uitat către banca noastră. Citeam în ochii lui o mustrare care mă tulbura. Mie mi-era adresată?... Lui Savu?...

Abia așteptam recreația! Mai ales că, împotriva firii sale, aproape de sfîrșitul orei, Savu scrisese un bilețel și-l expediase, în secret, lui Valeriu.

Eram curios să-l întreb ce scrisese în bilețel, dar, cum ieși profesorul, Valeriu ridică o mînă și spuse:

— Stop! rămîneți pe loc. Trebuie să lămurim ceva. Are cuvîntul Savu.

Savu se ridică fulgerător de la locul său. I se citea supărarea pe față.

— Sandu susține că eu sînt hoț... că i-am furat pixul...

— Cum?...

— Ce?... se auziră glasuri.

— Domol, spuse Valeriu, domol și... continuă, Savule!

— Ce să mai continui, în recreația trecută i-a dispărut pixul și a aruncat vina pe mine.

— Mai bine să ne căutăm toți, poate l-a luat vreunul din greșeală, propuse Viorica. Ea dădea întotdeauna soluțiile cele mai... grozave. Așa credea ea!

Nu o aprobă nimeni, dar toți începurăm să scotocim în bănci, prin buzunarele proprii, prin caiete...

— Caută, mă, și tu! îl îndemnai pe Savu.

— Ce să caut dacă n-am luat nimic?! se oțărî el la mine.

Pixul însă nu apărea.

Ancheta — ca să-i spunem așa — continuă și în recreația a treia, și-ntr-a patra... Dar fără nici un rezultat.

— Rămînem după ore, s-a hotărît atunci.

Și am rămas.

— Uite ce e, tovarăși, începu Valeriu, trebuie căutat pixul lui Săndel. Eu sînt sigur că nu l-a luat nimeni intenționat sau...

— Atunci ce mai cauți dacă ești atît de sigur că nu l-a luat nimeni? răbufni Savu.

— Bine, dar cine-l putea lua? se înfurie și Valeriu.

— Eu, n-auzi?! strigă Savu. Așa zice și Buzan.

— Așa-i, Buzane? întrebă Valeriu.

— Eu așa cred... Cine putea să-l ia? Că doar eu am stat toată vremea la ușă. Ultimul care a ieșit în recreație a fost Savu. Asta pot s-o spun cu toată certitudinea.

Nu se mai îndoia nimeni — doar o spunea băiatul cu toată certitudinea, nu?

— Dar poate că l-ai luat tu, Săndele, și l-ai pierdut prin curte!?... Ce spui? întrebă Valeriu.

— Exclus, strigă Buzan, exclusă posibilitatea asta. Săndel mi-a ținut de urît toată recreația!

— Fir-ar să fie! se căină Valeriu. Dacă se află treaba asta în alte detașamente, mai mare rușinea!

— Pot să spun și eu ceva? întreabă Dorina.

— De ce nu? Poftim!

— Părerea mea e că tot... Savu a... luat pixul.

Se așternu o tăcere grea, apăsătoare.

— Nu l-aș fi crezut în stare, dar... Și iată de ce cred eu așa... Cînd adunam banii pentru pix...

— Fii mai concretă, o îndemnă Valeriu.

—...Savu a fost singurul care abia-abia a scos douăzeci și cinci de bani... Asta-i una! A doua: cînd

toți ne bucuram, el a ținut să-l ironizeze pe Săndel, în loc să-l fi felicitat. A treia: ultimul care a părăsit clasa a fost el, Savu. Eu cred că el a luat pixul... Poate — și cred că asta e sigur — pentru a-și îndeplini voința lui: el credea că Săndel nu merită să primească un dar, fiindcă e slab la învățătură.

— Așa credeai, Savule? întrebă Valeriu.

— Exact așa, spuse acesta. Susțin și acum: un codaș nu merită atîta atenție din partea noastră. Asta-i!

— Vedeți?... strigă Dorina.

— Ar fi bine, Savule, să scoți pixul, interveni și Iordache.

— Credeți cumva că-s Iozefini? De unde vreți să scot pixul?! Dacă țineți neapărat, mîine am să cumpăr unul, și cu el îl voi cadorisi din nou pe stimabilul.

Valeriu se apropie de Savu, se opri la un pas de el și-i spuse:

— Lasă ironiile, Savule! E rușinos ceea ce s-a petrecut la noi. Îți dai seama?

— Ba bine că nu... Dacă e „rușinos"!

— Fă cum vrei, se supără Valeriu. Văd că nu-ți dai seama de gravitatea faptului.

— ...Nu-mi dau seama, nu?

(Continuare în pag. 14)

STELUȚE ROȘ

(INTERVIU ACORDAT REVISTEI NOASTRE DE TOVARĂȘA INSTRUCTOARE SUPERIOARĂ D
DE 8 ANI NR. 93 DIN BUCUREȘTI)

— Tovarășă Vișinescu, așa cum arată și titlul interviului...

— Îmi dau seama ce doriți să aflați: cum se desfășoară munca activului pionieresc în ceea ce privește obținerea distincțiilor.

— Exact.

— Am să procedez printr-o comparație, dacă-mi permiteți, firește.

— Desigur.

— Am să așez față în față detașamentul nr. 1 cu detașamentul nr. 2. Detașamentul nr. 1 cuprinde clasele a VII-a A și B, iar detașamentul nr. 2, clasele a VI-a A și B. Să nu se supere cititorii dacă am să încep cu cîteva cifre. Știu că e un lucru cam plictisitor, dar ele constituie, de fapt, miezul celor ce discutăm. Iată: din 60 de pionieri cîți cuprinde detașamentul nr. 1, 40 au medii peste 7. În detașament există 40 de carnete pionierești: 25 de pionieri au distincții, ceilalți se pregătesc să dea probele pentru a primi distincții.

— Situația la detașamentul nr. 2 e tot atît de bună?

— Nu. Dimpotrivă. Din 50 de pionieri, doar 20 au medii peste 7. Aci există doar 15 carnete pionierești și o singură distincție luată, a președintelui.

„Cum se explică această diferență?"

— La prima vedere e greu de explicat. Sînt două detașamente mult apropiate ca vîrstă și cu aceleași condiții. Să încercăm să dăm totuși de rostul lucrurilor. Vă propun ceva. Haideți să împărțim această foaie în două coloane. Coloana din stînga va aparține detașamentului nr. 1, cea din dreapta, detașamentului nr. 2.

— De acord. V-am înțeles ideea. Deci...

Detașamentul nr. 1

— Se știe că una dintre condițiile principale pentru obținerea distincțiilor este învățătura. Să vedem ce măsuri a luat colectivul de conducere al detașamentului nr. 1.

În primul rînd, sub conducerea unor membri ai colectivului, respectiv Roșulescu Liviu, Cazan Corneliu și Vlasache Florin, s-au alcătuit grupe de întrajutorare. 2—3 pionieri mai slabi învățau împreună cu unul mai bun. Grupele s-au făcut după dorința celor care voiau să fie ajutați și a celor care urmau să ajute. Rolul acestora din urmă nu era să facă pe meditatorii, ci să urmărească, mai ales, respectarea programului zilnic. S-au mai luat și alte măsuri. De pildă, scrierea de articole la gazeta de perete și chiar discutarea unor pionieri în detașament. În felul acesta s-a izbutit nu numai ca elevii să ia note de trecere, ci să depășească notele mediocre. Un exemplu îl constituie Ionescu George, care, după o îndelungată perioadă de note mediocre, are acum 8 și 9.

— Vedeți deci că tocmai diversele metode folosite au contribuit la îmbunătățirea continuă a învățăturii.

Detașamentul nr. 2

— Din toate măsurile pe care le-am arătat la detașamentul nr. 1, la detașamentul nr. 2 s-au realizat doar grupele de întrajutorare, și acestea într-un mod destul de formal... Cum adică? Elevilor buni li s-au repartizat elevi mai slab pregătiți. Din păcate, cei buni nu s-au interesat cîtuși de puțin de soarta celorlalți. În general, să știți că toate relele la detașamentul nr. 2 provin din dezinteresul față de ceilalți. De pildă, Glück Iacob și Mera Florian sînt pionieri foarte buni la învățătură; din păcate, nu-i interesează însă decît propria lor persoană. Mera a fost primul care a dat înapoi cînd a fost vorba să-și ajute un coleg... Mi se pare pe Văduva... Da, pe Văduva. A spus doar atît: „Văduva nu mă ascultă", și cu asta basta. Desigur că, dacă există un asemenea dezinteres față de ceilalți, nici în programul de activități nu pot apărea măsuri care să îmbunătățească situația. Acolo sînt mulți pionieri cu note mediocre.

În ceea ce privește disciplina în detașamentul nr. 2, am să amintesc

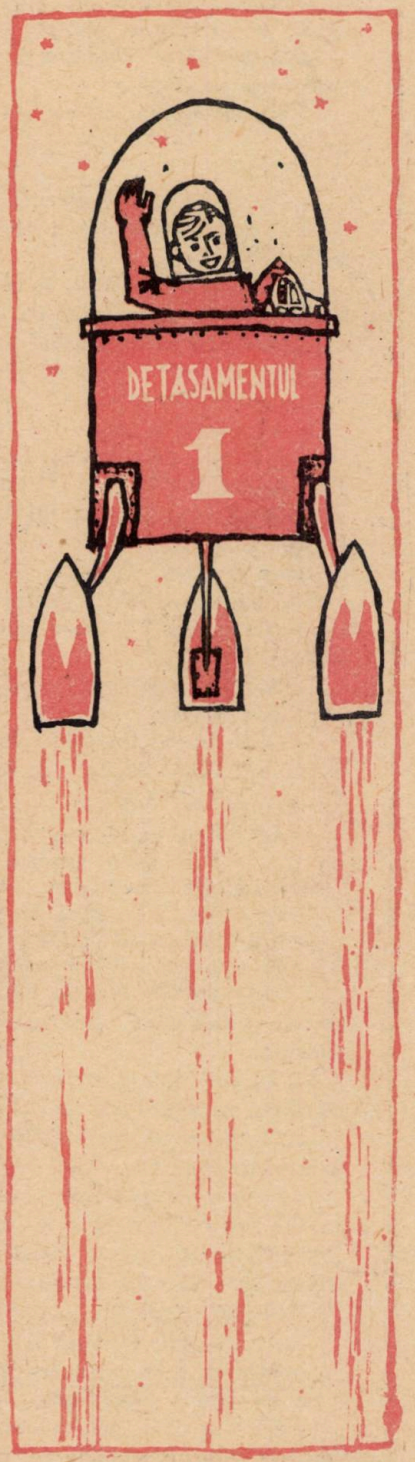

IONIERI DE LA ŞCOALA

Dacă o să mă întrebaţi de disciplină, am să vă spun că cei din detaşamentul nr. 1 au luat o frumoasă iniţiativă — „Jurnalul abaterilor". În acest jurnal nu-i scrie nimeni pe cei care au înfăptuit vreun act de indisciplină. Ei se scriu singuri, chiar dacă nu i-a văzut nimeni.

— Să vorbim acum şi despre alte acţiuni care au uşurat trecerea probelor şi respectiv obţinerea distincţiilor. Ţinînd seama de dorinţele şi propunerile pionierilor, colectivul de conducere a prevăzut în program un număr de acţiuni. Realizarea acestor acţiuni în colectiv a contribuit totodată şi la trecerea condiţiilor pentru obţinerea distincţiilor pionereşti. Iată un exemplu: vizitele la muzee. Au fost vizitate Muzeul de istorie a partidului, Muzeul militar, Muzeul „George Enescu". Iată cele trei muzee prevăzute în condiţiile pentru obţinerea distincţiilor.

La fel s-a procedat şi cu alte acţiuni. De pildă, strîngerea fierului vechi. Aceasta n-a fost lăsată la voia întîmplării, ci s-a organizat pe grupe, fiecare avînd un anumit teritoriu de cercetat. În felul acesta s-a strîns mai mult fier vechi decît am prevăzut.

— V-ar interesa, poate, cum au fost învăţate cîntecele şi poeziile... Tot organizat: întîi pe grupe. Au fost folosiţi băieţii şi fetele cu ureche muzicală, instrumentiştii (acordeonişti, violonişti). Toţi au învăţat cîntecele.

A avut apoi loc pe unitate un concurs: „Cel mai bun cîntăreţ şi recitator". Detaşamentul nr. 1 s-a clasat, firesc, în frunte.

Tot în colectiv au fost rezolvate şi alte condiţii. La sport au fost folosiţi copiii cei mai buni. Aceştia i-au ajutat şi pe ceilalţi.

În cadrul unei frumoase excursii la Băneasa, pionierii au aplicat pe teren semnalizarea, orientarea.

doar că Horia Arghir, preşedintele grupei a II-a, de altfel foarte bun la învăţătură, este indisciplinat şi mai atrage şi pe alţii. Cazul nu e unic în detaşamentul nr. 2. Dacă membrii colectivului de conducere se comportă astfel, ce pretenţii putem avea de la ceilalţi?

În privinţa acţiunilor menite a ajuta pe pionieri să obţină distincţia în detaşamentul nr. 2, o să încep prin a arăta că au fost obţinute rezultate foarte bune la sport şi că au ţinut o adunare foarte interesantă la Uzinele „Griviţa Roşie": O să vă miraţi că am început să-i laud după atîta critică, dar lauda mea nu face decît să întărească critica. E o dovadă că ei pot face lucruri frumoase. Dar ce anume îi împiedică? V-am amintit despre neînţelegerile şi nepăsarea care există în colectivul de conducere. Am să vă spun acum că nici între cele două clase care alcătuiesc detaşamentul nu există propriu-zis colaborare. Desigur, dacă colectivul de conducere nu e închegat, nici detaşamentul nu poate fi închegat.

Dihorescu Dan, preşedintele detaşamentului, e în clasa a VI-a A. Ca atare, se ocupă numai de a VI-a A, uitînd că a fost ales şi de cei din a VI-a B şi că răspunde faţă de ei. În clasa a VI-a A sînt mulţi instrumentişti şi buni cîntăreţi, dar n-au făcut nimic ca şi cei din clasa a VI-a B să înveţe cîntecele necesare.

Apoi, în ce priveşte iniţiativa şi organizarea, colectivul de conducere al detaşamentului nr. 2 nu stă prea bine. De pildă, acţiunea de strîngere a fierului vechi au lăsat-o la voia întîmplării. Să strîngă fiecare de unde şi cum poate. Şi iată că nu toţi au izbutit să-şi realizeze cantitatea de fier vechi. Cît despre alte acţiuni patriotice, detaşamentul nr. 2 n-are cu ce se lăuda.

Pînă aci lucrurile sînt foarte clare. Aş vrea totuşi ca, împreună, să tragem o concluzie pentru cititorii noştri.

— Da. Din cele arătate mai sus, e clar că detaşamentul nr. 1 s-a bizuit pe un program de activităţi bine întocmit şi respectat. Dar dacă el a fost bine adus la îndeplinire, aceasta s-a datorat prieteniei care există între cele două clase care alcătuiesc detaşamentul şi între pionieri. Desigur că astfel acţiunile se pot duce foarte bine în colectiv. Apoi, colectivul fiind închegat, a luat naştere o opinie colectivă puternică împotriva celor ce greşeau. Acesta este secretul succeselor detaşamentului nr. 1.

— Sperăm că totuşi lucrurile se vor îndrepta şi în detaşamentul nr. 2.

— Fără îndoială. Cred că pînă la apariţia articolului în revistă, lucrurile se vor schimba mult. Am arătat însă clar situaţia detaşamentului nr. 2, convinsă fiind că cele de mai sus vor ajuta şi altor detaşamente de pionieri.

A. WEISS

(Urmare din pag. 11)

Îmi dau eu seama, băiatule, continuă el, dar ce vrei să fac? N-am luat pixul, ce mai vrei? Şi aşa am discutat prea mult despre asta după ce m-aţi făcut hoţ.

Din nou se lăsă liniştea. Totul pleda împotriva lui Savu. Iar el, în loc să argumenteze, să se apere... Îi şoptii:

—Apără-te, măi, ce stai!? Convinge-ne...

— Şi pe tine trebuie să... îmi răspunse Savu.

— Să... ce?

— Să te conving?

— Eu... şi eu... Dar tu ar trebui... Eu cred...

De ce mă bîlbîiam? Adevărul era că şi eu începusem să mă îndoiesc de sinceritatea lui Savu. Şi doar eram prieteni!

— Eu nu cred că... mă rog, că l-ai furat... Cred că l-ai luat din răutate pentru motivul ăla... pe care l-a spus Dorina. Tu ţii la principiile tale şi...

— Eşti un prost, mă crezi? îmi răspunse calm Savu. Ascultă-mă pe mine, nu mă mai jigni. Vezi-ţi de-ale tale! adăugă el apoi, ceva mai aspru.

— Eu zic să nu ne pripim totuşi..., spuse careva. Să... să mai discutăm, să...

— Să-l întrebăm şi pe Milea, propuse Dorina. Ei sînt prieteni de mult, după cîte ştiu.

Mă făcui mic, în bancă.

— Ei, Mileo, ce-ai de zis? mă întrebă Dorina.

Eu tăceam.

— Hei, ce, ai amuţit? îmi strigă Savu.

Mi se păru că are aşa nişte ochi răi. Nu ştiu de ce, dar răspunsei:

— Poate să-l fi luat el... Dar...

— Sînteţi prieteni de 5 ani, Mileo, îmi spuse Valeriu. Şi simţii parcă în glasul său o notă tristă. Şi parcă mustrătoare în acelaşi timp! Eşti prieten cu el de 5 ani, spune: ar fi putut face Savu... gestul ăsta?

Ochii tuturor erau îndreptaţi asupra-mi. Numai Savu se uita, absent, pe fereastră.

Douăzeci şi cinci de perechi de ochi mă frigeau cu privirea.

— Răspunde, Mileo, ar fi putut face Savu gestul ăsta? repetă şi Geta întrebarea. Vă cunoaşteţi foarte bine şi dinafara şcolii, doar locuiţi în acelaşi bloc, nu?

— Da... Locuim. Un nod mi se ridică în gît. Aş fi vrut să vorbesc, dar parcă nu puteam. Parcă? Nici un parcă; pur şi simplu nu mai aveam glas. Mă mistuia numai un gînd: „Ar fi putut? Poate că da... Dar poate că nu!? Şi dacă eu spun: «nu, n-ar fi putut face Savu gestul ăsta!», iar mîine se dovedeşte că, totuşi, pixul albăstrui el, Savu, l-a luat?!..."

Simţeam că mă cuprinde un necaz cumplit: pentru nehotărîrea mea, pentru cei din detaşament care mă puseseră la o asemenea încercare. Strigai, apropape:

— Ce ştiu eu? Poate că ar fi făcut... Ce vreţi de la mine?

— Ei, poftim! izbucni Ghiţă-tanc. Lucrurile încep să se clarifice: dacă şi cel mai bun prieten se îndoieşte...

Ridicai încet privirea şi o pironii, obosită, pe chipul lui Savu. Era trist. Savu, pe care nimic nu-l impresiona, era trist! Pentru prima dată îl vedeam trist. Şi tristeţea asta îl năpădise acum, puţină vreme, poate chiar din clipa în care eu pusesem la îndoială sinceritatea sa.

— Pierdem vremea de pomană, spuse Săndel împăciuitor. Poate că totuşi nu Savu l-a luat. Dă-l încolo de pix, fie el şi albăstrui. Pentru un pix să năpăstuim un om? Haideţi acasă....

N-a zis nimeni nici da, nici ba. Am plecat unul cîte unul, abătuţi.

N-am îndrăznit să-l aştept pe Savu, iar el se tot făcea că-şi aranjează cărţile.

Mă simţeam vinovat faţă de Savu.

Dar oare eram vinovat? Cine ar putea garanta că el, Savu, într-un moment de... de slăbiciune, să zicem, n-a luat pixul? Poate că apoi l-a aruncat, dîndu-şi seama de greşeală, chiar din clipa următoare. Şi cred că chiar aşa a făcut. Atunci eu cu ce sînt vinovat faţă de el? Nici n-am afirmat măcar că e... hoţ; am spus numai că nu ştiu dacă el ar fi putut sau nu să... ia pixul.

Am mîncat în silă. Mi-am făcut problemele la matematică, am frunzărit puţin „Amintirile lui Hucklebery"... Dar nu-mi ardea de nimic. Am coborît, pe la patru, la Savu. Am sunat şi mi-a deschis el.

— Cu ce vă pot servi? m-a primit ironic.

— Cu nimic. M-am gîndit numai că poate ai luat pixul aşa, din răutate... Dacă vrei, i-l duc eu lui Săndel, spun că l-am găsit în curtea şcolii, şi n-o să afle nimeni nimic.

— Faci tu asta? m-a întrebat neîncrezător, parcă, Savu.

— Pentru tine...

— Mă Mileo, ia du-te acasă..

Ce să-i mai fi spus? Mi-a trîntit uşa în nas.

*

A doua zi, cînd m-am dus la şcoală, Savu era de serviciu. Se uita atent la încălţămintea fiecăruia. Eu, nu ştiu cum am făcut, mă murdărisem puţin pe ghete. Am trecut pe lîngă el, dar nu m-a oprit.

— Ce, Savule, pe Milea nu-l vezi că-i plin de noroi? Îl întrebă Ghiţă-tanc.

Eram chiar acolo, lîngă el.

— Milea? Care Milea? întrebă Savu.

Îl privii, Savu părea sincer mirat, ca şi cum într-adevăr nu m-ar fi văzut.

— Cum, nu-l vezi? se miră Ghiţă. Uite-l aci! şi mă prinse cu mîna de umăr.

Abia atunci pricepui — eu nu mai existam pentru Savu!

M-am simţit dintr-o dată mic şi pricăjit lîngă el, acolo, stînd în uşa clasei. M-am dus la mine în bancă.

Din ziua aceea n-am mai vorbit cu Savu.

Peste o săptămînă, profesorul de romînă ne-a înapoiat caietele pe care dădusem o lucrare de control.

Cînd şi-a primit caietul, Săndel a scăpat un „A"!... atît de tare, că l-am privit toţi.

— Ce-i? a întrebat profesorul.

— Ni-mic... abia a şoptit Săndel. În caiet... a fost pixul pe care-l credeam... pierdut...

Am privit pe fereastră, afară. Un nor uriaş a trecut atunci prin dreptul soarelui şi l-a întunecat? Sau poate numai mie mi s-a părut?

ŞTEFAN ZAIDES

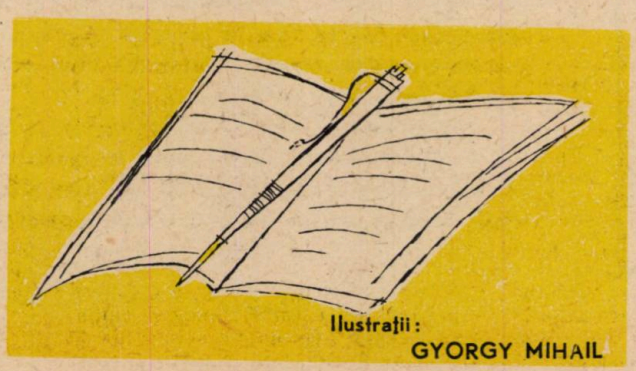

Ilustraţii:
GYORGY MIHAIL

Dragi pionieri,

Scrieţi-ne părerile voastre despre această povestire. Spuneţi-ne cum aţi fi procedat voi într-un caz asemănător.

Sus, în munții Pamir — masiv muntos al Asiei Centrale —, la 7 134 de metri înălțime, pe Vîrful Lenin, alături de drapelele cîtorva țări socialiste prietene, a fost arborat în vara anului 1961 drapelul R. P. Romîne. Acest fapt se datorește cercetătorilor științifici fizicieni Sorin Ciulli și Ioana Vlădescu, care, împreună cu un grup de alpiniști sovietici și cehi, au organizat o expediție în Pamir. Ca și Himalaia, fiind unul dintre cele mai înalte masive muntoase de pe glob, Pamirul a oferit fizicienilor noștri toate dificultățile, dar și toate splendorile marilor înălțimi înghețate.

Ca să aflăm cîteva dintre acestea, să urmărim, dragi pionieri, drumul parcurs de expediție.

Expediție în munții Pamirului

La începutul lunii august 1961, grupul nostru format din șase alpiniști — cehi, sovietici și romîni — a sosit în orășelul Os de la poalele Pamirului. Poalele Pamirului nu însemnau însă și poalele Vîrfului Lenin. Pentru a ajunge pe Vîrful Lenin, pe care doream să-l escaladăm, trebuia să străbatem vreo două sute de kilometri de munți, văi și creste.

O șosea înaltă, care trece prin două trecători de mare altitudine ne-a simplificat însă mult „drumul de apropiere", cum se denumește în limbaj de alpinist această primă fază a expedițiilor.

Iată-ne, cu tot echipamentul, ajunși la 3 700 de metri altitudine: frînghii de nylon pentru alpinism, pioleți — un fel de tîrnăcoape care servesc la mersul pe gheață, colțari de oțel pentru bocanci, corturi supraușoare, saci de dormit umpluți cu puf de pinguin, cît și toată hrana noastră pentru luna de zile cît urma să dureze expediția. Bineînțeles, hrana sub formă de concentrate.

La înălțimea la care ne găseam, lipsa de aer — pe măsură ce urci, aerul se tot împuținează — se făcea simțită. La cel mai mic efort respirația devenea grea de parcă ai fi mers în goană cîțiva kilometri! Doi dintre camarazii noștri au fost apucați de o criză violentă de „rău de munte". Răul de munte e o stare de slăbiciune, ameteli, dureri puternice de cap. Dar treptat, treptat corpurile noastre s-au obișnuit cu înălțimea. Pe parcurs am înființat o serie de tabere, așezate la înălțimi din ce în ce mai mari. Ceea ce ne-a determinat să alegem acest plan de atac — desigur o bănuiți — era atît greutatea echipamentului nostru cît și dificultățile drumului. Cuvîntul „drum" nu trebuie să vă facă să gîndiți la vreo potecă. Aici nu există poteci, precum nu există nici cabane ca în Carpații noștri și nici măcar țipenie de om. Ca adăpost în timpul nopții sau în timpul vreunei furtuni de zăpadă n-avem decît cortul pe care îl ducem cu noi, iar „drumul" nostru nu este altceva decît o înșiruire de obstacole sub formă de stînci, pereți de gheață, culoare care brăzdează adînc ghețarul și prin care vuiesc torenți repezi de apă. Și, ceva mai sus, pe versanții vîrfului pante foarte înclinate pe care zăpada abia se ține, amenințînd din clipă în clipă să se năruie deasupra ta sub forma unei avalanșe nimicitoare.

Prima noastră problemă a fost descoperirea unui drum între „tabăra nr. 1" de la 3 700 de metri și un loc așezat chiar la piciorul peretelui nordic al Vîrfului Lenin, pe la vreo înălțime de 4 200 de metri. Acolo unde intenționam să înființăm „tabăra nr. 2". Încă din prima zi am pornit în explorarea unei creste de stîncă, de-a lungul căreia s-ar fi putut merge destul de ușor. Deodată toată valea a fost împresurată de nori plumburii și înainte ca să ne putem dezmetici s-a stîrnit o ninsoare atît de deasă încît abia se mai vedea la cîțiva pași. A trebuit să ne întoarcem de grabă în tabăra nr. 1 și să ne așezăm corturile. Să nu vă mire: cu toate că ne găseam în toiul verii, la înălțime ningea și era tot atît de frig cît și iarna la noi. Ceva mai sus am avut, noaptea, geruri pînă la minus 25 de grade!

Primul drum spre tabăra nr. 2 l-am făcut în cele din urmă mergînd pe ghețar. Ghețarul are aspectul unui rîu uriaș, transformat în stană de gheață. Suprafața lui nu e netedă, cum s-ar putea crede, ci e străbătută de crăpături largi și cu pereți verticali de gheață verde-albăstruie și cu funduri care se pierd de obicei în întunericul adîncurilor. Căzăturile fiind aici mortale, crăpăturile se trec totdeauna cu frînghiile.

Tabăra a treia a fost așezată la 5 100 de metri, pe o creastă de stîncă, iar tabăra a patra la 6 000 de metri, într-un loc expus avalanșelor. Într-adevăr, acolo vîntul clădise uriașe streșini de zăpadă — cornișe, cum sînt ele numite, — de vreo sută de metri grosime. Ruperea unei astfel de cornișe ar fi însemnat crearea unei avalanșe uriașe care ne-ar fi „măturat" cu corturi cu tot. Atunci unul dintre tovarășii noștri propuse: „La numai cinci minute de noi se vede un loc apărat de niște stînci. Hai-să ne ducem corturile acolo. Într-adevăr, la înălțimea aceasta, aerul fiind foarte puțin și foarte pur, toate obiectele, chiar și munții îndepărtați, par a fi atît de aproape încît crezi că poți să-i atingi cu mîna. Aceasta este așa-numita iluzie optică a marilor înălțimi.

Cîteva zile mai tîrziu, am simțit din plin ce înseamnă Pamirul. Coboram pentru odihnă pe stînca de la 5 100 de metri. Totul arăta pașnic.

În tabăra de la 5 100 de metri

Deodată am simțit senzația neplăcută pe care o ai cînd ți se trage brusc scaunul de sub tine. Am auzit o bubuitură, iar zguduitura ce i-a urmat a fost atît de puternică încît cei care ne aflam în corturi am crezut că ne prăbușim. Pesemne se surpase o parte din cascada de gheață din spatele nostru. Ca urmare a smuciturii, toată zăpada de sub Vîrful Lenin a pornit într-o grandioasă avalanșă care a cuprins întreg peretele nordic. Poziția taberei nr. 3 ne asigura o securitate perfectă, așa că puteam admira în liniște uriașa avalanșă descriind curbe maiestuoase prin aer!

Tabăra a cincea am așezat-o la 6 800 de metri, chiar pe creastă, în bătaia unui vînt puternic, care zgîlțîia toată noaptea corturile. A doua zi era cer albastru — un albastru atît de închis cum nu poate fi văzut decît la marile altitudini. Am început să ne pregătim pentru atacul final. Executăm un drum lung pe creastă, apoi escaladăm — cu frînghiile — ultimul obstacol: un perete înclinat de gheață, de vreo sută de metri. Și iată în sfîrșit vîrful: arborăm fanioanele țărilor noastre, căutăm biletul lăsat pe vîrf de ultima expediție și ni-l scriem pe al nostru.

Adevărata sărbătoare a victoriei am făcut-o însă abia cu cîteva luni mai tîrziu, la o ședință festivă a Societății de geografie din Moscova. Acolo ni s-a înmînat medalia de argint „Vîrful Lenin".

Ne-am reîntors în țară mîndri că am adus partea noastră de contribuție la importante cercetări științifice, alături de reprezentanții altor țări. Pe marile înălțimi ale Pamirului flutură și drapelul patriei noastre.

S. CIULLI
cercetător științific la Institutul de fizică atomică din București

FAPTĂ PIONIEREASCĂ

Tînărul inginer Tatulici Adrian, șeful Ocolului silvic din Lupeni, ceruse instructorului superior Titus Cornea, de la Școala de 8 ani din Iscroni, să povestească întîmplarea. Instructorul nu s-a lăsat prea mult rugat. Fapta acestor pionieri merita să fie povestită...

*

...În ziua aceea, opt pionieri urcau pieptiș, printre tufe de păducel și frasini, un deal din apropierea comunei Iscroni. Curînd pătrunseră într-un luminiș. De aici se vedeau pădurile bătrîne de brad pînă hăt departe, spre vîrfurile Munților Vîlcan. Iată, spre stînga, spre coama dealului pe care se aflau ei, e și o pepinieră silvică, unde cresc sute de mii de puieți, o viitoare pădure.

— Dar ce-i? Ce-i asta?

Unul dintre pionieri, Barna Ioan, dăduse primul semnalul. Dinspre geana de pădure care învecina pepiniera silvică se zărea un fir alburiu urcînd șerpuit spre înalt.

— Arde pădurea!

— Să anunțăm pompierii! sări altul dintre ei, Burlec Băloi, pe nume, pornind val-vîrtej prin stufăriș, către sat. Alți trei îl urmară.

Cei patru pionieri care rămaseseră o luară direct prin pădure, spre locul unde fumul se vălătucea alb-verzui spre cer.

Ardeau cîteva tufe uscate de frasin, ardea iarba din jur, de la care prinsese foc și coroana unui copăcel din apropierea unei pădurici de molizi. Focul se întindea cu repeziciune în două direcții, spre pădurica de molizi și spre pepinieră.

Căutînd din ochi cuiburile de jar mai ațițate, pionierii aruncau peste ele pămînt, bolovani, călcînd în picioare iarba, smulgînd smocurile gălbui amenințate să se aprindă.

Dar forțele lor erau inegale. În timp ce reușeau să înăbușe focul într-o parte, se aprindea în alta. La un moment dat nu mai știau ce să facă.

— He-he-he-hei! Curaj, copii...

Peste deal se zăreau urcînd spre ei pompierii cu stingătoare de spumă pe umeri, grupuri de țărani din sat în mîini cu securi, sape, hîrlețe, tîrnăcoape... Cu ei erau și cei patru pionieri care plecaseră să le dea de veste.

Pompierii începură să mînuiască îndemînatic tuburile extinctoare, țăranii, ajutați și de pionieri, porniră să doboare cu securile copacii amenințați să ia foc de la arborii aprinși...

Pericolul trecuse. Pepiniera și pădurea de molizi fuseseră salvate.

— Așa s-au petrecut lucrurile, tovarășe inginer, și-a încheiat povestirea instructorul. Cei opt pionieri sînt copii de ispravă; fapta lor este înscrisă la loc de cinste în jurnalul unității.

— O merită cu prisosință, adăugă și inginerul. Cu adevărat, acești copii își cinstesc cravata roșie...

IRIMIE STRĂUȚ

Despre gazetele de perete

Dragi prieteni

Voi știți că sînt tare curios și, ori de cîte ori văd un lucru interesant, nu mă las pînă nu aflu toate amănuntele despre el. Așa, de pildă, intru nu de mult într-o școală și ce credeți că văd în hol? O mulțime de pionieri, adunați în fața unui panou, rîd și discută însuflețiți. Unul singur, un băiat, stă posomorît în ușa clasei, hotărît să nu participe la veselia colegilor săi. „Aici e ceva de aflat" — mi-am zis și m-am apropiat de grupul pionierilor. Ce credeți că se întîmplase? La gazeta de perete — căci în fața ei se strînseseră pionierii — apăruse o caricatură, reprezentînd un băiat care aducea cu cel posomorît din ușa clasei, numai că în desen urechile îi erau deosebit de mari, gata să prindă cele mai fine sunete din jur. Nu mi-a fost greu să aflu că băiatul nu-și pregătea întotdeauna lecțiile și cînd nu știa își încorda auzul, în speranța că va prinde șoaptele colegilor. Și iată ce surpriză i-a pregătit colectivul de redacție al gazetei de perete! Stînd de vorbă cu pionierii, ei mi-au povestit cu cîtă nerăbdare așteaptă fiecare număr nou al gazetei de perete. Întotdeauna găsesc la rubricile ei articole interesante despre cele mai noi întîmplări din clase și văd caricaturi, care întotdeauna merg drept la țintă.

Oare în toate școlile e la fel? Și, ca să-mi răspund la această întrebare, am pornit-o într-un raid prin unități și detașamente.

Cînd gazeta nu e părăsită

E un secret pe care vi-l pot împărtăși elevii clasei a VI-a B de la Școala nr. 73 din București. Gazeta lor de perete nu e niciodată singură. Pionierii o cercetează cu atenție pentru că-i atrage în primul rînd forma ei originală. Știți cum arată? Un avion în zbor decolează parcă de pe dreptunghiul ei de placaj. Și titlul gazetei, „Înainte", te face să te gîndești la avîntul și pasiunea pionierilor, care vor să fie mereu în pas cu tot ce e nou și îndrăzneț. Articolele și caricaturile vorbesc întotdeauna — povestind întîmplări din clasă — despre felul în care învață și se poartă elevii. De o atenție binemeritată din partea pionierilor se bucură și gazeta de perete a detașamentului claselor a VII-a de la Școala nr. 50 din Capitală. Și nu e de mirare, pentru că articolele despre învățătură, de pildă, se adresează direct pionierilor, în ele sînt satirizați cei care se lasă pe tînjală. Chiar dacă nu este însuflețită, pe chipul gazetei de perete a clasei a V-a B Școala de 8 ani „Barbu Delavrancea" citești bucuria. Da, bucuria firească a țelului atins. Caricaturile afișate odată aici au făcut ca azi Enea George și Boian Cornel să devină elevi buni la învățătură și disciplinați. Dar să știți că, spre mîhnirea mea, am cunoscut și gazete de perete triste și părăsite. Ele mi-au mărturisit că sînt puse să poarte articole în care e numai vorbărie goală. Unele dintre ele n-au mai fost înnoite de multă vreme, au și uitat cum arată la față membrii colectivului de redacție.

Noutățile zilei

Am citit acest titlu deasupra unei rubrici a gazetei de perete aparținînd detașamentului clasei a VII-a B de la Școala de 8 ani din comuna Naipu, raionul Drăgănești-Vlașca. Citind-o, m-am gîndit că aș putea chiar schimba numele rubricii în „Noutățile orei". Și asta pentru că pionierii de aici nu lasă neconsemnat nici un fapt important petrecut în orele de curs sau în recreație. Știrile sînt schimbate, dacă este nevoie, de mai multe ori pe zi. Să facem cunoștință cu unele dintre ele: „Azi, 5 noiembrie, Rădoi Marin și Bălașa Vasile au venit la ora de geografie cu lecția neînvățată. Ce spun de asta pionierii din detașamentul lor?" Sau: „Azi, 29 noiembrie, Turcu Alexandru a luat nota 4 la limba rusă. Cum credeți că poate fi ajutat?" (Desigur, pînă la apariția însemnărilor mele, pionierii numiți mai sus se vor fi îndreptat.) Nu sînt neglijate nici vestile îmbucurătoare. De pildă: „27 noiembrie. Mulți elevi din clasa noastră și-au îndreptat situația la învățătură. Lazăr Ion a început să-și pregătească regulat lecțiile; sînt martore ultimele lui note".

Ce spuneți, nu constituie un bun îndreptar în muncă această gazetă?

Ediție specială

Destul de des am întîlnit în vizită la gazeta de perete a unității Școlii nr. 14 Galați un oaspete drag. Era o pagină dintr-un caiet de desen cu titlul „Oglinda unității" — ediție specială. Ce cuprinde? Scurte știri și articole care consemnează acțiuni deosebite ale pionierilor. Pe una dintre aceste ediții am invitat-o cu mine. Nu de alta, dar vreau să v-o arăt și vouă. La rubrica „Cifre și fapte" pionierii își anunță ultimele rezultate ale activității patriotice. Sub titlul „Noi purtători ai cravatei roșii" se vorbește despre cei mai buni elevi primiți de curînd în rîndurile pionierilor. „Mîndria unității noastre" consemnează numele celor mai sîrguincioși elevi, iar rubrica „Sport" vorbește despre ultimele întreceri sportive din unitate.

V-am povestit, dragi prieteni, cîteva dintre lucrurile pe care le-am aflat oprindu-mă în dreptul unor gazete de perete. Și acum știți ce vă propun? Întrebați și voi gazeta unității și a detașamentului vostru dacă se simte sau nu părăsită. Aflați de ce și scrieți-mi și mie. Știți doar că sînt curios și vreau să le aflu pe toate.

SFÎRLEAZĂ

Cunoștințe temeinice, note bune

SĂRBĂTOAREA GRUPEI

Era după o victorie sportivă sau se aniversa vreun eveniment extraordinar? Punga cu bomboane din care se serveau, rumoarea ce se crease în jurul lui Băneasă Laurian te făceau să ghicești că se sărbătorește ceva deosebit.

Olaru Aurica, președinta grupei, îi strînse mîna.

— De acum înainte să faci întotdeauna cinste grupei noastre, îi zise cu căldură.

Dar să vedem ce se întîmplase de fapt. Anul trecut, numele lui Băneasă era adesea întîlnit în caietul de grupă. Ba că învață slab și trebuie ajutat, ba că întîrzie de la ore, nu e atent, și iar trebuie ajutat. Însă toate acestea rămîneau în caietul grupei, iar gîndurile lui Băneasă Laurian zburau în timpul orei spre terenul de sport, spre joaca din recreație sau se opreau la vrăbiile jucăușe de pe ramurile copacilor din ferestrele clasei.

— Trebuie să-l ajutăm mai temeinic! au hotărît pionierii în adunarea de grupă de la începutul noului an școlar.

Olaru Aurica s-a oferit singură să se ocupe de ajutorarea lui. Toată grupa s-a interesat, a discutat cu el în recreații, s-a îngrijit să-și pregătească lecțiile, să vină la meditații. A început să învețe împreună cu Aurica, adeseori și singur. Și iată că răsplata n-a întîrziat: la ora de zoologie, toți au fost mirați de cum a răspuns Laurian.

— Foarte bine, nota 9! a spus profesorul.

Iar grupa de pionieri a celor șase fete și șase băieți din clasa a IV-a B de la Școala „I. A. Komenski" din Deva l-a sărbătorit pe pionierul Băneasă Laurian. De fapt, aceasta era și o victorie, o sărbătoare a grupei, care a știut să-și ajute colegul.

ECATERINA BOKOR

PIONIERII ÎNDRĂGESC ORELE DE PRACTICĂ AGRICOLĂ

Orele de practică agricolă la Școala de 8 ani din Slobozia-Conache sînt mult așteptate. Acestea se desfășoară fie pe lotul de pe lîngă școală, fie la gospodăria colectivă. Vreți să cunoașteți cîteva din culturile pe care le urmăresc pionierii de acolo? Mai întîi grîul „Bezovstaia" și „Triumful", apoi legumele pe care le-au sădit într-un sector anume. Nici pomii fructiferi și vița de vie nu sînt neglijate. Încă nu dăduse frigul cînd pionierii au tăiat crengile uscate ale merilor și caișilor și le-au pus haine călduroase de paie, iar vița de vie au îngropat-o. Tot în toamnă, ei au lucrat alături de colectiviști la culesul tutunului. Harnici sînt pionierii și școlarii din Slobozia. Lucrează pe lotul școlar după toate regulile științifice, străduindu-se să aplice tot ceea ce învață din manualele școlare. Ca mîine ei vor fi fruntași ai recoltelor bogate în gospodăria lor colectivă.

ÎN CARTEA DE ONOARE A UNITĂȚII

Cartea de onoare a unității de la Școala nr. 14 din Galați este un album simplu, modest la înfățișare; dar pentru ca numele și fotografia vreunui pionier sau școlar să fie trecute între paginile cărții ți se cere să îndeplinești multe condiții. Mai întîi să înveți, să înveți tu foarte bine și să-ți ajuți tovarășul, să fii în frunte în activitatea pionierească. Dacă veți răsfoi paginile cărții de onoare a Școlii nr. 14 din Galați, veți întîlni numele lui Rusu Costel din clasa a VI-a, al lui Pogurschi Elena din clasa a VII-a și al altora.

Fiecare detașament se simte mîndru de a-și înscrie numele pionierilor săi în cartea de onoare a unității. La rîndu-i, fiecare pionier se străduiește să merite cinstea. Cartea de onoare este o inițiativă bună a unității.

Printre cei mai buni la învățătură

Katz Marian, clasa a VI-a, Școala nr. 24 — Galați.

Benoagă Lucia, clasa a VI-a B, Școala medie nr. 7 — Timișoara.

Igoșag Mihai, clasa a VI-a, Școala de 8 ani — Lovrin.

Ghelase Brîndușa, clasa a VI-a, Școala de 8 ani nr. 24 — Galați.

Cît mai mult fier vechi oțelăriilor

Oțelăriile patriei noastre au, în permanență nevoie de fier vechi. Gîndiți-vă numai că dintr-o tonă de fier vechi se obține oțel din care se produc 500 cuțite de plug sau 80 de biciclete sau fier beton pentru două apartamente. Așadar, acțiunea de colectare a fierului vechi este deosebit de importantă.

Pionieri, alături de utemiști, frații noștri mai mari, participați la acțiunea de colectare a fierului vechi!

Să dăm oțelăriilor patriei cît mai mult fier vechi.

Vești... Vești... Vești...

Ziua strîngerii fierului vechi — așa s-a numit duminica aceea cînd grupuri de pionieri și școlari de la Școala medie nr. 2 Craiova au pornit la treabă. Ei au strîns peste 5 000 kg de fier vechi. Printre detașamentele fruntașe în această acțiune se numără și detașamentul nr. 2 al clasei a VI-a.

★

Corespondenta noastră Drăgan Cecilia ne anunță că un grup de pionieri de la Școala de 8 ani din comuna Cioroiu, raionul Caracal, a strîns 500 kg de fier vechi.

★

Alături de utemiști, pionierii de la Școala medie din Vînju-Mare au strîns peste 2 000 kg de fier vechi.

★

Și pionierii de la Școala de 8 ani din Bretea Română, raionul Hațeg, participă la acțiunea patriotică de strîngere a fierului vechi. Pînă acum ei au colectat 1 100 kg. În prezent ne-am angajat ca fiecare pionier să adune în cel mai scurt timp cîte 200 kg de fier vechi. Și ne vom ține de cuvînt — scrie Munteanu Natalia din clasa a VI-a.

★

Într-o săptămînă pionierii de la Școala de 8 ani Știubieni, raionul Săveni, au strîns 1 800 kg de fier vechi.

(*Urmare din pag. 8*)

În aceeași clipă, barza scoase de sub aripă o hîrtie boțită, împăturită în patru și o așternu pe masă.

— Cunoști harta asta? întrebă ea.

— E a mea... Eu am făcut-o, recunoscu Mișu, uimit.

— Ar fi și greu să tăgăduiești, zise cu acreală barza. Poartă semnătura ta și data: 20 septembrie 1962. Data plecării mele...

— Știam că plecați mai devreme...

— E adevărat, cîrdul plecase... Eu am rămas singură. Era un timp foarte frumos, o toamnă blîndă, cu lumina ca mierea, cu cerul ca de catifea, legat și legănat de funigei... Mi-am amînat plecarea. „Ai să te rătăcești" — mi-a spus bătrîna șefă a cîrdului. „Aș — i-am răspuns. Găsesc eu drumul spre miazăzi. E deajuns să mă uit pe harta unui școlar..."

— Ihi, încep să pricep...

— Ei bine, am rămas și de-abia cînd prima brumă m-a pișcat de picioare mi-am făcut valiza. Nu conținea cine știe ce: niște amintiri și... harta ta. Am găsit-o în curte, sub teiul de la vechea ta adresă. Scria dedesubt: „Harta lumii". Era tocmai harta de care aveam nevoie. Ce-i drept, părea cam zmîngălită și, la început, nu mi-a inspirat mare încredere, dar am văzut că deasupra, îngrijit, cu tuș negru, scria mare: TEMĂ. Ce mi-am zis? Așa o fi arătînd ținuturile lumii pe hartă. Încolo, mărturisesc, nu mi-am făcut nici o grijă. Era doar... o „temă", și temele se fac... temeinic, nu-i așa?

— M... mda, consimți încurcat Mișu.

— Ei bine, continuă barza, m-am uitat la punctele cardinale de pe hartă, am pus — cum se spune — „cap compas miazăzi" și ... am decolat, mi-am luat zborul... Eram mîndră, îți spun drept.

Pe tot oceanul albastru al tăriei vîsleam doar eu. Eu și harta ta... O zi-două, fără popas. Așteptam să zăresc din clipă în clipă covorul vălurit al mării sub mine. Dar, nimic... A treia zi un ghimpe de îndoială mi-a străpuns inima: oare zburam spre miazăzi? Și nu-mi răspundeau decît vînturile reci, rîzînd parcă de mine... Atunci am coborît... Am studiat, zgribulită, clănțănind, harta ta. Nu încăpea îndoială: după hartă zburam bine. Numai că tot după harta ta trebuia să fiu în delta caldă a Nilului, iar în jurul meu toate bălțile erau înghețate. Mă uitam împrejur, așteptam să-mi văd suratele pășind printre nuferi și trestii și cînd colo doar un stol de ciori pripășite prin niște tufe de țipirig. Îngrozită, mi-am luat zborul.

— Înapoi?

— Nu. Înainte. Mereu înainte, după hartă... „Nu se poate să mă fi rătăcit — îmi ziceam cu ochii țintă la hartă. Un elev nu face asemenea greșeli la o temă". Și, de-abia cînd din înălțime am zărit niște puncte negre înșirate ca niște mărgele pe un cerc, mi-am dat seama de catastrofă: mărgelele erau pinguini, iar cercul...

— Cercul Polar, șopti palid Mișu.

— Exact. Harta era greșită.

— O făcusem în grabă. Pusesem, se vede, miazăzi la miazănoapte și... invers.

— Mi-am luat zborul... invers. Barza tăcu un timp. O apucase un tremur al pliscului și o scuturau niște fiori atît de puternici încît farfuriile de pe masă zbîrnîiau. Îmi vine rău numai amintindu-mi, explică ea. Pe unde nu m-am adăpostit? Prin colibe înghețate, prin hornuri reci, prin staule și hambare părăsite, flămîndă, degerată... Aveam un singur gînd: să ajung...

— ...în miazăzi.

— Nu. La tine. Îmi ziceam: „Dacă nu mă luam după harta lui, aș fi fost acum în țările calde, mi-aș fi sărbătorit ziua de naștere în sînul familiei. Pînă acolo nu mai am puteri să ajung, dar pînă la vinovat ajung eu" ... Și, iată, am ajuns.

Se lăsă tăcere. Mișu o privea stingherit. Murea de somn, dar nu-i venea s-o dea afară.

— Și acum ce ai de gînd să faci?

— Să mă culc, răspunse liniștită barza. Aici e cald, e bine. Mîine o să-mi serbez aniversarea. Văd că ai avut grijă să chemi invitați, zîmbi barza, dînd cu ochii de farfuriile pe care erau așezate niște cartoane înflorate, cu nume de băieți și fete în chenar. O să fie vesel, începu apoi să rîdă. Și-ți simt pe buze întrebarea — apoi ce pot să fac? Simplu: am să aștept aici venirea primăverii. Mult n-a mai rămas. O lună, două. Oftă ușurată, lăsîndu-se în fotoliu: Uf, bine că m-am văzut aici. Ce-a fost greu a trecut... Să ciocnim!

Sorbi prelung direct din sticlă, apoi se ridică și, dintr-un salt, poposi în pat.

— Mi-e somn. Noapte bună.

— Ce faci? țipă Mișu. Te urci în pat, așa, murdară? Uite cum ai pătat cearșaful!

— Adevărat. Să fac o baie... Acolo?

Nimerise baia, și curînd se auzi zgomotul dușului. Prin ușa întredeschisă, Mișu îi auzea vocea:

— Știi că-i bine aici? Apă caldă... călduță, o potrivești cum vrei! Grozav! Să știi că mă mut în baie. Eu aici rămîn...

— În baie? Și ce-o să zică-ai mei mîine dimineață?

— O să le explic situația, răspunse căscînd barza. În definitiv, dacă acum eram în miazăzi, n-aș fi avut nevoie de cada ta. Noapte bună...

Peste puțin Mișu se culcă, ciudatul oaspete la fel, și liniștea puse stăpînire pe apartamentul 26. Nu pentru mult timp însă. Căci peste cîteva minute Mișu simți că e tras de mîneca pijamalei.

— Dormi?

— Ihî, mormăi somnoros băiatul și își smulse mîna țîfnos... Ce vrei?

— Mă plictisesc singură.

— Și vrei să-ți țin de urît? Acum, la miezul nopții?

— Da.

— Nu mă chinui. Mîine am școală...

— Da? Barza se rezemase de marginea patului. Povestește-mi. Știi, și eu am făcut școală: școala de zbor. Voi ce învățați?

— Multe! i-o reteză morocănos băiatul.

— Și despre berze?

— Și! „Pasăre călătoare, cu gîtul, pliscul și picioarele lungi, din familia picioroangelor", recită Mișu în silă.

Barza rămase cu pliscul căscat.

— Ia te uită! Îmi cunoști și familia. O, cît mă bucur. Și altceva? Ce mai știi?

— Nimic. Uite cărțile și caietele mele pe poliță dacă te interesează.

Barza se opri în dreptul poliței și, luînd o carte după alta, începu să le cerceteze una cîte una.

— Geografia... Nu, nu vreau să mai văd hărți. Istoria... A, piramidele? Le-am văzut anul trecut! Și asta?

Îi vîră sub nas o carte groasă.

— Trebuie să fie grea de tot, nu-i așa?

Ilustrații: E. TARU

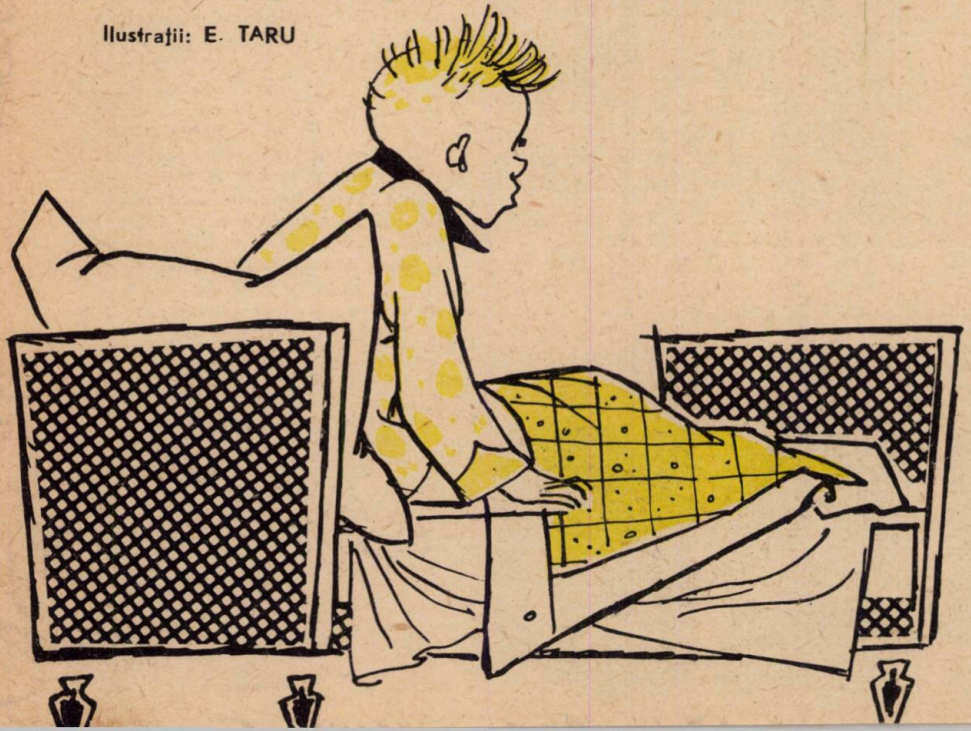

— Aia-i cartea de telefon. Nu te interesează.

— Zoologia!!! exclamă deodată bucuroasă. Uite iepurele! Lupul! Elefantul! Broaște!!! Ah, de cînd n-am mai văzut... Știi ce? zise cuibărindu-se sub plapumă. Poți să te culci dacă vrei, eu mă uit în zoologie. Uite, aici la capitolul ăsta mă simt ca acasă... „Animalele și păsările din Africa“, începu să citească fără să-l mai bage în seamă, apoi, auzindu-i un șuierat de enervare, îi spuse blînd privindu-l drept în ochi: Dormi, dormi... Cînd o să am nevoie de tine te trezesc eu...

Un timp barza răsfoi cartea, mormăind de una singură. Mișu tocmai aținise și se cuibărise cu capul sub plapumă, cînd barza îl ciupi de ureche și începu să turuie:

— Știi că e pasionant? Aflu o

mulțime de lucruri de care habar n-aveam. Știai că tigrul e rudă cu pisica?

— Știam, bombăni chinuit băiatul.

— Dar pisica știe oare?

— Nu știu dacă știe.

— Ia te uită: crocodili, broaște țestoase, papagali... Ce de cunoscuți! În același moment, vocea îi deveni scîrțîită, suspină, apoi rămase cu ochii ațintiți în gol.

— Ce dor mi s-a făcut de ai mei! Oare n-o fi rămas nici unul pe aici? Prostii! își răspunse singură. Unde să rămînă? Poate la menajeria circului... Me-na-je-ria! Cum de nu m-am gîndit? tresări barza însufletită. Chiar dacă n-am acolo rude, găsesc precis niște cunoscuți... Ce-ar fi să-i chem încoace la aniversarea mea? Nu se poate să nu vină, își zise și se repezi spre telefon. Căută numărul circului în cartea de telefon, apoi formă numărul cu ciocul. Vorbi apoi cîteva minute într-o limbă neînțeleasă, în care singurele cuvinte cunoscute fură primul: „Allo“ și ultimul: „Perfect“. O dată rostit și acesta, se repezi la pat și smulse plapuma grăbită.

— Scoală-te! Dă-mi lista invitaților tăi. Repede! Vreau să știu cîți sînt ai tăi și cîte scaune rămîn pentru ai mei...

— Ce? tresări nefericitul băiat. Am auzit eu bine?

— Ce te miră? Acolo ar fi fost toți acum alături de mine...

Ajută-mă să trag fotoliul. Îl punem aici în capul mesei: pentru elefant!

— Ce-ai spus? întrebă Mișu buimac.

— E limpede. Trebuie să-i dau toată cinstea. Și asta n-ar fi nimic, adăugă îngrozită barza, dar nu-i putem sta în cale cu două-trei sandvișuri. Dă-te jos din pat! În salteaua asta e iarbă de mare? întrebă, pipăind așternutul. Cred că o să-i placă... A, uite și o pălărie de paie. E a tatălui? E în regulă, asta o păstrăm pentru cămilă. E obișnuită, săraca, cu uscături.

Puse pălăria de paie într-o farfurie și niște flori sub panglica ei, cînd se opri brusc:

— Aoleu, ce facem cu carnivorele? Spune-mi. O să vie leii, tigrii...

— A... a... aici în casă?

— Firește. Dar n-ai nici o grijă. O să se poarte ca niște invitați politicoși. Cum îi așezăm? Unul de-al tău unul de-al meu, nu-i așa? Aici elefantul, apoi Popescu Florică al tău, pe urmă un tigru... Lenuța... o cămilă.

— Oprește-te! țipă băiatul. O să închid ușa!

Mișu sări din pat și se repezi la ușă, dar barza începu să rîdă.

— Întîi că n-ar fi politicos. Pe urmă n-ar folosi la nimic. Elefantul nici n-ar băga de seamă că ușa e închisă. Girafa s-ar uita pe geam și ar vedea că ești acasă. Crocodilul s-ar urca pe burlan...

— E un dezastru! Dezastru! murmura Mișu alb ca peretele. De ce? La urma urmei, ce-am făcut? O mică, neînsemnată greșeală... Am pus miazăzi la miazănoapte... Dar nu greșesc totdeauna, crede-mă. Doar cînd mă grăbesc... N-am să mă mai grăbesc, pe cuvîntul meu...

— Foarte bine. Acum însă grăbește-te-te. Invitații trebuie să sosească dintr-o clipă într-alta. Doar n-o să-i primești în pijama... Auzi?

Mișu auzea. Erau bătăi în ușă.

— Ci... cine e? îngăimă Mișu, pierdut, privind barza.

— Invitații, cine să fie? răspunse aceasta și se îndreptă spre ușă.

— Nu deschide! Nu... o ruga cu glasul aproape auzit, apoi, auzind ciocăniturile ce se întețeau, țipă deodată cu lacrimi în glas: Mămico!

Afară se auzea o voce supărată. Era mama.

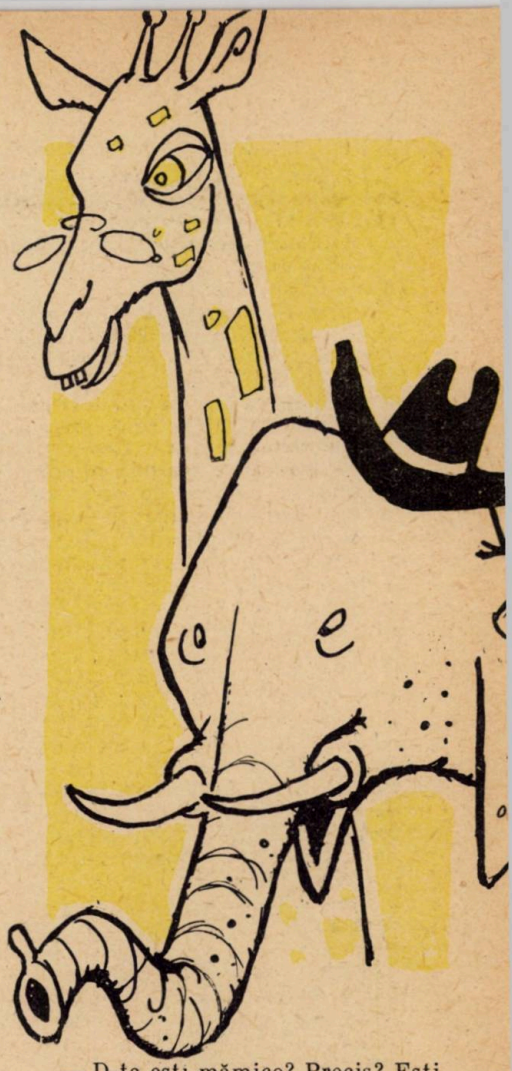

— D-ta ești mămico? Precis? Ești sigură?

— Deschide odată, e tîrziu. Ți-am adus ceaiul.

Mișu alergă la ușă și răsuci cheia.

— Închide repede ușa! Cu cheia!

— Dar ce s-a întîmplat? îl întrebă femeia nedumerită.

— Întreabă barza...

Mama nu înțelegea nimic... Îl privea lung.

— Care barză? întrebă încruntată, apoi se lumină deodată: A, barza de porțelan? Care ți-a trimis-o unchiul Sandu de ziua ta? E la locul ei. Pe poliță... Uite ce drăguță e: parcă-i vie, nu-i așa? Săracu' unchiul Sandu... A uitat că în acest an nu e 29 februarie. O mică greșeală...

Dar nu fi supărat. O să te sărbătorim de mărțișor, tot o zi.

Mama turnă ceaiul fierbinte în pahar și, în timp ce tăia pîinea, îl întrebă:

— Mișule, cam ce ai vrea să primești în dar?

— Nimic, mămico dragă, răspunse grăbit Mișu, dar se răzgîndi în aceeași clipă. Adică, știi ce? Un caiet nou de hărți la geografie. Atît.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

FEBRUARIE

Luna februarie este legată de un moment istoric deosebit de însemnat pentru lupta clasei muncitoare din țara noastră. La 16 februarie se împlinesc treizeci de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști conduse de P.C.R., lupte care au înscris cele mai glorioase pagini din istoria clasei muncitoare din țara noastră.

Desigur, la felul în care să întîmpinați, să cinstiți această zi vă gîndiți și voi, pionierii.

Așa cum muncitorii din fabrici și uzine întîmpină ziua de 16 februarie cu noi realizări în muncă dînd produse cît mai multe și de bună calitate, tot așa, la locul vostru de muncă, în școală, va trebui să vă străduiți a îndeplini una dintre sarcinile de bază ale pionierului: să învățați cît mai bine.

Pe panoul de onoare al școlii, la gazetele de perete să apară cît mai multe chipuri de fruntași la învățătură. De asemenea, în preajma zilei de 16 februarie gazetele de perete vor apărea în număr festiv.

PENTRU EVOCAREA LUPTELOR MUNCITOREȘTI DIN IANUARIE-FEBRUARIE 1933

Cele mai importante acțiuni din programul de activități pe luna februarie vor fi închinate eroicelor lupte muncitorești din ianuarie-februarie 1933.

Vizitarea locurilor care evocă luptele muncitorești din ianuarie-februarie 1933 va fi una din acțiunile deosebite pe care le veți prevedea. Asemenea vizite se pot face în București, la Uzinele „Grivița Roșie", pe întreaga Cale a Griviței, unde se înalță azi mîndrele blocuri; la Iași (Nicolina), în localitățile de pe Valea Prahovei, Muzeul de istorie a partidului din București, Muzeul Doftana, monumentele și casele memoriale legate de lupta partidului nostru. Însemnările luate cu atenție din aceste locuri vor putea alcătui o bază pentru adunările închinate zilei de 16 februarie.

Invitați în mijlocul vostru vechi activiști de partid, care vă vor povesti despre lupta partidului în trecut.

Invitați, de asemenea, muncitori din fabrici fruntași în producție, care vă vor povesti despre minunatele condiții de viață ale muncitorilor de azi.

Colectivele de conducere vor recomanda spre lectură cărți legate de lupta clasei muncitoare, ca, de pildă, „Uzina vie" de Alexandru Sahia și altele. Vă recomandăm din revista noastră „Un autobuz se îndreaptă spre istorie" (nr.2/1961), „Ceasul" (nr. 5/1961), „Pagini de glorie" (nr. 4/1961), „Frumoasă ești, patria mea" (nr. 11/1962), „Prietenii lui Tăvucă" (nr. 8/1962).

Desigur, fiecare unitate de pionieri se va gîndi la serbările închinate zilei de 16 februarie. Aceste serbări, fie că vor fi prezentate la căminul cultural, în școală sau la o fabrică, vor cuprinde cîntece, recitări dedicate partidului. Poezii, cîntece cu acest caracter puteți găsi în revistele „Cravata roșie" din decembrie 1961 și ianuarie, februarie 1962. Cîntece revoluționare de veche tradiție se pot găsi în broșura „Cîntece muncitorești revoluționare", publicată de Editura tineretului sub îngrijirea Institutului de istorie a partidului—1957.

Înmînarea distincțiilor cît și primirea de noi școlari în rîndul pionierilor se vor face în această perioadă în întîmpinarea zilei de 16 februarie. La adunări să participe muncitori fruntași și vechi activiști de partid.

ȘCOALA, CLASA VOASTRĂ

În vederea lui 16 februarie, pionierii vor trebui să aibă o deosebită grijă de felul în care arată școala lor, clasa unde învață.

Înfrumusețarea școlii și a clasei au devenit o frumoasă tradiție pionierească. În afara citatelor și lozincilor scrise artistic pe sticlă și care împodobesc pereții, așezarea florilor pe etajere dă un aspect și mai vesel clasei. Etajerele din placaj pot fi cu ușurință confecționate de către micii tîmplari din unitate.

Într-un cuvînt, ziua de 16 februarie trebuie să găsească școala în sărbătoare. Și, ca în zi de sărbătoare, pionierii vor veni într-o ținută cît mai îngrijită.

ACȚIUNI PATRIOTICE

Dacă și în mod obișnuit pionierii participă la acțiuni patriotice, în cinstea lui 16 februarie acestea trebuie intensificate.

Pentru pionierii de la oraș, o deosebită importanță o prezintă strîngerea fierului vechi. Organizați pe detașamente sau grupe, pionierii trebuie să înceapă o mare campanie spre a reda oțelăriilor patriei cît mai mari cantități de fier vechi.

Îngrijirea monumentelor rămîne, de asemenea, ca sarcină patriotică în întîmpinarea lui 16 februarie.

La sate, pionierii vor intensifica ajutorul pe care-l dau gospodăriilor agricole colective. Pionierii vor continua controlul învelișului pomilor fructiferi, înlocuirea acestuia dacă a fost distrus de rozătoare. Ei se pot ocupa și de îngrijirea animalelor mici ale gospodăriei, mai ales a mieilor.

Iată deci o serie de acțiuni care pot fi cuprinse în programele de activități ale unităților și detașamentelor în cinstea zilei de 16 februarie.

Instructor de pionieri
VICTOR

ICAR și DEDAL

O LEGENDĂ SPUNE CĂ ICAR ȘI DEDAL AU FOST PRIMII OAMENI CARE AU ÎNCERCAT SĂ ZBOARE SPRE SOARE, DAR N-AU IZBUTIT. VISURILE ÎNSĂ ... DEVIN FAPTE...

DIRES 63

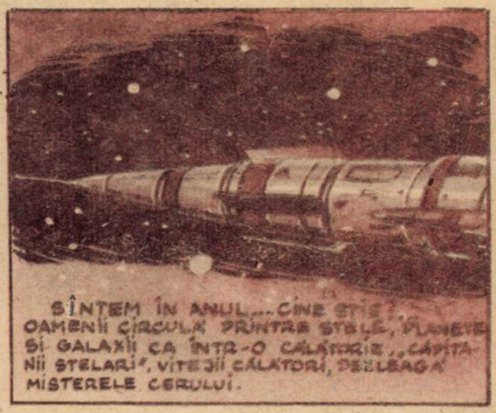

SÎNTEM ÎN ANUL ... CINE ȘTIE? OAMENII CIRCULĂ PRINTRE STELE, PLANETE ȘI GALAXII CA ÎNTR-O CĂLĂTORIE „CĂPITANII STELARI", VITEJII CĂLĂTORI, DEZLEAGĂ MISTERELE CERULUI.

ICAR S-A NĂSCUT PE O NAVĂ ȘI A CUNOSCUT PUȚIN DIN FRUMUSEȚILE PĂMÎNTULUI.

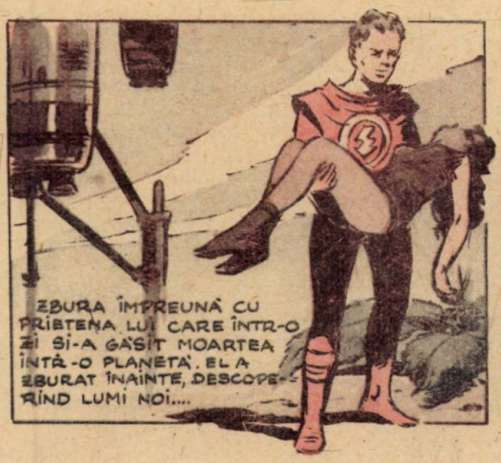

ZBURA ÎMPREUNĂ CU PRIETENA LUI CARE ÎNTR-O ZI ȘI-A GĂSIT MOARTEA ÎNTR-O PLANETĂ. EL A ZBURAT ÎNAINTE, DESCOPERIND LUMI NOI....

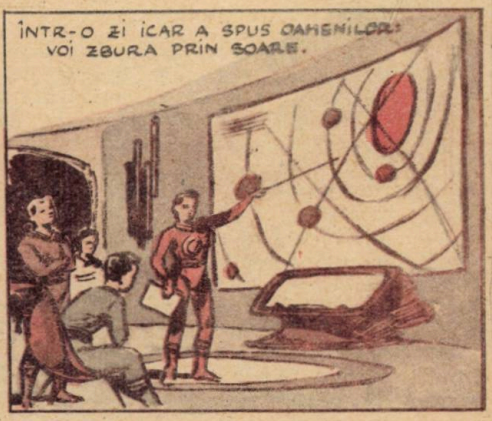

ÎNTR-O ZI ICAR A SPUS OAMENILOR: VOI ZBURA PRIN SOARE.

VORBELE LUI AU ȘTIRNIT UIMIRE.
-VEI FI PREFĂCUT ÎN SCRUM

-VOM CONSTRUI O NAVĂ CU PEREȚII DE NEUTRIT, METALUL CEL MAI DENS, CARE VA RĂMÎNE RECE, NEATINS DE SOARE.

OAMENII NU I-AU DAT ÎMEDIAT CREZARE. ÎNĂUNTRUL SOARELUI EXISTĂ O SUBSTANȚĂ DE 12 ORI MAI DENSĂ CA PLUMBUL.

ATUNCI I-A VENIT ÎN AJUTOR DEDAL, MARELE SAVANT.
-SE POATE ZBURA, A SPUS EL, NEUTRITUL E DE 120.000 DE ORI MAI DENS CA OȚELUL ȘI DE 1.000.000 DE ORI MAI DENS CA APA.

PENTRU ICAR ȘI DEDAL AU FOST CONSTRUITE CELE MAI PUTERNICE ȘI MAI PERFECȚIONATE NAVE. MOTOARELE LOR VOR ÎNVINGE FURTUNILE DE FOC ALE SOARELUI.

A SOSIT CLIPA PLECĂRII.
-NU VĂ APROPIAȚI PREA MULT NAVELE DAR NICI NU VĂ DEPĂRTAȚI PENTRU A NU FI ATRAȘI ÎN CENTRUL SOARELUI.

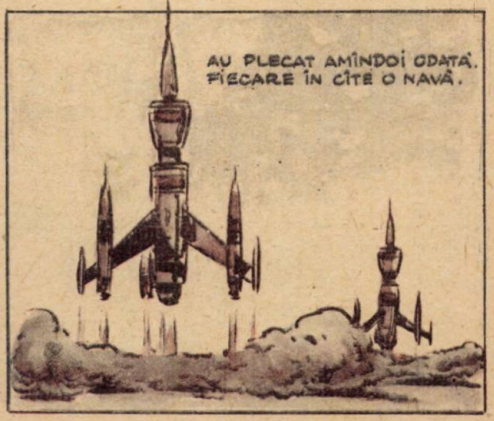

AU PLECAT AMÎNDOI ODATĂ. FIECARE ÎN CÎTE O NAVĂ.

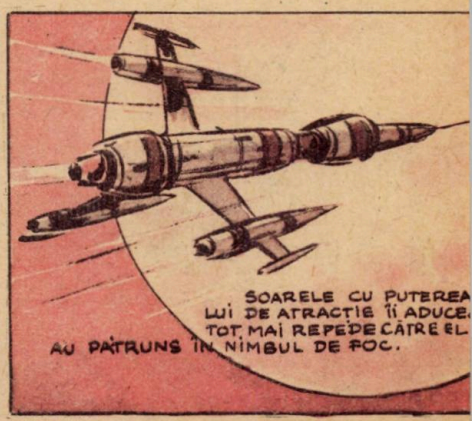

SOARELE CU PUTEREA LUI DE ATRACȚIE ÎI ADUCE TOT MAI REPEDE CĂTRE EL.
AU PĂTRUNS ÎN NIMBUL DE FOC.

(Continuare în coperta a IV-a)

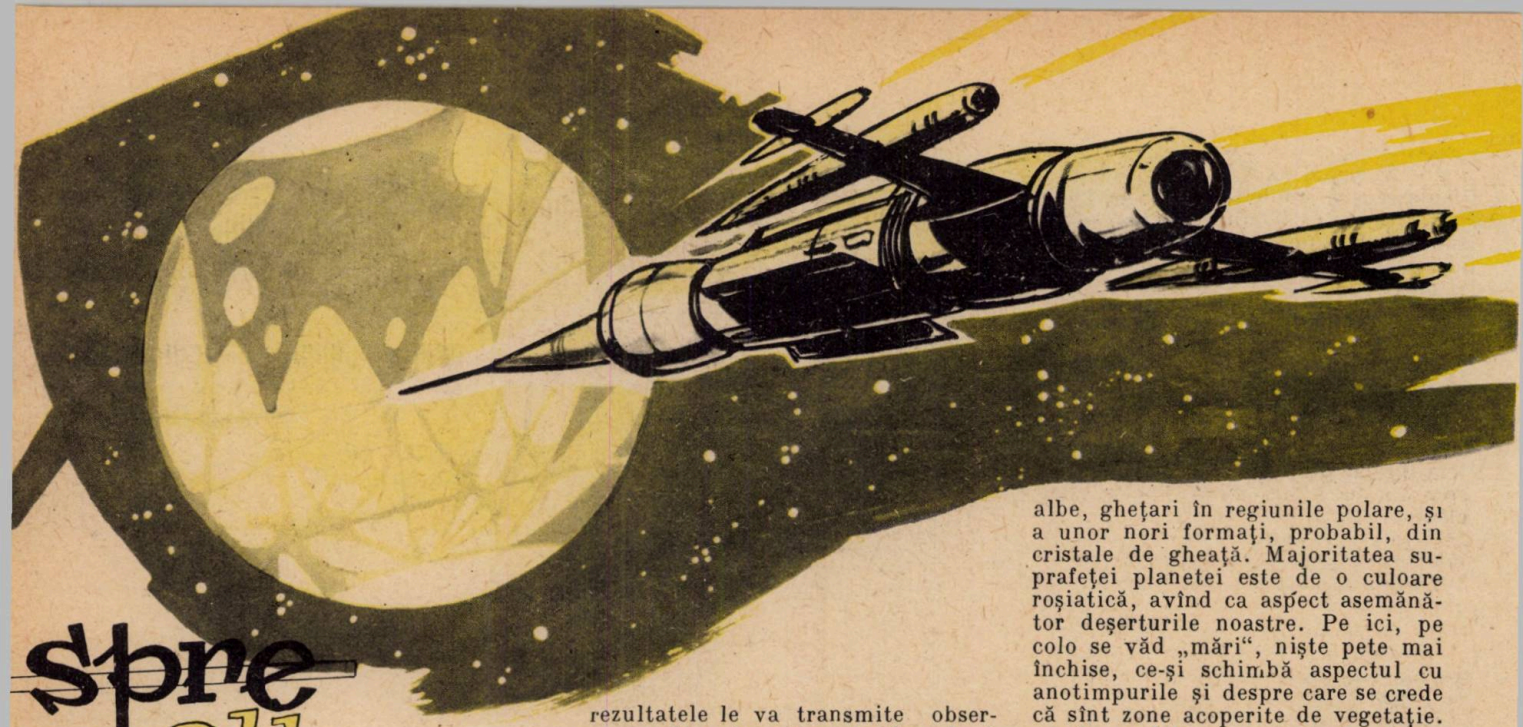

spre alte planete

Una dintre realizările științifice cele mai importante ale anului 1962 a constituit-o lansarea cu succes spre Marte a primei stații automate interplanetare. Aceasta este un adevărat laborator prevăzut cu dispozitive de măsură, o navă de o greutate de peste 800 kg care și-a luat zborul de pe bordul unui satelit greu al Pămîntului. Direcția: planeta Marte. Stația este echipată cu un sistem care permite corecția pe parcurs a traiectoriei sale și funcționează în urma unor semnale primite de pe Pămînt. Acestea sînt detectate și transformate în comenzi ce pun în acțiune motoarele care sînt în stare să schimbe direcția de zbor a navei-stații. Astfel, ea va trece prin apropiere de „enigmatica planetă roșie", cum a fost supranumită Marte, va efectua o serie de măsurători, va fotografia suprafața ei și rezultatele le va transmite observatoarelor terestre. Așadar, după vecina noastră Luna urmează Marte. Omul pășește din ce în ce mai hotărît în adîncurile Cosmosului, și nu este departe ziua cînd navele interplanetare vor scruta spațiul imens al sistemului nostru solar.

Primele obiective ale cercetărilor nemijlocite sînt, fără doar și poate, planetele cele mai apropiate: Marte și Venus. Interesul deosebit pe care-l prezintă acești doi aștri este rezultatul unor asemănări ale lor cu Pămîntul. Amîndouă planetele se află în așa-numita „zonă vitală", unde este posibilă existența vieții. Aici ne referim la viață în general, organisme simple și poate plante, nu neapărat la viața superioară organizată, al cărei exponent pe Pămînt este omul.

Planeta Marte se mișcă pe o orbită exterioară, situată în medie la o distanță de 75 milioane km față de orbita Pămîntului. În ceea ce privește condițiile fizice, ele seamănă mult cu cele ale noastre. Astfel, Marte dispune de o atmosferă de circa 10—12 ori mai rarefiată decît cea pămînteană, de apă, care pare a fi prezentă sub forma unor pete albe, ghețari în regiunile polare, și a unor nori formați, probabil, din cristale de gheață. Majoritatea suprafeței planetei este de o culoare roșiatică, avînd ca aspect asemănător deșerturile noastre. Pe ici, pe colo se văd „mări", niște pete mai închise, ce-și schimbă aspectul cu anotimpurile și despre care se crede că sînt zone acoperite de vegetație. Apoi canalele... o rețea stranie de linii încrucișate, care au atras încă de mult atenția astronomilor.

Multe dintre aceste enigme se vor elucida o dată cu obținerea primelor cosmofotografii și cu transmiterea măsurătorilor efectuate în apropierea suprafeței planetei de către stația „Marte-1".

Venus este și ea plină de taine. Din cauza norilor denși, niciodată nu s-a reușit să i se vadă suprafața. Are oare apă și mări această planetă, ce se mișcă pe o orbită situată în medie la o distanță de 42 milioane km de cea a Pămîntului? Unii presupun că toată suprafața lui Venus ar fi acoperită de un singur ocean imens, alții cred că nu există pe ea nici măcar mări de dimensiuni mai mici. Care este oare adevărul? La aceste întrebări ne vor răspunde datele furnizate de stațiile interplanetare și de primele expediții cosmice.

ITINERARE

Drumul pe care-l parcurge o rachetă interplanetară depinde foarte mult de condițiile în care a fost lansată de pe Pămînt. Se știe bine că rachetele sînt ridicate și plasate pe orbită cu ajutorul unor puternice

DE TOATE

MICUL DUȘMAN AL RECHINULUI

Rechinul este unul dintre cei mai temuți dușmani ai viețuitoarelor din mări. El mănîncă tot felul de pești, se repede chiar la enormele balene.

Dar și acest mare pirat al mărilor — care atinge 20 de metri în lungime — are un dușman de temut. Acesta e un peștișor mic numit „diodon maculatus". Rechinul îl înghite cu ușurință fără să bănuiască ce se va întîmpla. Ajuns în stomacul rechinului, micul peștișor se înfige ca un cuțit în pereții acestuia și se întoarce în apa mării.

Rechinul moare curînd, în urma rănii făcute de micul său dușman.

CERBUL SE ADAPTEAZĂ

Cerbul care trăiește în regiunile nordice s-a adaptat climatului rece. Astfel, între copite îi crește un păr aspru ca o perie, care îl împiedică să alunece pe gheață. Corpul îi este acoperit cu o blănită moale, deasupra căreia cresc niște peri aspri și groși umpluți cu... aer. Aceștia nu lasă să iasă căldura din corp, iar cînd cerbul înoată joacă rolul unui colac de salvare, făcîndu-l să plutească la suprafața apei.

AIZBERGUL CĂLĂTOR

California de Sud este o țară călduroasă. Locuitorii ei duc lipsă de apă. De aceea, oamenii de știință au hotărît să aducă la țărmul Californiei un aizberg uriaș. Acesta se înalță cu 300 m deasupra mării. Lungimea lui este de 30 km, iar lățimea de 1 100 m.

Aizbergul a călătorit din Antarctida pînă în California 10 000 km. S-a socotit că, prin topirea gheții, el va alimenta cu apă întreaga populație a Californiei de Sud timp de un an.

motoare, apoi ele continuă să se deplaseze ca un bolid, de-a lungul unei traiectorii denumite „balistice", sub acțiunea forțelor de atracție ale aștrilor. Varianta cea mai economică a unui itinerar spre Marte este aceea a unei traiectorii semieliptice. Pentru aceasta este suficientă imprimarea de către motoarele-rachetă a unei viteze de 11,59 km/s. Drumul în acest caz va dura 259 de zile. Dacă viteza inițială va crește pînă la valoarea de 12 km/s, intervalul de timp necesar deplasării se va reduce la 150 de zile. Din aceste cifre rezultă că stația interplanetară „Marte-1" a avut o viteză cuprinsă între cele două valori de mai sus. Diferența atît de mare la prima vedere, de la 259 la 150 de zile se datorește nu numai creșterii vitezei, ci și faptului că traiectoria parcursă devine un arc de elipsă mai drept, mai scurt.

Dacă viteza de lansare va fi mărită pînă la 16,7 km/s, traiectoria pe care se va deplasa racheta din elipsă se transformă în parabolă, o curbă mai alungită, și drumul nu va dura decît 70 de zile.

În cazul navelor pilotate de oameni, o importanță hotărîtoare are și alegerea momentului cînd va decola racheta de pe planeta respectivă pentru a se întoarce pe Pămînt. Astfel, în prima variantă, pentru a pleca de pe Marte în așa fel încît spațiul parcurs să fie cît se poate de scurt, astronauții ar trebui să aștepte circa 15 zile, iar durata întregii expediții ar fi de aproximativ 2 ani și 8 luni. În cazul deplasării parabolice (în 70 de zile), nava ar trebui să plece înapoi după 13 zile.

O rachetă lansată de pe Pămînt cu o viteză inițială de 11,48 km/s ajunge pe Venus în 146 de zile. Traiectoria ei în acest caz va fi eliptică. Pentru întoarcere — în vederea alegerii momentului celui mai potrivit — va fi necesar să se aștepte 467 de zile, deci expediția va dura peste 2 ani. Pe o traiectorie parabolică, cu viteza de lansare mai sporită, suprafața lui Venus poate fi atinsă în numai 35 de zile. Se pare că această variantă nu este prea avantajoasă, deoarece plecarea de pe Venus nu va putea avea loc decît peste 490 de zile. Durata unei asemenea deplasări, cu toate că s-a ales drumul cel mai scurt, față de primul itinerar, nu se va reduce decît cu cîteva luni.

După explorarea planetelor vecine vor urma și celelalte, mai îndepărtate. Astfel, planeta Mercur, pe o traiectorie eliptică, poate fi atinsă în 105 zile. Pentru a ajunge acolo pe o parabolă, în urma unei viteze de lansare ridicate, sînt necesare doar 38 de zile. Dacă vrem să ajungem pe planeta Jupiter, în funcție de viteza și traiectoria aleasă, ar trebui să călătorim de la 1 la 9 ani!

Pentru efectuarea primelor călătorii este necesară nu numai cunoașterea formei traiectoriei și duratei deplasării, ci trebuie să avem informații precise și asupra unui mare număr de date fizice, cum ar fi, de exemplu, densitatea și înălțimea atmosferei planetei respective, temperatura aproximativă a solului, intensitatea radiațiilor cosmice, posibilitatea producerii oxigenului din atmosfera astrală, date care nu pot fi obținute decît în urma cercetării planetelor cu ajutorul stațiilor interplanetare automate. În acest sens este semnificativă lansarea cu succes a stației „Marte-1", care deschide perspectiva imediată a cuceririi planetelor apropiate. Succesele obținute de știința și tehnica sovietică ne îndreptățesc să credem că generația noastră poate va prinde timpul cînd spațiul sistemului solar va fi brăzdat de nave cosmice ce vor transporta solii Pămîntului, solii comunismului.

Ing. fizician T. TAUTH
Ilustrații: DURES

În pagina 31 veți găsi un tabel interesant în completarea materialului „Spre alte planete".

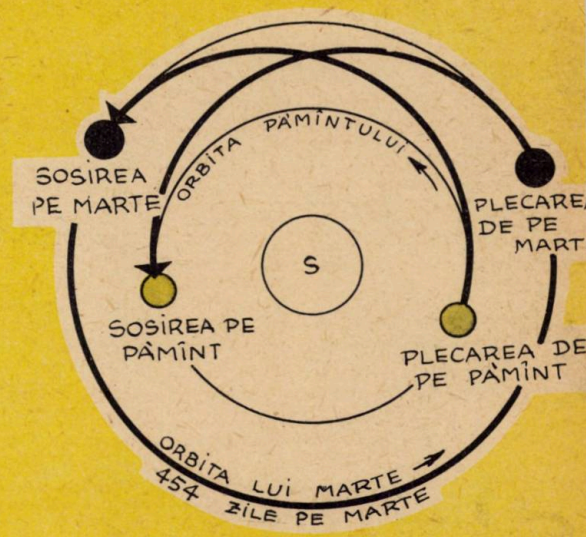

1. Pe planeta Marte se poate ajunge parcurgînd o traiectorie eliptică. Drumul, în funcție de viteză, durează de la 150 pînă la 259 de zile.

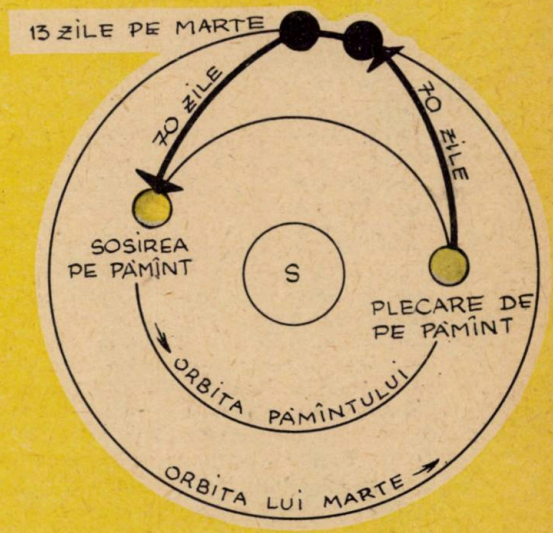

2. Pe o curbă parabolică, plecînd cu o viteză de 16,7 km/s, o navă ajunge pe Marte în numai 70 de zile.

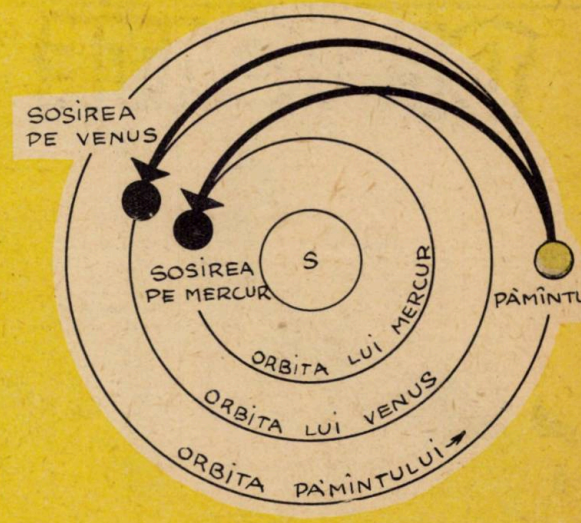

3. Mercur și Venus pot fi atinse în 105, respectiv 146 de zile dacă navele merg pe o traiectorie eliptică.

CARNE DIN... FRUNZE

Proteinele se găsesc nu numai în produsele de origină animală, ci și în fructe, tulpini, flori și frunze. După cum se știe însă, frunzele plantelor și copacilor, deși conțin o importantă cantitate de proteine, nu sînt în general folosite.

De curînd, specialistul sovietic A.G. Doiarenko împreună cu un grup de cercetători au studiat posibilitatea utilizării frunzelor în alimentație.

Experiențele au arătat că proteinele din frunze constituie o valoroasă „carne vegetală". Ele se asimilează bine, și au un important conținut în vitamine, fiind din acest punct de vedere superioare cărnii.

Utilizarea în viitor a proteinelor din frunze va putea aduce un belșug de produse nutritive în alimentație.

CÎNTAR ELECTRONIC

În Laboratorul central de cercetări științifice pentru tehnica măsurătorilor din Budapesta s-a construit un cîntar electronic. Denumirea de „cîntar" este însă mai mult convențională, deoarece această realizare nu are nimic comun cu cîntarele obișnuite, pînă și operația de cîntărire făcîndu-se de la distanță. Dar în aceasta constă și importanța lui, deoarece cîntarul electronic îngăduie determinarea greutății oricărui corp aflat la o distanță de 20—100 de metri și a cărui greutate variază între 5 și 20 de tone. De exemplu, el poate măsura de la distanță greutatea încărcăturii din brațele unei macarale sau de pe platforma unui vagon de cale ferată.

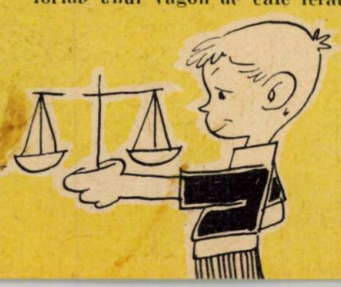

La carnaval

La un carnaval,
cu rochii de bal,
cu măşti hazlii
şi fistichii,
cu măscărici
şi feţe-mpărăteşti,
venite din meleaguri
de poveşti,
a venit şi Scufiţa-Roşie
cu coşuleţul ei nelipsit,
dar lupul n-a venit.

Şi lucru de mirare era
că fetiţa, în loc să se bucure, sta
retrasă-ntr-un colţ
şi nici nu zîmbea,
nici nu dansa.

A venit să o ia
însuşi Verde-mpărat,
însă ea n-a dansat.
A venit Făt-Frumos,
însă fără folos...

Dar trecu înc'un timp
Şi lupul veni,
Şi Scufiţa-Roşie se-nveseli.
Şi lupul şopti:
Am venit mai tîrziu,
am fost la bunica la ţară.
Şi fetiţa şopti:
E aşa de frumos astă-seară!

ELENA DRAGOŞ

Invitaţie la vals

Sîmbătă, ora 5 după-amiază, reuniune tovărăşească. Este ziua de naştere a unei colege. Apartamentul în care locuieşte familia Lenuţei — trei camere mari plus hol — îşi aşteaptă oaspeţii. Serpentine, discuri, totul a încremenit aşteptînd. În timp ce Lenuţa se mai priveşte o dată în oglindă, admirîndu-şi rochiţa albastră cu un bucheţel de nu-mă-uita prins pe umăr, fratele ei, mai mic, la bucătărie, preface, cu răbdare şi perseverenţă, rulourile cu frişcă în rulouri simple. Degetul său — ce-i drept, proaspăt spălat — nu mai oboseşte să facă naveta de la farfurie la gură...

Prima sonerie — primul oaspete: o fată îmbujorată de emoţie că ia parte la prima ei „reuniune". Şi-a împletit codiţele deasupra capului, acasă şi-a pus chiar cerceii mamei, dar, după o clipă, i-a scos.

A doua sonerie, a treia... a treizeci şi treia. Casa s-a umplut. Discul se învîrteşte şi un glas de altistă cîntă „La revedere, litoral".

— Ţi-ar plăcea să cînţi aşa? îi şopteşte gazdei la ureche o fată micuţă şi oacheşă.

— Da, răspunde gazda. Şi ar vrea să mai adauge ceva întru lauda solistei, dar Barbu — zis Bibi — nu-i dă răgaz...

Barbu — zis Bibi — strîmbă din nas şi plescăie din buze plictisit.

— Ce muzică leşinată! Adorm, fetelor. N-aveţi ceva mai... pocneşte din degete un ritm mai rapid, apoi bate cu călcîiul în parchet şi scoate prin buzele ţuguiate nişte sunete guturale pe care, auzindu-le, şi le-ar fi recunoscut cu siguranţă „omul din Neanderthal"!

Bibi nu face parte din „comitetul de iniţiativă" şi nici măcar din clasa a VII-a B. E vecin cu unul dintre băieţi. N-a fost invitat, dar el n-are...prejudecăţi. A venit pentru că a auzit că „se petrece". Într-un minut a cunoscut pe toată lumea, a spus trei glume la care el a rîs cel dintîi şi tot el a spus de fiecare dată: „bună, nu-i aşa?"

A venit încălţat cu pantofi fumurii, cu şireturi verzi. (De cîte ori îi vedea şireturile, „Nicu cu chitara" se întreba: „De ce nu portocalii cu picăţele albastre?") Pantalonii ţintuiţi. (Prilej pentru alte

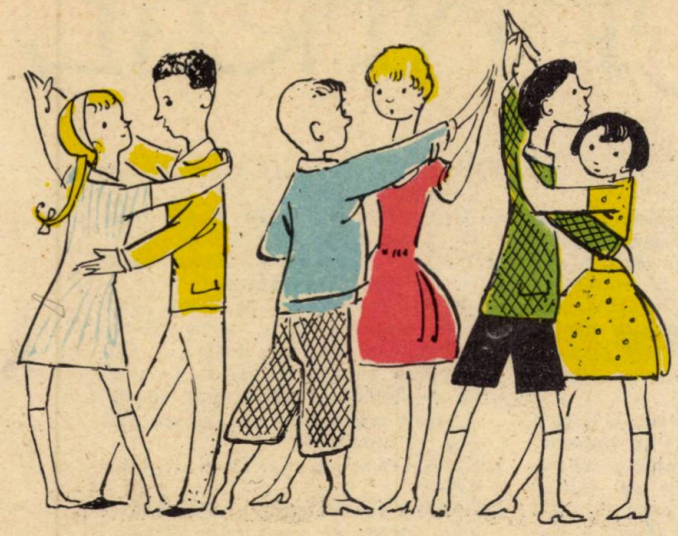

întrebări, de data asta formulate de Ovidiu, „fizicianul“ clasei: „De ce ţintuiţi şi nu nituiţi? Sau sudaţi? Sudura autogenă face doar minuni. Dacă reuşeşte ca să împreuneze două şine de tramvai, indiscutabil că ar fi în stare să unească pe veci doi craci de pantalon!“) De pantalon are prinsă o insignă. Străină, firește! („O fi pierdut-o vreun sportiv venit la noi de pe alte meleaguri“ — îşi zice Lenuţa. Iar Sandu, cunoscutul colecţionar de insigne, e gata să jure că, întrebîndu-l pe Bibi ce reprezintă, acesta habar n-are. „Poate — presupune Sandu — e vreun semn distinctiv al hingherilor din Canada sau al asociaţiei obezilor din Sardinia“). Ce importanţă are pentru Bibi — insignă să fie, străină şi cît mai ţipător colorată să fie, dar, mai ales, prinsă de pantalon să fie! Haina o poartă cu gulerul ridicat. („Plouă în casă?“ se uită „Mimi cu acordeonul“ la plafon. „Nu — îi răspunde colegul ei de bancă —, „aşa e moda. Uite-te şi la fularul băgat sub cămaşă. E pictată pe el o balenă care seamănă cu un galoş... Splendid! Şi mai cu seamă se asortează nemaipomenit cu pantalonii nituiţi şi cu şireturile verzi!“)

Dan îl bate pe umăr pe Bibi şi-l întreabă cu toată seriozitatea:

— Ai văzut vreodată o sperietoare de ciori?

— Firește, răspunde Bibi, dar de ce întrebi?

— Aşa...

Şi Dan îi întoarce spatele, lăsîndu-l pe Bibi să se gîndească la ce-a vrut să spună. Nu izbuteşte însă. Ia cuvintele lui Dan drept o glumă şi, din obişnuinţă, rîde şi adaugă: „bună!“

Începe dansul. O melodie veselă şi ritmată umple încăperea. Fata cu codiţe deasupra capului face paşii cu teamă să nu greşească. Un băiat cu ochelari spune tare: „Eu nu dansez din...principiu!“ O fată şi un băiat ţopăie mai mult sau mai puţin în ritm. Bibi se plînge că n-are... „parteneră“. A invitat-o pe gazdă, dar, după cîţiva paşi, fata şi-a amintit deodată că are „puţină treabă“ la bucătărie. „Dansul“ lui Bibi prea semăna cu mişcările maimuţei Zambi, pe care o văzuse la Băneasa — şi abia trecuseră două zile de cînd vizitase grădina zoologică. Îi erau proaspete imaginile; ce rost avea să le mai revadă atît de curînd?

Într-un colţ, doi băieţi comentează filmul văzut recent „de la 3 la 5“.

— Cînd i-a luftat una, am crezut că-l scoate din bocanci.

— Ce mai! I-a dat liber.

— Da, el nimic. A fluierat aut şi — razna! Şi avea ceva compas. Dacă-l prindea, îl suia la remorcă!

— Păi! Ăla cu breton sub nas atîta aştepta.

O fată trăgea fără să vrea cu urechea. Simţea nevoia unui dicţionar. Dar tot ea îşi spunea, muşcînd din tartina cu şuncă: „inutil. Expresiile astea sînt cu desăvîrşire intraductibile. Şi totuşi, ce mîndri sînt băieţii ăştia că le pot debita! Pe cît sînt de muţi cînd sînt scoşi la tablă şi obligaţi să răspundă la cea mai elementară întrebare, pe atît le turuie gura cînd au prilejul să povestească ceva în acest limbaj papagalicesc!“

Fata se vede în clasă, îngrijorată că în urma tăcerii lor depline profesorul îi trimite la loc şi le pune o notă proastă. „Ce se întîmplă că iar nu ştiu? E doar o lecţie atît de uşoară. O dată s-o fi citit şi ar fi răspuns măcar ceva...“ Acum se dumireşte: nu puteau răspunde nimic. Orice încercare de a deschide gura ar fi făcut să se zguduie clasa de rîs. Nu puteau doar răspunde profesorului că, de pildă, Sinan Paşa „avea ceva compas“ şi nici că Ştefan cel Mare l-a scos pe Petru Aron „din bocanci“.

Tartina îi pare deodată fetei fără gust. O lăsă pe farfurie şi se duse spre bufet să-şi toarne puţin sirop.

Bibi se plictiseşte în continuare. Se decide să plece. Nu se miră că nimeni nu-l reţine. Tot azi e o reuniune în nu ştiu ce sală. Se duce acolo. N-are invitaţie, dar găseşte el pe cineva cu care să intre.

Discul care se învîrteşte acum lansează în toate colţurile o invitaţie la vals.

O fată îşi refuză colegul care se aplecă s-o invite:

— E prea de pe vremea bunicii valsul ăsta.

Fata e pieptănată sau, mai exact, zburlită după modelul lansat de o artistă într-un film italian. Trei laţe îi curg pe frunte, alte cîteva i se ascund pe după ureche, iar în creştet are ceva care seamănă cu un cucui. Chiar cînd a intrat, un coleg a întrebat-o: „Cine te-a jumulit, dragă?“ Ea a rîs, crezînd că i se face un compliment... Mai tîrziu, în timpul unui dans, „fizicianul“ clasei i-a spus-o pe şleau: „De ce vrei să pari mai cu moţ? Ai destule alte posibilităţi să te evidenţiezi. Nu mă interesează dacă-ţi stă bine sau rău aşa. Asta trebuie s-o ştii tu. Dar, privindu-te, mă laşi să cred tot timpul că le spui celorlalte colege ale noastre: «Voi sînteţi nişte nepricepute. Uitaţi-vă la mine!»“

Dar, deşi „e prea de pe vremea bunicii valsul ăsta“ pînă la urmă se ridică şi dansează.

Fata cu codiţe valsează fericită că pînă la jumătatea melodiei n-a greşit nici un pas. Băiatul care o conduce nu e altul decît cel care „nu dansează... din principiu“.

Se aduce torta. E primită cu urale prelungi. Ca să le redau, mi-ar trebui vreo sută de semne de exclamare. Din păcate însă, în călimara mea de comentator al acestei reuniuni n-a mai rămas decît unul. Şi pe acesta prefer să-l folosesc după cuvintele „pentru azi — destul!“

O. PANCU - IAŞI
Ilustraţia: TARU

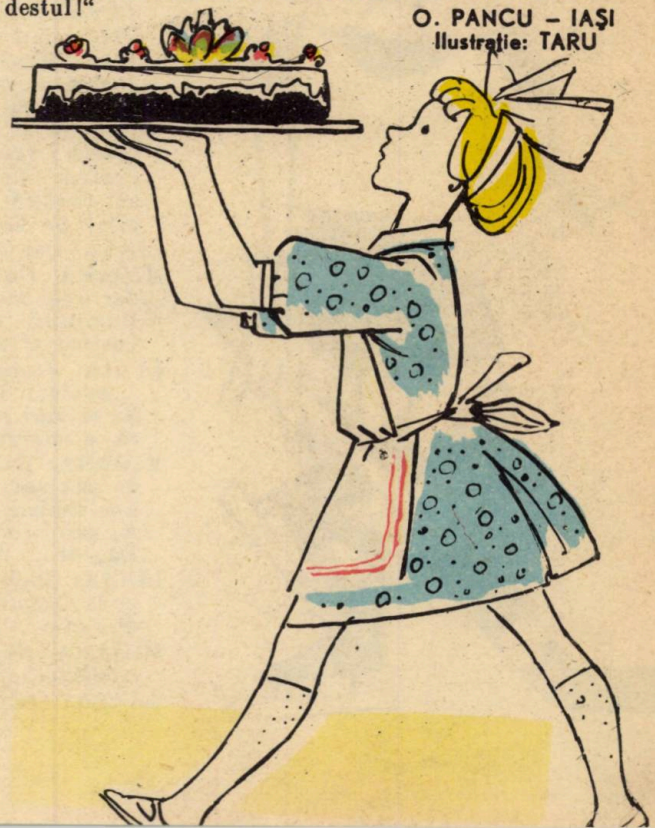

Scenetă în trei tablouri

ANDREI CAZACU

Ilustrații: IURIE DARIE

CENTRUL

PERSONAJELE

LUCIA, MIOARA, SANDU, BIȚĂ, RADU, MIREL, MARINEL, COSTICĂ — elevi în clasa a VI-a

DIRIGINTELE — profesor de educație fizică

MAMA LUI COSTICĂ — maistră de costume la teatru

DECORURI

TABLOUL I — o clasă obișnuită

TABLOUL II — acasă la Costică

TABLOUL III — clasa (din primul tablou)

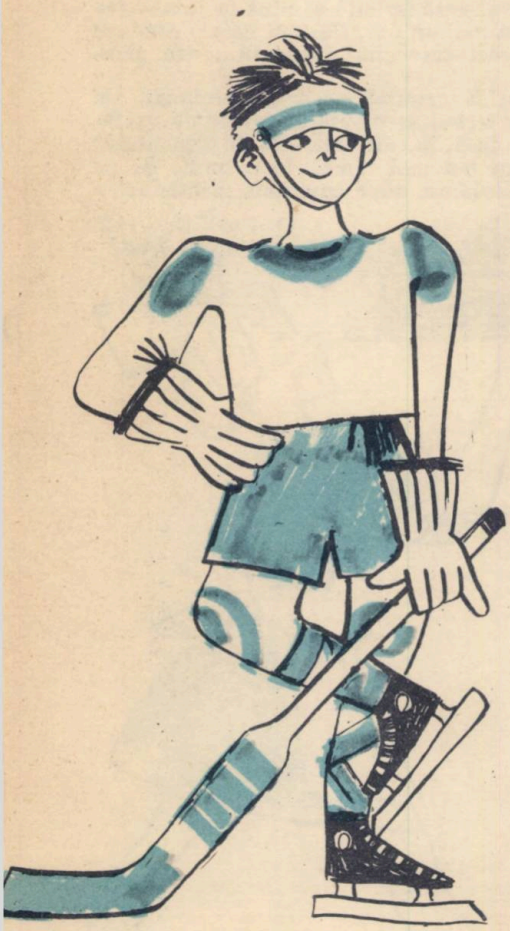

TABLOUL I

Scena reprezintă o clasă: cîteva bănci, o catedră. În prima bancă, așezată comod, stă Lucia care scrie într-un caiet. Cocoțată pe catedră, privind undeva pe o fereastră, se frămîntă Mioara, cu o carte în mînă.

De afară, înăbușite, se aud glasuri vesele, aplauze, strigăte, un fluier de sport etc.

MIOARA *(foarte însuflețită):* Ura! În fine! Băieții noștri au marcat și ei! Ura! *(Întorcîndu-se către Lucia, care scrie fără să ridice capul.)* Lucico! cum poți să stai și să tot scrii cînd afară e un meci de hochei grozav?

LUCIA *(fără să ridice capul):* De ce nu te duci și tu la patinoar?

MIOARA *(necăjită):* Dacă trebuie să stau aici și să învăț la istorie!

LUCIA *(glumind):* Da, se vede! Ar trebui să mai întrerupi și tu puțin...

MIOARA *(ca un crainic sportiv):* Aha! Sandu are pucul! Trece de ăla înaltul... pasează lui Radu... Radu primește pasa și... *(Strigă.)* Haide, Rădule! Hai, adormitule! Trage! Trage o dată! Uf... Iar am pierdut o ocazie. Lucico! Poeto!

LUCIA: Ce-i, Mioara?

MIOARA *(necăjită):* O să pierdem meciul și tu faci poezii! Lasă caietul că și tu te pricepi la sport! *(Aprinsă.)* Uite! Acum pucul e la Mirel! Bravo, Mirele! Patinează cu viteză spre poartă, frînează, face o canadiană și... *(Moale.)* Pierde mingea. *(Necăjită.)* Cum ai pierdut, Mirele?

LUCIA: Mirel își pierde el cartea de romînă, dar o minge de hochei...

MIOARA: Tu mai bine scrie acolo în caiet că tot nu te pricepi la sport! *(Admirativ.)* Ah, dacă era Costică! Oh, dacă ar fi patinat azi Costică al nostru! Îi făceam pilaf pe ăștia dintr-a șasea B.

LUCIA: Dar Costică de ce nu joacă?

MIOARA *(care știe tot):* Lucico, dar e un meci... simplu, amical. Duminică e meciul cel mare. Costică al nostru joacă numai...

LUCIA *(ridică capul, zîmbind):* ...meciuri internaționale! Vezi? Și se mai plînge cînd e criticat că e neserios, încrezut...

MIOARA: Ei... nu e el chiar atît de încrezut... dar... nu știu de ce n-a venit... *(O idee salvatoare.)* A, poate c-o fi bolnav, săracul. Da, da... Am auzit eu.

LUCIA: Cînd să viu aici am trecut pe la Costică și stătea la aparatul de radio.

MIOARA *(repede):* Ei, poate că asculta... „Sfatul medicului".

LUCIA: Da, e cam bolnav.

MIOARA *(surprinsă):* Nu se poate! Ce are?

LUCIA: O boală gravă. Trece greu. E periculoasă.

MIOARA *(speriată):* Scarlatină?

LUCIA: Nu. Îngîmfare.

MIOARA *(înțepată):* M, bine. *(Privind afară.)* A... uite că-i... atacă iar pe ai noștri... Oh, Mirel a căzut! Și Radu se pare că e lovit... Am fugit afară! *(Lasă cartea și își aruncă un palton pe umeri.)*

LUCIA *(în urma ei):* Ia și... „Istoria"!

MIOARA *(se întoarce):* Ai dreptate! *(Ia cartea și fuge prin stînga.)*

COSTICĂ *(care peste cîteva clipe intră prin dreapta):* Ura, poeto! Iar scrii versuri?

LUCIA: Ce-i cu tine, Costică? De ce n-ai jucat și tu?

COSTICĂ: Eu? Cu ăștia? Eu o să joc meciul de duminică! Nu mă interesează meciul ăsta: e prea ușor!

(Se aud pași, voci însuflețite — intră un grup de jucători, obosiți, dar nu lipsiți de însuflețire. Cîțiva au patine pe umeri. În urma lor Mioara.)

SANDU: Uf... păcat că s-a terminat, că altfel poate că...

MIOARA *(încîntată):* Vai, a venit Costică! Bravo!

DIRIGINTELE *(care a intrat în urma băieților):* Ce-i cu tine, Costică? De ce n-ai venit la antrenament?

MIOARA: Poate că-i bolnav...

COSTICĂ: Tovarășe diriginte, știam eu că ăștia sînt prea slabi și...

DIRIGINTELE: Dar adversarii ăștia „slabi" v-au bătut cu șase la patru.

COSTICĂ *(surprins):* Da? Ei, dacă-aș fi știut eu că fără mine ne băteau... aș fi venit și eu.

DIRIGINTELE: A, da? Tu nu mai ai nevoie de antrenament?

COSTICĂ: Antrenament? Păi, despre mine s-a scris și la gazeta de perete a școlii, am apărut și în revista...

DIRIGINTELE: Așa? Eu am crezut că tu n-ai putut să vii azi după-masă la sport. Dar dacă gîndești așa... atunci duminică n-o să joci!

(Rumoare, surpriză.)

MIOARA: Vai...

COSTICĂ *(nevenindu-i să creadă):* Bine, dar... atunci cine o să joace „centru atacant"?

DIRIGINTELE *(zîmbind):* O să punem una dintre „rezerve". E mai de dorit un jucător poate mai slab, dar antrenat, care să muncească pe teren, decît un „centru atacant" încrezut, îngîmfat... și care nici măcar nu s-a antrenat.

ATACANT

COSTICĂ *(atins):* Cum credeți... numai să nu sufere echipa.
DIRIGINTELE *(celorlalți):* Voi ce spuneți?
BIȚĂ: Sigur că... ne pare rău că n-o să joace...
COSTICĂ *(repede):* Vedeți?
BIȚĂ:...dar o să ne descurcăm noi!
COSTICĂ *(dezumflat):* Treaba voastră...
DIRIGINTELE: Ei, băieți, acum puteți să mergeți acasă! Antrenamentul de azi a fost folositor. Ați văzut ce învățăminte am tras din jocul de azi. Duminică va trebui să jucați cu mai multă hotărîre, mai tactic, mai dîrz. La meciul vostru o să participe trei școli, părinții pe care i-ați invitat, prietenii voștri... Va fi în joc onoarea sportivă a clasei voastre...
RADU: O să luptăm cu toate forțele, tovarășe diriginte!
MIREL: Veniți cu toții și vineri după-masă la antrenamentul de sală, ca să ne facem condiție fizică și mai bună...
DIRIGINTELE: Da, vă aștept vineri la cinci în sala de gimnastică.
MIOARA: Tovarășe diriginte, am vorbit cu Lucia și cu celelalte fete să desenăm pînă duminică programe, pe care să le împărțim publicului care va veni la meci...
LUCIA: Eu am lucrat zece programe. Copertele au subiecte de iarnă...
DIRIGINTELE: Foarte frumos, numai că în formația echipei de hochei, în locul lui Costică să-l treceți pe Marinel Stănescu ca „centru atacant".
MARINEL: Poate că... N-aș vrea să... Să nu se creadă că eu... El e mai bun ca mine.
DIRIGINTELE: Așa s-a hotărît — așa rămîne. La revedere copii!
TOȚI: Bună ziua, tovarășe diriginte!

(Dirigintele a ieșit.)

MIOARA: Vai, ce te faci Costică? Să nu joci tocmai tu?
COSTICĂ: Nici nu-mi pasă.
SANDU: Cum? Nu-ți pasă că n-o să joci duminică?
MIREL: În orice caz, vino vineri la antrenamentul de sală.
BIȚĂ: Ai să fii rezerva lui Marinel. Tot trebuie să faci antrenament.
COSTICĂ: Eu? Rezerva lui... Marinel? Ha, ha... care a învățat hochei abia anul ăsta? Nici nu mă gîndesc! Vineri am alte treburi: am de învățat, mă duc la teatru... Nu-mi pasă de meciul vostru!
TOȚI *(mirați):* Cum?

— Cortina —

TABLOUL II

(Scena reprezintă o cameră, acasă la Costică. O masă, un scaun. Mai la o parte un fotoliu și o măsuță de telefon.

La ridicarea cortinei, la masă Costică își face lecțiile. În fotoliu, mama lui Costică frunzărește reviste ilustrate. Cîteva clipe domnește tăcere.)

MAMA: Ai terminat exercițiile la matematică?
COSTICĂ: Mai am unul și gata.
MAMA: Văd că merge cam greu. Vrei să te ajut?
COSTICĂ: Nu, mamă, nu-i nevoie. Pot și singur. Sînt foarte ușoare pentru mine. *(Pauză.)*
MAMA *(privindu-l):* Ce-i cu tine, Costică? *(Zîmbind).* Cam întors pe dos? Te văd cam... nervos, nemulțumit... Ce e?
COSTICĂ *(fals):* Da' de unde! N-am nimic. Sînt *(încruntat)* foarte vesel.
MAMA *(ironic):* Da, văd eu... Aha, să-ți dau o veste bună: să știi că și eu și tata ne-am făcut liberi duminică dimineața și îți vom îndeplini dorința...
COSTICĂ *(tresărind):* Cum? Ce dorință?
MAMA: Da. Tata nu mai pleacă la Ploiești, eu am liber la teatru, și amîndoi vom veni să te aplaudăm la meciul vostru de hochei.
COSTICĂ *(pierdut):* Bine, dar...
MAMA: Mai mult, tata i-a telefonat și unchiului Mircea să vină și el cu vărul tău, Ionel. După cum vezi, o să ai o galerie grozavă... *(Observîndu-i îngrijorarea.)* Ce? Nu te bucuri?
COSTICĂ *(prăpădit):* Eu? Ba da... Mă... bucur grozav... dar...
MAMA: Dar atunci, ce este?
COSTICĂ: Este... Adică nu este... Ttț... În fine... Lasă, vorbim după ce-mi termin lecțiile. Am niște exerciții foarte grele... *(Lasă capul în carte.)*

(O vreme Costică se frămîntă pe scaun, iar mama citește fără să-l observe.)

MAMA *(răspunzînd la telefon):* Alo? Da, eu sînt, dragă Corina... Nu, citeam... Te ascult. Cum? Duminică dimineața? Cu mașina? Vai, Corina, îmi pare rău, dar n-o să putem! Duminică dimineață sîntem invitații lui Costică... Da, la un spectacol grozav: un meci de hochei, în care joacă Costică... Dacă vrei vino și tu... *(Mîndră.)* Joacă „centru atacant".
COSTICĂ *(care a ascultat, speriat, vrea să protesteze):* Mamă... nu...
MAMA *(în receptor):* Uite, te roagă și Costică să vii...
COSTICĂ *(pierdut):* Nu... eu... nu...
MAMA: Bine, te așteptăm! La revedere. *(Închide bucuroasă.)* Ai văzut ce drăguță e tanti Corina? Vine și ea să te vadă!
COSTICĂ: Mamă, dar de ce? E un meci, așa... oarecare... Nu e cine știe ce... Nu trebuia... Ce meci? E o joacă de puști...
MAMA *(mirată):* Ei? Ia te uită! Ai devenit modest? Tu? Nu te mai recunosc! Hai, fă-ți lecțiile, că mai vorbim noi... Ah, mai am o idee... *(Formează un număr la telefon.)* Alo? Mihaela? Mihaela dragă, ce faceți voi duminică?
COSTICĂ *(e gata să cadă de pe scaun)*

MAMA: Mihaela, nu vreţi să veniţi...
COSTICĂ *(gest)* Nu... nu trebuie...
MAMA: Nu vreţi să veniţi la noi la masă?
COSTICĂ *(uşurat):* Uf... Aşa da!
MAMA *(bucuroasă):* Da? Veniţi? Bravo, atunci facem aşa: dimineaţa mergeţi cu noi la meciul lui Costică... şi apoi venim cu toţii la noi. Bine. Te sărut. La revedere. *(Închide.)* Parcă a sunat cineva... *(Se ridică şi iese prin stînga.)*
COSTICĂ *(cu mîna la frunte):* Sînt pierdut...
(Intră Mioara, apoi mama.)
MIOARA: Bună ziua, Costică! Eu sînt... Ce faci?
COSTICĂ *(îmbufnat):* Foarte bine fac. Nu vezi? Matematică...
MAMA: Costică! Aşa o primeşti tu pe Mioara? Copii, eu vă las puţin... *(Iese.)*
MIOARA: Dacă ştiam că eşti supărat... nu mai veneam pe la tine. *(Face cîţiva paşi.)* Mai bine plec...
COSTICĂ: Stai! Acum dacă-ai venit, stai! Mioaro!...
MIOARA *(prietenoasă):* Ce e, Costică?
COSTICĂ *(încruntat):* Nimic. Ce vrei să fie? Nu e nimic!
MIOARA: Lasă că ştiu eu...
COSTICĂ: Ce ştii? Habar n-ai!
MIOARA: Uite că am! Ştiu eu că te doare meciul de duminică... *(Prietenoasă.)* Lasă, Costică, poate că băieţii n-o să piardă fără tine. Ştiu că eşti foarte îngrijorat pentru ei, dar... ce să facem? O să facem cu toţii „galerie", o să-i încurajăm pe teren... Eu am chemat toate prietenele mele din bloc să vină duminică...
COSTICĂ *(trîntind un penar):* Eşti o proastă!
MIOARA: De ce? Eşti sigur c-o să pierdem meciul? *(Îngrijorată.)* Ar fi o mare lovitură pentru clasa noastră, nu?
COSTICĂ *(pe gînduri):* Cum?
MIOARA: Spuneam că ar fi mare păcat să pierdem meciul...
COSTICĂ: Da, ar fi păcat, dar... dar...
MIOARA: Dar ce? Spune o dată!
COSTICĂ: Nu mă gîndeam la clasă...
MIOARA: Atunci la adversari te gîndeai? Da, cum am putea să-i batem?
COSTICĂ: Nu pricepi nimic! Mă gîndeam că... în fine... că mama şi tata vin duminică... să mă vadă jucînd!
MIOARA *(uimită):* Cum? Păi nu le-ai spus că...
COSTICĂ: Nu, vezi bine. *(Nervos.)* Ei au mai chemat acolo şi o grămadă de mătuşi, veri, unchi...
MIOARA *(bucuroasă):* Bravo! Foarte bine! Să vină cît mai mulţi: cumnaţi, verişoare, bunici... Să încurajeze echipa!
COSTICĂ *(derutat):* Bine, dar... eu? Să mă fac eu de rîs? Mă fac de rîs, înţelege o dată! Ce e de făcut?!
MIOARA *(pricepînd în fine):* Ah... asta e grija ta? Te faci tu de rîs că nu joci? Asta te îngrijorează? Da?
(În prag a apărut mama, care, neobservată, îi ascultă pe cei doi.)
COSTICĂ: Dar ce credeai tu?
MIOARA *(cu tărie):* Eu credeam că ţi-e frică să nu piardă băieţii noştri... Dar văd că tu nu te-ai gîndit la ei! Te-ai gîndit la tine. Numai la tine! Să nu cumva să afle ai tăi că ai fost pedepsit şi că nu vei juca tu „centru atacant"! *(Aproape cu lacrimi în ochi.)* Mie... Să ştii că mie... mi-ar fi ruşine să gîndesc ca tine! Da, ruşine! *(Fuge, emoţionată, în timp ce mama intră în scenă.)*
MAMA: Costică, de ce-a plecat Mioara aşa repede?
COSTICĂ *(minţind):* Ştiu eu? A, da... o aştepta mama ei să... meargă la cinema...
MAMA: Aha... la cinema, da... *(Pauză.)* Ascultă, Costică...
COSTICĂ: Da, mamă!
MAMA: Tu m-ai rugat de multe ori să-ţi povestesc cîte ceva de la noi din teatru, da?
COSTICĂ *(bucuros):* Da, mamă... Ştii cît mă interesează! Şi repetiţiile voastre, şi premierele...
MAMA: Bine. Uite, să-ţi povestesc ultima întîmplare de la noi, care a impresionat pe toată lumea: de la maşinişti pînă la director... Îl cunoşti pe actorul acela tînăr pe care l-ai văzut în „Tînăra gardă"?
COSTICĂ: Cum să nu! Grozav artist!
MAMA: Da, e un tînăr foarte talentat. Ei bine, el a visat încă de acum doi ani să joace rolul lui Rică Venturiano din...
COSTICĂ: „O noapte furtunoasă"!
MAMA: A studiat, s-a pregătit, aştepta cu sufletul la gură! Era sigur de succes, dar...
COSTICĂ: Dar? Ar fi fost strașnic în acest rol!
MAMA. Poate. Dar regizorul spectacolului, deşi rolul îi fusese promis, a pus pe un altul: sperînd că va fi şi mai bun. Pe un coleg

al lui: tot tînăr, talentat... Chiar mai tînăr decît primul, care a venit de curînd la noi în teatru.

COSTICĂ *(devenind interesat):* Ce păcat! Păi, cum se poate?

MAMA: Se întîmplă. Ei bine, ce crezi c-a făcut actorul nostru?

COSTICĂ *(aprins):* Și-a dat demisia! A plecat de la voi!

MAMA: Așa ai fi făcut tu?

COSTICĂ: Eu? Nu... dar... ziceam și eu așa...

MAMA: „Oleg Koșevoi" al tău n-a făcut așa. Dimpotrivă! Toate cărțile pe care le studiase, notele, însemnările le-a dat colegului său. A venit mereu la repetiții și l-a ajutat cît a putut. La premieră a stat tot timpul în cabina lui și l-a încurajat, a fost alături de el și a plîns de bucurie la succesul lui, care a fost al nostru, al tuturor! A pus atîta inimă ca și cînd ar fi jucat el acest rol mult visat.

COSTICĂ *(impresionat):* Hm... da... frumos din partea lui...

MAMA: A dovedit că-și iubește și colegii, și rolul, și mai ales teatrul în care joacă. A dovedit că e și un om adevărat, și un actor care-și iubește colectivul! Tu bineînțeles că ai fi făcut și tu la fel, nu? *(Îl privește zîmbind.)*

COSTICĂ: Eu? Mamă... eu... cum să-ți spun... *(Încurcat.)* Eu nu sînt... actor.

MAMA: Dar om ești? Un om adevărat? Asta ești, nu?

— Cortina —

TABLOUL III

(Decorul primului tablou: clasa. Bănci, catedra etc.

La ridicarea cortinei, pe catedră, privind pe fereastră, foarte însuflețiți, se află Mioara și Costică.

De afară se aud înăbușite aplauze, exclamații, fluierul unui arbitru etc.)

MIOARA *(jucînd în loc, de emoție):* Uite... uite... Sandu pasează lui Radu, Radu patinează în lături, fentează și trimite pucul lui Biță... Biță trage și... *(strigînd)* Gol! Ura! Ura! Încă un gol! Ai noștri au mai... marcat un gol!

COSTICĂ *(bucuros și el):* Mioaro, nu mai striga așa că m-ai asurzit! Văd și eu ce e pe teren...

MIOARA *(îmbujorată):* Atunci strigă și tu! Ura! Să știi că-i batem...

COSTICĂ *(prins și el de ce vede):* Ah, iar pucul e la Marinel... A evitat un adversar, trece înainte... Haide, centrule atacant! Trage o dată! Nu te apropia atît de poartă că pierzi mingea! Așa! Bravo!

MIOARA: Săracul Marinel nu joacă el ca tine! Ascultă, Costică! Haidem și noi acolo! Nu mai are nici un rost să te ascunzi! Hai să încurajăm echipa noastră!

COSTICĂ: Am chemat douăzeci de băieți din cartierul meu. Are cine să facă galerie! A venit și toată familia mea... Mama, tata, unchi, veri, cumnate...

MIOARA: Deși le-ai spus că nu joci?

COSTICĂ: Sigur, dar i-am rugat eu să vină!

MIOARA: Oh, dac-ai fi văzut ce mutre au făcut băieții cînd au venit pe patinoar și l-au găsit măturat, curățat oglindă... Mi se pare însă că... Lucia le-a spus că noi trei am pregătit terenul din zori...

COSTICĂ *(bănuitor):* Le-a spus... Lucia sau... Mioara?

MIOARA *(schimbînd vorba):* Lasă... uite ce atacă ai noștri! Bravo, Biță! I-a pasat lui Marinel, dar... uf! Iar a pierdut pucul...

COSTICĂ: Dacă nu pasează la timp! Ieri l-am învățat toată după-masa cum să facă pasa în adîncime...: *(Speriat.)* Aoleu! Contraatac la poarta noastră! *(Închide ochii să nu vadă.)*

MIOARA: Gata! poți să te uiți! Pucul e iar la ai noștri... Haide, Marinel! Oho, ce canadiană! Ah! Costică, dacă l-ai fi văzut pe Marinel cînd i-am dus patinele tale ascuțite... Nu-i venea să creadă: „Costică mi le-a trimis?" „Dar cine crezi tu? Moș Gerilă?" Aha... uite că...

(Se aude un fluierat lung.)

COSTICĂ:...s-a terminat prima parte! Deci patru-patru! Egalitate deocamdată! Hei, luptă grea, am spus eu...

LUCIA *(năvălind îmbujorată):* Costică! Aici erai? Și eu? Mioara, de ce stați aici? Costică, te caută...

SANDU *(năvălind și el, gîfîind):* Costică, te caută...

BIȚĂ *(la fel gîfîind):* Te caută peste tot tovarășul...

MARINEL *(și el gîfîind):* Tovarășul diriginte! Fuga! Te caută peste tot.

DIRIGINTELE *(intrînd zîmbitor):* Dar te-a găsit! Costică, să știi că terenul este excelent! E ca oglinda! Ați avut o idee excelentă!

MARINEL *(sărutîndu-l pe Costică):* Iar patinele tale... sînt mai ascuțite decît paloșul lui Mihai Viteazul!

DIRIGINTELE: Pînă acum, Marinel s-a dovedit un „centru atacant" destoinic...

COSTICĂ: Da, foarte bun! Numai să paseze mai repede! Să facă un joc colectiv...

DIRIGINTELE: Tocmai! De aceea, propun, dacă echipa este de acord, ca toate astea să i le arăți pe gheață în partea a doua a meciului!

TOȚI: Ura! Bravo! Ura!

DIRIGINTELE: Numai că... *(încruntat)* hm... știu și eu...

COSTICĂ *(emoționat):* Ce e, tovarășe diriginte?

DIRIGINTELE: Nu știu dacă o să vrea Marinel să-ți „împrumute" patinele cele ascuțite! *(Ride.)*

MARINEL *(însuflețit):* Cu cea mai mare bucurie! *(Îl îmbrățișează pe Costică.)*

MIOARA: Asta înseamnă că echipa noastră, de azi are doi „centri atacanți"!

DIRIGINTELE: Cu atît mai bine! Atunci: toată lumea pe patinoar! După mine! *(Pornesc cu toții foarte însuflețiți.)*

MIOARA: Eu o să mai rămîn o clipă... *(A rămas în urmă).*

LUCIA *(întorcîndu-se):* De ce, Mioaro?

MIOARA *(rîzînd):* Ca să... trag cortina!

(Se duce și zîmbind spre sală trage încet

— Cortina —)

La săniuș

Nicolae se bucurase la început cînd aflase de mutarea tatălui. Primele trei zile fusese și el prins de treburi, ajutase mamei sale la aranjarea încăperilor și nu se gîndise nici o clipă la satul din care plecase. Încă nu se isprăvise vacanța de iarnă și el nu se dusese la școala cea nouă, așa că nu-i cunoștea pe băieții din sat.

Era a patra zi de cînd stătea numai în casă și era duminică. Tatăl său plecase încă de dimineață la gospodăria colectivă, iar mamă-sa era în bucătărie.

Afară fulgii se răreau tot mai mult și albul întins începu să strălucească de lumina soarelui. Se auzi un clinchet de zurgălăi, și Nicolae văzu trecînd pe drum o sanie trasă de doi cai. Un tînăr stătea în picioare în partea din față a saniei, aplecat pe spate, de parcă s-ar fi sprijinit pe hățuri. Nu mai putu rămîne pe loc. Își îmbrăcă paltonul, își luă căciula și ieși în ogradă. Iarna blîndă îi atinse obrazul, înfiorîndu-l, și cîteva clipe Nicolae uită că e singur. Privi nămeții înghesuiți pe lîngă gard și pomii cu ramurile încărcate de chiciură. Iarna era frumoasă, dar el nu se putea bucura ca în alți ani de frumusețea ei.

— Ce faci, flăcăule? auzi pe cineva aproape.

Se întoarse și-l văzu dincolo de gard pe moș Petrea Donciu, care dădea zăpada la o parte. Bătrînul se apropie de un pîrleaz care despărțea cele două ogrăzi, se sprijini în lopată și vorbi mai departe:

— Tu, Nicolae, de ce nu te duci la săniuș? Acolo sînt mai toți colegii tăi. Uite ce frumoasă-i vremea.

— Și unde-i săniușul, moș Petrea?

— Treci șoseaua, Nicolae, îi răspunse bătrînul. Treci șoseaua, spre dreapta, și de cealaltă parte se face o uliță îngustă. Mergi pînă la capătul ei și acolo se deschide cîmpul și se face o colină. Acolo sînt toți cu săniile. Vezi tu de întreabă de un nepot al meu, îl cheamă Andrei, Donciu Andrei. Spune-i că te-am trimis eu, bunicul lui, și jucați-vă împreună.

Nicolae intră în bucătărie, își anunță mama, apoi cu inima îndoită plecă spre săniuș.

Panta din marginea satului era în adevăr plină de copii și de sănii. Pe un derdeluș mai lin și mai scurt se hîrjoneau și-și încrucișau drumurile copii mai mici, care mai mult își trăgeau singuri săniuțele decît săniuțele pe dînșii. Mai încolo se vedea o pîrtie înaltă pînă în vîrful colinei, unde jocul părea organizat. Pionierii din clasele mai mari își aliniau săniile pe culme și la un semnal porneau cu toții într-un fel de întrecere. Nicolae urcase în vîrful colinei și privea. Încă nu-l văzuseră ceilalți sau cel puțin așa i se părea lui. Voise să întrebe de nepotul bătrînului Petrea Donciu și încă nu îndrăznise. Trăia același sentiment de singurătate și de izolare care, acum, în mijlocul atîtor copii, în mijlocul larmei aceleia, îl apăsa parcă mai mult. Cei organizați în întrecere urcaseră din nou panta și se grupaseră în jurul arbitrului, un copil zvelt, îmbrăcat în albastru. Nicolae asculta tocmelile concurenților și urmărea cum se face alinierea săniilor pentru o probă nouă. Ar fi vrut să se joace și el, să ia parte măcar la o singură cursă, ar fi vrut să se întrecă cu ceilalți copii, dar nu avea sanie, nu cunoștea pe nimeni și nu îndrăznea să se apropie. Stătea liniștit la o parte și era bucuros că măcar poate privi, că nimeni nu-l alungă de acolo. Pornirea săniuțelor era aproape gata cînd cel care făcea pe arbitrul strigă:

— Stați, măi, o clipă!

Se întoarse spre Nicolae și fără altă vorbă îl întrebă:

— Ai venit singur la săniuș? Eu sînt președintele detașamentului din clasa a VI-a. Mă cheamă Stoica Victor.

— Da, am venit singur, răspunse Nicolae și în ochii celuilalt citi multă prietenie față de dînsul. Se simți mai vesel, mai apropiat de toți copiii care se aflau pe colină și adăugă: Voi urma și eu școala aici în sat. Sînt tot în clasa a VI-a.

Arbitrul nu-i răspunse. Se răsuci repede și strigă:

— Băieți, avem un coleg nou. Pe dînsul. I se adresă apoi lui Nicolae: Vrei să faci o cursă?

— Vreau.

— Cine-i dă sania? mai întrebă arbitrul.

— Eu, vorbi cineva.

— S-o ia pe a mea, vorbi altul. A mea e mai rapidă.

Fiecare dintre concurenți ar fi vrut să-i împrumute sania. Nicolae înaintă între ei și urcă pe una dintre săniuțele care așteptau gata de întrecere. Se afla în rînd cu ceilalți, cu colegii lui cei noi, și parcă nu din ceasul acela, ci de cînd se știa el trăise și se jucase împreună cu

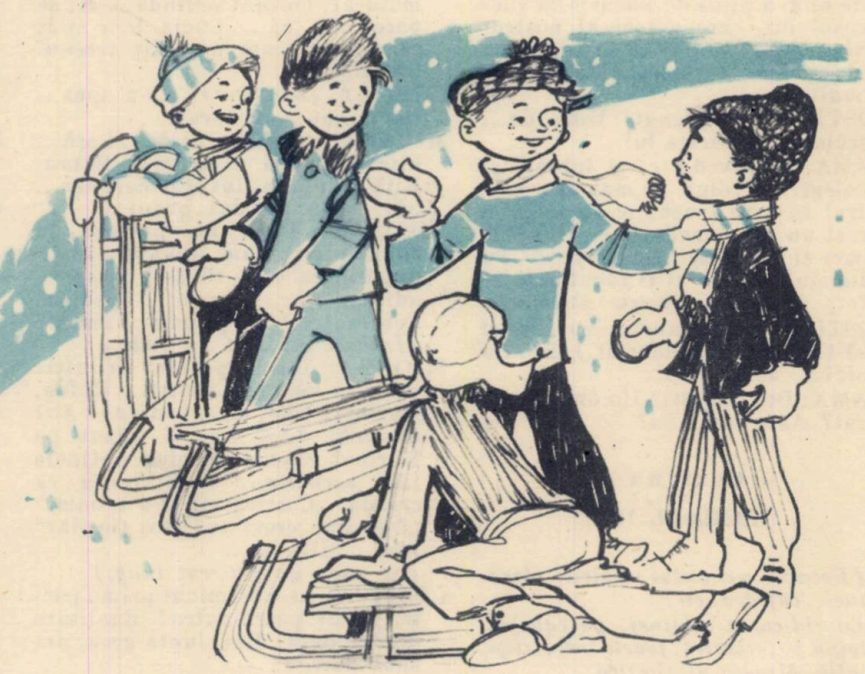

dînșii. Își luă viteză și porni în iureș pe coastă. În vreme ce alerga spre poala colinei simțea în obraji răceala binefăcătoare a iernii. Zărea concurenții din dreapta și din stînga alergînd ca și el și se întreba: „Oare cum am putut crede că nu am prieteni și în satul acesta?! Doar și aici sînt pionieri, și pionierii sînt prieteni între ei oriunde ar fi și în orice împrejurare". Peste sat și peste cîmpul din jur, zăpada se întindea albă și clară ca bucuria lui.

GEORGE NESTOR

Ilustrația: PUIU MANU

DIDO de DRAGOS

OMUL DE ZĂPADĂ

Între două grupuri de copii organizăm o nouă întrecere: cine poate să facă cel mai frumos om de zăpadă?

Pentru aceasta stabilim următoarele: înălțimea aproximativă de un metru și jumătate, gros cît poate fi cuprins de doi jucători cu brațele deschise, să aibă cap, ochi, nas, gură, urechi și brațe. Cînd i se pune „pălăria", omul nostru de zăpadă este gata.

Vom stabili, de asemenea, locul unde vor fi construiți „oamenii" noștri, de preferință în curtea școlii sau la marginea unui parc unde și zăpada în mod normal va trebui adunată.

Putem completa construcțiile noastre de zăpadă, cerînd copiilor să facă în jurul lor cîțiva pitici cu barba lungă, un cățel, o căsuță etc. După ce concursul este gata și se determină grupa învingătoare, e bine să stropim ușor seara „oamenii" cu apă, căpătînd a doua zi o frumoasă sticlire de gheață.

ȘTAFETA CU SANIA MICĂ

Organizăm jucătorii în două grupe egale, în dreptul unei linii de plecare, fiecare grupă avînd o sanie mică.

Ștafeta se desfășoară în felul următor: la un semnal de plecare, un jucător se așază pe sanie, iar altul o va trage pînă la punctul de întoarcere — de aici rolurile se schimbă, cel care a tras sania așezîndu-se, celălalt trăgînd sania pînă la linia de plecare, unde se face schimbul cu alți doi jucători.

Grupa care termină mai întîi întrecerea este declarată învingătoare.

Variante: sania poate fi împinsă dinapoi sau, de la punctul de întoarcere, sania va fi adusă în mîini de ambii jucători și predată perechii următoare.

CONCURS PE GHEȚUȘ

Împărțim jucătorii în două, trei grupe de cîte 5—6 concurenți, fiecare grupă luîndu-și un nume („Sputnik", „Iepurași", „Steluța" etc.). Se trage la sorți ordinea în care grupele intră în concurs.

De la o distanță de 10—20 de pași se ia avînt alergînd, apoi se alunecă pe cărarea de gheață pînă cînd viteza se stinge de tot, însemnîndu-se locul cu un bulgăre sau urmă pe zăpadă. Se reține semnul celei mai lungi alunecări din fiecare grupă, stabilindu-se în acest fel și clasamentul final pe grupe.

Rezultatul se dă astfel: Grupa „Iepurași" locul I, cu o alunecare de 12 m (în cazul în care putem măsura exact distanța).

Contactul cu gheața pentru alunecare se ia la începutul ghețușului. În caz de abatere, concurentul este eliminat.

ȘTAFETA COMBINATĂ

Facem două cărări de gheață paralele, lungi cam de 10—15 pași. Organizăm două grupe egale în dreptul unui traseu lung de 30—50 de pași care va trebui parcurs în alergare sărind un morman de zăpadă înalt de 30—50 cm, alunecînd pe ghețuș, continuînd alergarea încă 10—15 pași, apoi întorcîndu-se în dreptul unui semn stabilit și refăcînd același traseu înapoi.

Grupa care termină prima ștafeta este declarată învingătoare.

Această ștafetă poate constitui și un concurs pe mai multe grupe sau clase, stabilindu-se un clasament final.

Iosif Teodorescu-Arghezi

Cîteva date asupra planetelor

Denumirea planetei	Distanța medie față de Soare în raport cu cea a Pămîntului	Distanța pînă la Soare în milioane km	Distanța față de Pămînt		Numărul sateliților naturali	Diametrul planetei în km	Durata unei rotații în jurul Soarelui în zile
			minimă în milioane km	maximă în milioane km			
Mercur	0,397	58	82	217	—	5 140	87,9
Venus	0,623	108	40	259	—	12 610	224,7
Pămînt	1,000	149,5	—	—	1	12 757	365,25
Marte	1,523	227,8	56	400	2	6 860	686,7
Jupiter	5,202	777,8	591	965	12	143 600	4 332,6
Saturn	9,538	1 426	1 199	1 653	9	120 600	10 829
Uranus	19,19	2 870	2 586	3 153	4	53 400	30 686
Neptun	30,07	4 495	4 309	4 682	1	49 700	60 987
Pluton	39,579	5 917	—	—	—	5 000	90 893

ÎN TOIUL IERNII

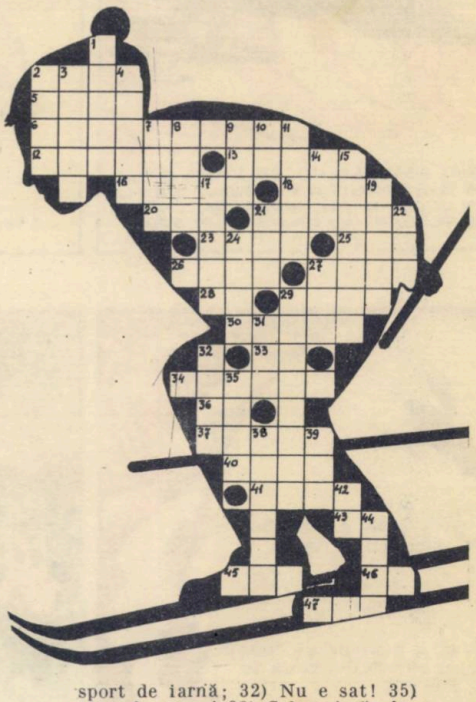

ORIZONTAL: 2) Rece... foc! 5) Nas de... sezon! 6) Viteza bobului; 12) La brațul omului de zăpadă; 13) Magazin bucureștean cu produse frigorifice; 16) Poezie de Alecsandri din care citățm versurile: „Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară! / Cu o zale argintie se îmbracă mîndra țară"; 18) Cerbul ținuturilor înzăpezite; 20) Mantaua de iarnă a pămîntului; 21) A absolvit facultatea de științe juridice; 23) Pe acești copii îi învață pionierii diferite jocuri de iarnă; 25) În serie! 26) Ca... gheața! 27) Numele popular al unei luni de iarnă, meșteră în... flori de gheață; 28) Cătune! 29) Nu le lipsește niciodată... zăpada; 30) Tăbliță de piatră deasupra unei coloane, în arhitectură; 33) Un cerc și un teu! 34) Și pentru ele fac pionierii cantine, pe care le așază iarna între ramurile copacilor; 36) Prima literă din alfabetul slavon; 37) Încălțăminte de iarnă (sing.); 40) Nu e iarnă! 41) Plin de zăpadă... proaspătă! 43) Pînă unde pătrunde... frigul; 45) „Bate iarna la...", cîntec de Mălineanu; 46) Îndemn pentru cai; 47) Sînt plini de... fulgi, care le țin... cald!

VERTICAL: 1) Exprimă bucuria copiilor; 2) Cel mai cunoscut urs polar; 3) Compozitor romîn contemporan, autorul cîntecului „Valsul iernii"; 4) Fructe de... iarnă; 7) Stat în Asia; 8) Ca gheața! 9) Îngheață la zero grade; 10) Radu Oprescu; 11) Ei au curățat zăpada din curtea școlii; 14) La telefon; 15) Boală de... iarnă; 17) Morman de zăpadă îngrămădită de viscol (pop.); 19) A se spulbera; 21) Pot fi și de gheață; 22) „Sportul" bătăii cu... bulgări de zăpadă; 24) Aicea (pop.); 27) Alungă frigul; 29) Se dau pe gheață; 31) Sanie cu cîrmă, care a dat denumirea unui sport de iarnă; 32) Nu e sat! 35) Mare în mare! 38) Cel mai răspîndit sport de iarnă; 39) În bananier! 42) Pe el, Grivei! 44) Sport de iarnă din ce în ce mai îndrăgit de copii.

Mihai PĂTRAȘCU

UMOR

de AL. ADRIAN

Inovație!

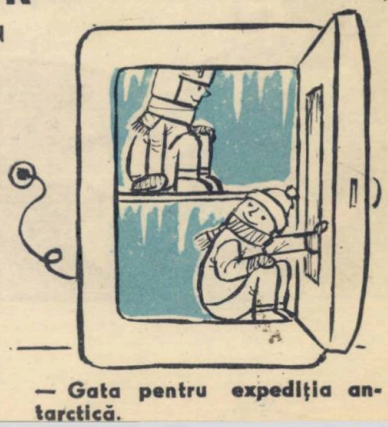

— Gata pentru expediția antarctică.

(Urmare din pagina 21)

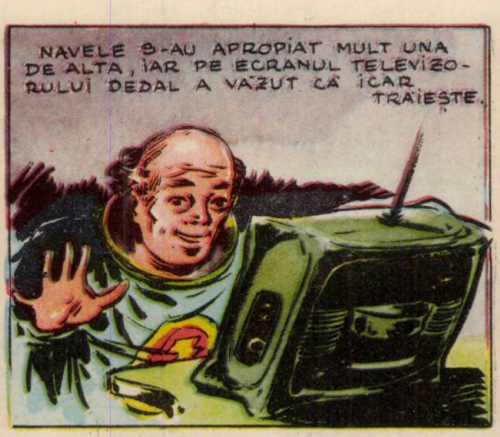

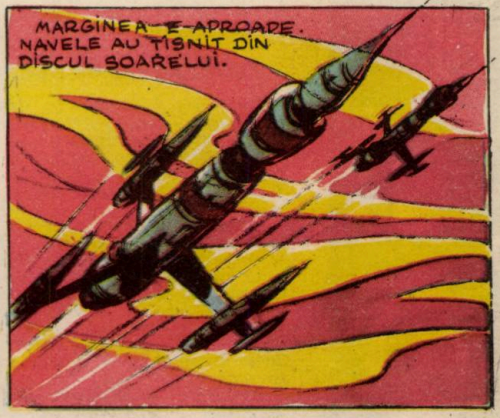

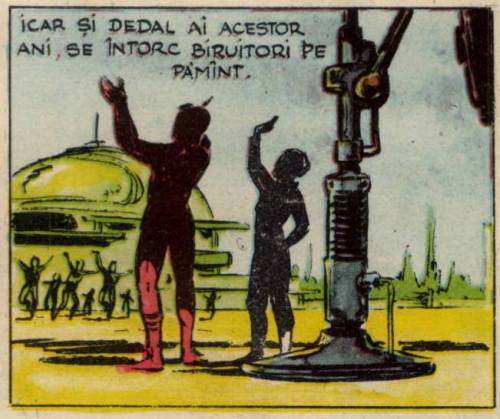

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.
Nr. 2 — 1963

GRIVIŢA 1933

Tablou de MIKLOSSY

Eroilor ceferişti

de MARIA BANUŞ

Vechii războinici erau duşi pe scut,
Şi nimenea în urmă nu-i bocea.
Nici noi, tovarăşi, celor ce-au căzut,
Cîntec de moarte nu le vom cînta.

Căci pentru bucurie au murit,
Şi pentru pîine, pentru libertate,
Şi ceea ce iubim, ei au iubit,
Şi-au socotit că e mai scump ca toate.

Vom spune cît e de frumoasă viaţa,
Cîmpul, oraşul, nopţile şi zorii;
Cum cîntă din ciocane dimineaţa
Şi cîte planuri mari au muncitorii.

Aşa, tovarăşi, îi cinstim mai bine
Pe cei ce s-au jertfit ca să trăim.
Cioplind cu dalta chipul nou al lumii,
Celor răpuşi chip nou le dăltuim.

Vom spune doar cît de frumoasă-i lumea,
Soarele, vîntul, pîlpîirea ceţii...
Aşa să fie pomenirea celor
Ce-n miezul muncii stau şi-n miezul vieţii.

IMN

de EUGEN FRUNZĂ

Mă-nclin în faţa ta, mărite soare,
Stăpîn al zilei, veşnică dogoare;
De mii şi mii de ani, tu globul sameni
Cu forţa care naşte flori şi oameni...

Şi vouă, miriadelor de stele,
Mă-nclin cu toată zestrea frunţii mele;
Lucind — fîntîni de aur — peste vremuri,
Voi ştiţi vrăji al harpei dulce tremur...

Dar nu! Al slavei cînt, cel mai arzînd,
Nu vouă vi se cade-n primul rînd,
Nu vouă, mii de sori, minuni de foc
Străluminînd al spaţiilor joc!

Ci-ntîiul imn de slavă i se cade
Puterii omeneşti pe baricade
Ce a deschis, de mii de ani închise,
Fereşti, către lumini şi către vise...

O, cîte veacuri, şi pămînt, şi cer
Ni le-nghiţeau zăbrelele de fier!
Ce pătimaş dă inima să-nveţe
Eliberata lumii frumuseţe!...

Mă-nclin în faţa ta, lumina lumii,
Tu, constelaţie a-nţelepciunii:
Partid, ce te-a născut în foc poporul,
Să-i fii, spre tot ce-i nalt, conducătorul.

CRAVATA

ROŞIE

REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACŢIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Dorel Dorian, Petre Drăgoescu, Gica Iuteş, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-şef), Alexandrina Sîrbu (redactor-şef adj.), Iosif Trippa.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — R.P.R.

Anul acesta se împlinesc 30 de ani de la eroicele lupte muncitorești din ianuarie — februarie 1933, conduse de P.C.R.

GRIVIȚA

de VICTOR VÎNTU

Un mănunchi de pionieri s-au oprit în fața porții grele, metalice. Îi văd cu ochii ațintiți în sus, citind cuvintele mari de deasupra: *Uzinele „Griviția Roșie“*; alături de ele se află prinse două decorații; insemnele sînt meșterite tot din metal, pe măsura porții; fulgii proaspăt așternuți le dau un contur argintiu. Ce decorații sînt acestea? Printre pionieri părerile sînt împărțite. Cînd, deodată, se apropie de grup un bărbat încărunțit. Poartă o pufoaică de lucru. Adineauri a ieșit din atelier. „Decorațiile — explică el — sînt ordinele «Apărarea Patriei» și «23 August»; amîndouă clasa I. E o mare cinste pentru întregul nostru colectiv de muncă“. Și îi conduce pe toți în curtea uzinei. Cunoștința se face de îndată: ei au venit în vizită fiindcă unitatea le-a încredințat sarcina de a pregăti adunarea tematică închinată glorioasei aniversări a celor trei decenii de la eroicele lupte ale ceferiștilor din februarie 1933.

Citesc emoția pe chipurile lor de care se ciocnesc, moi, fulgii; au aflat că bărbatul cu păr cărunt este unul dintre muncitorii participanți la luptele din '33. Cu carnețelele în mînă, copiii îl înconjură, numai ochi și urechi. O adiere ușoară le învolbură cravatele roșii.

— Aici, la „Griviția Roșie“, le spune el, în urmă cu 30 de ani, muncitorimea ceferistă a înscris o pagină de neuitat în istoria luptei revoluționare a poporului. Lupta noastră a fost activ sprijinită de celelalte detașamente ale clasei muncitoare. S-au aflat în frunte cei mai buni dintre noi, comuniștii. Ne mîndrim că din rîndurile celor care au condus eroicele bătălii de clasă din acel an s-au ridicat încercați conducători ai partidului, în frunte cu iubitul nostru tovarăș Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Istorisirea zilelor de foc din februarie capătă treptat conturul faptelor și al chipurilor acelor neînfricați eroi. Pionierii parcă văd aievea, proiectat pe ecranul uriaș al curții și halelor înalte, de cărămidă roșie, filmul marii lupte.

Iată, acolo, la așa-numitul „banc de nisip“, aveau loc mitingurile.

Din balconul de dincoace luau cuvîntul vorbitorii.

Prin acest gard au tras călăii.

Din partea aceea, spintecînd aerul înghețat, s-a revărsat peste oraș glasul răscolitor al sirenei.

Unul dintre băieți arată, copiate cu îngrijire dintr-un ziar, rînduri apărute în „Scînteia“ ilegală. Le citește cu glas tare și subțire: „De trei ori, timp de 20 de minute, au fost bătuți de grindina de gloanțe. Și-n tot acest timp sirena șuiera fără contenire. Cu un dispreț de moarte neasemuit, muncitorii au dat pilde de eroism revoluționar fără margini. În timpul primei salve de mitraliere, doi muncitori vorbeau tovarășilor din curte. Ei au căzut primii uciși. Pe acoperiș, 25 de ucenici și tineri lucrători strigau lozinci. Au căzut pînă la unul“.

Privirile tuturor, învăluite parcă de un abur nevăzut, se îndreaptă către locul de unde au țîșnit gloanțele. Nu, Griviția aceea, așa cum era atunci și o mai vedem în cîte o fotografie îngălbenită sau în tablouri, a dispărut. Ochii pionierilor întîmpină o altă privelițe, a zilelor noastre: peste drum de „ateliere“, acolo unde au sclipit în dimineața aceea baionetele călăilor, sclipesc astăzi cele treisprezece șiruri de ferestre ale blocului turn. Iar construcțiile acestea noi, șirag alb, par un monument înălțat amintirii nepieritoare a celor căzuți aici în urmă cu trei decenii.

Copiii citesc acum în tăcere literele aurii de pe placa de marmură din curtea uzinelor: „La 16 Februarie 1933 au căzut în acest loc, uciși mișelește de guvernul burghezo-moșieresc, sute de muncitori ceferiști care luptau sub conducerea Partidului Comunist Romîn împotriva regimului de exploatare capitalistă, împotriva subjugării țării de către imperialismul anglo-franco-american, pentru a cuceri o viață mai bună poporului muncitor de la orașe și sate. Glorie eternă eroilor și muncitorilor care s-au jertfit în lupta pentru pace, libertate și bunăstare a poporului muncitor“.

În carnețelul său, unul dintre pionieri notează: „Cravata noastră roșie este părticică din steagul de luptă pe care l-au ridicat eroii din 1933“.

★

Afară — fulgi mărunți, argintii. Înăuntru, în halele vizitate de pionieri, ninsoarea pare, ici-colo, să continue. Fulgi vișinii și liliachii scapără de sub aparatele de sudură. Fulgi aurii țîșnesc din cuțitele strungurilor: pulbere de bronz. N-ar fi bănuit băieții că e atît de lung drumul pe care trebuie să-l parcurgă un vagon de cale ferată pînă să iasă, nou-nouț, pe porțile atelierelor. Dar o locomotivă! Nu le vine să creadă că în alcătuirea ei intră vreo 35 000 de piese. Alături de biele, cilindri, lonjeroane — ridicate cu macaraua —, dai de unele piese ce cîntăresc doar cîteva grame. Ți se pierd în palmă. Din niște rotițe minuscule și delicate se plămădește inima locomotivei, sensibilă și gingașă ca oricare alta... Piese din acestea lucrează ajus-

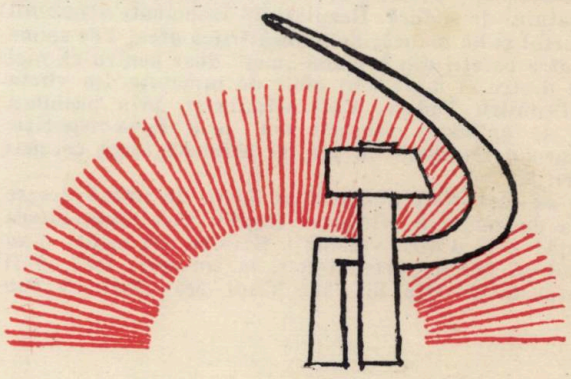

torul, mai bine zis... ceasornicarul Iacob Paraniac. Mînuieşte o pilă fină ca pentru unghii. Dibăcia, străduinţa lui de a nu greşi la calitate fac ca „inima“ locomotivei (vitezometrul) să reziste tuturor încercărilor.

„Ca orice talent — spune Paraniac — , cel de inovator se manifestă adesea încă din adolescenţă. Uite, îi văd pe unii ucenici care lucrează în atelierul nostru. Cînd are cîte unul vreo idee sau încearcă să meşterească ceva mai deosebit, imediat găseşte sprijin la cei din jur. Cu mine s-au petrecut altfel lucrurile... Eu mi-am făcut ucenicia în atelierele Bibescu, de profesiune... prinţ. Eram silit să trudesc cîte 12 ceasuri în şir. Numai la vreo inovaţie nu-mi stătea capul pe atunci. Şi nici n-am crezut că o să reuşesc vreodată. Vă închipuiţi ce bucurie cînd, în urmă cu doi ani, mi s-a înmînat carnetul de inovator. La 34 de ani. Mă gîndesc uneori că dacă aş fi avut de tînăr condiţiile băieţilor ăstora de aici...“

Calea Griviţei azi

Bărbatul acesta scund, îndesat, cu gîtul puternic, cu un păr de culoarea frunzei de tutun coapte, ţine părinteşte la tinerii alături de care lucrează. Vrea să facă din fiecare un muncitor de nădejde. Ca oricărui comunist, lui Paraniac îi stă la inimă creşterea schimbului de mîine. Pe fiecare tînăr din secţie îl cunoaşte. Stă cu fiecare de vorbă, îl ajută să-şi însuşească măiestria profesională. Iar pe cei mai buni dintre utemişti îi pregăteşte să devină candidaţi de partid.

La cazangerie, pionierii au făcut cunoştinţă cu Dumitru Tudose. Înalt, uscăţiv, vînos, are el felul său de a-şi primi oaspeţii. Te apucă energic de braţ şi te conduce, printre traverse şi cabluri, prin toată hala. Se opreşte, să zicem, în faţa unei cutii de foc sau a unui cazan. Te lasă întîi să priveşti singur cîteva clipe. Abia apoi începe să-ţi explice. Cînd simte că nu-l auzi din pricina ciocanelor pneumatice mînuite de nituitori, îţi strigă la ureche. Dacă nici aşa nu-l înţelegi (aici zgomotul e ca un burghiu ce ţi se înfige în timpan), începe să gesticuleze violent; de departe, cineva ar putea crede că e furios la culme, că se ceartă... Cînd colo, se vede că zîmbeşte. Pare un pictor, un artist căruia i-ai călcat pragul atelierului. Pentru Dumitru Tudose, dunga cenuşie de metal care leagă două foi de tablă ascunde într-adevăr ceva dintr-o trăsătură vie, iscată de mîna unui artist. Penelul lui de sudor „clasa întîia“ a fost printre primele care au pornit să înlocuiască niturile de pe pîntecele cazanelor de locomotive. Obişnuitul nit a fost izgonit de flăcăruia aparatului de sudură. Rezultatul? Însemnate economii de metal şi de muncă, de muncă fizică grea. I se spune de către băieţii din brigadă „moş“ doar pentru că nici unul dintre ei n-are mai mult de jumătate din vîrsta lui Dumitru Tudose. Căci altminteri, prin pasiunea faţă de aplicarea tehnicii noi, prin buna dispoziţie pe care o împrăştie în jur, se aliniază lîngă cei mai tineri.

Şi au mai aflat pionierii un lucru de seamă despre viaţa de astăzi a „Griviţei Roşii“: aici toată lumea învaţă! Cîţi dintre veteranii Griviţei de astăzi n-au năzuit să înveţe carte atunci, în tinereţea lor? Să fi învăţat în Griviţa lui '33? Visul era sfărîmat sub baros, acoperit de plicul cu „doi lei leafă“, ucis de gloanţe.

— Cînd am intrat la Griviţa ca elev meseriaş, asta era prin '34, aveam doar patru clase primare. Azi, copiii au posibilitatea să înveţe . Să intre la şcoala profesională cu 7 clase. Şi cei mari au căile deschise pentru învăţătură. Eu sînt la liceu, într-a unsprezecea.

Văd că pionierii notează cu hărnicie şi cuvintele acestea, auzite de la un tînăr strungar. Uzina seamănă astăzi cu un nod de cale ferată cu legături în toate direcţiile: liceu, facultate... Întîlneşti în aceeaşi secţie, lucrînd cot la cot, muncitori-elevi care au de-a face cu paralelogramul forţelor şi tineri ce se pregătesc pentru examenul de stat; unii, după lucru, merg la cîte o conferinţă tehnică, alţii — la universitatea populară de muzică. La doi paşi de uzină îi aşteaptă biblioteca şi cinematograful clubului... Dacă vrei, te înscrii în formaţia de teatru sau la cercul de aeromodele. Iar duminică vii, fireşte, pe stadion: mai ales rugbiul e o adevărată „boală“ sportivă molipsitoare printre metalurgiştii Griviţei. Nici nu e de mirare: mulţi dintre componenţii echipei naţionale de rugbi — care a învins anul trecut formaţia Franţei cu 3—0 — lucrează aici, în uzină, ca muncitori şi ingineri.

La plecare, mă apropii de unul dintre pionieri:

— V-aţi documentat suficient pentru adunarea voastră tematică? Îmi răspunde necăjit:

— Nici nu ştiu cum o să ne „încapă“ toate astea...

Într-adevăr: cum o să poată cuprinde ei totul? Mai ales, mă gîndesc dacă vor prezenta şi imaginea construcţiilor de pe Calea Griviţei. Altădată, ce mare lucru aveai de spus? De la capătul dinspre Calea Victoriei, Griviţa o pornea „boiereşte“. Treptat se scufunda, pierea în beznă: candelabrele cu sute de lumini din casele bogătaşilor se prefăceau, pe drumul înspre periferie, în bec sau chiar în lampă cu petrol şi gazorniţă. Că de pe la podul Basarab încolo se sfîrşea imaginea căii negustorilor, iar sărăcia cobora treptele ei cele mai de jos, cele mai sumbre. Calea i-o aţineau cîrciumile.

Mi-amintesc de niște spelunci ale căror firme sunau cam așa: „La 5 lei", „La Gheorghiță Încurcă Lume". N-ar fi meritat să fie măcar pomenite. Dar pe aceleași locuri s-au deschis magazine moderne: „Flori", „Confecții", „Librăria noastră", „Tehnometal" (frigidere, radio, mașini de spălat rufe), atrăgătorul „Așchiuță" (dulciuri, jucării, haine pentru copii). Sînt atît de obișnuite în peisajul nou al orașelor noastre, încît nu le-aș mai fi amintit. Mă gîndesc însă la ceea ce ar fi zis odinioară patronul cîrciumii „Încurcă Lume". Și-ar fi zis desigur: „Flori? Cărți? Radio? Frigidere? Păi, cine să mi le cumpere? Haida-de, faliment curat!"

Mergînd pe Griviţa, de n-ai mai fost pe aici, poţi să încurci drumul: dacă te orientezi după blocuri, crezînd că centrul e în direcţia unde le vezi răsărind mai înalte, mai frumoase, cu siguranţă că încurci drumul! Cu cît te apropii de podul Constanţa, acolo unde era altădată Piaţa Chibrit, cu atît ansamblurile de locuinţe devin mai compacte şi mai atrăgătoare. Faţadele pastelate, balconaşele din sticlă străvezie, totul în alb şi verde îţi dă senzaţia de primăvară, de iarbă proaspătă şi floare de cireş.

Întîlnesc în tramvai un mecanic de la depoul de locomotive. Are chef de vorbă. Îmi arată blocul cel mare, la parterul căruia se află una dintre cele mai moderne săli de spectacole din ţară: cinemascopul „1 Mai". „Vedeţi, acolo locuiesc, la etajul III. Unde-s muşcatele alea în ferestre." Da. Acolo. Stătuse, mai de mult, în Crîngaşi, lîngă „groapă". În bordeiul acela i s-a prăpădit, înainte de război, tatăl. Era cazangiu la „ateliere". De plămîni s-a prăpădit. Coşmelia de unde s-a mutat familia lor nu mai e; a luat-o, într-o bună dimineaţă, excavatorul în dinţi. Dar, povesteşte omul, nimic nu-mi stăruie aşa în minte de pe vremea cînd eram copil ca acoperişul. Înălţam zmeul şi vedeam acoperişul ăla al nostru din carton gudronat; stăteau răspîndite deasupra-i nişte cărămizi. Tata, bătrînul, le aşezase, după ce într-o iarnă ne suflase vijelia bunătate de acoperiş de deasupra capului.

Ascultînd povestirea, privirile îmi alunecă spre acoperişul noilor blocuri. Cale de kilometri de-a lungul Griviţei se profilează pe cer antene de televiziune ca un şir de T-uri scrise pe o foaie dictando.

Griviţa, luminoasă arteră a ceferiştilor, are şi doi „sateliţi": două noi cartiere de blocuri care-i stau în preajmă. Unul dintre ei e cartierul Giuleşti, care şterge de pe harta Capitalei „groapa" de odinioară a lui Lăptaru, leagăn tragic al mizeriei. Satelitul celălalt e Pajura, apărut în spatele frumoasei Case de cultură a tineretului din raionul Griviţa Roşie.
Unei străzi din acest cartier îi zice Pecetei: va să zică şi aici e pecetluită soarta periferiei.

(Continuare în pag. 6)

Calea Griviţei ieri

Cîţi mai ştiu că odinioară Griviţei i se spunea „Calea Tîrgoviştei"? Fusese drum de chervane, ce lega cetatea lui Bucur de fosta cetate de scaun. În urma războiului de independenţă, spre a aminti urmaşilor despre victoria asupra redutei griviţene, smulsă turcilor, s-a dat acelui şleau în care bragagiii înotau în noroaie pînă la genunchi, numele de Calea Griviţei. Aşadar, de Calea Tîrgoviştei puţini ştiu. Tot atît de puţini îşi vor mai putea aminti, după ce se va mai scurge firişorul de nisip prin clepsidra vremii, cum arăta această cale cu şiragul său de prăvălii mizerabile şi de bazar oriental, înainte ca tîrnăcopul, excavatorul şi mistria să fi intrat, purificatoare.

★

Griviţa: o lume. O întreagă lume muncitoare (în mijlocul căreia cei mai numeroşi şi înconjuraţi de stima tuturor sînt ceferiştii) trăieşte, clădeşte şi visează de-a lungul Griviţei. Ca de-a lungul malurilor unui fluviu. Ea şi este, largă, dreaptă, cîntată în cîntece şi descrisă în romane, un adevărat fluviu de piatră influenţînd cu generozitate viaţa unei bune părţi de oraş. Călătorii sosiţi în Capitală cu trenul îi simt îndată prezenţa după frunţile luminoase, pure ale blocurilor, părînd din depărtare vase mari ancorate la dană. Altădată, abia prizărite, se înşiruiau, ca nişte lotci cu lemnul putred, coşmeliile. La fiecare zece case din acest colţ al oraşului, abia una avea etaj.

Cantina Uzinelor „Griviţa Roşie" aşa cum arată azi (sus) şi cum arăta ieri (jos)

Sînt multe, de-a lungul acestui fluviu, locurile ce te îndeamnă să-ţi ancorezi atenţia. O forfotă tinerească din jurul unei clădiri de stil vechi, în imediata apropiere a gării... Ne aflăm în faţa vestitului Institut politehnic, care atrage ca un magnet, an de an, mereu mai numeroşi studenţi. Pe vremea cînd era doar „Şcoală naţională de poduri şi şosele" nu o absolveau nici măcar o sută de ingineri într-un an. În anul şcolar 1961/1962, nu mai puţin de 7 000 de studenţi au urmat cursurile institutului, în cadrul celor nouă facultăţi: chimie industrială, electrotehnică, energetică, electronică şi telecomunicaţii, metalurgie, mecanică, mecanică agricolă, tehnologia construcţiilor de maşini, transporturi. Le-am enumerat fiindcă se poate vedea lesne şi cu ajutorul acestui exemplu cum s-a dezvoltat industria socialistă, cîte ramuri de producţie noi îşi aşteaptă specialiştii.

Drumurile studenţilor de la politehnică se încrucişează aici, pe Griviţa, cu cele ale tinerilor slujitori ai artelor plastice înscrişi la Institutul „N. Grigorescu". Planşetele şi teurile de desen tehnic ale unora sînt purtate pe lîngă şevaletele şi cutiile cu vopsele ale celorlalţi. Cîndva, pe la mijlocul veacului trecut, Theodor Aman a pus temelia primei şcoli de arte frumoase. Ce drum însă de la acea modestă şcoală a unor entuziaşti siliţi să flămînzească pînă la condiţiile de viaţă şi de studiu deschise în faţa tinerilor talente de astăzi! Adeseori, impresionaţi de marile prefaceri săvîrşite chiar sub ochii lor, ei poposesc îndelung în faţa cîte unui crîmpei de viaţă griviţean, muindu-şi penelul în culorile vii ce-i înconjură.

Pe drumul dintre un institut şi altul se află o clădire cam mohorîtă, avînd o faţadă severă, şi e posibil, de aceea, să treceţi pe lîngă ea fără să observaţi o inscripţie discretă: „Comitetul geologic de pe lîngă Consiliul de Miniştri". Aici se adună, ca într-un stup, munca de peste vară a zecilor de echipe de geologi, care colindă munţii şi văile patriei pentru a descoperi noi izvoare de bogăţie. Ceea ce fac ei presupune cunoştinţe temeinice şi spirit cutezător, curaj în faţa greutăţilor (şi ele nu sînt puţine în locurile acelea călcate poate doar de urşi şi mistreţi) şi multă, multă răbdare.

Dar să ne reîntoarcem la locul de început al călătoriei noastre, la poarta principală a oraşului. Aici, în faţa intrării pe frontonul căreia scrie „Gara de Nord", se întinde un părculeţ. În mijlocul lui, la o întretăiere de alei, creşte albă din albul zăpezii o placă de marmură. Citim că în acest loc, larg deschis tuturor privirilor, se va ridica un monument în amintirea eroicelor lupte din februarie 1933.

Se va înălţa un monument...

Dar el se şi înalţă! Reîntinerită, glorioasa Griviţă, prin creşterea ei năvalnică, prin tot ceea ce ne dezvăluie colţul acesta de oraş, nu este ea însăşi cel mai expresiv monument?

GENERAȚII

(din carnetul unui regizor cinematografic)

Cînd, în calitatea mea de regizor, am vrut să-l filmez pe Constantinescu Victor, „prîslea" brigăzii lui Chiru, mi-a fost tare greu să-l aduc la starea lui firească. Era speriat. Așa sînt toți oamenii cînd se află pentru întiia oară în fața aparatului de filmare. I-am spus atunci o poveste cu un moș și o babă, lăsînd operatorul să pîndească momentul cînd se va înveseli. Aș! Scotea un zîmbet acru de-ți era mai mare mila. Am greșit cumplit. Ignorasem vîrsta lui de 14 ani și am obținut, cum era și firesc, un rezultat contrariu. Povești de astea se spun la copiii mici, nu la ucenici. I-am cîntat atunci ceva ce mie mi se părea a fi un cîntec vesel. A rîs, în sfîrșit, se pare că tot din politețe, respectînd strădaniile mele, dar prea tare, și nu se potrivea nici asta cu ceea ce voiam să obțin. În sfîrșit, l-am lăsat în pace și m-am retras după un stîlp cu operatorul. N-au trecut nici zece minute din momentul cînd a scăpat de cei cinci ochi (adăugînd la ai noștri și ochiul aparatului) și Victor s-a mai destins, s-a înseninat. Își urmărea meșterul cu atenție, reacționînd firesc în împrejurările date. Atunci am filmat prin surprindere și am obținut un „prîslea" adevărat, cu ochii mari, inteligenți, vioi, abil în mișcări, atent.

Pe Victor Constantinescu l-am revăzut nu de mult. Mărturisesc că, în primele clipe, nu l-am recunoscut. Atunci cînd îi cîntam cîntecul meu vesel era elev la școala profesională de ucenici a uzinei. În zilele de practică, învăța meseria de strungar pe lîngă șeful brigăzii, Chiru Alexandru. Îi ajungea la subțiori lui Chiru, era slăbuț, cu ochii mari, dar ager ca o sfîrlează. Pînă la Chiru a mai învățat pe lîngă alți brigadieri. Ultimul a fost Buduruș, „mezinul" brigăzii. Într-o zi, pe tabla de anunțuri din hala 3 se spunea despre o întrecere de tăiere rapidă între brigadierii lui Chiru. La întrecere lua parte și Buduruș, „profesorul" lui Victor. Cînd a început întrecerea, Victor, poreclit „Căpriță" pentru iuțeala cu care alerga de colo-colo și pentru neastîmpărul lui, fugea prin curtea uzinei, căutînd flori. Cînd paznicul a întors capul, „Căpriță" a smuls niște flori din brazdă și le-a ascuns la spate. Spre nenorocul lui, paznicul a simțit ceva și l-a chemat la el. Vigilența paznicului se dezlănțuise pînă într-acolo încît Victor n-a rezistat și s-a întors în cele din urmă cu spatele, arătînd delictul: „De ce ai rupt flori?" „Nene, dă-mi drumul că întîrzii la întrecere!" „Îți dau eu ție întrecere" — s-a burzuluit paznicul. „Unde lucrezi?" „În brigada lui nea Sandu, tovarășul Chiru. Puteți să-l întrebați, el știe despre întrecere."

Pînă la urmă, lucrurile s-au lămurit și Victor, fericit, a luat-o din nou la goană prin curtea uzinei, prin hale. În jurul strungului la care avea loc întrecerea erau adunați o mulțime de oameni. Pînă a ajuns „Căpriță" să se strecoare printre ei, competiția pentru secunde luase sfîrșit. Niște băieți din brigadă îl felicitau pe unul, Vasile Sîmbeteanu. „Căpriță" era dezorientat. Adusese flori pentru „profesorul" lui, pentru Buduruș, care, nici vorbă, nu putea fi întrecut de nimeni. Și cînd colo, o surpriză care l-a dezorientat oarecum. „Profesorul" stătea resemnat într-un colț. „Căpriță" s-a gîndit o clipă, apoi a desfăcut buchetul în două, s-a repezit la Sîmbeteanu, i-a dat jumătate, cealaltă jumătate a băgat-o cu forța în mîna lui Buduruș și a luat-o din nou la goană, undeva, spre curte, ca să se liniștească.

*

Buduruș a pierdut atunci întrecerea. Dar și-a luat el revanșa în alte dăți. De pildă, la concursul organizat în brigadă pentru cel mai frumos dulap.

Cînd am avut prilejul să-l văd cum lucrează, m-am minunat ce poate un tînăr la 18 ani. Parcă-l vedeam pe Chiru. Același reflex, aceeași manieră de lucru, aceeași rapiditate și precizie. Are ochii negri, părul negru și buclat, e zvelt și, cînd își pune apărătoarea pe ochi, parcă ar fi un artist de cinema. Buduruș ăsta l-a întrecut într-o zi și pe Chiru. Cu două secunde, dar l-a întrecut. Cînd a venit la uzină, nu se prea împăca cu disciplina. Îl supărau chiar și tăblițele acelea prezente peste tot: „Nu mă ținеți de vorbă!" Întîrzia, lipsea și mai făcea și rebuturi. Într-o zi s-a trezit

La întrecere

cu părinții chiar la uzină. Chiru le-a arătat unde lucrează feciorul lor, apoi i-a condus în fața unei mese pe care zăceau niște piese. Erau piesele rebutate de Buduruș. Chiru le-a explicat ce pierderi ar avea uzina dacă toți ar rebuta ca fiul lor și ce înseamnă pentru brigadă rușinosul grafic al pieselor moarte.

Deasupra pieselor, cineva a mai pus și o drăcovenie de poezie. Nu se prea potrivea, nu era prea inspirată, dar haz tot stîrnea:

„Decis să-ți cruți substanța cenușie,
În școală, colegii ți-au «suflat» mereu.
De aceea azi, cînd ai o meserie,
De unul singur, «sufli» tare greu."

N-au trecut nici două luni de la pățanie și, într-o seară, la o ședință a brigăzii la care participau părinții unui elev, Frîncu Gheorghe, chemați să asculte cum face brigada de rușine odrasla lor, se deschide ușa și, hop, intră și părinții lui Buduruș. Buduruș înlemnise. Chiru s-a ridicat în picioare, i-a condus pe părinții lui Buduruș și le-a oferit locurile din față. Apoi, revenit la masă, a spus ceva care l-a uimit pe Buduruș: „V-am invitat din nou în brigadă și vă mulțumesc că ați venit. De data asta nu e vorba de fiul dumneavoastră, ci despre altul pe care-l discutăm pentru lipsuri și greșeli. În această ședință voiam doar să vă mulțumim pentru că ne-ați ajutat. Buduruș poate fi dat ca exemplu de muncă și punctualitate". Apoi Chiru s-a adresat brigăzii: „Buduruș face cinste brigăzii nu numai în uzină. Nu de mult, din banii cîștigați a instalat lumina electrică în casa părintească". Să-l fi văzut atunci pe Buduruș. Zîmbea, stingherit, ca un copil. Ochii îi străluceau și fața lui smeadă se roșise.

Acum, cînd l-am revăzut, „Căpriță" terminase școala de ucenici de pe lîngă uzină și lucra independent la strungul lui Buculei, unul dintre vechii brigadieri care învață acum la Timișoara, la politehnică. Se maturizase Victor. Se făcuse cu un cap mai înalt. Îl priveam cum explica ceva cu multă seriozitate unui coleg, dar în creștet smocul de păr rebel îi stătea drept în sus, exact ca și acum un an, cînd mai era ucenic.

*

Am plecat din hală să-l revăd pe Tudose Marin, o altă cunoștință a mea. După cîte știam eu, lucra la atelierul mecanicului-șef. Dar pe Tudose nu l-am găsit. La strungul lui lucra Șoitariu, tot membru al brigăzii „11 Iunie". Pe acesta l-am văzut, nu de mult, la Școala medie din Pitești. Are 41 de ani și un flăcău de 12 ani. Amîndoi treceau pe coridorul școlii și s-au despărțit în fața unor uși pe care scria „examene". Șoitariu — tatăl a intrat pe o ușă pe care scria „clasa a VI-a". Șoitariu — fiul dispăruse după o altă ușă pe care scria „clasa a VII-a". Și așa cu familia Șoitariu. Tatăl lucrează acum în brigada lui Tudose, iar fiul său lucrează în brigada lui Chiru și învață la școala de ucenici a uzinei.

Pe Tudose Marin l-am cunoscut în urmă cu ani. E mic de statură, are părul blond și ochi de ciocolată, cu un zîmbet de copil, deși nu mai este copil. Cred că a împlinit de curînd 24 de ani. Cînd a venit prima oară la uzină a fost dus să învețe meseria la Chiru. Pe atunci, Chiru făcea 4—5 norme pe zi. Lucra de zbîrnîia strungul. Unii spuneau că o să distrugă mașina, alții că mult n-o să reziste el așa! Leneșii nu-l puteau suferi pentru că lucra într-un schimb mai mult decît doi leneși într-o săptămînă. Dar să revin la Tudose. Ceea ce vă poves-

tesc acum să rămînă între noi, sper că știți să țineți un secret. Cînd l-a văzut Tudose pe Chiru cum lucrează, s-a speriat și a fugit acasă. Nu mai văzuse pînă atunci uzină. Era prea mult zgomot și prea multă lume. Și Chiru ăsta, cu viteza lui, cu mutenia care-l caracteriza cînd lucra, i se părea un om închis și rău. Acasă, în sat, era mai bine. Era liniște, se auzeau ciripitul păsărelelor, mugetul vacilor, cotcodăcitul găinilor. Aerul era curat

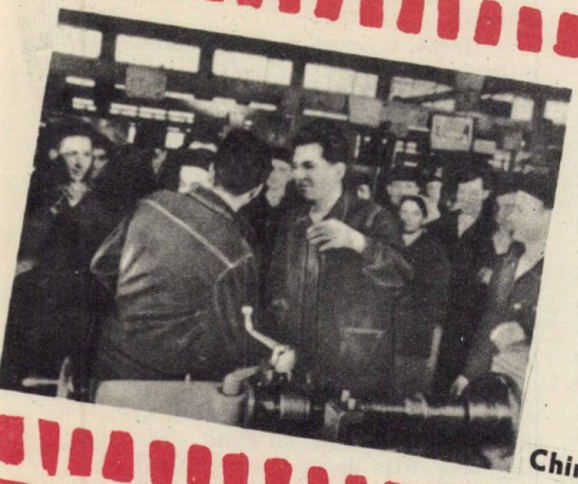

Chiru și învățăceii săi

și bolta cerului deschisă, nu ca în uzină. Dar n-a apucat Tudose să se bucure prea mult de evadare cînd, într-o zi, s-a înfățișat la taică-su chiar Alexandru Chiru în persoană. De teamă, Tudose s-a ascuns în altă cameră. N-a rezistat însă curiozității și s-a apropiat de ușă, trăgînd cu urechea la discuția de alături. „Băiatul dumitale e vioi, deștept, va deveni un meșter bun, de valoare. E păcat să-l ții aici, lîngă dumneata. O să-ți fie sprijin la bătrînețe. Va cîștiga bine și se va bucura de stimă. Poate o să devină și inginer".

Bătrînul s-a lăsat convins și Tudose a urcat din nou scările spre uzină, cu inima strînsă. Cu timpul a început să-l îndrăgească pe Chiru. De altfel, cei mai buni din uzină aveau toți o părere bună despre el. Seara, cînd oamenii plecau, Chiru a început în mod suplimentar să-l introducă în tainele meseriei, să-l învețe să facă piese deosebit de complicate. Erau tare frumoase piesele făcute de maistrul lui, și Tudose ardea de dorința să facă și el, cu mîna lui, o asemenea piesă. Într-o noapte, lui Tudose i-a încolțit un gînd și a doua zi l-a pus în aplicare.

Se terminase schimbul. Chiru a rămas în uzină, la o ședință. N-avea deci cum să-l vadă că n-a plecat acasă. A băgat bucata de metal între chernere și a dat drumul la mașină la viteza cu care lucra Chiru. De dat drumul a dat, dar de oprit nu s-a mai priceput. Așa s-a făcut că mașina a scîrțîit din toate încheieturile și piesa a sărit afară cu universal cu tot. Tudose a luat-o la sănătoasa și nu s-a mai oprit decît acasă, ferindu-se de ochii părinților. Nici la uzină, a doua zi, nu s-a mai dus. Spre seară, Chiru a venit din nou acasă la el. De data asta n-a scăpat ascunzîndu-se. Știa că are de răspuns de o stricăciune și s-a prezentat în camera unde Chiru cu tatăl lui stăteau de vorbă. Știa că acum bătrînul va trebui să plătească stricăciunea și asta îl durea cel mai mult.

Chiru însă vorbea de verzi și uscate și numai în treacăt, la plecare, i-a spus lui Tudose că a fost îngrijorat de lipsa lui, că se temea să nu se fi accidentat și că-l așteaptă dimineața la lucru, avînd mare nevoie de ajutorul lui.

În noaptea aceea, Chiru reparase singur strungul. Așa s-a întîmplat că a doua zi, fără să-i reproșeze nimic, l-a pus de-ndată la treabă.

Cînd am venit prima oară în uzină, am vrut să stau de vorbă cu brigadierii. Chiru mi l-a arătat pe „veteranul" brigăzii, pe Tudose Marin. De la el am aflat atunci păția cu strungul. Cînd am venit să-l filmez nu l-am mai găsit în brigadă, așa cum am arătat la început. Devenise el însuși șef de brigadă la cel mai greu sector, la mecanicul-șef. Șoitariu, pe care l-am găsit în locul lui Tudose, îmi spunea că acesta a fost decorat cu Medalia Muncii, că la anul termină liceul seral și merge la facultate. Pînă atunci îl învață pe Șoitariu și pe alții mai tineri ca el meseria dobîndită în brigada lui Chiru.

V-am povestit despre cîțiva dintre ucenicii pe care i-a „crescut" maistrul Chiru. Dacă ne gîndim însă cîți oameni minunați, asemenea lui Chiru, se află în fabrici, uzine, în țara întreagă, cîte generații, cuprinzînd mii și mii de ucenici, au crescut ei, vom avea tabloul de azi al grijii pe care patria noastră, partidul, oamenii muncii o poartă schimbului de mîine, celor ce, pășind în lumea vrăjită a strungurilor sau rabotezelor, vor deveni pricepuți muncitori, tehnicieni și ingineri.

Viața ucenicilor din această uzină, ca și a celor din întreaga țară, nu seamănă de loc cu ce a fost cîndva. Ei au auzit despre patroni doar din povestirile vîrstnicilor și din cărți. Să-i vedeți pe ucenicii de azi cum vin la lucru în uniforme și ce mîndri sînt!

Dacă ați fi fost duminică la Ștefănești, i-ați fi văzut pe ucenicii uzinei la un meci de fotbal cu echipa „Rapid" — Pitești, pe terenul construit de ei. Directorul uzinei, privind la ucenicii-suporteri, îmi spunea că are de gînd să dea terenul de sport în grija lor.

Dacă aș fi din nou copil, m-aș duce direct ucenic în brigada lui Chiru, Constantinescu Victor sau poate la fiul lui Șoitariu, care m-ar învăța meserie.

Tinerii mei eroi de azi nu mai sînt ucenici. Au trecut prin școala vieții și, mulțumită colectivului în care s-au format, meșterilor iscusiți care i-au învățat, au devenit oameni valoroși muncitori fruntași și meseriași talentați, iubiți și respectați de întreaga uzină.

PAVEL CONSTANTINESCU

MANIFESTELE

...Lupeni, 1929...

Cel urmărit se strînsē ghem pe rămăşiţele împietrite de cărbune din corfa strîmtă a funicularului, acel vagonet zburător, în care se pitulase. Roţile mici ale vagonetului suspendat zuruiau metalic pe şina funiei de oţel.

— Fiu! Fiu!

Un şuier ciudat, ca un piuit de mierlă speriată, fulgeră deasupra lui, trezindu-l la realitate.

Utecistul scăpase din vedere lucrul cel mai important: să verifice dacă totuşi nu e urmărit.

Ridică încet fruntea, dar şi-o aplecă la loc, neobişnuit de repede.

O dîră de foc ţîşnită din altă corfă, venind din urmă, îl vestea duşmănos de primejdia care-l pîndea.

Nu e de joacă. Gluma s-a îngroşat. Jandarmii care îl urmăriseră pe pămînt l-au ajuns şi în aer. Şi, iată, nu se sfiesc să facă risipă de plumb şi foc. Deci nu e chip să coboare din corfă prea repede. Şi manifestele, „fluturaşii", trebuie difuzaţi cît mai repede.

— Fiu! Fiu!

Acum auzea clar pocnetul sec ţîşnit o dată cu snopul de flăcări din gura mică şi neagră a armei.

Tînărul şi-l închipuia pe jandarm încordat, pîndind, verde, cu puşca la ochi, rezemată de marginea vagonetului.

Poate ar izbuti totuşi să-l păcălească pe duşman coborînd la un stîlp al funicularului. Astfel de stîlpi se află din sută în sută de metri. Aici ar putea, cumva, unde funicularul e mai aproape de pămînt, să şi sară din vagonetul aerian. Deocamdată însă nu e chip.

Se află deasupra unor dealuri golaşe, sterpe, la peste 60 de metri înălţime.

E linişte acum...

Roţile se învîrtesc la fel de sacadat şi uniform, fără a scădea sau prelungi distanţa dintre urmărit şi urmăritor. Minerul îşi înalţă ochii doar o idee peste buza metalică. Îl zăreşte pe jandarm clar, cu tot întunericul nopţii. L-a zărit şi jandarmul pe el. Acum pune arma la ochi. Capul jos!

Prin tăblia groasă, glonţul nu poate pătrunde. Deocamdată, tînărul rămîne la adăpost dacă nu-şi mai saltă capul din vagonetul aerian.

Strînge ca pe o comoară săculeţul cu manifeste. Mintea îi lucrează febril. Se apropie de prima colonie minerească. O clipă pare că funicularul se va opri. A sosit momentul. Dar... Poate ar fi mai bine să răspîndească chiar de aici de sus manifestele! Să le azvîrle chiar de aici, din corfă. Cu riscul de a fi împuşcat! Ar fi de ajuns să deschidă săculeţul deasupra coloniei. Dar dacă, luate de vînt, hîrtiuţele se vor pierde prin păduri, zburînd peste case? Oare e drept să facă risipă cu materialul partidului? Nu-i dă nimeni acest drept. Cu cîte sacrificii, cu cîtă cheltuială de trudă şi sînge s-au tipărit aceste hîrtiuţe nu mai mari de-o palmă, acolo, în adîncuri tăinuite de mină! Ce e de făcut? Ia să mai încerce o dată pe urmăritor. Poate va putea coborî chiar acum.

Îşi prinse şapca de cozoroc şi o înălţă deasupra vagonetului aerian în care era pitit, plimbînd-o dintr-o parte în alta. Dar nu mai auzi nici un şuier. Pasărea morţii amuţise. Mai încercă o dată, încă o dată, acelaşi rezultat.

— Ce-o fi asta? O capcană? Şi-o fi dat seama soldatul că e înşelat?!

Dinspre cupa urmăritorului nu mai pornea nici un semn. În schimb răzbătea pînă sus, de sub funicular, dinspre colonie, un vuiet surd.

Parcă-s glasuri omeneşti!

— Aha, asta era! De teamă n-a mai tras, găinarul...

Pe cărarea şerpuită, prin întunericul nopţii, pe sub linia funicularului se zăresc mişcîndu-se zeci, sute de bumbi de lumină. Unele luminiţe sînt suspendate chiar şi pe stîlpii funicularului, pe picioarele „caprelor", cum sînt numiţi aceşti stîlpi. Minerii auziseră împuşcăturile şi ieşiseră în întîmpinarea celui urmărit. Iată-i acum agitînd lămpile către utecist. Tînărul schiţă un gest de răspuns. Auzi şi strigăte. Nu înţelegea însă ce spun minerii. Tînărul le făcu iarăşi semn cu şapca. Deşi întunecimea părea atît de deasă, iată că şi acest gest i-a fost zărit pe cerul de un fond mai deschis. Lămpile minereşti îi răspunseră cu zecile. Auzi şi glasuri.

— Curaj, curaj... Sîntem cu tine!

Cîţiva mineri treziseră întreaga colonie, auzind împuşcăturile. Înţeleseseră că un om fără apărare este pe cale să fie asasinat în noapte, fără putinţă de a răspunde călăului.

— Curaj, curaj... Sîntem cu tine!

Oamenii alergau pe sub funicular, în direcţia în care îl ducea vagonetul de oţel pe tînăr. Stelele-lămpi străluceau tot mai intens, ca nişte licurici mari. Cînd corfa ajunse în dreptul primei capre, pe care erau căţăraţi ciorchine minerii cu felinarele agăţate de piept, să vadă mai bine ce se petrece pe funicular, auzi glasuri:

— Haide, coboară aici! Noi te-ajutăm!

Dar tînărul n-avea voie să riste. Trebuia să părăsească vagonetul aerian mai aproape de casele coloniei. Va sări pe sita de siguranţă a funicularului, care-i întinsă protector deasupra aşezării minereşti. Acolo nu va fi singur.

Cîteva glasuri, ale celor de jos, îl făcură să vadă că judecase bine:

— Nu te pripi! Ai timp să te dai jos mai încolo, la site!

Curînd ajunse deasupra coloniei minerilor. Cu săculeţul preţios în mînă îşi făcu vînt şi ţîşni afară din corfă. Sita de oţel îl primi şi-l aruncă de cîteva ori în aer, ca plasa de sub cupola unui circ pe un acrobat care a scăpat trapezul din mîini. În fracţiunea de secundă cît săltă în aer îl zări ca prin ceaţă pe jandarm sărind din corfă şi alergînd spre el pe plasa de oţel, săltînd ciudat, ca o păpuşă mînuită cu sfori. Se vede că-i ghicise gîndurile. Îl va ajunge dacă va mai întîrzia. Sprijinindu-se în podul palmelor, cu un efort de voinţă, tînărul zvîcni

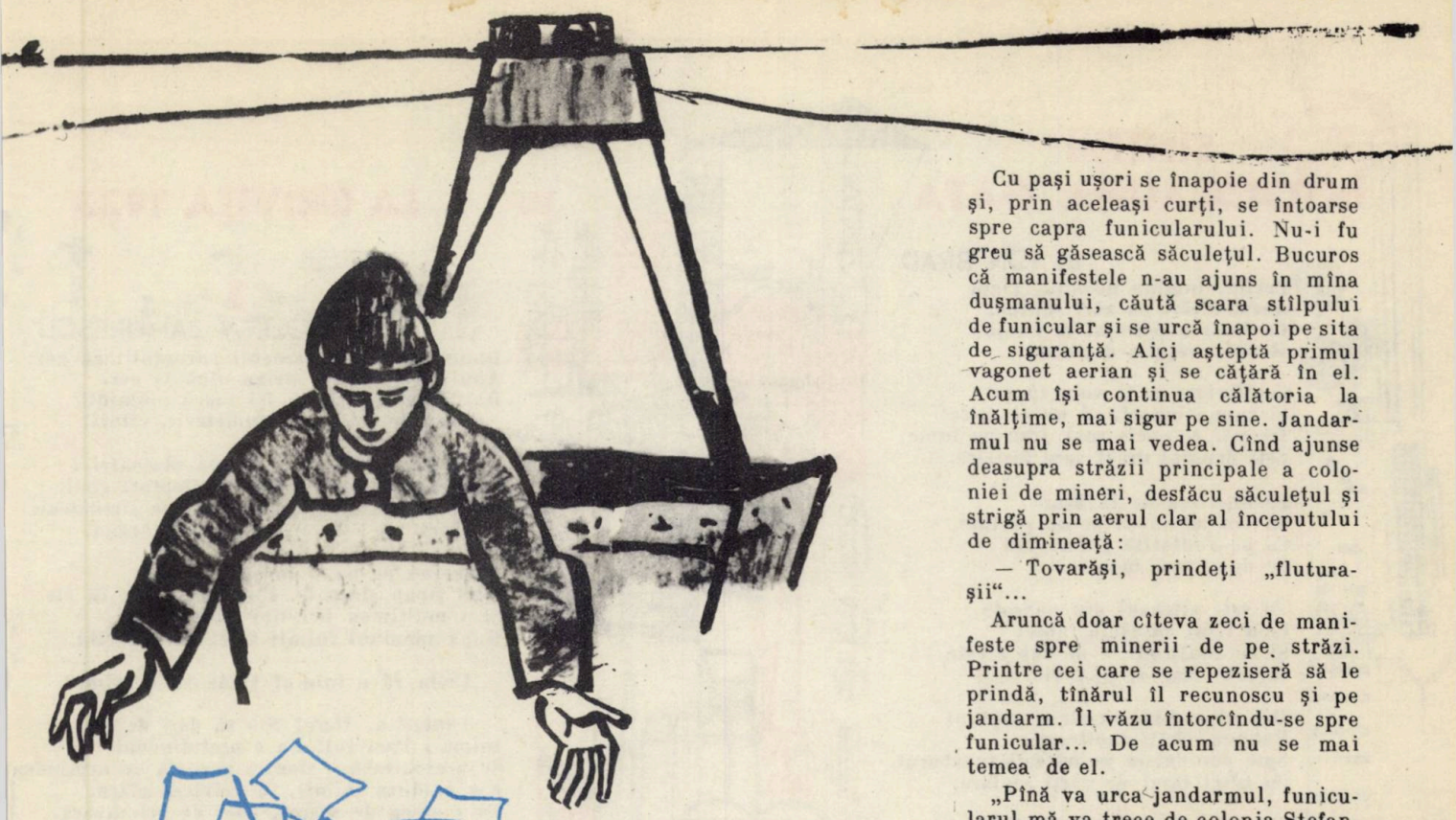

în picioare și o luă la goană pe împletitura de oțel spre prima capră. Nici nu mai căută scara pe care trebuia să o aibă fiecare capra de funicular, ci își dădu drumul direct pe stîlp, cuprinzîndu-l în brațe ca pe un copac. Cînd atinse pămîntul cu talpa, văzu capela jandarmului ivindu-se sus, pe sită. Îi văzu apoi tălpile de la bocanci bălăbănind pe lîngă stîlp, în timp ce cobora să-l ajungă. Dar jandarmul întîrziase și de data aceasta. Tînărul se pierdu în curtea casei unui miner. De aici sări gardul și țîșni în stradă, amestecîndu-se în forfota oamenilor scuțați în miez de noapte.

Cîteva brațe se întinseră spre tînăr, ocrotitor:

— Dacă vrei, ascunde-te la noi pînă mîine.

Dar el nu le răspunse. Încremenise în mijlocul străzii.

— „Fluturașii"? Unde sînt „fluturașii"?!

Și-aduse aminte că ultima dată i-avusese la el cînd încălecase marginea corfei. Și-i simțise în mînă și-n aer. Apoi, zăpăcit de izbitura căzăturii și de tremurul sitei, buimăcit de apariția neașteptată a jandarmului în spatele său, îi aruncase în grădina de sub funicular. Trebuia deci să se întoarcă după ei. Trebuia s-o facă. Însă cu băgare de seamă, să nu-l mai zărească jandarmul.

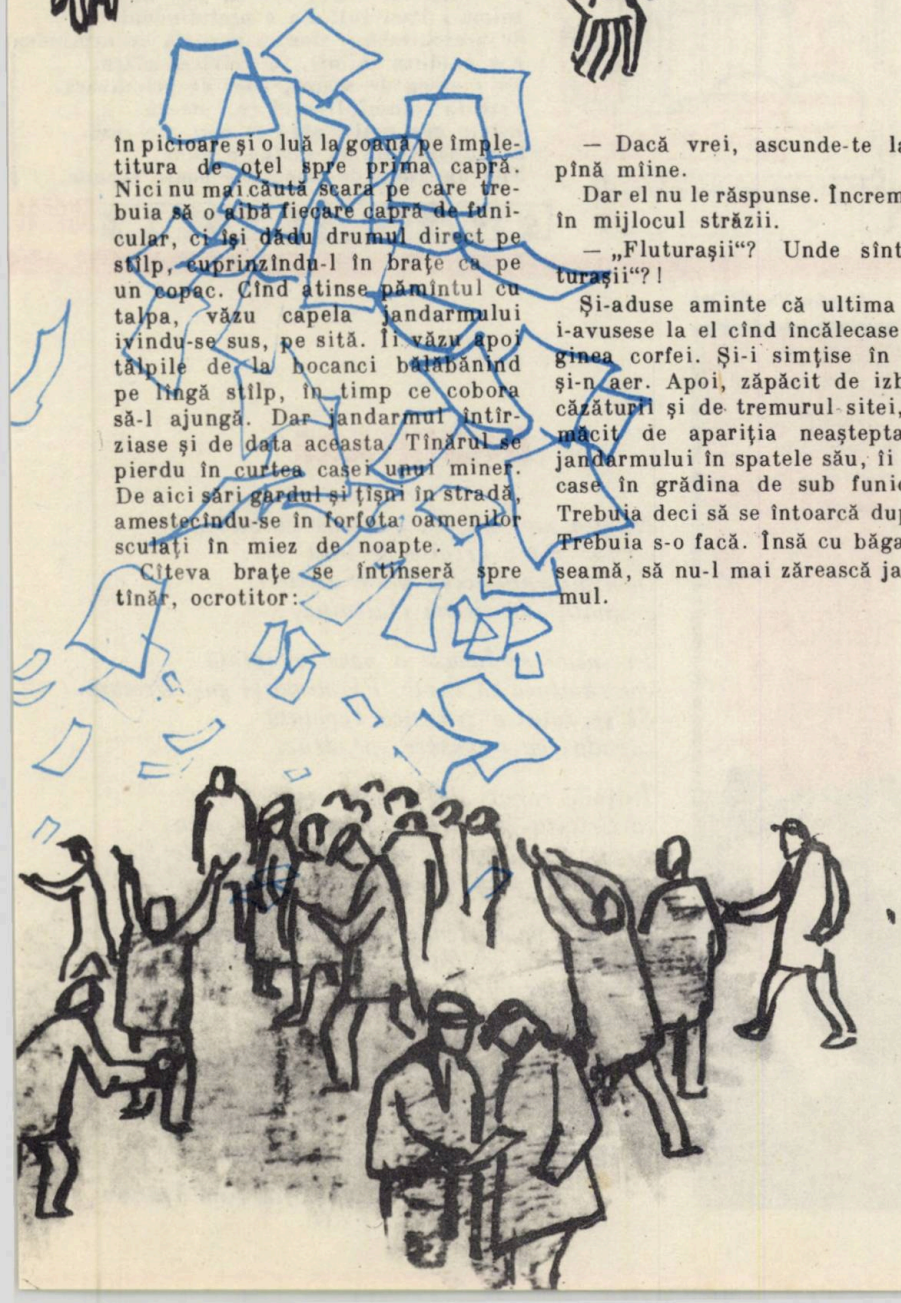

Cu pași ușori se înapoie din drum și, prin aceleași curți, se întoarse spre capra funicularului. Nu-i fu greu să găsească săculețul. Bucuros că manifestele n-au ajuns în mîna dușmanului, căută scara stîlpului de funicular și se urcă înapoi pe sita de siguranță. Aici așteptă primul vagonet aerian și se cățără în el. Acum își continua călătoria la înălțime, mai sigur pe sine. Jandarmul nu se mai vedea. Cînd ajunse deasupra străzii principale a coloniei de mineri, desfăcu săculețul și strigă prin aerul clar al începutului de dimineață:

— Tovarăși, prindeți „fluturașii"...

Aruncă doar cîteva zeci de manifeste spre minerii de pe străzi. Printre cei care se repeziseră să le prindă, tînărul îl recunoscu și pe jandarm. Îl văzu întorcîndu-se spre funicular... De acum nu se mai temea de el.

„Pînă va urca jandarmul, funicularul mă va trece de colonia Ștefan, mă va duce și peste gura minei, și peste colonia Braia... Și pînă atunci toate manifestele, toți „fluturașii" vor zbura spre florile care-i așteaptă...

Iată, colonia Ștefan a rămas în urmă, înțesată de o ploaie albă, lină...

Deasupra gurii minei, ploaia de manifeste s-a întețit, scoțînd din camerele de sortare a cărbunelui, de sub gurile de buncăr zeci de brațe negre, repezite să culeagă „fluturașii" plutitori.

Săculețul e gol. În dreptul primei capre, tînărul se saltă pe marginea vagonetului aerian. Se pregătește să-l părăsească. Caută din ochi scara de control a caprei funicularului. Își face vînt. S-a agățat cu mîinile de ea, lăsînd corfa să plece singură. O clipă balansează în aer. Se simte atît de bucuros că și-a îndeplinit sarcina...

— Fiu! Fiu!

Balansul în mîini al tînărului s-a curmat uimit. Cerul s-a rotit și s-a tulburat în ochii săi. Iată, dușmanul l-a ajuns totuși. Dar utecistul își făcuse datoria.

Printre „fluturașii" albi, plăpînzi care plutesc alene spre pămînt, trupul tînărului a fulgerat, în cădere, cu mîinile — aripi desfăcute — ca un vultur lovit în plin zbor spre soare. Dar în acest timp, „fluturașii" zburau vesel, petale de flori stîrnite de adierea vîntului de primăvară, prevestind că, în curînd, florile vor începe să prindă rod.

IRIMIE STRĂUȚ

Ilustrații: GETA BRĂTESCU

SÎNTEM ÎNTOTDEAUNA GATA

de ION BRAD

Partid, lumina noastră, viața
Acestei țări cu zări senine,
Ca floarea-soarelui ni-i fața,
Rotită, veșnic, după tine.

Copilărește de-ți vom spune
Și cam stîngaci, să nu te mire:
Tu ești ce-avem mai drag pe lume,
Ești drumul drept spre fericire.

Părinții-așa ne învățară,
Să te iubim ca pe-un părinte,
Ca pe-o-nflorită primăvară
Ce duce țara înainte.

Tu ești viteazul din poveste
Ce-a frînt cătușele robiei
Și dă mulțimii — de sub creste —
Izvorul clar de apă vie.

Din el sorbim cu-ntreg poporul
Puterea vieții-nnoitoare.
Spre comunism ne-ndrepți tu zborul,
Cu aripi largi de cărți școlare.

Din steagul tău ne-ai dat cravata
Și-n ochi ne-ai pus lumina zării.
Sîntem întotdeauna gata,
Partid iubit, lumina țării!

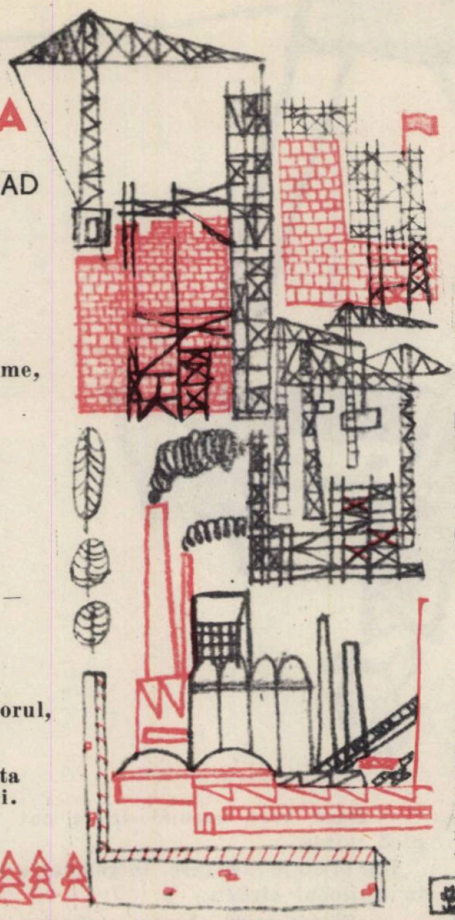

LA GRIVIȚA 1933

de VIOLETA ZAMFIRESCU

Domnii hrăneau oamenii zdrențuiți cu ger.
Anul treizeci trei striga pînă la cer.
Desfundată, Grivița își topea plămînii:
— Ne ucid pe roata-nfometării, cîinii!

— Unde vă e inima? Inima răscoalei?!
Iscodea jandarmul. Mii de piepturi goale-i
Răspundeau. Și gloanțe-adînc le sfredeleau.
— Unde vă e inima? Oamenii tăceau.

Înghețau pe boltă înroșite stele
Cînd țipau sirenele. Plumbi loveau în ele
Și-n mulțimea Griviței adunată zid,
După-ndemnul inimii tale, drag Partid.

— Unde vă e inima? Unde vă e inima?

— Căutați-o, fiare! N-o să dați de ea.
Inima-i Partidul! Ea e pretutindeni,
Se preschimbă-n stea,-n garoafă de arminden
E-n căldura mîinii, în privirea clară,
Ea e steag de visuri, zbor de primăvară.
Este în triumful celui ce cutează,
Este-n cea mai tînără și mai vie rază.
E multiplicată ca nisipu-n dune,
Nici un glonț de armă n-o poate răpune.

GRIVIȚA

Desen de GION

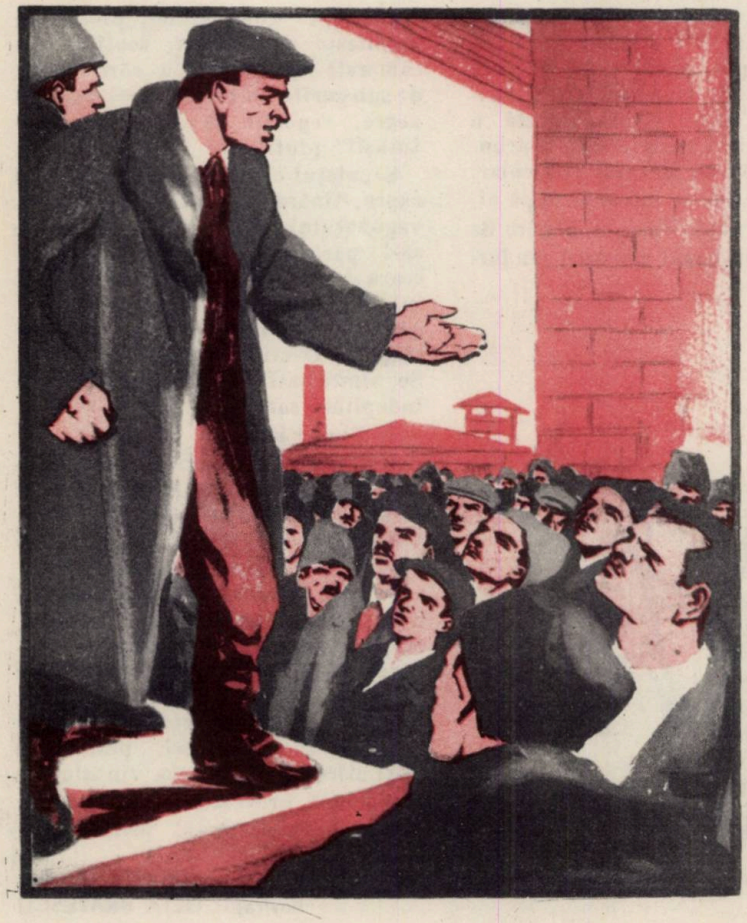

ÎNCHINARE

Ningea molcom, ca o visare cu stele,
ceru-și rotea aripile de vînt
în dimineața-aceea peste ateliere,
geamătul de sirene clătinînd.

În inimi se făcuse o pace așteptată:
vor rămînea să lupte. Flămînzi și goi. Oricum.
Și se rotea-n porunca repetată
zăpada, ca o pasăre, pe drum.

Întîiele ropote de plumbi ucigători
la Grivița grevistă au nimerit în plin,
și în ninsoarea calmă petale mari de flori
din sînge s-au deschis,cu-al morții chin.

Cei vii, pe baricade. Chemînd mereu la lupte.
Simțeau cu ei Partidul. În sufletele lor.
Era un drum Partidul, de fapte ne-ntrerupte,
cerul înalt, de zbor.

...Am vrea o închinare cu crinii cei subțiri
care ni-i dă zăpada, frumoși peste măsură,
dar cresc, din gînduri, roșii trandafiri
și ne-amintesc pe-acei care căzură.

Victoria Ana Tăușan

MUNCITORI ȘI ȚĂRANI

E neînchipuit de bine
că muncitorii au uzine!
Stăpînitori pînă la soare,
trimit țăranilor tractoare.

E neînchipuit de bine
cînd văd țăranii pe combine
că seceră cîmpia lor,
cîmpia lor și-a tuturor.

Și-unii și ceilalți ni-s frați
și-atîta-i știu de-apropiați
încît nici vîntul n-are zbor
să treac-un fir despărțitor
nici printre umerele lor,
nici printre inimile lor.

ION GHEORGHE

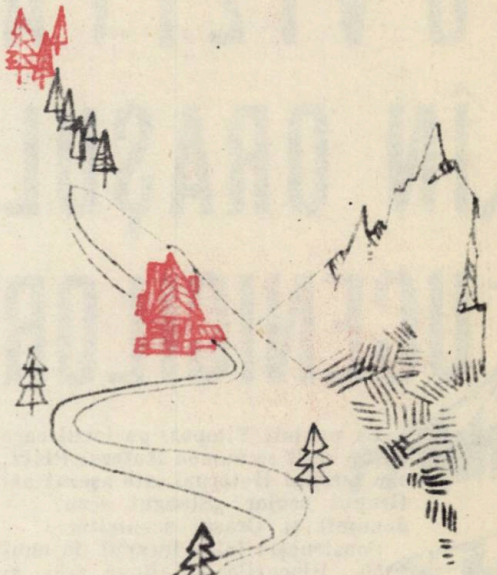

PARTID— IZVOR AL TINEREȚII

Muzica de GH. BAZAVAN
Versuri de ION MEIȚOIU

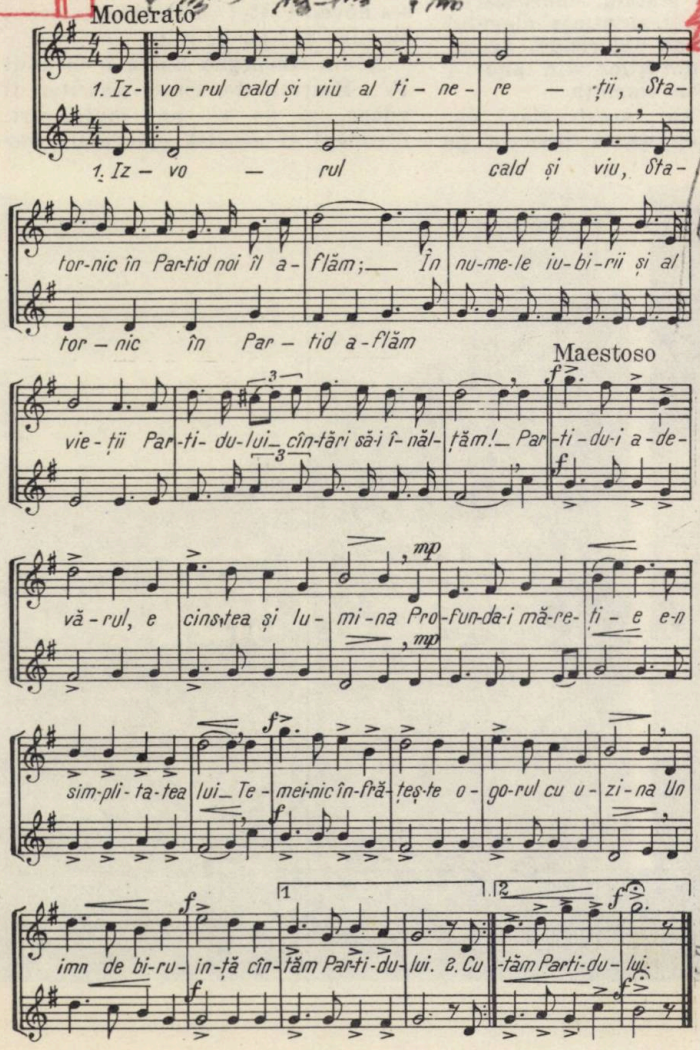

Izvorul cald și viu al tinereții,
Statornic în Partid noi îl aflăm;
În numele iubirii și-al vieții
Partidului cîntări să-i înălțăm!

Refren:

Partidu-i adevărul — e cinstea și lumina —
Profunda-i măreție e-n simplitatea lui —
Temeinic înfrățește ogorul cu uzina —
Un imn de biruință cîntăm Partidului.

Cu crerea lui supune timp și spații,
Preface-n fapte marile-i chemări;
El crește noi și mîndre generații;
Partidului să-i înălțăm cîntări!

Refren...

AZI

O VIZITĂ ÎN ORAȘUL UCENICILOR

La poalele Tîmpei, pe locul care nu de mult se numea Hoterus Platz, sau terenul Hoterus, este așezat azi Grupul școlar „Steagul roșu" — denumit și Orașul ucenicilor.

Construcția lui a început în anul 1950. Blocurile cu două, trei și patru etaje se înalță pe întinsul întregului teren Hoterus. Nimic nu-i lipsește modernului oraș al ucenicilor. De la sălile de curs, atelierele-școală, cantina, dormitoarele spațioase, curate, calde, frizeria, croitoria, cinematograful, totul stă la dispoziția elevilor în mod gratuit. Tot gratuit oferă statul nostru ucenicilor și cărți, rechizite, hrană și îmbrăcăminte călduroasă, cerută de aerul aspru, de munte. Iar elevii își arată recunoștința față de aceste daruri învățînd cu sîrg meseria pe care și-au ales-o.

PRIMII PAȘI ÎN TAINELE MESERIEI

Anul I a intrat în atelierul-școală pentru orele de practică. În menghina fiecărui elev sînt prinse piesele la care lucrează și care trebuie să ia forma indicată de schiță. Lucrînd, elevul Aron Nemeth bufnește cu năduf:

— Nu merge, toyarășe instructor.

— Iar ai nimerit cu ciocanul în degete?

— Da, răspunde elevul Nemeth, ducîndu-și degetele la gură.

— Nu-i nimic, Nemeth, primii pași sînt mai grei, îl încurajează instructorul Constantin Mihalcea.

Elevul Nemeth a lucrat apoi la un sertar cu elevii Gheorghe Ionescu și Constantin Matara, din cea de-a șasea grupă de învățătură a anului I.

Acestea s-au întîmplat în primele luni ale trimestrului I. Răbdarea, grija utemiștilor Gheorghe Ionescu și Constantin Matara, îndrumările instructorului și sîrguința elevului Aron Nemeth au dat roade. Acum, la panoul fruntașilor din anul I se află și Aron Nemeth.

Peste trei ani, acești elevi vor ajunge să stăpînească meseria pe care și-au ales-o, așa cum o stăpînesc colegii lor din anul IV.

Secția sculărie a Uzinelor „Steagul roșu". Maistrul Ion Bărbulescu s-a oprit lîngă strungul utemistului Gheorghe Basca din anul IV. Examinează cu atenție dispozitivul pentru găurire executat de elev. Zîmbește mulțumit, apoi începe vorba:

— Ei, ce zici, Gheorghe, pleci la Cluj?

— O să-mi fie greu fără uzină, fără școală. Dar mă și atrage.

— Ni se cer absolvenți buni în toată țara, și printre ei te-am ales și pe tine.

...În mintea maistrului apăru o scenă petrecută cu patru ani în urmă. Mai erau cîteva zile pînă la deschiderea anului școlar. La ușa secției sculărie apăru un moșneag ținînd de mînă un băiețandru nu prea înalt de statură.

— Mă rog, dumneavoastră, se adresă moșneagul maistrului Bărbulescu în grai ardelenesc, vreau să-l dau la școală pe băiatul ăsta. Părinți n-are. S-or dus amîndoi... La mine s-a pripășit că-i sînt singura rudă. Acum l-am adus aici. I-o purta mai bine de grijă școala decît mine.

Maistrul Bărbulescu își lăsă lucrul și porni cu moșneagul și băiatul spre secretariatul școlii. Școlarul s-a dovedit isteț. A trecut examenul cu bine și l-au primit.

Acum Gheorghe Basca e în anul IV. Meseria de sculer-matriței îi aduce, zi de zi, noi mulțumiri. Strungul îi ascultă comenzile, iar

Ucenicul primește îndrumările pline de dragoste ale maistrului său.

Orașul ucenicilor de la poalele Tîmpei

piesele executate de el „sînt fără cusur", ne spune maistrul secției. Piesele lui împreună cu cele executate de ceilalți elevi se alătură celorlalte, lucrate de muncitorii Uzinelor „Steagul roșu". Elevii anului IV se pregătesc să devină strungari, frezori, lăcătuși, mecanici-auto, presatori etc. Încă de pe acum, piesele lucrate de ei și-au ocupat locul în alcătuirea autocamioanelor „Steagul roșu", a motoretei „Carpați" etc.

Curînd, absolventul Gheorghe Basca va pleca acolo unde școala o să-l repartizeze. Va munci, ca și alți absolvenți ai acestei școli, cu dragoste și pricepere.

SCRISORILE

Pe biroul directorului Grupului școlar „Steagul roșu" se află o mulțime de scrisori trimise de absolvenții acestei școli care se află acum în diferite orașe ale țării. Ei n-au uitat școala dragă, după cum nu i-au uitat nici pe colegii mai mici.

Din ele spicuim cîteva rînduri: „Sînt șeful sculăriei" — scrie un fost absolvent aflat la Cluj; „Conduc brigada de matrițeri" — comunică altul din Baia Mare; „Am început școala de maiștri" — menționează altul în scrisoarea sosită din Făgăraș. Pretutindeni în țara noastră li se deschid tinerilor muncitori perspective luminoase.

ORE DE ODIHNĂ

Dormitoarele calde, primitoare își așteaptă „locatarii".

Intrînd în unul dintre aceste dormitoare, pe lîngă curățenia și ordinea ce domnesc acolo, ne-a surprins mulțimea ghivecelor cu flori, care ne-au întîmpinat încă de la intrare. Pînă și pe pereți, pe niște suporturi speciale, sînt flori de toate soiurile.

Elevul de serviciu îi urmărește pe cei care intră în dormitor. Să nu uite să intre fără să-și pună papucii de casă. E păcat să se murdărească parchetul proaspăt lustruit.

Orele de masă în sala largă, luminoasă, odihna în dormitoarele încăpătoare, aerisite sporesc sănătatea, voiabună, puterea de muncă a elevilor.

DESTINDERE

Orașul ucenicilor oferă numeroase posibilități pentru petrecerea timpului liber în mod plăcut și interesant. Elevii se strigă unii pe alții:

— Haideți la cinematograf, e un film interesant...

— Azi preferăm televizorul, răspund alții.

— O partidă de șah sau de tenis de masă, se îmbie cîțiva.

— Noi plecăm spre Tîmpa, răspunde un grup.

Pe care să-i urmăm? Iată, din sala de repetiții se aud bătăi ritmice și strigături. Jocurile populare românești ne atrag și pornim într-acolo. Tradiționalul joc ardelenesc „Fecioreasca" se dezlănțuie cu vigoare.

— Pregătim o serbare cu... surprize, zîmbește mulțumit instructorul.

Liniște. Sala bibliotecii, ca de obicei, e populată de cititori. Aici, elevii găsesc cărțile preferate. Am cercetat cîteva fișe. Aproape pline, fișele elevilor Ion Cucu, Constantin Duțea, Constantin Oană și ale altora cuprind numeroși autori. Printre aceștia am remarcat: Mihail Sadoveanu, Zaharia Stancu, Jules Verne, Fadeev, Tolstoi, Creangă, Topîrceanu și mulți alții.

Firește, din bibliotecă nu lipsesc nici cărțile care ajută elevii la îmbogățirea cunoștințelor profesionale. În fișele cititorilor sînt prezente cărțile tehnice, cum sînt: „Cartea strungarului", „Metode de topire și prelucrare a fierului" etc.

Imaginea cetății meseriilor — realizare a regimului nostru —, unde fiecare elev are toate condițiile să se pregătească pentru a deveni un bun muncitor, mi-a rămas întipărită în minte. De aceea v-am povestit și vouă despre ea.

OLIMPIA COLCERIU

Două vieți

IERI

de IRIMIE S.

Cînd am păşit pragul celor 13 ani, am fost luat de mînă de mama şi dus la patronul unui mare atelier.

— Fii bun, domnule Gore, şi primeşte-l ucenic.

Domnul Gore, o matahală de om, îmbrăcat în haine negre încheiate pînă la gît, cu o batistă albă la buzunar, m-a privit din dosul unor ochelari cu ramă galbenă, de os.

— Bă, eu am să fac om din tine! Am să-ţi ţin loc de tată. Eu nu sînt ca alţi stăpîni. Te iau ucenic pe 5 ani, cu contract, cu acte în regulă. Primii trei ani pentru masă şi casă, apoi o să iei şi ceva bănişori...

„Să iau şi simbrie?" Mai încercasem cîţiva stăpîni, care nici nu-mi pomeniseră de bani. Însemna că domnul Gore nu era un patron ca ceilalţi. Această credinţă mi s-a întărit şi mai mult după ce am mers la preşedintele corporaţiei din oraş, unde se semna contractul.

Era un domn subţirel şi înalt, cu mănuşi albe în mîini şi un glas plăcut, melodios.

— Ţi-ai ales un patron ca pîinea caldă! mi-a spus cu voce cîntătoare. Dacă o să ai vreo nemulţumire, să vii să-mi spui; eu sînt pus aici să-ţi fac dreptate.

„Ce oameni de treabă!" — mi-am zis şi am plecat spre atelier.

Mi s-a promis că am să învăţ meseria de strungar. Eram bucuros să învăţ o meserie atît de frumoasă. Dar pînă să-i pătrund tainele avea să curgă multă apă pe gîrlă. Chiar din prima zi mi s-a dat o mătură în mînă, să fac „lună" întregul atelier. Şi doar cu mătura şi fărăşul am „ucenicit" un an întreg. Strungul îl priveam mai de aproape numai cînd trebuia să scot şpanul de sub el.

(Continuare în pag. 26)

...Toamna trecută, la vreo 3 zile după începerea anului, ne trezim în ora de geografie că bate cineva la ușă.

— Intră, spuse profesorul.

Ușa se deschise și în prag răsări un copil: după cîte se putea vedea, avea fața brăzdată de cicatricele unui accident.

— Bună ziua, spuse el cu o voce limpede, am fost repartizat în clasa a VI-a A și... Vă rog să mă scuzați, aș fi rămas pe culoar pînă la recreație, dar nu era nici o bancă, iar eu, vedeți, nu prea pot sta în picioare.

Profesorul îl privi scurt, zîmbitor, și-l pofti prietenos:

— Nu-i nimic, băiețaș, intră și așază-te în bancă.

Cînd începu să umble, copiii văzură că e șchiop.

S-a așezat lîngă Mincu, era acolo un loc liber.

În recreație, deși ne simțeam prost să ne înghesuim în jurul lui, ne-am adunat totuși în preajmă.

— Să facem cunoștință, am întins eu mîna. Iacob!

— Ion Șerban, și-a spus el numele.

Ceilalți s-au recomandat și ei, pe rînd.

La urmă de tot a rămas Stroiescu. Dar el se prefăcu că are treabă în bancă și nu veni să se prezinte. Doar fugitiv ridică ochii spre noul venit. Privirile li se încrucișară o clipă, și Stroiescu roși. Bîlbîi ceva încet, mai mult pentru el.

— Noi... noi ne cunoaștem... Dar cît de încet a spus-o noi l-am auzit.

Șerban l-a privit liniștit, cu ochii săi mari, negri, pătrunzători și pe urmă nu i-a mai dat nici o importanță. Avea ochi frumoși Șerban. Privirile limpezi. Mama spune că omul cinstit, bun îl recunoști după privire.

...În recreația următoare, Tinca Ispas a venit în banca lui Șerban.

— Eu sînt responsabilă cu sportul. Începe spartachiada. Ți-aș propune să te înscrii la proba de șah. Știi... Nu cere un efort fizic.

— La șah..., a rămas pe gînduri Șerban, poate, dar joc slab...

— O să te ajutăm... Uite, s-a oferit Tinca, bucuroasă, o să te ajut eu, joc binișor. Sau, poate... privirea ei se opri asupra lui Viorel Stroiescu, o să te ajute el: e un șahist grozav! Și fotbalist bun, și voleibalist! Polisportiv fruntaș, ce mai! s-a entuziasmat Tinca.

Șerban n-a mai spus nimic. Numai privirea parcă i s-a întunecat.

Întristat, Șerban părea urît.

În drum spre casă, Tinca Ispas chiar spuse:

— Vai, tu, urît mai e! și parcă pentru a sublinia aceasta, privi fața frumoasă, veselă a lui Viorel. Dar pare băiat bun..., adăugă tot ea. Dar ce-ar fi să-i zicem Urîtu?

Stroiescu vru parcă să zică ceva, dar își înghiți vorba. Murmură doar: „Urîtu" și pentru o clipă își pierdu „poza" lui de sportiv, de om tare, curajos. Apoi păru chiar vesel și repetă cu oarecare satisfacție: — „Urîtu! bun nume și i se potrivește de altfel!"

Îl privirăm surprinși.

— Doar vă cunoașteți mai de mult! Ar trebui să-i iei apărarea. Tinca e cam răutăcioasă... cam zburdalnică, e adevărat. Dar tu?

— Ei, zise Stroiescu moale, parcă eu spun cu răutate... Apoi, după un timp: Poate pleacă de la noi. Tare bine ar fi să plece, rosti el din nou cu o voce în care se citea, ciudat, și dorința și rugămintea ca acest lucru să se întîmple cu adevărat. Văzînd că ceilalți îl privesc tăcuți, adăugă repede: clasa noastră de sportivi, vrea, nu vrea, trebuie

să numere la activul său și un... De ce nu s-ar duce la o altă școală?... sau măcar la o altă clasă?

Se așternu o tăcere stînjenitoare; numai într-un tîrziu, Brebenel spuse:

— Dar de ce e așa... schilodit? Ce-a pățit?

— N-nu știu... Așa... l-am cunoscut și eu, spuse Viorel.

Apoi repede, o rupse la fugă, strigîndu-ne:

— Eu mă grăbesc, m-așteaptă cineva! La revedere!...

*

* *

Cu toate acestea, porecla a prins. Nu-i mai spunea nimeni Șerban, ci Urîtu. Ba, alintata de Tinca îi zicea chiar și în față. Și el nu se supăra.

Și într-o zi s-a întîmplat... Era și de așteptat. Asemenea lucruri nu pot rămîne veșnic ascunse.

Primiserăm vizita unui gazetar. Venise la noi să ne mai întrebe de una, de alta, dar mai ales să scrie un articol despre clasa noastră în Spartachiadă. Cum a intrat în clasă, l-a zărit pe Șerban.

— Ionică! s-a mirat gazetarul. Ce mai faci, Ionică? Cum te împaci cu noii colegi?

— Bine, mă împac bine, a zîmbit Șerban, sînt toți băieți buni!

— Și fetele nu? glumi gazetarul.

— Ba și ele! a precizat Șerban rîzînd.

— Noi încă sîntem și mai bune prietene cu Urîtu! a sărit de la locul ei Tinca.

Pe fața gazetarului s-a așternut deodată o umbră.

Tinca și-a dat seama și s-a cuibărit în bancă, făcîndu-se mică, mică, brusc inspirată să aștearnă ceva pe-o hîrtie.

Șerban zîmbea.

— Așa-i Tinca... zburdalnică, a scuzat-o el, dar nu-i fată rea.

Gazetarul tăcea. Tăcea și se uita la noi toți.

— Eu, spuse Șerban, vădit încurcat de cele petrecute, mă duc, sînt chemat de tovarășul director la cancelarie. Mă reîntorc curînd; și a ieșit șchiopătînd, parcă opintindu-se din greu la fiecare pas.

— Cum învață!?... a întrebat ziaristul, făcînd un semn pe urma lui Șerban.

— Are 10 pe linie! s-a repezit Tinca, vrînd să-și repare greșeala.

— Așa a învățat mereu! a spus gazetarul.

— Îl știți mai de mult!? a întrebat Uță.

— Da, de mult! Încă dinainte de... Gazetarul se opri. Căuta parcă anume un cuvînt, pe care l-ar fi pronunțat, dar îi venea greu.

—... de accident, continuă, în cele din urmă. Șerban e din Luncești, o comună din Bărăgan. Tată-său era, într-o vreme, agronomul colectivei...

— Cum s-a întîmplat? întrebă iarăși Uță, și gazetarul începu să povestească.

*

— ...Soarele ardea puternic, așa cum numai în Bărăgan poate să ardă în toiul verii. Satul era ca și părăsit, oamenii se aflau la cîmp, copiii aciuați prin umbrare.

În casa unui colectivist, unul Ciugulcea, nu rămăsese decît un băiețel de 4 ani; rămăsese el cu bunică-sa, dar într-o vreme, copilul adormind, bunica s-a repezit, undeva, în sat. chemată de treburi grabnice.

Băiatul nu rămăsese chiar singur-singurel. În curte citea un flăcău, uite așa, cam de seama voastră, un pionier. Era din București, și bătrîna îl rugase să se mai uite, cînd și cînd, ce se petrece cu piciul.

...Cum a plecat bunica, puștiul s-a trezit. S-a trezit și n-a stat locului; n-a ieșit însă în curte. A pus mîna pe niște chibrituri și a început să se joace cu ele. Hîrșt — fîșt și a aprins casa.

Și nici atunci n-a fugit afară, ci, speriat, s-a urcat iute în pat. Casa a luat foc repede și a început să ardă ca o claie.

Nu la multă vreme, pe uliță trecu un pionier: era Șerban, colegul vostru. Văzu focul și mai văzu ceva: în curte, urlînd ca scos din minți, un băiat fugea de colo-colo și striga:

— Andrei!... Andrei! ieși afară că se prăbușește casa pe tine. Andreeei!...

Spaima i se citea pe față ori de cîte ori se apropia mai mult de flăcări.

Șerban l-a privit o clipă, apoi l-a întrebat iute:

— E cineva înăuntru?

— Da, un băiețel de 4 ani, i-a răspuns băiatul.

S-a repezit pe ușă. Prin toată urgia, cu hainele arzînd pe el, pătrunse în odaia din față, bîjbîi în stînga, în dreapta, îl găsi pe copil și-l luă în brațe, ferindu-l de foc cu propriu-i trup.

— L-a scos afară, în curte; l-a scos aproape nevătămat, în schimb el... a rămas așa cum îl știți.

Gazetarul a tăcut. Tăceam și noi. Poate că, înfiorat, fiecare văzuse în gînd grozăvia.

— Dacă fricosul ăla ar fi intrat după copil încă din prima clipă!... șopti Uță.

— Și era pionier? din ochii Tincăi bobițe mici, ca niște mărgele, i se prelingeau, licărind pe obraji.

— Pionier, din păcate... oftă gazetarul.

— Din București!? spuse Uță.

— Mda... Era, dacă nu mă înșel, unul Stroie... sau Stroiescu...

Treizeci de perechi de ochi se întoarseră spre banca din fund, unde se refugiase Stroiescu. Treizeci de perechi de ochi îi priviră statura de atlet, fața frumoasă, și flăcăruia ce mocnea în ei voia să pătrundă adînc, cît mai adînc în sufletul lui — *ce fel de suflet oare?*

Se ridicase în picioare, cu obrajii învăpăiați. Ochii lui frumoși, mari, albaștri, fața netedă, rumenă — totul căpătase o paloare bruscă.

— Eu...

A vrut să spună ceva? Poate. Poate a vrut să se dezvinovățească. De ce? Doar nu e nimeni obligat să-și dea propria-i viață pentru a o salva pe-a altuia!

Cine-l obligă?

Avea dreptul Tinca, fata care tratează totul cu ușurință, să-i ceară lui Viorel Stroiescu să se simtă obligat la o asemenea faptă — ca aceea a lui Șerban?

Nu, nu-i așa?

Atunci de ce s-a repezit la Viorel și i-a strigat, printre sughițurile plînsului: „Urîtule! Urîtule!" De ce? În numele cărei legi?

*

* *

Uite, eu asta nu pot înțelege...

ȘTEFAN ZAIDES

23 februarie, Ziua Armatei Sovietice

TANCUL NUMĂRUL 16

Cînd s-a întors de la spital, pe locul de staţionare al unităţii n-a mai găsit pe nimeni.

Petele unsuroase de pe pămînt, de pe iarba presată de şenile răspîndeau un miros specific, mirosul motoarelor abia pornite, amestecat cu aroma răşinoasă a pinilor puternic încălziţi de soare.

Sergentul Vetlughin se aşeză pe un copac doborît şi, sprijinindu-şi bărbia în pumn, rămase gînditor. El ştia că o asemenea linişte în aceste părţi nu putea fi decît înaintea unui atac hotărîtor. Porni din nou. Se uita mereu la ceas. Se grăbea. Poate că Anohin şi Goreacev intraseră cu tancul în luptă, fără el.

Totuşi, sergentul continuă să-i caute.

Comandantul tancului, plutonierul Goreacev, şi conductorul lui, sergentul Anohin, se comportaseră faţă de trăgătorul lor de turelă, sergentul Vetlughin, cu o grijă deosebită.

Cu vreo două săptămîni în urmă Vetlughin se îmbolnăvise.

— Ce ne facem acum cu el? spusese cu mîhnire Goreacev.

Medicul care examinase bolnavul ordonase să fie dus la spital.

Înfăşurat în manta, cu buzele arse de temperatură, Vetlughin privea rugător pe tovarăşii săi. Şi, lucru ciudat! Anohin şi Goreacev, care nu fuseseră niciodată internaţi în spital, au început cu toată pasiunea de care erau în stare să-l convingă pe Vetlughin că trebuie să meargă neapărat la spital.

— Judecă tu însuţi acest lucru, vorbea cu blîndeţe Anohin, scuturînd insistent mîneca lui Vetlughin. Tu pleci acolo ca la o casă de odihnă a frontului.

— Acolo nu-i spital, ci rai, se auzea glasul răguşit al lui Goreacev.

Cei doi oameni înalţi, liniştiţi, tineri, l-au condus cu atenţie pe Vetlughin pînă la maşina sanitară, privind apoi mult timp în urma ei.

— Se va întoarce cam peste vreo două săptămîni, spusese Goreacev. Tu ce crezi?

— Să vedem, răspunse scurt Anohin.

Într-adevăr, el se întorsese exact peste două săptămîni şi... nu găsise pe nimeni.

Acum Vetlughin ştia unde erau. Oftă.

Dar iată că în pădure începu o oarecare însufleţire. Cu motoarele în plin trecură pe lîngă el cîteva caterpilare cu bîrne şi odgoane groase de oţel. Toate cotiră pe drumul urmat de tancurile ce porniseră la luptă. Vetlughin înţelese îndată unde şi pentru ce au fost trimise. Unul dintre conductori, recunoscîndu-l, îi strigă:

— Acolo, înainte e al vostru, al şaisprezecelea! şi-i făcu semn cu mîna arătîndu-i în depărtare. Văd că nu se mai urneşte. Poate că l-au nimerit.

Vetlughin înlemni. Tancul, tancul lor, numărul 16, acela în care se aflau Anohin şi Goreacev, era în primejdie. Faţa brună a lui Vetlughin se înăspri. Sprîncenele i se lăsară pe rădăcina nasului, ochii lui albaştri clipeau neliniştiţi, fălcile îi scrîşneau de încleştarea dinţilor. Fără să se gîndească, el sări pe caterpilarul ce trecea pe lîngă el.

Puternicul tanc cu numărul 16 ce purta pe el inscripţia „Pentru Patria noastră Sovietică!", fusese unul dintre primele care, trăgînd din mers, atacase pe inamic; zdrobise reţeaua de sîrmă şi, distrugînd tunul care se pregătea să tragă, începu să bată cu foc tranşeele duşmane.

Dacă un cronicar ar dori să scrie istoria acţiunilor tancului cu numărul 16, el ar putea să introducă în lucrarea sa multe şi variate fapte glorioase săvîrşite de echipajul acestui tanc în lupta împotriva fasciştilor. Dar Goreacev şi Anohin, împreună cu noul trăgător de turelă, numit în locul lui Vetlughin, nu aveau timp să ţină seama de cele săvîrşite de ei. Numai după ce se termina lupta, în repaus, ei puteau să-şi amintească, cu greu, cum a fost totul. De exemplu,

mult timp ei n-au putut să stabilească de unde trăsese tunul acela al cărui proiectil avariase motorul tancului. Cum de nu l-au observat ei mai înainte? După această lovitură, tancul lor nu mai putuse înainta. Au ieşit din tanc prin deschizătura de jos şi s-au adăpostit sub el. Aceasta se petrecea în sectorul încă neasigurat de focul trupelor sovietice, dar de unde duşmanul fusese respins. Totuşi, ei nu trebuiau să se descopere.

Fasciştii executau o tragere desperată. Era deajuns să scoţi capul că se şi auzeau şuierînd gloanţele pe lîngă tanc.

Aerul era înăbuşitor. Se nimerise o zi fără vînt, şi tancul, încins de soare, răspîndea o căldură nesuferită. Goreacev îşi scoase casca, ştergîndu-şi apoi cu mîneca faţa transpirată.

— Trebuie să ieşim de aici.

— Dar cum? întrebă Anohin, privindu-l în ochi.

Vetlughin recunoscu imediat tancul său, cu toate că pînă la el era aproape un kilometru. Tunul lui semeţ era îndreptat spre duşman, parc-ar fi fost gata pentru noi încercări.

— E linişte acolo, spuse Vetlughin.

Ofiţerul infanterist, care stătea alături de el, dîndu-i binoclul, îi spuse:

— Tancul nu-l vom putea scoate pînă la noapte.

— Cum vine asta pînă la noapte? întrebă Vetlughin.

— Pe lumină nu te poţi apropia de el. A pătruns foarte departe şi se află sub bătaia tunurilor fasciste. Chiar mă mir de ce nu trag în tanc. Hitleriştii cred, pe semne, că toţi cei din tanc au murit.

— Nu, scuturâ Vetlughin din cap, privind gînditor înainte. Pînă la noapte este imposibil de aşteptat.

Îl privi apoi cu atenţie pe ofiţer şi întrebă:

— Dacă înaintez pînă la ei dumneavoastră mă puteţi ajuta?

Ofiţerul se gîndi, apoi răspunse:

— După cum vezi, nu-i vom lăsa pe fascişti să se apropie de tanc. Dacă observăm ceva, vom deschide foc.

— Şi asta e bine, spuse Vetlughin. Tanchiştii aduseră caterpilarul prin vale cît mai aproape de tanc. De aci pînă la „numărul 16" mai erau doar vreo cincizeci de metri.

— Ei, acum ce facem? întrebă conductorul.

— Nu prea mare lucru, spuse Vetlughin. Numai să întindem cablul pînă la ei şi gata. Ia, leagă funia asta de centura mea, iar celălalt capăt de cablu.

— Poate e mai bine să aşteptăm pînă se întunecă...

— Nu, i-o tăie cu fermitate Vetlughin. Eu nu pot să aştept. Tu ştii în ce situaţie sînt băieţii acolo?

— Ce să mai vorbim?! oftă conductorul.

Vetlughin începu să se tîrască încet, prin arşiţa fierbinte a amiezii, pe pămîntul înfierbîntat de soare. Chiar şi iarba pe care o desfăcea cu mîinile şi pe care îşi culca obrazul, ca să se lipească mai strîns de pămînt, să nu fie lovit de glonte, era fierbinte. El se apropia din ce în ce mai mult de tanc; din cînd în cînd, în dreapta şi în stînga lui explodau minele. Sergentul se rostogolea spre cea mai apropiată groapă de proiectil, se adăpostea în ea şi aştepta liniştit o nouă explozie. După aceea, înainta mai departe.

Tanchiştii sovietici îl observau demult pe ostaşul care apăruse deodată dintr-o oarecare grămadă de pămînt şi, cu o îndîrjire de necrezut, se tîra acum, sub gloanţe, spre tancul lor.

— Se vede că este un flăcău foarte îndrăzneţ, spuse Anohin.

— Se tîrăşte drept în foc.

Omul continua să înainteze, ba apărînd, ba dispărînd din nou în iarbă. Cînd minele explodară alături de el, măturînd pămîntul, Anohin spuse cu tristeţe:

— S-a terminat.

Totuşi continuară să se uite cu atenţie spre locul unde pămîntul răscolit de explozie se ridicase ca un vîrtej de praf. Ostaşul nu se vedea nicăieri.

— Unde-o fi? întrebă cu nedumerire Anohin.

— Ce-i trebuia lui să vină încoace... Din cauza noastră...

Goreacev însă nu-şi termină vorba. Ieşind de undeva, pe suprafaţa pămîntului, omul încăpăţînat se apropia tîrîş prin iarbă de tancul lor.

— Ia uitaţi-vă la el! exclamă cu bucurie Anohin. Trăieşte! Ia uitaţi-vă, începu el să-i îmbrîncească cu nerăbdare pe tovarăşi. Acesta e Vetlughin!... Vetlughin, spuse el cu dragoste, Vetlughin, de unde ai apărut tu?

...Peste cîteva minute toţi patru stăteau în tanc. Vetlughin, după cum stabilise cu conductorul caterpilarului, scoase prin crenel un steguleţ roşu. Cablul, legat de tanc, se întinse imediat, fu smucit de cîteva ori şi tancul porni la vale spre caterpilar.

— Cum ai făcut, măi băiatule? vorbea Anohin încîntat, uitîndu-se cu dragoste în ochii prietenului.

— Cum te-ai tîrît pînă aici? Şi noi am încercat, dar ne-au acoperit imediat hitleriştii cu un foc bine ochit. Fiind ţinuţi aşa sub foc, hotărîsem ca la noapte...

— Aceasta pentru voi am făcut-o... spuse Vetlughin, zîmbind obosit. Pentru voi, înţelegeţi? Poate că n-aş fi izbutit să ajung, dar pentru prieteni — Vetlughin făcu un semn larg cu mîna —, pentru ostaşii patriei mele se poate totul.

B. ZUBAVIN
Ilustraţii: PUIU MANU

Cu prietenii dintr-o unitate

Crenguța de plop

Zi de vară. Una dintre acele zile înăbușitoare, în care totul pare adormit, în care nici frunza nu clintește pe ram. Lîngă stația meteorologică aflată în curtea școlii, pionierul Doană, care este de serviciu, notează în jurnal: „Temperatura atmosferică: 37°. Vînt slab din direcția S.E. Presiunea atmosferică..." Cum? Nu-i vine să creadă. Crenguța de plop a

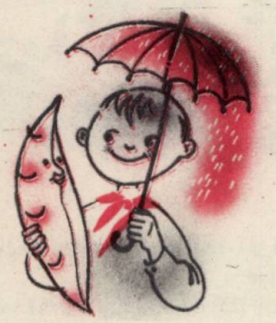

căzut la 40 mm (barometrul stațiunii meteorologice lucrat de pionieri este alcătuit dintr-o crenguță de plop, sensibilă la urcarea și scăderea presiunii atmosferice).

Alexandru luă repede hotărîrea să se repeadă spre sat. Îl găsi pe Sandu, președintele unității.

— Scade presiunea atmosferică, vine furtuna! îi spuse el pe nerăsuflate.

Fără să stea mult pe gînduri, au pornit împreună să-l caute pe inginerul agronom Vasile Stana. L-au găsit mai repde decît se așteptau. Inginerului nu-i veneau a crede spusele pionierilor. Dar siguranța cu care băieții susțineau că nu-i timp de pierdut l-a convins.

— Dacă-i așa, ajutați-mă pînă la capăt. Trebuie să strîngem mazărea din cîmp cît mai repede. Eu merg la colectivă să vedem ce-i cu combinele și să adun oameni.

— Iar noi îi chemăm pe pionieri, nu-l lăsară băieții să termine vorba.

— Trebuie să ne grăbim. Mazărea tăiată, dacă n-o adunăm, o împrăștie furtuna... În cel mai scurt timp, colectiviștii și pionierii lucrau de zor la mazăre. Totul trebuia terminat în cîteva ore.

Și, în clipa în care au căzut primii stropi de ploaie, lucrul era gata. Stațiunea meteorologică a pionierilor își făcuse datoria.

Să facem cunoștință

S-ar putea să credeți că cei doi pionieri, Sandu Stamboală și Alexandru Doană, sînt eroi imaginari, dintr-o povestire. Nu, nu-i așa. Ei pot fi găsiți la Școala de 8 ani din Slobozia-Conache. Sînt în clasa a VII-a. Doi copii obișnuiți, deprinși să se poarte pionierește. Și ca ei sînt încă mulți în unitate. De pildă, Rusu Nica. Despre ea ai să auzi în școală numai cuvinte de laudă.

Dar oare totdeauna a fost așa? Nu. A fost o vreme cînd Nica lipsea mereu de la școală. Îi ajunge să știe să citească, spunea ea, mai mult nu-i trebuie.

„Așa nu mai merge — au spus pionierii. O să rămînă repetentă. Să ne ducem pe la ea pe acasă".

Nica prinse repede de veste pentru ce o caută colegii ei și începu să se ascundă. Sfătuindu-se cu tovarășa dirigintă, pionierii au hotărît să treacă pe la ea cu întreaga grupă și să meargă împreună la căminul cultural la film. Nica s-a dus și i-a plăcut. În altă zi, pionierii au chemat-o pe teren, la sport, și cu echipa artistică. În altă zi, au învățat împreună cu ea lecțiile la istorie, apoi lecția la limba romînă. Încet, încet a început să-i placă învățătura, să fie laolaltă cu colegii ei. Iar astăzi, dacă stai de vorbă cu Nica Rusu, ea îți răspunde:

— Mi-e drag să merg la școală.

De altfel, grija pentru învățătură se împletește în clasa a VII-a cu toată activitatea pionierească.

Iată acum și alți pionieri: Gheorghe Mărgărit și Nicolae Dima. Pe ei îi găsiți adeseori în timpul liber pe tarlaua colectivei, mai ales acolo unde se aude duduit de tractoare. Dorința lor este să devină tractoriști și să lucreze în colectivă.

Adeseori, grupe de pionieri vin să ajute la diferite munci în gospodăria colectivă: la culesul tutunului, la curățirea izlazului.

Dar și colectiva poartă grijă școlii. Gospodăria colectivă a electrificat școala...

Lotul „laborator" și orele de agricultură

Nu-i de loc de mirare că colectiviștii gospodăriei „8 Martie" din Slobozia-Conache îi iubesc pe elevi. Lotul școlar este un adevărat laborator pentru colectivă. I se spune laborator pentru că pe fiecare strat din lot se face o experiență. Tăblițele metalice din capătul fiecărui strat indică culturi experimentale ca: grîu Bezovstaia (care înseamnă „fără grijă"), Ucita 1—4, lotul pomicol, cel legumicol etc. Tot aici se desfășoară și aplicațiile practice la orele de Agricultură. Despre calitățile celor două soiuri de grîu Bezovstaia și Ucita, copiii știau că sînt rezistente atît la frig, cît și la secetă. Așa că atunci cînd a venit agronomul colectivei cu propunerea să le experimenteze în „laborator" elevii au primit cu bucurie. De rezultatele obținute de pionieri, și inginerul, și profesorul de Agricultură au fost mulțumiți.

Oricărui vizitator, profesorul de Agricultură, Valentin Paraschiv, îi va prezenta neapărat și sola cu pomi fructiferi.

— Cîțiva pomișori altoiți de elevi, spune cu modestie profesorul.

Lotul pomilor fructiferi însă ocupă o bună parte din „laborator". Iar pomii fructiferi sînt meri, peri, caiși, pe care pionierii au experimentat altoirea în ochi. Acum acești pomi sînt echipați de iarnă. Pionierii așteaptă nerăbdători să culeagă primele roade.

Iepuri, porumbei

Nu departe, în spatele școlii, există un teren pe care copiii l-au împrejmuit cu un gard de sîrmă. Acolo, în porumbare bine amenajate, își duc viața o mulțime de porumbei.

Ceva mai încolo se află căsuțele iepurilor. Sînt iepuri frumoși, de rasa Chinchila. Acesta este numit „sectorul zootehnic." Pionierii își petrec aici multe ceasuri libere. De curînd, școala a predat cooperativei 21 de iepuri. Iar președintele de unitate ne spune:

„Avem multe planuri de viitor. La primăvară vom crește pui și vom aduce cîțiva iepuri de rasa angora și marele alb. Atunci vom putea preda mai mult cooperativei."

* * *

V-am prezentat o unitate de pionieri dintr-o comună. O unitate de copii veseli, care știu să cînte, să se joace, să facă sport, dar care învață cu sîrguință și se pregătesc să devină oameni de nădejde. O unitate de pionieri cum o să găsiți multe în satele și orașele patriei noastre.

EXPERIENȚA POZITIVĂ

NOTE BUNE, CUNOȘTINȚE TEMEINICE

Ca un stindard înalță pionierii,
Carnetele de note...
Și par a spune:
„Cinstim cravata roșie, pionierească,
Și învățînd noi cucerim doar note bune!"

PRIETENIE

Am cunoscut, de curînd, colectivul clasei a VII-a A de la Școala de 8 ani nr. 4 din Roman. Pionierii de aici mi-au povestit multe lucruri interesante despre activitatea lor.

Și, pentru că am aflat de la ei un fapt deosebit, vreau să vi-l spun și vouă, dragi prieteni. Timp de trei ani, în clasa lor n-a existat nici un corigent. Desigur, sînteți curioși să aflați cum au izbutit să ajungă la un asemenea rezultat. Vă împărtășesc cu bucurie „secretul" lor. Încă de la începutul anului școlar, o dată cu popasul primelor note în catalog, elevii cei mai buni din clasă — și nu sînt puțini care au numai 9 și 10 — încep să-și ajute colegii care au obținut note mai slabe. În orele libere, cîte doi sau trei, împreună, își lămuresc unul altuia problemele mai grele, repetă lecțiile. Rezultatele n-au întîrziat să se arate. Astfel, Cojocaru Virginia, după un cinci a obținut un 7 la matematică, datorită ajutorului primit de la Luminița Aramă. Bunghiu Constantin a reușit să obțină 7 și 8 la istorie învățînd împreună cu colegul și prietenul său Victor. Și exemple de acest fel sînt multe. Dar pionierii dintr-a VII-a A nu se mulțumesc cu rezultatele bune la învățătură de pînă acum. Desigur, e bine să ai o clasă fără corigenți. Acum însă, ei au hotărît să învețe în așa fel încît, pînă la sfîrșitul anului, în catalogul lor să nu mai existe note sub 7. Și vor reuși, pentru că ei sînt legați printr-o strînsă prietenie.

NOTE DE LA 7 ÎN SUS

Este vorba despre detașamentul nr. 5 al Școlii de 8 ani nr. 3 din Mediaș. La începutul anului școlar, pionierii au hotărît: „Clasa noastră va învăța în așa fel încît va obține numai note de la 7 în sus". Pionierii doresc să semene părinților, harnici și destoinici muncitori la Fabrica de sticlă „Vitrometan". S-a pornit la lichidarea hotărîtă a notelor mici și mediocre. Pionierii și școlarii au început să învețe tot mai bine. Elevii slab pregătiți au fost repartizați celor cu note bune să-și facă lecțiile împreună. Profesorii i-au ajutat, arătîndu-le cum să-și pregătească temele acasă, cum să-și întocmească programul zilei. În felul acesta, fiii sticlarilor medieșeni au reușit să răspundă la lecții tot mai bine.

Acum, pe bună dreptate, detașamentul numărul 5 se mîndrește cu pionieri ca: Liviu Ivod, Ioan Comănici, Nicolae Buciu și alții.

În dreptul numelui lor n-au mai apărut note sub 7 în catalog. Întreg detașamentul nr. 5 a încheiat primul trimestru cu note de la 7 în sus. Fără îndoială că, în trimestrul al II-lea, va fi la fel.

Și ei fac parte din colectivul clasei a VII-a A de la Școala de 8 ani nr. 4 din Roman. S-au împrietenit în jurul cărților de școală și, după cum era de așteptat, notele mici n-au rezistat acestui fapt și au părăsit rubricile catalogului.

E o mare cinste să fii fotografiat sub drapelul unității. Iată, pionierii Cazacu Florica, Chelaru Silviu și Ștefănescu Ecaterina de la Școala de 8 ani nr. 11 din București au meritat această înaltă cinste pentru succesele obținute la învățătură și activitate pionierească.

1) Mircea Scarlat, clasa a V-a A, Școala nr. 2-Alexandria; 2) Luiza Sulițeanu, clasa a VI-a — Galați; 3) Maria Ștefănescu, Școala de 8 ani-Ștefănești, reg. București; 4) Neculai Gioseanu, clasa a V-a, Școala de 8 ani-Filipești, raion Roman.

căile ferate

Sînt aproape 160 de ani de cînd a fost construită prima locomotivă, de cînd prima mașină cu abur a tras pe o cale cu șine de fier un tren. Ea cîntărea doar 25 de tone și făcea într-o oră... abia 8 km. Peste un sfert de veac locomotiva „Racheta" a lui George Stephenson izbutea să atingă viteza, pe atunci fantastică, de 48 km pe oră.

Au trecut anii și căile ferate s-au dezvoltat necontenit, pentru că în epoca modernă numai cu ajutorul lor se pot transporta pe uscat, cu cel mai scăzut preț de cost, oameni cît de mulți și cele mai mari cantități de mărfuri. În mai puțin de o zi, un tren „marșrut" — care nu

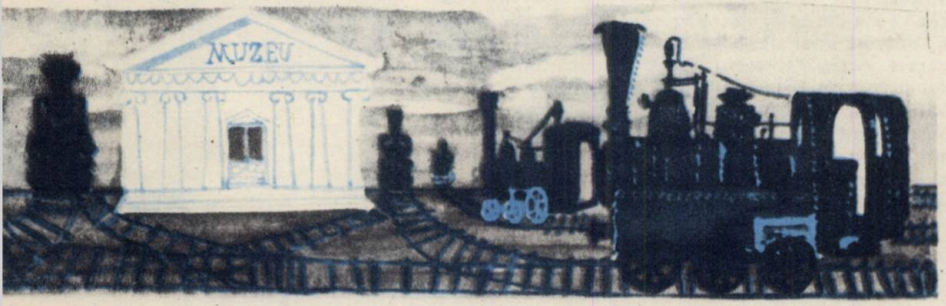

face manevre în stații — aduce de la Bicaz la București o mie de tone de cherestea.

Este drept că autovehiculele și avioanele au luat un impetuos avînt în ultimele decenii, dar nici căile ferate nu au stat pe loc în acest timp. Călătorul, instalat confortabil într-un fotoliu al unui compartiment bine încălzit, nici nu bănuiește că se bucură de rezultatul final al multor strădanii, al unei stăruitoare activități de introducere a tehnicii noi în transportul pe șine de oțel.

Cît de departe sîntem astăzi de situația dinaintea eliberării țării noastre! Din 1869 — cînd s-a dat în circulație prima linie ferată de pe teritoriul Principatelor Unite, București-Giurgiu — și pînă la 23 August 1944, calea noastră ferată s-a dezvoltat încet, copiindu-se cu mare întîrziere doar unele perfecționări.

Să facem cunoștință acum cu unele aspecte ale introducerii tehnicii noi la căile ferate în anii regimului nostru.

Probabil că nu aveți o idee tocmai clară despre rostul stațiilor de triaj: pe aici nu trec niciodată trenurile de călători. Timiș-triaj, Chitila-triaj... ce fel de stații sînt acestea? Pe scurt, în triaje se adună sute de vagoane, încărcate în stațiile obișnuite cu diferite mărfuri și avînd cele mai variate destinații. În această situație, problema de rezolvat este aceea de a descompune trenurile sosite cu vagoane amestecate și de a compune noi trenuri, fiecare cuprinzînd numai vagoane pentru o anumită destinație sau care vor fi îndrumate pe aceeași linie.

În stația Ploiești-triaj, prima care a fost mecanizată la noi, macazurile sînt manevrate dintr-un singur loc, dintr-o cabină prevăzută cu instalațiile necesare. Pentru a întoarce un macaz, oriunde s-ar afla, este suficient să se apese pe un anumit buton. Aceasta înseamnă o comandă electrică ce pune în mișcare motorul macazului respectiv.

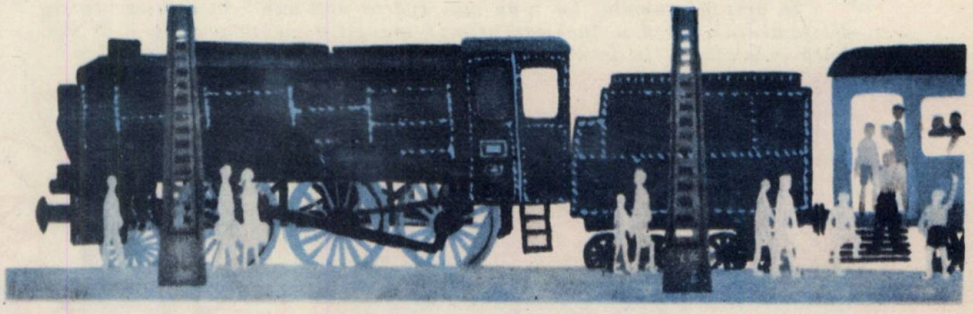

„MECANICUL AUTOMAT"

Nivelul actual de dezvoltare a ciberneticii permite rezolvarea deplină a automatizării conducerii trenurilor. În Uniunea Sovietică și în alte cîteva țări, „mecanicul automat" a trecut din faza de proiect în aceea de experimentare pe teren, adică pe calea ferată reală. Rolul mecanicului-om îl îndeplinește un mecanic-robot, o mică mașină electronică cu semiconductori, funcționînd după un program precis stabilit.

Nu trebuie să credeți că „mecanicul automat" este un simplu... automat, care, o dată pornit, lucrează orb și surd. Dimpotrivă, el este astfel construit și „programat", încît conduce trenul respectînd indicațiile semnalelor colorate montate pe stîlpi, în dreapta liniei, îl oprește în fața unui pericol neprevăzut și îi asigură cel mai economic regim de mers, adică cu cel mai mic consum de combustibil.

Pe linia dezvoltării continue a căilor ferate a început să se experimenteze și conducerea trenurilor de la distanță, prin radio.

CENTRALIZAREA ȘI TELECOMANDA

La calea noastră ferată se extinde mult așa-numitul „bloc de linie", care poate fi simplu sau automat. Pe scurt, blocul de linie este o instalație care face ca pe stîlpii înșirați de-a lungul căii să se aprindă obișnuitele semnale colorate: roșu, portocaliu sau verde. „Secretul" constă în a ști de cine și de ce se aprind aceste lumini. Ca să ne lămurim, amintim că pe o linie fără „bloc", impiegatul de mișcare din stația A nu expediază nici un tren spre stația B pînă cînd colegul său din B nu-i comunică prin telefon că trenul plecat anterior din A a sosit în B. Cu alte cuvinte, dacă nu există bloc de linie, între două stații vecine A și B, nu se poate afla niciodată decît *un singur* tren.

Dacă circulația este redusă, acest sistem nu prezintă inconveniente. Ce ne facem însă atunci cînd trebuie să expediem multe trenuri pe o

Și AUTOMATIZAREA

aceeași linie? Este clar că ar fi foarte avantajos dacă între două stații vecine ar putea circula simultan, la mică distanță unul de altul, mai multe trenuri, să zicem trei sau patru, fără pericol că unul dintre ele îl va ajunge din urmă pe cel din față, ciocnindu-se.

Acum înțelegem rolul blocului de linie. În sistemul blocului de linie automat, linia dintre stațiile A și B este împărțită în cîteva porțiuni, numite „sectoare de bloc". Să zicem că sînt patru: 1—2—3—4. Cînd trenul care parcurge un anumit sector trece în cel următor, de exemplu din 3 în 4, atunci la intrarea în sectorul 3 semnalul este pus automat pe roșu de însuși acest tren și

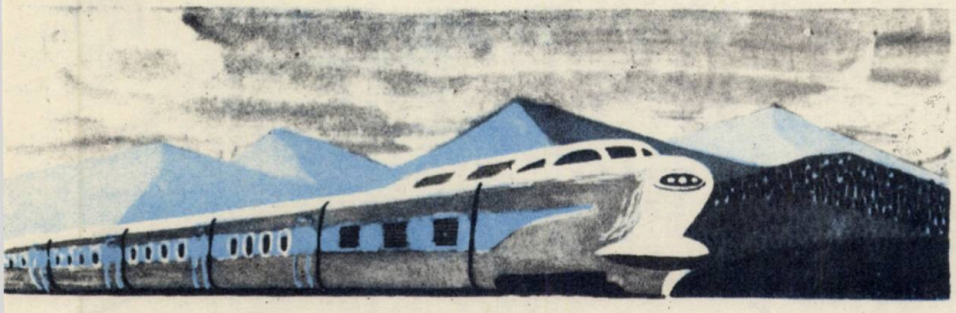

înseamnă: „oprește — sectorul de bloc următor este ocupat". În același moment, la intrarea în sectorul 2 semnalul este pus pe portocaliu și înseamnă „atenție — este liber un singur sector de bloc". Tot în același moment, la intrarea în sectorul 1, semnalul este pus pe verde de același tren și înseamnă: „liber — după semnal sînt două sectoare de bloc libere". Iată în ce fel între două stații vecine pot circula simultan mai multe trenuri, fără pericol de ciocnire.

Paralel cu blocul de linie, la calea noastră ferată crește numărul stațiilor prevăzute cu CED (centralizare electrodinamică), adică cu instalații care permit impiegatului de mișcare să manevreze orice macaz al stației în care este de serviciu, prin simpla apăsare a unui buton. În cabina de centralizare există un mare panou pe care este reprodusă schema stației, cu toate liniile și macazurile, care apar înaintea ochilor în formă de linii și figuri colorate diferit. Privind acest panou, impiegatul de mișcare vede ușor care macazuri trebuie „întoarse", pentru a forma parcursul necesar pentru trenul de expediat.

În stația Mărășești — cel mai mare nod feroviar al Moldovei — era nevoie înainte de peste o sută de acari pentru manevrarea manuală a macazurilor. La fiecare 12 ore ei se schimbau cu cei din tura următoare; dar și unii și alții trebuiau să lucreze în condiții grele, după cum era cazul: noaptea, pe ploaie sau pe viscol. De cînd însă cele 101 macazuri ale stației Mărășești au fost centralizate electrodinamic, forfota și necazurile acarilor au încetat: ei și-au ridicat în școli calificarea și lucrează în alte sectoare ale căii ferate.

Există însă sisteme și mai avansate de dirijare a circulației trenurilor, care au început a fi aplicate și la C.F.R. Este vorba de așa-numitul sistem C.C.C. (comanda centralizată a circulației).

Cum se lucrează în acest sistem, care sînt avantajele lui?

Să luăm cazul unei asemenea stații perfecționate. Aici, într-o clădire separată de cea destinată călătorilor, funcționează *dispecerul central* — omul care comandă centralizat circulația tuturor trenurilor din întregul complex feroviar al unei zone. Dispecerul central știe totul și comandă de unul singur totul. Închipuiți-vă o sală încăpătoare, izolată acustic, astfel că de afară nu pătrunde nici un zgomot înăuntru. Pe pereți, mari panouri reproduc schematic, în culori, toate liniile și macazurile din zona feroviară arătată. O instalație specială de telefoane permite dispecerului central să vorbească la moment cu oricare dintre impiegații de mișcare pe care îi comandă sau chiar să dea ordine tuturor dintr-o dată. Instalat confortabil în fața unui pupitru cu butoane și avînd în față schema colorată, dispecerul central apasă pe butoane și astfel „face" parcursurile trenurilor a căror mișcare o ordonă și în același timp execută semnalizările necesare. Nici un tren nu se mișcă decît la comanda dispecerului central.

Sistemul C.C.C. garantează pe deplin siguranța circulației, simplifică mult exploatarea feroviară, evită pierderile de timp și întîrzierile trenurilor.

CINE A ÎMBĂTRÎNIT?

Un singur lucru a îmbătrînit la calea ferată și nici un tratament de întinerire nu-l mai poate salva de la o pieire iremediabilă. Este locomotiva cu abur, venerabila mașină care, la vîrsta de aproape 160 de ani, se îndreaptă repede spre porțile muzeelor, unde i se va asigura o... staționare eternă.

„Concurentele" ei sînt mai iuți, mai puternice, mai suple în serviciu, mai economice și mai curate. Locomotivele diesel pot realiza ușor viteze pînă la 250 km pe oră, iar locomotivele electrice și mai mult, chiar peste 300 km pe oră.

Cum vedem, calea ferată se înnoiește neîncetat. Calea noastră ferată primește tot mai multe locomotive diesel; nu peste mult timp vom vedea pe linii și locomotive electrice.

Ing. DEM. URMĂ
Ilustrații: IACOB DEZIDERIU

CALENDAR PIONIERESC

Ca să vă alcătuiţi un program variat şi armonios pentru luna martie, am să vă dau cîteva sfaturi, care cred că vă vor fi de folos.

8 MARTIE

Pentru a întîmpina Ziua internaţională a femeii, în fiecare unitate şi detaşament se fac pregătiri din vreme. În familie e foarte potrivit ca voi, băieţii, să vă sfătuiţi cu tatăl vostru asupra darului pe care îl veţi face mamei: o cutie lucrată la traforaj pentru lucru de mînă, o ramă pentru fotografii, un semn de carte sau un abajur original pentru lampă, iată cîteva frumoase cadouri. La şcoală, colectivul de conducere al fiecărui detaşament se va îngriji ca în ziua de 8 Martie să nu lipsească florile şi felicitările de pe catedră, de pe băncile colegelor voastre. În preajma acestei zile, la gazeta de perete va fi pus un articol în care să se vorbească despre ziua de 8 Martie, despre realizările fetelor din detaşament.

TOATĂ ATENŢIA ÎNVĂŢĂTURII!

La sfîrşitul lui februarie şi începutul lui martie vă veţi afla în perioada tezelor. În calendarele pioniereşti din numerele trecute ale revistei v-am dat îndrumări cu privire la organizarea repetării materiei, a activităţii grupelor de întrajutorare, a folosirii gazetei de perete etc... Acum am să vă dau cîteva sfaturi despre felul în care trebuie să procedaţi pentru a folosi din plin fiecare oră de curs. În primul rînd, cînd se anunţă sfîrşitul recreaţiei, nu trebuie să existe nici un elev care să intre în clasă după tovarăşul profesor, provocînd astfel dezordine. Chiar din recreaţie, elevul de serviciu trebuie să şteargă tabla, să aşeze creta la îndemînă, să pună toc şi cerneală pe catedră. În timp ce unii dintre colegii voştri sînt ascultaţi, întreaga clasă trebuie să păstreze cea mai desăvîrşită disciplină. Luaţi atitudine hotărîtă împotriva suflatului sau a şuşotitului în bănci. Mai sînt elevi care abia cînd tovarăşul profesor începe predarea lecţiei noi îşi aduc aminte că trebuie să-şi scoată maculatorul şi să-şi ascută creionul. Atrageţi-le atenţia că în felul acesta, pe lîngă faptul că produc dezordine în clasă, rămîn în urmă cu explicaţia.

Discutaţi în detaşament despre viaţa unor oameni de seamă, savanţi, cercetători. Lectura unor pagini despre felul în care învăţa Lenin va fi bine venită în cadrul discuţiilor voastre.

ÎN VACANŢA DE PRIMĂVARĂ

Acţiuni interesante pot fi organizate, acum, afară. Astfel, în cadrul unor excursii, veţi lua parte la primele jocuri de orientare. Cu acest prilej vă veţi completa carnetul pionierului la unele rubrici necesare obţinerii distincţiilor pioniereşti. Într-una din zilele mai calde ale vacanţei, luaţi pe pionierii mici la o plimbare în împrejurimile satului sau oraşului vostru. Observaţi împreună cu ei cum se trezesc insectele, plantele, arborii din somnul iernii. Plimbarea le va fi plăcută şi instructivă.

ACTIVITĂŢI PATRIOTICE

O acţiune colectivă care vă va face multă bucurie la începutul primăverii este ziua sădirii pomilor. Pentru organizarea ei, alegeţi o duminică sau o zi de vacanţă. Formaţi un mic „comandament", solicitînd în acest scop concursul tovarăşului profesor de ştiinţe naturale. Acesta vă va indica pe pionierii care s-au dovedit pricepuţi în asemenea munci. În dimineaţa zilei hotărîte, vă veţi aduna cu toţii la şcoală. Aici veţi hotărî ce aveţi de făcut, iar după aceea veţi porni la treabă. Veţi sădi pomi în curtea şcolii, de-a lungul străzilor, în faţa căminului cultural. Membrii „comandamentului" vor împărţi puieţii şi vor observa dacă aceştia sînt bine plantaţi. Dar nu trebuie să uitaţi în aceste zile nici de puieţii sădiţi de voi în toamnă sau în primăvara trecută. Tăiaţi-le crengile uscate, apăraţi-i de omizi, înlocuiţi-i pe cei care nu s-au prins. De asemenea, dovediţi-vă buni gospodari reparînd şi văruind gardul şcolii. Tot în vacanţa de primăvară, pionierii de la sate vor face primele munci pe lotul şcolar, pregătindu-l pentru trimestrul al III-lea, cînd vor participa aici la lecţiile practice de agricultură.

STRÎNGEREA FIERULUI VECHI

Pionierii de la oraş şi cei de la sate trebuie să dea o atenţie deosebită acestei acţiuni patriotice. Puteţi folosi la strîngerea fierului vechi şi pe pionierii mici. Ei vor colinda satul sau cartierul în care locuiţi şi vor descoperi locurile în care se află fier pe care nimeni nu-l întrebuinţează. Grupele pionierilor mai mari vor merge şi-l vor ridica. Nu uitaţi că fierul vechi strîns de voi este foarte necesar oţelăriilor ţării.

★

Activele pioniereşti trebuie să aibă grijă să nu rămînă nici un pionier fără o sarcină concretă. Antrenîndu-i pe toţi în aceeaşi măsură, toate activităţile pe care vi le-aţi propus vor fi duse la bun sfîrşit.

Vă urează spor la lucru instructorul de pionieri

Victor

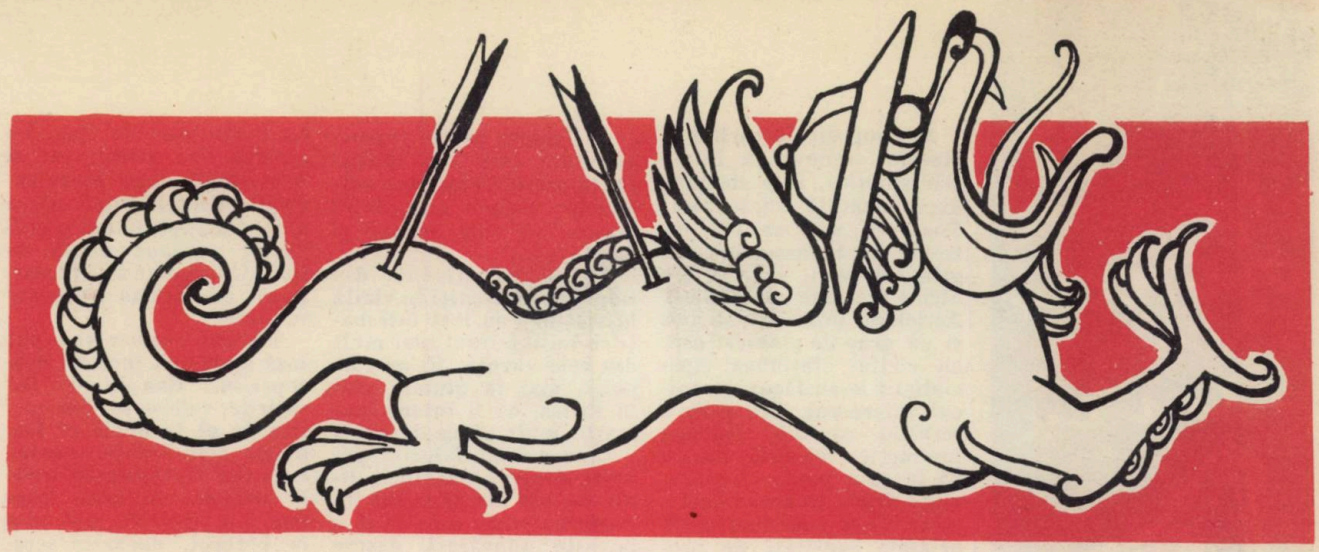

CĂLĂTORIND PRIN INDONEZIA

I. GRIGORESCU
Ilustrații: TARU
Foto : IAROVICI

În ultimele minute de zbor, la capătul unei călătorii de zece mii de kilometri, ne aflăm deasupra Javei eliberate de colonialism. La 666 de kilometri, invadată de umbrele zimțate ale cocotierilor, se așterne Djakarta, uriaș trapez de țiglă roșie și palmieri, cu o bază sprijinită în mare, iar cu un vîrf ascuțit înfipt în adîncul Javei. Mozaicul cărămiziu al acoperișurilor de olane pare o uriașă platoșă din solzi ruginii, aruncați în mijlocul unei păduri de banani și palmieri. Pe alocuri răzbate albeața unor clădiri monumentale, sticla și aluminiul unui mare stadion, clădirea de 13 etaje a hotelului „Indonezia". Cînd în fața nerăbdării noastre se deschide ușa avionului, în care pînă acum domnise răcoarea aerului condiționat, simțim cu adevărat că ne aflăm la tropice. Djakarta te primește cu nevăzute brațe de căldură, care te asaltează din toate părțile, te învăluie, te copleșesc.

Ieșim în oraș. Ceea ce din avion ni se părea capabil a fi cuprins într-o singură îmbrățișare ne apare acum de necuprins. Oraș pentru trei milioane de oameni, Djakarta e, înainte de toate, o surpriză. Pe alocuri, de n-ar fi luxurianta vegetație tropicală și soarele arzător de pe cerul tulbure de atîta căldură, te-ai putea crede în diverse colțuri de oraș european. Domină citadela, uriașul hotel și stadionul Utama, vast complex sportiv, cuprinzînd zeci de piste, terenuri, patinoare, săli de gimnastică, poligoane de tir, peluze și tribune pentru 150 000 de spectatori. Pentru construcția aceasta au concurat cei mai capabili arhitecți și ingineri constructori din U.R.S.S. și din Statele Unite. La compararea proiectelor, sovieticii, care au dovedit o mai mare experiență în domeniul unor astfel de construcții, au cîștigat concursul.

Urmăm, pe rînd, cele trei magistrale care taie orașul în lung. La nord și sud — marile aglomerații, cartierele muncitorești, unul prelungindu-se spre interiorul insulei, altul atît de coborît spre coastă, încît periferia și locuitorii ei duc o viață semilacustră. La mijloc — capitala administrativă, cu edificii somptuoase, înconjurată, de o parte și de alta, de spațiile verzi, de cartierele de vile locuite de burghezie. Prin mijlocul orașului trece un canal cu apă, care adună pe firul său toate rețelele de apă ale Djakartei. Cu o cîrpă udă în mînă, pe care o izbeau cu putere de scările digului, înmuind-o din cînd în cînd în canal, am întîlnit sute de spălătorese. Occidentalii au identificat canalul cu Djakarta și, dintr-un oraș puternic, cu un trecut glorios și un prezent în plină modernizare, n-au văzut decît acest șanț de scurgere. Din maculatura etnografilor reacționari reiese că nu voiau să vadă la poporul de aproape o sută de milioane decît obiceiurile cele mai arhaice, răzbătînd clar scopul justificării prezenței aici a colonialistului „civilizator", care nu adusese cu el din Europa decît arma de foc și maxima romană „dezbină și domnește".

Muzeul Djakartei

Tezaurul comorilor spirituale date lumii de talentul unui popor se află în acest muzeu, mărturie a unor culturi și civilizații de trei ori milenare.

(*Continuare în pag. 28*)

Lînaa de aur

Am poposit de curînd la Ruşeţu, undeva în inima Bărăganului, la o staţiune experimentală zootehnică. Poate că unii se vor întreba: dacă Bărăganul este grînarul ţării, ce rost are aici o staţiune zootehnică? Astfel de întrebări au pus şi un grup de pionieri care au vizitat staţiunea. Specialiştii le-au făcut un calcul interesant, din care a rezultat că din întreaga producţie vegetală numai 25 la sută poate fi consumată direct în hrana oamenilor. 75 la sută reprezintă uriaşele cantităţi de produse secundare ale agriculturii, şi mai ales coceni şi paie, care, în ţara noastră, se produc în cantităţi de circa 20 milioane de tone. Această imensă cantitate de furaje este valorificată bine numai dacă este folosită în hrana animalelor. Iată de ce la Ruşeţu se fac experienţe din cele mai interesante privind creşterea animalelor. Despre una dintre acestea vă vom povesti şi vouă.

Cîţiva colectivişti din împrejurimi veniţi în vizită la staţiune au fost întrebaţi ce i-a interesat mai mult din cele văzute. Ei au răspuns, mai în glumă, mai în serios, că îi interesează foarte mult „lîna de aur".

Cine a citit felurite poveşti despre căutătorii lînii de aur din trecutul îndepărtat poate asculta şi o poveste adevărată despre căutătorii din zilele noastre. Aceştia sînt cercetătorii, oamenii în halate albe, înarmaţi cu felurite aparate şi cu multe, foarte multe cunoştinţe. Să vă prezentăm pe unul dintre ei, pe tînărul inginer zootehnic Dumitru Georgescu. Cînd a venit în staţiune a găsit acolo nişte oi care dădeau lînă atît de puţină, încît n-ar fi ajuns nici pentru costumul unui copil mai răsărit. El a căutat să descopere cîteva însuşiri valoroase la o parte din turma de oi, întocmai cum ai căuta filoanele de aur într-un munte. A observat, de pildă, că unele oi au lîna deasă ca peria, mai lungă şi mai mătăsoasă. Atunci, inginerul s-a gîndit că, printr-o îngrijire specială, de la aceste oi va putea obţine cantităţi mari de lînă. Pe acestea le-a selecţionat şi le-a hrănit după toate regulile ştiinţei. După cîţiva ani, oile alese au dat o producţie aproape dublă de lînă. Unii poate s-ar fi mulţumit cu această frumoasă realizare.

Tînărul inginer şi-a dat însă seama că încă nu descoperise... lîna de aur. Însuşirile valoroase descoperite de el la unele oi trebuiau consolidate, pentru a putea fi transmise sigur la urmaşi. Această însuşire s-a urmărit mai ales la berbeci, deoarece aceştia îşi pot transmite calităţile lor la mii de urmaşi. De la începerea lucrărilor arătate mai sus au trecut aproape 10 ani. În acest timp, realizările obţinute au depăşit toate aşteptările. În ultimii 5 ani, la Ruşeţu s-a obţinut cea mai mare producţie medie de lînă din ţară, de la oile din rasa Ţigaie. În anul 1962, de la oile din rasa Merinos s-au obţinut în medie peste 8 kg de lînă. Şi este vorba de o lînă fină, rezistentă, elastică, cu ondulaţii de toată frumuseţea şi o lungime care dă putinţa să se obţină stofe călduroase de cea mai bună calitate. Despre aceasta spun colectiviştii din multe părţi că este mult căutata „lînă de aur".

Ing. I. BORDEIANU

(Urmare din pag. 15)

Aşa am dus-o primul an. În anul al doilea am „avansat". Ca şi altor ucenici angajaţi o dată cu mine, mi s-a permis să mă apropii mai mult de strung. Mi s-a dat o cîrpă în mînă şi un bidon de ulei. Cu cîrpa trebuia să şterg maşinile, iar din bidon să le ung. În al treilea an am mai „furat" ceva din meserie după ce mi s-a dat în primire o roabă de tablă, cu care eram nevoit să car zilnic piesele strunjite de muncitori. Piesele se strunjeau repede, grămezile creşteau. Trebuia să alerg cu sufletul la gură de la o maşină la alta cu roaba, să le ridic, să le scot afară din atelier fără a le încurca. De aici erau încărcate în camioane. Alergătura aceasta începea de la ora 6 dimineaţa şi se sfîrşea seara, tîrziu. Ultimele ore erau un chin. De multe ori m-am prăbuşit frînt de şale peste roaba încărcată cu piese lucioase. Munceam ca un cîine, fără să primesc măcar un ban de la patron, asemenea celorlalţi ucenici, tovarăşi cu mine, din atelier. Ziua, trudă de robi înfometaţi; noaptea ne „odihneam" înghesuiţi într-un hambar întunecos, cîte doi-trei, în paturi suprapuse, pe saltele de rogojină, sub cap cu perne umplute cu paie. Nici cu mîncarea nu ne lăudam mai bine. Zile întregi primeam doar varză acră cu cîte un coltuc uscat, iar seara un fel de fiertură neagră, din coji de pîine arsă, prezentată drept cafea.

Mă lămurisem de mult de „bunătatea" stăpînului. Nu mai puteam răbda. Într-o zi, am aruncat roaba pe un morman de şpan şi m-am înfăţişat la el să-mi cer drepturile. Am intrat în birou şi i-am spus-o de la obraz:

— Vă rog să-mi plătiţi munca!

Auzindu-mă, întîi a pălit, apoi s-a înroşit tot şi ridicînd o palmă cît o lopată, m-a izbit în faţă, azvîrlindu-mă cît eram de lung pe uşă afară. În timp ce mă adunam de pe jos, cu falca umflată, gemînd şi scuipînd sînge, mi-am amintit de îndemnul preşedintelui corporaţiei: „Dacă ai vreo nemulţumire, să vii să-mi spui"...

— Ai să mi-o plăteşti, domnule Gore! mi-am zis atunci şi m-am repezit să ies pe poarta atelierului.

— Unde fugi? m-a întrebat un strungar.

— La corporaţie, să mă plîng de patron...

— Ţi-ai găsit cui să te plîngi! Corb la corb nu-şi scoate ochii...

Dar eu n-am stat să-l mai ascult pe strungar, încrezător în vorbele preşedintelui, spuse la angajare.

Preşedintele m-a primit la fel de subţirel şi înalt, pe mîini cu aceleaşi mănuşi albe, cu acelaşi glas plăcut, ca o melodie. Mi-a ascultat cu multă bunăvoinţă plîngerea, apoi, cu voce mîngîioasă, m-a chemat mai aproape de el, căinîndu-mă:

— Oh, sărmanul băieţaş. Şi pe care obraz spui că te-a lovit? Pe acesta, pe stîngul? Oh, se şi vede, e vînăt şi umflat... Oh...

Şi, făcîndu-şi vînt, cu una dintre mîinile sale fine, îmbrăcate în mănuşi albe, îmi izbi o palmă şi pe celălalt obraz, de-mi trosniră fălcile, răcnind furios:

— Du-te, spune neîndeminaticului tău patron că ţi-am făcut dreptate! Ţi-am îndreptat falca strîmbată de el.

Se vede că nu i-a plăcut cum i-am primit „dreptatea", că s-a tras doi paşi înapoi şi a şuierat încruntat:

— Şi-acum pleacă! Da' nu care cumva s-o ştergi, că te aducem înapoi cu jandarmul.

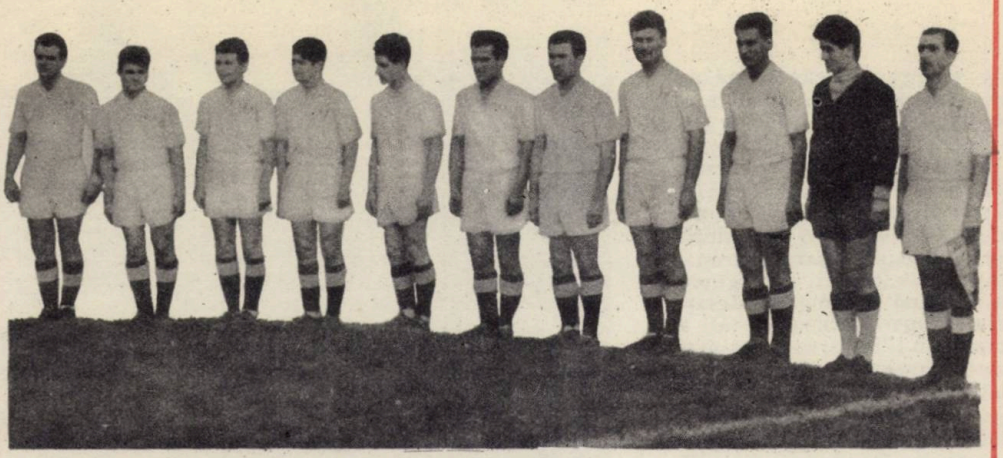

„Hai «Rapid»! Hai «Rapid»!" De nenumărate ori ați auzit acest îndemn strigat de mii și mii de voci pe stadioanele orașelor patriei de către simpatizanții echipei.

Cu prilejul zilei de 16 Februarie, ne-am gîndit, dragi cititori, să vă prezentăm cîteva lucruri despre trecutul și prezentul echipei de fotbal, bogată în tradiții, a feroviarilor. Pentru aceasta, am solicitat pe un rapidist cunoscut de voi toți: TITUS OZON.

AMINTIRI

Tare mi-e greu să scriu despre echipa în care joc de atîția ani de zile! Și asta pentru că nu știu de unde să încep. E o echipă cu vechi tradiții, care a apucat și zilele glorioase ale luptelor muncitorești din ianuarie-februarie 1933. Mă gîndesc să încep prin a vă spune că echipa feroviarilor a luat ființă în anii 1924—1925. Spre deosebire de alte echipe „de club" susținute de patroni bogați, echipa feroviarilor era alcătuită din muncitori și susținută de muncitorii ceferiști. Cei mai bătrîni decît mine își amintesc de sacrificiile materiale pe care le făcea fiecare ceferist din puținul său spre a susține echipa dragă.

ECHIPA „DOMNULUI PREFECT"

Cînd prefectul poliției Capitalei, unul dintre cei mai odioși polițai ai regimului burghezo-moșieresc, avea nevoie de bani pentru echipa „Venus", pe care o socotea a lui, personală, punea agenții și gardienii să întețească vînătoarea amenzilor. Banii strînși de la cetățeni mergeau fie în buzunarele domnului prefect, fie în casa de bani a clubului „Venus".

Jucătorii de la „Venus" erau cumpărați ca o marfă oarecare, așa cum se întîmplă și azi în țările capitaliste. Și nu numai la „Venus" se petreceau acestea, ci la toate cluburile fotbalistice profesioniste, patronate de bogătași.

Știind că echipa lui va fi învinsă, „domnul prefect", în ajun de meci, lua unele „măsuri" ca să îngreuneze victoria echipei feroviare. Unul dintre procedeele obișnuite era interzicerea unor jucători de a intra pe teren la meciurile de campionat național. Victima preferată a „domnului prefect" era vestitul jucător Baratki, de al cărui puternic șut poate ați auzit și voi. În felul acesta, „Venus" scăpa de un adversar periculos.

...Și cu toate acestea C.F.R. a cîștigat de 7 ori Cupa Romîniei și de 2 ori a fost finalistă în Cupa Europei.

PE ATUNCI NU EXISTA PRONOSPORT

Cu toate acestea, suporterii făceau pronosticuri. Pronosticul susținătorilor „Rapidului" era că... echipa lor va învinge întotdeauna. De fapt, aci erau exprimate încrederea și dragostea muncitorilor pentru echipa lor. Iar rapidiștii se străduiau să nu dezmintă această încredere. Îmi amintesc de un joc cu „Ujpest"-Budapesta, care ne bătuse în meciul de calificare în Cupa Europei cu 4-1. Se juca acum returul. Trebuia deci ca „Ujpest" să fie învinsă la 4 puncte diferență pentru ca „Rapidul" să se califice în finală. Lucru greu de înfăptuit, care cerea eforturi mari și o concentrare maximă. Dar feroviarii aveau încredere în echipa lor. Atît de mare încredere încît un suporter a scris „pronosticul" său pe un bilețel pe care l-a vîrît în buzunarul portarului. Pe bilețel scria: 4-0. Biletul a fost descoperit abia după meciul în care „Rapid" învinsese cu... 4-0, calificîndu-se astfel pentru Cupa Europei.

Un pronostic! Dar un pronostic izvorît din inimă, care dovedea încrederea și dragostea muncitorilor feroviari pentru echipa lor.

„RAPID" — AZI

„Rapidul" întinerește! Întinerește o dată cu marile Uzine „Grivița Roșie", o dată cu minunata Cale a Griviței, ale cărei blocuri se înalță maiestuoase, ca un simbol al vieții fericite din zilele noastre. „Rapidul" este azi o părticică din uriașul complex social al Uzinelor „Grivița Roșie". Echipa noastră se bucură de toată atenția, avem tot ce ne trebuie ca să creștem fotbaliști de nădejde.

Cine sînt componenții echipei „Rapid"? Iată-l pe cunoscutul Greavu, maistru de atelier; Kraus, muncitor, urmează liceul seral și este în clasa a X-a; Georgescu, strungar; talentatul centru înaintaș Ionescu, student acum la I.C.F.; Macri, inginer la C.F.R., și alții, și alții. Dintre cei tineri, sub 22 de ani, s-au și ridicat talente, ca Dan Coe, Dinu, Codreanu, Mihai Mihai, pe care i-ați văzut evoluînd pe teren. Noi, „bătrînii", îi ajutăm cu drag. Vrem ca urmașii noștri în sportul cu balonul rotund să păstreze vechea tradiție a echipei feroviare, să răspundă speranțelor pe care muncitorii ceferiști și le pun în ei.

Cărți noi:

„Prietenul de la catedră"

Ce vă sugerează acest titlu? Văd că știe toată lumea. Toți sînteți gata să-mi răspundeți și stați cu mîna ridicată.

Desigur, prietenul de la catedră nu este altul decît învățătorul sau profesorul, omul care, cu grijă și răbdare, ne învață să deslușim primele litere din alfabet sau cel care ne învață rezolvarea primelor ecuații.

El ne pregătește să devenim muncitorii destoinici de care au nevoie uzinele și fabricile. Să devenim constructorii unei vieți fericite.

Volumul de față cuprinde un mănunchi de lucrări ce înfățișează figuri luminoase de învățători și profesori.

El a fost întocmit pe baza cîtorva lucrări din literatura clasică (M. Sadoveanu — „Domnu' Trandafir", Cezar Petrescu — „Apostol", fragmente, „Evocări despre învățătorul Ion Creangă") și numeroase materiale inedite, contemporane semnate de mulți dintre scriitorii cunoscuți, ca: E. Camilar, Demostene Botez, V. Porumbacu, Ștefan Luca, Al. Mitru, M. Sîntimbreanu, Călin Gruia, V. Rebreanu, Șerban Nedelcu etc.

Poveștirile din trecut ilustrează chipuri de învățători devotați școlii, care, în condițiile vitrege ale regimului capitalist, au dus o luptă grea pentru culturalizarea maselor.

Cele mai multe povestiri însă vorbesc despre profesorul nou, care, în condițiile școlii de azi, îndrumat de partid și sprijinit de organizația pionierească, se ocupă de educarea comunistă a elevilor.

„Brățara de aur"

Ce să fiu? Iată întrebarea pe care ne-o punem încă din vîrstă fragedă. De mici îndrăgim o meserie și ne facem visuri de viitor; așadar, volumul de povestiri „Brățara de aur" este cît se poate de binevenit.

Poveștirile vorbesc despre meserii pe care mulți dintre voi le veți îmbrățișa mîine.

Astfel, veți găsi în această carte povestiri despre meseria de tractorist („Prieteni"), constructor („Pensionarul"), ceferist („O călătorie de neuitat"), electrician („Poveștirile electricianului"), zootehnist („Tot un pionier"), țesătoare („Rochiile cu bujori"), frezor („Lucrare de probă") și furnalist („Copilul furnaliștilor").

Autorii (V. Mănuceanu, Tudor Popescu, Stela Neagu și alții) au scris însuflețiți de admirația pentru aceste meserii necesare și pline de frumusețe.

(*Urmare din pag. 25*)

Secția etnografică strînge în cîteva încăperi tot ce este mai caracteristic vieții insularilor răspîndiți pe un arhipelag de vastitatea Europei, de la nordul Sumatrei pînă la Irianul de vest. Djakarta însăși se regăsește aici în imagini dispărute și în documente. Cucerind Java, olandezii s-au oprit sub zidurile Djakartei (Fortăreața Gloriei), neînvinsă pînă în secolul al XVI-lea. Neputînd s-o invadeze, olandezii au cerut sprijinul englezilor, împreună cu care au transformat fortăreața în ruine. Pe vatra ei, fumegîndă încă de marile incendii și mustind de sîngele vărsat, au înălțat fortăreața Batavia. Prosperitatea noii cetăți a fost stăvilită de valul de holeră din 1732 care i-a decimat populația, dar mai ales de neîncetatele lupte cu indonezienii, veșnic în revoltă. Abia după 90 de ani, la recîștigarea Indoneziei pierdute de olandezi în urma războaielor napoleoniene, Batavia redevine principalul centru al Indoneziei. De data asta însă poporul o numea Djakarta. Aici a luat ființă, în 1920, Partidul Comunist al Indoneziei, aici mișcarea progresistă a tineretului indonezian a proclamat în 1928 lozinca: „O țară, o națiune, o limbă, un steag!" Și tot aici s-a proclamat, în 1945, independența Indoneziei. Dar adevărata eliberare n-a venit ușor. După trei ani și jumătate de război și de ocupație japoneză, la auzul proclamării independenței unei țări pe care de mult timp leul britanic visa s-o transforme într-un dominion al său, englezii cer învinșilor japonezi să păstreze „ordinea" în Indonezia pînă la sosirea lor. Urmează cinci ani de neîntrerupte lupte duse atît pe baricadele ridicate de partizani, cît și la masa tratativelor, cinci ani de mașinații imperialiste patronate de cei trei pretinși stăpîni ai Indoneziei: Olanda, Anglia și Statele Unite, pînă cînd, cu sprijinul ferm al Uniunii Sovietice în toate forurile internaționale, Indonezia a reușit să-și cîștige cu adevărat independența și să se proclame republică, în august 1950.

Strada Djakartei ne reprimește de fiecare dată în freamătul ei cu toată căldura și exuberanța indonezienilor. Bărbații sînt de statură potrivită, mai mult scunzi și cu expresii de o seninătate însorită. Femeile lor par uneori făcute din filigran. Poartă fuste lungi din batic înflorat, sariuri înfășurate pe trup pînă la subsuori. Nasul fin, drept, ochii mari, migdalați și o dantură albă, sănătoasă.

Pe stradă, forfotesc scutere-taxiuri pe trei roți, trăsurici trase de ponei, mii de biciclete și motociclete. Lipsesc tramvaiele și troleibuzele. Transportul e făcut de preferință cu tricicletele, mici cupeuri mișcate velocipedic. Printr-o recentă hotărîre a guvernului, ricșele trase de „oamenii-cai" înhămați la hulubele mizeriei au fost interzise. Mica mecanizare a luat cu asalt strada, monopolizînd aproape în

Vedere din Djakarta

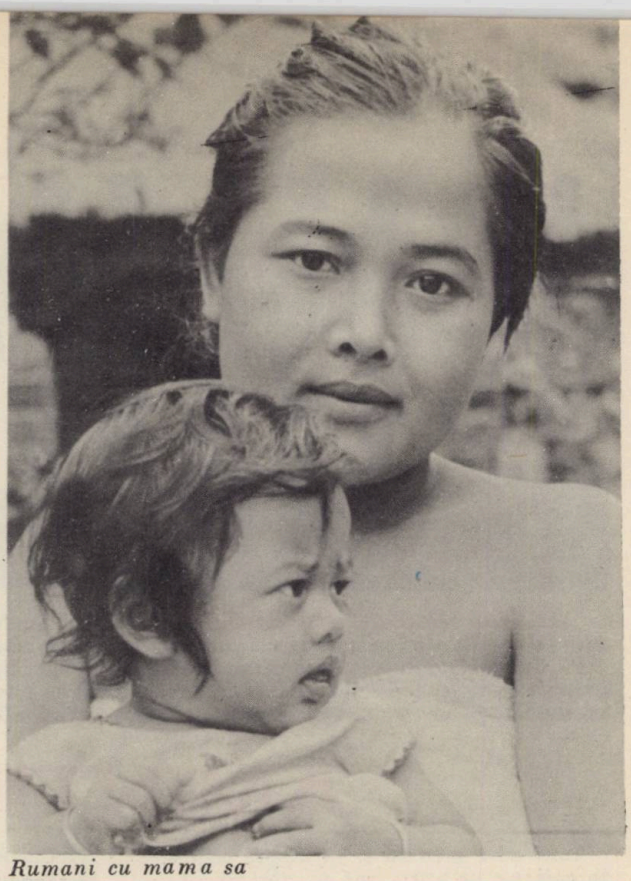

Rumani cu mama sa

întregime transportul. Se circulă numai pe partea stîngă a drumului.

În insula Bali

Ne aflăm la 40 km de Denpasar, în insula Bali, pe o șosea care taie ogoarele de orez întinse de o parte și de alta a drumului. Pornim atrași de o curioasă instalație de sfori și sîrme, întinsă ca o pînză de păianjen deasupra unui întreg ogor de orez dat în pîrg. Firele trec de la o terasă la alta, se întîlnesc, se petrec, țesînd în aer o savantă împletitură concentrică, la marginile căreia sînt prinse tălăngi de metal, cutii goale de conserve prefăcute în clopote, bucăți de tablă, sfîrleze și fofeze, susținute, ici-colo, de cîte o prăjină, pusă să salte sforile de la pămînt. În mijlocul împletiturii, sub un umbrar înălțat pe patru picioroange de bambus și acoperit cu frunze de banan, un moșneag picotește toropit de căldură.

— Ce e asta? îl întrebăm arătînd spre savanta instalație de sfori, din mijlocul căreia el pîndește ca un păianjen.

Rîzînd, prinde o pîrghie de sub umbrar, pe care o mișcă scurt înainte și înapoi. Sforile de pe cinci pogoane se întind și se relaxează, făcînd să bată toate tălăngile, să clopoțească cutiile de conserve, să zdrăngăne bucățile de tablă, stîrnind zborul speriat al cîtorva păsări aciuate în orezărie. E o ingenioasă sperietoare, singura capabilă să pună pe fugă, din ogorul de pîine al indonezienilor, îndrăznețul și perseverentul păsăret al tropicelor.

De trei zile batem drumurile insulei Bali, așa-numita „perlă a Indoneziei", renumită pentru tradițiile ei culturale, pentru folclorul deosebit de bogat, pentru cele zece mii de temple care îi fac faima.

Străbatem așezări străvechi, poate de zece, cinsprezece ori seculare, sate de lut sau de bambus, a căror lipsă de soliditate contrastează puternic cu durabilitatea milenară a zeilor de granit.

Soarele își avea zeul său, vulcanul de foc își avea zeul său, orezul avea și el un zeu. Revărsarea apelor, erupția nimicitoare a vulcanului, pîrjolul stîrnit de razele de foc ale soarelui erau semne ale divinității. Și zeii trebuiau înduplecați. Convinși că mînia vulcanului, valul de ciumă, inundațiile sau malaria sînt semne ale nemulțumirii zeilor, insularii înălțau spre cer temple fastuoase, dominînd cu strania lor podoabă mizeria seculară.

...Și colonialiștilor le conveneau de minune ignoranța și misticismul popoarelor cotropite. Bali deve-

nise un ciudat muzeu viu. S-au conservat îndelung fel de fel de ritualuri vrăjitorești. Dar astăzi influența socială a acestor practici își pierde puterea. Ritualurile legate de cultul strămoșilor, de credințele și obiceiurile lor intră în tezaurul folcloric.

În Bali apar tot mai multe școli și chiar recent s-a deschis prima universitate.

La Paliacan, ne oprim în fața templului închinat zeului Tani, păzit de fiorosul Boma, cel ce întinde în fața noastră două palme uriașe, desfăcute a oprelişte, gata parcă să asmută, în caz de nesupunere, pe cei doi monștri de piatră de la picioarele sale. Intrăm și în școala din sat, o clădire cu pereții din împletitură de bambus, fără ferestre, doar cu niște luminatoare sub streașină, pardosită cu pămînt, lipsită de tavan, terminată în țigla acoperișului. Învățătorul Marti Suamu, tînăr absolvent al Institutului din Djakarta, ne primește cu bucurie, arătîndu-ne clasele, planșele școlare, băncile simple, tabla neagră, aceeași tablă din școala mea, de la Ploiești, de acum un sfert de veac. Ne înconjură elevii lui, la fel de ghiduși, la fel de plini de neastîmpăr ca toți școlarii de pe pămînt. Cei mai mici învață să scrie primul cuvînt: „Ibu, i bu" (mama).

În satul Udob intrăm în templul lui Sinha, al cărui interior e dominat de un zeu-balaur din lemn cioplit, ciuruit de cari, în botul căruia cineva a pus un dumicat de orez fiert pe un colț de frunză de banan. Intrăm în casa pictorului Nanir, care reeditează din apă și vopsele, pe pînză albă, viguroasa natură a tropicelor.

Și iată-ne în satul lui To Tong, șoferul nostru. Un băiat se cațără, cu mișcări de pisică, în vîrful unui cocotier, de la înălțimea căruia cred că vede întreaga insulă, și, cu un krisscos de la cingătoare, desprinde cîteva nuci mari, cît pepenii de Arad, care cad cu un zgomot surd la pămînt. O lovitură cu securea, și laptele de cocos, rece, dulceag, ușor sălciu, se scurge. Altul fuge cu un fel de vîrșă, ca o tîrnă fără fund, în ogorul inundat de o apă tulbure, sub care germinează boabele de orez. To Tong ne spune că băiatul ne va aduce cîțiva pești. Neîncrezători, privim după cel plecat și îl vedem cu uimire cum urmărește vînatul, cum își cufundă în apă coșul de nuiele cu gura în jos și începe să scoată peștii ca dintr-o colivie. În perioada inundației, ogorul indonezianului e întotdeauna și crescătorie de pești. Ogorul de orez e mic cît o curticică, dar el trebuie consolidat printr-o muncă titanică, întărit ca o fortăreață, cu metereze înalte de pămînt, care să rețină apa, scăzut cu o treaptă față de vecinul din deal și înălțat cu o treaptă față de cel din vale. În această împrejmuire plină cu apă se învîrtesc la nesfîrșit doi bivoli, un plug de lemn și un om. Alături, ogorul vecinului dă în pîrg. Într-altul se poate prinde pește. Aceste două produse ale apei și pămîntului formează bucatele de căpetenie pe masa indonezianului. Carnea de porc sau de pasăre se consumă numai de sărbători sau cînd stăpînul casei se întoarce învingător de la o luptă de cocoși. Sportul acesta e cel mai gustat de bărbații balinezi. Aproape nu există gospodărie în care să nu se crească cîțiva cocoși de rasă, mai fioroși în luptă și mai șingeroși în încăierare decît cobra și mangusta, dușmanii de neîmpăcat din jungla indiană.

Fotoreporterul ține să fotografieze întreaga familie. Toți se risipesc prin casă, de unde reapar, după cîteva minute, îmbrăcați ca de sărbătoare. Bărbații și-au pus saronguri strălucitoare, încărcate cu broderii cu fir, niște fîșii de pînză ca de lamé, care îi acoperă de la subsuori pînă la glezne. La cingătoare, un brîu lat — kain-padjangul — , în care se poartă krisul, cuțit cu lama ca o flacără, păstrat într-o teacă încrustată. Femeile și-au pus peste saronguri multicolore șalul kemben, o eșarfă subțire care le acoperă umerii.

„*R u m a n i*"

Cu trei zile în urmă, numeroasa familie a lui To Tong a ieșit dincolo de pădurile de palmieri, la șoseaua largă de asfalt, să-i salute pe prietenii Indoneziei, Gheorghe Gheorghiu-Dej și I. Gheorghe Maurer, sosiți la Bali. În cinstea lor, cel mai tînăr vlăstar al familiei a primit numele masculinizat al îndepărtatei țări prietene: Rumani.

— E un obicei străvechi balinez, ne spune To Tong. Să nu vă supărați, sudara-sudara (prieteni!). Dar dacă îți intră un prieten drag în casă și ai un copil nebotezat, legea pămîntului spune să-i dai numele oaspetelui. Pentru noi, sudara-sudara, voi sînteți Rumani. Și ăstuia mic așa i se va spune de azi înainte.

După obiceiul nostru, romînesc, îi aducem „finului" mici daruri.

Și tîrziu, cînd plecăm din Kedewatan, conduși cu alai de tot satul, mama lui Rumani apucă mîna țîncului și, din poarta casei, o mișcă a salut.

La revedere, micule Rumani! Ne pare rău că nu vom fi aci cînd vei împlini 105 zile. După datină, atunci vei primi cele dintîi jucării: împletituri de rafie, un soare cu razele din paie de orez, primii zurgălăi făcuți din coajă de cocos. Dansatorii satului, fete și băieți, vor face să joace în jurul tău măștile vesele din uriașa vistierie a folclorului balinez, iar bătrînul „dalang" (păpușar) al satului își va dezvălui miraculoasa lume a teatrului de umbre „vaiang ghedog".

Tu vei trăi, micule Rumani, poate, altă viață. Vei călători, vei vedea lumea, vei învăța...

La revedere, Rumani! Cine știe? Poate cîndva te vom saluta la noi, din pragul casei noastre, din ulița largă și luminoasă a țării căreia tu îi porți numele.

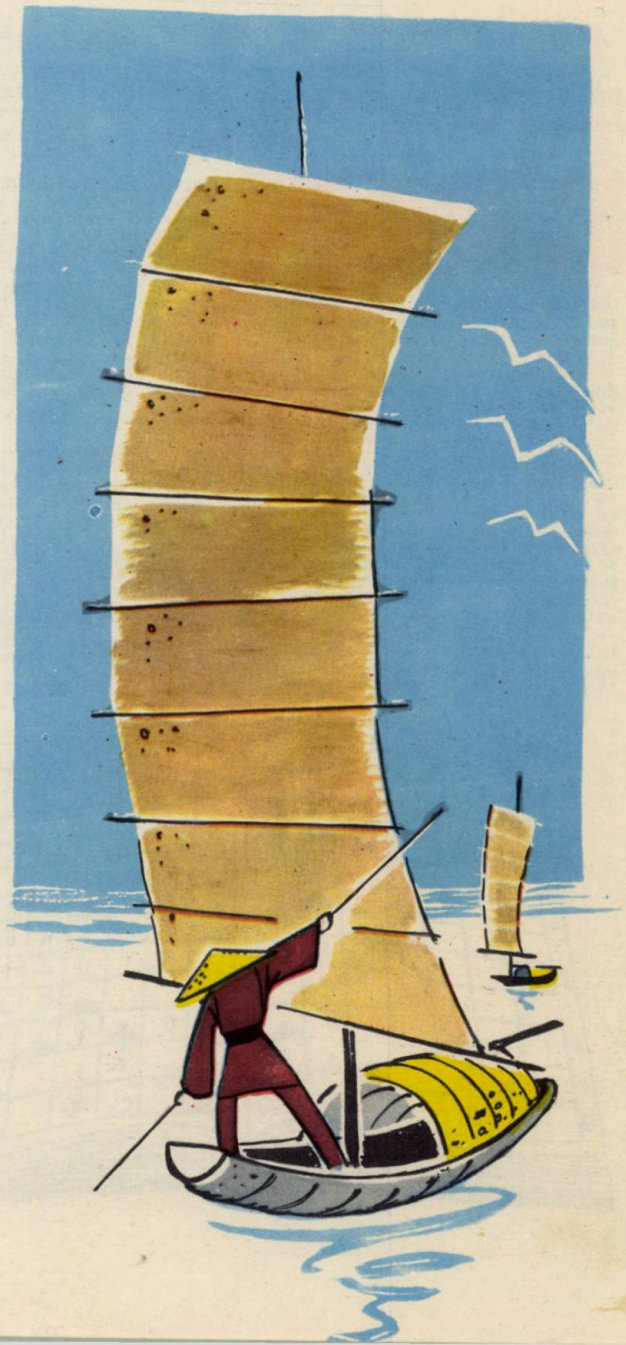

FILATELIȘTII

Membrii cercului filatelic de la Școala de 8 ani nr. 54 din Capitală, raionul 23 August, se întrunesc de două ori pe lună. În aceste adunări ei discută despre ultimele mărci colecționate. Dar nu se mulțumesc numai să adune cît mai multe mărci, ci le studiază cu atenție, se străduiesc să afle ce reprezintă ele, ce semnificație are evenimentul care a prilejuit apariția mărcii. Filateliști pasionați, care își îmbogățesc mereu cunoștințele prin intermediul mărcilor se pot întîlni și la alte școli din raion: la școlile medii „Iulia Hasdeu" și „Mihai Viteazul", la școlile de 8 ani nr. 51 și 53.

CALCUL ENIGMISTIC

Înlocuind semnele prin cifre, veți obține o operație aritmetică corectă.

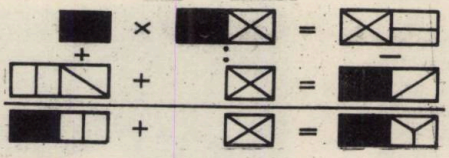

DE LA 7 ÎN SUS

ORIZONTAL: 1) Vă dorim să-l umpleți numai cu note de la 7 în sus — Îl primesc unii elevi de la colegii lor fruntași la învățătură; 2) Răsplată pentru cei mai silitori — Are numai 9 și 10; 3) Notă nedorită — Ți-l aduc notele mari; 4) Între recreații — Lucrare scrisă — El! — Ren! 5) Jumătate de drum! — Minereu cuprifer — Școlar; 6) Teză fără început! — Al micilor naturaliști, al micilor tehnicieni etc. — Păzea! 7) La parte activă la un... desen — Hectar — Îl posedă fiecare elev pentru a-și vedea rezultatele imediate ale muncii sale; 8) Daruri pe care le primiți la fiecare început de an școlar — Maria Banuș! 9) Calapod! — Le aduc notele foarte bune la sfîrșit de an — Ipotești sau Humulești; 10) Pete! — Calificativ pentru nota... opt — Ion Florea —...114; 11) Notă care nu-i în... catalog — „Obiect" școlar; 12) În dreptul fiecărui elev în catalog — O frecventezi după cei șapte ani de-acasă!

VERTICAL: 1)...de bancă sau de clasă — Cine învață cu el ia note bune; 2) Prima literă slavonă — Pe scurt; 3)Cine le face bine știe la 5 vertical — Interjecție din balada „Gruia lui Novac" — Dimitrie Bolintineanu; 4) De față — De la o vacanță la alta — Element din tabela lui Mendeleev; 5) Știe la ele cine le face bine pe cele de la 3 vertical — $\frac{u}{u}$; 6) Plapuma pămîntului — Stăruitor la lecții; 7) Gheorghe Șincai — Comprimate de înțelepciune — Între cal și călăreț; 8) Mînjite de noroi (trans.) — Pun în circulație; 9) Pronume — Face parte din cerc — Atitudinea îngîmfatului; 10) Fructul fagului — Fruntași — Rece! 11) Ca învățăturile — Radu Oprescu — ... de Janeiro; 12) Din scoarță-n scoarță — Primește de la 7... în jos — Pronume; 13) Sau — De mai multe ori; 14) Munca școlarului.

Mihai PĂTRAȘCU

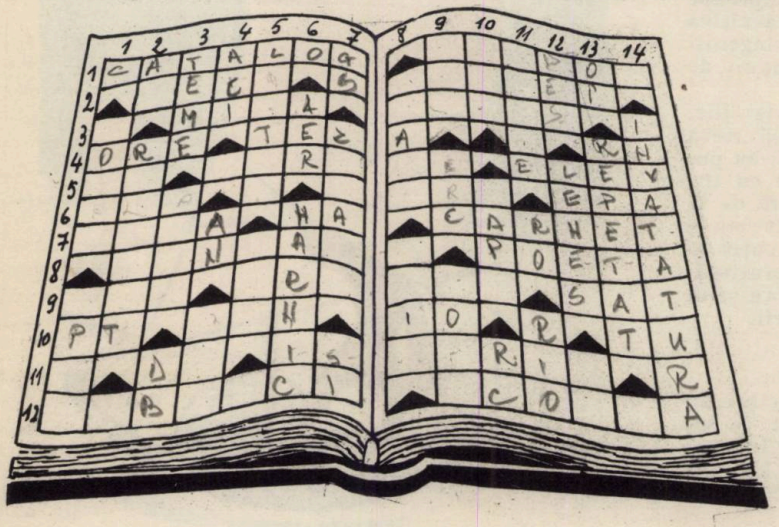

poșta redacției...

STAN PĂUNIȚĂ — Ploiești

Cred că ai dreptate să fii revoltat. Din cele ce ne scrii reiese că D.M. e un lăudăros, dar nu face nimic cînd are o sarcină pionierească. Este foarte bine că întreg detașamentul își dă seama ce fel de caracter are. Mi-a plăcut că toți iau atitudine și-l cam iau peste picior cînd promite că el „o să facă și o să dreagă". Dar ce-i de făcut? De lăsat nu-l puteți lăsa așa. E doar tovarășul vostru. Și atunci trebuie încercat cu răbdare și atenție și folosite toate mijloacele ca să se schimbe. Caricaturile la gazeta de perete pe care le-ați făcut sînt bine venite. Important este ca D.M. să vadă că întreg colectivul nu-i admite purtarea și că lăudăroșenia lui nu este luată în seamă.

CONDURU VIORICA — Galați

Te întrebi de ce nu citesc copiii gazeta de perete? Pentru că, se vede, nu-i interesantă. Ia să scrieți voi articole sincere despre toate treburile clasei, să scrieți articole despre fapte care se petrec la voi în detașament și să vedeți cum se vor strînge copiii să le citească. Puneți mai mult accent pe conținutul articolelor decît să pierdeți timpul desenînd de fiecare dată cine știe ce titluri complicate. În numărul 1 al revistei „Cravata roșie", 1963 găsiți indicații folositoare pentru gazeta de perete.

VASILIU LUCREȚIA — Cluj

Te rog să nu te superi că nu-ți voi spune direct părerea despre ceea ce ne-ai scris. Voi reda numai scrisoarea ta.

În clasa mea s-a întîmplat ca, zilele acestea, Dana Mihăileanu să nu-și facă problemele la aritmetică. Înainte de începerea lecției, ea s-a sculat și i-a spus tovarășei profesoare că nu și-a pregătit temele. Tovarășa profesoară i-a făcut observație și i-a trecut-o în carnet. La sfîrșitul orei, Dana s-a apropiat de profesoara de matematică și i-a spus că nici Ana, prietena ei, nu și-a făcut lecția. Eu cred că Dana a făcut-o din răutate. Adică ea să fie notată în carnet, iar Ana nu... Părerea mea este că Dana trebuia să stea de vorbă cu Ana și să-i ceară să mărturisească singură profesoarei. Ce ziceți: Dana a procedat bine?

*

Dacă în clasele voastre s-au întîmplat lucruri asemănătoare, scrieți-ne.

Răspunsurile cele mai potrivite le vom trimite Lucreției, ca să se lămurească cine are dreptate.

DIN TAINELE FULGULUI DE ZĂPADĂ

Ar putea naște mirare acest titlu: ce mister poate conține fulgul de zăpadă, unul dintre obiectele cele mai fragile care se pot observa în natura înconjurătoare? Totuși, așa micuț cum este, el țese uriașa plapumă de zăpadă care acoperă planeta noastră pe întinderi de milioane de kilometri pătrați. Sînt peste patru sute de ani de cînd un învățat a descris forma în șase colțuri a cristalului de zăpadă și trei sute de ani de cînd au fost făcute primele desene ale acestor cristale văzute la microscop. Acum vreo douăzeci de ani, doi învățați au publicat un album conținînd aproape cinci mii de desene, reprezentînd tipuri de cristale ale zăpezii. Dar nici acestea nu însumează toate formele pe care le iau cristalele de zăpadă. Cu ajutorul avioanelor și baloanelor, străbătînd vijelii și vîrtejuri sălbatice, punîndu-și de multe ori viața în pericol, cercetătorii au cules „mostre" de cristale din înălțimile văzduhului, din norii în care se forma fulgul de zăpadă. După aterizare, ei duceau cristalele colectate în laborator, examinîndu-le cu puternice aparate măritoare, așezîndu-le pe categorii, alcătuind sistematice „inventare" ale bogățiilor de forme cristaline pe care le nasc norii. Dar nu numai că s-au dus cu aparate acolo sus, la izvorul cristalelor de la amețitoare înălțimi, ci au căutat să imite cele ce se petrec în văzduh, jos în laboratoarele lor: au preparat nori artificiali și au urmărit la microscop ce se-ntîmplă cu picătura de apă care îngheață.

De ce atîta trudă pentru micuțul fulg de zăpadă, pentru bobița de gheață? Pentru că acestea pot să ne spună lucruri numai de ele văzute, taine ce se petrec la mii de metri înălțime, în norii care se formează și dau zăpadă. Micuțul fulg e martorul „ocular" al giganticelor frămîntări care se desfășoară în norii lungi de zeci și sute de kilometri, precum și al fenomenelor ce se petrec pe distanța dintre nor și pămînt. Forma fulgului ne arată cum era părintele său norul, ce formă avea acesta, ba chiar putem afla în ce parte a norului s-a format fulgul (în stratul de deasupra, de dedesubt), ce temperatură și ce presiune a aerului erau acolo în momentul formării lui.

Cînd s-a format fulgul acolo sus, miezul lui era mult mai mic decît punctul pe care-l faci pe hîrtie cu cea mai fină peniță: cam o sută de mii din miezurile acelea puse unul lîngă altul ar fi dat un milimetru! Cît de neînchipuit de mic arăta acel „pui de fulg" în imensitatea norului care se întinde peste zeci de orașe și sate, mai gros fiind decît cel mai înalt munte din țara noastră! Cu cîtă răbdare și gingășie trebuie să umble oamenii de știință cu aceste firave înfăptuiri ale naturii, care-și desfac într-o clipită minunata lor urzeală de forme! Dar de ce atîta osteneală? Din simplă curiozitate? Nu, foloasele științifice și practice ale acestor studii sînt numeroase și importante. Aviatorii vin să-i ceară omului de știință informații asupra modului în care se comportă particelele de apă care îngheață acolo sus, pentru a putea lua măsuri împotriva unor depuneri de gheață pe aripile avionului, foarte periculoase mai ales atunci cînd acesta trece prin nori.

Un pericol mult temut de agricultori și mai ales de pomicultori este grindina. Miezul micuț care dă „blîndul" fulg de zăpadă poate produce, în anumite condiții, „agresivul" bob de grindină, care (uneori cît o nucă, ba s-au văzut și cît o portocală!) vine cu iuțeală și distruge plante, vatămă animale și chiar oameni. Cunoscînd forma norilor care au tendința să dea grindină, știind precis mecanismul de formare al boabelor atît de periculoase, oamenii de știință pot indica unde și cum trebuie să intervină echipa care străbate cu avionul norul amenințător. Înainte de a porni grindina, sînt împroșcate din avion substanțe care transformă cristalele de gheață în picături de ploaie. Pare de necrezut! Pot oamenii să intervină în desfășurarea unor fenomene la scară atît de uriașă și atît de capricioase? Zeci de încercări reușite au dovedit că da. Este o veche și fierbinte dorință a oamenilor de a produce ploaie din norii care trec deasupra locului bîntuit de secetă. Ce le lipsește acestor nori pentru ca să dea naștere ploii? Unii cercetători susțin că le lipsesc cristalele de gheață care să acționeze ca un fel de sămînță în jurul căreia să se formeze picăturile de ploaie. S-a încercat cu cristale de iodură de argint, a căror formă este asemănătoare cu a cristalelor de gheață. Împroșcînd din avion, în mijlocul norului, o dîră de iodură de argint dizolvată în acetonă și pulverizată într-o flacără de petrol, este suficientă o zecime de gram pe minut pentru ca, în aproximativ 1/2 oră, norul să înceapă a da ploaie. Cantitatea de iodură de argint este extrem de mică, dar ea dă totuși o mie de miliarde de particule pe secundă! În jurul fiecărei particule se formează micuțe cristale de gheață, care dau naștere picăturii de ploaie sau fulgului de zăpadă. S-a calculat că 5 kilograme de gheață carbonică (bioxid de carbon înghețat) ar putea da naștere la zăpada care să acopere cu un strat de 30 de centimetri o suprafață egală cu a Bărăganului! Se cunoaște acțiunea binefăcătoare a zăpezii asupra culturilor agricole, modul în care le apără de îngheț și le furnizează umezeala necesară primăverii. De aceea cercetările pentru producerea ploii și a ninsorii artificiale continuă intens.

...Și este lesne de înțeles ce imense binefaceri sînt de așteptat: regiuni întinse, cît o țară, vor fi făcute productive, hrănind milioane de oameni. Timp de mii de ani, în verile secetoase, oamenii își ridicau neputincioși privirile spre cerul care, deși înnorat, nu lăsa — luni de zile — să cadă nici o picătură de ploaie. Zadarnice au fost toate invocările către zei sau către sfinți, închinăciunile, slujbele, procesiunile și atîtea alte forme pe care religiile cele mai diferite le foloseau pentru declanșarea ploii. Și iată că știința, rod al rațiunii și eforturilor constructive ale omului, dînd asalt cerului, a ajuns pe pragul rezolvării acestei probleme.

Micuțul cristal de gheață știe să construiască și forme gigantice. Întinderile uriașe ale Antarcticei și Groenlandei sînt acoperite cu straturi de gheață avînd o grosime pînă la 4 000 de metri! În ultimul timp, studii asupra unor mostre de gheață luate de la diferite adîncimi au permis cercetătorilor să facă analize cu izotopi radioactivi, care să arate ce s-a petrecut cu bulele de aer închise, cu mii și milioane de ani în urmă, între grăunțele de gheață. Trecutul îndepărtat al planetei noastre, felul cum s-a transformat clima sînt arătate de această „arhivă" a straturilor depuse succesiv. Din aceste date putem deduce evoluția climei în viitor, fapt de mare importanță pentru întreaga omenire. O altă realizare a cristalelor de gheață, adunate miliarde în miliarde de ani, sînt icebergurile, lungi de kilometri, cîntărind milioane de tone.

Așadar, cristalul de gheață joacă un rol important în natura ce ne înconjură imediat. Succesele astronauticii ne obligă ca, în orice problemă, să căutăm și aspectele ei cosmice. Nu cumva cristalul de gheață populează și alte regiuni ale Universului?

Unii astronomi au ajuns la concluzia că pe Lună, sub stratul de la suprafață, ar exista gheață. Într-adevăr, cele mai noi teorii asupra meteoriților arată că ei conțin, atunci cînd parcurg îndepărtate spații cosmice, o mare cantitate de cristale de gheață, care, sub căldura soarelui, se evaporează. De asemenea, miezul cometelor — aceste corpuri cerești rătăcitoare — s-a constatat că este format din gheață.

La mari înălțimi cristalele de gheață dau naștere unor inele cețoase, care ni se par că înconjură soarele. Ele se numesc halouri și observarea lor este foarte utilă pentru meteorologi, căci ne dau informații prețioase pentru prezicerea vremii.

Iată cîteva dintre aspectele pe care le ia acest micuț personaj — cristalul de gheață. (Vezi coperta a IV-a.) El ne arată că puterea științei dezleagă atît misterul spațiilor îndepărtate, cît și tainele celor mai fine structuri, cum este delicatul fulg de zăpadă.

I. SABETAY

BIBLIOTECA CENTRALĂ

1) Nu numai pe Pămînt se află zăpadă : s-a dovedit existența ei la cei doi poli ai planetei Marte. 2) Nori care conțin un număr uriaș de ace de gheață ; li se spune „Cirus". 3) Givrajul — periculoasă formare a gheții pe aripile avionului aflat în plin zbor. 4) Cît de variate sînt formele cristalelor de zăpadă ! 5) Avioane speciale împroșcă particele de gheață carbonică sau de iodură de argint în nori, transformîndu-i pe aceștia în ploaie. 6) Hale solare imate din ace de gheață care plutesc la mari înălțimi în atmosferă. 7) Un nor de grindină care poate fi „descărcat" (vezi și nr. 10) — înainte de a se forma bulgărașii de gheață ; norul dă atunci ploaie obișnuită. 8) Ninsoare. 9) Microscopul a arătat mii de forme cristaline la fulgii de zăpadă căzută în diferite locuri. 11) Însămînțarea norilor cu substanțe chimice — pentru a produce ploaie artificială — se face și cu

Lei 2,50

CRAVATA ROȘIE

Nr. 3 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

1964

Steagul

de DAN DEŞLIU

Salut, inimă foşnitoare,
torţă de pînză înflăcărată,
pe vîrfuri de schele,
pe aripi de tractoare,
săgeată de drum
către soare şi stele,
către pămîntul de mîine — săgeată!

Salut, prietene general
şi soldat,
în prima linie,
cu noi, totdeauna:
pe strungul vreunui flăcău sprîncenat,
pe casa Comitetului Central,
festiv şi foarte amical,
ca bujorii, ca luna.
Fără podoabe, fără zorzoane,
numai roşu — ca zorile —
aduni o mie de milioane,
din toate zările,
de toate culorile!

Te poartă-n furtună matrozul erou,
şi moartea se dă la o parte...
În liniştea nopţii,
pe-un colţ de birou,
luminezi un proiect,
un poem fără moarte...
Cînd foşneşti lîngă frunţile noastre,
parcă vine un frate,
parcă marea răsună:
— Vom răzbi şi aici,
şi acolo, spre astre!
Ce nu se poate?
Hai, împreună!

Te văd, pe-acoperişul căminului
sătesc,
pe-a cosmonavelor traiectorie...
Asemenea steag omenesc
n-a mai fost în istorie!

8 MARTIE

Cîntec în cinstea unei deputate

Astăzi par colinele mai 'nalte,
Plopii sînt mai deşiraţi şi parcă
Vor şi unii, ca şi celelalte,
Să s-apropie de sat. Şi-ncearcă!

Trec, vîslind, cocorii. Cu uimire
Dau ocol, coboară tot mai jos.
Cerul tot, senin ca o privire,
Oglindeşte satul, bucuros.

Vă-nţeleg, coline, şi voi, arbori.
Călători cu aripi, vă-nţeleg.
De aceea vă poftesc: fiţi martori
Bucuriei satului întreg.

Ca şi floarea-soarelui, el soarbe
Din lumina ţării mari puteri.
Unde sînt bordeiele lui oarbe?
Undeva, în mohorîtul ieri.

Sună hora caselor, senină,
Pe aceste pietruite uliţi,
De pe care stîlpii cu lumină
Lung ţîşnesc, înnoitoare suliţi.

Mai greoaie (are zece clase!)
Şcoala se apropie de horă.
Clopoţelu-n clinchete voioase
A sunat a bucuriei oră.

Bolta, cînd albastră, cînd ca bruma,
Şi-a plecat lumina peste sat
Şi se miră, uite-o, şi acuma,
Cîte vii comori am adunat:

Anii presăraţi cu bucurie,
Viaţa tot mai bună, drumul drept
Către ţelul plin de măreţie
Ce ne-a dat Partidul înţelept.

La mijlocul satului, sub cetini,
Deputata noastră sfătuieşte.
Oameni şi copii îi sînt prieteni.
În priviri încrederea sclipeşte.

Aurit de soare, satul pare
C-a suit pe-o nouă înălţime.
De aci, spre culmea viitoare
Cheamă ţelurile noi, mulţime.

HORIA ARAMĂ

CRAVATA ROŞIE
REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACŢIE
Demostene Botez, Gh. Bazavan, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Dorel Dorian, Gica Iuteş, Elena Măinescu, Lucia Olteanu (red. şef), Săceanu Iancu, Sîrbu Alexandrina (red. şef adj.)

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — R.P.R.

— ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FEMEII

Mamei

Amintirile mele cu tine încep.
Cu-nserările cînd îmi cîntai, cătinel,
Să adorm „mielușel", să mă scol „copăcel",
Să mă bucur de lume, să învăț s-o pricep.

Amintirile — oglinzi de cleștar,
Chipul tău îl răsfrîng în atîtea culori!
...Te revăd deschizînd o fereastră, în zori,
Dezvelind pîinea albă, la prînz, din ștergar.

Te revăd aplecată pe-un alb pătucean,
Lîng-o frunte micuță, încinsă de boală;
Îmbrăcîndu-mi întîia uniformă de școală,
Ori punîndu-mi caietul uitat în ghiozdan.

Te revăd uneori răsfoind, rînd pe rînd,
Niște cărți și caiete cu semne ciudate,
Ori spre seară în fruntea brigăzii, trecînd
Către sat, printre lanuri de vînt legănate.

Te revăd alergînd spre un rîu șoptitor,
Ori de mînă trecîndu-mă-o punte îngustă,
Arătîndu-mi o floare, un melc, o lăcustă,
Ori, departe, în ceruri, un zbor de condor.

Amintirile mele sînt încă puține,
Dar în toate, cu drag, chipul tău regăsesc.
...Pentru tot ce-ai făcut și ce faci pentru mine,
Ție, mamă, din inimă-ți spun mulțumesc.

EMILIA CĂLDĂRARU

Glasul ei

Cărările și ulițele strîmte
Păstrează urma pașilor grăbiți,
Cireșii, merii nu sînt înfloriți,
Dar glasul mamei i-a făcut să cînte.

Răsar peste grădini, mai limpezi, zorii,
Cînd mama îi așteaptă lîngă geam.
Pe cînd eram de-o șchioapă, eu credeam
Că la chemarea ei se-ntorc cocorii.

Și totuși mama seamănă cu toate
Femeile ce trec spre cîmp în zori.
Mama e pace, cînt și flori
Și zările albastre și curate.

TITEL CONSTANTINESCU

Desen de M. CHIRNOAGĂ

ÎN NOAPTEA CÎND VINE PRIMĂVARA

de FĂNUŞ NEAGU — Ilustraţie: GYORGY MIHAIL

Asfinţitul căzuse în cîmpie. O dungă de lumină subţire tremura încă la marginea orizontului. Cînd pieri şi ea, pragul casei se cufundă în întuneric şi sub streaşina neagră se deşteptă vîntul.

În odaie tata spuse cu voce înfiorată:

— Austrul. S-a pornit austrul, de-acuma vine primăvara.

Băiatul îl privi mirat. Mama înclină capul tăcută. Erau după cină. În odaie mirosea plăcut a lemn ars. Pe masă cînta aparatul de radio. Tata îl închise şi asculta vîntul, care clătina geamurile. Era linişte. O melodie ciudată, tulburătoare, curgea din înălţimi şi cobora în odaie, tainică, odihnitoare.

Tata scoase cizmele de sub masă şi le încălţă.

— Pleci? îl întrebă mama mirată.

— Mă duc în armanul gospodăriei, la perdeaua oilor. Dă-mi să beau un pahar de vin, să nu mă răzbească frigul. Tu ce faci? se întoarse către băiat, zîmbindu-i pe sub mustaţă.

Băiatul pricepu că taică-su, care era baciul stînii, vrea să-l ia la arman. Şi-i răspunse cu patru versuri învăţate de pe vremea cînd nu ştia să citească în abecedar:

Eu sînt mic,
Nu ştiu nimic.
Dacă tata-mi spune: vină!
Merg cu dînsul în grădină.

— Bine, zise tata, atunci îmbracă-te să mergem împreună.

Plecară. Noaptea fără lună, cutreierată de vîntul primăverii, care topea pojghiţa de gheaţă, aşa cum cenuşa topeşte zăpada, se întindea fără margini. Cerul era curat. Se vedeau stelele scînteind depărtat, mici şi cafenii, ca pistruii de pe obrajii băiatului. În aer atîrnau petice de ceaţă scămoasă, iar către fundul

MĂRŢIŞOARE

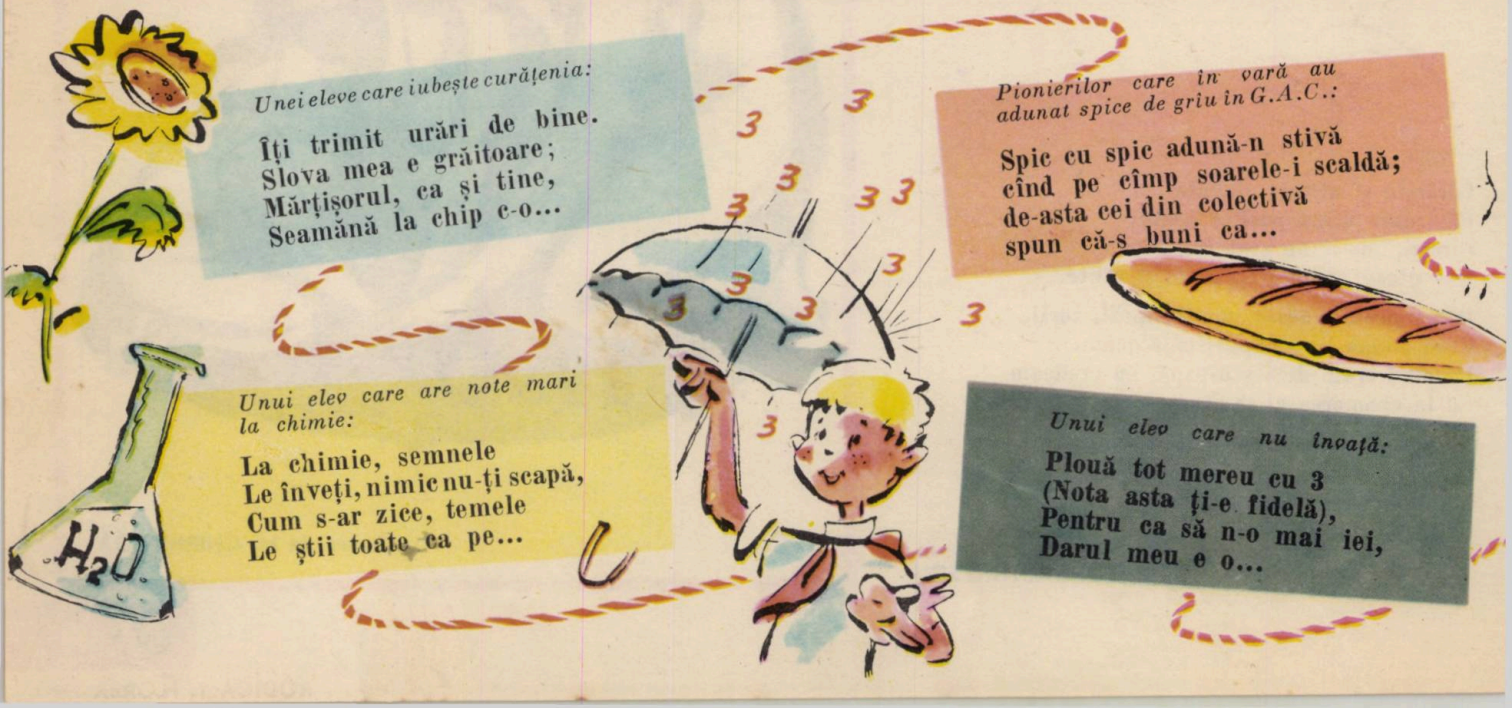

Unei eleve care iubeşte curăţenia:

**Îţi trimit urări de bine.
Slova mea e grăitoare;
Mărţişorul, ca şi tine,
Seamănă la chip e-o...**

Pionierilor care în vară au adunat spice de grîu în G.A.C.:

**Spic cu spic adună-n stivă
cînd pe cîmp soarele-i scaldă;
de-asta cei din colectivă
spun că-s buni ca...**

Unui elev care are note mari la chimie:

**La chimie, semnele
Le înveţi, nimic nu-ţi scapă,
Cum s-ar zice, temele
Le ştii toate ca pe...**

Unui elev care nu învaţă:

**Plouă tot mereu cu 3
(Nota asta ţi-e fidelă),
Pentru ca să n-o mai iei,
Darul meu e o...**

curții, care da în armanul gospodăriei, se deslușeau vîrfurile salcîmilor. Mirosea a paie vechi, a coajă de copac și a pămînt îmbibat de umezeală. „Ăsta-i mirosul primăverii" — se gîndi băiatul, silindu-se să atingă cu talpa cercul gălbui pe care-l proiecta felinarul purtat de tata.

Trecînd pe sub șirul de salcîmi, cu trunchiuri groase și coroane bogate, se opri o clipă să asculte morișca fixată de el pe o creangă în vîrf, lîngă roata de căruță veche, pusă acolo cu ani în urmă ca să-și clădească cuibul pe ea o barză. Își aminti că pe cînd era mic, mic de tot, într-o primăvară, căzuse un pui din cuib, el crezuse că-i un boboc de gîscă rătăcit și-l dusese în poiată. Afurisitele de gîște nu-l primiseră. Una l-a izbit cu pliscul și l-a dat peste cap. A vrut s-o spînzure cu cureaua. Norocul ei că, fiind grasă, n-a putut s-o dovedească.

— Hei, îl strigă tata, ce faci? De ce-ai rămas în urmă?

— Tată, zise băiatul, fără să se miște, tu poți să te urci în salcîmul ăsta?

— Acum? se miră tata.

— Nu acum. Mîine, pe lumină.

— Mîine, pot. Am două cîrlige pe care le-a uitat la mine un îngrijitor de la linia de telefoane. Pot să mă urc și cu cureaua. O închei ca pe o scăriță de șa și mă urc. Dar ce vrei tu să fac acolo în salcîm?

— Trebuie să legi un coș de nuiele în care să stea barza. Pun în el niște fîn, pun și niște rămurele de busuioc...

— Nu se poate, zise tata. Berzelor le place să-și facă singure cuibul.

— Păcat, răspunse băiatul cu tristețe, pusesem ochii pe un coș tocmai bun să încapă în el o pereche de berze. Dar dacă nu se poate, o să pun în el ghiocei și brîndușe.

— Bun, zise tata, pînă atunci să mergem să vedem mieii.

Străbătură armanul, cu șire de paie și glugi de coceni, ocoliră remiza de unelte și ieșiră la perdeaua de stuf sub care se adăpostesc oile. În cîmpie s-auzeau șoapte nelămurite. Era vîntul, care se ridica din rîpi și viroage și scutura buruienile uscate, rămase din toamnă. Cîinii îi întîmpinară, lătrînd somnoroși. Oile bolboroseau cu boturile în paiele întinse ca așternut. Un măgăruș, cu ochii mari și luminoși, stătea lîngă focul aținat de ciobani, mirîndu-se parcă de scînteierile fantastice ale jarului din vatra de lut. Flacăra roșcată îi poleia botul umed și fruntea șargă. Un fir de iarbă crud îi atîrna pe buza de jos.

Tata puse felinarul într-un vîrf de prăjină și intră în stînă, însoțit de unul dintre ajutoarele lui, ca să cerceteze oile ce urmau să fete în noaptea aceea. Băiatul îi însoți pînă la portiță și acolo se opri. Un berbec, cu clopot la gît, cu coarne lungi, răsucite, se ridicase în picioare, gata să se repeadă în el. „Intră dacă-ți dă mîna" — părea să spună. Înfățișarea berbecului, bătăioasă, îl înfricoșă pe băiat. „Are noroc, obraznicul — își spuse el —, are noroc că sînt cu mîinile goale" și se foi pe loc, încurcat.

— Ți-e frică? auzi el vorba tatii. Spune-i să te lase și n-o să-ți facă nimic.

— Păi, nu înțelege, răspunse băiatul supărat. Cum să vorbesc cu el dacă nu înțelege?!

— Încearcă, zise din nou tata. În noaptea cînd vine primăvara toate vietățile înțeleg graiul omului. Ascultă, berbecule, urmă tata, apropiindu-se de portiță, băiatul vrea să vadă mieii, lasă-l să treacă.

Berbecul puse capul în pămînt și se dădu cîțiva pași îndărăt. Băiatul rîse. Dinții albi îi luciră scurt în lumina felinarului.

— Treci, zise tata, că te lasă. El credea c-ai venit să-i furi mieii.

— Nu-i fur, berbecule, zise băiatul. Numai motanul nostru fură. Ieri a spintecat mama doi pești, a pus deoparte bășicile ca să le sparg cu călcîiul, dar, pînă să vin eu, motanul le-a înhățat. Și nu l-am bătut. L-am încălțat în coji de nucă, atît. Tu, urmă el din ce în ce mai îndrăzneț, îmi ești drag. Dacă vrei, îți dăruiesc clopoțelul de la sania mea. E galben și are limba cît un pai de chibrit. Mîine ți-l aduc.

Berbecul înclină capul a mulțumire adîncă și se retrase într-un colț întunecat al stînii. Băiatul, sigur pe el, trecu lîngă tata și intră sub perdeaua unde dormeau mieii cu blănițe aspre, cu urechile blegi și picioarele lungi și subțiri ca fusele. Erau mulți, o sută sau poate și mai mulți. Vîntul aducea din cîmpie miros de fum și de negură. Un cal necheză undeva spre grajduri, și băiatul înțelese că i-a dat în nări mireasma celor dintîi fire de iarbă.

Tîrziu, băiatului i se făcu somn. Tata îl ridică pe umeri și plecară spre casă. Băiatul privea cerul și i se părea atît de aproape, încît dacă ar fi întins mîna ar fi putut să atingă stelele. Dar era obosit și nu încercă să le mîngîie cu palma. Rîse la ele și stelele-i răspunseră zîmbind. „Vine primăvara — spuneau ele —, pînă la ziuă or să înflorească brîndușele". „Da — zise băiatul —, mîine au să înflorească și zarzării". „Mîine" — murmurară stelele. „Mîine" — îngînă și băiatul, amețit de șoaptele vîntului, care-i ciufulea părul și-i străbătea trupul ca o neliniște, pe cînd în cîmpie se așternea, stăpînă, primăvara.

MĂRȚIȘOARE

Unui elev leneș:

Pentru lenea-ți legendară,
Mărțișor să-ți dau încerc,
Dar o să-l primești la vară,
Fiindcă ți-l trimit c-un...

Unei eleve care nu-și ajută părinții la curățenie:

Nu faci treabă, nu și basta!
(Spun părinții, amîndoi)
Bine-ar fi ca lipsa asta
Să o mături la...

Unui elev care tace la tablă:

Cît de falnică-i alura!
Azi o „ramă"-ți dau cadou,
Ca să-ți vezi și tu figura
Cînd la tablă ești...

Unui elev care suflă la lecție:

Peste bancă te-apleci suplu,
Sufli tema-n orice ton:
Fiindcă ai atîta suflu,
Îți trimitem un ...

RODICA T. FLOREA

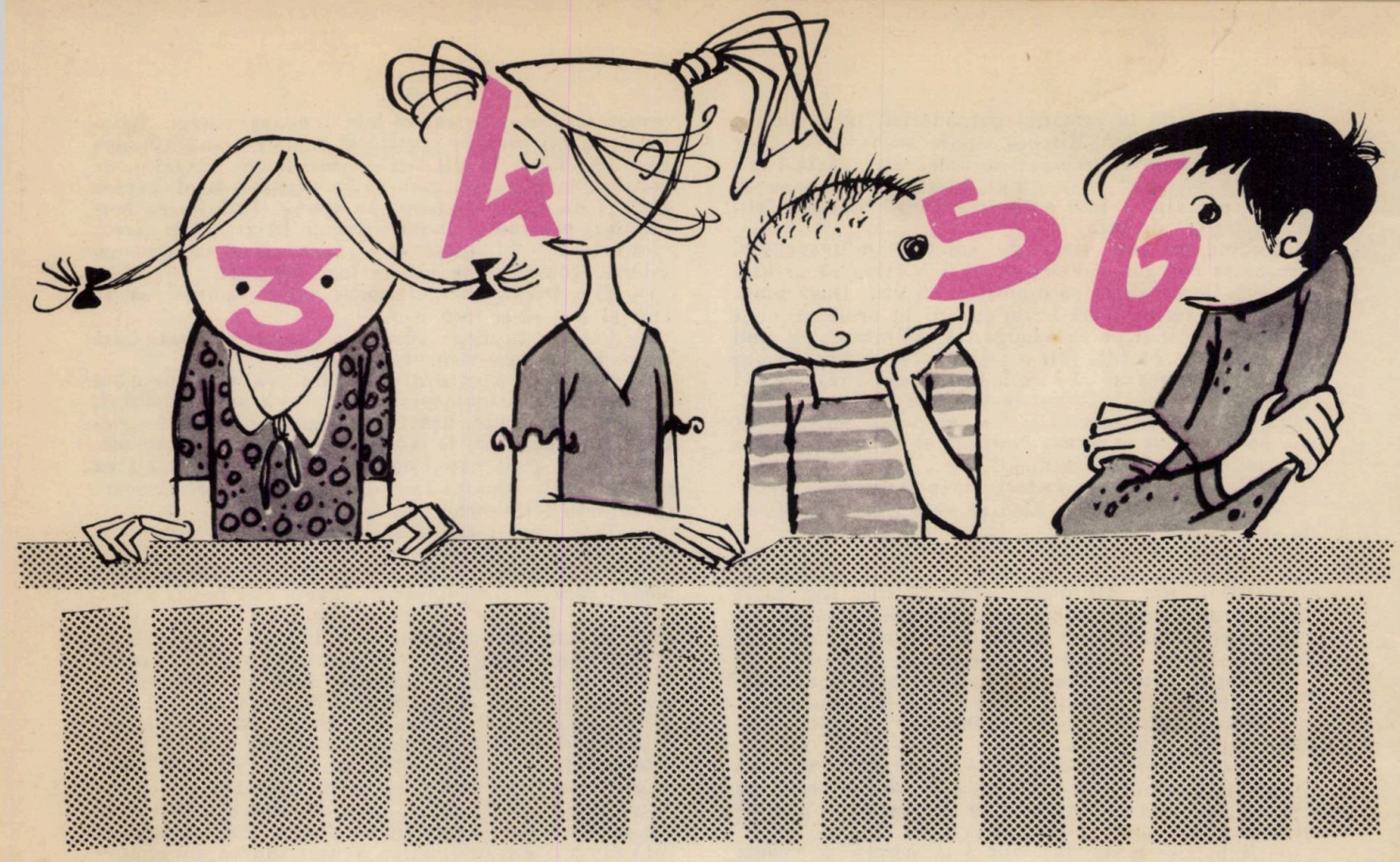

Un proces ciudat, dar... adevărat

CRAINICUL *(în fața cortinei închise. Ține în mînă o bucată de carton):* Invitație! Hm! Vă invităm la procesul notelor mici care va avea loc... așaaa... în calitate de... *(către sală)* public! Am primit invitația ieri și de ieri mă simt neliniștit. De ce? Parcă „procesul" îmi amintește ceva... S-a întîmplat ceva în legătură cu invitația asta. Dar cînd? Unde? Parcă la începutul trimestrului... Da. Era seara, după cursuri. Treceam prin coridorul de la parter. De undeva se auzea un murmur de voci. Dintr-o clasă? Nu!... Era chiar secretariatul... Țin minte că am crăpat puțin ușa. *(Cortina se deschide parțial, pe centru, lăsînd să se vadă o masă, cîteva scaune, în fund un dulap încuiat cu un lacăt mare. În presupusa încăpere e penumbră. Se văd cîteva personaje care poartă cifre mari, vizibile. Sînt notele 3, 4, 5 și 6. Ele cercetează cu luare-aminte dulapul.)*

NOTA 4: Fraților! Veniți! Stați aici! *(Notele iau loc pe scaune.)* Fraților! Nu mai e de trăit! Hoinărim de colo pînă colo. N-avem un cuibușor cald. Nimeni nu ne vrea! Toți ne alungă! Spune tu, cumătră Trei!

NOTA 3 *(desperată):* Aoleu și aoleu! Uitați-vă la mine! Sînt aproape moartă! Dacă aș avea ciumă sau lepră și tot n-ar fugi de mine așa copiii.

NOTA 6 *(cu nasul sus):* Mde! Ești chiar cam zdrențăroasă.

NOTA 5 *(cu răutate):* Ascultă, Șase! Ai început să te înfumurezi?! Vezi, vezi... N-o să treacă mult și ai să ajungi și tu ca această amărîtă Trei.

NOTA 6: Ba eu am să mai trăiesc. Eu am sistemul meu. Mă apropii și șoptesc la ureche știu eu cui, îi „miros": „Mă băiete, sau fetițo! Ce-ți trebuie să te omori cu firea? Treci clasa cu nota 6? Treci! Ia-mă atunci pe mine și gata!"

NOTA 5: Las'că și eu ziceam așa pînă acum cîțiva ani. Dar de la o vreme nu mai e chip.

NOTA 4: Nu vă mai certați, fraților, surioarelor! Trebuie să facem ceva. O să murim!

NOTA 3: Dar ce să facem?

NOTA 5 *(sare arsă):* Să ne strecurăm! Să ne strecurăm! Să ne strecurăm în cataloage! Să asaltăm dulapul, să spargem lacătul!

NOTA 4: Ha! Crezi că așa merge? Parcă noi n-am încercat? Pas de sparge lacătul ăsta de cetățuie!

NOTA 6: Atunci trebuie...

TOATE: Ei?

NOTA 6: Să ne găsim... complici!

TOATE: Complici? Minunat!

NOTA 6: Să ne strecurăm o dată cu ei tiptil, tiptil... Și-o s-avem un culcuș cald și... *(Se aude un zgomot.)* Liniște! Să ne ascundem! Stingeți lumina, vine cineva! *(Lumina se stinge brusc și cortina se închide.)*

CRAINICUL: Da, da. Îmi amintesc. Eu produsesem zgomotul cu pricina. Am izbit ușa, fără să vreau. Trebuia să mai rămîn. Să ascult ce spun mai departe. Dar mi s-a făcut frică. V-o spun sincer. Am plecat repede. Uitasem de întîmplarea asta. Mi s-a părut poate că am visat. Și iată acum această invitație. Simt că trebuie să fie o legătură... Dar vom vedea mîine, la proces... *(Încet, dar răspicat, către public.)* Mîine, la proces! *(Dispare prin mijlocul cortinei.)*

(Lumină multă pe cortină. Din spatele ei se aude rumoare, apoi cortina se deschide, lăsînd să se vadă completul de judecată. Pe contur, mai în fund, o masă mai lungă la care se află judecătorul. La dreapta și la stînga lui asesorii. În dreapta scenei, la o măsuță mai mică, acuzarea. La stînga, în boxă, notele 3, 4, 5 și 6 amărîte, ca vai de ele, păzite de 2 pionieri în uniformă, purtînd brasarde. Imediat lîngă boxă, la o măsuță mică, se află apărarea. Cortina se deschide tocmai în momentul lecturii actului de acuzare.)

ACUZAREA: Prin urmare, stimați tovarăși, acuzata cu numele Trei a fost prinsă cu... ușa dulapului în care se țin de obicei cataloagele tocmai cînd pionierul de serviciu voia să pună lacătul. Deli cventa a opus rezistență desperată, căutînd să se strecoare prin filele cataloagelor. Un grup de pionieri, atrași

de zgomotul luptei, au reușit s-o imobilizeze pe susnumita Trei. Văzîndu-se prinsă, acuzata a strigat cu obidă: „Nemernicii! Ei s-au strecurat și pe mine m-au lăsat de căruță, să pier!". Această exclamație a folosit anchetatorilor. Luată din scurt, Trei și-a divulgat complicii pătrunși în mai multe cataloage.

NOTELE 4, 5 și 6 *(sar ca turbate pe 3):* Ticăloaso! Tu ne-ai trădat! Ai?

NOTA 3: Ajutor! Mă omoară!

(Busculadă în boxă, paznicii abia pot să-i despartă.)

JUDECĂTORUL *(bate cu ciocanul în masă):* Liniște! Liniște! *(Se ridică în picioare.)* Ce înseamnă asta? E nemaipomenit! *(Liniștea se restabilește.)* Aveți cuvîntul în continuare, tovarășe acuzator.

ACUZAREA: Prin urmare, au fost arestați și numiții Patru, Cinci și Șase, sub aceeași învinuire ca și inculpata Trei.

Tovarășe judecător, onorată curte.

Este inutil să insist asupra primejdiei pe care o reprezintă acuzații pentru orice școlar cumsecade. Ei sînt izgoniți de pretutindeni de către detașamentele și unitățile de pionieri. Încercarea lor de a pătrunde în cataloage este un delict grav, care n-are nici un fel de circumstanțe atenuante. De aceea, date fiind toate cele expuse în actul de acuzare, cer maximum de pedeapsă pentru acuzații Trei, Patru, Cinci și Șase. *(Se așază, tamponîndu-și fruntea cu batista.)*

JUDECĂTORUL: Dăm cuvîntul apărării. Dar, vă rog, scurt!

APĂRAREA *(își drege glasul):* Tovarășe judecător, onorată curte! Am ascultat cu atenție cuvîntul acuzării. Recunosc că cei din boxă se află într-o situație delicată. Vina lor e, fără îndoială, mare. Dar... gîndiți-vă! Ce puteau face în situația lor? Alungați de pretutindeni, fără un adăpost... Numai disperarea i-a împins la acest act. Și apoi ce sînt ei? Niște.. cifre...

ACUZAREA: Niște note... Vă rog! E o diferență!

APĂRAREA *(ignorează):* Niște cifre... Vreți să desființăm cifrele 3, 4, 5 și 6?

ACUZAREA: Cifrele nu, dar notele da!

APĂRAREA: Să zicem. Dar ce rău poate face această prăpădită Trei. O vedeți? Amărîtă... Fără nici o putere.

O VOCE DIN SALĂ: Dar să se strecoare în catalog știe... *(Rumoare de indignare în public.)*

APĂRAREA: În mod special aș vrea să vă atrag atenția asupra unuia dintre acuzați. Este vorba de nota 6... O notă onorabilă.

O VOCE DIN SALĂ: Păstreaz-o pentru dumneata! *(Risete, rumoare.)*

APĂRAREA: Tovarășe judecător, aș ruga să nu fiu întrerupt!

JUDECĂTORUL *(ironic):* Liniște, tovarăși, liniște! Să auzim ce ne mai spune apărarea.

VOCI DIN SALĂ: Cu așa o apărare, ne-am lămurit! Mai bine să tacă!

APĂRAREA *(ofensată):* Atunci, eu nu mai am nimic de spus. *(Se așază.)*

VOCI DIN SALĂ: Mai bine! Mai bine! Foarte bine ai făcut!

JUDECĂTORUL: Liniște, tovarăși! Dacă apărarea nu mai are nimic de spus, să dăm cuvîntul martorilor. Să începem cu Dînu Iulian. E aici?

MARTOR I: Sînt aici. *(Vine din sală.)*

JUDECĂTORUL: Ce ai să ne spui?

MARTOR I: Puțin, tovarășe judecător! Vreau să spun că existența acestor note este pentru noi o rușine.

NOTA 6: Chiar și eu?

MARTOR I: Tu ești cel mai primejdios. Cei mediocri se mulțumesc cu tine. „Cu 6 — zic ei —, trecem clasa. Așa că ce să mai muncim?" Dacă aceștia sînt mediocri în școală, mediocri vor fi și în meseria lor, în viață.

MARTOR II *(vine pe scenă):* Mă iertați că n-am așteptat să mi se dea cuvîntul, dar trebuie să vorbesc. Mă cheamă Teodor Mihai.

JUDECĂTORUL: Vorbește!

MARTOR II: În fiecare zi, ziarele ne aduc știri noi despre muncitori fruntași, despre fruntași ai recoltelor bogate, despre realizări tehnice și științifice. Tot poporul se străduiește. Iată! Fiecare de aci din sală visează să fie fruntaș, să poată spune cîndva generațiilor ce vor învăța în aceleași bănci: „Băieți, nu vă fie rușine cu mine! Sînt printre primii!"... Iar aceste note vin să pîngărească entuziasmul nostru. Bine a zis acuzatorul: „Să li se aplice maximum de pedeapsă". *(Rumoare aprobativă în sală.)* Atît am avut de spus. *(Coboară, urmat de martor I).*

JUDECĂTORUL: Să se prezinte la bară Nică Alexandru, martor al acuzării.

MARTOR III *(suie pe scenă):* Vă salut! Vă salut, tovarășe judecător. *(E foarte speriat și face mereu plecăciuni.)*

JUDECĂTORUL: Ei? Ce tot faci atîtea temenele? Spune ce ai de spus!

MARTOR III *(se uită speriat către boxa acuzaților și înghite în sec):* Păi! *(Nota 4 îi face semn amenințător cu pumnul. Nică nu știe ce să facă. Desperat.)* S-a strecurat, tovarășe judecător, serios s-a strecurat!

JUDECĂTORUL: Cine s-a strecurat? Vorbește lămurit!

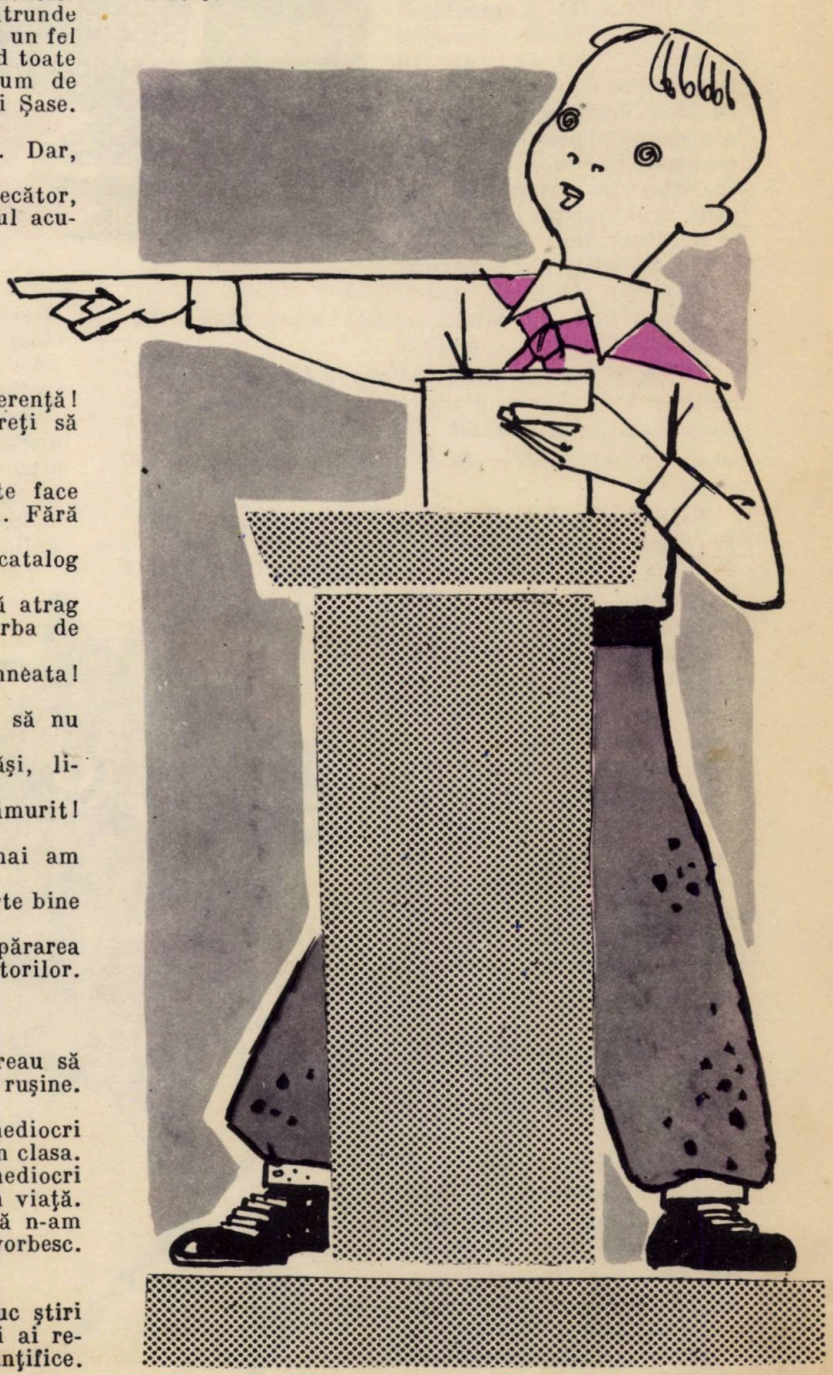

MARTOR III: Aia! *(Arată spre nota 4.)* Acuzata! Nota 4. Și tocmai la rubrica mea! Să-mi facă mie o asemenea rușine!

CRAINICUL *(vine din public):* Martor! Spune adevărul!

JUDECĂTORUL: Dar dumneata cine ești?

CRAINICUL: Eu sînt crainicul! Eu vreau să vă spun părerea publicului pentru că vin în numele lui. Doresc să mă constitui martor!

JUDECĂTORUL *(se consultă cu asesorii):* Tribunalul e de acord. Ai cuvîntul!

CRAINICUL: Cer martorului să spună cum a ajuns nota 4 tocmai la rubrica lui!

MARTOR III: A ajuns! Așa!

NOTA 4: Minte, tovarășe judecător. Vrea să scape cu fața curată. E complicele meu. El m-a introdus în catalog. A spus că ce-i pasă lui de onoarea clasei. Că ce să-și bată capul cu atîta învățătură. Și mie atîta mi-a trebuit. Hop! M-am și strecurat unde m-ați găsit.

CRAINICUL: Așa e, martor?

MARTOR III: Mda... Așa e!

CRAINICUL: Și ceilalți acuzați au procedat la fel. Să-și spună singuri complicii.

NOTA 6 *(văicărindu-se fățarnic):* Un pic de înțelegere... Vai! Eu am găsit-o drept complice pe Tănăsescu Natalia. Am văzut că-i fără ambiție. „Nu pot eu să iau note mari — zicea —, așa că mă mulțumesc și cu 6".

JUDECĂTORUL: Tănăsescu Natalia! Să te vedem! *(Tănăsescu vine din sală.)*

NOTA 5: Și eu am un complice bun: pe Tănase I. Dumitru. Hi, hi, hi! *(Rîde răutăcios.)*

CRAINICUL: Haide, haide, Tănase I. Dumitru! Ce mai aștepți? *(Vine și acesta, rușinat pe scenă.)* Numai nota 3 n-are nici un complice pentru că n-a găsit nici un găgăuță s-o ia în spinare. Și acum să vă spun și eu, tovarășe judecător, ce am pe suflet. Mă simt vinovat. Am știut de complotul lor încă de la începutul trimestrului. Am știut și am trecut nepăsător.

ACUZAREA: Dar bine, tovarăși! Ce se întîmplă aici? Care-i vinovatul? Pe cine judecăm?

CRAINICUL: Pe noi toți! Bine ar fi dacă fiecare dintre noi s-ar simți vinovat pentru procesul care se judecă azi. Pentru că în spatele acuzaților 3, 4, 5 sau 6 se ascund lenea, necinstea, încercarea de a trăi pe spatele colectivului, lipsa de năzuințe, nepăsarea. *(Rumoare aprobativă în sală.)*

JUDECĂTORUL: Liniște, tovarăși! Liniște! Se suspendă audierile de martori. Tribunalul a înțeles. Se va citi acum sentința.

UN ASESOR: Tribunalul, luînd în cercetare cazul acuzaților Trei, Patru, Cinci și Șase, în urma audierii actului de acuzare și al martorilor, hotărăște:

Punctul 1 — Acuzații Trei, Patru, Cinci și Șase sînt declarați drept o primejdie publică. Ei sînt condamnați să piară din viața socială a școlarilor și să fie expuși în vitrina expoziției școlii la secția „Curiozități".

Punctul 2 — Martorilor Nică Alexandru, Tănăsescu Natalia, Tănase I. Dumitru, precum și tuturor acelora care, într-un fel sau altul, au favorizat pătrunderea notelor 4, 5 și 6 la rubricile lor, li se intentează proces de complicitate. Ei vor fi puși în discuția detașamentelor spre a răspunde pentru aceste fapte în fața colegilor.

Punctul 3 — Tribunalul avertizează pe toți pionierii și școlarii că atitudinea de nepăsare nu face altceva decît să înlesnească pătrunderea notelor rele în cataloage și apariția de complici ai acestora.

Specificare — Punctul unu din prezenta hotărîre se aplică pe loc.

(Rumoare în sală, bocete desperate în boxa acuzaților. Se aduce o ramă mare de lemn deasupra căreia scrie: „Curiozități". O echipă de pionieri cu brasarde îi scoate, pe rînd, pe acuzați din boxă și-i fixează în spațiul gol din ramă, unde înțepenesc, aidoma unor statui, în diverse poziții. După ce toți acuzații din boxă au fost astfel „imortalizați" coboară cortina.)

A. WEISS

Ilustrații: TARU

Dragi copii,

Scenariul de mai sus vă dă posibilitatea să organizați în unitățile voastre adunări asemănătoare în care interpreții pot folosi textul prezent. Voi îl puteți completa cu exemple reale din unitatea voastră, ceea ce va face ca adunarea să aibă un și mai mare efect.

Vă urăm succes!

DE VORBĂ CU UN VIITOR MECANIC AGRICOL

Îl cheamă Drunea Iulian, iar povestea vieții lui e simplă și seamănă cu a multor băieți și fete din patria noastră. A fost pionier. (Mai păstrează și acum cravata roșie împăturită frumos în fundul unui sipet care miroase a levănțică.) A cunoscut serile pline de farmec în jurul focului de tabără, excursiile în ritmul vesel al unui cîntec, a sădit pomi și a ajutat la strînsul spicelor de pe ogoarele gospodăriei colective.

Dar amănunte interesante din viața lui am aflat luîndu-i un interviu. L-am găsit la Centrul școlar agricol Craiova, unde este elev în ultimul an la secția mecanici agricoli.

— De ce ți-ai ales meseria de mecanic agricol?

— Încă de pe cînd eram pionier mă interesau tractoarele. Cum dădea primăvara, mă țineam toată vremea după tractoriștii care lucrau la noi la colectivă. De pe atunci știam cu precizie că voi fi și eu tractorist. Chiar și noaptea, în somn, mă visam la volan.

—Așadar, drumul spre școala pe care o urmezi l-ai găsit ușor?

— Da, așa e. Părinții au fost de aceeași părere cu mine și acum, iată-mă aici, la școală, în ultimul an.

Iată ce ne-a povestit Drunea Iulian despre anii de școală:

—Săptămînile de practică de astă-toamnă n-am să le uit niciodată. Mă aflam la G.A.C. Ștefănești. De la S.M.T. mi se încredințase un tractor. Tractor am mai condus eu și la școală, și pe ogor în ore de practică, dar acum era cu totul altceva. Aveam să răspund de tractor, de buna lui funcționare, de reparații, de hantrii pe care aveam să-i fac — într-un cuvînt de tot. Îmi bătea inima, iar în gînd îmi spuneam: „Acum e acum". Cînd m-am urcat la volan emoția îmi mai trecuse. După primele ore am simțit că mașina mă ascultă, că-i sînt stăpîn. O singură dată în tot timpul practicii mi s-a defectat motorul, dar i-am venit repede de hac. Tot ce învățasem la școală, tot ce citisem îmi venea în ajutor. O dată pe o parcelă mai bolovănoasă mi-a venit în gînd să bag grapa cu discuri ca să mărunțesc pămîntul. Și asta tot la școală învățasem. Și ce bine am făcut! Nu vă puteți închipui bucuria mea cînd la plecare am văzut pe parcelele lucrate de mine cu tractorul cum grîul dăduse în colț. La plecare colectiviștii mi-au strîns mîna bucuroși și mulțumiți.

— Așadar la primul examen ai reușit.

— La fel am gîndit și eu atunci și reîntorcîndu-mă la școală m-am pus și mai vîrtos pe învățătură... Cît despre primul tractor care l-am luat atunci în primire îl socotesc bunul meu prieten. Știu că în iarnă a fost în reparație capitală și acum e din nou gata de drum. Toate astea le știu de la tractoristul Negrea Gheorghe cu care sînt în corespondență.

— Și acum, spune-ne cîteva cuvinte despre planurile tale de viitor. Doar curînd termini școala.

— Vreau să mă întorc în sat la mine și să lucrez ca tractorist pe ogoarele colectivei noastre. Mai tîrziu voi urma o școală de maiștri. Vreau să mă perfecționez mereu.

La despărțire l-am întrebat pe Drunea dacă nu vrea să transmită ceva cititorilor „Cravatei roșii".

— Ba da, cu plăcere. Vreau să le spun că socotesc meseria mea de mecanic agricol ca fiind una din cele mai frumoase meserii și să-i sfătuiesc și pe ei să și-o aleagă. Eu am îndrăgit-o descoperindu-i tainele prin învățătură și muncă.

Acestea sînt cuvintele unuia din fruntașii Centrului agricol școlar Craiova.

B. CARAGIALE

Cît mai mult fier vechi oțelăriilor patriei!

— Alo! Centrala! Alo! Dați-mi „Cravata roșie"!
— Alo! Aici „Cravata roșie".
— La telefon Năsăudul. Primiți comunicarea din Măgura Ilvei. Am predat 2 500 kg de fier vechi. Lunar, pionierii din raionul nostru organizează zile ale strîngerii fierului vechi. Notat?
— Notat. Alo! Năsăudul!... Centrala, cine e pe fir?
— Comuna Maieru! Comunicăm: predat 1 550 kg de metale. Pornit spre oțelării. Mai notează: una din zilele săptămînii este ziua fierului vechi.
— Aici centrala! Mai vorbiți cu Maieru?
— Nu.
— Notați atunci o telegramă urgentă din Roman: „Pionierii din Roman predat 30 000 kg de fier vechi — stop — fruntași, pionierii de la Școala de 8 ani nr. 2 cu 3 500 kg — stop". Ați notat? Bine. Vă dau unitatea nr. 124 din Podu-Turcului.
— Spune Podule! Cît? 700 kg? S-a notat!
— Alo! Redacția! Vă cheamă Școala de 8 ani nr. 1 Bistrița-Cluj.
— Ascultăm! Cît? 1 000 kg? Perfect!
— Alo! Redacția! Nu întrerupe legătura! Am o telegramă telefonică.
— Notez!
— Comuna Colibași — Cîmpina — Ploiești — stop. Pionierii colectat și predat 1 500 kg de fier vechi — stop.
— Redacția, mă auzi?
— Te aud foarte bine.
— Sînt Bucureștiul — Școala de 8 ani nr. 95 — clasele a VI-a A și a VI-a B. Am colectat și am predat 3 700 kg de fier vechi. Te-ar interesa niște băieți care s-au evidențiat? Atunci notează: Buturugă Gheorghe și Schibert Cristian. Comunică Ținer Ernest.
— Să trăiești, Ernest! Centrala! Mai e ceva?
— Da. O telegramă din Călărași, Școala de 8 ani nr. 1. Dictez: „Strîns și predat 500 kg de fier vechi — stop!"
— Centrala! Transmite te rog: „Către toate unitățile și detașamentele! Felicitări tuturor pionierilor și școlarilor care au colectat fier vechi. Așteptăm vești noi despre această frumoasă acțiune patriotică. Semnează

REDACȚIA

EXPERIENȚĂ POZITIVĂ EXPERIENȚĂ POZITIV

pe drumuri BĂCĂOANE

Sîntem pe plaiurile plutaşilor vestiţi, ale izvoarelor vijelioase şi ale imenselor păduri de fag, ale munţilor semeţi, cu frunţile încununate de piscuri albe, calcaroase, şi ale luncii roditoare a Siretului; sîntem pe plaiurile oamenilor blajini şi totuşi cunoscuţi în istorie ca oameni aprigi; sîntem la izvoarele doinelor şi ale cîntecelor haiduceşti, în care şi-au muiat adesea pana marii noştri dascăli ai literaturii: Creangă, Sadoveanu, Calistrat Hogaş, Vlahuţă...

Întovărăşiţi de pana lor cea veche şi de cea nouă a urmaşilor, să poposim o clipă pe meleagurile Bacăului.

Drumurile băcăoane — cele care se văd şi cele care nu se văd — vin către prezent cu amintirea unui bogat trecut istoric.

La Mircești, într-o casă înconjurată de grădini — păstrată şi azi aşa cum a fost cu decenii în urmă — a trăit Vasile Alecsandri. La Humulești, pe malul Ozanei, „cea repede curgătoare", s-a născut Nică a lui Ştefan a Petrii, neîntrecutul povestitor Ion Creangă.

O casă modestă, dintr-una din mahalalele Bacăului, ne leagă de amintirea poetului George Bacovia, iar într-alta, nu mai puţin modestă, din Piatra Neamţ, Calistrat Hogaş şi-a croit planurile sale de călătorie în Munţii Neamţului.

Cu sute de ani în urmă, malul drept al Trotuşului era umbrit de coroana falnicului stejar de la Borzeşti, pe locul căruia neuitatul domnitor al Moldovei, Ştefan cel Mare, avea să-şi dureze una dintre ctitoriile sale.

De numele marelui voievod ne aminteşte şi un alt măreţ vestigiu al trecutului de luptă al poporului nostru: ruinele Cetăţii Neamţului. În faţa lor a poposit acum cîteva decenii şi scriitorul Alexandru Vlahuţă. Ele i-au inspirat aceste rînduri:

„Ce de lucruri n-ar şti să povestească, de-ar avea grai, ruinele acestea! Cînd te gîndeşti c-a fost atîta viaţă aici... inimi care s-au iubit, ochi care au plîns, viteji care şi-au vărsat sîngele pe zidurile acestea! La porţile acestei cetăţi s-a strîns norodul răzvrătit, cerînd lui Lăpuşneanu capul lui Moţoc. Pe meterezele ei au stat dîrji, în faţa lui Sobieţki, cei 19 plăieşi, luptînd cu oastea întreagă, preţuindu-şi fiecare glonţ, ochind în căpetenii şi făcîndu-l să creadă că-i o armată în cetate".

Scriitorii Alexandru Vlahuţă şi Mihail Sadoveanu ne poartă paşii şi pe alte drumuri băcăoane, dezvăluindu-ne întreaga frumuseţe a naturii acestor meleaguri: „Şoapta amintirilor curge pe cetina codrilor, venind din Căliman şi din trecutul cel mai adînc" — scria Mihail Sadoveanu. „Toţi Munţii Moldoveneşti sînt la o mică înălţime şi cu linii noi scriu poetic zarea sinilie. Singur, se înalţă brutal către cer Ceahlăul, stîncă imensă, goală, cenuşie."

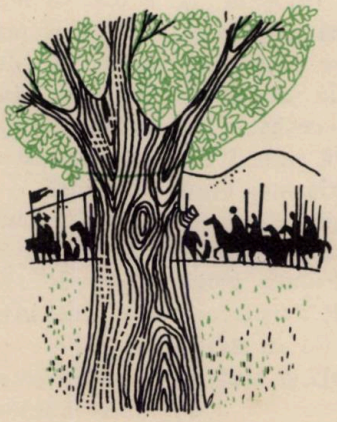

„Multe rîuri s-aruncă din strîmtorile Carpaţilor în roditoarele noastre cîmpii — spune în „Romînia pitorească" Alexandru Vlahuţă — ,nici unul însă nu deschide în bătelişte munţilor o vale mai luminoasă şi mai fermecătoare ca Bistriţa Moldovei. Ea întruneşte în întinsa-i domnie sălbăticia Jiului, măreţia Oltului şi bogăţiile Prahovei. Călătorii străini care au străbătut-o pe plute din Dorna pînă-n Piatra, o pun, cu drept cuvînt, printre cele mai frumoase ape din lume".

Se spune că „în vechime curgea pe prund de aur şi purta numele de «Aurar». Drum larg despică printre măguri valurile-i repezi şi falnic îi e mersul. Se-nalţă codrii s-o privească, sprinţare-i sar pîraiele în cale: plutaşii îi cîntă doine..."

Da, şi pe aici se cîntau doine izvorîte din amarul şi suferinţele poporului nostru. Iată cum descrie în cîteva rînduri scriitorul Alecu Ivan Ghilia starea din trecut a acestei regiuni.

„Pe valea Bistriţei îşi cheltuia energia, de pomană, un oarecare inginer Leonida, visînd hidrocentrale şi prefaceri imposibile într-o lume în care plugul de fier era o noutate tehnică. Faima Bicazului părea să rămînă statornicită pentru de-a pururi în măruntul castel regal de pe malul apei, şi-n păstrăvul afumat în cetină de brad, cu carne dulce şi parfumată, pe care-l vindeau ţăranii «grangurilor» bucureşteni veniţi să vadă Ceahlăul şi să bea rachiu călugăresc la schit, la Durău.

Bacăul era renumit prin colb. Romanul, prin iarmaroacele care se ţineau o dată pe an şi la care se adunau geambaşii şi hoţii de cai din toată Moldova. De Vaduri lumea nu auzise. Lucăceştii nu se aflau trecuţi pe nici o hartă... Săvineştii erau o poiană sălbatică, necunoscută. La şcoala primară învăţam că la Borzeşti se află stejarul în care, copil fiind, Ştefan Voievod a tras cu arcul. Era singurul lucru care salva Borzeştiul de anonimat. La Oneşti, ţăranii îngrijeau de livezile de pruni şi făceau ţuică. Cam asta era tot."

De la acest „tot" echivalent cu zero sau — în cazul cel mai indulgent — cu prea puţin, pînă la

marile realizări de astăzi, n-au trecut decît 19 ani. Sub semnul revoluţiei socialiste, înfăptuită de poporul nostru, în frunte cu clasa muncitoare condusă de Partidul Muncitoresc Romîn, regiunea Bacău — ca de altfel toate celelalte regiuni ale ţării — a cunoscut prefaceri uimitoare. Forţele descătuşate ale omului au zidit aici, peste ruinele războiului, adevăraţi giganţi industriali, „monumente vii ale socialismului".

Ne propunem să vi le dezvăluim, continuînd călătoria noastră împreună cu Geo Bogza:

„Pe apele Bistriţei, plutaşii poartă la vale mulţimea de brazi ai Carpaţilor, trecînd plini de îndrăzneală prin tot felul de primejdii. Dar dacă e vorba de primejdii şi îndrăzneală, să vorbim despre Bicaz. Bicazul este unul dintre cei mai aventuroşi afluenţi ai Bistriţei..."

„Trebuie să spunem însă că în acest loc, în care se confruntă forţele gigantice ale naturii, oamenii au stăvilit apele Bistriţei printr-un baraj de beton, pentru ca, strînse într-un lac măreţ, ce va trebui trecut pe harta ţării noastre, să poată cădea cu aceeaşi forţă, iarna şi vara, de la o ameţitoare înălţime, în turbinele unei gigantice hidrocentrale".

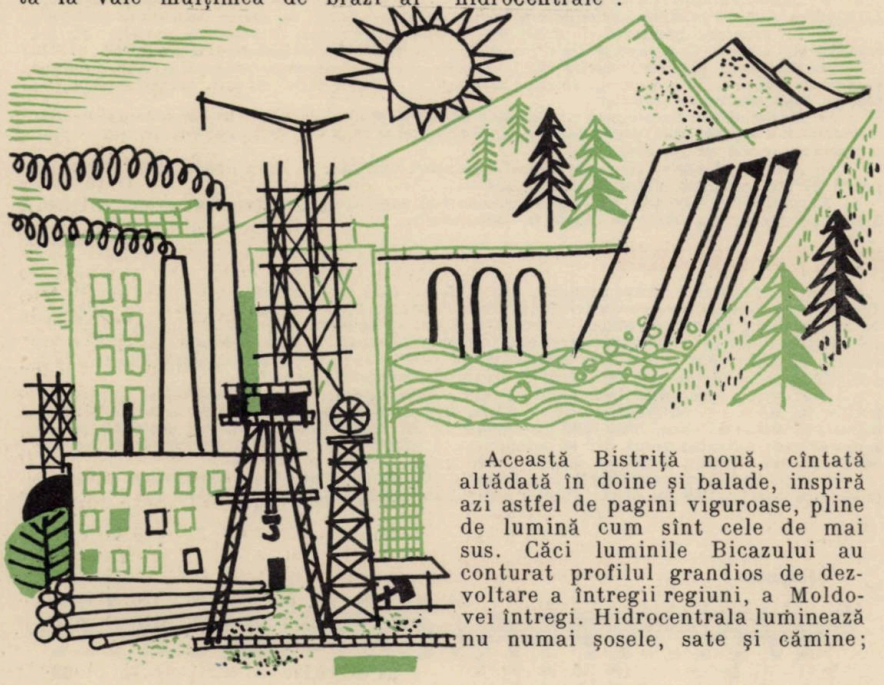

Această Bistriţă nouă, cîntată altădată în doine şi balade, inspiră azi astfel de pagini viguroase, pline de lumină cum sînt cele de mai sus. Căci luminile Bicazului au conturat profilul grandios de dezvoltare a întregii regiuni, a Moldovei întregi. Hidrocentrala luminează nu numai şosele, sate şi cămine; ea luminează totodată mintea şi inima omului.

„Nasc şi la Moldova oameni", scria cronicarul. În Moldova aceşti oameni făuresc azi giganţi, spune scriitorul Al. Ivan Ghilia, vorbind despre Laminorul de la Roman.

Laminorul de ţevi din Roman este cea mai mare uzină de acest fel construită în ultimii ani în ţară. Alături de Romanul vechi, se înalţă un oraş cu blocuri muncitoreşti zvelte, moderne. Faima oraşului e dusă şi de alte construcţii industriale ca: o uzină de prefabricate, uzina mecanică de piese de schimb etc.

În noul peisaj al Văii Trotuşului, alături de Hidrocentrala de la Bicaz şi Laminorul de la Roman, irup, ca perlele unui şirag, alte noi şi moderne întreprinderi socialiste.

Pe drumurile Bacăului ai să întîlneşti, de asemenea, Termocentrala de la Borzeşti, alături de care se înalţă Combinatul de cauciuc sintetic, unul dintre cele mai moderne combinate de acest fel din Europa. Rafinăria 10 Oneşti prefăce ţiţeiul în produse finite, furnizînd şi materie primă Combinatului de cauciuc sintetic. Combinatul chimic Borzeşti, adevărată cetate a chimiei romîneşti, valorifică în afara gazelor naturale şi sarea (clorura de sodiu), care se găseşte din belşug în această regiune.

Fiecare popas pe meleagurile băcăoane, întinerite în aceşti ani de măreţe prefaceri, ne face să ne gîndim de fapt la tinereţea întregii noastre ţări.

Ilustraţii: N. NOBILESCU

LA BUSTUL LUI EMINESCU

Bădiţă Mihai,

Mi-ngroapă paşii în covor mîţos
Ursoaica albă, tolănită moale...
Doar gîndurile mele bat sfios
La poarta-naltă-a liniştilor tale.

Prin brazi vînjoşi, cu plete verzi de ierbi,
Aduse iarna polul nord pe dealuri,
Chemîndu-te pe urmele de cerbi
În codrii tăi împovăraţi de şaluri.

Albine albe să roiască prind;
Prisaca lui Moş Miron iar te cheamă...
Foşnesc mai lin pădurile de-argint,
Ştiu alte basme codrii de aramă.

Proptită strîmb, bojdeuca din Ţicău
A-ncremenit în albă aşteptare,
Dar mai păstrează-acolo chipul tău...
Bădia Creangă ţi-a tocmit scrisoare...

...Ci hai, bădiţă, ne-ntrecut hoinar
Şi cititor mai ne-ntrecut în stele,
Prin ţara asta, s-o străbatem iar,
Să-i răscolim prin vise şi dantele.

Şi-n sunet tînguios de vechi caval,
Să-ţi întregeşti din cioburi viaţa frîntă,
Pe unde-ai fost cîndva sufleor, hamal
Şi împărat al vorbei care cîntă.

Stergînd, de colbul vremii, tinereţi,
Tu, blînd luceafăr, să-ţi apleci privirea
Pe aceste locuri unde-ai strîns tristeţi,
Iar eu îmi deapăn astăzi fericirea.

HUMULEŞTI

A-nflorit cireşul Mărioarei?!
Se apleacă alb de promoroacă.
Flori or fi? Sau poate mi se pare?
I-arde iar Ghenarului de joacă...

Humuleşti. Simt inima cum bate —
Pupăză moţată şi sfioasă —
Şi aştept la poartă să se-arate
Ciuf bălan zbughind pe după casă.

Dus de mult, eu tot i-aştept întorsul...
Fără dînsul, n-are haz hîrjoana.
-- Hei, Ionică, ci mai lasă torsul!
Hai mai iute, c-a-ngheţat Ozana!

Poezii de AUREL IORDACHE

Pionieri și școlari, sădiți pomi!

Dragi prieteni, știți cu toții că sădițul pomilor pe marginea șoselelor, în parcuri, în livezi, pe terenurile supuse erodării a devenit o tradiție pionierească. Vă aduceți aminte că despre una dintre nenumăratele acțiuni pionierești de plantare a puieților — cea a pionierilor din Voinești — ați citit în februarie și martie anul trecut în revista noastră. Ați văzut cum inițiativa lor a fost preluată și de pionierii din Tătărani, Gheboaia, Băicești, Vișina Veche, care au hotărît să sădească puieți, să îngrijească livezi, să planteze o pepinieră... La redacție sosesc din toate colțurile țării o mulțime de vești care dovedesc că

ACȚIUNEA CONTINUĂ

Pionierii din Ilva Mare au hotărît să consolideze malurile rîului Ivăneasa. Ei au pornit la lucru încă în primăvara trecută. Cum? Plantînd arbori chiar în mal, pe o distanță de 2 km. Dacă-i întrebi acum pe pionierii Proba Zaharia, Coruțiu Clementina, Pop Margareta, Zubec Ioan ce planuri are unitatea lor pentru această primăvară, ei îți vor răspunde cu mîndrie.

— Continuăm acțiunea! Chiar în primele zile primăvăratice vom mai planta arbori pe malul rîului Ivăneasa pe o distanță de încă 3 km.

În preajma comunei Valea Ierii, raionul Turda, poți vedea o suprafață de 15 ha plantată cu pomi fructiferi. E cuprinsă aici și munca pionierilor care, alături de utemiști, au participat la acțiunea de plantare a puieților în primăvara și toamna anului trecut. Pionierii au pregătit încă 100 ha de teren pentru a continua acțiunea în primăvara aceasta.

Pe marginea drumului care duce de la Băilești spre comuna Galiciuica, pe o distanță de cîțiva kilometri, călătorul vede înălțîndu-se trunchiurile încă fragede ale unor plopi tineri. Sînt puieți pe care i-au plantat astătoamnă pionierii, alături de utemiști. O dată cu sosirea primăverii, ei vor controla puieții, îi vor înlocui pe cei care nu s-au prins.

Alături de cele 30 ha plantate de către ei cu pomi fructiferi, pionierii din comuna Poșaga, raionul Turda, vor planta încă 10 ha.

ȘTIȚI CUM TREBUIE PLANTAȚI POMII?

Iată ce trebuie să știe fiecare pionier în legătură cu sădirea pomilor:

— Săparea gropilor, dacă nu s-a făcut din toamnă, este bine să se facă imediat după dezgheț. La săparea gropilor pămîntul de deasupra trebuie dat într-o parte, iar cel de dedesubt în cealaltă.

— La plantare pămîntul de deasupra trebuie să fie așezat la rădăcina pomilor. Pe terenurile mai sărace este bine să se dea și gunoi, bine putrezit, care se amestecă cu pămîntul.

— Plantarea pomilor necesită multă atenție pentru a nu rupe rădăcinile. Este bine ca înainte de plantare să se facă un amestec de mraniță și gunoi bine putrezit, subțiat cu apă, în care se bagă rădăcinile pomilor.

— De asemenea, fiecare pom este necesar să fie sprijinit de un tutore de care se leagă. Pentru a împiedica scurgerea apei, pămîntul din jurul tulpinei se trage în părți pînă cînd se face o adîncitură sub formă de farfurie.

— Atît la plantare, cît și în timpul vegetației, mai ales în lipsa ploilor, este necesar ca pomii să fie udați cu cîteva găleți de apă.

Respectînd cu strictețe regulile de plantare și îngrijire a pomilor, vom avea noi livezi, deci o producție mai mare de fructe în țara noastră.

BOGĂȚIA LIVEZILOR

Dacă veți poposi, dragi pionieri, într-o livadă cum ar fi cea a G.A.C. „I.V. Miciurin" din Malu-cu-Flori, din care s-au cules 10 500 kg de mere la hectar, sau în cea a G.A.C. „Brazde unite", comuna Sălișteă, de unde s-au recoltat 9 800 kg de mere la hectar, și în multe altele, veți putea vedea către sfîrșitul verii pomi încărcați de rod. Și fără îndoială că aceasta înseamnă un mare spor al avutului gospodăriilor colective. Și cine nu se bucură cînd știe că a contribuit cu o fărîmă cît de mică la creșterea venitului gospodăriei?

Sînt numeroase unități de pionieri care, alături de utemiști, au schimbat înfățișarea multor locuri și au contribuit la îmbogățirea G.A.C. plantînd pomi. Cît de mîndri sînt pionierii din Vlădești care, împreună cu utemiștii, au săpat toamna trecută peste 12 000 de gropi în care au sădit pomi. Nu se mîndresc mai puțin nici pionierii din Neudorf, Axente Sever, Daneș, Hetiur, regiunea Brașov, care au sădit și ei mulți puieți.

Sîntem în pragul primăverii. Din primele zile primăvăratice porniți cu sape și hîrlețe la sădițul pomilor. Să nu existe pionier care să nu poată arăta pomi sădiți de el.

Cîntecul livezilor

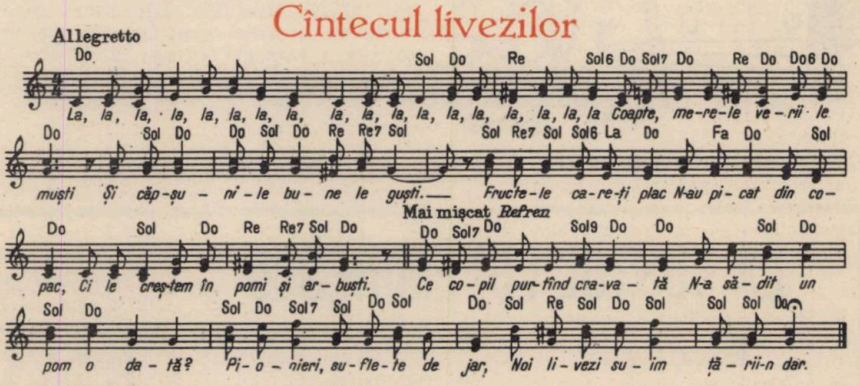

Coapte, merele verii le muști
Și căpșunile bune le guști.
Fructele care-ți plac
N-au picat din copac,
Ci le creștem în pomi și arbuști.

Refren:
Ce copil purtînd cravată
N-a sădit un pom o dată?
Pionieri, suflete de jar,
Noi livezi suim țării-n dar!

Zeci de codri drumeți de puieți
Să aducem pe umeri, băieți!
Și c-un cîntec senin
Să-i plantăm în grădini,
Așteptînd roada lor cu dulceți.

Refren...

Muzica: PAUL CIORICIU
Versuri: HORIA ARAMĂ

CALENDAR PIONIERESC

Aprilie

ÎN ATENȚIA ACTIVELOR DE PIONIERI

Folosiți calendarul pionieresc pentru alcătuirea programelor de activități.

Luna de primăvară, aprilie, ne aduce bucuria zilelor vacanței dinaintea trimestrului III. Pentru această perioadă puteți să vă alcătuiți un program de activități bogat și variat. Nu trebuie să uitați însă că, pășind în ultimul trimestru al anului școlar, atenția voastră trebuie să fie îndreptată spre învățătură. Repetați temeinic materia, pregătiți-vă pentru teze, iar voi, cei dintr-a șaptea, pentru examenul de absolvire.

Luna aprilie are înscrise în filele sale cîteva date importante:

La 22 aprilie se aniversează 95 de ani de la nașterea marelui dascăl al proletariatului — V.I. Lenin. În cinstea acestei zile puteți organiza acțiuni interesante. Printre acestea ar putea fi un jurnal vorbit cu tema „Călătorind pe drumul copilăriei lui Ilici" în care e potrivit să folosiți fragmente din cartea „Copilăria lui Lenin"; puteți, de asemenea, alcătui albume sau mici expoziții cu imagini din viața și activitatea lui Vladimir Ilici Lenin. Tot acum se pot iniția și alte acțiuni interesante, atractive, cum sînt cele recomandate în numerele 4, 11 și 12/1962 ale revistei noastre.

În luna aprilie se împlinește un an de la încheierea colectivizării agriculturii în patria noastră. În această perioadă pot avea loc în unitățile de pionieri acțiuni care să scoată în evidență importanța acestui eveniment, pentru fericirea și bunăstarea întregului nostru popor. La sate se pot organiza întîlniri cu președinți ai gospodăriilor colective care să vorbească pionierilor despre viața nouă a colectiviștilor, despre perspectivele de dezvoltare a satului lor colectivizat. De asemenea, cu detașamentul sau unitatea puteți vizita o gospodărie colectivă unde veți sta de vorbă cu colectiviști fruntași, cu ingineri agronomi despre ultimele realizări din diferitele sectoare ale gospodăriei. Să se scoată ediții festive ale gazetelor de perete, cu fotografii și desene din viața nouă a satului, cît și cu scurte articole despre felul în care pionierii harnici dau o mînă de ajutor gospodăriei agricole colective sau gospodăriei agricole de stat. Se pot organiza și concursuri „Cine știe răspunde" pe teme agrozootehnice, folosind cunoștințele dobîndite la lecțiile de agricultură.

ZIUA UNITĂȚII

La sfîrșitul lunii aprilie și începutul lunii mai, în multe școli pionierii sărbătoresc ziua în care a luat ființă unitatea lor. Cu această ocazie se poate organiza „Ziua unității", urmată de un program cultural-artistic (prilej de trecere în revistă a realizărilor din unitate), o adunare festivă, la care pot fi invitați muncitori fruntași, foști pionieri ai unității voastre.

ÎNFRUMUSEȚAȚI-VĂ ȘCOALA, CARTIERUL, SATUL!

În luna aprilie puteți organiza o mulțime de acțiuni în scopul înfrumusețării școlii, a cartierului sau satului vostru. Nici un pionier să nu lipsească de la activitățile gospodărești, cu caracter obștesc, de curățire a curților, străzilor și parcurilor, pentru plantarea pomilor și florilor.

Nu uitați nici colectarea fierului vechi. Organizați pe unități „Ziua strîngerii fierului vechi"

PENTRU CA VACANȚA SĂ FIE FRUMOASĂ

Zilele însorite sînt prielnice manifestărilor în aer liber. Excursiile științifice, drumețiile în jurul localităților natale sînt dintre cele mai îndrăgite acțiuni care pot fi cuprinse în programele de activități pionierești. Prietenii naturii au iar prilejul să-și îmbogățească colecțiile; botaniștii își vor putea completa ierbarele, micii zoologi insectarele, pasionații geologiei pietrarele.

Pline de emoție sînt întîlnirile cu locurile istorice, cu monumentele dragi poporului nostru, care evocă fapte măreț din lupta clasei muncitoare.

Interesant ar fi, de asemenea, să aibă loc în această perioadă o „Zi a sportului și cîntecului", în care să fie decernate titluri de „Cel mai bun atlet", „Cel mai bun gimnast", „Cel mai bun solist vocal", „Cel mai bun solist instrumentist". Alături de jocurile sportive tradiționale — fotbal, volei, handbal, baschet — care se pot desfășura în această lună pe terenuri descoperite amenajate chiar de voi, jocul de oină e dintre cele mai indicate să fie practicat.

CARTEA - PRIETEN NEDESPĂRȚIT

După zilele vacanței, sosind cu forțe noi pentru învățătură, vă așteaptă etapa cea mai grea: încheierea anului școlar. Cartea să vă fie prieten nedespărțit în aceste zile. Învață tu și ajută-ți tovarășii, acesta să fie pentru voi un îndemn permanent.

DRAGI PRIETENI DINTR-A VII-a

Începeți din timp, în mod organizat, repetițiile pentru examenele de absolvire.

Cei mai mulți dintre voi s-au hotărît de pe acum în privința drumului pe care vor păși în viață. Mai sînt unii care nu s-au decis încă ce meserie să-și aleagă. Discuțiile în adunările de detașament despre frumusețea diferitelor meserii pot constitui puncte importante ale programelor de activități pionierești. Pe această temă se recomandă organizarea de simpozioane, jurnale vorbite, șezători, vizite în întreprinderi și gospodării agricole colective, întîlniri cu fruntași în producție, ingineri și tehnicieni, brigadieri. Totodată, în același scop al alegerii meseriei, pentru pionierii și școlarii din clasele a VII-a este indicată vizitarea complexelor școlare profesionale și de meserii, a școlilor agrozootehnice, alimentare și a altora, unde vor avea prilejul să cunoască minunatele condiții create de partid și guvern schimbului de mîine al clasei muncitoare.

Pentru elevii care împlinesc 14 ani și primesc buletine de identitate e bine să se organizeze și de către unitățile de pionieri adunări festive de sărbătorire a evenimentului.

Instructorul de pionieri
VICTOR

Să vă spun un secret. Tînărul şi pionierul din fotografie... nu se cunosc, deşi stau de vorbă, precum se vede, atît de prietenește.

Totuşi întîlnirea lor a avut loc... în paginile revistei. Iar ca să împăcăm această ciudată situaţie am intitulat articolul nostru:

Dacă s-ar întîlni

Într-adevăr, ce-ar fi dacă s-ar întîlni Dumitrescu Ion, muncitor fruntaş, oţelar la Uzinele „Vulcan" — Bucureşti, cu Mărculeţiu Victor din clasa a VII-a A de la Şcoala nr. 166 din Bucureşti? Ce ar putea discuta?

Să ascultăm conversaţia lor, care în această clipă e foarte animată.

— Va să zică şi dumneavoastră vă ocupaţi cu pionierii?

— Păi şi eu am fost pionier. Şi încă preşedinte de grupă. Acum fac parte din comitetul U.T.M. al uzinei şi răspund de problemele muncii pioniereşti în unitatea de care ne ocupăm noi. Dar tu la ce şcoală înveţi?

— La 166.

— Elev bun?

— Numai 9 şi 10... Probabil că şi dumneavoastră...

— Şi eu aveam numai 9 şi 10 în şcoală. Am învăţat la şcoala din comuna Ciocăneşti. Lîngă Călăraşi.

— Am aflat că şi în fabrică sînteţi fruntaş. În ce secţie lucraţi?

— La cuptoare electrice.

— Trebuie să fie foarte interesant.

— Este. Dar cere multă disciplină, atenţie, pricepere.

— Şi la şcoală se cere.

— Firește. Din şcoală le-am deprins şi eu. Începînd cu punctualitatea pînă la respectarea programului orar şi a graficului de producţie.

— Şi eu am un fel de grafic orar. Numai că i se spune program zilnic.

— Ştiu! Şi eu aveam la vremea mea. Dar spune-mi, te rog, îl respecţi?

— Îl respect, desigur. Dar nu e prea uşor. Parcă mereu te-ar trage cineva de mînecă să faci altceva decît scrie în program.

— Trebuie voinţă. Dar să ştii că pînă la urmă te obişnuieşti.

— E adevărat. Şi asta te face să fii şi ordonat. M-am deprins să nu mai arunc cărţile şi caietele pe unde se nimereşte.

— Ei, băiete, dacă ai şti ce important e să fii ordonat în uzină. Mi-am amintit un fapt. La noi, la cuptoare, se lucrează cu diverse substanţe, printre care feromangan şi ferosiliciu. Acestea trebuie adăugate exact la momentul potrivit. Dacă nu, oţelul iese de proastă calitate. Ei bine, dacă toate substanţele, formele şi alte utilaje n-ar fi la locul respectiv, îţi dai seama ce s-ar întîmpla.

— Şi toţi din brigadă sînt fruntaşi ca dumneavoastră?

Căpitanul de cursă lungă

Am avut prilejul să mă urc pe bordul motonavei „Brăila", unul dintre cargourile de 4 500 de tone, construite de muncitorii Şantierului naval din Galaţi.

— Aş dori să vorbesc cu tovarăşul comandant, l-am rugat pe marinarul de strajă.

În faţă mi-a apărut un tînăr subţiratic şi oacheş, cu faţa zîmbitoare şi privire prietenoasă.

— Aveţi treabă cu mine? m-a întrebat el întinzîndu-mi mîna. Dacă nu aş fi cunoscut disciplina şi seriozitatea care există la bordul navelor, aş fi crezut că tînărul care s-a prezentat drept comandant a îmbrăcat în glumă haina cu galoane şi chipiul cu frunze de stejar al comandantului.

Căutînd să nu-mi trădez uimirea, l-am rugat să-mi acorde un interviu pentru cititorii revistei „Cravata roşie".

Bineînţeles că în primul rînd l-am întrebat ce vîrstă are.

— Douăzeci şi opt, mi-a răspuns, dar, după cîteva clipe, zîmbind încurcat, mi-a mărturisit că nu i-a împlinit încă.

— Şi de cînd sînteţi căpitan de cursă lungă?

— Am împlinit un an, zilele trecute. După cum vedeţi, faţă de eroul lui Jules Verne sînt destul de bătrîn.

— Într-adevăr, e o diferenţă de treisprezece ani, însă, dacă ţinem seama că unui comandant de navă modernă i se cer mult mai multe cunoştinţe decît i se cereau unui comandant de corabie acum o sută şi mai bine de ani, diferenţa de vîrstă este pe deplin recuperată.

— Aveţi dreptate, comandantul unei nave moderne este obligat ca, pe lîngă cunoaşterea deplină a ştiinţei navigaţiei, să aibă cunoştinţe în diferite domenii: de la electronică pînă la contabilitate. Un comandant care nu cunoaşte atîta electronică cît să-şi dea seama de principiul de funcţionare al unui aparat de radio nu poate fi un bun comandant.

— De cîţi ani navigaţi, tovarăşe comandant?

— De nouă ani, afară de timpul cît am făcut practică pe nava-şcoală „Neptun", cînd eram elev în şcoala medie de marină.

— Desigur că aţi parcurs toate gradele ierarhiei marinăreşti!

— Nici nu se putea altfel. Dacă nu aş cunoaşte specificul oricărei activităţi la bord nu mi-aş putea da seama de importanţa fiecăreia în cadrul măsurilor de întreţinere a navei.

— Tovarăşe comandant, în romanul lui Jules Verne tînărul mus a ajuns căpitan datorită unei întîmplări

– Aş putea spune că toţi. Pentru că tot vorbeam de ordine şi disciplină, să-ţi povestesc un caz. E vorba de unul Ioniţă Mircea. Azi e fruntaş, dar la început am avut necazuri cu el. Cu mîinile în buzunare, umbla fără nici un rost prin secţie, venea tîrziu... Şi toate acestea se răsfrîngeau în munca întregii brigăzi. I-am explicat că noi trebuie să depunem eforturi în plus pentru el, fiindcă nu înţelege să-şi facă datoria.

Ei, multe lucruri se leagă de felul în care te-ai comportat în şcoală. Viaţa întreagă a omului e o continuare a şcolii. Mereu doreşti să înveţi, mai mult, şi mai mult.

(Tovarăşul Dumitrescu a terminat şcoala medie la curs seral, şi-a luat examenul de maturitate şi se pregăteşte ca, în toamna viitoare, să dea examen de admitere la facultate — *n.r.*) Am acasă cărţi de specialitate şi le studiez cu o adevărată pasiune.

— Şi mie îmi place să studiez, firește, pe măsura vîrstei mele. Acum citesc un studiu foarte interesant. Dar îmi place în acelaşi timp şi literatura.

— Lectura e o adevărată patimă. Mi-aduc aminte cum „înghiţeam" cărţile bibliotecii din Ciocăneşti. Acum am o bibliotecă personală destul de frumoasă.

— Şi eu!

(Au urmat cîteva clipe de tăcere — *n.r.*)

— Ştii ce mă gîndesc eu acum, băiete? Uite, toate deprinderile acestea bune le moştenim din şcoală. Dacă eşti disciplinat şi ţi-e dragă învăţătura, dacă eşti un bun şcolar, nu se poate să nu devii şi un bun muncitor.

A. ALBU

TREI BUNI PRIETENI

Acum 13 ani, în 1950, s-a înfiinţat G.A.C. „Vasile Roaită" din comuna Greci, raionul Balş, regiunea Oltenia.

Pe atunci abia se pregăteau de şcoală mulţi dintre copiii colectiviştilor.

Anii au zburat repede, gospodăria a crescut, s-a îmbogăţit mereu. Au crescut, între timp, şi ţinerii de odinioară, iar în inima lor s-a înfiripat totodată şi dragostea pentru colectiva lor. Cu unitatea de pionieri au fost adesea în vizită la G.A.C., au ajutat la plivitul şi legatul roşiilor pe araci, la plivitul pălămidei din grîu. Firește că majoritatea copiilor după terminarea claselor elementare au avut dorinţa să rămînă în gospodărie. Astfel s-au hotărît şi cei trei colegi de clasă şi prieteni nedespărţiţi Muşa Mihai, Sandu Ştefan şi Popescu Gheorghe. Şi-au zis să fie de acum încolo tot atît de buni prieteni în colectivă cum au fost pe băncile şcolii.

Dar ca să devii bun colectivist trebuie să înveţi temeinic. Cei trei prieteni şi-au însuşit cu sîrguinţă cunoştinţele predate la cercul agrozootehnic. Aici şi-au dat seama ce sector de muncă îi atrage mai mult.

—Pe mine mă preocupă creşterea animalelor, a spus Muşa Mihai, şi conducerea gospodăriei a ţinut seama de preferinţele fiecăruia. Astfel, Muşa şi cu Popescu Gheorghe sînt în prezent zootehnişti fruntaşi; au în grijă peste 70 de viţei şi vaci.

Sandu Ştefan a devenit legumicultor.

— De fapt, legumicultura e sectorul principal al gospodăriei noastre, mi-a destăinuit Sandu Ştefan. Iar principala cultură a sectorului legumicol sînt roşiile. Am avut roşii pe 15 hectare. Grădina noastră de 35 de hectare ne-a adus anul trecut un cîştig de peste 360 000 de lei. De asemenea, foarte importantă la noi în G.A.C. este cultura tutunului.

Cei trei tineri, care de curînd au împlinit 18 ani, mi-au povestit multe lucruri frumoase despre gospodăria lor, despre frumuseţea meseriei alese. Ei continuă să înveţe sub îndrumarea inginerilor, deprinzînd cele mai noi metode ştiinţifice de creştere a animalelor, de întreţinere a culturilor.

ECATERINA BOKOR

destul de tragice: dispariţia bătrînului comandant. V-aş ruga să-mi spuneţi dacă, în faptul că aţi ajuns comandant, la o etate cînd alţii de-abia încep să urce treptele ierarhiei ofiţereşti, întîmplarea a jucat vreun rol?

— Nu, nu am ajuns comandant într-un mod spectaculos, înlocuind la vreme de primejdie vreun superior dispărut ori rănit. Am avansat în urma examenelor reglementare pe care le-am susţinut la timp şi pentru care m-am pregătit totdeauna temeinic.

— Desigur că cele mai multe din cunoştinţele marinăreşti le-aţi căpătat atît la bord, cît şi în şcoala de marină. Vă rog însă să-mi spuneţi dacă cunoştinţele primite în şcoala elementară v-au fost de folos în activitatea dumneavoastră profesională şi care anume?

— Nu numai geografia, algebra şi geometria mi-au fost de ajutor, ci şi istoria, ştiinţele naturii şi celelalte materii ce se predau în şcoala elementară. Ele m-au ajutat să înţeleg mai bine şi să aprofundez materiile de specialitate în şcoala navală.

De asemenea mi-a folosit mult şi activitatea pe care am depus-o în cercul de navomodelişti. Am fost foarte mîndru cînd, în primele zile de îmbarcare, şeful de echipaj m-a lăudat pentru faptul că ştiu să trag la rindea şi să ciopleso cu tesla.

— De cînd aţi hotărît să vă alegeţi această meserie?

— Visam să devin navigator încă din vremea cînd umblam cu pantaloni scurţi. Îmi plăceau nespus cărţile de călătorii şi descoperiri geografice. Deseori, îmbarcat pe corabia imaginaţiei, călătoream pe hărţi. Nu m-am mulţumit numai cu dorinţa. Nu este de ajuns să doreşti un lucru. Pentru a-l obţine trebuie să şi munceşti. Dacă nu aş fi înţeles — ajutat de tovarăşii profesori — că principala mea preocupare în timpul şcolii elementare trebuie să fie învăţătura, visul de a ajunge căpitan de cursă lungă ar fi rămas un simplu vis din copilărie.

— Ce-aţi simţit cînd aţi comandat vasul în prima lui cursă?

— M-a întovărăşit în primul meu voiaj, în calitate de căpitan de cursă lungă, sentimentul că trebuie să fiu demn de încrederea ce mi-a acordat-o partidul. Încredinţîndu-mi comanda unei nave, care, o dată dezlipită de chei, devenea o părticică din minunata noastră patrie, o solie a ţării noastre peste mări şi oceane.

Înainte de a ne despărţi l-am întrebat dacă doreşte să transmită ceva cititorilor revistei „Cravata roşie".

— Ce aş putea să le transmit? m-a întrebat dînsul vădit încurcat şi a adăugat: Nu sînt o persoană chiar atît de însemnată.

— Oricum, tovarăşe Nicolae Mirea, sînteţi unul dintre cei mai tineri căpitani de cursă lungă din flota noastră, dacă nu chiar şi din lume, şi aceasta înseamnă ceva.

Văzînd că insist, a acceptat.

— Vă rog să transmiteţi cititorilor revistei „Cravata roşie" calde urări de spor la învăţătură pentru realizarea celor mai arzătoare şi îndrăzneţe dorinţi!

N. IONESCU

BALAURUL

Întîmplare fantastică și nu prea, în trei tablouri și un prolog de ANDREI CAZACU; ilustrații: IOANA CONSTANTINESCU

PERSOANELE

POVESTITORUL — *un pionier cu darul povestirii*
ZÎNA ANIRI — *o zînă bună și veselă*
ZÎNA AGLO — *o zînă rea și vicleană*
BALAURUL ROCCO — *cel mai înfiorător balaur din cîți s-au închipuit vreodată*
ANGHELUȚĂ — *„părintele" lui Rocco*
RODICA — *o fată cam credulă*
MIRCEA — *un băiețel căruia îi place dulceața de vișine*
DINICĂ — *un elev care era să rămînă corigent la istorie*
IRINA — *o pionieră bună și veselă*
OLGA — *cea care „a ucis" pe balaurul Rocco*
PAVEL, DORIN, MIOARA — *pionieri, pioniere.*

PROLOGUL

Decorul va fi simplu: o sală de clasă, cu cîteva bănci și o catedră.

Cortina, împotriva obiceiului, va fi trasă, la momentul potrivit, de povestitor. Deocamdată, povestitorul — un băiat cu cravata roșie, foarte simpatic și nu lipsit de darul povestirii — iese în fața cortinei și, apropiindu-se cît mai mult de spectatori, se așază pe rampă, vorbindu-le direct, simplu și prietenește.

POVESTITORUL *(după ce s-a așezat, către sală):* Așa... Dragi spectatori, eu sînt povestitorul! Așadar, peste cîteva clipe, veți asista la cea mai fantastică întîmplare care a avut loc vreodată în școala noastră... O întîmplare cu submarine care zboară prin aer... Da, da... am spus: submarine care zboară prin aer! Cu trenuri care plutesc pe ape, cu tot felul de persoane ciudate, cu o... *(E întrerupt.)*

ZÎNA ANIRI *(apare în pas grațios)*... o zînă bună și veselă ca mine! *(Rîde.)*

POVESTITORUL *(surîzînd):* E Zîna Aniri! Cu o zînă îngrozitor de cicălitoare ca... *(Iar e întrerupt.)*

ZÎNA AGLO *(apare cu o săritură, călare pe o mătură, cu o voce de vrăjitoare)*... ca mine! Hi, hi, hi... *(Șuieră ca vijelia.)* Fiiuuuuu... Bum!!! *(Rămîne nemișcată.)*

POVESTITORUL *(încruntat):* E Zîna Aglo! *(Ridicîndu-se, pe un ton grav.)* Dar întîmplarea noastră are ca erou principal pe cel mai teribil balaur: balaurul Rocco! *(Se produc tunete și fulgere.)* Să tragem cortina! *(Se duce și, cu oarecare fereală, trage cortina.)* Priviți-l!

ROCCO *(tîrîndu-se ca o reptilă și scoțînd sunete de fiară):* Rrrr... Hsss...Rrrr...Uuuuu... Haaaa...

POVESTITORUL *(gest teatral):* Priviți-l și înspăimîntați-vă! Balaurul Rocco! Hm... *(Suride.)* Și cînd te gîndești că această dihanie a fost plăsmuită de un simplu... băiat. Ca mine și ca voi, un băiat obișnuit, care joacă fotbal, are pantaloni, cravată roșie... Nu, nu l-a făcut din traforaj sau din plastilină! Ci pur și simplu din... Ghiciți din ce? Dar mai bine să-l cunoașteți pe... „părintele" balaurului Rocco! *(Strigă spre culise.)* Angheluță! *(Zîmbind.)* Cred că nu-i prea vine la-ndemînă cu un asemenea „copil", dar... *(strigă)* Angheluță!

ANGHELUȚĂ *(pășește cu capul în jos, rușinat, ferindu-se de privirile spectatorilor).*

POVESTITORUL: Sus capul, Angheluță! Părintele unui balaur atît de celebru merită să fie cunoscut de spectatori... *(Către cei din scenă.)* Vă mulțumesc! Pentru o vreme puteți să vă întoarceți în culise.

ZÎNA ANIRI *(salutînd spectatorii cu grație, surîzînd):* La revedere, dragi spectatori! La revedere... *(Iese cu pași de balet, ca o păpușă.)*

ZÎNA AGLO *(ca o vrăjitoare):* O să ne mai vedem noi! Hi, hi, hi... *(Ca o vijelie.)* Fiuuuu... Bum! *(Dispare, călare pe mătură.)*

POVESTITORUL *(către Rocco):* Du-te și tu! Adică... tîrăște-te înapoi, în peșterile tale mucegăite, pline de lilieci și de șopîrle otrăvitoare!

ROCCO *(se tîrîie anevoie, mîrîind).*

POVESTITORUL: Angheluță, ajută-l! Luați-vă de mînă! E doar al tău... *(Rămînînd singur, către spectatori.)* Aha... să nu uit că balaurul Rocco a umblat nestingherit prin școala noastră timp de vreo... lună de zile! *(Serios.)* Da, da... Aproape o lună încheiată! Se tîra în clase, intra nestingherit în sala de gimnastică, tulbura orele de istorie... Numele lui apărea cînd pe tablă, cînd pe maculatoarele de aritmetică, cînd scris cu creta pe gardul școlii... „Rocco! Balaurul Rocco!" *(Tainic.)* Dar mai grav e că acest balaur nesuferit se cuibărise — unde credeți? — pînă chiar și în... capul unor elevi! Nu le mai ieșea din minte! E de necrezut, dar... să vă spună chiar ei! *(Strigă.)* Rodica!

RODICA *(intrînd, către spectatori, cu convingere):* Da, e-adevărat! *(Speriată.)* O, eu l-am visat o dată și noaptea, în somn!

POVESTITORUL: Să vedeți ce-au pățit alții, ca Dinică! *(Strigă.)* Dinică!

DINICĂ *(sincer):* Iată cum a fost, am ajuns și la gazeta de perete! Eram la ora de istorie! Tovarășa profesoară ne explica bătălia de la Călugăreni... Eu tocmai ascultam în bancă ultimele aventuri pe care mi le șoptea Angheluță. Tovarășa profesoară mă strigă: „Dinică!" Eu nimic! „Dinică — zice —, ia să-mi spui tu cu cine s-a luptat Mihai Viteazul la Călugăreni." „Cu cine s-a luptat Mihai Viteazul la ..." Stau eu, mă gîndesc, nu prea mult, așa... cam vreo cinci minute... Iar mă gîndesc bine de tot... „Știi sau nu știi cu cine?" *(Tare.)* „Cu balaurul Rocco, tovarășă profesoară!" *(Mai încet.)* Așa am căpătat eu un...

POVESTITORUL *(nestăpînit):*... trei mare, cît un balaur, la istorie! Cum suna de recreație, se strîngeau unii în jurul lui Angheluță, cum se strîng muștele la miere...

(Se aude sunînd de recreație. Din stînga, de data asta foarte încîntat, apare Angheluță, urmat în grabă de Dorin, Pavel și Mioara. Îndată ce apar, Mircea, Dinică și Rodica se reped și ei, înconjurîndu-l pe Angheluță, care, dîndu-și foarte multă importanță, domină întregul grup.)

POVESTITORUL *(către sală):* O să vedeți îndată cum se petreceau lucrurile... *(După primele replici, dispare pe nesimțite.)*

RODICA *(nerăbdătoare):* Hai o dată! Spune!

ANGHELUȚĂ: Deci unde-am rămas ieri, după ora de desen?

MIRCEA *(cu sufletul la gură):* A... acolo, cînd paraşutiştii de pe Marte s-au năpustit... *(E întrerupt.)*

ANGHELUȚĂ: Aşaa... Paraşutiştii marţieni erau mulţi, cam vreo... şapte-opt mii!

MIRCEA *(speriat):* Şapte-opt mii?? Mamă!

DINICĂ: Taci, măi, puştiule, o dată!...

ANGHELUȚĂ: Erau toţi, v-am spus eu, toţi erau înarmaţi cu... cu nişte... topoare, aşa... atomice... *(Se vede că inventează.)*

DORIN: „Topoare atomice"?? Cum or fi alea?

ANGHELUȚĂ *(încurcat):* Cum vrei să fie? Aşa, mari... adică... atomice! Balaurul Rocco, care tocmai se răfuise cu Zîna Aglo, cînd a ridicat privirile spre cer şi a văzut ploaia de paraşutişti care se năpusteau spre el...

MIRCEA *(nestăpînit):*... s-a speriat!

PAVEL *(cu dispreţ):* Balaurul Rocco! Măi Tremurici!

DORIN *(la fel):* Să se sperie Rocco de paraşutişti?

ANGHELUȚĂ *(ferm):* Balaurul Rocco s-a învîrtit de trei-patru ori, s-a ridicat în două labe şi a început să-i croiască din aer! Cum dădea o dată omora cîte două-trei mii... *(Gest.)* Aşa-i pocnea! Şi în cîteva clipe a terminat cu toţi! Zăceau la pămînt ca nişte... ăăă... mărături!

DINICĂ: Şi? Şi?

ANGHELUȚĂ *(încîntat că are succes):* Şi-atunci balaurul Rocco, după ce i-a învins şi pe marţieni...

OLGA *(intrînd, a auzit ultima replică):* Aha! Iar Rocco...

PAVEL *(necăjit):* Uf! Iar a venit Olga să ne strice cheful!

MIRCEA *(serios):* Nu ne întrerupe!

OLGA *(ironic):* Iar cu Rocco al vostru? V-a sucit minţile balaurul ăsta... adică nu, el, Angheluţă, care vă toarnă în fiecare zi braşoave...

TOȚI *(revoltaţi):* braşoave??

OLGA: Da, da! Iar voi le înghiţiţi aşa, pe nemestecate!

DINICĂ: La urma urmei e recreaţie! Treaba noastră cum ne-o petrecem. Ce, dacă eşti preşedinta detaşamentului trebuie să ne cicăleşti? Şi apoi ce-ai tu cu balaurul Rocco?

OLGA: Îţi dovedesc îndată! *(Se întoarce brusc spre cel mic.)* Mircea, tu vrei să devii pionier?

MIRCEA *(convins):* Sigur că vreau!

OLGA: Cu notele pe care le ai la aritmetică, o s-aştepţi mult! În loc să vii să învăţăm împreună, stai şi caşti gura la palavrele lui Angheluţă *(Celorlalţi.)* Iar de voi a început să rîdă toată clasa!

VOCI: De noi?!

OLGA: Da, ştiţi cum vă numesc? *(Rizînd.)* „Secţia de naivi"! Uite, Dinică... *(e întreruptă.)*

DINICĂ: Ce mai e şi cu mine?

OLGA: Ai citit noul articol? Ţi-a plăcut?

DINICĂ *(umflîndu-se în pene):* Sigur!

OLGA: E intitulat: „Dinică în ghearele lui Rocco!" Are şi desene... Se vorbeşte şi de treiul tău la istorie!

DINICĂ *(dezumflat):* Cum? Păi... *(Ceilalţi rîd.)*

IRINA *(veselă, intrînd prin dreapta):* Aici erai, Angheluţă? Te-am căutat peste tot! Ţi-am adus un măr!

OLGA: Iar tu, Angheluţă, dacă n-o să isprăveşti să înnebuneşti lumea cu prostiile tale... o să te punem în discuţia detaşamentului!

IRINA *(speriată):* Vai, Olga! De ce? Cum? Angheluţă, care e un băiat aşa bun? Care a organizat echipa de popice? Care recită aşa de frumos din Eminescu la şezătorile noastre literare? Care...

ANGHELUȚĂ *(ca ars):* Păi, dumneaei nu ştie decît să critice pe toată lumea!

IRINA *(hotărîtă):* Da! Aşa! Un prieten adevărat trebuie să fie oricînd alături de celălalt! Şi la bine, şi la rău. Şi eu aşa sînt!

(Sună sfîrşitul recreaţiei. Toţi tresar, pregătindu-se să plece. Angheluţă îi face semn Irinei şi se apropie, şoptind amîndoi.)

ANGHELUȚĂ *(cu glas scăzut):* Irina, te rog să-mi dai tu planşa ta la desen, că eu...ă... nu mi-am făcut-o şi o să mă controleze tovarăşul profesor...

IRINA: Înţeleg, n-ai avut timp, ai scris iar la aventurile lui... *(Se opreşte brusc.)*

ANGHELUȚĂ: Dacă începi să mă judeci şi tu... *(furios)* n-am nevoie de nimic de la tine!

IRINA: Angheluţă... aşa vorbeşti? Eu... prietena ta cea mai... Uite mărul!

ANGHELUȚĂ *(violent):* N-am nevoie! *(Pleacă repezit.)*

IRINA *(a rămas cu mărul în mînă, lovită de vorbele lui Angheluţă).*

Cortina

POVESTITORUL *(în faţa cortinei):* Cum vedeţi, dragi prieteni, nesuferitul balaur reuşise să-şi vîre coada lui solzoasă în viaţa pînă atunci veselă şi unită a eroilor noştri!

Se împărțiseră în două grupuri, iar peste toți trona umbra lui Rocco, întunecînd buna înțelegere...Dar lucrurile nu se terminau la școală! Și acasă eroii noștri trăiau evenimentele cu aceeași înflăcărare. Să aruncăm o privire acasă la Angheluță... *(Merge și trage cortina pe jumătate.)*

TABLOUL 2

Cortina, trasă pe jumătate, reprezintă o odaie din casa lui Angheluță. O masă, două scaune etc. Pe masă cărți, caiete, un borcan cu dulceață, din care înfulecă lacom Mircea. Povestitorul, după ce a tras cortina, dispare.

ANGHELUȚĂ *(ia borcanul din mîna lui Mircea):* Gata! Lasă dulceața! Să trecem la treabă!

MIRCEA *(nemulțumit că i s-a luat borcanul):* Of, stai că n-am luat decît trei linguri... Mai mult sirop decît vișine!

ANGHELUȚĂ: Hai, ia creionul și scrie! Repede, că-mi fuge inspirația! *(Dîndu-și aere, se plimbă cu mîinile la spate, dictînd):* Așa... Balaurul Rocco se zbătea de moarte în peștera plină de sulf, unde intrarea fusese blocată...

MIRCEA *(scriind, își tot sucește capul după Angheluță, care umblă mereu):* Ce tot umbli ca o sfîrlează de colo-colo?

ANGHELUȚĂ: Așa trebuie! Așa umblă scriitorii cînd dictează... Scrie mai departe!

MIRCEA: Păi, eu am văzut că Sadoveanu stătea jos cînd scria. Am eu o fotografie... *(E întrerupt.)*

ANGHELUȚĂ: Mai bine scrie ca s-ajungem la capitolul următor!

MIRCEA *(mișcîndu-și degetele):* Mă doare mîna! Dă-mi un avans de două linguri de dulceață să mai prind putere...

(Se aude un ciocănit în ușă.)

ANGHELUȚĂ *(speriat):* Aoleu! O fi mama!... *(Se repede să ascundă borcanul.)*

IRINA *(intrînd veselă):* Aha! V-am prins! Salut, maeștrilor! Angheluță, am ceva foarte important de vorbit cu tine....

ANGHELUȚĂ: Lasă-mă, că-mi fuge inspirația! Stai jos și așteaptă să termin capitolul!

MIRCEA *(important):* Avem nevoie de liniște! Scriem!

IRINA: Am venit într-un suflet! Știi că fac parte din colectivul gazetei de perete. A fost o discuție foarte aprinsă... S-a hotărît să se publice un articol în care ești criticat pentru povestea cu Rocco! Sandu a făcut și trei caricaturi colorate... *(Rîde.)* Grozave!

ANGHELUȚĂ *(încruntat):* Irina, pentru asta ai venit?

IRINA: Nu pot să rămîn nepăsătoare față de ce se întîmplă cu tine! Din pricina acestui balaur nesuferit, îți distragi pe unii de la carte, îți neglijezi și tu lecțiile, te-ai certat cu toată lumea, ai să fii pus în discuția detașamentului... Pe mine crezi că nu mă dor toate acestea? Au început să rîdă și de mine: „prietena lui Angheluță-balaurul"!

ANGHELUȚĂ *(amar):* Aha, te-ai dat de partea lor! *(Cu hotărîre.)* Nu mă las bătut! Am să scriu romanul meu cu orice preț! Sînt scriitor și...

MIRCEA *(convins):* Da, el e scriitor! Să-l vezi cum se plimbă prin cameră... ca și... am uitat cum îl cheamă. Cînd o fi mare, o să scrie și el la masă, ca Sadoveanu!

IRINA *(surîzînd):* Uite, l-ai zăpăcit și pe ăsta micu! *(Rugător.)* Înțelege, Angheluță...

ANGHELUȚĂ *(furios):* Te rog să pleci! Să nu mai vii pe la mine, iar eu n-am să-ți mai vorbesc niciodată! Pleacă!

(Irina, rănită de purtarea lui Angheluță, pleacă aproape în fugă.)

MIRCEA *(impresionat):* Săraca Irina! E o fată așa de bună... *(Suspină.)* Parcă mi-au dat și mie lacrimile... Dă-mi puțină dulceață, să-mi treacă!

POVESTITORUL *(trăgînd jumătatea de cortină peste odaia lui Angheluță):* Să lăsăm scriitorii să-și vadă de „dramele" lor și să trecem acasă la Olga... *(Trage cealaltă jumătate de cortină, descoperind odaia Olgăi, după care se retrage.)*

OLGA *(luînd-o de umeri pe Irina, care se înecă de plîns):* Irina... *(Îngrijorată.)* Irina, ce-i cu tine? Ce s-a întîmplat? Răspunde-mi!

IRINA *(plîngînd):* Da... m-a dat afară... m-a jignit... De ce? Spune de ce? Pentru că-i sînt o adevărată prietenă? Pentru că-l admir și...și...

OLGA: Aha, i-ai spus despre articol și el te-a jignit...

IRINA:... și m-a dat afară! *(Plînge iar.)* Și n-o să mai stea de vorbă cu mine...ni...ni... niciodată!! *(Hohote.)*

OLGA *(pe gînduri):* Hm... trebuie să ne' gîndim bine amîndouă... Trebuie să găsim noi o ieșire!... *(Energic.)* Dar liniștește-te o dată!

IRINA: Da... ție ți-e ușor, dar eu? Și Angheluță e totuși... totuși un...

OLGA *(ajutînd-o):*... un măgar!

IRINA *(convinsă):* Nu! Un băiat bun! Are talent... o să devină scriitor! Și noi îl descurajăm... vrem să-l facem să nu mai scrie...

OLGA *(urmărindu-i gîndul):*... prostii! *(Pe gînduri, apoi brusc.)* Stai, Irina! Am găsit! Ura! Șterge-ți ochii, Irina!

IRINA *(înseninată):* Ce-ai găsit, Olguța?

OLGA *(bucuroasă):* Gata! Am găsit soluția. Nu mai publicăm articolul!

IRINA *(bucuroasă):* Ar fi grozav! Vrei? *(Brusc.)* Nu! Nu se poate! Cum? Nu, nu pot să fiu de acord... Nu e drept... Nu e cinstit! *(Iar amărîtă.)* Ce ne facem, Olga?

OLGA *(a privit-o zîmbind):* Nu te mai frămînta zadarnic! Cînd îți spun eu că sînt o zînă bună...

IRINA: Nu, tu ești Aglo... zîna cea rea...

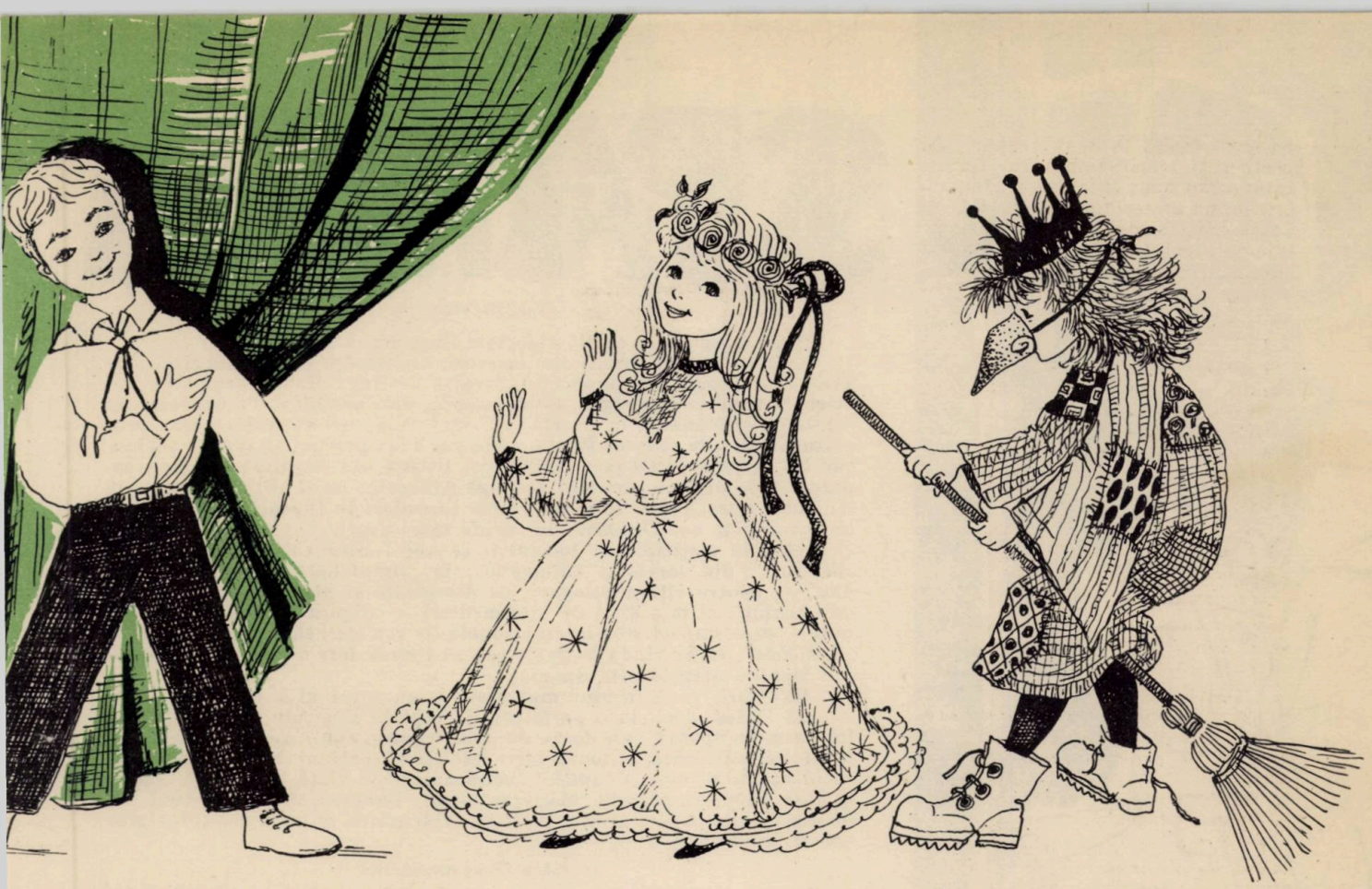

OLGA *(dansînd veselă):* Nu! Crede-mă! Sînt o fată deșteaptă! Ai să vezi! Oprim articolul, Irina...

Cortina

POVESTITORUL *(în fața cortinei, spectatorilor):* Și să știți că Olga a avut dreptate! A oprit articolul! Dar... *(Merge și trage întreaga cortină.)*

TABLOUL 3

Același decor de la început, cu deosebirea că pe peretele din fund a apărut o gazetă de perete, foarte atrăgătoare. În fața ei se înghesuie un grup întreg, nerăbdător să citească un articol interesant: Mioara, Dorin, Pavel, Rodica... se găsesc cu spatele la spectatori.

DORIN *(foarte uimit, reluînd replica povestitorului):...* dar... A apărut un alt articol!

PAVEL *(mirat):* Cum „alt articol"!?

DORIN *(foarte surprins):* Da! Ăsta nu-i articolul nostru!

RODICA: Asta e curată vrăjitorie! *(Se înghesuie toți.)*

(Din dreapta intră Dinică cu Mircea discutînd aprins.)

DINICĂ:... O să citești și tu, și-o să vezi tu cum îl desființăm noi pe maestrul tău!

MIOARA *(văzîndu-l pe Dinică):* Dinică, ia vino aici, responsabile! Unde-i articolul vostru grozav?

PAVEL: Și caricaturile? V-ați lăudat de pomană!

DINICĂ *(nedumerit, se apropie de gazetă):* Dar nu e ăsta articolul! Formidabil! *(Citește cu voce tare.)* „Este foarte lăudabil că unii pionieri, care au talent la scris, încearcă lucrări literare"...

MIRCEA *(care a rămas deoparte, îngrozit):* Acu' să vezi ce urmează! *(Văzîndu-l pe Angheluță, care a intrat prin dreapta, se repede spre el.)* Angheluță, hai să mergem de aici! Lasă-i în pace! Nu trebuie s-asculți! *(Îl trage.)* Haide! Haide!

ANGHELUȚĂ *(pe loc, necăjit):* Lasă-mă, Mircea! Du-te și te joacă...

MIRCEA *(șoptind, emoționat):* Să știi că eu... eu n-am nevoie de dulceață! Îți scriu oricînd, așa... fără... Haide!

DINICĂ *(continuînd cu glas tare):* „...Angheluță, care este un elev cu o imaginație bogată, ar putea să scrie povestiri reușite din care să aflăm lucruri frumoase și folositoare. Dar el se grozăvește născocind la întîmplare fel de fel de prăpăstii. Vrem povestiri despre copii așa ca noi toți, care îl prețuim pe tînărul scriitor! Semnat: două cititoare!"

MIRCEA *(în culmea bucuriei):* Ura! Bravo! Grozav articol! O să scriem noi o povestire cu pionieri grozavă! Fac pariu pe două borcane cu dulceață de vișine!

(Toți aplaudă și-i înconjură pe cei doi.)

POVESTITORUL *(către grupul din scenă):* Și acum, dragii mei, pe Rocco lăsați-l să zacă uitat în peșterile sale, dar zînele... Cunoașteți taina zînelor?

VOCI: Nu! Nu știm! Care e?

POVESTITORUL: Hai să dezlegăm taina! Hocus-pocus! Zîna Aniri, spune-ți numele adevărat.

ANIRI *(zîmbind):* Aniri, sau citit invers: Irina! *(Toți rîd și aplaudă.)*

POVESTITORUL *(către Irina, care a intrat prin stînga):* Treci lîngă sora ta din povestire! Acum... *(Gest de magician.)* Zîna cea rea și cicălitoare: Aglo!

AGLO *(apare călare pe mătură, rîde):* Hi, hi, hi, hi!

OLGA *(intrînd prin dreapta, către povestitor):* Aici dă-mi voie, te rog, să dezleg eu taina... *(Zîmbind.)* Aglo — zîna cicălitoare — eram eu! Aglo — citit invers: Olga! *(Toți rîd.)* Cît despre articol, cele „două cititoare" sîntem Irina și cu mine! Tovarășa instructoare a aprobat aseară să-l... „desființăm" pe Rocco! Așa că, tovarășe povestitor, trage, te rog, cortina! *(Rumoare veselă.)*

POVESTITORUL *(zîmbind publicului):* Dacă sînteți de acord... *(Trage cortina.)*

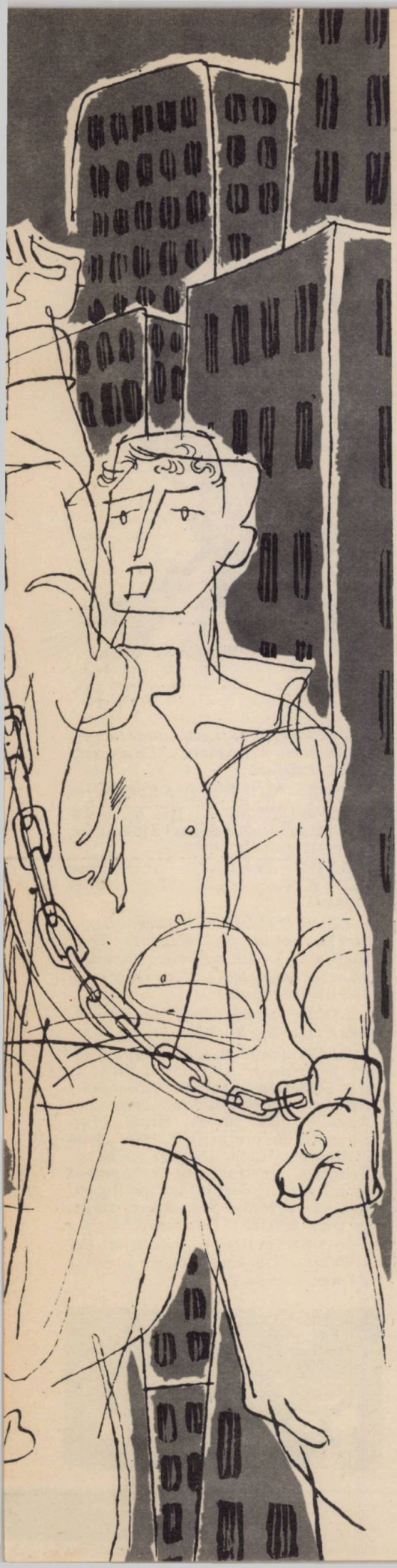

SPANIA

— fragmente —

Există o Spanie a cărților poștale ilustrate.

O Spanie pentru turiști din America, din Suedia sau Anglia și pe care avionul îi depune pe aeroportul Barajas de lîngă Madrid sau pe țărmul mării la Prat de Llobregat, la cîțiva pași de Barcelona. Pe cei sosiți în capitală, autobuzele îi poartă pe Gran Via, artera principală, prin piața Cibeles, la muzeul Prado, unde vor avea prilejul să admire tablourile lui Goya și Velasquez, El Greco, Ribera sau Murillo; vor face popasuri la lacurile de smarald de lîngă Albacete, ca să-și termine ziua în tribunele unei „plaza de toros", unde toreadori în fireturi strălucitoare, ca Dominguin sau Ordonez, vor ucide tauri negri.

Relațiile turiștilor cu localnicii se vor limita cel mai adeseori la „lift-boys" din serviciul hotelurilor, la „limpiabotas" (lustragiii) ce-i pîndesc, pentru cîțiva gologani, de dimineață și pînă seara, la agenții de circulație și la o serie de intermediari — „figurantes", cum sînt numiți —, care, într-o limbă internațională, se vor oferi să le prezinte dansuri „flamenco", să le vîndă baticuri sau să-i ducă într-o casă de petreceri.

Dar nu aceasta este Spania.

Ea oferă vizitatorului mai atent o cu totul altă imagine.

Să lăsăm, deci, la o parte cărțile poștale ilustrate și să călătorim împreună în Spania, care de 24 de ani trăiește sub cizma lui Franco — înscăunat odinioară de mercenarii fasciști și susținut astăzi de puterile occidentale. El este „Caudillo" (conducător) pe viață în această Spanie în care domnesc mizeria, obscurantismul, teroarea. Dar anul 1962, an de mari lupte, a scos și mai mult în evidență că mizeria și exploatarea vor fi înlăturate.

În valea Guadalquivirului

...Era o zi de început de noiembrie. În valea Guadalquivirului bumbacul trebuia cules. Însă la mai puțin de 500 pași de unde ne aflam, pe lanuri întinse, nimeni nu se atingea de puful alb din capsulele deschise. Muncitorii agricoli din regiune erau în grevă, cerînd să li se plătească 2 pesetas pentru culesul unui kilogram de bumbac. La începutul toamnei, 40 000 dintre ei fuseseră nevoiți să semneze un contract, obligîndu-se să culeagă pentru 1,70 de pesetas kilogramul. Dar cum într-un interval scurt toate alimentele se scumpiseră foarte mult și nereușind să obțină un spor de plată, ei declanșaseră greva.

Cea mai mare parte a spaniolilor nu aflaseră încă despre această grevă. Ziarele nu scriu despre asemenea subiecte. Nu au voie. În primăvară, în aprilie și mai, cu prilejul grevelor minerilor din Asturii, apoi în perioada grevelor din august, cînd în lumea întreagă erau cunoscute aceste mari mișcări sociale, care zguduiau țara, ziarele spaniole, radioul au încercat zile și săptămîni să ascundă aceste evenimente cititorilor și ascultătorilor.

Graiul tragic al unor statistici oficiale

Un calcul elementar. Prețul unei zile de muncă — 30 de pesetas. O zi de muncă înseamnă două kilograme de cartofi — aliment principal al muncitorimii nevoiașe spaniole, iar dacă se raportează la alte alimente, lapte sau carne, la medicamente, îmbrăcăminte sau chirii — nu mai e calcul, este tragedie.

— În Andaluzia, oamenii secolului XX trăiesc ca în plin feudalism. Plugul de lemn și asinul fac parte integrantă din peisajul sătesc. Apoi vătaful, vechilul cu pălăria largă, cu privirea tot timpul încruntată, călare pe cal și cu biciușca în mînă, semănînd extraordinar cu personajul cunoscut pe vremuri la noi și atît de bine prins de Grigorescu, are acolo, în Spania, doar alt nume — „capaz". Lui, marele proprietar, stăpînul latifundiei i-a încredințat pămînturile, oamenii, sufletele. Pămînturile se întind pe o mie, două mii, trei mii de hectare.

Mulți dintre țăranii care posedă un petic de jumătate hectar îl lasă în paragină, se văd nevoiți să-l părăsească în căutare de lucru. În interiorul țării există adevărate migrații: unii caută să plece în America de Sud, alții în diverse țări europene, unde mîna de lucru spaniolă, la un preț foarte scăzut, este destul de căutată. Nenumărate sate sînt părăsite, iar în jurul orașelor Barcelona, Bilbao, Madrid mizerabilele magherniță adăpostesc pe acești muncitori veniți de la țară, ce îngroașă rîndurile șomerilor din orașe.

Ei pot fi văzuți în fața cîte unui birou de plasare.

— Așteptăm aici, explică cîte unul din ei, pînă vine în piață un împuternicit al marilor proprietari, ne privește ca pe niște vite, ne cîntărește din ochi și angajează pentru cîtva timp pe cei mai puternici: 30 de pesetas pe zi. Femeile sînt plătite numai pe jumătate... Munca începe în zori și se termină o dată cu amurgul.

Asta e soarta noastră a muncitorilor agricoli din Spania...

Cel mai mare „capaz"

Că mai bine de jumătate din populaţia satelor suferă de foame puţin îi pasă lui Franco şi celor avuţi. Dar oamenii de la sate nu vor să se resemneze la nesfîrşit. De aceea cînd în aprilie 1962 Franco trebuia să facă o călătorie în Andaluzia, poliţia, temîndu-se de o revoltă a ţăranilor, a amînat data trecerii lui pe la Cordoba cu nouă zile. Totuşi, ţăranii nu s-au lăsat intimidaţi, şi cînd Franco a trecut pe acolo au manifestat şi şi-au cerut drepturile. Strîns cu uşa, Franco nu a avut ce face şi, la Cordoba, a ţinut un discurs mincinos, făgăduind — cum îi este obiceiul — cîte în lună şi-n stele, ba chiar şi o reformă agrară. Ţăranii, care-l cunosc bine, n-au crezut nimic. În schimb, marii proprietari, înspăimîntaţi la gîndul unei reforme agrare, s-au şi înfăţişat la palatul Pardo cînd Franco a revenit la Madrid.

— Puteţi fi liniştiţi, duceţi-vă să vă odihniţi la Palma de Majorca, îngrijiţi-vă mai departe de cumpărarea acţiunilor, nimic nu se va schimba, le-a dat asigurări Franco. Doar el, dictatorul, ştie să ţină în frîu poporul.

„A început în Asturii!"

Concedierea, în aprilie, a 7 mineri a declanşat în Asturii o grevă care a durat 50 de zile şi a avut, la un moment dat, participarea a 170 000 de oameni.

Greva a început la mina „Nicolasa", în bazinul Candal. La 7 aprilie, aici, n-a fost scoasă la suprafaţă nici o tonă de cărbune. Schimbul de dimineaţă a venit ca de obicei. Oamenii au pontat. Apoi s-au întors acasă. Ploua şi — cum se obişnuieşte pe acolo — oamenii poartă aproape tot timpul umbrele. Păreau tăcuţi, rigizi, ai fi spus că e o procesiune stranie.

La început, conducerea minelor de acolo „Fabrica de Mieres" n-a vrut să ia lucrurile în serios, deşi în 1957, tot cei de la „Nicolasa", dăduseră semnalul unei greve, prima de la sfîrşitul războiului civil. Conducătorii minerilor, ai sindicatelor oficiale uitaseră sau, mai degrabă, voiau să uite că părinţii, fraţii celor de la „Nicolasa" au fost printre luptătorii cei mai curajoşi, cunoscuţi sub numele de „dinamiteros", care porneau la atacul tancurilor lui Hitler şi Mussolini cu ţigara în gură şi cu explozivul în mînă. Îl luau chiar din depozitele minei. Ajungînd la distanţa potrivită, aprindeau fitilul cu ţigara, lansînd dinamita în tancul fascist. Dacă gloanţele mitralierelor din tanc atingeau pachetele de dinamită ale minerilor, vă închipuiţi ce urma... Şi înţelegeţi că asemenea oameni nu vor cădea niciodată în genunchi.

Şi, într-adevăr, Franco a simţit că ei trăiesc în picioare.

Bineînţeles că ziarele spaniole nu pomeneau nici un cuvîntel despre greva din Asturii.

Actul minerilor din Asturii era cu atît mai extraordinar cu cît în Spania franchistă greva este nu numai interzisă, ci şi socotită ca rebeliune militară, iar greviştii sînt condamnaţi la zeci de ani închisoare.

În acţiunea ei, clasa muncitoare spaniolă a găsit un puternic sprijin în rîndurile intelectualităţii progresiste, în studenţime. În piaţa „Puerta del Sol" din centrul Madridului, unde se află siguranţa franchistă — clădire la care spaniolii privesc cu ură, ştiind că dincolo de zidurile ei sînt torturaţi fraţii lor —, au venit să manifesteze şi să-şi exprime solidaritatea cu greviştii Asturiei, cei mai talentaţi scriitori, artişti, studenţii universităţii madrilene. Celebrele artiste ale Spaniei Aurora Bautista, Nuria Espert veniseră şi ele în mijlocul mulţimii. Au avut un mare curaj în această ţară a închisorilor, a torturilor, în care poliţia veghează la fiecare răscruce, la fiecare pas.

Ce se petrece în închisorile franchiste

Sute de mineri au fost arestaţi, greviştii în lanţuri au fost expuşi zi şi noapte în faţa sediului poliţiei la Comacha. Mulţi au fost transferaţi în odioasa închisoare de la Carabanchel. Dar greva continua. Franco a înţeles că, de data aceasta, pentru a împiedica mişcarea să ia proporţii şi mai mari, trebuie să facă unele concesii. De aceea, într-o bună zi, s-a anunţat scumpirea cărbunelui şi, pe această bază, sporirea salariilor.

Cedînd în primăvară, conducătorii fascişti ai Spaniei pregăteau însă represiunea. De atunci, au fost arestaţi sute şi sute de grevişti, conducători ai acestei mari acţiuni revendicative, iar astăzi, cei mai mulţi dintre ei sînt torturaţi în diferite închisori.

Despre ce se întîmplă în aceste închisori avem să aflăm şi de la 24 de muncitori greviştii deţinuţi în închisoarea din Oviedo. Ei au reuşit să trimită o scrisoare adresată nu numai avocaţilor, ci întregii lumi civilizate, înfăţişînd torturile la care au fost supuşi ei şi alţi deţinuţi. Scrisoarea a fost publicată în diferite ziare străine.

„Au stat în genunchi, ore întregi, pe pietricele, pe boabe de linte, pe orez — scriu cei 24 mineri de la Oviedo despre tovarăşii lor torturaţi —, au fost loviţi cu ciomagul, cu biciul, cu fîşii de pînză udă, călcaţi în picioare, au fost spînzuraţi de păr, de mîini ore în şir; li s-au înfipt ace în degete, între unghii şi carne; au fost loviţi în abdomen, au fost supuşi la toate torturile în care au devenit maeştri agenţii brigăzii politice-sociale sau ai brigăzii speciale de informaţii a «Gărzii civile» (jandarmeria — *N.R.*), toate acestea pentru a le smulge mărturisiri, care, mai tîrziu, vor servi pentru condamnarea lor la pedepse monstruoase de către un tribunal militar".

Pe mulţi spanioli i-am auzit, atunci cînd vorbesc despre închisorile franchiste, rostind un nume — Eymar. Da, este un nume cunoscut în întreaga Spanie şi chiar dincolo de frontiere — colonelul Enrique Eymar. Spaniolii îl compară cu omul de încredere pe care-l avea Ferdinand al VII-lea. Acela îi ajuta pe spînzuraţi să moară — îi trăgea de picioare. Eymar procedează aproape la fel cînd organizează torturarea patrioţilor în închisoarea din Carabanchel. Aflîndu-se în mîinile pline de sînge ale acestui călău, Julian Grimau, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Spaniol, a fost schingiuit şi a ajuns într-o stare atît de gravă încît criminalii fascişti, pentru

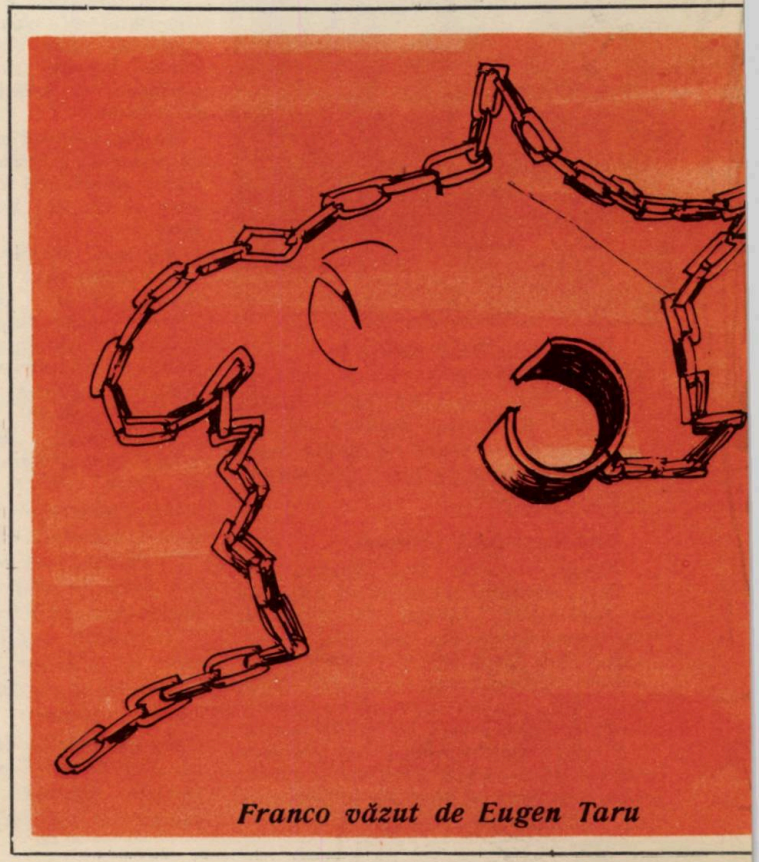

Franco văzut de Eugen Taru

a şterge urmele actelor lor, i-au înscenat o „sinucidere", aruncîndu-l pe fereastră.

Dar nu numai el este în această situaţie.

Iată procesul lui Ramon Ormazabal, Gregorio Rodriguez şi al altor luptători. Cu toţii — zece. Judecătorul le-a dat 86 de ani de temniţă grea, aşa cum ai da o jucărie unui copil.

Mai mulţi sînt comunişti, Ormazabal este membru al Comitetului Central. Lui Antonio Gimenez Pericas, avocat şi ziarist, i s-a adus învinuirea că „n-a respectat consemnele cenzurii franchiste" — a scris articole despre lupta minerilor din Asturii. Şi pentru că în capul unui judecător franchist toţi cei care se revoltă împotriva acestei orînduiri sînt comunişti, el i-a pus lui Pericas următoarea întrebare:

— Eşti membru al Partidului Comunist Spaniol?

Cel interogat nu a răspuns de îndată. A privit drept înainte, în timp ce în sală nu se auzea nici o mişcare. Apoi, Antonio Gimenez Pericas s-a întors spre Ramon Ormazabal şi, cu o voce fermă, a rostit:

— Tovarăşe Ormazabal, în faţa acestui Consiliu de război cer să fiu primit în Partidul Comunist Spaniol.

...În noaptea cînd mi s-a povestit acest episod era un cer minunat, cu luna şi stelele sclipind nespus de viu, încît frunzele măslinilor păreau de argint. Iar oamenii, fără pîine şi bucurii, stropind cu sîngele lor pereţii temniţelor, mi-au apărut aşa cum sînt: neînduplecaţi, fără teamă, mîndri.

Aceasta este Spania.

Note de călătorie de TUDOR VORNICU

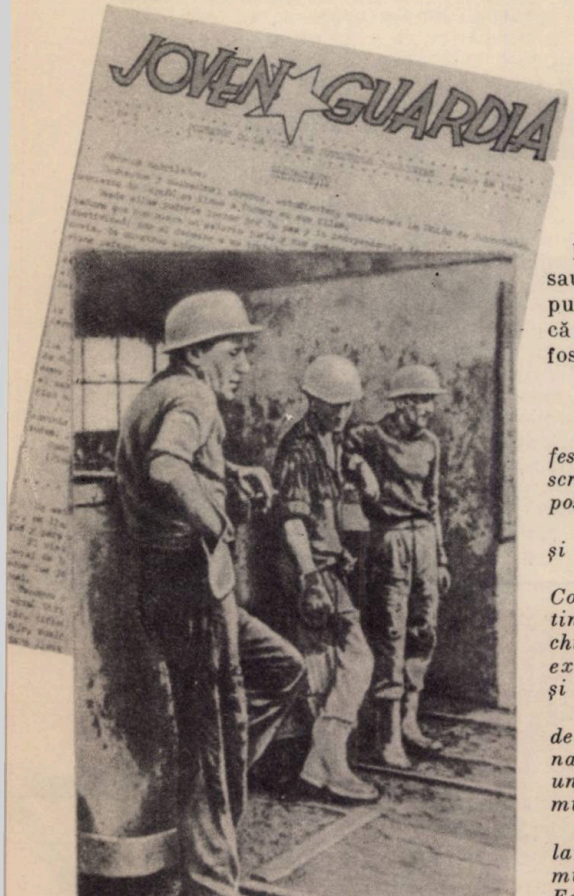

Glasul Spaniei

În timpul Festivalului de la Helsinki soseau acolo zeci şi zeci de scrisori din toate colţurile lumii. Într-una din zile, printre ele, fu găsită şi o scrisoare în limba rusă, care avea notat pe plic „Către delegaţia Spaniei".

Iată cuprinsul scrisorii:

Dragi tovarăşi din Spania,

Noi, pionierii sovietici, vă adresăm o rugăminte. Locuim în Ucraina, în oraşul Dolnî din regiunea Stanislav. Noi avem mulţi prieteni peste hotare şi cunoaştem multe din viaţa lor. Din păcate ştim prea puţine lucruri despre viaţa şcolarilor voştri. Vă rugăm foarte mult să ne povestiţi despre ei şi să ne trimiteţi adresa unei şcoli sau a unor şcolari cu care să corespondăm.

Iată acum şi răspunsul (numele sau fotografii ale celor care au răspuns nu s-au putut publica pentru că la reîntoarcerea în Spania ei ar fi fost arestaţi de poliţia lui Franco):

Dragi prieteni,

Scrisoarea voastră am primit-o la festival. Bine aţi făcut că ne-aţi scris la Helsinki, aceasta fiind singura posibilitate de a lua legătura cu voi.

Vrem să vă povestim despre viaţa şi lupta noastră.

Noi, membrii Uniunii Tineretului Comunist al Spaniei, împreună cu tineretul altor organizaţii antifranchiste, luptăm împotriva orînduirii existente — orînduire de nedreptate şi teroare.

Lupta noastră este bîntuită de zeci de primejdii şi greutăţi, dar este minunată, pentru că ea duce pe drumul unei vieţi mai bune pentru cei ce muncesc.

La noi, tineretul nu are dreptul la învăţămîntul profesional, iar de multe ori nici dreptul la muncă. Foarte mulţi tineri, ameninţaţi de mizerie şi şomaj, sînt nevoiţi să-şi părăsească patria, să ia drumul greu al emigraţiei, pentru a-şi cîştiga bucata de pîine.

Voi sînteţi, desigur, curioşi să aflaţi cum trăiesc în Spania copiii de vîrsta voastră.

La şcolile statului trebuie să plătiţi. Adeseori, copiii, la vîrsta de 12—13 ani, sînt nevoiţi să muncească din greu ca să-şi ajute părinţii şi, bineînţeles, să părăsească şcoala.

Tineretul, copiii spanioli, fii ai celor ce muncesc, trăiesc tare greu.

Noi nu ne putem împăca cu această stare de lucruri.

Lupta noastră devine pe zi ce trece tot mai dîrză şi vom lupta pînă la victoria deplină, pentru libertate, democraţie şi socialism în Spania.

Iată-i pe mineri, mîndria clasei muncitoare din Spania, luptători curajoşi împotriva stăpînirii franchiste.

De la clasa muncitoare învaţă tineretul Spaniei. În condiţiile grele ale ilegalităţii, Uniunea Tineretului Comunist a început să scoată pe ascuns „Tînăra gardă". În fotografie puteţi vedea primul număr al acestui ziar. „Tînăra gardă" cheamă tineretul Spaniei să-şi unească forţele în lupta contra fascismului.

Poetul Marcos Ana, care de la 16 pînă la 39 de ani şi-a petrecut zilele şi nopţile în închisorile franchiste, povesteşte: „Printre cei 34 de tineri executaţi de către călăii franchişti în 1939 se aflau 13 fetiţe sub 15 ani. În dimineaţa aceea toate cele 13 fetiţe au ieşit la execuţie îmbrăcate în alb. De atunci ele poartă un singur nume: 13 trandafiri".

Periferia oraşului Barcelona. Cartierul Plaia de Somorrostro. Iată unul dintre miile de băieţi spanioli care trăiesc acolo în mizerie.

Pentru el luptă oamenii cei mai buni ai Spaniei, mineri şi studenţi, pictori şi poeţi, comunişti şi democraţi, pentru ca băiatul acesta şi pentru ca miile de băieţi ca el să aibă o viaţă mai bună.

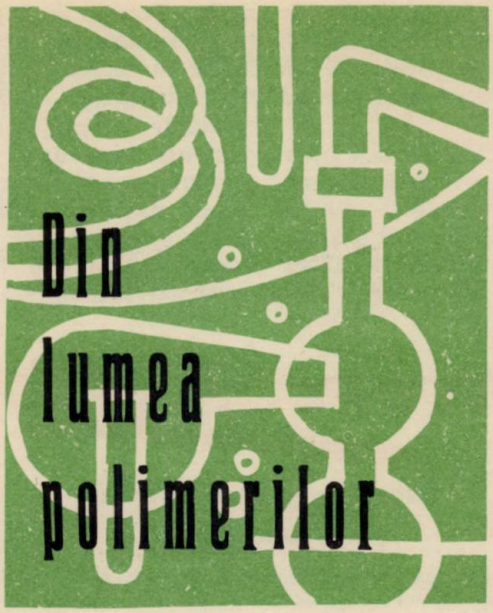

Chimia, această ramură a ştiinţei cu ajutorul căreia omul a reuşit să obţină din petrol — îmbrăcăminte, din aer — îngrăşăminte pentru cîmp şi din cărbune — medicamente, s-a născut cu mii de ani înaintea erei noastre, în trecutul îndepărtat al epocii de piatră.

Cu nu mai puţin de 12 secole înaintea erei noastre, chimia era cunoscută în China, India şi Egipt. De-a lungul anilor, această ştiinţă s-a dezvoltat şi a făcut paşi uriaşi atît în înţelegerea şi explicarea fenomenelor, cît şi în producerea de substanţe pe care omul nu le-a cunoscut din natură.

Pînă la realizările dobîndite în zilele noastre, chimia a avut de străbătut un drum lung şi presărat cu numeroase obstacole.

ÎN ÎNTRECERE CU NATURA

Cauciucul, ştim cu toţii, este produs de seva unor arbori tropicali. Această sevă — latex — se prelucrează, se vulcanizează şi se obţin din ea diferite produse de cauciuc.

Dezvoltîndu-se, industria cere însă mai mult cauciuc decît produceau cîteva ţări, favorizate de climatul tropical, unde pot creşte arborii care-l oferă omului. Şi chimiştii, după nenumărate încercări, au început să fabrice cauciuc sintetic, asemănător cauciucului natural. Un merit deosebit în această privinţă l-a avut savantul sovietic S.V. Lebedev, care, pentru prima dată, a dat un proces tehnologic pe baza căruia în U.R.S.S. s-a produs cauciucul sintetic.

Dar chimiştii nu s-au oprit aici. În încercările lor, ei au mers şi mai departe: au fabricat cauciucuri sintetice care sînt superioare în multe privinţe cauciucului natural. Aceste cauciucuri noi nu se tem de foc, nu sînt atacate de benzină sau de alţi produşi chimici, se uzează mult mai greu decît cauciucul natural şi au încă multe alte proprietăţi preţioase.

MAI TRAINICE, MAI CĂLDUROASE, MAI IEFTINE

Cu fibrele sintetice s-a întîmplat la fel. În dorinţa de a găsi fibre care să poată înlocui lîna sau mătasea, chimiştii au produs fibre sintetice care sînt superioare atît lînii cît şi mătăsii şi, ce-i mai important, sînt mult mai ieftine. Cui nu-i este pe gust un costum de terilenă, o bluză din rolan sau o cămaşă din relon? Pe lîngă că sînt rezistente şi se spală uşor, aceste produse prezintă şi marea calitate de a nu se şifona. Durabile, călduroase, ieftine, ele şi-au asigurat larga apreciere a tuturora. Dar să nu credeţi că fibrele sintetice se transformă numai în lenjerie, costume, blănuri sau ciorapi, industria le aşteaptă de asemenea cu nerăbdare. Din fibre sintetice se fac plase, filtre deosebit de rezistente la acţiunea agenţilor corozivi, îmbrăcăminte de protecţie, învelişuri electroizolante etc.

CE SÎNT PRODUŞII MACROMOLECULARI ?

În prezent, petrolul şi gazul metan reprezintă materii prime pentru sute şi mii de produse sintetice care nu-şi găsesc asemănare în natură. Aceste produse îşi găsesc aplicaţii în toate domeniile industriei, agriculturii şi ale vieţii de toate zilele. Este vorba de produşii macromoleculari (polimeri), din care fac parte cauciucurile sintetice, fibrele sintetice şi masele plastice.

Ce sînt, în fond, produşii macromoleculari (polimerii)? După cum le spune şi numele, ei sînt substanţe alcătuite din molecule foarte mari care s-au format, la rîndul lor, prin unirea unui număr foarte mare de molecule mai mici, formînd în final un lanţ lung. Datorită lungimii mari a acestor macromolecule au luat naştere o serie de proprietăţi noi ale produşilor respectivi, ca: rezistenţa, flexibilitatea, elasticitatea. Moleculele mici (monomerii), adică substanţele din care se fabrică macromoleculele, se obţin din petrol şi din gaz metan.

De exemplu, pentru a obţine polietena, una dintre cele mai apreciate mase plastice, trebuie să avem etenă. Etena este un gaz care se obţine prin cracarea diferitelor fracţiuni de petrol sau din gazele de sondă. Dar am vorbit de cracare fără s-o explicăm măcar în linii generale. Prin cracarea petrolului se înţelege supunerea lui la temperaturi ridicate. Datorită acestor temperaturi au loc o serie de procese chimice prin care se transformă fracţiuni grele de petrol în fracţiuni mai uşoare. Printre acestea se află şi etena.

Această etenă se polimerizează — adică, sub influenţa temperaturilor şi presiunilor ridicate (1500—2000 atm.) sau a unor catalizatori speciali, mai multe molecule de etenă se unesc şi alcătuiesc o moleculă mare de polietenă. Prelucrîndu-se cu ajutorul maşinilor speciale, din polietenă se fac conducte, peliculă de ambalaj, jucării.

Aşa cum s-a întîmplat cu cauciucul şi cu fibrele sintetice, cînd, în dorinţa de a imita natura, oamenii au depăşit-o, producînd cauciuc şi fibre cu

calităţi superioare celor existente în natură, tot aşa s-a întîmpat şi cu masele plastice.

CINE FOLOSEŞTE MATERIALELE PLASTICE?

Aproape că nu există domeniu al tehnicii sau al vieţii în care masele plastice să nu fie căutate şi apreciate. De aceea, se spune, pe drept cuvînt, că trăim în „secolul polimerilor".

Din răşini poliesterice cu fibre de sticlă sau din alte materiale plastice se fabrică carcase de automobil, care sînt de 3 ori mai uşoare decît cele din metal şi tot atît de rezistente, corpuri de vase maritime şi fluviale, bărci, cisterne pentru petrol, lagăre, roţi dinţate, detalii pentru motoare electrice, vagoane de cale ferată etc. În prezent, masele plastice au înlocuit în bună parte nu numai metalele neferoase (cupru, plumb, zinc, aluminiu etc.), dar au început să înlocuiască — şi încă cu succes — fonta şi oţelul.

Proprietăţile lor electroizolante le-au făcut să fie de neînlocuit în industria electrotehnică, ca izolatori de conducte, carcase pentru aparatele de radio şi zeci şi sute de alte piese. După unele calcule, o tonă de masă plastică ca izolator electric înlocuieşte 4 tone de plumb, care pot fi folosite în alte domenii.

Unele materiale plastice, sub formă de uleiuri, cum sînt uleiurile siliconice, au proprietăţi deosebit de interesante. Ele nu permit aşezarea apei pe suprafaţa lor (sînt hidrofuge). Cu aceste uleiuri se ung motoarele electrice destinate să lucreze sub apă sau geamurile de la maşini (parbrizurile), pentru ca picăturile de ploaie să nu mai rămînă pe ele.

Există materiale plastice care rezistă la temperaturi de 300—400°C, nu ard şi nu sînt atacate de nici un fel de acizi. Aceste materiale sînt mult căutate în industria chimică şi, sînt folosite ca materiale pentru garnituri, tuburi, conducte, cît şi în alte domenii, cum ar fi domeniul aviaţiei supersonice, unde viteza mare a avioanelor duce la creşteri mari ale temperaturii fuzelajelor.

Din materiale plastice se fac nenumărate obiecte de uz casnic. Ele pot fi uşor spălate cu apă şi săpun şi, în acelaşi timp, au o mare varietate de culori.

În ultimii ani, şi agricultura a început să folosească din ce în ce mai mult materialele plastice. Pentru irigaţii, de exemplu, se folosesc canale căptuşite cu polietenă sau chiar conducte din polietenă. Serele construite din acest material plastic au dat rezultate deosebite; preţul lor scăzut şi posibilitatea rapidă de a le amenaja oferă perspective dintre cele mai promiţătoare. Peliculele din polietenă sînt transparente pentru razele ultraviolete, ceea ce determină o creştere normală a plantelor.

Iată numai cîteva dintre domeniile de întrebuinţare a acestor noi şi preţioase materiale. Ţara noastră, care posedă mari bogăţii de petrol şi gaz natural, a dezvoltat în ultimii ani această importantă ramură a chimiei. La Săvineşti, Borzeşti, Făgăraş, Bucureşti şi în alte oraşe, s-au creat uzine, fabrici şi secţii unde se produc şi se prelucrează diferite materiale plastice şi fibre sintetice necesare industriei, agriculturii şi vieţii zilnice a oamenilor.

Şi veşnicii căutători — chimiştii — nu se opresc aci. Ei caută, inventează continuu produse pe care oamenii nici nu le visau cîndva. Ei fac dovada puterii nemăsurate a ştiinţei, scoţînd din produsele pe care le oferă natura substanţe şi bunuri noi, mai bune şi mai frumoase şi chiar unele care nici nu există în natură.

Ing. FLORIAN LUCA

Încercaţi şi voi

Faceţi o pilă electrică dintr-un... măr!

Luaţi un măr mai mare şi puţin acrişor. Despicaţi mărul în jumătate şi păstraţi pentru experienţă una din jumătăţi. Introduceţi în această jumătate de măr două plăci, una de cupru (Cu) şi cealaltă de zinc (Zn). Plăcile să aibă dimensiunile de 2×3 cm şi să nu fie oxidate. Înfigeţi plăcile în măr la o distanţă de 1—1,5 cm între ele. Aţi alcătuit în felul acesta o pilă electrică. Vreţi să vă convingeţi?

Legaţi de bornele unui miliampermetru sau ale unui galvanometru sensibil cele două plăci ale pilei astfel formate. Veţi constata că acul miliampermetrului deviază, deci prin circuitul realizat trece un curent electric. Explicaţia: cele două plăci (Zn şi Cu), metale cu activitate chimică diferită, constituie polii elementului, iar sucul acid al mărului, substanţa care va reacţiona în mod diferit cu cele două metale. Aţi creat astfel condiţia apariţiei unei diferenţe de potenţial şi deci a unui curent electric în circuitul obţinut.

Fierbeţi apa într-o cupă de... hîrtie!

Tăiaţi dintr-o hîrtie rezistentă o formă circulară cu diametrul de 15 cm. Dintr-o bucată de sîrmă de fier formaţi un inel cu diametrul de 7 cm.

La un capăt curbaţi în formă de toartă sîrma, astfel încît inelul să aibă o poziţie orizontală cînd se va înfăşura restul de sîrmă pe o luminare, aşa după cum se vede în figură. Înfigînd un ac cu gămălie în luminare sub elicea de sîrmă o veţi menţine în poziţia voită. Bombaţi puţin hîrtia pentru a-i da o formă concavă şi aşezaţi-o pe inel, avînd grijă să rămînă o margine de aproximativ 2 cm hîrtie deasupra inelului. În felul acesta veţi putea turna în forma de hîrtie destulă apă pentru ca nivelul ei să urce puţin deasupra inelului de fier, condiţie indispensabilă pentru reuşita experienţei. În sfîrşit, aprindeţi luminarea şi reglaţi înălţimea inelului astfel încît vîrful flăcării să ajungă în centrul hîrtiei.

După puţin timp apa va începe să fiarbă, însă hîrtia va rămîne intactă, deşi este atinsă de flacără. Explicaţia e simplă: toată căldura flăcării este absorbită de apă, pentru a trece din stare lichidă în stare de vapori.

AM FOST ÎN LUNA' !

Gata sîntem de plecare.
N-ați uitat nimic, copii?
Știți că nu e viață-n Lună;
nu-i nimic, de-acum va fi.

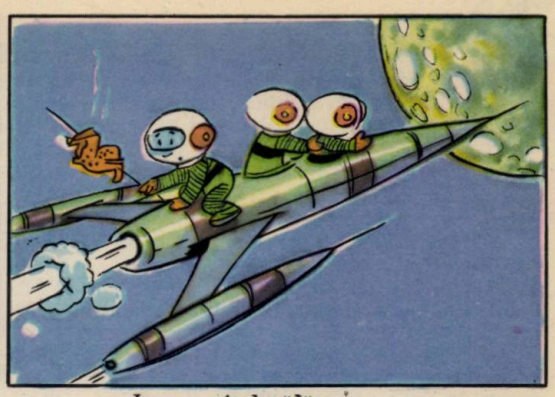

Iar pe cînd călătoria
fu aproape de sfîrșit,
veseli, noi la focul navei
o găină am prăjit.

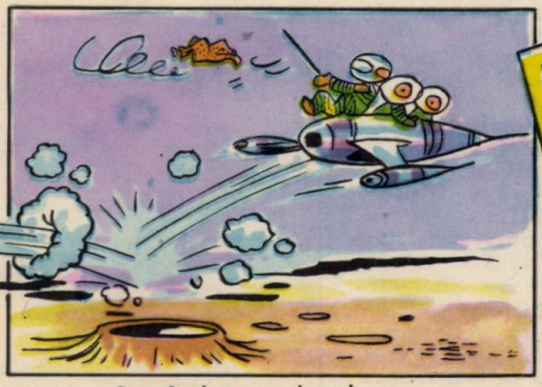

S-aselenizăm, prieteni,
după cum vedeți, e greu;
cratere prăpăstioase
întîlnim în drum mereu

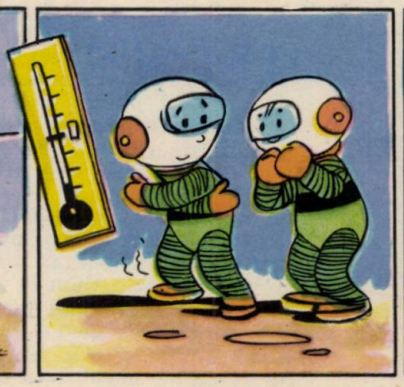

Și-i un frig de ne îngheață
răsuflarea sub costum;

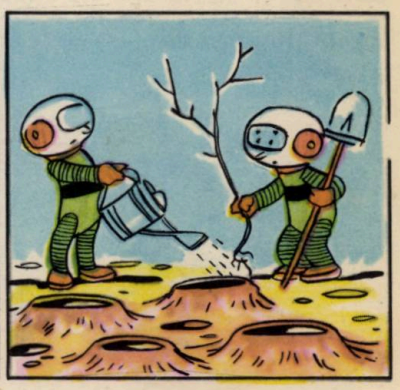

ca să ne-ncălzim, la treabă
am pornit. Și uite cum:

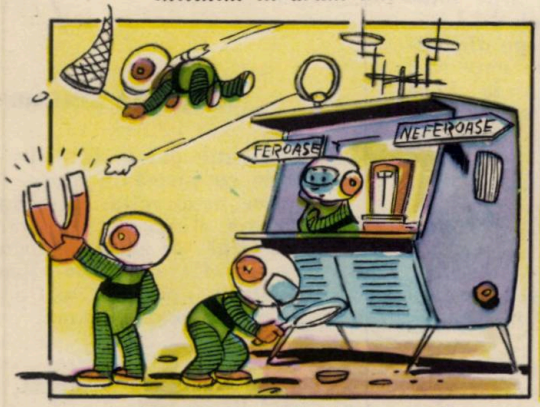

După cum voi știți prea bine
cad și-aici meteoriți.
Fierul vechi de-aceea-l strîngem
cum sîntem obișnuiți.

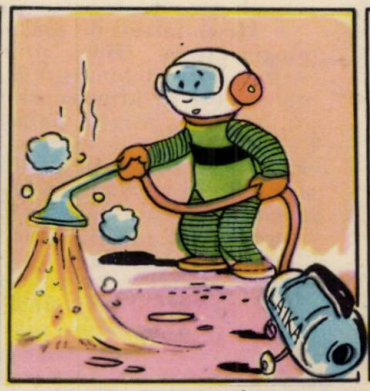

C-un aspirator, la treabă,
am pornit și mai apoi,

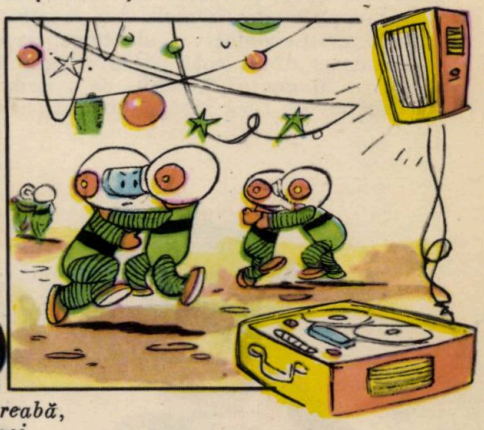

fiindcă nu e atmosferă
facem atmosferă... noi.

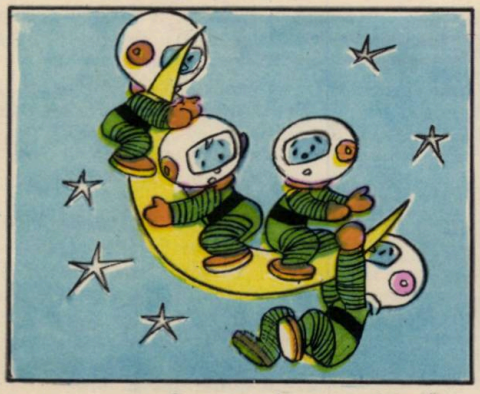

Luna nu-i așa, prieteni,
cum o desenam cîndva.

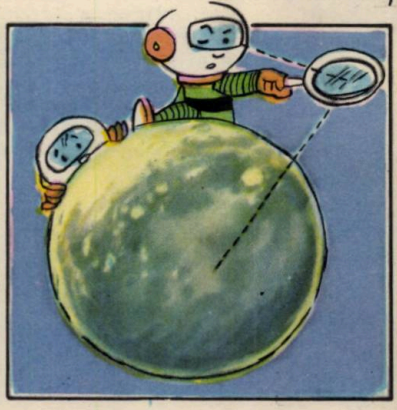

Forma ei adevărată
am pornit a-i cerceta.

Către partea ei umbrită
noi am mers croind poteci
și-am văzut crescînd acolo
o mulțime de ciuperci.

(Continuare în pag. 32)

Creionul fe...

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

O caricatură la gazeta de perete se schimbă o dată la o lună sau la două săptămîni. Eroii ei se pot schimba însă mult mai rapid. Într-o după-amiază, în cazul de faţă. În această privinţă nu e prevăzut nicăieri vreun soroc. Bineînţeles, e un record aproape fantastic, dar trebuie spus de la bun început că şi întîmplările acelei după-amieze au fost de-a dreptul fantastice.

Dar iată cum s-au petrecut faptele...

În după-amiaza cu pricina, cei doi aveau în faţă cărţi şi caiete deschise, scriau şi mai ales ştergeau, aplecaţi în unghi de aproape 90 de grade asupra măsuţei de lucru, aşa încît... Aşa încît cineva privindu-i, din stradă, de pildă, ar fi fost pe deplin convins că învaţă. Era însă de-ajuns să te apropii

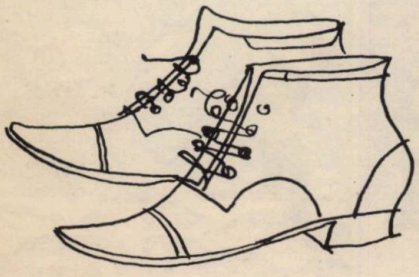

de ei ca să-ţi dai seama dintr-o ochire că îşi pierd vremea. La prima vedere, repetau la fizică, fiindcă, aşa cum îi sfătuise Alecu, prietenul şi vecinul lor, desenau pe rînd schemele din manual. Dar cum? Locomotivei electrice Mişu îi desenase drept roţi patru mingi de fotbal... Magnetul în chip de potcoavă desenat de Lică atrăgea un sandviş

uns cu note de nouă şi zece... În clocitoarea artificială, puişorii ce spărgeau coaja ouălor deveniseră pui gata pane. Apoi cei doi ştergeau totul şi, din incubator, de pildă, nu mai rămînea decît o tavă cu un fel de struţi prăjiţi... şi altele... şi altele...

Afară ploua şi, aproape toropiţi de ţîrîiala monotonă ce, deocamdată, îi oprea să iasă în curte la joacă adevărată, cei doi începură să filozofeze cu glas tare:

— Ciudată treabă, mormăi Mişu ţinînd creionul cu gumă în dreptul ochilor. Te uiţi la creionaşul ăsta... Nu e mai mare ca un chibrit, iar guma e cît o bomboană. Şi totuşi, pe hîrtie faci ce vrei cu ele... Desenezi o locomotivă, îi adaugi vagoane, linie ferată, un triaj dacă vrei... şi dacă vrei, întorci acest neînsemnat beţigaş cu grafit şi le ştergi cu guma lui pe toate, într-o clipită, sau laşi numai roţile, sau numai linia ferată...

— Şi ce-i ciudat într-asta? înălţă din umeri Lică. Asta-i menirea gumelor: să şteargă.

— Da, consimţi Mişu. Pe hîrtie. Dar mă gîndesc, continuă el cu ochii pierduţi în zare şi răsucind creionul, ca o mustaţă între nas şi buza răsfrîntă, dacă gumele astea ar avea o putere ceva mai mare... Cum să zic? Să poată şterge la o scară mai mare! Înţelegi? Să şteargă ceea ce nu-mi convine nu de pe hîrtie, *ci din realitate!* Orice! De exemplu, norul ăsta care toarnă... toarnă...

— Ce ai cu el? întrebă Lică.

— Nu putem juca o „miuţă".

— Adevărat. Şi mie îmi arde mingea sub picioare, recunoscu obidit Lică.

— Îţi aminteşti de acel rege din mitologia greacă, Midas mi se pare că-l chema, care dobîndise puterea de a preface tot ce atingea cu mîna? Stîlpii, copacii, pereţii palatului, totul. Ei bine, începu să vibreze Mişu, semn că ideea se conturase pe deplin şi tocmai ieşea la iveală, cam aşa ceva, dar, invers, să poată face guma mea: să şteargă stîlpi, pereţi, copaci... Lui Lică ideea nu i se păru nici măcar ciudată.

— Şi eu am citit o poveste asemănătoare, zise el. Despre unul care putea despica cu biciul orice piatră.

— Ei vezi? prinse Mişu din zbor argumentul. Aşadar, ceva asemănător s-a mai întîmplat... Închise ochii, continuînd să vibreze. Şi apoi, cu creionaşul să faci la loc ceea ce ai şters, după porţia inimii...

Lică oftă adînc.

— Ar fi frumos. Ca în basme...

Fără ca ei să-şi dea seama, basmul era aproape. Ciocăni la uşă în aceeaşi clipă. Avea vocea fratelui mai mic. Mişu ştia ce înseamnă asta: îl ruga, ca de obicei, să-i dea un lustru la ghete.

Luă ghetele fără chef, privindu-le nemulţumit.

— Uite, vezi? vorbi silnic în timp ce aşeza ghetele pe un ziar. Măcar asta să poată face guma noastră. Să ating ghetele cu ea şi... Lică!

Ţipase şi se aşezase moale pe scaun. Lică se ridicase în picioare.

— Au dispărut! Ghetele!! Nu mai sînt...

— Erau pe ziar...

Pe ziar nu mai erau. Nici sub scaun... Căutară îngenunche ai pe sub masă şi deodată se ridicară în picioare. Cu masa în cap, dar asta nu-i deranja.

— Lică, băiatule! Să ştii că guma noastră a devenit fermecată... A şters ghetele! Le-a şters de tot...

— E oare cu putinţă?

— De ce nu? Midas...

— Lasă-l în pace! Ştii ce? Mai încearcă o dată... Cu altceva...

— Stai, tresări Mişu ca izbit de o idee, dar Lică nici nu mai era la oglindă. Intrase sub pat şi în clipa următoare ieşea cu pisica în braţe.

— Toarce, nenorocita... Nu bănuieşte nimic. Acum atinge-o cu guma...

Peste o clipă, pe masă, în locul pisicii negre, se afla o arătare albăstruie, lungă şi slabă, ce-şi încovoia spinarea şi... torcea, mirosind guma.

— E tunsă!

— Chilug!!!

— Să nu puie gura pe gumă, că s-a ars. Zîttt! Pisica zvîcni neliniştită din coadă, în timp ce băieţii ţopăiau în jurul ei.

Experienţa a reuşit!

Se auziră bătăi în uşă. Era tot fratele lui Mişu. Venise după ghete.

— Lică, ce-i de făcut? Ghetele lui s-au şters de tot...

— Desenează-i repede o pereche!

Peste o clipă ghetele se aflau în mîna fratelui.

— Parcă-s noi, se veseli acesta şi plecă, în timp ce Mişu răsuci cheia în urma lui.

— Mişule, răzbătu de dincolo vocea furioasă a lui frate-său, ce-i cu ghetele astea? Nu sînt ale mele... Stîngul nu intră de loc, iar dreptul e prea mare..

Lică se uita prin gaura cheii.

— Îl văd. E foarte furios. Auzi cum bate? Trezeşte toată casa... De afară fratele continua să ţipe:

cu guma mecată

Ilustrații: PUIU MANU

— Deschide imediat. Ce ghete sînt astea? Unde-s șireturile?

— Acum vine mama! îngăimă pierdut Mișu.

— Nu s-ar putea să ștergem... gălăgia? sugeră indispus Licã.

— Cu ce?

— Cu guma. Pune-o în dreptul ușii.

Ei bine, da! Guma ștergea și gălăgia. Nu se mai auzea nimic. Doar ușa tremura sub izbituri. Prin gaura cheii se vedea clar: fratele lui Mișu lovea cu piciorul, bombănea, urla...

— Acum ce facem? Ținem guma așa pînă scoate ușa din țițîni?

— Știi ce? Fă-i, pînă nu se termină creionul, cîteva perechi de pantofi. Ca la cizmar: să-și aleagă...

Mișu păli. Licã avea dreptate: din creionaș mai rămăsese un căpețel.

— Și n-a văzut nimeni minunea! Licã, sus! Hai pe la colegi să le arătăm ce puteri avem. Mergem la Chiru, băiatul remizierului de la lapte. Au un cal... E așa de blînd, se lasă călărit... Ce-ar fi să-i facem o pereche de aripi? Ce zici? Am văzut într-o poză un asemenea cal... Pegas îi zicea... Îți dai seama ce-ar fi? Am avea Pegasul nostru...

— Formidabil! se înflăcără Mișu. N-am mai întîrzia la școală. Numai că, se opri el, nu înțeleg de ce trebuie să mergem la Chiru? Facem și calul. Calul nostru!

— Unde? Pe ce? N-avem atîta hîrtie...

— Pe perete! izbucni Mișu. Aici. Uite așa, începu el să deseneze, cînd se auziră iarăși ciocănituri în ușă. Cei doi tresăriră.

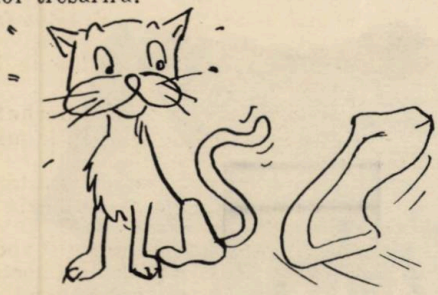

— O fi iar fratele tău.

Mișu se uită la ceasul din perete.

— El a plecat. O fi luat alte ghete... Ăsta-i Alecu, a venit să învățăm împreună. A promis că vine la cinci...

— Ce facem cu pisălogul ăsta?

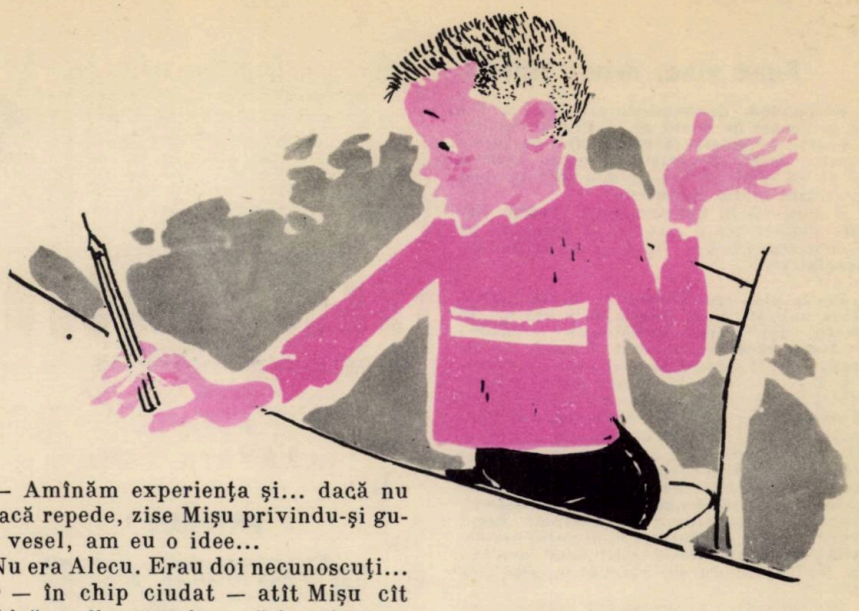

— Amînăm experiența și... dacă nu pleacă repede, zise Mișu privindu-și guma vesel, am eu o idee...

Nu era Alecu. Erau doi necunoscuți... dar — în chip ciudat — atît Mișu cît și Licã ar fi putut jura că-i mai văzuseră pe undeva. Musafirii se așezaseră în fotoliu picior peste picior și ridicaseră picioarele pe masă, ca și cum ar fi fost la ei acasă și cum, între noi fie vorba, făceau cîteodată și cei doi cînd rămîneau singuri acasă.

— Cine sînteți? întrebă vag indispus Mișu. Nu vă cunosc...

— Mă mir, vorbi unul dintre vizitatori. Sîntem de la gazetă.

— Ați venit în legătură cu guma fermecată, nu-i așa?

— Exact, confirmă fără urmă de zîmbet al doilea vizitator.

— Și de la ce gazetă, dacă ne îngăduiți să întrebăm?

Cei doi se priviră o clipă, apoi vorbiră într-un glas.

— De la gazeta de perete!

— Cum așa? Cine sînteți?

— Sîntem caricaturile voastre. De două zile de cînd a apărut desenul la gazetă, toată lumea rîde de noi.

— Adică de noi, rectifică Mișu.

— E același lucru, i-o retezară vizitatorii, apoi unul dintre ei surîse. Ce-i drept, e un desen ingenios... Deasupra scris mare cu tuș: „La ce visează Mișu și Licã?" Apoi desenul: voi doi — adică noi — ținînd în brațe un creionaș cu gumă în mărime naturală, iar dedesubt explicația: „Creionul și guma fermecată"... De două zile se prăpădesc toți de rîs în școală și pe bună dreptate...

— Dar există un asemenea creion! izbucni Mișu.

— Există o asemenea gumă, i se alătură Licã.

— Ștergeți-ne atunci, glăsuiră ei, vă rugăm... Ispăviți-ne chinul.

— Nimic mai simplu, vorbi Licã. Iată, continuă el suflecîndu-și mînecile ca un scamator, acum apropii guma de voi, apăs, șterg... Gata! Ați dispărut!

— Ura! S-au dus! Nu mai e caricatura! strigă Licã sărind în fotoliu.

— Aș! E la locul ei... Așa cum am desenat-o eu...

Din ușă vorbea... Alecu. Cei doi îl priveau buimaci.

— Ce vă mirați așa? E ora 5. Am venit să învățăm împreună, așa cum ne-a fost vorba. Cît despre caricatură, în definitiv, ce-ați făcut pînă acum ca să dispară de la gazetă?

— Am șters-o, răspunse agresiv Licã.

— Cu ce?

— Cu guma! Cu guma fermecată... Ți-ai bătut joc de noi în caricatură. Ziceai că nu există... Ei bine, uită-te. Astea sînt. Privește-le bine...

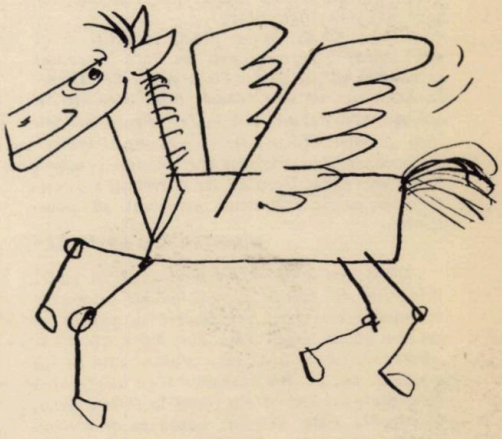

Îi vîrau creionașul cu gumă în ochi. Alecu începu să rîdă cu poftă.

— Ce rîzi? Ți-o putem dovedi pe loc. Acum! Ce vrei să șterg?

Alecu se scotoci în buzunare și scoase o foaie groasă de hîrtie.

— Caricatura asta pe care v-am pregătit-o: la teză, cu un pupitru transparent și cu cartea deschisă în bancă...

Mișu o apucă cu sete.

— Dă-o-ncoace! Apăsă cu guma atît de tare, că hîrtia se rupse. Caricatura însă rămase la locul ei...

— Și totuși e o gumă fermecată, bîigui Licã. Am șters cu ea o mulțime de lucruri...

— Am dat lustru ghetelor fratelui meu, spuse Mișu.

(Continuare în pag. 31)

Poșta redacției

Bună ziua, dragi cititori,

Răspundem detașamentului clasei a V-a de la Școala de 8 ani nr. 5 Piatra Neamț.
Foarte frumoase și calde sînt cuvintele voastre despre tovarășii profesori, care zi de zi vă îndrumă, vă predau într-un mod interesant multe cunoștințe.
E bine că în detașamentul vostru fiecare pionier are o sarcină. O felicităm pe Teodorescu Dorina, fruntașă la strîngerea fierului vechi.

De la pioniera Gheorghiu Maria, președinta unității de la Școala de 8 ani nr. 12 Bacău, am primit următoarea scrisoare:
„Dragă redacție, în clasa noastră, nu de mult, a venit o pionieră nouă, Wetzer Cornelia. E o fată tăcută și chiar puțin retrasă. Multă vreme, eu și colegii mei n-am băgat-o în seamă. N-o prea chemam la jocurile și treburile noastre. Tot în clasă la noi se află și Viorica Iconaru, o fată care învață greu și era amenințată cu corigența la două materii. Pe neobservate, Cornelia a început s-o ajute la lecții. Cele două pioniere s-au împrietenit. După un timp, Viorica s-a îndreptat. Drept urmare, într-o adunare de detașament am hotărît să ne ajutăm mai mult între noi, în așa fel încît nimeni din clasă să nu aibă note sub 7".
Din scrisoarea ta ne-am dat seama că vă pare rău că nu v-ați purtat prea bine cu Cornelia. Vezi, Maria, cînd vine un coleg nou în clasă trebuie să ne apropiem de el cu grijă și prietenie, să-l cunoaștem, să-l facem să simtă că noul colectiv îl primește cu drag...
Scrie-ne ce ați realizat în detașament în privința notelor de la 7 în sus. Vă dorim mult succes.

În numărul trecut al revistei, noi am publicat o scrisoare în care se povestea despre Dana, o elevă bună, care într-o zi nu și-a făcut temele. Ea s-a ridicat la începutul lecției și a mărturisit. Tovarășa profesoară i-a trecut o însemnare în carnet. La sfîrșitul orei, Dana s-a apropiat de profesoară și i-a spus încet că și prietena ei nu și-a scris tema. Într-adevăr, așa era.
Cîțiva pionieri de la Școala de 8 ani nr. 3 Craiova i-au trimis Danei părerile lor despre această întîmplare.

„Dragă Dana, mi-a plăcut faptul că ai avut curajul să recunoști în fața tovarășei profesoare că nu ți-ai scris temele. Era firesc, în acest caz, să ceri colegei tale, care era în aceeași situație, să facă la fel. Procedeul tău însă nu mi-a plăcut. De ce i-ai șoptit tovarășei profesoare la sfîrșitul orei că nici prietena ta nu și-a făcut lecțiile? Ar fi trebuit s-o convingi pe ea (îi ești doar prietenă) să recunoască.

DUMITRESCU ARISTICĂ"

„Dana, eu cred că tu n-ai vrut să strici prietenia cu colega ta. Și, ca nu cumva să se supere, i-ai spus profesoarei în șoaptă că nu și-a făcut tema. Asta nu-i bine. Cred, de asemenea, că tu te-ai mai gîndit: «De ce, la o adică, eu, să fiu însemnată cu notă mică în carnet, iar ea, care a făcut la fel ca mine, să scape?» Este, desigur, vorba și de puțină invidie din partea ta. Și iar nu-i bine. În tot cazul, părerea mea este că datoria colegei tale era să-și recunoască vina. Dar pesemne că prietena ta nu-i curajoasă și nici prea sinceră.

PÎRVULESCU LUMINIȚA"

„Dragă Dana, părerea mea este că asemenea oameni ca prietena ta așteaptă să scape cu fața curată ori de cîte ori sînt vinovați. Și mai cred că întîmplarea aceasta ar trebui să te pună pe gînduri. Ce fel de prietenie există între voi? Tu o spui pe ea profesoarei, însă pe șoptite. Iar ea stă în bancă și pesemne că se gîndește: «Bine că am scăpat». Și nici nu-i trece prin cap să se ridice și să recunoască că nu și-a făcut temele.
Poate îmi vei spune că tu n-ai fi reușit să-ți convingi prietena să mărturisească. Ei bine, numai după această încercare, fără izbîndă, ar fi trebuit s-o spui tovarășei profesoare; și atunci, în fața colectivului, cu glas tare și hotărît.

BADEA CONSTANTIN"

Bravo

REZULTATUL CONCURSULUI „CONSTRUCTORII ISCUSIȚI" ORGANIZAT DE REVISTA „CRAVATA ROȘIE"

PREMIUL I

Excavator-machetă *executată de* **LUPȘA NICOLAE,** *Școala de 8 ani Lechința, raionul Bistrița, regiunea Cluj — premiu:* **un aparat de radio „Turist".**
Macheta unei case stil maramureșan *executată de un grup de pionieri de la cercul de tîmplărie al Casei pionierilor Baia Mare;* **TERDIC CONSTANTIN,** *clasa a VII-a, Școala de 8 ani nr. 3;* **GOGA TRAIAN,** *clasa a V-a, Școala de 8 ani nr. 4;* **PANDI ȘTEFAN,** *clasa a V-a, Școala de 8 ani nr. 3* **BARZ PETRU,** *clasa a V-a, Școala de 8 ani nr. 5;* **CERNEȘTEANU TIBERIU,** *clasa a V-a, Școala de 8 ani nr. 3, și* **VAIDA ȘTEFAN,** *clasa a V-a, Școala de 8 ani nr. 5. Premii:* **ceasuri de mînă, stilouri și treninguri.**

PREMIUL II

Macheta unei rampe de lansare cu rachetă — FRĂSINEANU ION, *clasa a VII-a, Școala de 8 ani Roșiorii de Vede;* **Macheta unei ambarcații de pasageri — LUCA VASILE,** *clasa a VI-a A, Școala de 8 ani nr. 1 Giurgiu;* **Macheta unui vapor și a unei semănători — COSTĂCHESCU DANIEL,** *clasa a VI-a C, Școala de 8 ani nr. 2 Brăila;* **O planșă cu instalație electrică, un motoraș electric, lămpi de masă, aeromodel cu motor de cauciuc** *executate la cercurile Casei pionierilor din Constanța. Premii:* **aparate foto.**

PREMIUL III

Motoraș electric — GOLOGAN CONSTANTIN, *clasa a VII-a, Casa pionierilor Bacău;* **Tractor cu secerătoare — GRIGORE ION,** *clasa a VI-a, Școala medie nr. 3,* **CIOCHINĂ GABRIEL,** *clasa a VI-a, Școala de 8 ani nr. 4 Constanța;* **Tractor cu semănătoare — TOACĂ MARIAN,** *clasa a VII-a, Palatul pionierilor București;* **Sondă machetă —** *Casa pionierilor Galați;* **Turbină „Pelton" — DRAGOMIR ION,** *clasa a VII-a,* **BRATU TILICĂ,** *clasa a VII-a,* **CAMBUR ANDREI,** *clasa a VII-a, Casa pionierilor Brăila;* **Turbină și giruetă — FLĂITARU GABRIEL,** *clasa a V-a C, Școala de 8 ani nr. 56 București;* **Sondă, semănătoare — LUCHIANCIUC CONSTANTIN,** *clasa a VI-a, Școala de 8 ani nr. 12 Brăila;* **Sondă și o ramă traforaj — DRAGOMIR C. CEZAR,** *clasa a V-a A, Școala de 8 ani nr. 1 Ploiești;* **Aparat de radio — PE-**

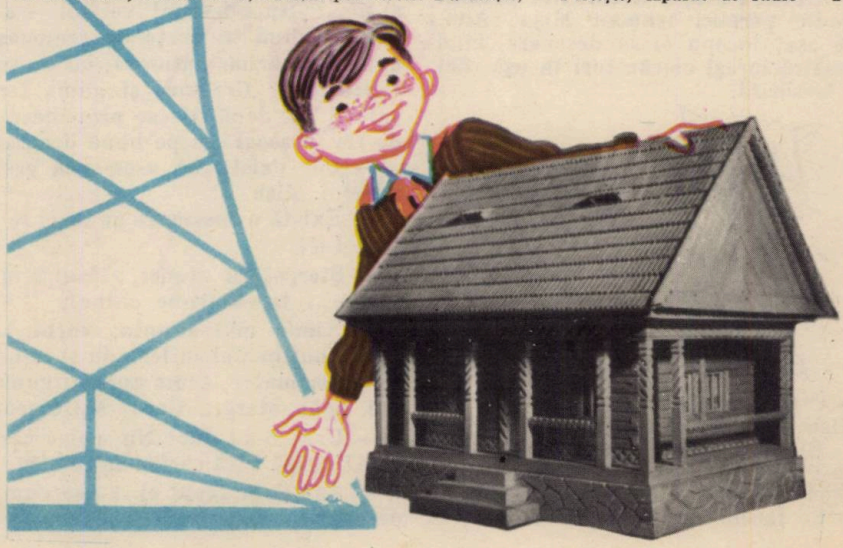

CU SFÎRLEAZĂ

— Sfîrlează! Ce surpriză!
Ne-am întîlnit la expoziția organizată de revista „Cravata roșie" la Librăria copiilor, în București, cu cele mai bune lucrări ale concursului „Constructorii iscusiți".
S-a bucurat și Sfîrlează.
— Hai să-ți arăt expoziția! și Sfîrlează m-a luat de mînă. Ai să întîlnești personaje foarte interesante. Dar să nu te sperii că vom fi cînd ici, cînd colo, într-o clipă. Un reporter trebuie să se deplaseze repede. Prima întîlnire a fost cu un ... excavator. Un băiat îl mînuia de la masa de comandă electrică, iar excavatorul se supunea cuminte.
— Faceți cunoștință: Lupșa Nicolae din comuna Lechința-Bistrița; un prieten al meu. Lupșa e constructorul excavatorului și, după cum vezi, și mînuitorul său.
— Bine, dar asta e o... machetă... o jucărie.
— Poate, mi-a răspuns Lupșa. Dar crezi că nu s-ar putea să conduc eu o asemenea mașină? Sau s-o construiesc?
— Fără îndoială, am murmurat stînjenit, dîndu-mi seama că cel care a construit mașina în mic va putea să devină mai tîrziu un bun constructor de mașini.
În clipa următoare m-am trezit taman pe malul unui fluviu.
— Hei, unde sîntem? am strigat.

constructorilor iscusiți!

LA EXPOZIȚIE

— Unde să fim? Pa malul Dunării, lîngă Giurgiu, mi-a răspuns Sfîrlează. Privește. Se apropie o navă. Hei, căpitane! strigă Sfîrlează, făcînd semne cu batista. Uite-l, îl cunoști? Căpitanul de rangul I Luca Vasile, în prezent elev în clasa a VI-a la Școala de 8 ani nr. 1 din Giurgiu.

— Probabil viitor marinar sau constructor de vapoare, am spus ținînd minte lecția pe care mi-o dăduse Lupșa.

— Și avem încă mulți prieteni aci, în expoziție, m-a lămurit Sfîrlează. Băieți! Ia arătați-i lucrările voastre! strigă el către un grup de trei pionieri.

Am văzut atunci o semănătoare lucrată de Costăchescu Daniel din Brăila și un tractor cu secerătoare, opera lui Grigore Ion și Ciochină Gabriel din Constanța.

— Îți place? m-a întrebat din ochi Sfîrlează.

N-am avut timp să răspund pentru că în fața ochilor aveam un obiect de o deosebită frumusețe. Era o casă artistic sculptată în lemn, de prin părțile Maramureșului.

— Terdic Constantin, Goga Traian, Pandi Ștefan, Barz Petru, Cernești Tiberiu, Vaida Ștefan, toți din Baia Mare, de la școlile nr. 3, 4 și 5, mi-a prezentat Sfîrlează colectivul de constructori.

— Numai că ăsta e începutul, a precizat Terdic. Visăm să clădim blocuri tot atît de frumoase ca și cele ce împodobesc orașul nostru.

— Iar eu am să dau lumină caselor, energie electrică fabricilor și uzinelor.

— Ah, iată-l și pe Gologan Constantin, constructorul motorului electric pe care l-ai văzut adineaori. E din Bacău, de la Casa pionierilor. Fără îndoială că și el va fi un bun electrician. Și n-am vizitat totul, ci de-abia cîteva dintre lucrările cele mai bune, mi-a precizat Sfîrlează. Închipuiește-ți că la concurs au trimis lucrări sute... de pionieri. Unele obiecte sînt lucrate și în colectiv, în școală sau la casele pionierilor.

Întîlnirea mea cu Sfîrlează conteni brusc. Cineva lîngă mine spunea tare: „Vezi sonda aceea semnată de Dragomir C. Cezar din Ploiești?“

Doi pionieri priveau cu atenție sonda.

— Dragomir C. Cezar, viitor sondor sau viitor constructor de utilaj petrolier, m-am gîndit în virtutea obișnuinței ce mi-o făcusem în călătoria alături de Sfîrlează. Dar, cu multe regrete, am băgat de seamă că Sfîrlează nu se mai vedea nicăieri. Am continuat să privesc obiectele singur. „Minții și mîinile pricepute care au făurit toate aceste mici construcții — mă gîndeam — le vor făuri cu siguranță mîine la adevăratele lor proporții“.

A. ENE

TRAȘ VASILE, *clasa a VII-a, Școala de 8 ani nr. 3 Baia Mare* ; **Bărci cu vele — Casa pionierilor Brăila.** *Premii:* **mingi de fotbal și stilouri.**

MENȚIUNI

IUGA MARIA, *clasa a VII-a, Școala de 8 ani nr. 11;* **DRĂGAN FĂNICA,** *clasa a VII-a, Școala de 8 ani nr. 11;* **SPIRIDON SANDA,** *clasa a VII-a, Școala de 8 ani nr. 1;* **TEODORESCU CORNELIA,** *clasa a VI-a, Școala de 8 ani nr. 17 Constanța;* **REZEC ARON,** *clasa a VII-a,* **POPESCU TEODOR DAN,** *clasa a VII-a, Școala de 8 ani nr. 1 Roșiorii de Vede;* **VECERDEA NICOLAE,** *clasa a V-a,* **MOLDOVEANU CORNEL,** *clasa a V-a,* **ION ADRIAN,** *clasa a VI-a,* **CREȚARU GHEORGHE,** *clasa a VI-a, Casa pionierilor din Constanța;* **TINER ERNEST,** *clasa a VI-a, Școala de 8 ani nr. 95 București;* **ENST ALEXANDRU,** *clasa a VII-a, Școala de 8 ani nr. 11 Baia Mare;* **RĂILEANU GHEORGHE,** *clasa a IV-a, și* **AȘTEFANEI SORIN,** *clasa a IV-a, Casa pionierilor Botoșani;* **LICĂ P. PAVEL,** *clasa a VI-a B, comuna Crîngeni, raionul Drăgănești-Olt, regiunea Argeș;* **DIMUȘ ALEXANDRU,** *comuna Dumitrești, raionul Rîmnicu-Sărat, regiunea Ploiești;* **SURDEANU ALEXANDRU,** *clasa a VII-a A, comuna Traian, raionul Brăila, regiunea Galați;* **ANGHELUȚĂ MIHAIL,** *clasa a VI-a B, Școala medie nr. 2 Vaslui;* **SORAN ADRIAN,** *clasa a V-a B, Școala de 8 ani nr. 64 București;* **BIRTU M. DANIEL și PREDOIU F. CONSTANTIN,** *sat Țugurești, comuna Bîrza, raionul Segarcea, regiunea Oltenia;* **MUREȘAN VALENTIN,** *clasa a V-a B, Școala de 8 ani nr. 5 Turda;* **TACHE TUDOR și NEDELCU LICĂ,** *Oltenița;* **ISPAS CONSTANTIN,** *clasa a VII-a, Palatul pionierilor București;* **CERCUL DE RADIOFONIE TIMIȘOARA; STOIAN PETRE și CURCULESCU ȘTEFAN,** *cercul de aeromodele, Casa pionierilor Cîmpina;* **ROȘU MIRCEA,** *Galați;* **PETREA LUCIAN,** *clasa a VI-a, Școala de 8 ani nr. 128 București. Vor primi:* **cărți, pixuri, jocuri distractive.**

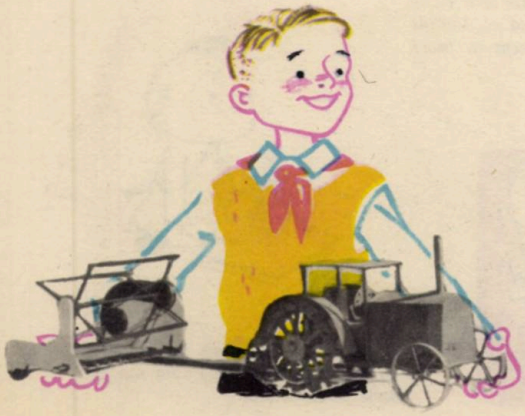

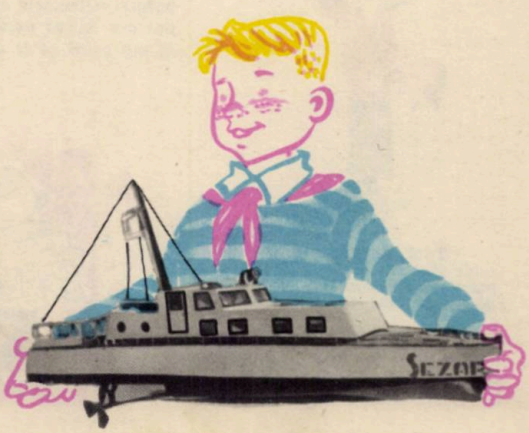

CE SĂ CITIM?

CE SĂ VEDEM?

„CARTEA CU APOLODOR"

La Teatrul „Țăndărică"

Unul din cele mai bune spectacole ale Teatrului de păpuși „Țăndărică" este, fără îndoială, „Cartea cu Apolodor"; recomandația noastră pare de prisos dacă vă amintesc, dragi copii, că acest spectacol a obținut la ultimul Festival internațional al teatrelor de păpuși (Varșovia, 1962) cea mai înaltă distincție.

Pe pinguinul Apolodor, voi îl cunoașteți, de altfel, de acum cîțiva ani, din poemul lui Gellu Naum. Nu l-ați uitat?

„Grăsuț, curat, atrăgător,
În fracul lui strălucitor,
Așa era Apolodor"...

Așa îl veți revedea și acum pe scena teatrului. Cred, de asemenea, că n-ați uitat că micul nostru pinguin era tenor de cor la circul din Obor, apreciat și iubit de toți colegii.

„Dar într-o zi Apolodor,
Spre deznădejdea tuturor,
A spus așa: — Sînt foarte trist!
Îmi place viața de corist,
Dar ce să fac? Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador"...

Și Apolodor pornește în căutarea fraților din Labrador. Această călătorie către Antarctica este un șir lung de peripeții pline de învățăminte. Dar ar fi păcat să vi le povestesc eu și să curm farmecul surprizei pe care v-a pregătit-o Teatrul „Țăndărică".

Vreau numai să vă recomand să priviți cît mai atent desfășurarea spectacolului și să-mi spuneți ce v-a plăcut mai mult: verva cu care regizoarea spectacolului, Margareta Niculescu, a dirijat mișcarea păpușilor, felul original în care au fost realizate marionetele de Ella Conovici sau decorurile pitorești ale lui Ștefan Hablinski?

OLGA BUȘNEAG

HAI SĂ RÎDEM, HAI SĂ RÎDEM, HAI SĂ RÎDEM, HAI SĂ RÎDEM,

— Uite-l și pe Nicu!

— Ce frumos mărțișor are în piept!

— Curios, băieți cu mărțișoare!... Ce-o fi?

— După culoare pare că-i un fel de fruct!

— Ia să-l vedem!

— E fruct?

— Nu, e sos de tocană de la prînz!

— Tată, am văzut la un chioșc, unde sînt ciocolate de 5 lei, niște mărțișoare drăguțe de 1 leu. Îmi dai 6 lei să-i iau unul bunicii?

— Bunico, de 1 Martie aș fi vrut să-ți aduc ghiocei... Dar se găsesc departe. Ei răsar sub butuci, în locuri ferite, lîngă trunchiuri de copaci... Și trebuie să fie departe pînă acolo!

— 5 metri!

— Cum 5 metri, bunico?

— Numai atîția sînt pînă la butucii și lemnele acelea din curte pe care te rog de două săptămîni să mă ajuți să le ducem în beci!

LA TEZĂ

— Vrei un trifoi cu patru foi?

— Prea mult... De-abia am ce scrie pe două foi!

AL. POPOVICI

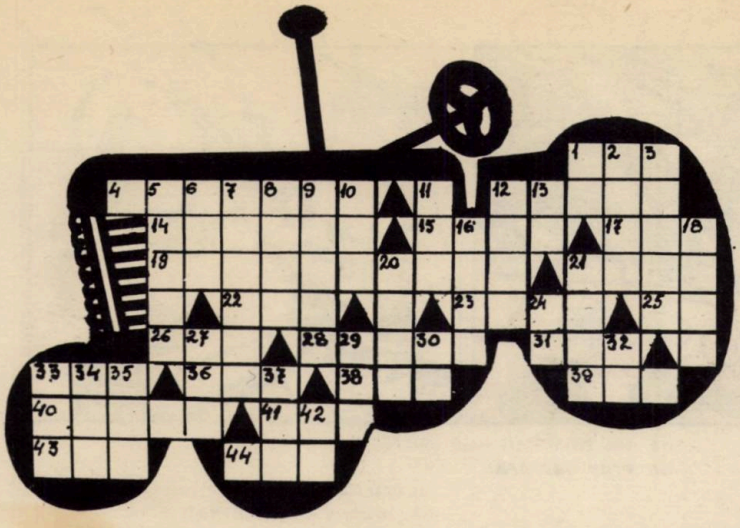

DE-ALE PRIMĂVERII

ORIZONTAL: 1) Cea mai frumoasă lună a primăverii; 4) Calul năzdrăvan de pe ogoarele patriei noastre; 12) Unealtă agricolă folosită la mărunţirea pămîntului arat şi la netezirea brazdelor, în scopul de a acoperi sămînţa; 14) Freamătă de muncă roditoare primăvara; 15) Alt nume dat primei luni de primăvară, numită şi mărţişor; 17) Cereală întrebuinţată în hrana animalelor, la fabricarea berei etc.; 19) Stau cu mîndrie alături de insigna pionierească; 21) Cuvîntul peşte tradus în limba rusă; 22) Pod umblător; 23) Ca floarea de lalea; 25) Măsură agrară; 26) Pronume posesiv; 28) Se bucură de vacanţa de primăvară; 31) Nici ieri, nici mîine; 33) Gospodărie agricolă de stat! 36) Circa (abrev.); 38) Un diminutiv al Emiliei; 39) Împreună cu apa, lumina şi căldura ajută la creşterea plantelor; 40) Cîmpuri peste care au trecut tractoarele; 41) Producţie a clocitoarelor artificiale mult mai abundentă primăvara; 43) Etaj; 44) A dispărut pentru totdeauna de pe ogoarele patriei.

VERTICAL: 1) Început de martie! 2) După aceea; 3) Covorul verde al primăverii; 5) Pămînt care a dat rod bogat; 6) Lac sărat în raionul Tulcea; 7) Poet clasic romîn, autorul versurilor: „Cîntăreaţa dulce-n grai, / Cea numită «perla / Cîntăreţilor din mai», / Dulce va doini din nai / Multe doine, mierla" (din „Concertul primăverii"); 8) Fiul bunicului meu; 9) Indiferent ce; 10) Rumegător din regiunile nordice; 11) Asigură buna desfăşurare a campaniei agricole; 12) Una dintre principalele cereale ale agriculturii noastre; 13) carte! 16) Nu în altă parte; 18) În fund pe cer albastru; 20) De culoarea untului; 21) „Un fir de iarbă verde, o... -ncălzitoare. / Un gîndăcel, un flutur, un clopoţel în floare, / După o iarnă lungă şi-un dor nemărginit, Aprind un soare dulce în sufletul uimit!" (din „Sfîrşitul iernii" de V. Alecsandri); 24) Cuvînt de rămas bun pentru cei mici de tot; 27) Frunzele bradului; 29) Se folosesc în schimbul de produse; 30) Particulă a viitorului; 32) E plină de flori... în toate anotimpurile; 33) Viaţă nouă în satul nou; 34) A brăzda pămîntul; 35) Face schimb de produse cu oraşul; 37) Darul norilor peste cîmpurile arate; 42) În curte!

MIHAI PĂTRAŞCU

Jocul umbrelor

Pe o uşă sau în cadrul unui pervaz se atîrnă un cearşaf care să acopere în întregime uşa sau pervazul. Camera în care stau cei care participă la joc va fi luminată de un bec puternic, în timp ce în încăperea în care stă, în faţa cearşafului, cel care va trebui să ghicească lumina va fi stinsă. Cei din camera luminată trec prin faţa luminii, astfel încît umbra lor să se proiecteze pe cearşaf.

Jucătorul trebuie să identifice persoana respectivă.

Cel care trec prin faţa luminii îşi pot schimba îmbrăcămintea şi pot face diferite mişcări. Cel care a fost identificat trece la ghicit.

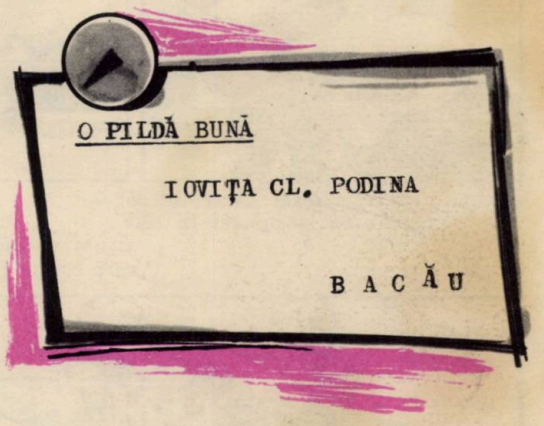

Anagramînd literele anunţului, veţi găsi titlul unei piese jucate la Teatrul pentru tineret şi copii din Bucureşti, precum şi numele autorului ei

---

(Urmare din pag. 27)

— Care ghete? Astea de jos?

Ghetele se aflau într-adevăr, pe un ziar, lîngă piciorul mesei.

— Am făcut un cal pe perete! scînci desperat Mişu. Ar fi zburat ca un avion, dar n-am avut timp să-i desenăm aripile...

— Cai verzi pe pereţi, se supără Alecu. Cine a mai văzut un avion cu un cal putere? Se poate să murdăriţi pereţii? Adă încoace creionul cu gumă... Haide, îl îndemnă el, ce-ţi tremură mîna aşa?

— Ce vrei să faci cu el? întrebă aproape plîngînd Mişu.

— Văd că aţi făcut aici nişte schiţe din cartea de fizică, vorbi Alecu răscolind maldărul de desene. Toate sînt greşite. Hai să le corectăm împreună... Întîi ştergem ce e greşit.

Începu să şteargă cu nădejde.

— Nu mai freca atîta, se termină guma... Mai e un pic din ea, se rugă Lică.

— Ei şi? Am eu una nouă.

— Dar asta e fermecată, credemă... Să spună şi Mişu.

Mişu nu spuse nimic... Se uita la guma care îşi trăia ultimele clipe şi abia cînd auzi un mieunat de undeva de sub dulap se zbîrli furios:

— Zîttt!

— Spune, Mişule, spune, se ruga Lică.

— Prostii, bombăni Alecu. Toate creioanele şi gumele sînt fermecate. De fapt tot ce vedem în jur: case, maşini, totul, pînă şi creionul şi guma noastră s-au făcut la început cu... guma şi creionul. Trebuie doar să le foloseşti cum se cuvine, nu ca nişte copii de trei ani... Şi acum, ascuţiţi-vă creioanele, le porunci el şi aruncă rămăşiţa boantă a creionului. Gumă am eu...

— Şi totuşi ceva... ceva tot aş fi vrut să ştergem, spuse Mişu obidit.

— Da. Caricatura. Se poate? i se alătură Lică şi mai obidit.

Alecu îi privi fără răutate. Zîmbi prietenos:

— Bineînţeles. Asta şi facem acum. Deschideţi cartea... Aşa. În clipa asta s-a şi şters ceva din ea: creionul cu guma fermecată.

(Urmare din pag. 25)

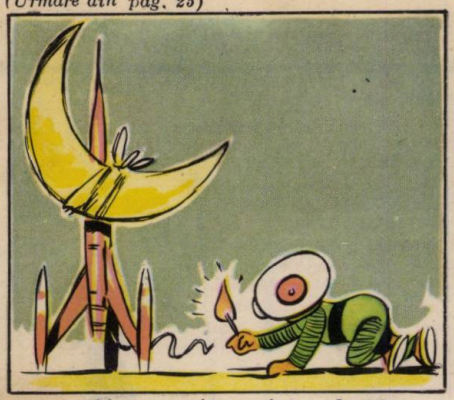

Și-am croit apoi în glumă
o lună de plexiglas.
trimițînd-o cu-o rachetă
prietenilor de acas'.

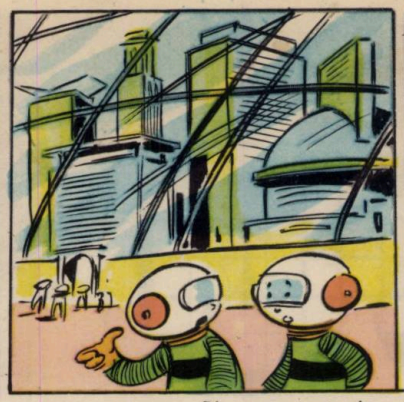

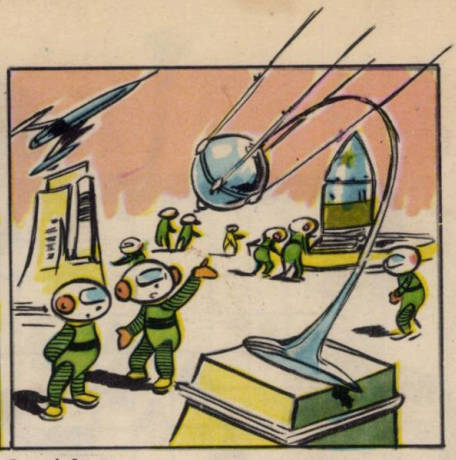

Și am construit sub sticlă
un oraș adevărat,
cuceririlor științei
un muzeu am închinat.

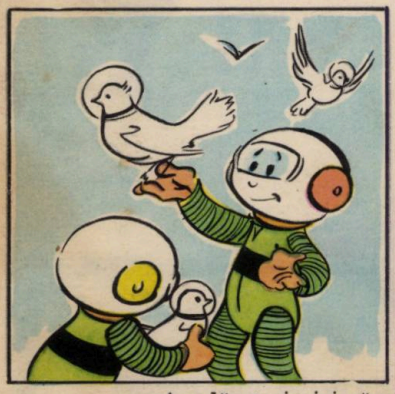

Am lăsat și-aici să zboare
albii porumbei în zări

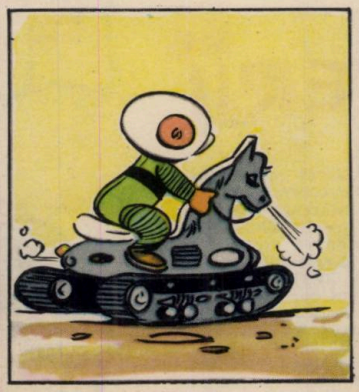

și am născocit mașina
care scoate foc pe nări.

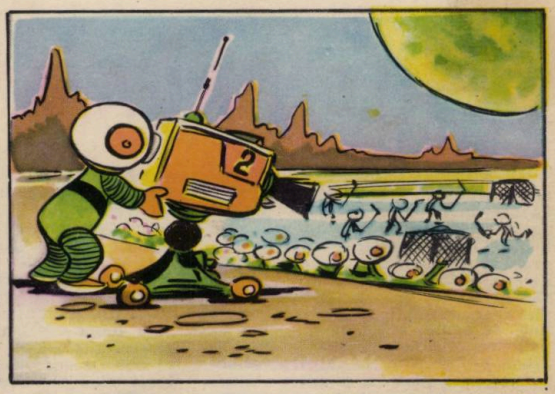

Și-am jucat un meci de hochei
într-un crater înghețat.

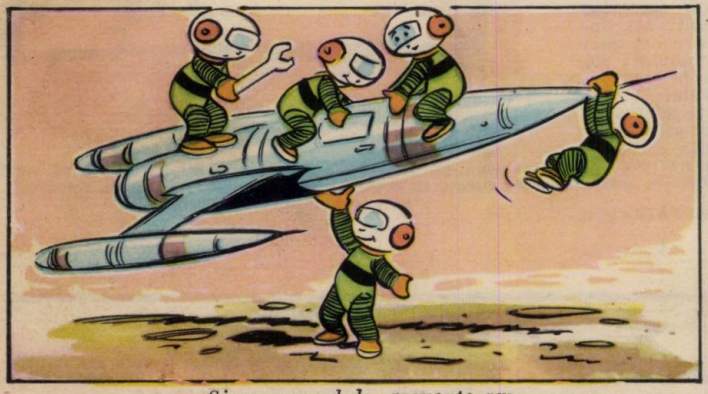

Și-un record la greutate-am
stabilit. Sînteți uimiți?
(Gravitația-n Lună-i
tare mică, cred că știți.)

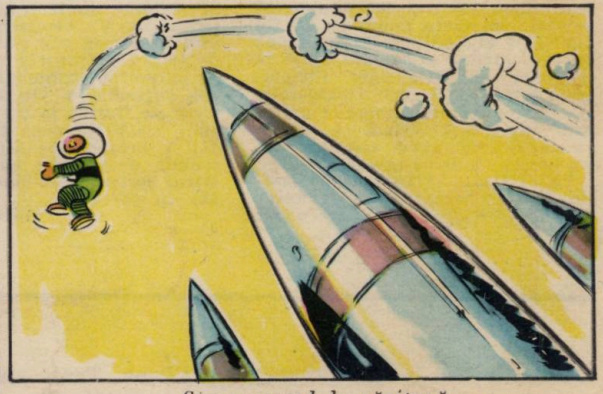

Și-un record la săritură
am făcut imediat.

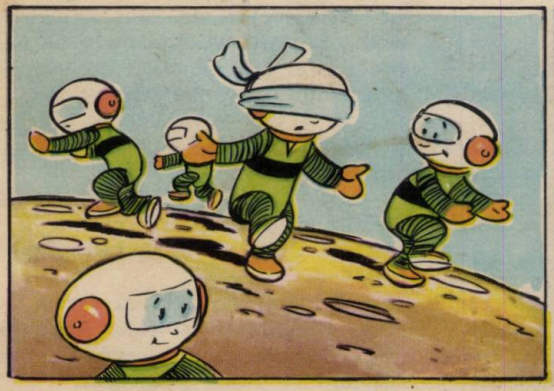

Iar pe vreme de eclipsă
baba oarba am jucat.

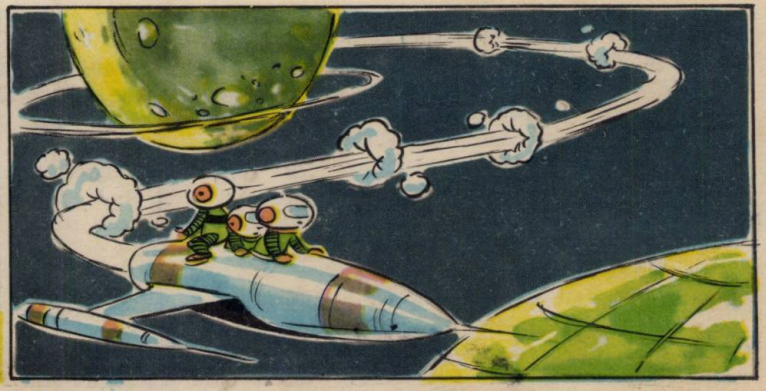

Și-am plecat apoi spre casă
căci ni-era de-acasă dor;

am glumit? povestea noastră
s-o-mplini în viitor.

După o idee din revista sovietică „Pioner"

BIBLIOTECA CENTRALA

Lei 2,50

CRAVATA ROȘIE

Nr. 4 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

BIBLIOTEL
S!

1954

Griji de primăvară

de ION BRAD

Unde sînteţi voi zăpezi?
V-a-nghiţit pămîntul?
Să tot vezi şi să nu crezi:
Ca un ied printre livezi,
Cald, se joacă vîntul.

Haide, sanie, acum,
Sus în pod, drăguţă!
Oare ce-aş putea să-ţi spun?
Prea te-ai ostenit la drum,
Ia-ţi vacanţă, săniuţă!

Numai noi ca un şuvoi
Alergăm pe-afară.
Ce vă ţineţi după noi,
Cu sandale de noroi,
Ploi de primăvară!

Soarele în ajutor
Ca bunicul vine.
Mugurii plesnesc de dor,
Toate florile înflor
Fiind rugate de albine.

Haideţi s-ajutăm, copii,
Uite-aşa în joacă,
Rîndunicile zglobii,
Vrăbiile cenuşii
Cuiburi noi să-şi facă.

— Eu o să le fiu zidar,
Var aduc în ceaşcă!
— Eu cimentul o să-l car
Cu tractorul zis „bondar"
Şi buldozerul „rădaşcă"!

— Dar cine-o să ducă sus
Cuiburile, frate?
— Dacă macarale nu-s,
Cine-o să le ducă sus
Că-s prefabricate?

Păsările, mii şi mii,
Zboară-n stoluri, roată:
— Nici o grijă, dragi copii,
Casele din temelii
Le urcăm pe-aripi deodată!

Şi de cîntec şi de zbor
Freamătă tot cerul:
Sus spre streşini duc uşor
Toate cuiburile lor
Că elicopterul.

— Ce vă faceţi, meşteri mari,
Dac-o să vă ceară
Păsările toate-n dar
Să le daţi un nou cuibar
Fiindcă-i primăvară?

N-o să prididiti atunci
Nici cu cinci uzine!
Din păduri şi de prin lunci
Păsările-or da porunci.
Meşteri, să vă ţineţi bine!

— Supărare nu va fi,
Joacă doar şi pace!

Cîte-s păsări — şi copii!
Cîţi copii — şi bucurii!
Şi-asta ne cam place!

Case nouă, cuiburi lor
Vom zidi într-una —
Cald, pămîntu-i primitor
Şi curînd în ajutor
Va veni şi luna!

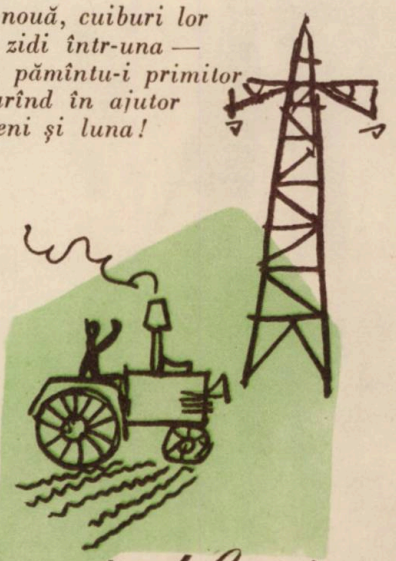

Două flori şi alte nouă

de VIOLETA ZAMFIRESCU

Se roteau cocori şi raţe
Sus, cu primăvara-n braţe.
Era noaptea pe la miez,
Aş fi zis că doar visez.

Dar la geam într-un cais,
Ca prin farmec s-au deschis
Două flori şi alte nouă,
Aburindu-se cu rouă.

Luna peste rînd de plopi
Picura argint în stropi
Să bea mugurii din ei,
Să se-nalţe subţirei.

Dune proaspete de vînt
Miroseau parcă-a pămînt,
Sau a iarbă, sau a flori
Izbucnite mai spre zori.

Aprilie

de FLORENȚA ALBU

A bătut un vînt aseară
Cu-nstelări de primăvară;
Toată noaptea a fost plină
De aripi și de lumină
C-au zburat zăpezile,
Înflorind livezile,
Și-au venit cocoarele
De-au trezit izvoarele.
N-a fost noapte toată noaptea!
Uite zorii. Răsări,
Proaspătă, o nouă zi.
Primăvara, în fereastră,
Ca o pasăre măiastră
Cheamă-n cîmpuri.
Grîul mi-l
Dezmorțește-un vînt de april
Și cum stă-fragil, sub rouă,
Îmi miroase-a pîine nouă.

Început de primăvară

de EMILIA CĂLDĂRARU

Primăvara-i încă numai la-nceput.
Soarele ne-mparte rar cîte-un sărut;
Grînele-s cît niște ace verzi, pitice,
Viorele încă nu-s în pădurice,
Ciripit de păsări încă nu se-aude,
Mugurii abia-și scot capetele crude.
Doar la Colectivă, chiar și fără soare,
Primăvara este-atotstăpînitoare.
Forfotă ca asta n-a mai fost din toamnă.
Peste tot, la lucru, oamenii se-ndeamnă:
Gurește codane, în rochii pestrițe,
Rînduiesc răsaduri fragede-n lăditze,
Că, de mîine, pleacă într-un loc anume
Să sădească-n straturi noile legume.
De la grajd, în șiruri, care pîntecoase
Pleacă spre tarlale cu gunoaie grase.
Lîngă fierărie, altu-i tărăboiul.
De cu zori barosul joacă tontoroiul
Și sub el unealta țipă și strănută;
Dar la urmă, uite-o, parcă-i nou-născută.
În livezi miroase-a fum mocnit, de foi,
Și a var miroase, și a seve noi.
Grădinari cu foarfeci și mîini iscusite
Fac altoiuri, taie ramuri istovite.
În văiug, pe rîul dezghiocat de gheață,
Astăzi, roata morii prinse iarăși viață.
Trec pe drum ciopoare, cu măgaru-n frunte:
Ultimele turme urcă sus, la munte.
Au plecat și bacii. Liniștea se lasă.
Cînd și cînd vreo vacă muge somnoroasă,
Presimțind în aer iz de iarbă crudă;
Cînd și cînd, din alt grajd, îi răspunde-o rudă.
Doar în depărtare, colo, pe ponoare,
Molcom ca bondarii, zumzăie tractoare.
Peste sat coboară cețuri violete.
...Dar deodat' răsună glasuri de trompețe.
Iată pionierii: fete și băieți,
Merg c-un cîntec vesel la sădit puieți.
Toți grăbesc să vadă cum trec pionierii,
Dîndu-le bineți, îi dau primăverii.

Pe la noi

Îl cunoaşteţi pe tovarăşul inginer agronom Petru Amatresei? Nu se poate să nu-l cunoaşteţi. El este preşedintele gospodăriei noastre din Popeşti-Iaşi. Straşnic om! Ne împăcăm cu el foarte bine. De pildă, în iarna asta a fost printre cei care ne-au dat o mînă de ajutor să facem o pîrtie de săniuţe pentru spartachiadă. Primul a ieşit la spartachiadă Valeriu Mongalagiu. A fost mai sprinten şi cu mai mult meşteşug.

Pe toamnă, într-o zi cînd lucram pe lotul experimental, tovarăşul Petru Amatresei a venit şi el. A ascultat tăcut explicaţiile, apoi ne-a spus cîteva vorbe.

— Măi băieţi, zicea el, veniţi pe la livadă, daţi-ne o mînă de ajutor. S-au copt roadele. Mîine, poimîine ieşim la cules. Pînă atunci însă, aveţi grijă voi să nu se scuture fructele, să nu se rupă crengile pomilor

Nu mai puteam de bucurie. Ne-am strîns cu instructorul şi am hotărît să facem în unitatea noastră un cerc de prieteni ai livezilor gospodăriei colective. Încet-încet, numărul celor care se înscriau creştea mereu. Tovarăşul profesor care ne predă obiectul Agricultura ne-a vorbit despre îngrijirea pomilor, despre lucrările în grădină în perioada toamnei. A venit cu noi în livadă şi preşedintele gospodăriei. El ne-a povestit ce venituri au să aducă fructele de acolo atunci cînd vor fi valorificate. În fiecare zi, la orice ceas, se aflau în livadă cîţiva dintre noi. Mai săpau pe ici, pe colo, mai ajutau la tăiatul uscăturilor, mai adunau fructele căzute pe jos. Apoi, cînd a venit culesul, ne-am adunat toată şcoala şi în trei zile nu mai era un fruct pe ramuri.

Cercul nostru, al prietenilor livezii, nu s-a destrămat o dată cu terminarea culesului. Chiar şi în zilele de iarnă mergeam acolo regulat, cu profesorul nostru de Agricultură. Am croit cărări printre pomi. Am scuturat zăpada de pe crengile care se îndoiau, am tăiat uscăturile. Livada e doar în grija noastră, şi acum, în primăvară, sîntem şi mai mulţi cei care ne vom ocupa de ea.

Preşedintele gospodăriei ne cunoaşte pe toţi. Fiecăruia ne spune cîte o vorbă bună. El ne numeşte „cadrele noastre agricole de mîine“, fiindcă, spune el, vom ajunge, fără îndoială, brigadieri în gospodărie şi ingineri. Asta şi vrem noi!

În vacanţă, unii dintre noi au fost în excursii la munte. Alţii au prezentat cu echipa artistică programe frumoase la căminul cultural. La textul brigăzii am lucrat cu toţii, în colectiv. Preşedintele gospodăriei ne-a dat multe idei bune. Am scris chiar şi versuri.

Într-o zi ne-am dus în satul vecin, la Hărpăşeşti, cu camioanele. Cîte drumuri au trebuit să facă ca-

PRIMĂVARA ORAŞELOR Ş

Bărăganul noaptea

de I. SEREBREANU

Lanurile toate
Cîntă, spic cu spic.
S-a culcat pe spate
Un flăcău voinic.

Zările strămută
Umerii săi laţi.
Luna îi sărută
Ochii fermecaţi.

Pieptul, cîtu-i glia,
Saltă uşurel.
Văd aurăria
Stelelor pe el.

Pieptu-i plin de stele
Legănate-n vînt?
Poate-s spice grele.
Nu mai ştiu ce sînt.

Că atîtea stele
Şi nici spice nu-s.
Spune: ce-s, voinice?
El aşa mi-a spus:

— Spice n-or fi ele,
Cum aţi şi văzut,
Şi nu sînt nici stele
Ce-au crescut din lut.

Ci-s medalii, toate
Cîte le-am primit.
... Bărăgane, frate,
Bărăgan iubit.

Te întreabă pruncii,
Glasuri omeneşti:
— Tu Erou al Muncii
Socialiste eşti?

Şi în pacea-adîncă,
El aşa grăi:
— Dacă nu sînt încă,
În curînd... voi fi!

Ci vesteşte-n rime,
Vers scăpărător,
Ţara-n întregime
Fi-va-n viitor

Mîndră eroină
Şi belşug, şi cînt.
Fruntea-mi i se-nchină
Pînă la pămînt.

La redacţie a sosit o scrisoare

ÎNFLOREŞTE SATUL NOSTRU

Dobruşa, satul nostru, este o aşezare mare şi frumoasă, cu 300 de case noi, cu un cinematograf şi magazine noi şi spaţioase, unde găseşti tot ce-ţi trebuie. Dar satul nostru n-a fost întotdeauna aşa. Cum a arătat el cu ani în urmă am înţeles mai bine zilele acestea. Pe la noi a venit un oaspete care şi-a petrecut copilăria în Dobruşa. S-a bucurat tare cînd a văzut cîte s-au făcut pe la noi.

— Nici nu-mi mai recunosc satul, a spus el. N-a mai rămas nici urmă din coşmelii le cele dărăpănate. În copilăria mea, nici pomeneală de cămin cultural, şcoli, cinematografe. Tare sărace mai erau aşezările de prin partea locului. Parcă nici nu-ţi vine a crede că toate s-au schimbat atît. Casele colectiviştilor sînt frumoase, au mobilier nou, aparate de radio.

Aşa este, cum spune oaspetele nostru. E tare bine în sat la noi. Veniţi, dragi prieteni, să-l vedeţi. O să vă primim cu bucurie. Dar pînă atunci am vrea să ştim şi satul sau oraşul vostru cum arată. Aşteptăm să ne răspundeţi.

Unitatea de pionieri Dobruşa-Ştefăneşti, raionul Drăgăşani-Argeş

mioanele... Păi, închipuiţi-vă, dacă numai corul nostru numără 160 de membri... Serbarea pe care am organizat-o la Hărpăşeşti a fost foarte frumoasă. Am legat noi prietenii, am făcut şi un schimb de experienţă cu copiii de acolo, i-am îndemnat şi pe ei să-şi organizeze un cerc al prietenilor livezii.

Acum, în primăvară, în raza satului nostru vor fi gata două iazuri, se plantează salcîmi pe coastele rîpoase, se fac terase pentru viţa de vie.

Într-o adunare de detaşament, pe care am ţinut-o la sfîrşitul iernii, l-am poftit pe preşedintele gospodăriei. El a venit cu dragă inimă şi ne-a povestit ce lucrări noi vor fi începute la primăvară în colectivă. Ne-a arătat schiţe şi planuri care demonstrau cum se va dezvolta colectiva, ne-a explicat că se va constitui o brigadă colectivistă de pescari. Noi ne-am luat angajamentul să-i ajutăm la confecţionatul plaselor. Acum căutăm cărţi care vorbesc despre asemenea lucruri. Tovarăşa bibliotecară o să facă un drum special la Iaşi, ca să ne aducă volumele de care avem nevoie. Zilele trecute am aflat o veste interesantă: cei mai mari, flăcăii şi fetele, pregătesc un program artistic nou pentru căminul cultural.

Frumos e pe la noi în aceste zile de primăvară. Pe uliţe zburdă prichindei, copacii sînt toţi în floare. Pe lotul experimental a început să răsară tot ce am semănat. A înverzit şi livada colectivei, iar noi, cei de la cercul prietenilor livezii, avem mult de lucru.

DIONISIE ŞINCAN

SATELOR PATRIEI

Au sosit şi răspunsurile

INIMA CELOR DOUĂ CETĂŢI

Oraşul nostru numără mulţi ani şi este o aşezare tare pitorească. Bătrîna cetate străjuieşte orăşelul din timpuri străvechi, iar inima ei era socotită pe vremuri turnul cu ceas.

Astăzi, străvechii cetăţi i s-a adăugat una nouă: Combinatul de sticlă şi faianţă. Îl vizităm adesea cu şcoala. Şi-i mare, încît îţi trebuie cîteva zile ca să-l poţi cuprinde. Împreună cu noul cartier, construit în anii puterii populare, se întinde de la poalele vechii cetăţi pînă hăt, departe, pe malul sting al rîului Tîrnava Mare. Şi-ţi pare tot o cetate. Dar o cetate nouă, de unde pleacă zilnic în toată ţara şi departe peste hotare felurite produse de sticlă şi faianţă de o mare frumuseţe.

Combinatul e acum inima oraşului.

BOGDAN MARIA, clasa a VI-a B, Şcoala de 8 ani nr. 1 — Sighişoara

IUBIT PARTID

de MIHU DRAGOMIR

Eu simt pe umăr mîna-ţi părintească,
abecedarul nou cînd îl deschid,
şi simt puterea ta muncitorească
în tot ce-mi dăruieşti, iubit partid.

Văd zilnic cîte-o schelă înălţată
şi proaspăt, roşu, rîde noul zid,
şi-acelaşi cînt e-n roşia cravată,
aici, pe pieptul meu, iubit partid.

Tu-mi dăruieşti, în cîntec şi în carte,
incandescenţa fierului fluid,
şi drumul mi-l deschizi spre zări, departe,
tu, singurul meu drum, iubit partid.

Tu vrei ca mîndri anii mei să crească,
niciînd în mine visul să-mi închid,
şi simt puterea ta muncitorească
în tot ce-mi dăruieşti, iubit partid.

CARTIERUL DE LÎNGĂ MINE

Cu un an în urmă, m-am mutat împreună cu părinţii într-un bloc nou. În jurul lui, cît cuprindeam cu privirea, erau locuri virane, pustii.

Puţin timp după aceea, într-o dimineaţă, mergînd spre şcoală, nu mică mi-a fost mirarea zărind numeroase schele. Locurile virane s-au transformat într-un mare şantier. Acum acolo se află noul cartier „7 Noiembrie". În cele 25 de blocuri noi ale cartierului locuiesc părinţii colegilor mei, muncitori la întreprinderea „23 August".

COMAN LIVIU, clasa a VII-a, Şcoala medie mixtă „Unirea" — Tg.-Mureş

AM CRESCUT O DATĂ CU ORAŞUL

Sîntem de aceeaşi vîrstă. Cînd m-am născut eu, Oneştiul era un sătuc moldovenesc obişnuit. Am crescut împreună. Sub ochii mei s-au construit combinatul, şiruri de blocuri, parcurile şi celelalte.

Acum, cînd mă urc pe partea cea mai înaltă a dealului Perchin şi privesc oraşul nou, rămîn încîntată de priveliştea

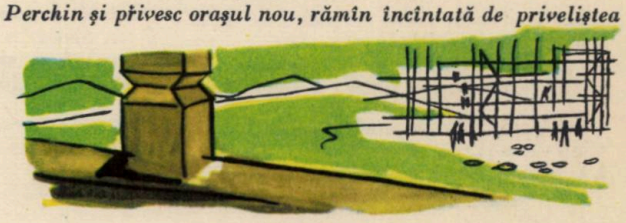

ce se desfăşoară în faţa mea. Întîi se văd nenumăratele blocuri aşezate aproape simetric, apoi, în depărtare, se profilează complexul petrochimic. Nu mă pot sătura privind magis-

trala, cu frumoasele ei spații verzi. Pe aici e mare forfotă, pentru că ea leagă orașul de marele combinat. Autobuze mari, albastre aleargă fără astîmpăr de dimineață pînă noaptea tîrziu. Iar cînd se lasă seara, luminile fluorescente dau Oneștiului o înfățișare și mai frumoasă.

Sătucul de odinioară a dispărut. În locul lui s-a construit un oraș nou. Și încă se construiește mereu.

CHIRCULESCU DANIELA
clasa a VI-a A, Școala de 8 ani nr. 1 — Onești

COLECTIVĂ MILIONARĂ

Primăvara aceasta ne-a adus o mare bucurie. Colectiviștii de la noi din Furculești și cei din Spătărei și-au unit gospodăriile. Din două gospodării colective mici au făcut una mare, bogată și puternică. Averea noastră numără acum aproape 7 milioane de lei.

SUICĂ GEORGETA
Școala de 8 ani — Furculești

Șirul de salcîmi

Boierul a intrat cu-o brazdă bună
În țarina vecinului bogat,
Iar el cu două brazde se răzbună,
Intrînd la alt boier învecinat.

Răzoarele boierilor se mută
Ca valurile zbuciumatei mări.
Hoția poate-ar trece nevăzută,
Dar suie șirul de salcîmi în zări.

Salcîmii străjuiesc și ei răzorul
Pămîntului ce-l are un țăran.
Și cît de-adînc l-a săgetat fiorul
Văzînd cum glia-i scade an de an.

Și din pămînt a mai rămas o sfoară,
Pe care stă ghebos un palid spic,
Și-ncet, cu fiecare primăvară,
S-a subțiat... de n-a rămas nimic!

Dar au rămas salcîmii mărturie
A jafului nesăbuit de ieri
Și gem, prin frunze vîntul cînd adie,
Cu crengile-arătînd către boieri.

Cutremurate parcă de revoltă,
Îi acuzau ca brațul omenesc...
Azi liniștite freamătă sub boltă:
„Pămîntul e al celor ce muncesc".

Colectivista

Știți voi povara ce-a purtat-o ea
De cum deschise ochii mici spre lume?
Ce umilință crudă o rodea
De-a nu avea măcar atît: un nume!

Stăpînul botezase-un neam cîinesc
Și caii lui știau cîte-o poreclă.
La iepuri le-a dat nume franțuzesc,
Deși rodeau nepăsători din sfeclă.

În schimb, copilă, tu cu umeri cruzi,
Tu ce-i ești roabă fără de simbrie,
Oricît îl vei sluji, tu n-ai s-auzi
Că-ți spune într-un fel sau altul, ție.

— „Mai repede!" și strigătu-i jungher.
— „Mai repede! N-auzi? Să speli podeaua!"
— „Mai repede! La scroafe să duci zer!"
— „Mai repede! Cocoanei du-i cafeaua!"

— „Mai repede!" „Mai repede!" în șir,
Îți strigă toți, micuța mea orfană.
Nu ți-ai uitat tu numele? Mă mir
Și simt aici, în stînga, parc-o rană.

„Mai repede!", „Mai repede!"... O fi
Acesta poate numele tău, fată?
Și n-o să-ți spună cît vei viețui
Chiar nimeni oare altfel? Niciodată?

Veni o zi... o, cît n-ai pătimit
Cînd sora-ți, la aceeași curte slugă,
La spuma de dulceață a rîvnit.
Ce-au mai bătut-o! Pîn-a prins să fugă.

Și a fugit, dar groaza n-o lăsa,
O, a fugit mereu, așa de tare,
Că s-o întoarcă nimeni n-ar putea
Nici azi, cînd ar afla o alinare.

Ea s-a zvîrlit în Someșul cel lin...
Și caldă i-a fost primitoarea undă
Și ca o mamă-i murmura blajin...
Iar stufu-l se-aplecă să o ascundă.

Azi stufu dă în lături drepte teci
Și ne arată locul vechii crime,
Deși-o rîvneau ascunsă pentru veci
Acei ce semănau doar țintirime.

El te-a ucis, boierul blestemat!
Și nicidecum a Someșului ape.
O, de-ai putea, copil nevinovat,
Măcar o dată să clipești din pleoape.

Ți-ar rîde fața ta ce doar a plîns
Și zîmbetu-ar cunoaște prima oară
Și ai îmbrățișa cu văzul, strîns,
Atîtea cîte azi ne înconjoară.

În casa-n care voi slujirăți ieri,
Nu tresări de-ți întîlni-vei sora!
Nu-i strigă azi „mai repede!" boieri,
Ci numele-i spre cinstea tuturora.

Odaia-n care-atunci spăla pe jos
E un birou în care ea lucrează.
Colectiviștii vin și respectuos:
„Noroc" și „Jó serencsét" îi urează.

Nu, nu te teme. Nu-s stăpîni mișei.
Pe sora ta cu drag o regăsi-vei,
Căci vezi, biroul ăsta e al ei,
Iar ea e președinta colectivei.

Îi flutură broboada ne-ncetat,
Ba ici, ba peste-ntinsele meleaguri,
Din care mîine grîu-nsămînțat
Larg va întinde aurite steaguri.

Și de-a crescut lipsită de părinți,
Azi mamă-i este țara liberată.
Să urce tot mereu spre biruințe,
Partidul părintește îi arată.

Ce mîndru-i spui pe nume, țara mea!
Azi știu chiar și copiii de la școală
Că deputată e aleasă ea
În Marea Adunare Națională.

Sătenii recunosc drag chipul ei,
Cînd răsfoiesc în seri tihnite ziaru'.
— Ce om!... De-al nostru! Cîrmă de temei.
— Să ne trăiești, tovarășă Zidaru!

— Mai repede-i strigau hulpavi boieri.
Noi o cinstim, că-n muncă e măiastră:
Mai repede să piară ce-a fost ieri!
Mai repede zidi-vom vremea noastră!

Poezii de ION SEREBREANU

FRUNTAȘI LA ÎNVĂȚĂTURĂ

RUNCEANU EMILIAN clasa a V-a B, Școala de 8 ani Horia-Roman

HERESCU FLORICA, clasa a VII-a, Școala de 8 ani nr. 5 Piatra Neamț

FRĂSINEANU ION clasa a VII-a A, Școala de 8 ani Roșiorii de Vede

OLARU ECATERINA clasa a VI-a B, Școala de 8 ani nr. 3 Craiova

CEZAR DRAGOMIR clasa a V-a A, Școala de 8 ani nr. 1 Ploiești

PĂȘIND ÎN TRIMESTRUL III

Cu prilejul începerii ultimului trimestru al anului școlar, redacția revistei noastre a rugat-o pe tovarășa Maria Dumitrescu, profesoară la Școala medie „Mihail Sadoveanu" din București, să stea de vorbă cu voi, dragi prieteni, să vă dea cîteva sfaturi în legătură cu învățătura.

„Primesc cu plăcere", *ne-a răspuns tovarășa profesoară și iată redăm mai jos îndrumările ei.*

„Pășim în trimestrul III, cu care de altfel se și încheie anul școlar. Întrebarea cea mai des pusă acum este: «Vom reuși oare să-i facem pe elevii rămași în urmă să-i ajungă pe ceilalți și să pășească împreună pragul următoarei clase?» Firește că cei care au învățat tot anul vor întîmpina mai ușor și mai simplu ultimul trimestru. Părerea mea este că cei rămași în urmă vor reuși dacă vor porni în această ultimă etapă cu eforturi sporite să învețe susținut. Să nu uităm că ei au de cucerit ceea ce au pierdut în celelalte trimestre: lecții neînvățate, teme nescrise, probleme neînțelese.

În primul rînd lor aș vrea să le dau cîteva sfaturi.

Se înțelege că ajutorul colegului care știe mai bine decît tine la fizică sau la geografie este binevenit. Dar cel mai însemnat este să înveți singur, să încerci să pătrunzi tu înțelesul fiecărei lecții noi predate la ore. Trebuie pus mult preț pe pregătirea temelor acasă. Împărțirea judicioasă a timpului, respectarea programului zilei sînt de mare ajutor. Nu vom transforma ziua de învățătură într-un asalt continuu.

Iată cîteva reguli pe care ar fi bine să le urmeze toți elevii: Nu trebuie să începem temele acasă cu ce e mai greu. Se pornește totdeauna de la lecțiile simple, se continuă cu cele complicate, iar la sfîrșit cele foarte ușoare. În felul acesta se memorează mult mai bine. După o oră, o oră și jumătate de învățătură, se recomandă o pauză de 10—15 minute. Dacă într-o zi, să zicem, ai de pregătit temele la matematică, romînă, istorie, desen, trebuie să începi cu limba romînă, apoi cu matematica, pauză — apoi să urmeze lecția de istorie și la urmă desenul. Paralel cu pregătirea lecțiilor la zi (mă refer din nou la cei rămași în urmă) trebuie să înceapă recapitularea materiei, înainte de a primi temele recapitulative de la școală în vederea încheierii anului școlar.

Pentru înțelegerea lecției, de mare ajutor sînt notițele. Ele te ajută să înțelegi ideile principale ale lecției, să o rezumi mai ușor. Străduiește-te ca măcar acum în ultima perioadă să ai un caiet ordonat și curat de notițe.

Participarea la orele de meditație ajută de asemenea la cucerirea cunoștințelor pierdute și la o mai profundă înțelegere a lecției la zi. Cu o singură condiție: să vii la orele de meditație în mod regulat, nu o dată, iar apoi, de zece ori, nu.

Cunoștințele se consolidează, devin mai temeinice și prin participarea la lucrările din laborator. Așadar, nu pierde nici orele de laborator.

Ca să putem folosi cît mai bine acest trimestru în vederea îmbunătățirii situației la învățătură, fiindcă, s-o recunoaștem, cei slabi la învățătură sînt tocmai aceia care acordă prea mult timp altor preocupări, va trebui redus din timpul de joc, sport sau plimbări.

Aș vrea să spun cîteva cuvinte și elevilor care se mulțumesc cu note de trecere, 5 și 6. În ultimul trimestru ei mai pot încă porni cu toate pînzele sus. Dacă cineva reușește să învețe atît încît să primească 5 și 6, fără îndoială că poate merge și mai departe. Și nu există bucurie mai mare decît aceea de a te întrece pe tine însuți, a-ți dovedi că, dacă vrei, poți totdeauna mai mult. Experiența mea de profesoară mi-a arătat că mulți elevi care au pornit la asalt în ultimul trimestru, care și-au pus toate forțele la încercare, au reușit să treacă clasa, dar ceea ce e mai important este că ei au desprins și o însemnată învățătură, și anume: ce bine este ca de la începutul anului să înveți sistematic, că multe greutăți se pot astfel înlătura. Și în anul care a urmat au tradus în viață această concluzie.

Să sperăm că citind cele de mai sus veți trage și voi toate învățămintele.

Mie nu-mi rămîne decît să vă doresc succes".

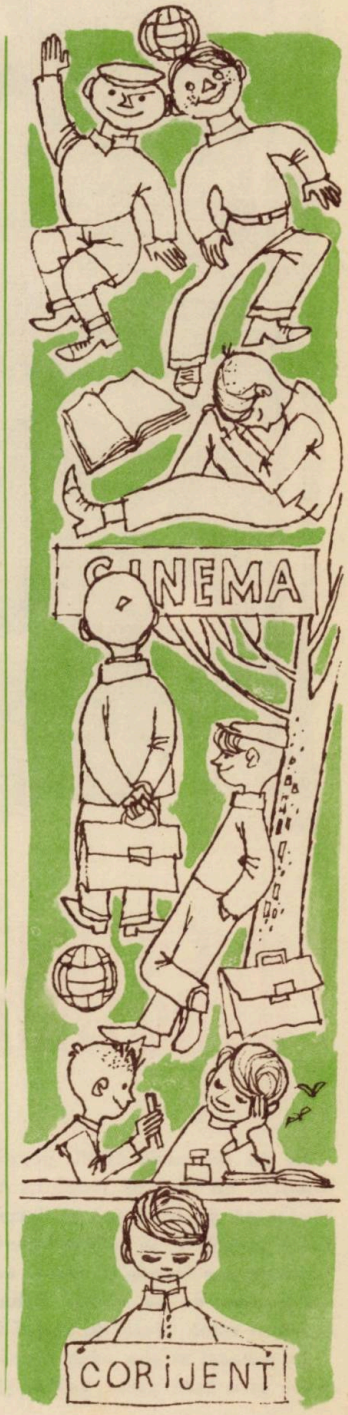

POVESTIRE DESPRE LENIN

de N. NOVOSELOV
Desen: GION

La 26 februarie 1900, populația orașului Pskov s-a înmulțit cu încă un locuitor. Acesta a venit cu trenul de dimineață pe linia ferată Petrograd-Varșovia, peste două zile a primit de la poliție buletinul de identitate, și marți, 7 martie, s-a înscris în cartea de imobil a casei negustorului Cernov de pe strada Arhanghelsk. Aici a închiriat cea mai mică odaie, la etajul trei.

În aceeași zi și-a adus aici lucrurile: o valiză nu prea mare și o ladă grea. Valiza și-a urcat-o cu ușurință pe scări. Dar la căratul lăzii i-au ajutat birjarul și portarul. Era plină cu cărți.

Noul locatar s-a dovedit a fi un om simpatic și foarte modest. Dimineața pleca la serviciu. Seara și-o petrecea la biblioteca orășenească. Întors acasă își bea ceaiul, iar apoi stătea la masa de lucru pînă noaptea tîrziu, citind și scriind. Cu regularitate, o dată pe săptămînă, primea o scrisoare de la maică-sa și cu aceeași regularitate îi răspundea.

Dar nici unul dintre vecinii și cunoscuții noului locatar nu știa că, la începutul lui martie, jandarmeria din Pskov a primit o adresă secretă: „Să fie pus sub urmărire noul venit". Adresa sosită la jandarmerie era însoțită de un dosar. Acesta cuprindea informații despre noul sosit. Din documentele dosarului se putea afla că, nu de mult, el și-a terminat cei trei ani de deportare în Siberia pentru activitate revoluționară, și guvernul țarist i-a interzis să locuiască în orașe mari și în centrele industriale ale Rusiei. Dar jandarmii și-au dat seama că Pskovul — acest oraș liniștit de provincie — n-a fost ales întîmplător de către noul locuitor. Aici, fiind un însemnat nod de cale ferată, se putea comunica foarte ușor cu Petersburgul și cu străinătatea. Și cetățeanul suspect a fost pus sub o atentă supraveghere. Agenții poliției îi urmăreau fiecare pas: unde mergea, ce făcea, cu cine se întîlnea. Guvernul țarist voia să-l surprindă din nou pe acest om ducînd activitate revoluționară, pentru a-l trimite la închisoare sau în exil.

De dimineață, doi agenți se plimbau cu schimbul pe strada Arhanghelskaia, neluîndu-și ochii de la casa cu trei etaje a negustorului Cernov. Aproape de ora 9, ușa se deschidea. Pe prima treaptă a scării se oprea un om de talie mijlocie, bine făcut, îmbrăcat într-un pardesiu cu guler de catifea. Agenților le era binecunoscută această față smeadă, cu bărbuță roșie, cu ochii vii, strălucitori. Ținîndu-se la distanță, ca să nu fie observați, agenții își începeau urmărirea. Mergeau după el peste tot. Sub înfățișarea unor vizitatori întîmplători intrau chiar la direcția de statistică a Zemstvei guberniale, unde noul sosit ocupa un post de funcționar mărunt; îl urmăreau apoi la librărie, la biblioteca publică. Și, în sfîrșit, seara tîrziu îl conduceau de la bibliotecă spre casă. De pe partea cealaltă a străzii se putea vedea bine cum la etajul trei se lumina o fereastră îngustă. Asta însemna că locatarul intră în cameră și aprinde lumina cu abajur verde-deschis de pe masă. După aceea, el își scotea haina, își dezlega

cravata și, rămînînd în vestă, se așeza la masa de scris. Proprietăreasa aducea samovarul, a cărui siluetă se contura în spatele perdelei subțiri de la fereastra luminată. Afară era frig. Ridicîndu-și gulerele mantalelor, agenții se mai plimbau o vreme prin fața casei și plecau. Nu le rămînea decît să raporteze superiorilor că „în ziua care a trecut n-au observat nimic care să dea de bănuit în comportarea urmăritului".

Ați și ghicit, probabil, că omul cu bărbuță roșie după care se țineau toată ziua agenții era Lenin. E adevărat că pe atunci nu i se spunea astfel. Vladimir Ilici Ulianov și-a luat acest pseudonim mai tîrziu. În anii aceia, printre marxiștii din Petersburg și printre revoluționarii exilați el era cunoscut sub numele conspirativ „Bătrînul", cu toate că nu împlinise nici 30 de ani. Cărțile și broșurile pe care le scria erau iscălite Vladimir Ilin. În cartierele industriale ale Piterului era numit Nikolai Petrovici, iar prietenii, tovarășii apropiați, care îi știau adevăratul nume, îi spuneau pur și simplu Ilici.

În anii despre care vorbim, Vladimir Ulianov era un revoluționar încercat. Să luăm o zi din activitatea sa în care agenții i-au umblat pe urme și, cu toate acestea, el a reușit să facă destule lucruri. La biroul de statistică a atras în activitatea ilegală încă doi tineri. Tot acolo a transmis unui om de încredere cîteva scrisori cifrate pentru a fi trimise în diferite orașe ale Rusiei și peste hotare. Prin cunoscuții de la bibliotecă a fixat pentru a doua zi o întîlnire cu cîțiva tovarăși sosiți ilegal în Pskov din Petersburg.

Dacă ar fi știut jandarmii că, în anumite zile, inducînd în eroare pe agenți, Vladimir Ilici reușea să plece la Riga și Petersburg pentru a se întîlni acolo cu tovarășii săi de luptă!

Atunci cînd era nevoie, Vladimir Ilici știa să se descotorosească cu abilitate de urmăritorii săi. Intra, de pildă, în casa vreunui cunoscut de-al său. Agentul aștepta cu răbdare în stradă pînă cînd cel urmărit avea să iasă. În acest timp, Vladimir Ilici ieșea pe ușa din dos, traversa curtea și, strecurîndu-se printre magazii, ajungea în strada alăturată, de unde își vedea liniștit de treburi. După un timp se întorcea pe același drum și, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, ieșea pe ușa din față a casei în care intrase cu două ore înainte, sub ochii agentului. Astfel, în mare taină, aflîndu-se permanent sub urmărirea poliției, Vladimir Ilici începuse încă de la sfîrșitul secolului trecut să creeze mărețul partid al clasei muncitoare, puternic, organizat, capabil să răstoarne absolutismul țarist, atît de urît de popor, să dărîme jugul burghezilor și capitaliștilor și să ia puterea.

— Ca să ridici zidurile unei clădiri îți trebuie schele, le spunea el tovarășilor săi, încă pe cînd se afla în exil în satul siberian Susenskoe. Astfel de schele pentru crearea partidului nostru trebuie să fie un ziar — un ziar politic al proletariatului revoluționar pe întreaga Rusie.

Acum, în Pskov, Vladimir Ulianov se ocupa temeinic de pregătirea acestui ziar. Numele lui era găsit: „Iskra" („Scînteia"). Multe seri Ilici rămînea tîrziu la masa de scris, lucrînd la programul viitorului ziar.

Iată-l, soarbe o înghițitură de ceai fierbinte, așază paharul pe marginea mesei și scoate dintre cărți un caiețel subțire cu coperte albastre. Cîteva file sînt de acum umplute cu scrisul lui curat, avîntat, atît de cunoscut. Ilici își șterge cu mîna dreaptă fruntea mare, își trece palma peste obraz, ca să gonească oboseala. Înmoaie penița în călimară și se așterne pe lucru. Scrie repede, fără ștersături. Pe paginile curate ale caietului se așterne paragraf după paragraf. Programul ziarului este bine gîndit. Iar cînd omul scrie despre lucruri apropiate și dragi, care sînt limpezi în mintea și inima lui, îl încearcă o emoție caldă.

Spre dimineață, scriind ultimele fraze, Ilici s-a sculat de la masă. Trecîndu-și degetele pe după reverul vestei, face cîțiva pași prin odaia mică — cinci de la masa de lucru spre ușă, cinci înapoi. Înainte de a se culca deschide ochiul de sus al ferestrei. Aerul miroase a zăpadă topită. Se apropie zorile; cu fiecare zi acum se luminează mai devreme.

Peste cîteva zile, în Pskov a avut loc o conferință importantă, care a jucat un rol însemnat în crearea partidului clasei muncitoare. Ea este cunoscută sub numele de Conferința din Pskov.

Locul unde avea să se țină n-a fost ales de Vladimir Ilici în centrul orașului, ci la periferie, în cartierul Petrovsk. Acolo, la capătul unei fundături înguste, pe malul abrupt al rîului Pskova, se afla căsuța de lemn cu un singur cat a feroviarului Bocikarev. În partea dinspre fundătură casa era ascunsă privirilor străine de un gard înalt și de o grădină deasă. Spre seară au început să sosească spre casă, cîte unul sau cîte doi, participanții invitați la conferință. Unii dintre ei au sosit din capitală special la Pskov. În cea mai spațioasă odaie, cu trei ferestre care dădeau spre rîu, totul era pregătit pentru primirea oaspeților. În sobă trosneau lemnele. Cele trei lămpi cu petrol dădeau o lumină vie. Pe masa mare din mijlocul odăii strălucea o față de masă albă, de sărbătoare. Dacă ar fi intrat un nepoftit i se putea spune că oamenii s-au adunat la o serată prietenească.

La această conferință Vladimir Ulianov a citit proiectul scris de el pentru înființarea redacției „Iskrei". Acesta nu era un simplu program al viitorului ziar — era un plan bine gîndit al creării partidului. Conferința a aprobat programul propus de Ilici. Cu toții au hotărît să tipărească „Iskra" în străinătate, deoarece în Rusia ohrana țaristă ar fi putut distruge redacția și tipografia.

După ce participanții la conferință s-au despărțit, Vladimir Ilici și-a permis, pentru prima dată după multe zile, să facă o plimbare în aer liber.

Pskovul îi era drag lui Ilici nu numai pentru gloria lui străveche, ci și pentru monumentele de arhitectură rusă. El se gîndea cu emoție că aici, pe străzile pavate cu pietre de rîu ale Pskovului, a trecut cîndva căruța care-l ducea pe Pușkin spre exil, în satul Mihailovskoe.

„Iată și ultima primăvară a secolului XIX" — gîndea Vladimir Ilici. Ultima primăvară din ajunul veacului nou.

La 5 mai, Vladimir Ilici a primit un pașaport, iar peste două săptămîni, luîndu-și călduros rămas bun de la orașul în care a petrecut 83 de zile, a plecat în străinătate. Părăsind Pskovul, el a lăsat aici o grupă revoluționară puternică. Acest oraș a devenit un centru puternic de răspîndire a „Iskrei" aduse de peste graniță.

...La sfîrșitul lui decembrie 1900, în ajunul Anului nou, în orașul Leipzig din Germania a apărut primul număr al „Iskrei" („Scînteii") leniniste. Cu litere mari, deasupra titlului, stătea scris: „Din scînteie va izbucni flacăra". Din scînteie s-a născut flacăra atotbiruitoare a primei revoluții socialiste din lume.

PEDEAPSA

Gata lecţiile. Cît e ceasul? Şase fără un sfert? Bravo, azi le-a terminat repede. Să se ducă la Costel? Nu, la Costel a fost şi ieri. Mai bine la Radu. Are şi televizor... Ce Radu, ce televizor? Dar invitaţiile? Cine completează teancul de invitaţii? Uf, ce plictiseală! Altă sarcină n-au găsit să-i dea? Dacă ar fi ştiut că tocmai lui o să-i pice pe cap asemenea pacoste, mai că n-ar fi votat „pentru", acum o lună, cînd s-a pus la cale organizarea carnavalului. Acum, poftim: 150 de invitaţii care spun într-un glas: Clasa a V-a B vă invită la un „Carnaval al primăverii", care va avea loc la... Şi peste tot unde apar puncte, puncte, peniţa lui va trebui să scrie deasupra nume, prenume, clasă, zi, oră... Şi nu mîine, nu poimîine, ci azi, azi după-amiază, pentru că mîine de dimineaţă a promis să le predea gata completate preşedintei de detaşament. Nu zău, mare plictiseală. Şi pe deasupra pierde şi filmul de la televizor; ceva grozav, cu aventuri, vorbeau băieţii care l-au văzut în oraş. Şi ce ocazie; astăzi şi tata, şi mama lucrează de după-masă, aşa că pînă la zece şi jumătate cînd vin ei acasă ar avea timp să vadă două filme, nu unul... Ce-ar fi dacă... Ce-ar fi dacă l-ar ruga pe ăla micu!... Doar ăla micu nu e aşa mic, e în clasa a II-a. Scrie frumuşel, are 10 la caligrafie. Şi dacă n-o să vrea? O să-i promită că-i repară trenuleţul. De cînd îi promite... N-o să-l creadă... Nu, nu, trebuie găsit altceva, o metodă sigură... Dar care? Şi ceasul ăsta, uite cum mai fuge: s-a făcut şase şi cinci... Phii, ce idee! Puştiule, te-ai ars. Nu m-ai rugat tu şi ieri, şi alaltăieri, şi săptămîna trecută să joc cu tine un şah? Hai să jucăm. Care pierde scrie invitaţiile. Cinstit, nu?

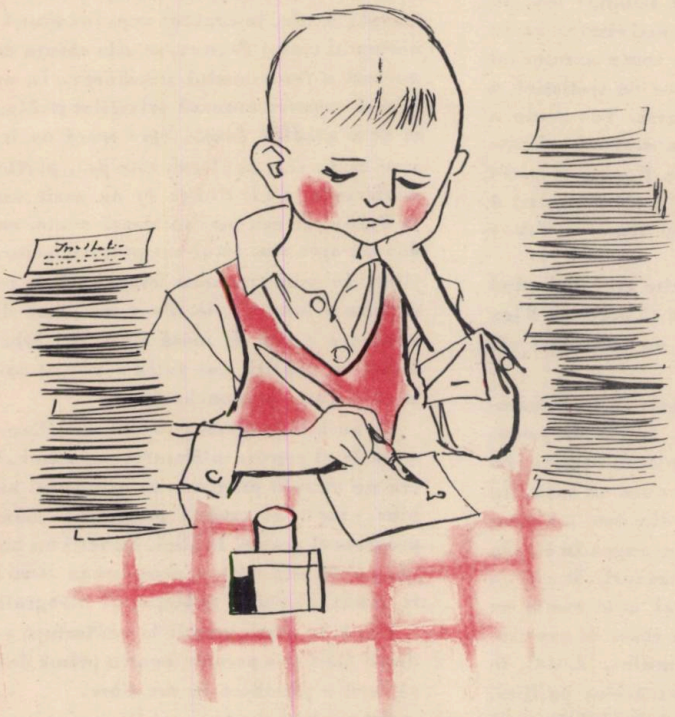

— Fănicăă! Fănel!

— Daaa!

— Ce faci tu acolo?

— Îmi fac ghiozdanul.

— Va să zică ţi-ai terminat lecţiile.

— De mult. Mi-am făcut şi desenul pentru luni.

— Eşti o forţă, Fănică. Ia vino tu încoace.

— Ce-i Mihăiţă?

— Ştii ce m-am gîndit? Vorba aceea: tu o forţă, eu o forţă, hai să ne măsurăm forţele la o partidă de şah.

— Adevărat, Mihăiţă? Ce bine îmi pare! De cînd voiam eu să... Ştii doar de cîte ori te-am rugat.

— Păi, eu ce ţi-am spus? Să nu mă baţi la cap, că atunci cînd o să am vreme o să te chem eu singur la o partidă. Pînă la şapte am puţină vreme. Pe urmă mă duc la un coleg: am sarcină să-l ajut la matematică. Hai, repede, adu cutia.

* * *

De cînd joacă? Şapte fără un sfert? Ce să vezi, puştiul nu joacă rău de loc. Cînd a învăţat? Acum o lună-două, nu mai de mult. Îi cam dă de lucru...

...Peste cinci minute începe emisiunea la televizor. Nu-i nimic, filmul începe la şapte şi jumătate. Ar cam fi timpul să pună problema cu... invitaţiile.

— Ia stai, Fănele.

— Vai, m-am speriat. Ce-i, Mihăiţă? Trebuie să pleci, da? S-a făcut ora şapte?

— S-a făcut, da' nu-i nimic. Să mă mai aştepte. O dată joc şi eu şah cu frăţiorul meu. Altceva am vrut să spun.

— Am mutat prost?

— Ai mutat bine. Da' ştii ce m-am gîndit? Ce-ar fi să jucăm „cu pedepse".

— Cum adică?

— Eu aşa joc cu băieţii. Cine pierde are de îndeplinit o pedeapsă. E mai pasionant, nu?

— Sigur, Mihăiţă, e foarte frumos aşa.

— Tu ce pedeapsă-mi dai dacă pierd?

— Să strigi „cucurigu" de trei ori. Da' nu pierzi tu...

— Asta-i pedeapsă? Uite, strig de acuma şi-am terminat. Ceva mai greu.

— Ştiu şi eu... poate, dacă ai vrea... trenuleţul... ştii tu...

— Foarte bine, dacă pierd îţi repar trenuleţul.

— Da' tu ce pedeapsă-mi dai?

— Cam greu de spus. Ce ştii tu să faci?

— O să mă străduiesc, ai să vezi...

— Lasă, dacă pierzi tu, nu-ţi dau nici o pedeapsă. Eşti şahist începător.

— Nu, nu, aşa nu mă joc. Nu mai joc şi gata...

— Ei hai, hai, mută, nu te supăra. Ia spune, cît ai la caligrafie?

— Zece. Da' de ce?

— Înseamnă că e în regulă. M-am gîndit la o pedeapsă pentru tine. Dacă crezi că e prea grea, să-mi spui. Da' după mine, pentru un băiat de clasa a II-a cu zece la caligrafie, e tocmai pe tocmai.

— Grea? Cum o să fie grea?

— Stai că nici nu ţi-am spus. Uite, vezi tu teancul acela de invitaţii?

— Pentru carnaval...

— Trebuie completate: nume, prenume, clasă, zi, oră. O listă întreagă...

— Dacă pierd, mă laşi să le completez eu. Am ghicit, nu-i aşa?

— Dacă crezi că e greu...

— Vai, Mihăiţă, şi eu care voiam să te rog să mă laşi şi pe mine să completez măcar cîteva. O să fiu foarte atent, ai să vezi...

— Stai, nu te grăbi. Întîi să vedem cine pierde... Cît e ceasul? Aoleu, şapte şi douăzeci! Şah! Hai, mută repede.

— Am mutat.

— Şah mat!

* * *

Ce-o fi făcînd Fănică? Ce bucuros era cînd s-a aşezat să scrie. De-ar şti el... Nu-i nimic, nu-i strică nişte exerciţii de scriere...

Ce-or fi găsit băieţii la filmul ăsta? Nici n-a ajuns la jumătate şi ar putea să jure că vinovatul e ăla mai bătrîn, care zîmbeşte tot timpul...

Cît o fi ceasul? Parcă era pe aici un ceas cu fosfor. Opt şi douăzeci şi cinci... O fi mîncat Fănel? Friptura trebuie încălzită. Precis c-a mîncat-o rece. Lui Fănel îi e frică să se apropie de aragaz.

— O împuşcătură? Tînărul sau bătrînul? Nu, tînărul nu putea să tragă: e un miliţian deghizat, aşa că o să tragă mai la urmă, cînd o fi să prindă hoţul. O să tragă în aer, să-l prindă de viu.

Nouă fără un sfert. O fi terminat Fănel cu invitaţiile? Cum să termine? Scrie încet, rotunjeşte fiecare literă. El le-ar fi terminat de mult. Altă dată la ora asta Fănică se pregătea de culcare.

— Ăsta cine mai e? Ce ochi ciudaţi are! Dacă te uiţi la ei nitel mai mult, te apucă frica.

— Lui Fănel nu i-o fi urît singur? Nuu, e băiat de ispravă. Da' mai ştii? Seara toate par în casă altfel, în colţuri lunecă umbre şi el e mic, n-are decît opt ani şi e singur în toată casa... Dacă nu-i e frică, atunci precis îi e somn... Să se culce, patul e făcut... Nu se culcă el pînă nu termină de scris.

Bietul Fănică... S-o fi stins şi focul în sobă... i-o fi frig. Lui îi e cald, chiar prea cald, aproape c-a transpirat... Şi filmul ăsta care nu se mai termină... Dă-l încolo de film. Ce face Fănică? Dacă ar avea aripi, ar zbura într-o clipă acolo, în odăiţa lor.

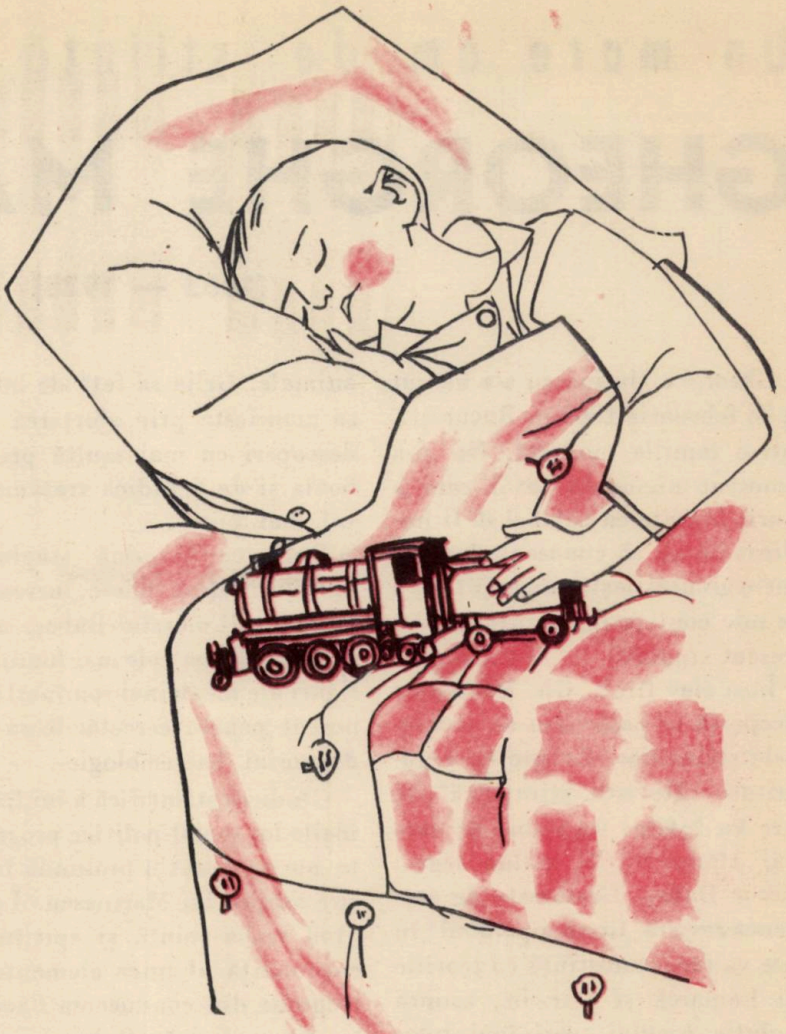

... Fănele, ţi-e frig? Fănele, ţi-e urît? Fănele, ţi-e somn?...

Iartă-mă, Fănele, te-am minţit, te-am înşelat. Tu eşti frăţiorul meu şi eu te iubesc, să ştii; uite, vin la tine chiar acum...

— Bună seara, mulţumesc, eu mă duc.

— Tocmai acum cînd e mai interesant?

Stai că se termină îndată.

— Nu, nu, mulţumesc, bună seara... eu mă duc...

* * *

Stătea de două minute în holul cufundat în întuneric şi ruşinat, îl privea pe Fănel prin uşa întredeschisă. Fănel şedea la aceeaşi masă unde-l lăsase. La lumina lămpii de birou, faţa lui părea mai mică, palidă şi tristă. Se lupta din greu cu somnul. Din cînd în cînd capul îi aluneca pe umăr, dar imediat tresărea, muia din nou tocul în călimară şi continua să-l poarte pe hîrtie atent, caligrafiat, muşcîndu-şi buza de sus la fiecare rotunjire mai complicată, aşa cum obişnuieşte el întotdeauna. De cum îl zări în pragul uşii, sări vesel, de parcă n-ar fi moţăit niciodată.

— Mihăiţă, mai am numai 6 invitaţii şi gata. Vino să vezi, am scris bine?

— Minunat. Da' acuma, fuga la culcare.

— Le termin şi mă culc.

— Nu, te culci îndată. Te rog.

— Dar mai am un fleac... Poate crezi că mi-e somn?

— Nu cred nimic. Te rog numai. Te rog să nu mai scrii nici o invitaţie. E foarte important, înţelegi?

— Nu înţeleg nimic... Eşti aşa de misterios!

— Acum nu pot să-ţi explic. E o poveste mai lungă. O să ţi-o spun mîine. Pe cuvîntul meu de pionier.

Peste zece minute, Fănel dormea dus, cu nasul în pernă. Sub faţa de lumină a lămpii de birou, Mihăiţă repara arcul trenuleţului, prinzîndu-l de roata din faţă. Puţin mai tîrziu, trenuleţul se afla pe pernă alături de micul lui stăpîn. Parcă presimţindu-l acolo, acesta întinse mîna prin somn, îl atinse şi zîmbi fericit.

Sirena uzinei chiui prelung, în întuneric, undeva, în depărtare, vestind ora zece.

EMILIA CĂLDĂRARU
Ilustraţii: IURIE DARIE

Un mare om de știință

GHEORGHE MARINESCU

(1863 — 1938)

Gheorghe Marinescu s-a născut la 28 februarie 1863 în București, într-o familie modestă. Nu și-a cunoscut niciodată tatăl, care a murit înainte ca băiatul să fi împlinit un an. A cunoscut de timpuriu greutățile și munca ajutînd-o de mic copil pe mama sa, care l-a crescut singură.

Încă elev fiind, Gh. Marinescu începe să se pasioneze de problemele științifice. Citește cu regularitate „Revista științifică", în care va întîlni un nume de care mai tîrziu va fi strîns legat: Victor Babeș. Urmărește de asemenea revista „Contemporanul", în care va face cunoștință cu teoriile lui Lamarck și Darwin, asupra evoluției omului, teorii înaintate, care îi vor trezi interesul.

Atras de științele pozitive, s-a înscris în 1882 la Facultatea de medicină.

Student sîrguincios, el își completează în permanență noțiunile căpătate la cursuri cu studii aprofundate. În acea vreme, Facultatea de medicină din București era încă la început și multe cursuri nu erau însoțite și de demonstrații practice, absolut necesare pentru însușirea materialului predat.

Pasiunea tînărului Gh. Marinescu pentru cercetare este în curînd răsplătită de profesorul lui, care îl numește preparator al catedrei. În același timp el este repartizat la Spitalul Brîncovenesc.

Studentul Marinescu avea o dragoste nețărmurită pentru suferinzi. Îl impresionau bolnavii gravi, îl mișcau experiențele pe animale. Grija sa față de bolnav se manifesta prin sforțarea de a descoperi cu mai multă precizie boala și de a indica tratamentul cel mai bun.

După ce termină stagiul la Spitalul Brîncovenesc, lucrează în laboratorul marelui Babeș, care a fost una dintre cele mai luminoase figuri ale medicinei românești, cunoscut pentru cercetările sale în domeniul bacteriologiei.

Gîndirea științifică a lui Babeș, ideile lui social-politice progresiste au exercitat o profundă înrîurire asupra lui Marinescu. Învingînd reaua-voință și spiritul de concurență al unor elemente retrograde din conducerea Facultății de medicină, Babeș a reușit să obțină pentru elevul său o bursă în străinătate, pentru ca să se specializeze în domeniul neurologiei.

În 1889 pleacă la Paris. În clinica de la Salpêtrière a lui Charcot, unul dintre cei mai vestiți medici și savanți ai timpului, își va descoperi vocația de neurolog. Aici studiază și descrie pentru prima oară în știință o serie de boli nervoase ale căror cauze erau pînă la el necunoscute.

La vîrsta de numai 27 de ani ia parte la Congresul internațional de medicină de la Berlin. La acest congres, profesorul Babeș hotărăște ca Gh. Marinescu să dea publicității o operă care nu mai fusese concepută de nimeni pînă atunci, și anume: un atlas în care erau înfățișate bolile diverselor porțiuni ale sistemului nervos. Acest atlas, la care au colaborat savanți cu faimă mondială, a fost considerat una dintre pietrele de hotar ale neurologiei moderne.

După 7 ani de studii și cercetări strălucite făcute în străinătate, doctorul Marinescu se întoarce în țară. Aici el va depune o muncă neobosită. Datorită lui se înființează la 1 mai 1897 primul serviciu de neurologie din țara noastră la Spitalul Pantelimon. În timpul cît era medic primar la Pantelimon, Marinescu a luat parte la al XII-lea Congres internațional de medicină de la Moscova.

Era un prilej minunat pentru medicina românească în plin elan de activitate creatoare să ia contact cu marile realizări ale savanților ruși și ale celorlalți savanți străini veniți din toate colțurile lumii. La secția de neurologie, al cărei președinte de onoare a fost ales chiar Marinescu, el a prezentat lucrarea sa originală despre „Patologia generală a celulei nervoase". Lucrarea aceasta, care studia pentru prima oară în mod științific modificările celulei nervoase în diverse boli, a fost mult apreciată de savanții eminenți participanți la congres.

Succesul deplin al cercetărilor sale i-a adus numirea ca profesor la Facultatea de medicină din București, precum și alegerea sa ca membru la vestita societate de neurologie și psihiatrie din Moscova, condusă de celebrul neurolog rus S. Korsakov. Apariția lucrării sale despre bolile celulei nervoase a stabilit definitiv auto-

ritatea ştiinţifică a profesorului Marinescu în lumea medicală internaţională.

În perioada activităţii sale la Spitalul Pantelimon şi apoi la Spitalul Colentina, Gh. Marinescu a format un întreg grup de elevi devotaţi, printre care C.I. Parhon, care avea să devină cel mai apropiat colaborator al său, iar apoi şef de şcoală şi savant de reputaţie mondială.

În 1906 este ales membru al Academiei Romîne. În discursul său de recepţie intitulat „Progresele şi tendinţele medicinei romîne", Marinescu a atins, printre altele, două probleme medico-sociale care erau pe atunci la ordinea zilei: pelagra şi mortalitatea infantilă. Marinescu arată că „pelagra este un pericol naţional" şi că nu se poate concepe combaterea ei numai prin măsuri medicale, fără a se îmbunătăţi şi condiţiile mizere de viaţă ale ţărănimii. Dar el nu s-a oprit numai la atît, ci a cerut răspicat ca pelagra să fie considerată ca un accident de muncă, de care să fie răspunzător moşierul. Trecînd la problema mortalităţii pretimpurii a copiilor, în care domeniu Romînia avea o tristă întîietate pe plan internaţional, Marinescu nu s-a sfiit să compare statisticile mortalităţii animalelor tinere cu acelea referitoare la extraordinara mortalitate infantilă, mai ales la ţară. El ajunse la impresionanta concluzie: „cultura păsărilor şi a altor animale se face în mod mai raţional decît a copilului".

Marinescu, ca şi Victor Babeş, a fost un fervent adept al împroprietăririi ţăranilor săraci, el a militat prin vorbă şi scris pentru luarea unor măsuri de ordin economic şi social, menite să îmbunătăţească condiţiile de viaţă ale maselor largi. El a luat atitudine hotărîtă împotriva politicii culturale oficiale, care susţinea şi tolera răspîndirea neştiinţei de carte şi a misticismului în sînul poporului, în loc să promoveze o educaţie cu caracter popular, precum şi popularizarea ştiinţelor naturii... „De mult timp lupt contra acestei stări nenorocite".

După aceste manifestări de simpatie şi interes faţă de viaţa celor mulţi şi obidiţi, guvernanţii n-au putut ierta curajoasele luări de poziţie ale marelui savant progresist. Timp de peste 15 ani, el a fost lăsat să lucreze în condiţii deosebit de grele.

În timpul primului război mondial, refugiat la Petrograd şi apoi la Moscova, are prilejul să lucreze alături de celebrul fiziolog, laureat al Premiului „Nobel", I. P. Pavlov. Cu ocazia vizitei făcute în 1917 laboratoarelor conduse de Pavlov, el şi-a exprimat încrederea şi admiraţia pentru învăţătura marelui om de ştiinţă rus. Atenţia lui Marinescu a fost reţinută îndeosebi de noile cercetări ale lui Pavlov şi ale şcolii sale. Aceste cercetări puneau bazele unei concepţii materialiste asupra fenomenelor psihice.

Activitatea neobosită a lui Gheorghe Marinescu a îmbrăţişat aproape toate domeniile şi problemele mai de seamă ale neurologiei, fiind, aşa cum l-a numit academicianul profesor doctor C.I. Parhon, „părintele neurologiei romîne".

Prin opera acestui mare savant medicina romînească şi-a adus un puternic aport la progresul medicinei mondiale în domeniul neurologiei.

Gh. Marinescu a murit în ziua de 14 mai 1938. „Cetăţean al ţării sale, dar şi al lumii întregi", cum de atîtea ori a fost considerat ilustrul savant romîn, a lăsat în urma sa o operă de mare valoare ştiinţifică. Dar năzuinţele sale s-au împlinit abia în anii puterii populare, cînd în patria noastră liberă ştiinţa are cele mai largi posibilităţi de dezvoltare, cînd de rezultatele ei se bucură toţi oamenii muncii.

Noul spital pentru copii din oraşul Bacău. Tratamentul cu raze nu este numai folositor, dar şi plăcut.

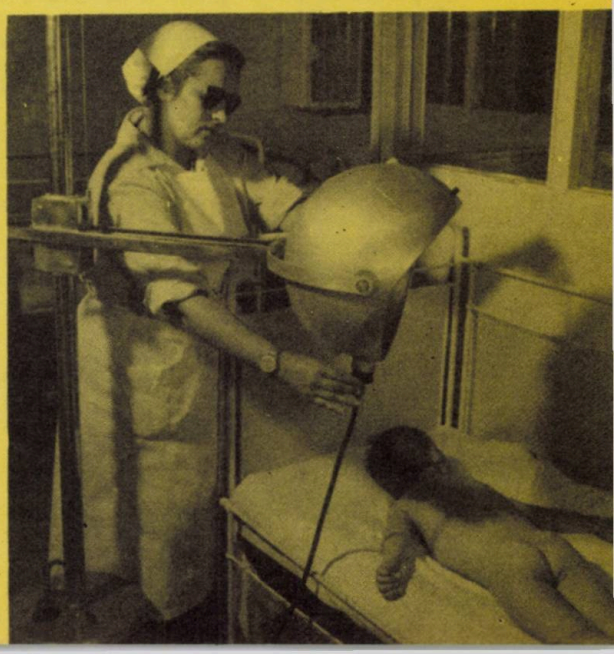

Primul pionier din Sîmbotan

Comunei îi zice Sîmbotan-de-Sus. E o aşezare maramureşană. Era prin '49.

*

S-au risipit oamenii. Numai tovarăşul venit de la oraş n-a plecat. S-a întins, alături de Tudor, pe patul tare.

Băiatul l-a privit pe furiş şi s-a prefăcut adormit.

— Ei, ce-i, te-ai supărat că ţi-am stricat somnul?! a zîmbit omul.

Tudor a simţit că i se-nvăpaie faţa. A uitat că se prefăcea adormit.

— Nu... nu m-am supărat..., a şoptit el.

— În ce clasă eşti? l-a iscodit omul.

— Păi..., a încercat Tudor să-nnoade un răspuns.

— Cum merge şcoala?

— Bine! s-a grăbit băiatul, fericit că poate spune ceva. Învăţ binişor, învăţătoarea spune că-s cel mai bun din clasă...

— Ei, bravo! spuse omul, gînditor. Învaţă, învaţă, că-i nevoie de oameni luminaţi.

— Taica zice..., începu iar Tudor, dar pe loc îşi aminti de ceva şi întrebă: Dumneavoastră... sînteţi de la partid?

— Da.

— Am auzit că prin oraşe... şi pe la sate, prin unele locuri... copii ca mine primesc o cravată roşie... sînt făcuţi pionieri... La noi nu-i nici unul...

— Da, cam aşa e. Dar tu ştii ce-s pionierii?

— Păi...

Omul rîse. Tudor era vădit încurcat.

— Ai vrea să fii pionier?

— Aş vrea! sări Tudor şi se săltă într-un cot. Avem la şcoală o cărţulie... O poveste cu un pionier sovietic, Pavel Morozov...

Rămase în aşteptarea unui răspuns. Era numai ochi, numai urechi.

— Să ştii, băiete, de la mine că e nevoie ca încă din copilărie oamenii să fie învăţaţi să lupte împotriva bogătanilor, pentru ca cei ce muncesc să aibă o viaţă mai bună. Nouă, comuniştilor, ne e dragă lupta pentru fericirea oamenilor. Noi vrem o viaţă fără sărăcie, fără copii flămînzi şi amăriţi. Iar pionierii — cum să-ţi zic — sînt fiii noştri mai mici, care mîine vor creşte, vor fi în locul nostru.

Cineva bătu uşor în geam şi o voce groasă strigă:

— Hai, tovarăşe Boţan, veniţi; la şcoală s-o adunat poporu'...

— O să vorbim şi altă dată, Tudore, zîmbi omul, acum, vezi şi tu, trebuie să plec.

Se ridică de pe pat.

Îşi aruncă pe umeri haina şi-o porni în sus, pe uliţă.

*

Seara coborîse peste sat şi-l înfofolise în cuşma ei veche şi neagră. Undeva, un cal necheză în grajd şi o cucuvaie îi răspunse, ţipîndu-şi numele în beznă.

Hămăiau cîinii pe uliţe.

Tomoioagă şi tovarăşul Boţan treceau în sus, către casă.

— Ce zici, au înţeles oamenii?

— Cei mai mulţi... majoritatea... au înţeles, da' or mai fi şi unii ce se îndoiesc!

— Ei, d-ăştia or mai fi. Că nici binele nu-i aşa uşor să-l priceapă oamenii. Da-ntr-un an intră toţi şi atunci să vezi colectiva noastră! Acu' îi doar la primii paşi...

Merseră aşa, gîndindu-se fiecare în sinea lui, o bucată bună de drum.

— Mie mi-i teamă, tovarăşe Boţan, că-i rătăci drumul pe-o noapte ca asta. N-ar fi mai bine să pleci mîine, în zori? P-aci, pe la noi, oamenii zic despre nişte lotri care s-or fi aciuat prin pădure.

— Am auzit şi eu, dar trebuie să plec, ne aşteaptă tovarăşii din Bortăceni. Au plănuit pe mîine adunarea şi le-am spus că am să fiu şi eu acolo.

— Atunci, eu am şi gîndit cum e bine: o să meargă cu dumneata fiu-meu, Tudor. Te-o duce pînă-n Cătruneşti, că de-acolo iei trenuleţul şi...

— Şi băiatul? El unde o să rămînă?

— La tuşă-sa, o dormi la ea. El, oricum, mergea mîine la ea...

*

Întuneric era în sat, dar parcă bezna de pe drumeagul îngust ce ducea spre Cătruneşti era şi mai şi. Nu vedeai la un pas.

— Eu stau şi mă mir, mă Tudore, cum de nu pierzi tu drumul!

Tudor mergea, izgonind bezna cu ochii măriţi şi căutînd semnele drumului, numai de ei, cei din Sîmbotan-de-Sus, ştiute. Se bucură de întunericul din jur: una că putea să-i arate tovarăşului de la partid cine-i el, Tudor Tomoioagă, şi-alta că nu-i poate vedea chipul îmbujorat de lauda adusă.

— Da' jivine-s pe-aici? întrebă Boţan.

Tudor tăcu, nu răspunse îndată. Inima i se făcu mică şi grea cînd se gîndi ce să răspundă. Uitase de acestea şi acum, amintindu-i-le omul de-alături, îl cuprinse spaima. Îşi luă inima în dinţi însă:

— Jivine de-ale pădurii nu mai sînt. Au fost odată, demult. Da' acum nu mai sînt. Dar oamenii zic că....

Tăcu iar. Nu-i venea la îndemînă să-şi continue şirul gîndurilor.

— Ei, ce zic oamenii?

— Păi, zic vrute şi nevrute... Cică ar fi p-aci niscaiva lotri... Aţin calea oamenilor, şi unora, care nu li-s lor pe plac, le fac seama.

Boţan îşi îndesă mai afund mîinile în buzunarele scurtei. Tudor, parcă ghicind ce anume gînduri îl frămîntau pe omul de alături, zise:

— Poate mărim pasul!?

Boţan iar nu răspunse. Dar pasul îl mări totuşi.

Mergeau destul de repede, nimerind, cînd şi cînd, în una dintre gropile drumului.

— Încă o palmă de loc şi...

— Stai! Staţi aşa şi ridicaţi-vă mîinile-n sus!

Fulgerător, Boţan îl zvîrli pe Tudor în şanţul din cealaltă parte a drumului şi se-aruncă şi el după băiat. În aceeaşi clipă, cîteva focuri de armă răpăiră sec, spintecînd bezna nopţii.

Boţan scoase pistolul şi trase în direcţia de unde răsunaseră adineauri focurile de armă. Cineva urlă înfiorător şi tufişurile pădurii foşniră.

Se făcu o clipă linişte. O linişte deplină, adîncită parcă şi mai mult de întuneric.

Apoi din nou răsună o voce:

— Predă-te, Boţane, eşti al nostru! Auzi? N-ai nici o scăpare.

Boţan îi şopti repede băiatului:

— Tîrăşte-te mai departe, prin şanţ, Tudore!

Dar cum se urniră, o ploaie de gloanţe se abătu asupra lor. Un glonţ îl lovi pe Boţan în umăr şi altul trecu la numai puţin de capul lui Tudor şi-i arse tîmpla. De frică, Tudor ţipă de vuiră munţii.

Boţan mai trase un foc. Apoi se gîndi că nu mai are cu ce se apăra. Şi dacă or continua să se tîrască aşa, prin şanţ, bandiţii or să tragă şi or să-l împuşte pe copil.

Chibzui o clipă şi apoi se ridică din şanţ.

— Scoală, Tudore, îi spuse el băiatului.

Tudor se ridică şi veni lîngă Boţan.

Două umbre se repeziră din întuneric şi le legară mîinile la spate.

— Hei, după noi! porunciră ei.

*

Boţan mergea greu pe cărările codrului. Cînd şi cînd încerca să se oprească o clipă, să-şi tragă răsuflarea. Atunci simţea înghiontîndu-l în coaste ţeava unui pistol.

— Ţi-i greu? răbufnea din spate o voce răguşită de beţivan. Ai puţină răbdare, te-om uşura de toate...

Mergeau de mai bine de o oră şi drumul tot nu se sfîrşea.

Încercă într-un rînd să vorbească ceva cu Tudor, dar aceeaşi voce de beţivan tună:

— Lasă-l! Altminteri...

După puţin intrară într-o poiană abia luminată de un foc mic.

— Poiana Caprei! exclamă, fără voie, Tudor.

— Tacă-ţi fleanca, pui de lele! îl potoli beţivanul şi-l pocni cu tocul pistolului peste umăr.

Băiatul căzu, dar nu plînse. Boţan l-ajută, cum putu, să se ridice.

Un individ înalt, vînjos,se apropie de cei doi.

— Ăştia-s? întrebă el.

— Ăştia...

— Domnul... Mălădeş?! tresări Tudor.

— Chiar el, mama ta de pui de comunist, răspunse beţivanul.

— Uite ce e, spuse noul venit, să nu pierdem vremea. Îţi propun un tîrg: scrie-mi aci, pe hîrtie, cîteva vorbe şi eşti liber. Bineînţeles, nu azi eşti liber, ci peste o lună-două. Dar te-om griji bine!

Boţan rîse:

— Peste o lună-două! Dar pînă atunci nu rămîne urmă de voi.

— Crezi? rîse batjocoritor Mălădeş. Dar Boţan îi surprinse teama în priviri.

— Şi... cam ce-ai vrea să scriu?

— Păi, cam aşa: „Oameni buni, tot ce v-am spus sînt vorbe — vorbe goale. Colectiva nu-i pentru voi, vedeţi-vă de-ale voastre, cum le-aţi pomenit din străbuni...“ şi altele... Ei, ce zici? Biletul l-om trimite prin băiatul ăsta!

Boţan îl privi lung, lung de tot, încît în lumina palidă a focului de pădure tot se zări, stingherită, figura chiaburului.

— Ei?... întrebă acesta.

— Nu, asta n-am s-o fac niciodată! grăi Boţan. Înţelegi? Niciodată.

— Altfel te paşte moartea. Chiar în noaptea asta. Acum chiar! guiţă Mălădeş.

— N-am să scriu ce-mi spui. Crezi oare că d-aia mi-am petrecut tinereţele prin închisori ca să mă sperii de-alde voi? Mai judecă doar, că văd că ai cap...

Un alt lotru se apropie de ei. Stătuse pînă atunci în umbră. Cînd se apropie, Tudor recunoscu în el pe fiul cel mare al lui Sîmbotan.

— Pierdem vremea cu el, baci Mălădeş. Hai să-l dăm în apa Turului. N-o mai rămînea de el nici urmele.

Boţan păşi către el.

— Urmele... spui? Măi! Măi, Sîmbotane, tot prost ai rămas...

Mălădeş se miră.

— Te cunoaşte!? De unde?

— Păi l-am păzit la Aiud, la închisoare. Eram gardian-şef acolo, şi Boţan a făcut vreo 8 ani pentru comunism...

— ...Şi-atunci la fel îţi spuneam, continuă Boţan, c-o să vină vremea să dai socoteală. Şi, iacă, a venit vremea, o vezi? Degeaba te-ai ascuns în pădure. Crezi oare că aci ţi-i scăparea?

— Taci! se răsti Sîmbotan, repezindu-se să-i sfarme ţeasta cu patul armei. Dar Mălădeş îl reţinu.

— Lasă-l, scrîşni el, nu acum. Alta îi e osînda! şi rînji.

— Voi n-aveţi drept să mă osîndiţi, grăi Boţan. Şi cînd v-o prinde poporul, la judecată, o să daţi seama de toate cîte le-aţi făcut şi de viaţa mea. Parcă-i puteţi opri pe oameni să intre în colectivă? Ei se zbat de-o viaţă să iasă la liman, să scape de nevoi, de jaful vostru cîinesc. Şi-n colectivă ei ştiu că-şi vor afla drumul cel nou, spre fericire. Credeţi că de le-aş trimite cele cîteva vorbe prin bilet ei ar da înapoi?! Ori poate prin moartea mea distrugeţi colectiva?...

*

Îi urcară pe-un deal.

În spate — hăul şi apa neagră a Turului, urlînd în vale.

Îi aşezară cu spatele către vale. Cînd i-o păli glonţul, să cadă de-a berbeleacul direct în apa vijelioasă a Turului.

În faţa lor, la zece paşi, se hlizeau cei cîţiva bandiţi, sosiţi la locul de osîndă cu armele în cumpănire.

Mălădeș se apropie iar de Boțan.

— În ultima clipă, te-ntreb: scrii ce ți-am spus ori ba?

— Nu. Dar gîndește-te... gîndiți-vă la copil: cu el ce-aveți? Ce v-a făcut el? De-abia a deschis ochii în lume...

— E fiu de cățea. Tat-su-i secretar de partid! răcni, furios, Mălădeș.

Se dădu repede cîțiva pași înapoi, ridică pistolul și strigă:

— Foc!

Dar înainte ca salva să bubuie, Boțan l-aruncă pe băiat în spate, în hăul amețitor ce se căsca — valea Turului.

După o clipă, ciuruit de gloanțe, se prăbuși și el în apa tulbure și vijelioasă.

*

La proces, în sala plină de lume, Sîmbotan, Mălădeș și ceilalți lotri au negat că l-ar fi ucis pe Boțan.

— A fugit cu copilul, i-or fi mîncat fiarele pădurii. Parcă puțini au murit pe la noi mîncați de lupi?

— Voi l-ați ucis! vorbi aspru judecătorul.

— Așa, se oțărî, obraznic, Mălădeș. Dv. puteți să-mi puneți multe în cîrcă, dar eu nu le recunosc. Aveți vreo dovadă că noi i-am împușcat? a rînjit Mălădeș.

— Dovadă? Este! a spus judecătorul și i-a făcut semn aprodului.

Mălădeș s-a uitat spre ușă. Rîdea. Rîdea neîncrezător: ce dovadă să fie?... Care dovadă? Ce înghite apa Turului nu mai dă înapoi. Își lipi privirea, nerăbdător, de ușă.

Ușa se deschise și în încăpere intră un băiat.

— Tudor Tomoioagă!? au tresărit, rostindu-i numele.

— Așa-i, spuse judecătorul. Uite dovada pe care ai cerut-o!

Mălădeș plecă capul. Nu-și credea ochilor. Deși îl vedea, tot nu-i venea a crede; dar parcă dintr-o dată mintea i s-a luminat: iată cum de l-au prins chiar acolo, în poiană — Tudor le-a spus locul!

Acum credea: da, acesta era băiatul scăpat ca prin minune de moarte.

— Tomoioagă Tudor, umplu încăperea vocea gravă a judecătorului, recunoști în acuzații din boxă pe ucigașii tovarășului Andrei Boțan?

. . . . . .

...Apa Turului, vijelioasă, neagră, îl prinse în brațele ei de spumă și-l trezise într-o clipă cu ghimpii săi reci.

Deschise ochii.

Apa îi intrase în gură, în urechi și-l înăbușea.

Se opintea din greu și se agăță de o piatră.

De sus, de pe malul stîncos, o fîșie de lumină destrămă bezna, căutînd ceva în panglica întunecată a rîului. O voce groasă străbătu pînă la urechile lui:

— ...N-are cum, domn' Mălădeș! Chiar dacă nu l-au ciuruit plumbii, și-a frînt oasele capului de pietre...

Urmă o clipă de tăcere, apoi fîșia se frînse. Și din nou răsună vocea aceea groasă:

— ...No, iaca, să fim siguri; mai răped în jos o rafală... și-un snop de gloanțe împroșcă pietrele, mușcă cu dinți de fier din asprimea stîncii.

Apoi totul se liniști.

Băiatul se dezlipi de piatra pe care zăcuse prins, își adună încă o dată forțele și porni să urce malul. O durere ascuțită îl frînse de mijloc și se prăbuși în apă. Dădu s-apuce iar colții de stîncă, dar apa îl fură și-l prăvăli la vale, către satul Săioaga. Se lăsă pe spate să plutească.

Se zăriră întîile luminițe ale Săioagei. Aci, Turul făcea un cot și tăia direct prin mijlocul satului.

Gheața apei, lupta cu ea îl făcuseră pe Tudor să nu mai simtă durerea. Dar acum, cînd se prinse de-un ciot și urcase malul, îl cuprinse leșinul. Nici să geamă nu mai putea. Se tîrî pînă la un gard. Cuprinse într-o îmbrățișare desperată gardul și se săltă. Durerea îl făcu să geamă. Un pas... doi. Și încă unul! Fiecare pas — o cazină cumplită! Încă un pas. Și încă. A făcut zece pași. Ah, de-ar mai face zece! Încă zece pași! Zece pași numai!

Brațul lui a izbit o dată în geam. Geamul a crăpat, s-a făcut țăndări. Tudor a căzut, s-a lipit de pămînt.

A ieșit gospodarul. A găsit trupul băiatului.

L-a tras în casă, i-a frecat tîmplele, l-a readus la viață.

— Ei?...

— 'S băiatul lui Tomoioagă... Din Sîmbotan... Pe tovarășul Boțan... de la raion... Bandiții... Poiana Caprei...

Glasul i s-a frînt, capul i-a căzut pe pernă.

Apoi oamenii l-au luat, l-au grăbit la trenuț și l-au dus la spital.

. . . . . .

...Tudor înaintă cîțiva pași. Privirea i se opri asupra lotrilor din boxă. Și în clipa în care spuse: „Da, recunosc în acuzații din boxă pe ucigașii tovarășului Boțan", mîna lui mîngîia, într-o atingere abia simțită, mătasea cravatei roșii de pionier și două lacrimi mici, nevăzute, îi picurară pe obraji.

ȘTEFAN ZAIDES

Ilustrații: GH. ADOC

NOAPTEA ERA CALMĂ, ADÎNCĂ...

Seara aceea mă găsea în Sierra Maestra, leagănul revoluției cubane, în palma de lut roșu a unui platou montan unde s-a ridicat, monumental și simbolic, Orașul Învățăturii, purtînd numele lui Camilo Cienfuegos. Eram înconjurat de școlari, care se buluceau înspre mine, ca iezii, îmi citeau din caietele lor de compuneri, mă învățau base-ball, alergau pe rotile într-un anumit fel, cerîndu-mi să scriu despre asta. Atras de jocul acesta, apăru un bărbat tînăr, care se așeză undeva pe aproape și, aprinzînd un trabuc, privi la ceea ce se întîmpla. Cum seara era calmă, adîncă și jocul se prelungi, omul de lîngă noi se ridică, strivi mușchiul trabucului de talpa bocancului și dădu să plece. Se întoarse însă, luînd, se pare, o hotărîre bruscă și veni, ață, spre mine. Își spuse numele, mă informă că-i grăbit, intra în gardă de noapte, dar mai întîrzie cinci minute, timp în care vrea să-i iau un interviu. În nedumerirea-mi de o clipă, întrebai:

— Despre ce vrei să vorbim?

— Întreabă-mă dacă îmi place Romînia, chiar fără să știu prea bine unde se află, fără să fi umblat prin ea; dacă am vreo părere despre sondele voastre, așa, ca cetățean, fără a fi specialist în materie; dacă am îndrăgit Dunărea după ce i-am urmărit șerpuirea, pe hartă, cu degetul; dacă știu cum îi spune acelui oraș dintre munți unde se fac tractoarele voastre, într-un cuvînt, dacă te iubesc eu pe tine, fără să fi dat măcar mîna unul cu altul, fără să ne fi văzut pînă acum la față. Ei, ce faci, mă întrebi?

— De prisos, văd că ai și răspuns la aceste întrebări, i-am spus.

— Adevărat, dar știi ce? Cu puțină grijă aș găsi răspunsurilor mele cuvinte mai potrivite, frumoase. Mă crezi?

Omul cu care vorbeam se numește Jorge Garcia Gonzales, și cuvintele lui sunau frumos în noaptea aceea adîncă și calmă, care ne înconjura. De meserie este tehnician de radioteleviziune. A venit în Sierra Maestra cu sarcina de a întreține aparatele școlilor de aici, ale armatei, ale țăranilor din munți.

— Din pricina blocadei nu-s baterii, îmi spune Jorge. Dar mi-am pus mintea la contribuție și le-am venit de hac.

— În ce fel?

— Iată patentul Gonzales, îmi spuse, scoțînd din buzunar o aparatură ciudată, care nu-mi spunea mare lucru. Le fac din baterii de lanternă și pile de telefon; cîte cinci-șase pe zi. Azi e 29 iulie 1962, ora 24, ora Sierrei, pînă la această dată producția mea de baterii se ridică la cifra de 567 de bucăți, un adevărat tezaur, baza materială pentru viața culturală de aici. Noapte bună!

— Gardă bună! Jorge Gonzales.

A doua zi am aflat că omul meu va pleca din munții Sierrei, va traversa Oceanul. Destinația: Europa; mai precis Europa de est, Europa socialistă. Guvernul revoluționar îi oferă o bursă de stat pentru studii într-o țară socialistă. Unde, cînd, cît? Nu se preciza. În telegrama venită scria doar atît: *plecarea curînd*, stop, *pregătiți cadru în loc*, stop.

Dacă vei întîlni, iubite cititor, pe meleagurile noastre dintre Dunăre și Carpați un băiat înalt, subțire, brunet cam de 26 de ani, cu ochi negri-verzui și buricele degetelor mîncate, scrîjelate de lucru cu sîrmele, uită-te în ochii lui și întreabă-l dacă se numește Jorge Garcia Gonzales și e fiul unui țăran din Sierra Cristal. De va zice că da, primește-l ca pe o cunoștință bună, o rudă, un frate. Spune-i că îl știi dintr-un miez de noapte, sus în munți, în Sierra Maestra. Dacă va fi oarecum nedumerit de ceea ce îi spui, mai adu-i aminte că natura din jur era calmă, concentrată parcă în statura pietrificată a unui palmier uriaș, pe care se sprijinea cerul adînc, cu Calea-i Lactee, ca o eșarfă spumoasă de carnaval cuban și cu un Car Mare răsturnat într-o rînă, cu oiștea căzută în Atlantic.

POP SIMION

Pionieră din Cuba în fața statuii lui José Marti, erou al poporului cuban

Cei mai tineri sportivi

În rîndurile ce urmează vă vom face cunoştinţă, dragi prieteni, cu cei mai tineri sportivi din ţara noastră, din rîndul cărora se vor ridica, fără îndoială, prin muncă perseverentă, viitorii recordmani. Ei sînt în acelaşi timp şi cei mai buni la învăţătură în şcolile lor.

Poposind la centrul experimental de antrenament „23 August" din Bucureşti, vom afla că aici există o secţie puternică de fotbal. Aproape 2 000 de copii s-au prezentat la examenul de admitere. Au fost aleşi cei mai buni. Secţia de fotbal a Şcolii sportive „Viitorul" are 4 echipe înscrise în campionat. Două în cel de copii (una este fruntaşă în clasamentul seriei I) şi două în campionatul de juniori.

Dar fotbalul nu constituie un exemplu izolat. Grija pe care fruntaşii sportului o manifestă pentru schimbul de mîine se vădeşte în toate disciplinele.

La clubul „Petrolul" din Ploieşti venea deseori un copil slăbuţ, cu frunte înaltă şi ochi inteligenţi. Era pasionat după şah. Şi foarte îndrăzneţ. Şi ambiţios. Nu voia să joace decît cu maeştri. Aţi ghicit, probabil, despre cine este vorba: Florin Gheorghiu, care a devenit campion al ţării la o vîrstă foarte apropiată de a eroului pe care imaginaţia lui Jules Verne l-a consacrat căpitan la 15 ani. Florin avea doar unul mai mult cînd a purtat prima oară cununa de lauri a învingătorului. Anul trecut, la Olimpiada de şah de la Varna, el a îndeplinit norma de maestru internaţional, după ce la campionatul mondial pentru juniori se clasase al doilea.

Sportul nostru nu duce lipsă de tinere talente. Iată, de pildă, ce spun cunoscuţii antrenori de gimnastică Petre Dungaciu şi Teofil Băiaşu, care lucrează în cadrul centrului de copii al clubului „Dinamo":

— În secţia noastră se pregătesc 50 de copii. Toţi manifestă o mare dragoste faţă de gimnastică. Şi multă sîrguinţă.

— Cei mai buni?

— Greu de răspuns, fiindcă sînt foarte mulţi. Excelează însă Ileana Vlase, Tinela Pavel, Emilia Mitrofan, Alice Rădoi, Magda Klein şi Nona Ştiucă.

Gimnastica este, de altfel, mult îndrăgită de copii. La „Cupa oraşului Bucureşti" s-au întrecut 12 000 de elevi şi eleve. Faza finală, desfăşurată în sala Floreasca, s-a transformat într-o adevărată sărbătoare a sportului pionieresc. Tot timpul cît a durat concursul, în sală puteau fi văzuţi maeştri cunoscuţi ai gimnasticii, cum ar fi Fr. Orendi, Ştefan Hărgălaş, Sonia Iovan, Anastasia Zîmbreşteanu şi alţi reprezentanţi ai lotului naţional, care i-au urmărit cu atenţie pe micii concurenţi, le-au dat sfaturi, i-au corectat.

Maestrul emerit al sportului Petre Ivănescu, căpitanul echipei noastre de handbal în 7, campioană mondială, este nelipsit de la meciurile şcolare. Şi nu întîmplător. Iată ce spunea despre cei mai tineri sportivi într-o declaraţie dată „Buletinului olimpic romîn":

„După seria victorioasă de meciuri internaţionale susţinută de echipele noastre, ziarele de peste hotare scriau că titlurile de campion al lumii se află în mîini bune. Această afirmaţie ne măgulește, desigur, dar, totodată, ne obligă să ne gîndim permanent la împrospătarea rîndurilor maeştrilor. Cine alţii decît noi au datoria să pregătească schimbul de mîine?"

N-au vrut să rămînă mai prejos hocheiştii. Profesorul Ion Lovinescu, fost jucător de hochei şi campion de tir, lucrează de mai multă vreme cu un grup numeros de mici mînuitori ai crosei. După părerea sa, jucători ca Gh. Popescu, clasa a VII-a a Şcolii elementare nr. 80, Radu Constantinescu şi Gh. Haidrun din clasa a VIII-a, N. Fodorea, Ion Marian, Ovanez Mihăileanu, N. Ionescu, toţi născuţi între anii 1947 şi 1949, au mari posibilităţi de dezvoltare. Nu este departe ziua cînd ei vor lua loc în echipele de juniori, iar apoi şi în acelea de seniori.

— Din cauza numărului mare de hocheişti fruntaşi care se antrenează la patinoarul artificial, ne spunea profesorul Lovinescu, elevii mei veneau uneori la ora 6 dimineaţa pentru a se pregăti. Ei renunţau cu plăcere la cîteva ore de somn (deşi se aflau în vacanţă) ca să nu piardă lecţia. Această pasiune sinceră este garanţia succesului şi a performanţelor.

Aţi auzit de urmaşa Iolandei Balaş? Poartă ochelari. Este o fată de 10 ani, pe nume Adriana Ciobotaru, care la primul ei concurs de atletism a sărit 1,41 m în înălţime. Să precizăm: cu această performanţă se cîştiga altădată campionatul naţional, recordul ţării a măsurat ani şi ani doar cîţiva centimetri mai mult şi însăşi Iolanda Balaş nu sărea atît cînd avea vîrsta Adrianei.

Pe mica atletă a descoperit-o antrenorul Alexandru Stoenescu, fost campion al ţării de sprint. „Stoe" se plimba într-o zi prin Lugoj şi a văzut-o pe Adriana încercînd să sară peste o coardă întinsă între două nuiele. Ochiul specialistului n-a putut scăpa detenta remarcabilă a acestei fetiţe, uşurinţa cu care se desprindea de la pămînt. Şi a întrezărit o nouă campioană. Fără îndoială că nu s-a înşelat...

*

Am cules doar cîteva exemple. În sportul nostru, ele sînt nenumărate. Schimbul de mîine înaintează victorios pe pistele de zgură şi de apă, în săli şi în bazine, pe terenurile de fotbal, volei, baschet sau handbal, după cum tot victorios înaintează pe drumul însuşirii învăţăturii.

Purtătorii cravatelor roşii care se avîntă azi pentru prima oară într-o întrecere sportivă vor fi, fără îndoială, mîine campionii care vor purta cu mîndrie culorile patriei.

VALERIU MIHAIL

CALENDAR PIONIERESC

Mai

Dragi prieteni,

Iată că a venit timpul să vă gîndiţi la alcătuirea programului de activităţi pe luna mai.

În întîmpinarea zilelor de 1 Mai şi 8 Mai, pionierii din Bucureşti şi din alte localităţi ale ţării pot vizita muzeele şi locurile comemorative legate de viaţa şi lupta eroilor clasei muncitoare. E potrivit ca detaşamentele să pregătească adunarea „Partid, iubit părinte" publicată în nr. 5/1962 al revistei „Cravata roşie". Vizitaţi întreprinderi, fabrici, gospodării colective din regiunea voastră — realizări ale regimului nostru democrat-popular.

Invitaţi în mijlocul vostru activişti de partid care să vă vorbească despre trecutul de luptă al clasei muncitoare, despre realizările de azi ale poporului obţinute sub conducerea partidului. Poezii şi cîntece închinate partidului şi clasei muncitoare, pe care să le recitaţi, veţi găsi în fiecare număr al revistei noastre.

Cu prilejul Zilei tineretului din Republica Populară Romînă organizaţi pe detaşament sau pe unitate adunări la care utemiştii fruntaşi să vă vorbească despre viaţa şi munca tineretului, despre cinstea de a fi purtător al carnetului roşu de utemist. Aceasta va folosi totodată şi celor mai buni dintre pionieri care se pregătesc să devină utemişti.

PREGĂTIRI PENTRU ULTIMELE TEZE

Vremea frumoasă vă va atrage, desigur, în această perioadă, către acţiunile în aer liber. Dar nu trebuie să uitaţi că în luna mai veţi da ultimele teze ale anului şcolar. Chibzuiţi deci bine cum vă împărţiţi timpul între învăţătură şi celelalte activităţi. Daţi toată atenţia repetării materiei, ajutorării colegilor voştri rămaşi în urmă. „Nici un pionier şi elev să nu ia la teze note sub 7" — acesta să fie îndemnul vostru în această perioadă. Citiţi cu atenţie în acest număr al revistei articolul în care tovarăşa Profesoară Maria Dumitrescu vă dă cîteva sfaturi cum să vă organizaţi mai bine repetarea materiei în vederea încheierii ultimului trimestru al anului şcolar.

VĂ URĂM SUCCES, PRIETENI DINTR-A VII-AI

Voi, cei pe care-i aşteaptă examenele de absolvire, daţi toată atenţia învăţăturii. Pregătiţi-vă temeinic pentru teze şi nu uitaţi că cele învăţate în clasa a VII-a vă folosesc şi la examenele de admitere în şcolile profesionale şi medii pe care vreţi să le urmaţi. E foarte potrivit ca în această perioadă să discutaţi în cadrul detaşamentelor despre meseriile către care sînteţi atraşi, să chibzuiţi bine înainte de a vă hotărî ce profesiune veţi îmbrăţişa. Vă urăm să terminaţi cu succes clasa a VII-a şi să păşiţi bine pregătiţi pragul viitoarelor şcoli!

PENTRU CEA MAI FRUMOASĂ CLASĂ, PENTRU CEA MAI FRUMOASĂ ŞCOALĂ

Zilele celei mai frumoase luni a primăverii trebuie să găsească şcoala voastră în straie de sărbătoare. Clasele să fie curate, cu flori în ferestre. Înfrumuseţaţi curtea şi grădiniţa din faţa şcolii. Aveţi grijă de rondurile de flori, tăiaţi crengile uscate ale copacilor, văruiţi-le tulpinile. Faceţi în aşa fel încît fiecare să poată spune cu mîndrie: şcoala noastră e cea mai frumoasă!

O DUMINICĂ VESELĂ

Antrenaţi pionierii cu multă iniţiativă din unitatea voastră şi pregătiţi o duminică veselă, zi în care să petreceţi în tovărăşia jocului şi cîntecului.

Un detaşament poate organiza un concurs pentru cel mai bun recitator sau cîntăreţ. Sportivii unităţii vor participa la un meci de fotbal între detaşamente. Se poate organiza un concurs pentru desemnarea celui mai bun şahist. O parte dintre pionieri vor participa în împrejurimile localităţii voastre la un joc de orientare. Pionierii dintr-a VII-a pot organiza în această duminică plimbări în parc sau excursii în împrejurimile satului pentru cei mici, pe care îi vor învăţa jocuri simple, un cîntec, le vor explica fenomene ale naturii. Faceţi în aşa fel încît toţi pionierii să participe cu voie bună la aceste activităţi vesele în zilele însorite ale primăverii.

ÎNVĂŢAŢI JOCURI PIONIEREŞTI

În timpul drumeţiilor pe care le faceţi în zilele calde ale primăverii, la popasuri, aveţi prilejul să învăţaţi jocuri frumoase. În suplimentul care a apărut o dată cu acest număr găsiţi cîteva jocuri pe care le veţi învăţa cu plăcere.

După cum vedeţi, în luna mai aveţi de făcut o mulţime de lucruri. Important e ca activele pioniereşti să întocmească cu multă chibzuială programele de activităţi şi să încredinţeze sarcini unui număr cît mai mare de pionieri. Astfel nu-i vor reveni nici unuia prea multe lucruri de făcut, iar activităţile vor fi realizate cît mai bine.

INSTRUCTORUL DE PIONIERI,
Victor

Sure cosmos

de ing. fizician T. TAUTH

Cu doi ani în urmă, la 12 aprilie 1961, un om a părăsit pentru prima oară planeta Pămînt. Acesta a fost comunistul Iurii Alekseevici Gagarin, cetățean al Uniunii Sovietice, care, pe bordul unei puternice nave-satelit, a înscris primul cerc în jurul planetei noastre.

Realizarea epocală a primului zbor cosmic a fost rezultatul unei munci susținute a muncitorilor, savanților și tehnicienilor din cele mai diferite ramuri. Oamenii de specialitate, din cele mai variate domenii, cum ar fi metalurgia și electronica, chimia și automatica, termotehnica și matematica, construcțiile de mașini și radioteleviziunea au colaborat, creînd puternicele motoare rachete și nava de o perfecțiune uimitoare „Vostok-1". Înfăptuirea primului zbor al omului a constituit o treaptă firească în șirul succeselor obținute de oamenii sovietici în lupta pașnică pentru cucerirea cosmosului. Se știe doar că țara constructorilor comunismului a lansat primul satelit la 17 octombrie 1957, a trimis apoi sateliți din ce în ce mai grei ai Pămîntului. De aici s-au desprins uriașele rachete purtătoare ale primelor stații automate interplanetare care au sondat și au fotografiat Luna.

Primul mesager al oamenilor în Cosmos, Iurii Alekseevici Gagarin, și-a îndeplinit în mod strălucit misiunea. După o rotație în jurul planetei noastre, el a aterizat în locul dinainte stabilit, aducînd cu sine rezultatele prețioase ale primului drum în Cosmos.

Apoi au urmat Titov, Nikolaev și Popovici. Primul a parcurs peste 17 ture, iar Nikolaev și Popovici au realizat primul zbor cosmic în grup, pe bordul navelor „Vostok-3" și „Vostok-4". Ei au zburat 95 și, respectiv, 71 de ore în spațiu, efectuînd 64 de ture primul și 48 de ture cel de-al doilea.

Scopul zborurilor navelor de tip „Vostok" a fost acela de a cerceta condițiile de zbor cosmic, de a studia comportarea organismului omenesc în timpul mișcării orbitale, al plasării pe orbită și al frînării navelor, de a efectua o serie de măsurători de mare importanță, necesare zborurilor pe care oamenii le vor întreprinde spre alte planete ale sistemului nostru solar.

ASALTUL COSMOSULUI CONTINUĂ

De pe bordul unor sateliți grei ai Pămîntului au pornit spre planetele cele mai apropiate — Venus și Marte — stații automate interplanetare, adevărate laboratoare cosmice complexe.

Primului cosmonaut

Cînd, prin slăvi, racheta ta,
drag prieten, a trecut,
știu că n-ai putut vedea
căldurosul meu salut.

Cînd, cu lanuri și dumbrăvi,
spre „Vostok" privea Pămîntul,
te purta ușor, prin slăvi,
și-un copil romîn, cu gîndul.

MIHAI NEGULESCU

Stația „Marte-1", care are de parcurs peste 400 milioane de kilometri, transmite pe calea semnalelor radio rezultatele măsurătorilor efectuate. Aparatele instalate vor face cercetări în cursul îndelungatului său zbor cosmic asupra intensității radiațiilor cosmice și a fluxurilor unor particule generate de Soare, a cîmpurilor magnetice interplanetare și a micrometeoriților. În luna iunie 1963 stația va ajunge în apropierea planetei Marte. Un sistem special va pune în funcțiune un mic motor rachetă care va corecta eventualele abateri de la traiectoria calculată, astfel ca stația automată să treacă la o distanță de 1 000 — 11 000 km de Marte. Aici, dispozitive speciale, montate pe bord, vor fotografia suprafața lui Marte și — cu ajutorul unui sistem de televiziune interplanetară — fotografiile se vor transmite pe Pămînt. Este interesant de aflat că pentru detectarea semnalelor venite de la distanțe uriașe de sute de milioane de kilometri s-a construit o uriașă antenă, care cîntărește peste 1 000 de tone și care este înaltă cît o clădire de unsprezece etaje. Regularitatea cu care au fost recepționate emisiunile stațiilor de radio de pe „Marte-1" ne îndreptățește să afirmăm că specialiștii sovietici au trecut cu succes și examenul greu al radiocomunicațiilor interplanetare, asigurînd legături stabile la distanțe cosmice.

Explorarea spațiului sistemului solar, culegerea datelor asu-

pra planetelor apropiate prevestesc o nouă etapă hotărîtoare în istoria cuceririi Cosmosului, plecarea primelor nave cosmice cu oameni la bord pe alte corpuri cereşti.

Obiectivul nr. 1 va fi, fără îndoială, vecina noastră Luna. Una dintre primele sarcini — după părerea specialiştilor — este plasarea pe o orbită în jurul Lunii a unei staţii-satelit, apoi trimiterea unor staţii-robot care să ne poată transmite date noi despre proprietăţile fizice şi componenţa solului lunar, intensitatea radiaţiilor cosmice şi corpusculare pe suprafaţa Lunii, temperatura etc.

După ce toate aceste mărimi vor fi cunoscute, se poate pregăti şi prima expediţie. Dar zborul îndelungat al omului în spaţiul cosmic ridică probleme şi mai complicate. Vor trebui asigurate rezerve de alimente şi apă, de oxigen şi combustibil. Cum vor putea fi rezolvate aceste probleme? Se ştie că anumite alge au proprietatea de a inhala, a consuma bioxid de carbon şi a produce oxigen. Cu ajutorul lor ar fi posibile filtrarea şi împrospătarea aerului din cabina navei. Prin sisteme ingenioase de filtre se poate asigura o circulaţie închisă a apei astfel încît aceasta, o dată folosită, să fie purificată din nou şi redată consumului. O importanţă deosebită o va avea sterilizarea navelor, pentru a împiedica transportul de pe Pămînt al unor microorganisme. Acestea ar putea să „infecteze" diferitele planete, fiind dăunătoare eventualelor forme de viaţă de acolo.

Multe s-ar mai putea spune despre problemele complexe ale viitoarelor zboruri interplanetare, zboruri care vor avea loc într-un viitor apropiat şi care vor însemna începutul cuceririi paşnice a altor planete.

CÎŢI ANI VA MAI LUMINA SOARELE?

Soarele nostru, ca şi cele mai multe stele, este un uriaş „laborator atomic", în care, în fiecare secundă, se petrec transformări ale hidrogenului în heliu şi degajarea unor uriaşe cantităţi de energie nucleară. Soarele luminează tocmai datorită transformării hidrogenului în heliu. Oare nu va veni o vreme cînd rezerva de hidrogen din Soare se va epuiza? Cît timp îi va ajunge Soarelui „combustibilul"? Nu cumva ne pîndeşte primejdia stingerii Soarelui, a acestui izvor al vieţii de pe Pămînt? Nu e de loc greu de răspuns la aceste întrebări. S-a stabilit că Soarele e alcătuit în proporţie de mai bine de 50 la sută din hidrogen. Viteza cu care se transformă în adîncurile lui hidrogenul în heliu este şi ea cunoscută. Putem deci calcula cu uşurinţă cît timp va mai lumina Soarele folosind rezervele proprii de hidrogen. Şi putem spune că aceste rezerve îi vor fi suficiente pentru încă zeci şi zeci de... miliarde de ani.

DIN NOU DESPRE PLANETA MARTE

Ştiţi cît durează un an pe planeta Marte? 686,7 zile pămîntene, adică aproape doi ani de-ai noştri. În schimb, ziua marţiană diferă destul de puţin de ziua noastră, fiind egală cu 24 ore, 37 minute şi 23 secunde. Diametrul planetei vecine este cu ceva mai mic decît jumătatea diametrului Pămîntului (6 860 km). Dacă socotim că volumul lui Marte este numai a 0,155-a parte din volumul planetei noastre, iar masa ei cam de 10 ori mai mică decît cea pămînteană, ajungem la concluzia că forţele de atracţie pe această planetă sînt de aproape trei ori mai mici decît pe Pămînt. Aşadar, pe planeta Marte, un om de 75 kg n-ar cîntări decît... 25 kg.

Ştiţi, desigur, că pămîntul nostru este înconjurat de un strat dens de atmosferă, bogată în oxigen, atît de necesar vieţii. Pe Marte însă atmosfera este foarte rarefiată, şi conţinutul de oxigen este scăzut, de ordinul unei zecimi de procent, fapt care ne face să credem că pe această planetă nu există nici viaţă superior organizată (fiinţe cu raţiune) şi nici viaţă animală. Se presupune că pe Marte ar putea fi numai anumite forme de viaţă organică simplă. Unii savanţi spun că aceste plante ar da coloraţia roşiatică planetei, de unde şi numele ei de „planeta roşie". Spre poli se observă nişte pete albe, a căror mărime variază cu anotimpurile. Se pare că acestea ar fi apă sub formă de gheaţă, care se extinde în timpul iernilor marţiene.

De altfel, clima de pe Marte este foarte aspră. Din cauza lipsei unui înveliş dens de atmosferă, care ar împiedica răcirea şi încălzirea bruscă a solului, temperatura face zilnic salturi uriaşe de la —70°C la cîteva grade plus. Temperatura medie anuală este în jurul lui minus 20—30°C. Acest lucru se poate uşor explica: fiindcă orbita lui Marte este mai îndepărtată de Soare şi astfel suprafeţei planetei îi revine mai puţină energie solară (lumină şi căldură). Totuşi se pare că şi în asemenea condiţii există anumite plante care pot trăi. Acest fapt a fost dovedit şi prin experienţe efectuate în zonele de climă aspră ale planetei noastre (la mari înălţimi).

Marte are doi sateliţi naturali: Phobos şi Deimos. Aceştia reprezintă o curiozitate în lumea planetelor, iar comportarea lor a dat mult de furcă astronomilor. În primul rînd, sateliţii sînt foarte mici, şi ei se învîrtesc în planul în care se află cuprins ecuatorul lui Marte. În decursul deceniilor, astronomii — în special vestitul savant rus Struve — au calculat perioadele de rotaţie ale acestor sateliţi. S-a constatat însă că ei se învîrtesc mai des decît ar fi cazul, ceea ce înseamnă că se apropie simţitor de suprafaţa lui Marte, descriind spirale asemănătoare şanţurilor de pe discurile muzicale. Această apropiere de Marte poate fi cauzată de frecarea sateliţilor în mediul în care se mişcă. Dar noi am mai văzut că acest mediu nu este altceva decît atmosfera foarte rarefiată a planetei, care, nicidecum nu ar putea frîna cu atîta putere sateliţii. Într-un singur caz aceşti sateliţi ar putea fi frînaţi: dacă ar avea o masă cu mult mai mică decît cea calculată, adică ar fi... goi pe dinăuntru. Dar de sateliţi naturali goi nu s-a mai auzit. Şi atunci, unii specialişti presupun că Phobos şi Deimos au fost lansaţi de către fiinţe raţionale, care ar fi trăit cu milioane de ani înainte pe planeta Marte. Care a fost soarta acestei civilizaţii? Unii au afirmat că în urma înrăutăţirii condiţiilor climaterice fiinţele de pe Marte ar fi părăsit planeta lor, căutîndu-şi altă lume. Ar fi greu să ne dăm o părere în legătură cu aceste presupuneri. De altfel, mai avem puţin şi, cu ajutorul laboratoarelor lansate şi dirijate de pe Pămînt, se va cerceta şi suprafaţa planetei. Atunci vom afla adevăruri rămase încă necunoscute, care vor destrăma definitiv tainele care mai învăluie planeta Marte.

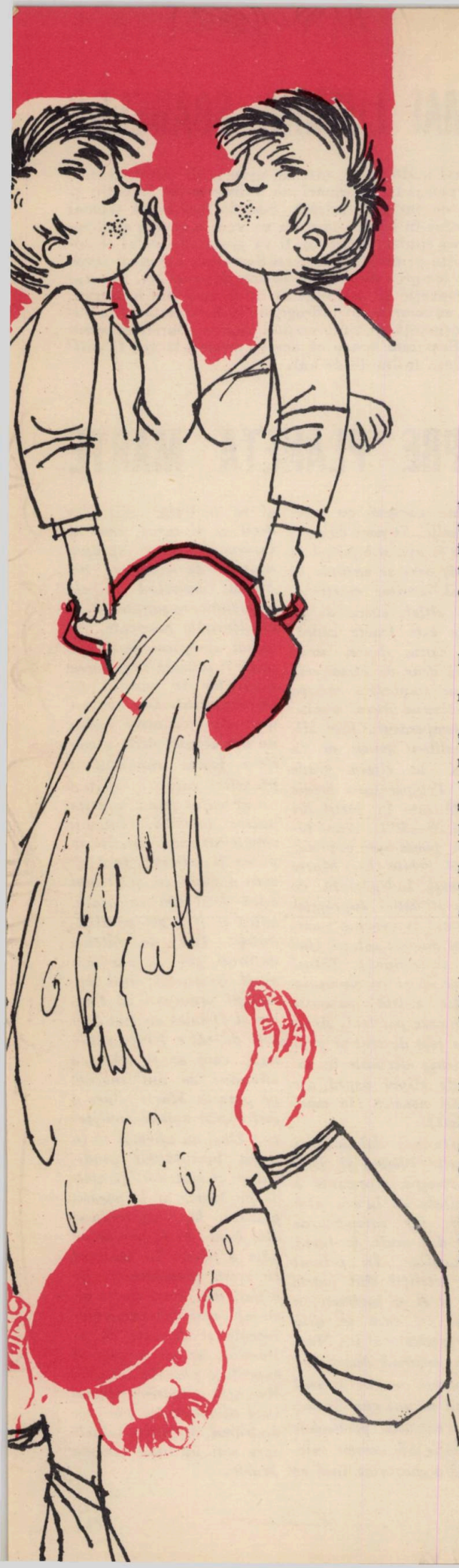

Cincisprezece și-încă doi...

Cine nu-l știe pe nenea Varga, portarul din strada Bălcescu 25? Dimineţile, îl vezi aşezat pe scăunelul lui, în faţa porţii blocului, spunîndu-le în treacăt cîte o vorbă mai tuturor copiilor porniţi spre şcoală:

— Ştii lecţia, Viorel?

— Zoli, potriveşte-ţi cravata de pionier!

— Maricica, unde ţi-ai lăsat surioara?

Viorel răspunde voios: ştie, că a învăţat lecţia bine; Zoli se apropie, rugîndu-l pe nenea Varga să-i potrivească el cravata, iar Maricica îi spune că surioara e acasă, fiind încă prea mică pentru şcoală. Ce-i drept, Viorel, Zoli şi Maricica nu locuiesc la numărul 25, dar obişnuiesc să vină în fiecare după-amiază, căci în blocul acesta locuiesc mulţi copii.

Mulţi?

Nenea Varga poate să spună şi cîţi — „cincisprezece şi-ncă doi". Opt pionieri, patru sugari, doi de grădiniţă, unul dintr-a-ntîi — şi gemenii.

Fraţii Peter.

Pe ăştia doi nenea Varga nu-i numără nici în ruptul capului printre cei cincisprezece, căci ei îi amărăsc zilele. Gemenii locuiesc la etajul întîi — exact deasupra camerei portarului. Cît le sînt părinţii la lucru, îi îngrijeşte bunica. Nimeni dintre ai casei nu ştie cum o cheamă pe bunica gemenilor. Chiar cei mari îi zic pur şi simplu: bunica. Are părul alb şi ochi blajini ca seninul, şi e bătrînă, sărăcuţa, nu poate alerga mereu pe urmele celor doi băieţi, veşnic puşi pe pozne.

Cotoarele de mere aruncate în faţa uşii lui nenea Varga sau cojile de cartofi aruncate de la etaj se numără printre fărădelegile lor mărunte. Mai deunăzi însă, dumnealor au rupt toate muşcatele de la ferestrele dinspre culoar şi i le-au dăruit nanei Varga. Biata femeie stătea nedumerită în uşa casei, cu buchetul în mînă, şi nu mai pridea explicîndu-le locatarilor că nu ea îi îndemnase pe cei doi diavoli la asemenea faptă. Bunica, sărăcuţa, nu mai ştia ce să se facă. Să-i încuie-n casă, nu se putea: copiii au nevoie de aer. Dar, dacă le dă drumul, veşnic se întîmplă cîte ceva.

Într-una din zile, la amiază, nenea Varga şedea amărît în faţa porţii blocului. Nici de obişnuitele lui glume nu-i mai ardea. Petrişor, întorcîndu-se de la şcoală cu vioara sub braţ — pusă frumuşel în cutia ei —, se opri să-l întrebe de ce-i supărat. Petrişor era „artistul casei". Elev la şcoala de muzică.

— Ce s-a întîmplat, nene Varga?

— Nici nu mă mai întreba, dragul meu...

— Ei...?

— Azi dimineaţă mi-au aruncat în cap o oală cu apă.

— Cine? se făcu Petrişor a nu înţelege.

— Păi... ei.

— Lasă, nene Varga, că se cuminţesc ei cînd or ajunge pionieri. La noi e disciplină...

Nenea Varga se uita trist la viitorul artist, care număra deocamdată abia 10 ani. Apoi dădu din mînă, a deznădejde:

— Pînă atunci apucă să mă mai şi opărească de vreo cinci ori...

— Auzi! îl opri Petrişor pe lunganul dintr-a şaptea. Sandu ţinea în mînă o servietă. În săptămîna aceea mergea la şcoală după-amiază.

— Ce s-aud?

— Păi... gemenii..., şi Petrişor îi povesti ce-i spusese nenea Varga.

— Destul de rău, zise Sandu, clătinînd din cap, apoi i se aprinse o lumină în ochi. Ştii ce? Adunaţi-vă toţi, la cinci şi jumătate... vreau să

zic: toți pionierii. Am o idee, dar acum sînt grăbit.

După-amiază, vreo paisprezece pionieri așteptau sosirea lui Sandu. Cei din bloc și cîțiva vecini.

Băietanul înalt și blond nici nu mai intră în casă să-și lase servieta.

— Știți ce m-am gîndit? începu Sandu privindu-i pe pionieri... Erau și mari, și mici printre ei.

— Le tragem o mamă de bătaie, se repezi un băiat, dolofanul din vecini.

— Nu ți-e rușine? Așa vorbește un pionier? îl mustră Maricica. Vecinul cel războinic se rușină pe dată, dar nu răbdă să nu mormăie mai departe că nu le-ar strica afurisiților un „toc" de bătaie.

— O să facem de gardă! declară Sandu. Cei care au ore după-masă vor merge la gemeni, pe rînd, cîte-o oră. Celor care învață dimineață le vine rîndul după-amiază. Bine?

— Foarte bine! se bucura Virgil dintr-a șasea, băiatul unui ofițer. O să ne plimbăm prin fața ușii cu un băț și, cum or scoate nasul, pac!

— Eu nu... eu nu fac una ca asta! protestă „artistul".

— Oho... nu așa, continuă Sandu. Venim să ne jucăm cu ei. Le spunem povești... ca să nu se plictisească. Sînt sigur că bunica ne dă voie. O să-i luăm și la plimbare. Ce spuneți?

Pionierii nu prea erau entuziasmați. Să te joci cu niște mucoși ca gemenii? Mare bucurie!

— Stați puțin! insistă Sandu, ridicînd mîna. Nu e vorba de distracția noastră, ci de a lor; noi trebuie să-i distrăm pe ei, nu ei pe noi. Sarcină. Sarcină pionierească. Începem mîine dimineață. De la nouă jumătate la zece jumătate, Virgil și cu mine... vrei? se-ntoarse el către bătăiosul dintr-a șasea.

— Păi... dacă... dacă ziceți... bine.

— De la zece jumătate la unsprezece jumătate... și întocmiră schimburile de gardă.

A doua zi dimineață, cînd se-nființară cei doi pionieri, bunica rămase surprinsă. Sandu adusese și o minge de toată frumusețea, albă, cu buline roșii.

— Le dați voie lui Dani și Mișu să coboare în curte? Vrem să ne jucăm cu mingea.

— Cu mare plăcere... dacă vreți să vă jucați cu ăștia mititeii..., eu le dau voie. Dar aveți grijă de ei...

— Avem sarcină să ne jucăm cu ei, spuse Virgil grav. Fiți fără grijă. Bunica nu prea era dumirită, dar era bucuroasă că poate să-și vadă de bucătărie și nu mai trebuie să-i păzească pe cei doi neastîmpărați.

Dani și Mișu coborîră încîntați în curte să se joace cu mingea. În timp ce se jucau, cei doi pionieri constatară uimiți că puștii erau drăguți și se jucau cuminți, fără să le treacă prin gînd nici o ghidușie. Un singur lucru aveau de făcut pionierii: să nu-i lase să iasă cumva în stradă... Apoi sosi schimbul.

Nenea Varga își dădu seama că scăpase de orice primejdie.

După-masă se porni să plouă. Maricica veni cu cuburile fratelui ei. Iar „artistul" le cîntă la vioară celor doi zvăpăiați. Era aproape de necrezut cît de cuminți ascultau...

Trecu o zi, trecură două, trei, trecu o săptămînă... Acum toată casa răsufla ușurată. Nimeni nu le mai strica locatarilor mușcatele, nu le arunca gunoi în fața ușii, nu azvîrlea cu cartofi după pisici. Drept recunoștință, părinții gemenilor le-au dăruit pionierilor o minge de fotbal.

Cel mai încîntat însă este nenea Varga. Dacă-l întrebi cîți copii locuiesc în bloc, îți răspunde bucuros:

— Șaptesprezece. Dar tot de-ai blocului sînt și pionierii din strada asta. Toți.

FODOR SANDOR
Ilustrații: MAGDA ARDELEANU

PENTRU MICII NATURALIȘTI

Multe dintre bunătățile pe care ne-am obișnuit să le avem la masă provin din porumb. Nu este vorba numai de simpla și gustoasa mămăliguță, dar carnea, laptele, ouăle — alimente deosebit de prețioase pentru noi — se obțin în bună măsură datorită porumbului.

Se știe doar că porumbul constituie hrana de bază a animalelor și păsărilor. Specialiștii au stabilit chiar și cîtă cantitate de carne poate rezulta din recolta de porumb de pe 1 hectar dacă este folosită în hrana animalelor.

Colectiviștii din Cărpiniș, regiunea Banat, au socotit că din cele peste 5 000 kg de porumb boabe la hectar cît au obținut ei pot rezulta cel puțin 1 250 kg de carne de porc.

De asemenea, porumbul însilozat constituie hrana de bază a vacilor în timpul iernii, fiind denumit pe drept cuvînt „pășunea de iarnă a animalelor". Dacă de pe 1 hectar se obțin 60 000 kg de porumb siloz și acesta se folosește în hrana vacilor, poate rezulta o cantitate de 24 000 litri de lapte sau 912 kg de unt.

Iată de ce este important să cunoaștem prin ce metode putem realiza cantități cît mai mari de porumb de pe fiecare suprafață de teren semănat cu această cultură.

Un prim cîștig îl putem avea dacă folosim sămînță de porumb numită dublu hibrid, care în multe gospodării de stat, gospodării colective și stațiuni experimentale a dat un spor de producție de cel puțin 50 la sută față de soiurile locale. Este bine să știm că pentru fiecare zonă au fost stabiliți anumiți hibrizi. De pildă, în partea de sud a țării cresc hibrizii dubli cu o perioadă de vegetație mai lungă, cu talie înaltă, foarte viguroși și deosebit de productivi. Asemenea hibrizi dubli de porumb, semănați pe un teren bine îngrășat și în condiții de irigare, la G.A.S. Pietroiu, raionul Feteșți, regiunea București, au dat chiar și 11 000 kg de boabe la hectar.

La această gospodărie, porumbul se seamănă numai în arătură adîncă de vară sau de toamnă. Primăvara terenul este grăpat pentru a-l menține curat de buruieni și pentru a preîntîmpina pierderea apei prin evaporare. Cu o zi înainte sau chiar în aceeași zi cu semănatul, terenul este nivelat și mărunțit de parcă ar fi un strat de grădină. Nici semănatul nu se face oricum, ci în rînduri drepte, distanțate la 80—100 cm unul de altul. Printre rîndurile de porumb pot trece lesne tractoarele cu mașinile care fac prășitul mecanic.

Specialiștii gospodăriei au calculat pînă și numărul de plante care trebuie să crească la hectar în diferite condiții. Înainte vreme, cînd agricultura noastră era fărîmițată de haturi și răzoare, cînd nu aveam decît puține mașini și îngrășăminte, se spunea că „rarul umple carul". Astăzi însă se știe că cea mai mare producție se obține cînd se lasă numărul potrivit de plante la hectar. Acest număr variază în funcție de condițiile locale, de hibrizii folosiți etc. Semănatul porumbului se face la adîncime mai mică pe soluri grele, argiloase și umede și ceva mai adîncă pe solurile ușoare și cu mai puțină umiditate.

Ținînd seama de astfel de reguli, puteți obține o recoltă bogată de știuleți aurii de porumb pe loturile voastre experimentale. Totul este să lucrați totdeauna pe lotul școlii, respectînd regulile științifice.

Ing. agronom **BORDEIANU**

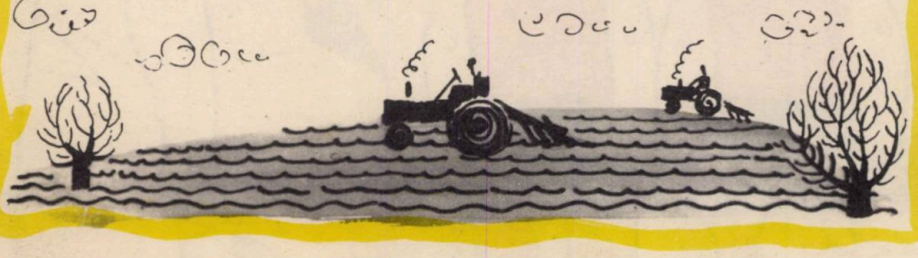

Fetița trece săgeată pe lîngă băiat, lăsîndu-l nedumerit în urmă. Oare într-adevăr nu l-a văzut? Doar îl rugase așa de mult să-i facă un caval. În fiecare zi întreba de el.

Cît ai clipi, ea se și făcuse nevăzută pe poarta gospodăriei colective. Nu stătu mult acolo. Iat-o, a ieșit împreună cu tovarășa Marin, zootehnista gospodăriei, o femeie subțirică, negricioasă, cu bunduță, căciuliță de iepure și cizmuliță. Cotesc împreună spre dispensar.

Uite-le, s-au și întors! E și nenea Ștefan, doctorul, cu ele, în mînă cu trusa de medicamente. Pesemne s-o fi îmbolnăvit lelea Zamfira.

Mama Ilinei lucrează la ferma de păsări a colectivei. Are în grijă cei mai frumoși pui. Sute și sute de pui, de toate soiurile și vîrstele. Are în grijă și pui aurii, pufoși și nătîngi, de cîteva zile, și mai mari, sfădăuși, cu cercei și creste bătute. Ehe, și ce bine știe să-i îngrijească! A fost chemată la București, și chiar decorată pentru puii crescuți de ea. Dar acum, cine știe, dacă lelea Zamfira a căzut la pat...

Așa gîndește Niculăiță și nu se înșală. Ilina trece pe lîngă el și nu-l bagă nici acum în seamă. Are ochii înroșiți și buza de jos țuguiată, semn că a plîns, că-i necăjită.

Acum a intrat împreună cu doctorul și zootehnista în curte.

O clipă mai tîrziu, Niculăiță îi urmează. În tindă se

O fetiță, cu o jachetă albastră aruncată în pripă peste umeri, aleargă val-vîrtej pe ulița din mijlocul satului. Cravata roșie îi fîlfîie la gît, și codițele i se zbat, în neorînduială, pe spate.

— Încotro, Ilina, așa zorită? Iată, cavalul...

Dar, ca niciodată, ea nici nu-l bagă în seamă pe Niculăiță Bumbu cînd o strigă, ațințindu-i calea, în mînă cu nelipsitul briceag în formă de pește, cu care meștерește felurite fluiere din lemn de paltin.

opreşte. Aude glasul îngrijorat al bolnavei răzbătînd pînă afară:

— E grav, tovarăşe doctor?

— Nu-i de speriat. În cîteva zile te faci bine, dar n-ai voie să ieşi din casă...

— Ce-o să se întîmple cu ferma, cu puii mei?

— Lasă, nu te necăji. Găsim noi pe cineva la colectivă să te înlocuiască.

— Mamă, îţi ţin eu locul! se aude, deodată, glasul Ilinei. Şi aşa sînt în vacanţă. Ştiu cum să mă port cu puii.

— Of! Ce-ţi mai trece prin căpşorul ăsta?

Vocea zootehnistei se aude sărind în ajutorul pionierei:

— Bună idee, lele Zamfiră, Ilina a crescut o dată cu ferma noastră. De cînd era de-o şchioapă o vedeam pe la puierniţe şi cotete. Şi cum o ştiu isteaţă, nu cred să nu fi învăţat cîte ceva. Nu-i aşa, veveriţo?

— Pot merge chiar de acum! se oferi Ilina, în loc de răspuns.

Cîteva minute nu se mai auzi discuţia celor dinăuntru. Apoi uşa se deschise brusc. În prag apăru prietena lui Niculăiţă:

— Tu ce cauţi aici? îl luă ea la rost, văzîndu-l încurcat în tindă.

— Păi... aş fi vrut să te întreb cum să-ţi împodobesc cavalul pe care ţi l-am făgăduit. L-am gătat de cioplit şi...

Zîmbind, Ilina îşi mijeşte ochii mari, sprîncenaţi, şi o gropiţă i se afundă în obraji cînd îl întreabă:

— N-ai vrea să-mi dai o mînă de ajutor?

Flăcăiaşul se însufleţeşte:

— La pui?!

— De unde ştii? devine deodată bănuitoare fetiţa, încruntîndu-se.

— Am auzit tot! recunoaşte deschis Niculăiţă, roşind un pic, şi adăugă repede, să nu creadă cumva că ascultă pe la uşi: Am auzit tot, fără să vreau!

— Bine!

Şi, fără altă explicaţie, Ilina îl ia de mînă şi-l trage autoritară după ea. Pe uliţă îi spune ce are de făcut. Ajunşi la fermă, băiatul vrea să se repeadă înainte.

— Stai! Întîi să ne dezinfectăm încălţămintea, mîinile...

Grăbit, Niculăiţă n-a văzut că la poarta fermei se afla o tavă cu paie înmuiate într-o substanţă cafenie.

— E formol, pentru dezinfecţie.

După ce-şi înmuiară palmele şi tălpile în tava cu formol, se îndreptară spre puierniţe, dar nici acum fetiţa nu-l lăsă să intre.

— Nu-i voie fără îmbrăcăminte de protecţie.

Dintr-o magazie mică, fata scoase două halate frumos împăturite şi abia cu ele pe umeri intrară în prima boxă.

Cînd se deschise uşa, printre picioarele copiilor o zbughiră zeci de pui de peste o lună, roşcaţi, cu penele de zbor înspicate la aripi.

— Nu-i lăsa să iasă din ocol! se nelinişti fetiţa.

Niculăiţă îşi astupase în prima clipă urechile, asurzit de zarva iscată. Dar puii nu părăsiră boxa. Se întoarseră ciopor după ei... Le săreau ca nişte mingi în faţă, ciupindu-i de picioare.

— Li-e foame, dar întîi să le curăţăm vatra, să le împrospătăm nisipul. Vezi ce temperatură arată termometrul de pe perete. Cît? E bună! Deocamdată nu le aprindem focul în cotloane. Du-te pînă una-alta şi umple găleata la fîntînă, să le schimbăm apa...

„Toaleta“ dură puţin. După ce deretică în boxă, fetiţa aduse un sac cu uruială de porumb şi ovăz şi o împărţi puilor în jgheaburile de pe lîngă pereţi. Cînd Niculăiţă intră cu apa, puii se înghesuiau gălăgioşi să-şi ia „dejunul“. În prag apăru zootehnista.

— Ei, veveriţo, cum te descurci?

În cîteva cuvinte fetiţa îi povesti tot ce-a făcut. Faţa femeii se lumină.

— Phi, eşti o adevărată crescătoare de pui! Acum poţi să mergi acasă. Mama ta o să se facă şi mai repede bine aflînd ce fată vrednică are. Poţi pleca liniştită. Întoarce-te doar pe la ora 2 să schimbi puilor apa.

Niculăiţă scoase din sîn cavalul meşterit pentru Ilina, aşa cum şi l-a dorit ea, cu un cîrd de pui desenaţi pe el, semănînd cu nişte cocoşei de munte.

— Ia-l, pentru tine l-am cioplit!

IRIMIE STRĂUŢ

Un obiect mult îndrăgit — agricultura

Pe lotul Şcolii de 8 ani din Copşa Mică elevii clasei a VI-a zoreau cu plantarea răsadurilor de primăvară. Aici m-am întîlnit cu doi prieteni mai vechi, pionierii Jampa Ion şi Szekely Ladislau. Ei smulgeau cu grijă din răsadniţă tulpinile fragede ale roşiilor, vinetelor, ardeilor, verzelor şi le puneau în pămînt. În urma lor, alţii turnau apă la rădăcinile răsadurilor. După ce au terminat, Ionică Jampa, mai vorbăreţ, începu să-mi povestească o mulţime de lucruri despre felul în care lucrează pe lotul şcolar şi cît de mult îi plac lui orele de agricultură. Dar nu numai lui, ci şi întregii clase.

...Afară mai era frig cînd ei au avut lecţia despre legume timpurii.

Ionică şi Ladislau, care erau buni prieteni, s-au gîndit să-şi construiască, în orele libere, la şcoală, o răsadniţă. Nimeni nu credea că le va reuşi. Mai ales că ei voiau să facă o răsadniţă caldă, pentru legume puţin rezistente la frig, aşa cum învăţaseră la lecţiile de agricultură. Mulţi chiar făceau glume pe socoteala lor, dar cei doi nu s-au descurajat.

— Mai greu a fost pînă am pornit treaba, recunoscu Ionică. Apoi o mulţime de pionieri au început să se simtă atraşi şi, curînd, aproape toată clasa a venit să lucreze împreună cu noi. Iată însă că pe parcurs se ivi o greutate.

Răsadniţei noastre îi trebuia o temperatură de cel puţin +21°Celsius. Ca s-o obţinem se cerea încă multă muncă.

Prietenii mei însă nu erau dintre aceia care să se dea bătuţi. Mai ales că aveau acum ajutorul întregii clase. Stăpîni pe cunoştinţele dobîndite la lecţiile de agricultură au pus un strat gros de gunoi, apoi un strat de pămînt afînat peste care au presărat îngrăşăminte chimice. Au obţinut astfel o temperatură aşa cum se cerea. După ce au terminat platforma, i-au făcut un acoperiş de sticlă. Pentru aerisire, au înfipt un ţăruş în pămînt de care să se sprijine acoperişul. Apoi au împărţit răsadniţa în parcele în care au însămînţat legume cu o perioadă lungă de vegetaţie: roşii, vinete, ardei, gogoşari şi varză. Îngrijite de copii, răsadurilor le mergea bine.

Iar acum, în zilele acestea de început de primăvară, în straturi, pe lotul şcolar, prind viaţă cunoştinţele dobîndite de elevi la lecţiile de agricultură, pe care ei le îndrăgesc atît de mult.

Copilăria lui Mihăiță

Într-o zi m-am dus în satul de naștere al lui Mihail Sadoveanu, Vatra Pașcanilor. Era toamnă. Spre munți, departe, se vedeau pîcle dese și plecau păsările călătoare, de pe lîngă apa Siretului, în stoluri largi. Deodată, cum stam așa și priveam valea plină de umbre, am auzit aproape glasul moșului Gheorghe Prisăcaru. Ne-am strîns mîna, bucuroși de revedere. Ne-am așezat pe spus cîte și mai cîte întîmplări. Moșul Gheorghe cunoștea bine copilăria lui Mihail Sadoveanu, căci împreună o petrecuseră.

Prin acele locuri, și mai cu seamă la Balta Boroiului, cetele de copii se adunau și se jucau de-a Iancu Jianu, haiducul din vechimi. Odată, într-o zi de vară, s-au despărțit în două: o ceată erau perceptorii veniți să ia vita sărmanului, iar a doua, haiducii Jianului. Ceata cu perceptorii o conducea chiar moșul Gheorghe, povestitorul. A doua o conducea Mihail Sadoveanu, adică Mihăiță... Deodată, ceata lui Mihăiță s-a ascuns într-o pădurice, la pîndă... Cealaltă, condusă de Gheorghiță, s-a ascuns după un deal. Pe urmă au început a veni chinuitorii necăjiților, înconjurați de oșteni cu iatagane, să ia birurile și vitele! La un semn, ceata Jianului a apărut din pădurice, și lupta s-a încins într-o clipită... Vîjîiau ușurel săgețile de trestie și pistoalele de soc dădeau pocnete ușoare. Bătălia a durat aproape un ceas. Tare era Gheorghiță, tare și Mihăiță! Pînă la urmă, însă, Mihăiță a ieșit biruitor și i-a prins pe toți chinuitorii sărmanilor și i-a dus, între niște lănci de trestie, la judecată...

Așezat pe-un butuc, sub o răchită mare, Mihăiță a prins a întreba nevrednicii: de ce fură viața sărmanilor și seamănă pe pămîntul Moldovei numai lacrimi? De ce sînt lacomi? De ce nu-și pun osul la muncă cinstită și răspîndesc jale, venind însoțiți de oaste cotropitoare? Pînă cînd n-are să mai aibă sărmanul pămîntean tihnă, din pricina lor?

— Poporul ce spune? a întrebat Mihăiță, întorcîndu-se spre cetele de copii adunate. De ce pedeapsă sînt vrednici neoamenii și ticăloșii?

— Întîi și-ntîi, a răspuns unul, să li se ia lor toți banii strînși de pe la văduve și orfani și să fie înapoiați păgubiților!

— Ați auzit, trîntorilor? s-a stropșit Mihăiță spre nevrednici. Scoateți numaidecît paraua văduvei și orfanului!

Tremurau zapciii, tremurau oștenii însoțitori... Scoteau repede paralele, crezînd că scapă fără altă pedeapsă, dar Mihăiță, cu glas mare, ca al Jianului de demult, întreba iar poporul adunat:

— Bine, oameni buni, de parale i-am scuturat! Ce urmează acum?

— Acum? Să fie dezbrăcați pînă la piele!

— Dezbrăcați să fie, deci, pînă la piele! poruncea micul Iancu Jianu. Și, după asta?

— După asta, să li se scurteze nasurile, să nu mai îndrăznească să se arate între oameni, așa cîrni!...

Răcneau osînditorii necăjiților..., în timp ce judecătorii lor își pregăteau hangerele, să le reteze nasurile...

Și după aceea ceata osînditorilor fugea de mînca pămîntul, urmărită de ceata răzbunătoare a Jianului...

Și cîntau păsările pe lunca Siretului, și soarele fulgera apele calme, abia curgînd printre malurile înflorite. Și pînă se lăsa amurgul dinspre Munții Neamțului, cetele întîrziau în lunca de demult, și era numai un rîs și-o zvoană.

O dată cu seara, porneau spre Vatra Pașcanilor. Treceau pe lîngă Balta Boroiului și-i vedeau adîncul plin de umbre. Siretul rămînea departe, ca o fulgerare.

A doua zi, copiii luau joaca de la capăt. Mihăiță pedepsea vrăjmașii prinși, să se învețe minte, să nu mai necăjească oamenii sărmani și buni.

După cum vedem, încă din copilăria lui, Mihail Sadoveanu cunoștea durerile celor sărmani și le ținea parte...

EUSEBIU CAMILAR

Dragi copii,

Mulți dintre voi posedă în clipa de față aparate de fotografiat. Ba chiar unii sînt membri ai cercurilor foto de la casele pionierilor. Pasiunea pentru fotografiat am putut-o constata și din numeroasele fotografii pe care cititorii noștri le trimit la redacție. Într-adevăr, ce poate fi mai frumos decît să fixezi pe peliculă amintirile cele mai dragi din drumeții, excursii, din cercetarea ținutului natal sau chiar din acțiunile pionierești ce au loc în unitate?

Peste ani și ani, răsfoind albumele, jurnalele detașamentelor, noii pionieri vor învăța și pe această cale din experiența unității de pionieri din școala lor.

În ceea ce ne privește, redacția s-a gîndit să publice un scurt curs pentru micii fotografi amatori care, nădăjduim, va contribui ca fotografiile ce le faceți să fie din ce în ce mai frumoase, să capete un caracter cît mai artistic.

Urmăriți deci acest curs, urmați îndrumările ce le veți găsi, iar cele mai frumoase fotografii puneți-le în jurnalul unității sau al detașamentului. Și dacă unii dintre voi cred că fotografiile lor sînt deosebit de izbutite, îi invităm să le trimită la redacția noastră. Le vom publica cu plăcere.

I

În fotografie, ca și în oricare alt meșteșug, poți deveni priceput numai dacă te sprijini pe o temelie solidă de cunoștințe tehnice.

Mai întîi trebuie să-ți cunoști bine aparatul, unealta cu care lucrezi. Să-l cercetezi amănunțit, să cunoști bine toate posibilitățile lui și să faci exerciții de manipulare pînă cînd te familiarizezi bine cu el. Deoarece există foarte multe tipuri de aparate, este greu să înveți dintr-un articol de revistă cum se mînuiește fiecare aparat în parte. De aceea, atunci cînd îl cumperi sau îl primești în dar, caută să afli cît mai multe despre el, cum se încarcă cu film, care sînt butoanele și pîrghiile pe care trebuie să le manipulezi pentru a face o fotografie și ce rost are fiecare.

Mult te va ajuta la înțelegerea fotografiatului și dacă vei reciti lecțiile de fizică despre optică din cartea ta de școală. Îți vei reaminti, spre pildă, de termeni ca: distanță focală, luminozitate, focar etc., termeni cu care vei avea de-a face și la fotografiere.

Ce trebuie să cunoști la aparatul tău?

În primul rînd obiectivul, și, la obiectiv, neapărat luminozitatea lui. Această luminozitate este exprimată printr-un raport între diametrul deschiderii maxime și distanța focală a obiectivului și îl vei găsi gravat chiar pe obiectiv; de exemplu 1:3,5 sau 1:4,5 sau 1:2. Dintre aceste trei exemple, cel mai luminos este 1:2 și cel mai puțin luminos este 1:4,5.

În jurul obiectivului se află un inel mobil sau o manetă mică. Învîrtind inelul, vei observa că un punct roșu (sau negru) trece în dreptul unei serii de cifre, începînd cu cifra luminozității maxime, de exemplu 2, și continuînd astfel: 2,8—4—5,6—8—11—16—22. Acest inel acționează diafragma care are rolul de a concentra fasciculul de raze care pătrund la peliculă, micșorînd cantitatea de lumină. Rețineți că, de la o cifră la alta, în ordinea creșterii, cantitatea de lumină se înjumătățește.

În calea razelor care pătrund din afară înspre peliculă, mai există încă o barieră: obturatorul. Acesta este construit fie dintr-un număr de lamele subțiri de oțel înăuntrul obiectivului, fie dintr-o perdea de pînză cauciucată

care se mișcă în fața peliculei. Obturatorul este acționat de un buton (butonul de declanșare) aflat pe aparat sau direct la obiectiv. Obturatorul poate fi reglat pentru a sta deschis numai un anumit timp, restul timpului el trebuie să fie închis. Dacă vei cerceta, vei observa că există cifre care indică timpii de expunere ca: 1/25, 1/50, 1/100 etc. (adică timpii cît obturatorul rămîne deschis).

Cunoscînd bine cele de mai sus, îți va fi mult mai ușor să înțelegi ce trebuie să faci pentru a obține clișee expuse corect. Pentru a expune corect, trebuie să existe o legătură precisă între timpul de expunere și deschiderea diafragmei.

Vei porni deci la lucru cu aparatul de fotografiat după ce vei cunoaște toate posibilitățile lui. Așa, de pildă, cu un aparat al cărui obiectiv are luminozitate mică nu vei încerca să faci o fotografie seara la lumina redusă. Tot astfel, cu un aparat care nu are timp de expunere mai scurt de 1/100 s. Dacă nesocotești posibilitățile aparatului, rezultatul va fi o fotografie proastă, ștearsă, într-un cuvînt, risipă de film fără rost.

În al doilea rînd trebuie să cunoști bine materialul fotosensibil cu care lucrezi, adică pelicula. Pentru cele mai multe subiecte (portrete, peisaje, arhitectură, sport, fotografii la lumină artificială etc.) filmele cele mai potrivite sînt cele pancromatice (așa se numesc în comerț). Filmele sînt de sensibilități diferite și această sensibilitate este exprimată în grade de sensibilitate (DIN, GOST, ASA etc.). La noi, gradele DIN sînt cele mai răspîndite. De sensibilitatea filmului depind finețea granulației și gradația tonurilor obținute. Dacă filmul este prea sensibil, atunci cînd mărim fotografia, granulația iese mare ca și cum fotografia ar fi presărată cu fire de nisip. De asemenea, tonurile — trecerile de la negru la alb sînt mai puțin contraste. Dar problema aceasta nu trebuie să vă producă prea mare îngrijorare, pentru că, în majoritatea cazurilor, se lucrează doar cu două sensibilități: 17° DIN și 21° DIN. Sfatul meu este să vă obișnuiți să lucrați cu un singur fel de film pînă vă familiarizați cu fotografiatul; începeți cu 21° DIN, care vă oferă posibilitatea unor expuneri mai scurte.

(Va urma)

Poșta redacției

POPESCU FLORENTIN — Buzău

Mi-au plăcut poeziile „Radiograma leneșilor" și „Carnaval pionieresc". Ultima ar fi cîștigat prin reducerea dimensiunilor, mai ales în final.

Epigramele, cu mici excepții, nu prea au haz; de altfel, genul e dificil. Ferește-te de exprimări simpliste, cu accente vulgare, gen: „Unde nu e cap, valeleu, ce-i la picioare!"

Observ că, din fuga condeiului, îți scapă greșeli gramaticale: „s-au în versuri" (evident, e vorba de o conjuncție adversativă, nu de pronumele reflexiv). Folosești adesea formula „Ce-s cu", în loc de „ce-i cu" („Ce-s cu aceste aclamații?"). Ia gîndește-te, oare spunem „Ce sînt cu voi aici?" sau „Ce este cu voi aici?". Corect era fie „Ce-s aceste aclamații?" sau „Ce-i cu aceste aclamații?"

Mai trimite.

HERȘCOVICI LUCIAN — Galați

Ideile și sentimentele îți fac cinste; din păcate, forma în care le comunici are slabe legături cu poezia. Nu orice articol așezat în „trepte", potrivit astfel încît anumite cuvinte să rimeze din cînd în cînd, se poate intitula creație poetică. De pildă: „Copiii rîd, plîng, aleargă, cîntă, se joacă, învață/Și starea sufletului lor o indică fără greș a lor față". *Și așa mai departe.*

Și tu folosești termeni nepotriviți, obținînd efecte nedorite. Cînd spui că pe aftătorii la război „I-oprește omenirea cu un pumn de fier în cale", *iar ei* „Se opresc și tremură din șale", *riști să provoci mai degrabă rîsul decît revolta împotriva dușmanilor păcii. De asemenea, nu mi-e clar ce vrei să spui cînd afirmi că în pămîntul țării noastre sînt „minerale cu mii adăpostite"?*

Cred că ți-ar prinde bine o lectură atentă a literaturii romîne clasice și contemporane. Te sfătuiesc, de asemenea, să fii mai exigent cu propriile compoziții, socotindu-le deocamdată simple încercări, care nu sînt de publicat într-o revistă.

BURCIOAICA ELENA — Alexandria

Personificarea patriei într-un portret liric nu mi se pare lipsită de calități: versurile au elan, unele imagini sînt sugestive. „Țara, maica noastră, a tuturor, își înalță fruntea pînă-n soare; ea are pletele de vînt și ochii adînci, ca marea". Folosit însă în mod exagerat, acest procedeu devine monoton, rețează emoția artistică. Cititorul poate fi de acord, de pildă, că patria *„are flori de maci în păr", dar îi va fi greu să priceapă de ce „holdele sînt sprîncenele țării".*

În literatură, ca și în viață, simțul măsurii are o importanță deosebită. Familiarizarea cu operele marilor autori te va ajuta să ți-l dezvolți.

SEVASTEAN ROMICA — Scorțeni-Bacău

Întreabă mătăluță pe părinți, pe profesori și chiar pe colegi ce părere au despre un pionier care vrea să dea drept al său ceva ce aparține altuia. Pe viitor, dacă ne mai trimiți poezii copiate din vreo revistă, nu uita să adaugi și numele autorului.

COSTEL DUMITRESCU, CIOBOTĂ MARIOARA, NEGOIȚĂ AGLAIA

Deocamdată, studiați cu băgare de seamă regulile gramaticale și ortografice. Cîtă vreme nu v-ați însușit scrierea și exprimarea corectă, nici vorbă nu poate fi de încercări literare.

DAN DEȘLIU

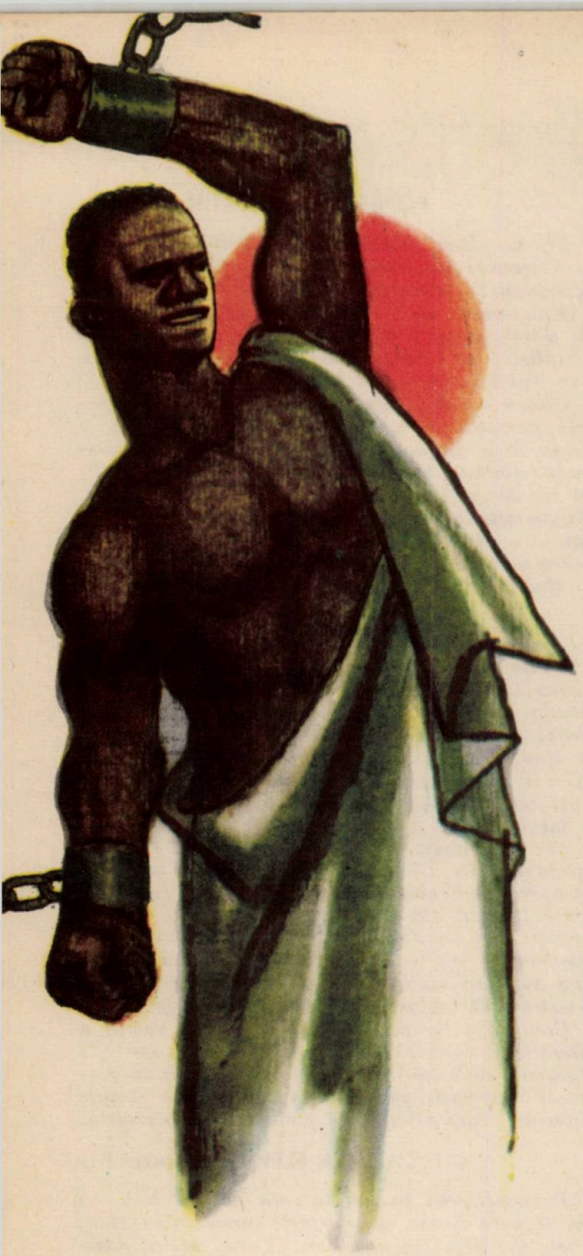

De 5 ani, la data de 15 aprilie, popoarele din întreaga lume sărbătoresc Ziua Africii. Cu prilejul primei Conferințe a statelor independente din Africa, care a avut loc în anul 1958, s-a hotărît să se țină în fiecare an această sărbătoare.

Popoarele continentului negru, cum i se mai spune Africii, au avut de suferit în decursul ultimilor 300 de ani cele mai crunte dureri și umilințe.

Bogățiile fabuloase ale Africii au fost cu nerușinare jefuite de colonialiști, iar negrii au fost făcuți sclavi și batjocoriți în propriile lor țări. Alții au fost vînduți ca robi în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Numai în America de Nord, milioane de sclavi au fost vînduți și alte milioane uciși pentru că au încercat să-și apere libertatea.

Nici o clipă însă lupta popoarelor Africii împotriva asupritorilor n-a încetat. Dar abia în zilele noastre au început ele să-și vadă cu ochii visul de veacuri. În fața luptei lor dîrze, sprijinită de forțele progresiste ale lumii întregi, în frunte cu Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste, colonialiștii au trebuit să bată în retragere, acordînd independența unui șir întreg de țări africane. Colonialismul e condamnat azi ca cea mai mare rușine a omenirii.

În anul 1945, în Africa erau doar 3 state relativ libere (Liberia, Etiopia și Egiptul). În 1950, pe harta continentului negru figurau 10 țări eliberate; în anul 1961, la 15 aprilie erau 27 de țări libere; în 1962 numărul lor se ridica la 29, iar la începutul anului 1963 în total 36 de țări africane sînt independente.

Dar independența lor n-a fost cîștigată ușor. Colonialismul nu-și părăsește de bunăvoie pozițiile. În prezent colonialiștii caută să rămînă stăpîni prin orice mijloace în țările încă neeliberate, reprimînd cu sălbăticie lupta dreaptă a popoarelor subjugate, cum se întîmplă în Angola, Republica Sud-Africană, Rhodesia de Nord etc.

Nici o măsură a asupritorilor colonialiști nu poate înăbuși dorința de libertate. Avînd alături țările socialiste, în frunte cu Uniunea Sovietică, cu sprijinul întregii omeniri progresiste, continentul negru își va zdrobi ultimele lanțuri. Țările socialiste acordă ajutor dezinteresat popoarelor eliberate pentru a lichida starea de înapoiere lăsată moștenire de colonialiști.

Poporul romîn, împreună cu toate popoarele țărilor socialiste, își exprimă deplina solidaritate cu lupta popoarelor africane, urîndu-le de Ziua Africii o victorie deplină.

Țara lacrimilor și a mîniei

Angola e o colonie portugheză, în care colonialiștii reprimă cu o nemaipomenită cruzime lupta poporului dornic de libertate. Doi ziariști suedezi, Anders Enmark și Per Westberg, care au călătorit prin Africa, au publicat în 1962, la Malmöe, cartea „Angola-Mozambic". Publicăm pentru voi un fragment din această carte, care dezvăluie un tablou al suferinței și luptei poporului angolez.

*

Îndreptîndu-vă spre frontiera Angolei, întîlniți în drum refugiați. Un întreg popor fuge din locurile sale de baștină. Ziua și noaptea se scurge de-a lungul drumului torentul nesfîrșit de oameni...

Merg cîte 10—20 de oameni — tot ce a mai rămas dintr-un întreg trib sau sat. Au adoptat obiceiurile animalelor, care se feresc de lătratul cîinilor și de împușcături. Auzind automobilul, o zbughesc imediat spre iarba înaltă. Dar, de îndată ce mașina trece, deasupra ierbii apar legături purtate pe cap și căruțe ce se îndreaptă spre șosea. Femeile poartă deasupra capului produsele alimentare, cratițele, felinarele, iar în spatele lor, pe cei mici. Bărbați tineri aproape că nu se văd — au fost uciși sau luptă alături de insurgenți.

Am ajuns la frontieră, în districtul Kimpangu. Satul era plin de refugiați veniți din Angola chiar în ultima noapte. Cei morți erau înveliți în pături și purtați în cîmp: de-a lungul liniei de frontie-

Sub soarele libertăţii

Între ţările Africii eliberate de sub jugul colonial se numără şi Republica Mali, ţară cu o străveche cultură. Cîţiva tineri ziarişti din Mali au scris o suită de reportaje adunate într-o carte denumită „Mali în marş".

Iată doar un fragment din volum, din care se desprinde cu claritate viaţa nouă a poporului din Republica Mali.

*

„Tot ce pot să vă spun, fiii mei — ne-a declarat Bakari Samaseku, un bătrîn fierar din Mopti —, e că prefer o singură noapte din viaţa pe care o duc acum în patria mea renăscută, întregii mele vieţi din trecut sub regimul colonial..." Aceste cuvinte oglindesc sentimentele care trăiesc astăzi în inimile tuturor locuitorilor Republicii Mali.

Ne-am întîlnit cu guvernatorul regiunii. Îl cheamă Maiga Mamadu. El ne-a spus că regiunea Mopti dispune de resurse naturale foarte bogate. Vom trăi mereu mai bine, a spus Mamadu. Avem planuri mari de viitor. Planul de dezvoltare a republicii noastre prevede construcţia unui nou baraj, care va apăra oraşul de inundaţii şi va pune la dispoziţia locuitorilor lui noi terenuri pentru construcţia de case de locuit. Planul prevede, de asemenea, construcţia la Mopti a trei întreprinderi — un combinat pentru prelucrarea peştelui, altul pentru prelucrarea cărnii şi o fabrică pentru prelucrarea lînii.

...Zburăm cu un mic avion deasupra Nigerului. Sub noi se află barajul Sansanding, care taie Nigerul şi îndreaptă apele sale, prin canale de irigaţie, spre cîmpurile „Office du Niger".

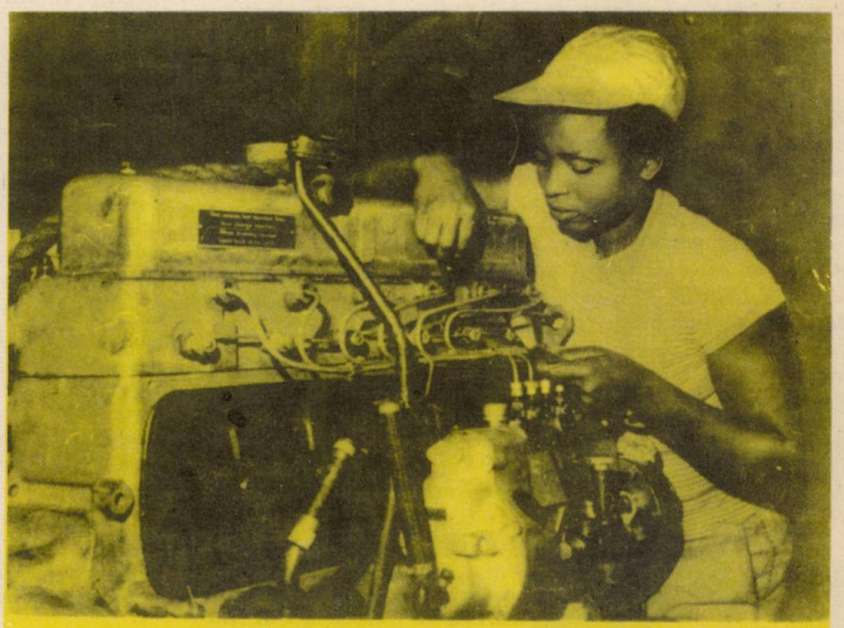

O tînără din Republica Ghana îşi însuşeşte meseria de mecanic

Despre transformările care au şi fost înfăptuite şi cele planificate ne-a vorbit noul director al întreprinderii „Office du Niger", tînărul inginer malinez Samba Lamin Traore. „Această întreprindere — a spus el — ne aparţine acum în întregime. Şi munca capătă aici o nouă semnificaţie în comparaţie cu trecutul. Ne pregătim să mărim producţia de orez de la 60 000 la 80 000 de tone; să recoltăm 30 000 tone de bumbac.

...Ne-am amintit de discuţia cu Samba Lamin Traore cînd zburam cu avionul deasupra cîmpurilor „Office du Niger". „Aviatorii sovietici ne ajută mult, ne spunea el, cu experienţa pe care o au, în executarea de măsuri agrotehnice cu sprijinul aviaţiei. Ei au venit în Mali pentru a ne sprijini şi a ne împărtăşi din experienţa lor".

ră sînt rezervate locuri pentru morminte. Frontiera Angolei poate fi recunoscută după mulţimea mormintelor.

ZENGA şi LUFUMA

O frontieră neliniştită... De curînd s-a iscat zvonul că garnizoana portugheză de pe teritoriul Angolei a primit întăriture. Refugiaţii povestesc că au fost urmăriţi cu cîinii. La spitalul local, pe unul din paturi, zăcea Maria Tamaku din satul Kassa, rănită de o rafală de arme automate. Iată îngrozitoarea ei povestire:

— Cînd soldaţii s-au ivit în sat, mi-am luat copiii şi am plecat. Nu ştiu unde au dispărut toţi ceilalţi. Mergeam noaptea, căci ziua ne ascundeam de avioane. Alimentele pe care am reuşit să le luăm urmau să ne ajungă pentru două săptămîni. Mie mi-a secat laptele. N-aveam cu ce hrăni copiii. La frontieră am ajuns dimineaţa devreme şi aci am fost zăriţi de soldaţi. Noi am luat-o la fugă, iar ei au deschis focul. M-au nimerit numai în picior şi în ochi, aşa că am putut totuşi să mă tîrăsc. Astfel am izbutit să ne salvăm.

„Lufuma" — cuvîntul acesta poate fi deseori auzit în satele în care s-au refugiat angolezii. În toate povestirile despre cele ce se întîmplă în Angola figurează neapărat cuvîntul „Lufuma".

— Ce a urmat după aceasta? Ce au făcut soldaţii?

— „Lufuma"! ţi se răspunde.

Este un cuvînt în limba kikongo, vorbită în Angola de nord şi în partea învecinată cu Congo. „Lufuma" înseamnă moarte violentă.

Institutorul Ariteine Tunga are 30 de ani. Satul lui natal, Nsalambonga, este situat nu departe de Damba, în nordul Angolei. Printre refugiaţi, Tunga are o situaţie deosebită: el ştie să citească şi să scrie. În cursul operaţiilor de pedepsire, portughezii îi urmăreau în primul rînd pe cei ce ştiau carte. Împuşcau pe loc pe cei la care găseau în colibe chiar un simplu creion.

Tunga a plecat la timp. Acum el îndeplineşte rolul de furier. Alături de el sînt încă doi locuitori din Nsalambonga, singurii care au rămas în viaţă.

Tunga povesteşte:

— Soldaţii au alungat pe toţi bărbaţii tineri ai satului. Le-au legat mîinile la spate, picioarele de la genunchi şi i-au aruncat într-un camion ca pe nişte vite. Camionul l-au umplut pînă la refuz. Pentru ca oamenii să nu se revolte, soldaţii le-au spus că-i duc la munci forţate. Adică povestea veche: au venit pentru a strînge muncitori. Şi mulţi s-au liniştit. După aceasta, camionul a ieşit din sat şi a revenit mai tîrziu pentru a-i lua pe soldaţi.

— Şi ce s-a întîmplat?

Alături de instităutor sînt cei doi consăteni, tîmplarul Minghiedi şi ţăranul Paiva. La uşă se îngrămădesc copilaşii. Întrebarea mea este tradusă în limba kikongo şi urmează răspunsul în cor:

— „Zenga".

Ariteine Tunga face cu degetul un gest de-a curmezişul gîtului. „Zenga" înseamnă: „Tăierea capului".

Kimpangu. Un grup de angolezi în aşteptare. Unul dintre ei scoate briceagul. Îl cheamă Nsabi Daniel şi a fugit din satul Kimaiala. Cu o mişcare rapidă, angolezul desenează în aer cu cuţitul, deasupra pieptului şi pîntecului vecinului, un fel de crestătură. Vecinul aprobă, ia cuţitul şi repetă gestul lui Nsabi.

În timpul povestirii, Nsabi gesticulează cu cuţitul, străpunge văzduhul şi-l înşurubează în aer. Ochii tuturor sînt atraşi de mucheа cuţitului.

Iată, aşa împlîntau portughezii baionetele, apoi pe cei asasinaţi îi vîrau în saci şi-i aruncau în mare. Această s-a întîmplat la San Antonio, pe litoral. La Kimpenba au făcut acelaşi lucru, iar trupurile le-au azvîrlit în foc. La fel în Kibokolo şi la Damba.

Refugiaţii care treceau pe alături se opreau pentru a-l asculta pe Nsabi Daniel. Unii dintre ei se apropie mai mult şi participă la convorbire. Fiecare vrea să adauge cîte ceva. O bătrînă spune:

— Noi ne feream să trecem peste poduri. Lîngă pod sînt totdeauna soldaţi. Preferam să trecem rîurile noaptea, înotînd cît mai departe de pod. Citeodată legam doi pari, pentru a trece copiii şi lucrurile.

Un bătrîn cu plete lungi:

— Ei ucideau copiii, izbindu-i de pămînt ca pe nişte căţei. Bătrînilor le tăiau capetele. Gloanţele le păstrau pentru cei tineri.

*

— În aprilie i-au împuşcat numai pe cei ce ştiau să scrie. Cu toţii vorbesc despre violenţe şi samavolnicii.

LUPTA CONTINUĂ

Ţăranii din nordul Angolei pe care i-am întîlnit printre refugiaţi pomenesc rareori despre lege.

Autorităţile afirmă că în Angola nu mai există munci forţate. Toate muncile sînt prestate în mod voluntar, există un contract şi ambele părţi sînt mulţumite. Dar angolezii povestesc că în întreaga ţară există un fel de vînătoare de robi. Oamenii sînt scoşi cu forţa din locurile lor, trăiesc cîte un an sau doi în lagărul de pe lîngă plantaţii sau fabrici, trudind din greu. Pentru munca lor de 10—12 ore pe zi primesc... primesc aproape nimic, după ceea ce li se scade pentru hrană, locuinţe şi impozite. Sînt fericiţi în cazul că le rămîne cu ce să se înapoieze acasă.

Ca şi robia în trecut, muncile forţate despart familiile şi aduc africanilor suferinţe şi umilinţe.

Oare cei patru milioane şi jumătate de africani din Angola au posibilitatea de a-şi îmbunătăţi situaţia? Sub rînduiala actuală, nu. Ei sînt lipsiţi de drepturi civice. Salazar, dictatorul Portugaliei, afirmă că africanul are nevoie de sute de ani pentru a-şi cîştiga dreptul de a se numi cetăţean. Între timp, angolezii rămîn întru totul la discreţia dictatorului local „chefe do posto". Semnul distinctiv al acestuia este rigla cu care îi bate în palmă pe angolezii ce se fac vinovaţi. Şeful de post bate puternic, pielea plesneşte şi oasele trosnesc... Sub semnul acesta, Portugalia conduce coloniile sale.

Cu toate aceste condiţii de cruntă asuprire, poporul angolez continuă cu dîrzenie lupta de eliberare.

CIFRELE ACUZĂ

Urmăriţi graiul acestor cifre şi o să înţelegeţi mai bine ce înseamnă dominaţia colonială.

● **Africa reprezintă aproape 10 la sută din populaţia globului, dar abia 1 la sută din producţia industrială mondială.**

● **Peste 100 milioane de africani sînt analfabeţi.**

● **Din producţia totală a lumii capitaliste, Africa realizează 96 la sută din producţia de diamante, 71 la sută cobalt, 65 la sută aur, 42 la sută fosforiţi etc. Dar abia 8 la sută din aceste bogăţii sînt destinate să rămînă în Africa, restul fiind jefuit de capitaliştii străini.**

● **La fiecare 5 copii negri care se nasc, trei mor, de obicei de foame, doar după cîteva săptămîni sau luni.**

● **Gambia (cea mai veche colonie engleză din Africa occidentală), la un teritoriu de 10 400 km² şi o populaţie de 300 000 de locuitori, nu are decît cinci şcoli.**

● **În Guineea Spaniolă, în întreaga ţară, există o singură şcoală medie.**

● **În fosta Somalie Britanică, un singur medic revine la 132 000 de locuitori, în Camerun — la 106 000 de locuitori, iar în Etiopia— la 105 000 de locuitori.**

● **În Rhodesia de Nord (protectorat britanic), din 100 de locuitori doar unul ştie carte.**

Ce să vedem ?

„Lupeni 29"

— Un moment emoționant din marele film romînesc „Lupeni 29" care înfățișează lupta eroică a comuniștilor, în fruntea clasei noastre muncitoare, împotriva exploatării și a neomenescului regim burghezo-moșieresc.

O SURPRIZĂ PLĂCUTĂ!

Revista „Cravata roșie" organizează pentru voi un nou și interesant concurs.

Prin graiul fotografiilor, al desenelor, al compunerilor, veți avea prilejul să vorbiți despre frumusețile și bogățiile patriei noastre socialiste.

Citiți amănunte în numărul viitor.

PREMII MARI ÎN OBIECTE: BICICLETE, APARATE DE RADIO CU TRANSISTORI, APARATE FOTO, ECHIPAMENT SPORTIV.

PIONIERI ȘI ȘCOLARI

Participați în număr cît mai mare la noul concurs organizat de revista „Cravata roșie".

Cum să ne purtăm

Știi să saluți?

— Te-am observat odată, dragă prietene. Ai trecut pe lîngă o femeie în vîrstă pe care o cunoșteai. Erai cu mîinile în buzunare și cu servieta la subsuoară. Fără să-ți scoți șapca și fără să-ți schimbi atitudinea ai'bombănit: sal'tare!

— Da' cum?

— A saluta nu înseamnă doar să arunci cuiva, așa, din vîrful buzelor, vorbulița „sal'tare". Un astfel de „salut" urîțește unul dintre cele mai vechi și mai frumoase obiceiuri ale lumii. Cu mîinile în buzunare, cu șapca pe ceafă nu izbutești decît să jignești pe cel pe care-l saluți.

— E un obicei atît de vechi salutul?

— Desigur. Strîngerea mîinii, de pildă, e o datină străveche. Odinioară era un semn de pace și prietenie. La vechii romani strîngerea mîinii era un fel de a-ți arăta, în public, respectul și prețuirea față de o anume persoană. De la romani, acest obicei s-a răspîndit în întreaga lume. În timpul nostru, strîngerea mîinii a devenit o formă obișnuită de salut.

— Mai există și alte moduri de a saluta?

— Există, și unele par ciudate... În unele triburi indiene, cînd se întîlnesc doi cunoscuți, unul dintre ei lipește de obrazul celuilalt buzele și nasul. Polinezienii, malaezii și unii locuitori din Noua Zeelandă se salută și azi atingîndu-și nasurile.

În Africa de nord e obiceiul să se salute cu o lovitură de palmă în piept. În Africa centrală, oamenii fac o ușoară plecăciune și bat din palme. Japonezii își fac temenele adînci, de mai multe ori. Mai de mult, copiii Japoniei se lăsau în genunchi în fața părinților și a profesorilor și se aplecau respectuos.

— Da, sînt multe feluri de a saluta.

— Iată însă cîteva reguli în legătură cu salutul, pe care îți recomandăm să le respecți.

În interiorul școlii trebuie să saluți, înclinînd capul politicos, pe toți oamenii pe care-i întîlnești, chiar dacă îți sînt necunoscuți. Firește că pe profesori, chiar dacă nu sînt de la clasa ta, îi saluți totdeauna. Cînd saluți trebuie să privești omul în față. Cel mai mic de vîrstă dă mîna numai dacă cel mai mare i-o întinde pe a lui. Copiii nu întind cei dintîi mîna. Cînd întîlnim un cunoscut, pe stradă, trebuie să salutăm cu cîțiva pași înainte de a ajunge unul în dreptul celuilalt. Fetele fac o ușoară plecăciune cu capul, iar băieții își scot șapca. Nu saluți cu gesturi teatrale, largi, dar nici ca și cum ți-ai îndrepta șapca pe ceafă... Iarna nu se scot din cap căciulile..., de asemenea, băștile nu se scot de pe cap cînd saluți.

Și încă ceva. Cînd mergi pe stradă cu un prieten și el se salută cu cineva, tu trebuie să saluți acea persoană, chiar dacă nu o cunoști. Totdeauna băieții salută întîi fetele.

Pionierii salută pe instructorul de pionieri și pe tovarășii săi cu salutul pionieresc.

Ce să citim?

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

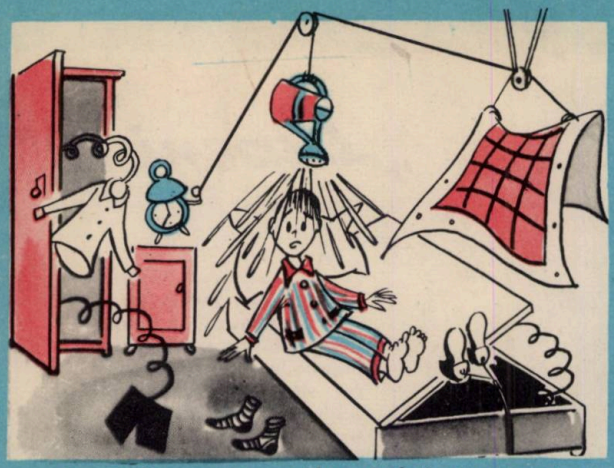

Ora 7 fix: sculat, spălat, îmbrăcat automat.

— Ionescu, nu poți să cînți mai tare?
— O clipă, tovarășe profesor, să mai dau drumul la amplificator!...

CUM VĂD UNII AUTOMATIZAREA

de **NELL COBAR**

Bocanci de fotbal cu radar care dirijează toate șuturile exact în spațiul porții.

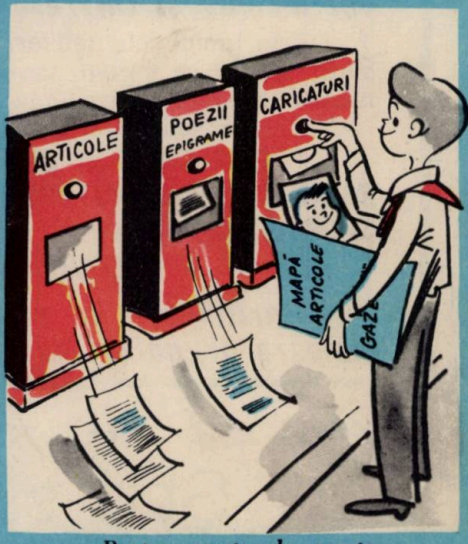

Pentru gazeta de perete.

Tocuri electronice specializate pe materii pentru lucrări scrise.

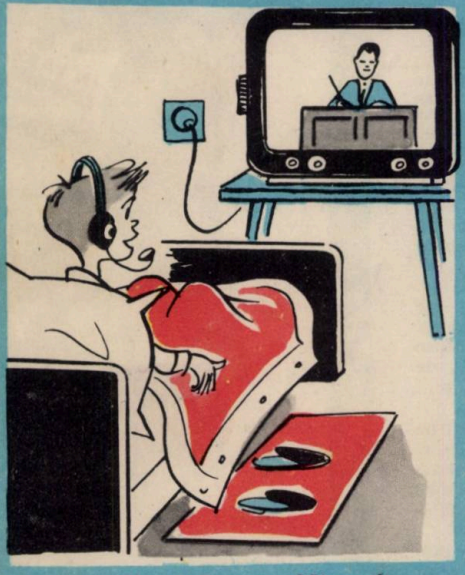

— Elevul Popescu Mircea!
— Prezent!

— Aiemoții, Nicușor, azi te-ascultă.
— Desigur. Ce mă fac dacă i se rupe banda de magnetofon?

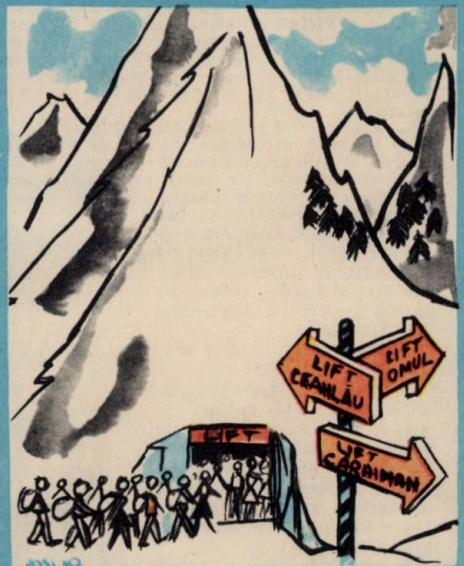

— Haideți, băieți, în liftul alpin: peste 10 minute sîntem în vîrf.

Lei 2,50

CRAVATA ROȘIE

Nr. 5 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Sărbătoare — GETA BRĂTESCU

UN CÎNTEC ÎN SLAVĂ

Patria mea, cunună de spice şi de brazi,
de ziduri avîntate şi turle sclipitoare,
frumoasă eşti, sub steaua izbînzilor de azi,
pe frunte cu lumina izbînzii viitoare!

Electrice uzine, prisacă de scîntei,
barajele, cu norii şi apele la trîntă,
şi codri de cărbune, şi fluvii de ţiţei,
şi holda — cît o ţară — unde combina cîntă...

Şi Dunărea bătrînă, şi noul şantier,
acolo unde ursul domnea, împărăteşte;
şi steagurile muncii, între pămînt şi cer,
semn că, pe-aceste plaiuri, poporul stăpîneşte.

Dar fiecare piatră şi fiecare fir
de iarbă sau ţărînă tresar, se-nfioară,
cînd vîntul amintirii, cu degete subţiri,
mai răscoleşte jarul încins odinioară.

Dănţuitoare flăcări, pe creste de Carpaţi,
de Horia dau veste, de vechile răscoale...
Ceva din focu-acela sclipeşte-n kilowaţi,
cînd munţii se-ncunună cu mari hidrocentrale.

Pe unde pionierii la tabără se duc,
cu trîmbiţe şi tobe, sub zalele pădurii,
va fi urcat în vremuri, călare, vreun haiduc,
vor fi venit—cu Tudor din Vladimiri—pandurii.

Devale, pe tipsia de aur învechit,
tractoarele se-avîntă pe mirişte şi ară,
pe unde tancuri grele curgeau spre Asfinţit,
în patruzeci şi patru, într-un amurg de vară.

Luceafărul de strajă, pe codri şi pe lunci,
o rază-i, din lumina lui August, neînfrîntă;
şi, poate-n amintirea obuzelor de-atunci,
auzi: în slava ţării — o ciocîrlie cîntă.

DAN DEŞLIU

CRAVATA ROŞIE

REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M

COLEGIUL DE REDACŢIE AL REVISTEI „CRAVATA ROŞIE"

Demostene Botez, Gh. Bazavan, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Dorel Dorian, Gica Iuteş, Labutin Laura, Elena Măinescu, Lucia Olteanu (red.-şef), Săceanu Iancu, Sîrbu Alexandrina (red.-şef adj.)

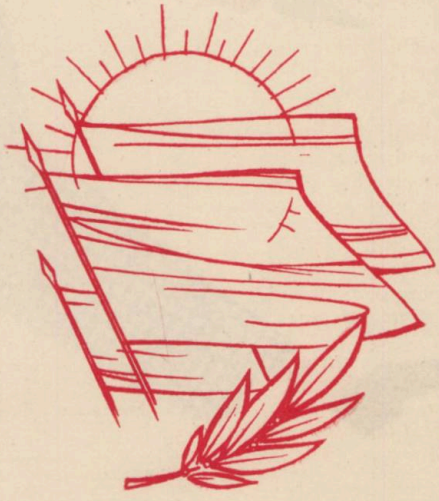

ÎNTÎIUL MAI

Cu salcia purtînd pe frunte
cununi de soare-ntinerit,
cu boarea proaspătă de munte,
Întîiul Mai ne-a re-ntîlnit!

De-un an de cînd, la despărţire,
noi slava muncii i-am cîntat,
pe corzi de schele şi de lire
un cîntec nou am răsfirat.

Sînt oamenii, în lungi şiraguri,
aceiaşi de acum un an,
şi fîlfîie aceleaşi steaguri
pe-albastrul cerului ocean,

dar, în lumina revărsată,
mai 'nalte cîntecele sînt,
şi ţara este mai bogată,
mai darnic rodul din pămînt!

Mirat de-atîta noutate,
priveşte-ntîiul Mai în jur,
cum cresc oraşe noi şi sate
pe-al viitorului contur.

Bine-ai venit, cu primăvara,
tu, zi a celor ce muncesc!
Ne vei găsi la anul ţara
în alt veşmînt sărbătoresc,

şi an de an vei fi primită
cu frumuseţi mai mari şi noi.
urcînd spre ziua fericită
a comunismului la noi!

MIHU DRAGOMIR

SALUT PARTIDULUI

Spre steagul roşu, fruntea mi-o ridic:
E purpuriu, ca roşia-mi cravată,
Ce flutură pe pieptul încă mic,
Da-n care bate-o inimă curată.

Şi din adîncul ei-sînt fericit
Să te salut voios, iubită ţară,
Că sînt lăstarul tău înmugurit
Şi înfloresc în marea-ţi primăvară!

Şi din adîncul sufletului meu,
Aduc salutul meu cel mai fierbinte
Partidului, al cărui steag şi eu
Mîine-am să-l port pe creste înainte!

VICTOR TULBURE

MEŞTERIŢA PRIMĂVARA

E cît cerul de înaltă,
sau măruntă cît un bob,
o iubesc, fără s-o vadă,
toţi copiii de pe glob.

Ştiţi de ce? Pentru că ştie,
cu vopsele de la soare,
să împrăştie în iarbă
ghiocei şi lăcrămioare;

şi brînduşi, din gălbenuşul
unui ou din cuib căzut;
tămîioasele, din plusul
nopţii-n care s-au născut.

Ba, din cînd în cînd, mai lasă
mii petale zbor să-şi ia,
ca să umple tot văzduhul
cu aripi de micşunea.

Mai apoi şi-aruncă vălul
peste zarzăr şi cireş
şi obrazul şi-l arată
în flori simple de măceş.

I. PETRACHE

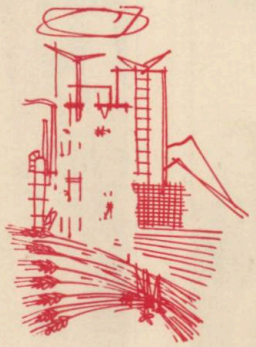

ŢARA NOASTRĂ

Vîntul primăverii parcă poartă culori
şi-ar izvorî de undeva, din curcubeie,
aşa de multe flori
înfloresc la suflările lui, pe aleie.

Spre zorii de zi,
grînele se vor ivi,
crescînd oastea lor mare, mai mare,
în holdele fără hotare.

Şi-i atît de frumoasă
ţara noastră cu zîmbet de soare,
că-mi pare
că pentru chipu-i anume
a-nflorit primăvara, pe-aicea, mai tare...

VICTORIA ANA-TĂUŞAN

**NU-I CINSTE MAI MARE,
NICI DOR MAI APRINS
DECÎT SĂ URMĂM AL TĂU
STEAG,
PARTID AL LUMINII, PARTID
NEÎNVINS,
PĂRINTE-AL COPIILOR
PATRIEI, DRAG.**

Partid al luminii, drag soare de mai!

ÎNCHINARE

Din zare cîntece se-adună
ca un buchet sărbătoresc
adus de-o țară la tribună
Partidului Muncitoresc...

Partid, lumina vieții noastre
și spada ei de neînfrînt,
stegar al zborului spre astre
și-al fericirii pe pămînt!

E semnul celor trași pe roată,
ziditi de vii, în închisori,
sub bice prăvăliți în zloată,
mușcați de plumbi, la cîntători...

De-aceea se înalță steagul
atît de sus, în țara mea,
că-i fără de sfîrșit șiragul
celor căzuți — spre-a-l înălța.

De ziua Eliberării.

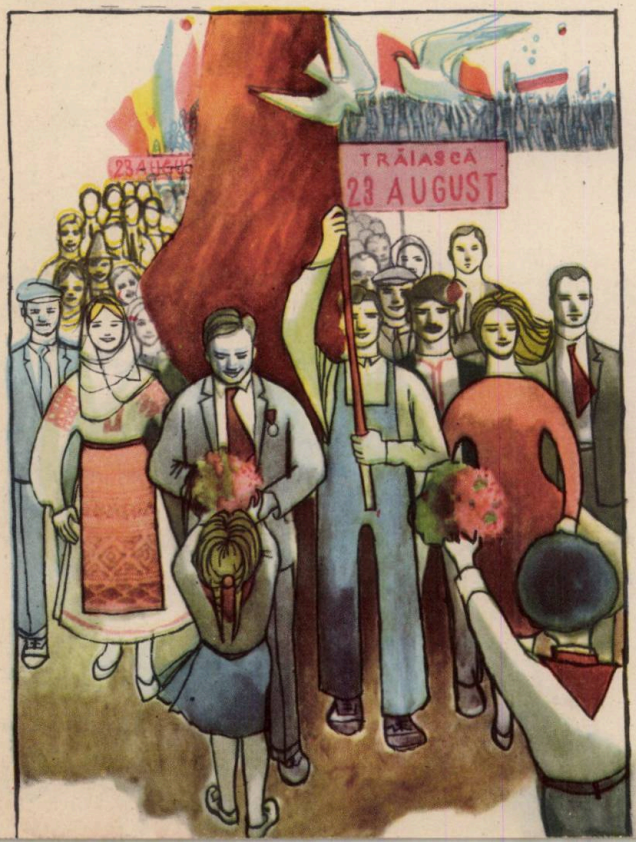

De azi, noi sîntem stăpînii fabricilor și uzinelor!

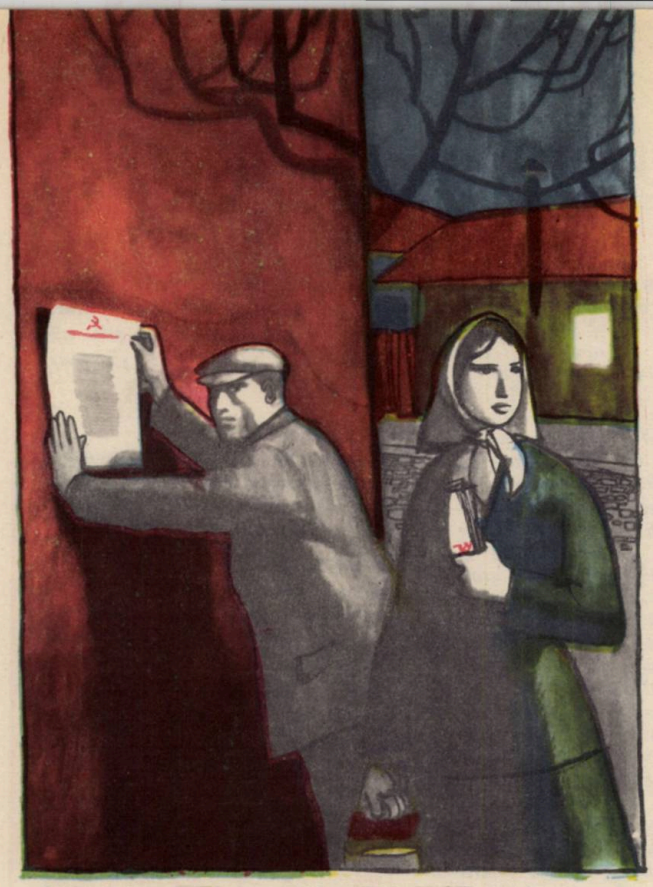

În anii negri ai asupririi burghezo-moșierești, cuvîntul partidului comunist chema la luptă.

...Și la Doftana răsuna Internaționala!

Tu ești ca soarele fierbinte
în tot ce-i drept, în tot ce-i nou:
în drumul liber înainte,
într-al victoriei ecou.

Din valul vremii zbuciumate
ai înălțat peste Carpați
slăvitul steag de libertate
chemînd spre anii-nvăpăiați.

Salut, simbol al tinereții,
steag viu, pe care-l poartă sus
cutezătorii, îndrăznеții
sub steaua fără de apus!

Salut, lumină de victorii,
Partidul nostru neînfrînt,
făuritor al aurorii
și-al fericirii pe pămînt!

DAN DEȘLIU

Pe ogoarele fără haturi ale colectiviștilor.

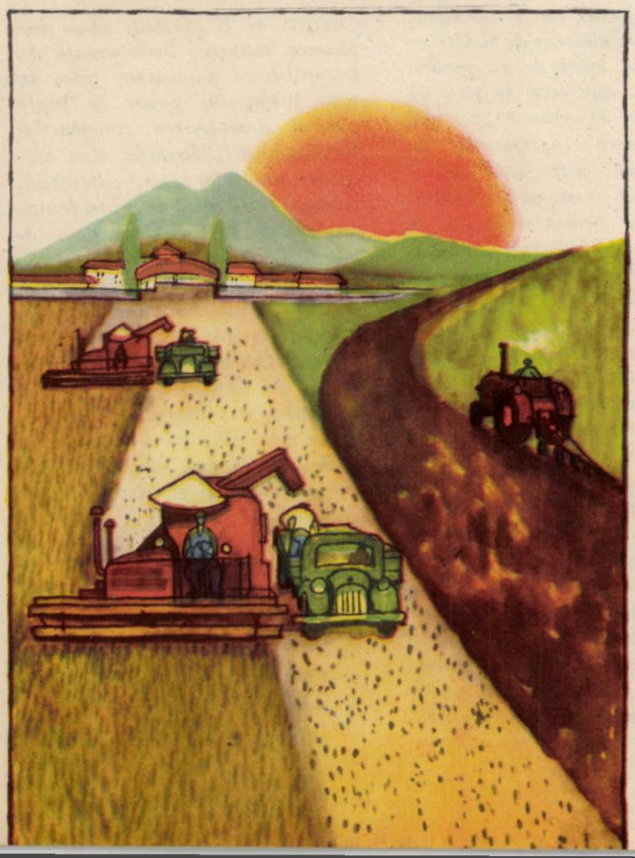

Crește și înflorește scumpa noastră patrie, Republica Populară Romînă.

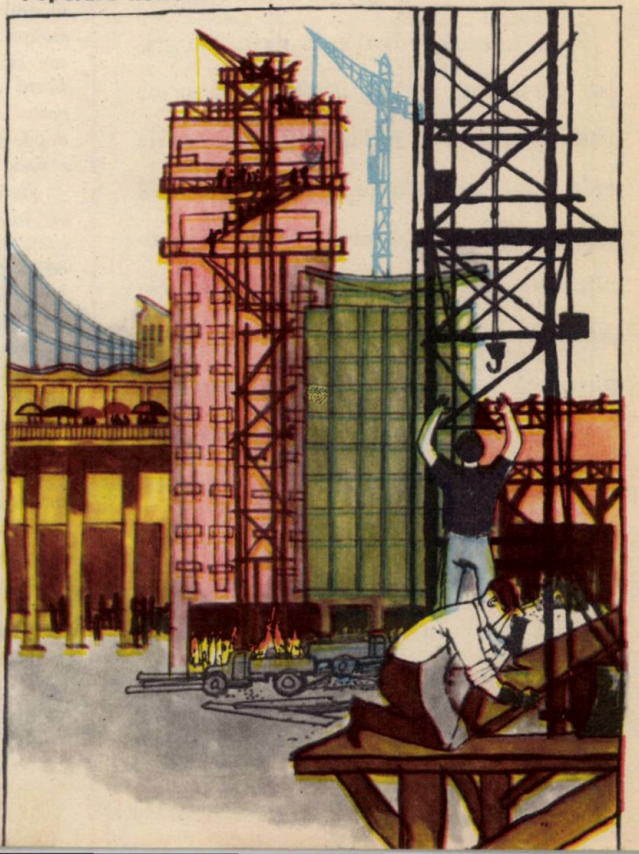

Desene de DUMITRU NEGREA

OAMENI AI ZILELOR NOASTRE

În fiecare zi citeşti în ziare, auzi la adio, vezi la televizor ori cinematograf cum se nasc mii şi mii de fapte pline de măreţie, ai căror eroi sînt oameni obişnuiţi ai zilelor noastre — mineri, oţelari, constructori, crescători de vite, pescari... Astfel de oameni vă prezentăm în paginile de faţă. Faptele lor sînt exemple demne de urmat.

★

Prin muncă, învăţînd, datorită grijii părinteşti a partidului, azi orice tînăr poate să-şi îndeplinească visurile cele mai îndrăzneţe. Nu trebuie să uităm însă cu cîte jertfe ale clasei muncitoare s-a cîştigat dreptul la învăţătură. Aceasta poate s-o spună cei care n-au putut să înveţe în trecut şi abia azi, cînd tîmplele au prins să încărunţească, au ajuns să se bucure de comorile cărţii. Să înveţi la 30—35 de ani nu-i uşor. Despre toate acestea, voi, care purtaţi cravata roşie de pionier la gît, vă puteţi încredinţa citind fragmentul de reportaj alăturat.

UN OM DE ŞANTIER

„Eu, cum mă ştii, sînt om de şantier, am umblat din oraş în oraş, prin toată ţara — începu muncitorul Stănescu să povestească. Am văzut multe, am învăţat mult în timpul acesta pe şantiere. Ştiu, de pildă, vreo patru meserii — mecanic, betonist, fierar betonist, macaragiu. Nu e lucru puţin, ştiu asta. Spre ruşinea mea, uneori chiar începeam să mă laud. În anul acesta însă s-a întîmplat ceva cu mine. Mi s-a încheiat stagiul de candidatură şi am fost pus în discuţia adunării generale pentru a fi primit membru de partid. În adunarea aceea cineva m-a întrebat dacă nu cred că ar fi timpul să învăţ temeinic o meserie şi să nu mă mai fălesc cu cele patru pe care le-am prins de ici, de colo.

Atunci, în adunare, n-am răspuns prea bine. Întrebarea a rămas însă pentru mine mai departe. Şedeam singur seara şi mă gîndeam, comparam. Îmi aminteam cum lucram noi, de pildă, la Bumbeşti-Livezeni şi mai tîrziu: mai mult cu lopata cu roaba; şi făceam comparaţie cu ultimele şantiere pe care am fost, unde screperul, betoniera, macaraua portativă, benele şi celelalte utilaje moderne au devenit obişnuite. În ultima vreme am lucrat pe şantierele de locuinţe şi observam că însişi constructorii sînt uimiţi de ritmul în care se ridică zidirile. Şi m-am întrebat şi eu: e adevărat, eu îmi iubesc meseria de constructor şi m-am legat de ea pentru toată viaţa, dar ceea ce ştiu eu acum îmi e de ajuns? Nu mă depăşeşte oare îngrijorător de repede ritmul din jurul meu?

Şi, în mod firesc, m-am hotărît să învăţ, să urmez o şcoală de maiştri. La început îmi spuneam că va fi greu. Dar tot eu, singur, îmi răspundeam că aşa va fi şi cu atît mai bine. Algebră nu mai învăţasem de mulţi ani. Mi-era frică să deschid matematica, să mă aplec asupra unei ecuaţii. Pînă la urmă am făcut-o. A fost greu. Şi acum îmi e foarte greu. Toţi sîntem însă muncitori, toţi am venit aici de pe şantiere, nimeni n-a stat pînă acum numai cu coatele pe carte. Şi lor le e greu, n-aş îndrăzni să mă plîng în faţa lor pentru nopţile pe care le pierd cu algebra. Uneori stăm împreună; alteori vine alături de noi însuşi profesorul de matematică, inginerul Radu Ion.

Aşadar, învăţ. Învăţ pentru că aşa trebuie, aşa cere viaţa, pentru că e necesar să ştiu să construiesc mai bine şi mai repede".

★

Orice om al zilelor noastre înţelege necesitatea de a învăţa. Aşa cum vi se cere şi vouă, dragi copii, să învăţaţi cît mai bine, tot aşa li se cere şi celor mari să-şi însuşească temeinic tot ceea ce este nou în meseria pe care şi-au ales-o, să-i pătrundă toate tainele. Învăţînd-o bine, ei pot face faţă cu cinste tuturor cerinţelor producţiei, în orice

condiţii ar fi chemaţi să-şi desfăşoare munca. Perseverenţa în îndeplinirea sarcinilor puse în faţa întregului popor în lupta pentru desăvîrşirea construcţiei socialismului, dîrzenia sînt trăsături ale celor tari, cutezători. Oamenii zilelor noastre, în frunte cu comuniştii, nu se tem de greutăţi. Ei le înfruntă pieptiş oriunde dau de ele. Nici o piedică nu le poate sta înainte; nici o greutate nu li se pare prea mare... Oriunde s-ar găsi — în mină, în fabrică sau pe ogor, în şcoli, în laboratoare sau la masa de scris, pe uscat sau pe mare, în văzduh sau sub pămînt —, oamenii noi ai zilelor noastre, cînd au de îndeplinit o sarcină pusă de partid, de popor, nu dau înapoi.

Iată doar cîteva chipuri ale unor astfel de oameni, cu nimic deosebiţi de atîţia alţii, eroi modeşti, cu care poporul nostru se mîndreşte.

ION BĂIEŞU, ŞTEFAN IUREŞ

Înfruntînd adîncurile

„...Cum a fost? Simplu. La Galați, în rada portului, chiar lîngă chei, zăcea prin mîluri un uriaș vas maritim, un cargobot. Scafandrii s-au aplecat asupra-i. L-au ciocănit pe spate, pe burtă, i-au cercetat atent fiecare mădular. «Poate învia!» — au spus ei. «Mașinile — inima uriașului — sînt încă bune; pot fi scoase și folosite la suprafață».

Închisoarea lichidă își păstra însă bine victima. Uneltele folosite de scafandri pentru a clinti vasul se frîngeau ca niște bețe de chibrituri. Pe uscat nu puțini proroceau eșecul. Îndrăzneții, închiși în enormele veșminte cauciucate, tăceau și lucrau fără clipă de tihnă. Au hotărît să scoată întîi o seamă de accesorii și piese mai grele, ca să ușureze epava, s-o facă mai ușor de pilotat către luminile zilei. Pentru asta, întîi de toate și-au săpat în memorie întreaga geografie a navei, pînă la cel din urmă detaliu; pe urmă au scurmat cu șprițurile nu mai puțin de 18 tuneluri pe sub cala cargoului, au demontat mașinile piesă cu piesă și le-au scos afară. Luni în șir, zona somnilor trîndavi și a scoicilor a trăit panica unui vuiet continuu. A venit toamna. Uriașul era legat fedeleș cu cordoane groase, prinse de macaralele de pe cheiul Galațiului. Dar mai era cîte ceva de făcut pînă să-l scoată cu totul la suprafață. Și venea iarna! Veneau sloiurile! Simion, unul dintre scafandri, coborîse în cambuza vasului. Era o furtună năprasnică afară. Dunărea se cutremura pînă la fund în vîrtejuri adînci. Cargoul adormit s-a răsucit fără veste pe o parte, trosnind din toate balamalele-i betegugite și un morman de speteze descleiate a astupat ușa cambuzei. Drumul spre suprafață era închis. Dar omul nu s-a speriat. Vreo patru ceasuri s-a trudit Simion. A smuls lemn cu lemn pînă a ieșit din vapor. Ce era mai greu se făcuse.

— Și pe urmă?

— Ajutați de macaralele de mare calibru au scos epava la suprafață, o dată cu toate mașinile."

ILIE PURCARU

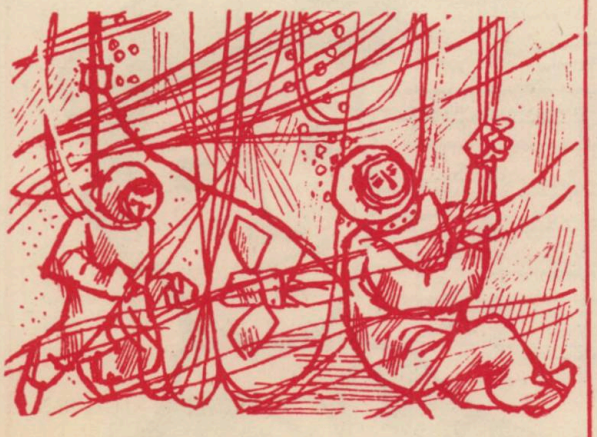

ABATAJUL

„S-a întîmplat într-o mină din Valea Jiului...

...Ortacii minerului Udvari plecaseră doar de cîteva clipe după stîlpi pentru susținerea abatajului aflat în presiune. Udvari, rămas singur în abataj, ridică lampa spre tavan. Bandajul de scînduri care ținea straturile de mii de metri cubi de pămînt din coperiș începuse să cedeze sub apăsarea enormă.

Ce-i de făcut? Putea trece în abatajul de rezervă, dar nici abatajul acesta nu trebuia părăsit. Uite, bandajul s-a lăsat tot mai jos. O scîndură pîrîi și se rupse pe loc, lăsînd să curgă de deasupra bolovani. Tavanul e înalt. Ortacii nu mai sosesc. Și au suficienți stîlpi de fier pe aproape. Caută cu ochii în jur. «Cum să ajung la tavan? Ah! Am găsit, scara!»

Agățîndu-și de cingătoare lampa de siguranță cu care își lumina abatajul, luă scara folosită de ei cînd puneau jugurile și o propti de un perete. Se urcă pe ea și cu cîteva scînduri încercă să oprească scurgerea bolovanilor. Reuși. Asta însă nu poate dura prea mult. Nu poți ține un munte întreg pe umeri ajutat doar de cîteva scînduri! Și parcă a trecut un an de cînd au plecat ortacii. Cît de greu e să aștepți în asemenea clipe! Sudoarea începu să-i șiroiască pe după gît, lăsîndu-i șanțulețe albe pe pielea înnegrită de praful de cărbune. Presiunea e tot mai mare. Și în partea cealaltă au început să se rupă bandajele... Dacă se mai rup cîteva trebuie să treacă în celălalt abataj... Fugi, pleacă! parcă îi șoptește cineva. Nu, nu i-a șoptit nimeni nimic. I s-a părut doar! Numai inima îi bate nebunește: tic-tac, tic-tac! Așa-i bătea inima și cînd era mic, departe, în satul său din cîmpia ardeleană, cînd îl croia stăpînul cu vina de bou... Ehe, dar asta a fost acum vreo 18 ani. Cîte s-au schimbat de-atunci! Acum... alta-i viața! Să îndrăznească cineva să mai dea în el! Stăpînii! I-am alungat. Noi sîntem stăpînii! Și mina a fost odată a capitaliștilor, dar acum e avuția noastră.

Dar ce-i, ce-i asta! Apăsarea e tot mai grea. Ține-te tare, Udvari! Acuși vin și tovarășii ceilalți.

Într-adevăr, cei doi ortaci soseau în goană spre abataj, gîfîind. Fără să se mai odihnească începură să ridice stîlpii de fier pentru susținere. «Așa... bine! Și aici unul, în dreptul umărului meu!»

Nici nu mai întrebă de ce au întîrziat. Se vedea după ei că nu le-a fost ușor să vină cu stîlpii grei, de fier. «Așa, puneți și aici unul!»

Presiunea fusese oprită. Nu se mai auzeau pîrîituri deci în răstimpuri. Nu mai cădeau de sus bolovani. Abatajul era salvat".

IRIMIE S.

NEA FANE

„Nea Fane e crescător de porci în gospodăria colectivă din Ceacu; om de statură mijlocie, cu o cămașă albastră, cu cojoc scurt pe deasupra, cu ochii mici, fruntea încreștită — nimic neobișnuit. ...În 1957, povestește el, ne-a prins un vifor noaptea în baltă. Nu puteam să deschidem ușa, de zăpadă. Eram cu Petre, tovarășul meu de muncă. Am hotărît să mînăm porcii spre sat, că nu mai era chip de rămas acolo. Afară — iad. Pornim noi peste apă, că balta era înghețată, dar porcii, cînd au început să simtă gheața sub picioare, n-au mai vrut să meargă. S-au oprit grămadă.

— Măi Petre, strig eu, împrăștie-i, măi, că se rupe gheața!

Fac o copcă în baltă — gheața numai de-un lat de palmă. Sondez — apa mare. Atunci m-am temut.

— Măi, ce facem noi? Ăsta-i bunul nostru. Unde-l ducem?

M-am înfipt bine pe picioare și am început să mă lupt cu porcii, să-i mîn înapoi. S-a rupt gheața într-un loc. Ne-am zbătut să-i scoatem, am mers prin apă cu gheață pînă la mijloc. În fine, ieșim și pornim îndărăt, pe drum. Viscolul ne lua vederea. Pînă asfinția soarele trebuia să fim în sat. Altfel rătăceam turma sau dădeau lupii peste noi. Urme nu erau. Zăpada se așezase mare; porcii se înfundau în troiene. Întîlnim niște sănii care veneau dinspre sat. Ne spun oamenii ăia că nu mai e mult pînă în șosea. Și-am mers pe urmele săniilor. Zăpada era mare, mergeam greu, dar am ajuns la șosea spre asfințit; iar cînd s-au aprins lămpile, eram și noi în sat..."

FLORENȚA ALBU

TRUȚĂ

de OCTAV PANCU-IAȘI

Am aflat întîmplător că-l cheamă Truță...

Așa îl chema și pe cel mai bun prieten al meu din copilărie. Scobeam împreună bostani și făceam felinare, jucam împreună arșice, coceam împreună poame. Într-o seară de vară, tolăniți pe iarba arsă a dealului, cu burțile pline de mere acre, am cîntat amîndoi pînă tîrziu și ne-am făurit vise de viitor privind scînteierea stelelor. A doua zi, în timpul unui bombardament, o schijă l-a găsit pe Truță acolo unde tocmai se ascunsese de ea și i-a sfîrtecat pieptul. A murit imediat, după cîteva ceasuri. De atunci au trecut douăzeci de ani, și în acest timp nu o dată m-am întrebat: la ce s-o fi gîndit Truță în acele cîteva ceasuri de chinuri dinaintea morții? Ce imagini stinse dintr-o viață de paisprezece ani i s-au perindat prin fața ochilor? N-a purtat niciodată o haină nouă, o haină care să fi fost a lui și numai a lui. N-a învățat mai mult de două clase, pentru că încă nu împlinise zece ani cînd a intrat muncitor la fabrica de ață. Dormea, de-a latul, cu încă patru frați într-un pat. Cele mai alese bunătăți erau pentru el merele pe care le culegea încă verzi de pe dealuri. Citise o singură carte; o carte de povești pe care o primise drept premiu, „pentru sîrguință", la sfîrșitul clasei a doua. Nu fusese niciodată la teatru. Nu ieșise niciodată din oraș. Îl bătea taică-su acasă, îl bătea meșterul la fabrică, îi ardeau spinarea cu cîte un bici pe stradă. Cu aceste imagini în ochi a părăsit viața prietenul meu Truță...

...Am aflat, întîmplător, că pe băiatul acesta îl cheamă tot Truță. E ucenic zidar. Lucrează acum la noi în bloc, într-o echipă care a venit să facă niște reparații. Are 17 ani. L-am chemat la mine să bem împreună un ceai. Încă de la ușă a văzut un tablou. „«Băncilă», nu-i așa? Și eu mi-am cumpărat o creangă de liliac de-a lui. Strîngeam bani pentru o excursie, dar am văzut tabloul și l-am cumpărat. Mai am și niște acuarele nu tocmai rele..." La radio se cînta un concert de Beethoven. Truță a ascultat cîteva clipe atent și a exclamat: „L-am ascultat la Ateneu. Dirija Georgescu. E extraordinar." Sorbea ceaiul și tot timpul trăgea cu ochiul la cărțile din bibliotecă. „E greu"... a spus la un moment dat, oftînd. „Ce e greu?" „E greu cu cititul. E prea mică ziua. Dacă aș fi făcut eu lumea, măream ziua la vreo sută de ceasuri. Sînt prea multe cărți care rămîn necitite. Eu citesc cam două cărți pe săptămînă. E puțin". M-am trezit întrebîndu-l: „Îți place meseria pe care ți-ai ales-o, Truță?" S-a uitat la mine: „Păi, cum altfel? Eu doar mi-am ales-o! Tata e betonist. Un frate tinichigiu. Soră-mea cea mare iese peste un an inginer constructor. O casă de constructori!" Și, imediat, a adăugat zîmbind: „...și de actori! Sîntem în ansamblul Casei de cultură. La festivalul Caragiale, tata l-a jucat pe Ipingescu, soră-mea pe Veta și eu pe Spiridon... «băiat de procopseală la casa lui Titircă inimă rea»... Am ajuns pînă în fază raională! Acum joc numai eu într-o piesă care se petrece la Hunedoara, printre oțelari. Mă bate gîndul să fac o excursie la Hunedoara." „Îți place să călătorești?" îl întreb. „Mult. Cînd eram pionier, plecam în excursii cu detașamentul. Am fost și la Bicaz, și la Bucecea, și la Săvinești... Am fost și la mare. La mare m-a trimis școala de ucenici. E grozav! Toate concediile mele o să mi le petrec la mare!" A băut ceaiul, mi-a mulțumit și a plecat la treabă, lăsîndu-mă singur. Adică, nu chiar singur. De undeva, din amintire, s-a ridicat umbra celuilalt Truță; Truță al copilăriei mele, și vechea întrebare m-a răscolit din nou: „ce imagini stinse într-o viață de paisprezece ani i s-au perindat prin fața ochilor lui Truță de odinioară, înainte de a-și lua rămas bun de la viață?" Cerul primăverii era și pe atunci tot atît de albastru. Înfloreau și pe atunci stînjeneii și bujorii... Dar pentru ce? Pentru cine? Truță al meu muncea la fabrica de ață. N-a avut niciodată o haină a lui și numai a lui. N-a fost niciodată la teatru. N-a ieșit niciodată din oraș...

...Sub fereastra mea, Truță, ucenicul, lucra și cînta. Cînta un vechi marș de brigadieri, zămislit pe la Agnita-Botorca, dacă nu mă înșel. Am ieșit la fereastră și Truță mi-a făcut cu ochiul. I-am răspuns cu un surîs pe care mă străduiesc să mi-l traduc în cuvinte, acum, cînd scriu aceste rînduri. Dar toate străduințile îmi sînt zadarnice. Nu izbutesc. Ajutați-mă voi, iubiți cititori. Eu nu mai sînt în stare să scriu decît atît: de mult, am avut un prieten pe care îl chema Truță. Pe ucenicul acesta îl cheamă tot Truță.

Ilustrație: GH. ADOC

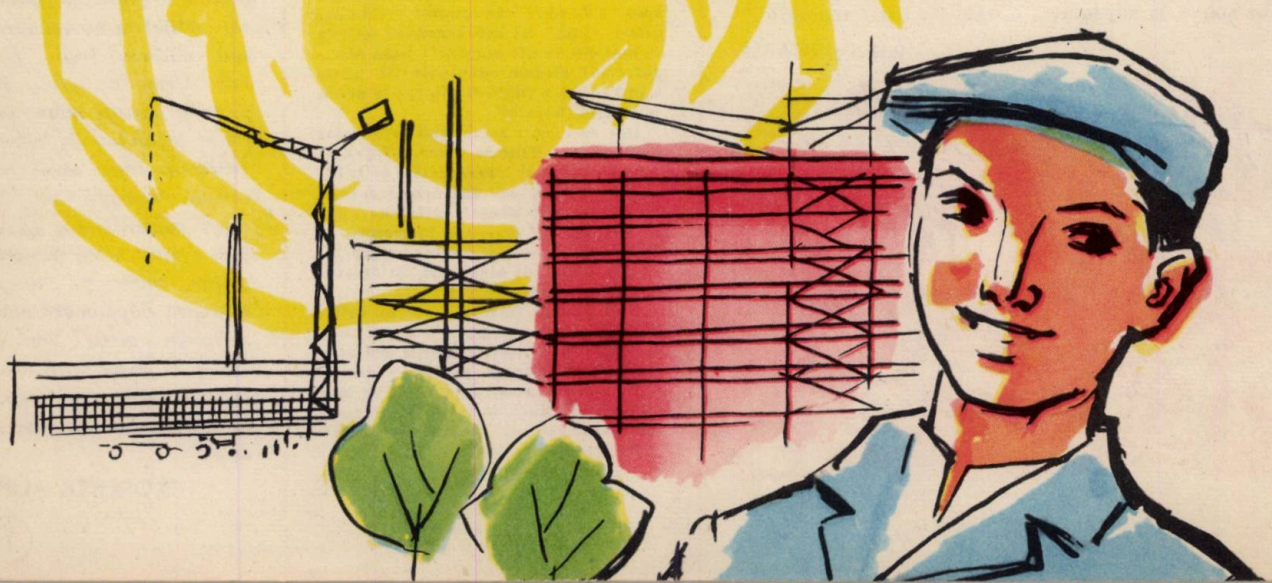

CALENDAR PIONIERESC

Iunie

La încheierea anului şcolar

Dragi prieteni,

Acum se recapitulează materia, se încheie mediile pe ultimul trimestru. Cei din clasa a IV-a şi a VII-a se pregătesc pentru examene. Răstimpul acesta scurt care a mai rămas pînă la vacanţă trebuie folosit bine. Toată atenţia voastră o veţi îndrepta spre învăţătură. În această ultimă parte a anului şcolar, străduiţi-vă să învăţaţi în aşa fel, ajutîndu-vă şi colegii, încît în clasa voastră să nu aveţi nici un elev corigent. Începeţi din vreme recapitularea materiei, după indicaţiile tovarăşilor profesori.

O dată cu încheierea acestui an şcolar, absolvenţii clasei a VII-a se despart de voi, de profesori şi chiar de şcoală. Pentru ca acest moment să rămînă mult timp în amintirea lor, pregătiţi o serbare de sfîrşit de an cît mai frumoasă. Pentru aceasta, puteţi folosi materialele publicate în suplimentul revistei din luna aprilie, care cuprinde scenete, schiţe, poezii, cîntece.

Vă recomandăm să folosiţi lucrarea publicată în revista noastră nr. 6/1962 „Focul de tabără al absolvenţilor".

Detaşamentul clasei a VII-a a avut desigur unele activităţi deosebite. Pe acestea le puteţi prelua voi care-i urmaţi. De pildă, tradiţia unor adunări interesante, a unor frumoase activităţi pionereşti. De asemenea, puteţi prelua îngrijirea spaţiului verde din apropierea şcolii, îngrijirea unui monument istoric sau a unui parc din apropiere. Mai puteţi organiza ziua înfrumuseţării curţii şcolii, a sediului gospodăriei colective, a plantării de puieţi.

Un moment plăcut al acestei zile îl pot constitui întrecerile sportive, pe trotinete, biciclete şi triciclete, dotate cu „Cupa 1 Iunie", la care participă copii de toate vîrstele.

Cu prilejul Zilei internaţionale a copilului organizaţi adunări cu teme: „Îţi mulţumim, partid, iubit părinte!" în care să vorbiţi despre grija nemărginită a partidului pentru copiii patriei noastre socialiste. Cu ajutorul pozelor din ziare şi reviste, alcătuiţi fotomontaje cu imagini din viaţa fericită a copiilor de la noi.

De asemenea, veţi pregăti acţiuni pentru cei mici, cum ar fi: după-amieze de basme, de povestiri. Le veţi putea citi cu acest prilej povestiri publicate în revistele „Luminiţa" sau „Cravata roşie" şi inspirate din viaţa fericită a copiilor patriei noastre.

Despre viaţa grea a copiilor oamenilor muncii din ţările capitaliste veţi găsi povestiri publicate în revistele mai sus amintite, cît şi în cartea „Băiatul cu ricşa" de Al. Popovici.

15 ani de la naţionalizare

La 11 iunie se împlinesc 15 ani de la naţionalizarea principalelor mijloace de producţie. Această zi, care a însemnat preluarea fabricilor şi uzinelor de la capitalişti de către adevăraţii lor stăpîni, muncitorii, devenind astfel proprietatea întregului popor, este întîmpinată de oamenii muncii cu noi şi noi realizări. Voi, dragi prieteni, organizaţi, în cinstea acestei zile, vizite în fabricile şi uzinele din oraşul vostru sau din apropiere.

Desigur, muncitorii mai vîrstnici or să vă vorbească despre felul cum arăta uzina lor în trecut şi cum s-a dezvoltat după 11 iunie 1948, despre marile întreprinderi care au luat fiinţă în anii puterii populare în oraşul, raionul sau regiunea voastră. Veţi afla astfel despre condiţiile grele în care lucra şi trăia muncitorul pe timpul patronilor capitalişti şi despre noile condiţii create de partidul nostru oamenilor muncii, despre grija pe care o are fiecare muncitor pentru maşina la care lucrează, conştient fiind că astfel contribuie la păstrarea avutului obştesc.

Ziua învăţătorului

În această zi, gîndul vostru se îndreaptă cu bucurie şi recunoştinţă spre învăţătorul care v-a ajutat să descifraţi prima literă din abecedar. Cu acest prilej, împodobiţi clasele sărbătoreşte. În cadrul detaşamentului recitaţi poezii sau faceţi lecturi care să exprime sentimentele de dragoste şi respect faţă de învăţători şi profesori. În numărul 6 (iunie) 1962 al revistei noastre, de asemenea în numărul 6 (iunie) 1963 al revistei „Cravata roşie", ce va apărea, veţi găsi poezii, cîntece, povestiri dedicate învăţătorului.

În aer liber

Ca timpul ce-l petreceţi în aer liber să fie cît mai plăcut, organizaţi concursuri „Cine ştie răspunde", de pildă, pe tema distincţiilor pionereşti, lucru care vă poate fi de folos la pregătirea voastră pentru obţinerea steluţelor roşii.

Tot în legătură cu obţinerea distincţiilor, sub supravegherea profesorului de sport, antrenaţi-vă şi la probele sportive pe care trebuie să le treceţi. Încă de pe acum pregătiţi drumeţiile şi excursiile ce le veţi organiza în timpul vacanţei.

În revista „Cravata roşie" nr. 4/1963 găsiţi noi indicaţii în privinţa folosirii echipamentului şi a organizării excursiilor.

Harnici ca întotdeauna

Gospodăriile colective sînt acum în plină campanie agricolă. Ajutorul vostru le este de mare folos, mai ales la plivitul holdelor de grîu sau la îngrijirea legumelor. Dar în această perioadă mai sînt numeroase alte treburi de făcut în livezile gospodăriei.

Recoltatul cireşelor şi al altor fructe timpurii ar răpi colectiviştilor mult timp.

De aceea vă propun să organizaţi grupe care să ajute la plivit, la îngrijirea legumelor şi la recoltarea fructelor. Trecînd, prin rotaţie, prin toate aceste munci, pionierii vor căpăta tot mai multe deprinderi de buni gospodari.

Nu uitaţi, de asemenea, că în această perioadă se pot strînge cele mai multe plante medicinale.

Început de vacanţă

Iată-ne în pragul vacanţei. După munca de un an de zile, în afară de taberele mari de la munte sau de la mare, mai putem petrece vacanţa în mod plăcut în taberele locale.

Este necesar încă de pe acum ca activele să-i consulte pe pionieri asupra acţiunilor care i-ar atrage cel mai mult în vacanţă. Se poate înfiinţa pentru aceasta „Cutia cu sugestii", unde pionierii să pună propunerile lor.

Activul pionieresc va trebui să ţină seama ca acţiunile din vacanţă să aibă loc cît mai mult în aer liber, în excursii, şi numai cînd timpul este nefavorabil să se organizeze acţiuni în interiorul clădirii taberei.

În numărul nostru din iunie veţi găsi multe amănunte privitoare la organizarea activităţii de vară.

Vă doreşte vacanţă plăcută instructorul de pionieri

Victor

Note bune — cunoștințe temeinice

Răsfoind jurnalul unui detașament și... un carnet „cu taine"

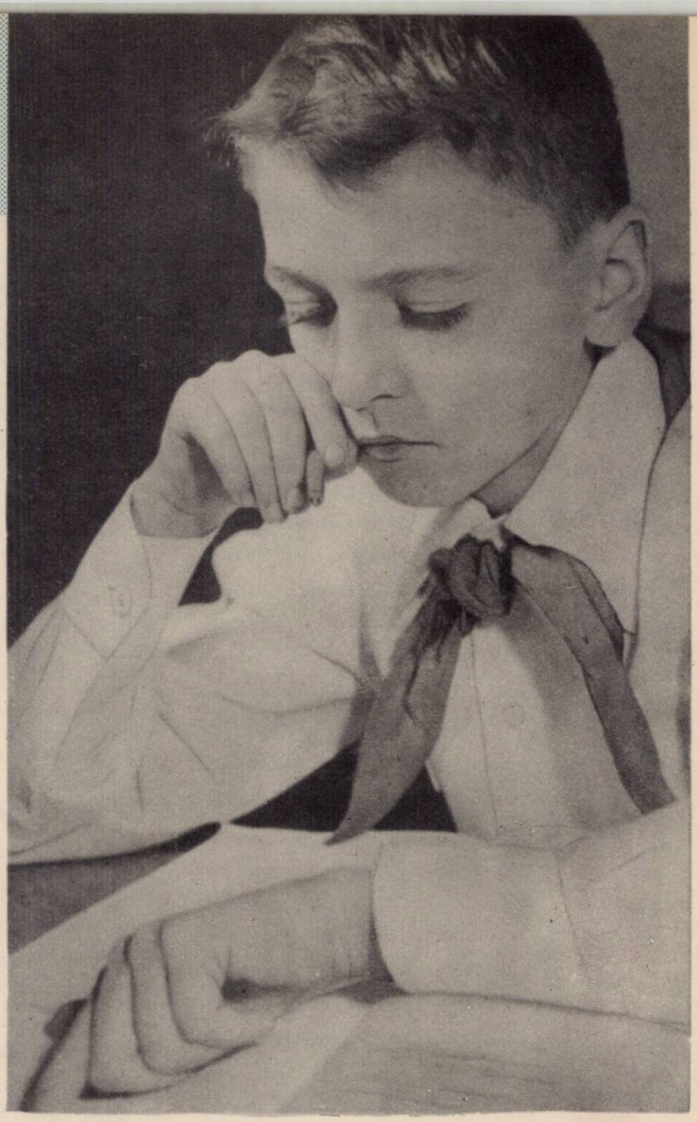

L-am deschis la întîmplare. Data? 10 aprilie! Pentru detașamentul clasei a V-a B de la Școala de 8 ani nr. 1 — Roșiori a fost o zi foarte importantă. Citesc: „Astăzi s-a înmînat drapelul de «clasă fruntașă». Așadar, și pe trimestrul al doilea tot clasa noastră l-a primit".

E descris apoi ceremonialul, momentul emoționant al înmînării drapelului în adunarea pe unitate. Atît? Ba nu! În colțul din dreapta paginii, un scris mărunt, tăiat de o săgeată, indica: „Amănunte se găsesc în carnetul de însemnări al lui Georgescu, președintele detașamentului nostru". „Asta-i bună! — zic. Ce taină o mai fi ascunzînd acest carnet?" Și curiozitatea mea crește cu atît mai mult cu cît instructoarea superioară Bălțățeanu Aurelia mă îndeamnă să văd carnetul. „Citește-l, n-o să-ți pară rău" — insistă instructoarea.

Cinci capitole și... o floare

Iată și carnetul de însemnări al lui Georgescu. E un carnet obișnuit, ca oricare altul. Numai că e ros la toate colțurile. Semn că a participat la frămîntările celui care l-a scris. Deschid prima pagină a carnetului. De la început mi se pare foarte interesant.

Vă propun să-l răsfoim împreună.

CAPITOLUL I. Cu un an în urmă, clasa a V-a B s-a numărat printre cele mediocre. Tovarășii profesori spuneau însă că avem posibilități mari. Oare așa să fie? Deci, atenție! De la începutul acestui an școlar, pionierii clasei a V-a B au hotărît într-o adunare: „Nici un elev corigent! Să ne pregătim temeinic la toate obiectele!"

Aplauze, urale, toți elevii sînt bucuroși. Dar... la început n-a mers.

CAPITOLUL II — Absențele — o piedică neașteptată. Într-o adunare de detașament s-a hotărît ca pionierii să aibă grijă de colegii care stau în vecinătatea lor și care absentează. Cînd pleacă dimineața la școală trec și pe la aceia care mai au obiceiul să lipsească. Din ce în ce sînt mai puține absențe.

CAPITOLUL III — Echipele fulger. Zilnic, pionierii din colectivul de conducere trec pe la elevii mai slabi la învățătură. Cei care n-au rezolvat o problemă sau au nelămuriri la vreo lecție sînt ajutați. Rezultatele au început să se arate. Mai puține note slabe în catalog.

CAPITOLUL IV — Ghidul elevului. La gazeta de perete apare rubrica: „Cum reușesc să mă pregătesc bine la toate obiectele". Este un fel de program al zilei pe care și-l însușesc toți elevii. Rezultate bune...

CAPITOLUL V — O... floare. Cele patru clase a V-a primesc lucrări de control. Clasa a V-a B a înregistrat cele mai multe note bune. Izbînda aceasta e prima noastră bucurie... floarea muncii noastre. Nu ne mulțumim cu atît. Vom merge mai departe.

...Aici notițele din carnet par întrerupte...

— Și totuși, mai aveți un trimestru! îmi exprim nedumerirea.

— Capitolul șase l-ați găsit în jurnalul detașamentului, răspunde Georgescu. Drapelul este tot în clasa noastră. Și vom lupta ca pînă la sfîrșitul anului să rămînă la noi. Numai că ne străduim acum ca și cei care sînt mediocri să învețe pentru a avea note numai de la 7 în sus!

★

M-am despărțit de autorul carnetului cu „taine", urînd clasei a V-a B, din tot sufletul, succes!

C. OLIMPIA

POȘTA LITERARĂ

BARBĂNEAGRĂ ANTOANETA—Galați

Prea multe *„frumuseți"* și *„minunății"*, *„sclipitoare"*, *„orbitoare"*, *„fermecătoare"* și *„extraordinare"*, pe două pagini de caiet. Descrierea este supraîncărcată de epitete și adjective, care te istovesc încă de la primele rînduri. De ce fugi după cuvinte mari? Dacă ai spus că albul zăpezii este *„fermecător"*, n-are nici un rost să adaugi *„fascinant"*, fiindcă asta înseamnă exact același lucru, exprimat însă printr-un neologism. Sau care-i logica acestei expresii: *„împodobite cu frumuseți?"* Poate fi ceva împodobit cu... urîțenii? Doar, *împodobit*, va să zică *încărcat de podoabe*, de lucruri frumoase.

În ce privește afirmația că totul e compus din... imaginație, cred că te înșeli. Apa înghețată cam la fel pretutindeni; țurțurii de pe marginea ferestrelor sînt cam aceeași, la sat și la oraș, ca și florile de gheață de pe geam, ca și jocul cu patinele, ca și năme-

TOTDEAUNA PRIETENI

Ştiţi ce m-a îndemnat să-i cunosc pe pionierii detaşamentului claselor a VI-a A şi B de la Şcoala medie nr. 3 din Suceava? Rubricile catalogului. Notele înscrise în ele m-au făcut să cred că în detaşament s-au petrecut lucruri deosebite. Şi iată de ce: în ultima vreme, în rubrici şi-au făcut loc numai note bune. O mulţime de 8,9 şi 10. 7 apărea destul de rar, iar 6 era stingher de tot. Văzînd catalogul, v-aţi fi întrebat şi voi, ca şi mine: oare cum a reuşit întreaga clasă să obţină rezultate atît de bune? Ca să aflu, m-am grăbit să-i cunosc pe pionierii detaşamentului. N-a fost nevoie să-i descos prea mult. Bălan Sandu şi Gospodaru Gheorghe mi-au dezvăluit repede „secretul".

— Totul a pornit de la faptul că în detaşamentul nostru toţi ştiu ce înseamnă adevărata prietenie. Încă de anul trecut ne-am făcut un obicei. În ziua în care cineva lipseşte, cîţiva dintre noi trecem pe la el, după ce ieşim de la şcoală. Poate să fie bolnav, să aibă o supărare. Detaşamentul trebuie să ştie care-i situaţia. Pe chiulangii nu i-am cruţat niciodată, şi acum au dispărut cu desăvîrşire din detaşament. Dar cu cei care învaţă de mîntuială şi cu leneşii am mai avut de furcă. Grecu Gheorghe, de pildă, avea note slabe la matematică, romînă, rusă, franceză. Rămăsese în urmă la prea multe materii. Numai cu critica n-am fi rezolvat nimic. Le-am dat lui Gospodaru şi Waxman Mugur sarcina să-l ajute. Au învăţat împreună cu el, şi-au făcut un program al zilei, pe care-l respectau. Grecu s-a deprins să ia notiţe bune, după exemplul colegilor lui, a început să-i placă învăţătura. În catalog se şi văd rezultatele. Grecu are 7, 8 şi 9. Notele mici l-au părăsit aproape de tot. Cu Cîra Constantin am folosit altă metodă. El învaţă uşor, dar e dezordonat şi delăsător. Am hotărît în detaşament să-i dăm sarcina ca, la prima ocazie, să-şi îndrepte nota 4 luată la matematică. Critica colectivului i-a folosit. A început să se îndrepte.

Mult de furcă am avut noi şi cu Meglei Gheorghe. El nu învăţa din cauza pasiunii pentru sport. Dacă apuca să iasă la minge sau pe patinoar, uita de lecţii. Nu-l puteam face de loc să înveţe. Avea o mulţime de note slabe. Cînd detaşamentul a hotărît să amenajeze un patinoar în incinta şcolii, Meglei nu mai putea de bucurie. A fost primul gata să se apuce de lucru. Dar noi l-am oprit. „Întîi îndreaptă-ţi notele. Cît timp vei avea 4 şi 5 în catalog, nu te lăsăm pe patinoar, nici la minge". S-a supărat. I-am explicat că ne pare rău să renunţăm la un sportiv de frunte, dar detaşamentul nu poate îngădui să-şi neglijeze învăţătura. Cîţiva dintre noi l-am ajutat să-şi repete lecţiile pierdute, şi Meglei a înţeles că-i sîntem adevăraţi prieteni. Rubrica lui din catalog e plină acum de 7,8 şi chiar de 9 şi 10. Are timp pentru carte şi-i rămîne destul şi pentru sport.

Am mai aflat de la pionierii din detaşament că tuturor le place să citească mult, să afle lucruri noi. De multe ori discută despre cărţi, organizează adunări şi convorbiri pe teme ştiinţifice. O activitate cultural-artistică bogată, împletită cu lupta de a fi mereu primii la învăţătură.

Izbăşescu Voichiţa, preşedinta detaşamentului, mi-a spus la despărţire:

— Celor cărora le veţi povesti despre noi să le spuneţi că toate lucrurile frumoase realizate de detaşamentul nostru se datoresc prieteniei care ne leagă, colectivului nostru strîns unit.

E. C.

Fruntaşi pe şcoală

Nu este vorba de un pionier. Este vorba de un colectiv: detaşamentul clasei a V-a din Şcoala medie nr. 1 din Arad. Pionierii din acest colectiv sînt fruntaşi pe şcoală. Bineînţeles, fruntaşi în primul rînd la învăţătură. Buni colegi, buni tovarăşi, buni prieteni, ei au încheiat trimestrul II numai cu note bune, fără nici un corigent, fără nici un repetent. Pînă la sfîrşitul anului ei şi-au propus ca în detaşamentul lor să nu existe „nici un pionier cu media sub 7". Şi fără îndoială că vor izbuti, pentru că ei au înţeles că punctualitatea la ore, respectarea programului zilei, atenţia la ore, pregătirea lecţiilor acasă sînt căile ce duc spre cunoştinţe temeinice, spre note bune şi foarte bune.

Şi detaşamentul nr. 1...

...de la Şcoala de 8 ani din comuna Reci (Braşov) este fruntaş la învăţătură. Nici acolo nu există pionieri corigenţi sau repetenţi. Nu de mult, în faţa careului unităţii, detaşamentul nr. 1 a fost lăudat. „Felicităm acest detaşament, unde toţi copiii învaţă bine" — a spus tovarăşa instructoare.

NOTE BUNE LA OBIECTUL AGRICULTURA

Pionierii claselor a VI-a de la Şcoala de 8 ani din comuna Sîmbăta, raionul Beiuş, aşteaptă totdeauna cu nerăbdare ora de Agricultură. Nerăbdarea lor e firească. De fiecare dată la aceste ore, ei învaţă multe lucruri noi. Interesul lor pentru această materie nu se opreşte însă aici. Mult aşteptate sînt şi orele de practică, din care unele se desfăşoară la gospodăria colectivă. Aşa, de pildă, în primăvară, pionierii au pregătit pentru colectivă răsadniţe. Ei au dovedit multă îndeminare în pregătirea mraniţei, proporţionînd bine amestecul de pămînt şi nisip.

Multe ore de practică le-au petrecut ei şi în livada gospodăriei, unde îngrijesc pomii fructiferi.

Nu-i de mirare că la obiectul Agricultura aproape toţi elevii au note bune şi foarte bune. Dar şi la celelalte materii clasa a VI-a se numără printre clasele fruntaşe. Pionierii din comuna Sîmbăta se pregătesc cu temei să devină buni colectivişti.

Ei au numai note bune

BUTNARU CORNEL — clasa a V-a, Şcoala de 8 ani nr. 1 Ploieşti

MARCU VICTORIA — clasa a VI-a, Şcoala de 8 ani, comuna Bobohalma, raionul Tîrnăveni

BURUIANĂ GH. — clasa a VII-a B, Şcoala de 8 ani Dobreni-Piatra Neamţ

CATARGIU VIOREL — clasa a VI-a B, Şcoala de 8 ani, comuna Vama, Cîmpulung - Moldovenesc

BEJAN ELENA — clasa a VII-a A, Şcoala de 8 ani nr. 4 Suceava

RUSU CONSTANTIN — clasa a VI-a A, Şcoala de 7 ani, comuna Curtişoara, raionul Slatina

ţii de zăpadă. De fapt cu propriile tale cuvinte ai transpus imagini din natură care-ţi sînt familiare.

Continuă să ne scrii.

IOSIVONI DORINA — Oţelul-Roşu — Banat

Dintr-o singură lucrare e greu să ne facem o impresie clară asupra posibilităţilor tale. Aşteptăm deci viitoarele încercări.

HÎVŢESCU VALERICA — Lilieci — Bacău

Pentru o elevă în clasa a VI-a, cunoştinţele gramaticale sînt cu totul nesatisfăcătoare. Nu poţi năzui spre creaţie literară cîtă vreme scrii *„poiezie"*, *„tinerieţe"*, *„a-şi vrea"* etc.

GOGOI DUMITRU — Nanov — Bucureşti

Acelaşi răspuns ca mai sus.

CĂRĂMIDĂ LUCIA — Oveselu — Oltenia

Versurile închinate mamei au unele accente emoţionante, în ciuda stîngăciilor — firesti la cei zece ani ai tăi.

„Eram prea mică să-mi dau seama/Ce-nseamnă-n lumea asta, mama.../ Acum, mai mult ca orişicînd /Pe tine eu te am în gînd,/ Tu m-ai crescut la sîn, cu drag,/ Şi mă aştepţi zîmbind în prag;/ De sînt bolnavă, mă-ngrijeşti,/ Nopţi lungi la capu-mi străjuieşti,/ Şi plîngi, şi nu ai alinare/ Pîn'nu mă vezi iar în picioare..."

Mai trimite.

DAN DEŞLIU

2 MAI
ZIUA TINERETULUI DIN R P R

ÎNALTA CALITATE DE UTEMIST

1 noiembrie 1957–20 octombrie 1962

Poate că vouă, dragi prieteni, aceste date nu vă spun nimic. Mie da. Dar întîi să ne cunoaștem. Mă numesc Milca Valeria, elevă în clasa a VIII-a E, Școala medie nr. 1 București. La 1 noiembrie 1957 am primit cravata roșie. Atît de mult am dorit să fiu pioneră! Și iată că dorința mi s-a îndeplinit.

Toată activitatea mea în organizația de pionieri m-a pregătit să devin utemistă. Acolo, în cadrul detașamentului, am învățat ce înseamnă să fii un bun tovarăș, ce este cinstea, ce înseamnă bucuria de a trăi în colectiv. Și, iată, a venit ziua în care tovarășii mei mi-au dat votul ca să devin utemistă. Aceasta va rămîne o amintire vie în inima mea. Ca și ziua de 20 octombrie 1962, cînd în biroul comitetului raional al U.T.M. primul secretar mi-a înmînat carnetul roșu și mi-a strîns mîna spunîndu-mi: „Să-l porți cu cinste!"

Acum sînt utemistă. Tatăl meu e membru de partid. Doresc să-i semăn. Oare voi izbuti?! Pentru aceasta voi lupta cu toată puterea, oriunde mă voi afla: în școală, în fabrică, pe șantier, pe ogoare...

...Iar cravata mea roșie n-am s-o uit niciodată. Ea a fost începutul drumului meu în viață. Nici acum nu m-am despărțit de ea, organizația U.T.M. încredințîndu-mi o sarcină frumoasă: munca de instructoare de pionieri.

Că detașamentul nr. 2 de la Școala nr. 166 din București este alcătuit din pionieri entuziaști, asta o știe întreaga unitate. Și cum să nu fie așa cînd cei mai buni dintre pionierii detașamentului nr. 2 (clasele a VII-a), care împlinesc 14 ani, se pregătesc să devină utemiști.

Tare aș dori să vorbesc despre fiecare în parte, dar pentru asta nu mi-ar ajunge nici măcar un volum. Așa că ne vom mulțumi să spicuim cîte ceva din activitatea detașamentului.

Aș începe cu o cifră: 78 de pionieri din 90 sînt buni la învățătură. Iar cei 12 pionieri rămași încă mediocri fac și ei eforturi să învețe mai bine. Pentru întreg detașamentul e o datorie de onoare să-i ajute pe cei mai slabi la învățătură.

S-o luăm, de pildă, pe Ionescu Anca, una dintre cele mai bune pioniere din detașament. Învață foarte bine. 4 medii 9, restul 10. Colega ei Sandu Georgeta a avut greutăți la chimie și la științele naturii. Ionescu Anca a început s-o ajute. Își făceau lecțiile împreună la aceste materii, și atît Anca cît și Georgeta au avut bucuria să vadă că situația s-a îmbunătățit.

Anca s-a mai ocupat de o colegă: Petrescu Adriana. Aci a fost mai greu. Adriana nu-și organiza timpul pentru învățătură (și, ca să vorbim drept, nici nu prea avea chef să și-l organizeze). A început o luptă aprigă între stăruința Ancăi și inerția Adrianei. „De multe ori mă gîndeam să renunț — mi-a mărturisit Anca. Dar mi-am spus: Are oare dreptul o pioneră

Împreună

Din livada colectivei din Măldăeni răzbat voci gălăgioase. Abătîndu-mă pe acolo, aflu că utemiștii Școlii medii „Tudor Vladimirescu" din Roșiorii de Vede au organizat „ziua plantării pomilor", la care iau parte și pionierii. După felul în care purtătorii cravatelor roșii lucrează se vede mîndria lor de a participa la acțiuni alături de frații lor mai mari. Hărnicia lor mă atrage.

— Ți-e mai mare dragul să-i privești, spune instructoarea superioară Stancu Victoria. Pionierii, ce mai... se întrec pe sine!

— Nu trebuie să vă mirați, continuă instructoarea. Utemiștii școlii noastre organizează multe acțiuni la care iau parte și pionierii. De altfel, unii dintre acești pionieri se pregătesc de pe acum să devină membri ai Uniunii Tineretului Muncitor.

În continuare, instructoarea povestește despre grija cu care utemiștii au antrenat pionierii la plantatul celor 800 de pomi fructiferi la G.A.C. Roșiori. Pionierii au participat cu însuflețire, alături de utemiști, și la colectarea fierului vechi. S-au și predat peste 2 000 kg.

Iată însă că de pe costișa livezii izbucni un „ura" puternic.

— Au terminat!

De fapt, nici nu mai era nevoie de explicații, că lîngă instructoare apăruse un grup vesel de pionieri însoțiți de utemiștii Apostol Elena și Bodîrlău Nicolae, din clasa a IX-a.

— Utemiștii noștri împreună cu pionierii școlii au plantat azi al cincisutelea puiet! „raportară" ei.

O. C.

care dorește fierbinte să devină utemistă să cugete astfel?"

Și iată că acum Adriana a făcut progrese.

Am început cu Anca pentru că este și președinta detașamentului. În această calitate, Anca contribuie și răspunde de bunul mers al activității în întregul detașament. Asta înseamnă că-i ajută pe toți pionierii în pregătirea lor de a deveni utemiști.

De pildă, detașamentul se poate mîndri cu o frumoasă adunare închinată patriei și partidului. Mulți au luat parte la pregătirea ei. Au aflat date din lupta neînfricată a partidului, despre realizările de azi ale regimului nostru. S-au cîntat cîntece, s-au recitat poezii, activitatea a continuat cu și mai mult elan.

Detașamentul e nelipsit la strîngerea fierului vechi, la sădirea puieților, la îngrijirea marelui spațiu verde ce se întinde chiar în fața școlii pe o distanță de cca. 800—1 000 m.

În jurnalul detașamentului veți găsi relatări despre excursia organizată în comuna Dudu, la gospodăria agricolă colectivă. Acolo au dat ajutor colectiviștilor, s-au întîlnit cu pionierii din Dudu, petrecînd o zi minunată.

Poate ați dori să vă vorbesc ceva și despre activitatea sportivă a detașamentului? Să încep atunci cu Georgescu Mihai, campion (locul I) pe

Capitală la săritură în lungime (5,25 m) și pe locul II la gimnastică.

Bravo ție, Mihai! Dar nu acesta e lucrul cel mai principal pentru articolul nostru..., ci faptul că Mihai a ajutat un mare număr de pionieri ce se pregătesc să treacă normele sportive în vederea obținerii distincțiilor.

Aș putea să vă povestesc despre activitatea cultural-artistică a detașamentului, încununată cu participarea la tradiționalul concurs cultural-artistic al pionierilor și școlarilor. Fetele cîntă la cor. Băieții sînt buni dansatori, și unii recită bine.

Și, pentru că am ajuns aici, trebuie să vă spun că există în detașamentul nr. 2 preocupare pentru artă și cultură.

Foarte mulți pionieri sînt amatori de muzică clasică, de operă și muzică populară. În detașament se citesc multe cărți și se vizionează în colectiv filme și spectacole teatrale. Asupra celor pomenite mai sus au loc discuții deosebit de interesante în detașament.

...Spicuiri, fapte, cifre. Toate acestea înmănunchează frămîntarea unui detașament care a înțeles un lucru important: împlinirea năzuinței către înalta calitate de utemist este strîns legată de activitatea fiecărui pionier în parte și a detașamentului în întregul său.

V. ALBU

Prietenul de la fermă

La G.A.C. „Nikos Beloiannis" din Brănești am ajuns cam spre timpul prînzului. În curtea mare unde se află grajdurile gospodăriei zburdau cîțiva viețuși. Jocul lor îl înveselea, se vede, pînă și pe șeful fermei, Ivan Emil, care, deși obișnuit cu ei, nu se mai sătura privindu-i.

— Drăguți, foarte drăguți! îmi dau părerea. Dar nu-i țineți în țarc? Să nu pățească ceva...

— Asta-i ora lor de joacă, răspunde șeful fermei. La țarc intră ei, numai să vină prietenii mei, care mă ajută.

Într-adevăr, nu peste multă vreme, pe poarta gospodăriei intrară patru tineri în uniformă de școlari care se apropiară de jucăușii viței.

— Ei, de ajuns cu joaca! Acum trebuie să vă odihniți!

Și mînară viteii înăuntru.

Cine sînt cei patru școlari am aflat chiar de la șeful fermei.

Faptele s-au întîmplat cam la începutul acestui an școlar. Corbu Adina, Culea Elena, Varga Vasile și Gați P. Ion, din clasa a VII-a, se pregăteau să intre în organizația U.T.M. Printre alte acțiuni, pionierii au luat hotărîrea de a cunoaște utemiștii de la G.A.C. cît mai bine. Vizitînd gospodăria, cei patru s-au oprit și la sectorul zootehnic. Felul de a fi al lui nea Emil, în care stăruia o undă de mîndrie pentru munca sa, le-a plăcut pionierilor. Și astfel a început prietenia cu utemistul Ivan Emil.

— Mai an n-aș fi avut prea multe să vă arăt. Erau vite puține. Acum... de! e altceva. S-a mărit sectorul nostru zootehnic.

În timp ce le povestea despre strădania lui de a spori producția de lapte, mîinile nu i se odihneau nici o clipă. Cu țesala într-o mînă și cu peria în cealaltă trecea de la Joiana la Porumbina, de la Blînda la Vinereana.

Privindu-l și ascultîndu-l, pionierii au prins drag de munca zootehnistului. Poate că în gîndul lor, undeva, a încolțit și dorința de a lucra cîndva în acest sector. Mai cu seamă că șefului fermei i-a mers vestea printre brănești ca fiind unul dintre cei mai pricepuți îngrijitori-mulgători. De aceea, erau tare bucuroși cînd utemistul Emil Ivan le cerea ajutorul la unele treburi. Și aceasta o fac cu și mai multă tragere de inimă din ziua în care au văzut cum șeful fermei a salvat un vițel, înecat cu un ciot de știulete, de la moarte.

...Acum cei patru prieteni sînt utemiști. La primirea lor în U.T.M., emoția trăită de ei cu prilejul acestui mare eveniment din viața lor a împărtășit-o și utemistul Ivan Emil. A participat și el la adunare... Dovadă a prieteniei ce s-a legat între ei.

O. COLCERIU

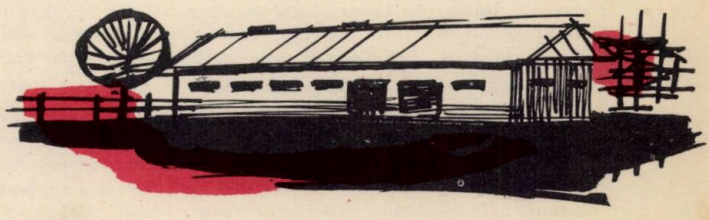

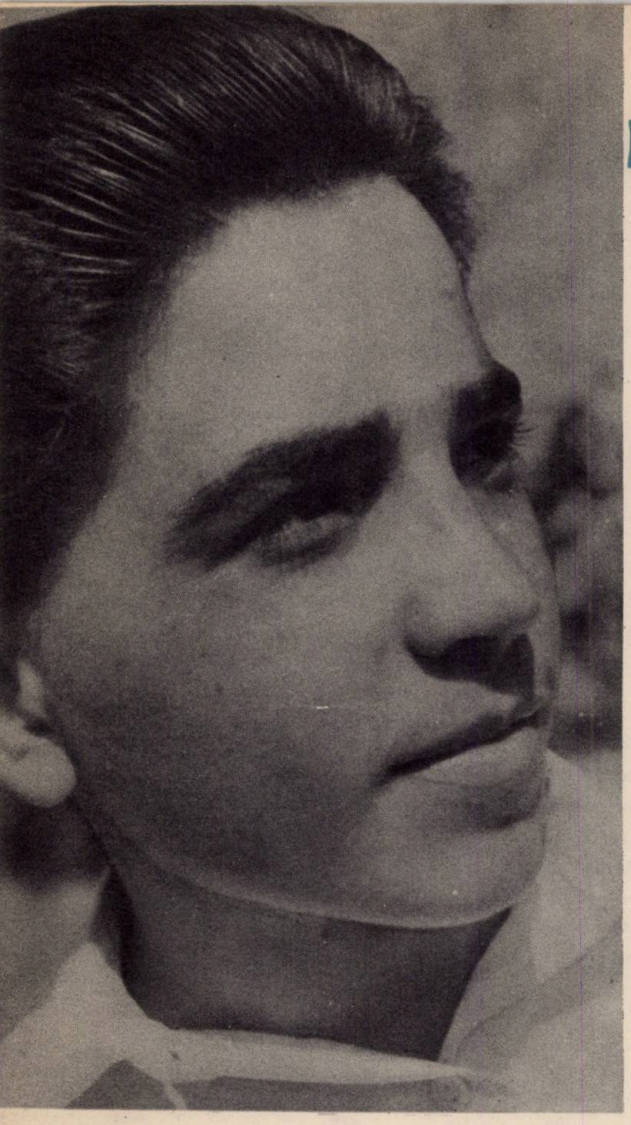

O întrebare

Ehei, băieţi!... Să fi avut şi noi condiţiile voastre...

Îndeosebi aud aceste cuvinte atunci cînd unul dintre noi a făcut o poznă sau, alteori, cînd vreunul lucrează mai de mîntuială, nu învaţă sau nu-şi organizează bine viaţa. Uneori surprind în vorbele tovarăşilor mai vîrstnici o pretenţie mai mare la adresa muncii, a comportării noastre. Parcă ar vrea să spună: ar trebui, băieţi, să folosiţi mai mult şi mai bine tot ce vă e pus la îndemînă! Şi iată întrebarea: cum să procedăm pentru ca tot ce facem să fie la înălţimea posibilităţilor pe care le avem?"

Frumoasă şi firească întrebare! Tinerii noştri, educaţi în cadrul organizaţiei de pionieri, în organizaţia U.T.M., îşi pun, într-adevăr, asemenea întrebări, dorind din toată inima să contribuie cît mai bine la desăvîrşirea construcţiei socialiste în ţara noastră. Iar întrebările lor cer neapărat un răspuns. Dar cine altcineva ar putea să le vorbească tinerilor muncitori mai bine decît tot unul dintre muncitorii vîrstnici?

La Rafinăria „Ploieşti", chiar la aceeaşi instalaţie ca şi tînărul din fotografie, lucrează Eroul Muncii Socialiste maistrul rafinor Gheorghe Bellu. Nici că se putea găsi un om mai potrivit căruia să-i cerem răspunsul la întrebarea tînărului.

Tînărul pe care-l vedeţi în fotografia alăturată se numeşte Ştefan Golpasin şi lucrează ca muncitor pompagiu la unitatea a II-a a secţiei D.V. 2, Rafinăria „Ploieşti".

Tinereţea, aspiraţia spre ceva măreţ şi frumos i se citesc în ochi, în lumina delicată a feţei. Tînărul acesta ne-a rugat să-i răspundem la o întrebare:

„Sînt unul dintre miile de tineri muncitori petrolişti, spunea el. Nu am decît 18 ani. Am absolvit anul trecut şcoala profesională şi, aşa cum am învăţat, îmi îndeplinesc, după părerea mea, conştiincios îndatoririle. Vin la lucru la timp, supraveghez instalaţia. Cînd sînt chemat undeva mă duc şi ajut. În general, tovarăşii spun despre mine lucruri bune. Iată însă că de la o vreme tot caut răspuns la o problemă care mă preocupă. Despre ce este vorba?

La noi, în instalaţie, lucrează şi oameni mai în vîrstă. Deseori, discutînd cu dînşii, îi aud spunînd:

L-am căutat pe maistrul Bellu printre horbota de ţevi a rafinăriei şi după spusele tovarăşilor („A fost aici acum cîteva secunde!") ne-am dat seama că, la cei 60 de ani ai săi, avem de-a face nu cu un bătrîn, ci cu un tînăr între tineri. Dar despre tinereţea tovarăşului Bellu ne-au vorbit îndeosebi ochii săi — aşa cum se poate vedea şi din fotografia alăturată. Doi ochi mari, în care joacă neastîmpărate luminiţe vii, inteligente, încărcate de polenul atîtor ani de experienţă... Ne-a întîmpinat zîmbind, aşa cum zîmbesc oamenii foarte buni.

— Mă bucur că v-aţi adresat mie, ne-a spus tovarăşul Bellu. Îl cunosc pe Ştefan Golpasin. E un tînăr de nădejde, e utemist, iar faptul că îşi pune asemenea întrebări îmi sporeşte încrederea în el. Aş vrea să încep, a zis dînsul, cu cîteva cuvinte spuse de cel ce pune întrebarea. „Am 18 ani". Vreau să spun mai întîi că, deşi nu e o vîrstă înaintată, 18 ani nu e nici o vîrstă prea mică. Mă uit la copiii de pe strada mea. Mulţi mai poartă încă la gît cravata roşie de pionier. Dar ei au multe cunoştinţe, dovedesc multă dragoste pentru studiu şi de pe acum îşi propun să devină oameni de nădejde. Încă de pe băncile şcolii ei dovedesc multă pasiune pentru învăţătură şi muncă. Chiar de la o asemenea vîrstă trebuie să cauţi a avea un ţel în viaţă, să ştii precis ce vrei. La vîrsta asta, ba poate şi mai înainte, se pune temelia vieţii fiecăruia. Cu 30—40 de ani în urmă, nouă — celor care facem astăzi parte din generaţiile mai înaintate —, nu la 18, dar chiar la 10—11 ani viaţa ne pusese în faţă sarcini mari, grele. În rafinăria noastră a lucrat, de pildă, pînă mai anii trecuţi, un tovarăş pe nume Gh. Filip, care astăzi e pensionar E de fel din Transilvania, din Jibou. Tatăl său era muncitor. Cînd a împlinit 11 ani, Filip a fost nevoit să plece să colinde oraşele şi satele în căutare de lucru, fiindcă mureau de foame acasă. A ajuns pînă la Budapesta şomerul în vîrstă de 11 ani. A intrat acolo ucenic la unul dintre patroni, care nu se deosebea cu nimic de patronii de aici, din Ploieşti, şi din alte părţi. Mîna pe unealtă n-a pus-o decît după ani de slugărie la uşa maistrului şi atunci fără nici o indicaţie, fără nici un ajutor. Povestea cu furatul meseriei nu e numai o poveste. Chiar aici, la rafinărie, era, prin 1930, un inginer care, dacă te vedea că-l ajuţi pe un ucenic, ţipa în gura mare: „Lasă-l — zicea —, dacă fură, fură, dacă nu, să plece!" Socoteala lor era simplă: ei voiau să cheltuiască cît mai puţin cu învăţătura tinerilor; cine prindea, prindea meserie; ceilalţi erau zvîrliţi afară. E de înţeles, deci, de ce chiar şi în perioada aceea partidul nostru, al clasei muncitoare, atrăgea atenţia tinerilor să înveţe şi iar să înveţe. La 18 ani, şi uneori chiar mai devreme, mulţi dintre noi trebuia să întreţinem familii, să ducem greul unei vieţi de mizerie, ne lovisem de problemele cele mai mari. La vîrsta asta mulţi făceau parte din mişcarea revoluţionară.

De ce spun toate acestea? Pentru că mai sînt astăzi, alături de atîţia tineri buni, şi unii care nu numai la 18, dar la 20 de ani, şi poate mai mult, tot întîrzie să se hotărască să se apuce de un lucru serios în viaţă, trăiesc după principiul: „Sînt tînăr. Mai aştept. Oi vedea eu mai tîrziu de ce să mă apuc..." Nu e cazul lui Golpasin, dar este cazul unui coleg al său. De cum îl vezi lucrînd îţi vine

un răspuns

să zici: „Ehei, băiete..., de ce n-am avut eu condiţiile tale?“

— Vorbeaţi despre învăţătură. Vă referiţi numai la învăţarea meseriei?

— Nu numai. Mă gîndesc că, spre deosebire de noi, tinerii au azi posibilitatea să înveţe în toate domeniile: cum să vorbească frumos, cum să se comporte în familie, cu părinţii, cu oamenii mai în vîrstă, cu profesorii, cum să se comporte pe stradă, la serbările pioniereşti sau în excursiile pe care le fac, la cinematograf ca şi la teatru, să înveţe să se folosească de o bibliotecă, de faptul că în oraş se organizează numeroase expoziţii. Pe vremea noastră totul se învăţa pe furate. Bibliotecă nu exista; azi există zeci şi zeci de biblioteci cu mii de volume. Se înţelege deci că atunci cînd vedem că unii tineri nu citesc nouă, celor bătrîni, ne vine să spunem: „Să fi avut noi aceste cărţi!“... Sau să-l luăm chiar pe Ştefan Golpasin. Într-o zi l-am întrebat: ai văzut vreo expoziţie la Palatul culturii? A zis: Nu!

De ce? Noi n-aveam ce vedea, în trecut, dar el are acum, aşa cum au la dispoziţie cele mai diverse posibilităţi toţi copiii, toţi tinerii. L-am întrebat: ai fost la vreun concert? Nu, n-a fost. Şi doar concerte se organizează permanent. Uite, eu, om bătrîn, încerc să-mi fac o cultură muzicală. (Tovarăşul Bellu a scos din buzunar un bilet la concertul Filarmonicii de stat, bilet cumpărat chiar în ziua aceea.) Deşi, vă daţi seama, e mult mai greu să-mi fac o asemenea cultură la 60 de ani. Dar, ce să-i faci,

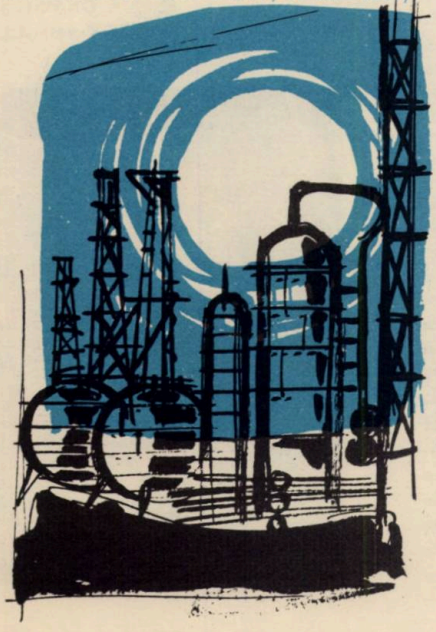

eu n-am putut să ascult concerte cînd aveam 15—16 ani!

— Ce făceaţi la această vîrstă, tovarăşe Bellu?

— Eu? Umblam să intru ucenic pe undeva. Mi-a plăcut rafinăria, dar calificarea de muncitor pe care Ştefan Golpasin a obţinut-o la 17 ani eu am obţinut-o abia la... 28 de ani. Trişti, grei au fost anii noştri de ucenicie. Astăzi trec pe lîngă clădirile nou-nouţe ale Centrului şcolar petrolchimie din Ploieşti. Locuiesc în apropiere şi mă opresc deseori să-i văd pe tinerii elevi. Unii dintre ei mai poartă cravata roşie. Mă uit la ei cu mîndrie: halate albe, ca la doctori, laboratoare, instructori, o cantină ca un palat. Mă uit şi-i văd făcînd sport pe terenul şcolii: echipament nou, curat.

Şi cît de zdrenţăroşi arătam noi! Om la 28 de ani, curgeau zdrenţele de pe mine. Şi uite că tot 28 de ani are astăzi Traian Mehedinţu, care lucrează la noi, la dezbenzinare. A absolvit şcoala, a lucrat doi ani ca muncitor, a plecat la facultate şi acum e inginer tot în secţia lui.

Normal, nu? Alţi optsprezece muncitori tineri din rafinărie au plecat anul acesta la facultate. Dar mai sînt şi unii certaţi cu învăţătura. Şi la ei ne gîndim noi cînd zicem: „Ehei, băieţi, să fi putut şi noi să învăţăm!“

Discuţia cu tovarăşul Bellu s-a întrerupt. În biroul mic al maistrului a intrat un muncitor.

— Tovarăşe Bellu, vă caută trei băieţi.

Am ieşit împreună. În uşă stăteau trei elevi ai şcolii profesionale, cu cîte o fişă în mînă. Cînd l-au văzut pe tovarăşul Bellu li s-au aprins bujori în obraji.

— Sîntem repartizaţi să facem practică la dumneavoastră, au spus ei şi au întins fişele.

Am citit: Gh. David, Nicolae Fain, Vasile Mănăilă. Anul naşterii: 1944. Tovarăşul Bellu a zîmbit din nou.

— Îi vezi? Născuţi în prag de lume nouă. Ştiţi voi, măi băieţi, ce era aici în anul acela? Era jaf. Totul era la pămînt, rafinăria fusese bombardată. Partidul ne-a cerut s-o refacem, să dăm ţării benzină, uleiuri şi petrol. Am muncit zi şi noapte. După trei luni de la eliberare, rafinăria producea.

Multă vreme le-a vorbit tovarăşul Bellu elevilor despre acţiunile muncitorilor în anii ilegalităţii, despre lupta prin care au fost cucerite toate drepturile lor de azi. Ca maistru s-a uitat la hainele lor noi (i-a sfătuit să vină în rafinărie cu salopeta, să nu se murdărească), le-a făcut rost de un dulap pentru vestiar, i-a dus pe fiecare la locul de muncă, le-a dat explicaţii.

— Aşa am învăţat noi să ne purtăm cu tinerii. Şi cred că e bine aşa. Tinerii ar trebui să cunoască bine ce a fost în trecut, să poată să aprecieze

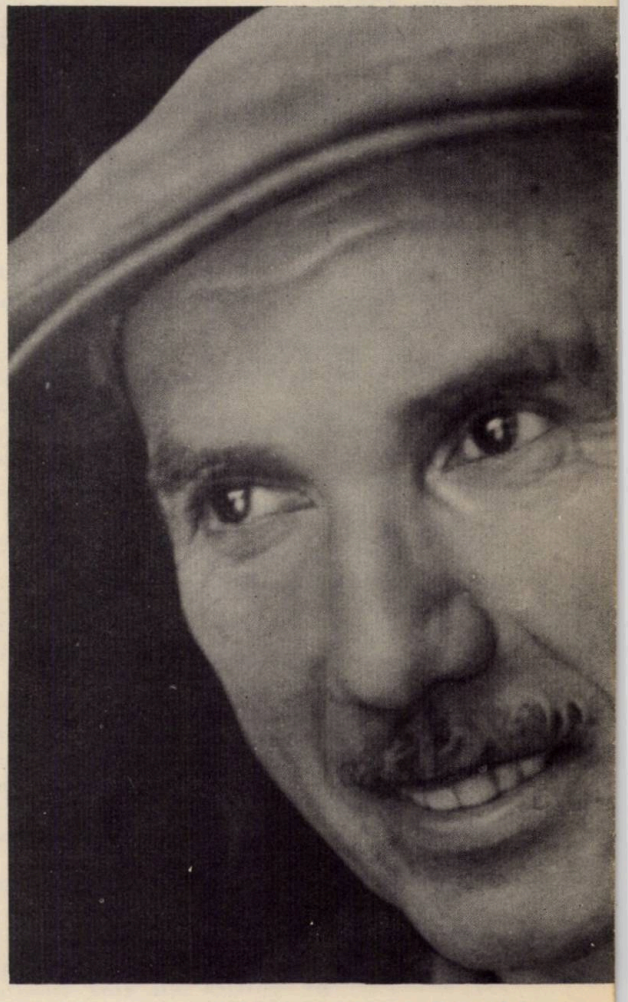

ceea ce au la dispoziţie azi. Pe mulţi dintre ei îi văd inimoşi, cercetează într-o parte şi în alta, învaţă, citesc, fac inovaţii, sînt ca argintul viu. Pe tinerii aceştia îi dau şi eu ca exemplu. Pentru că despre ei pot spune deschis: ei ştiu să preţuiască cum se cuvine ceea ce au azi la îndemînă.

EUGEN FLORESCU
Foto: I. Cucu

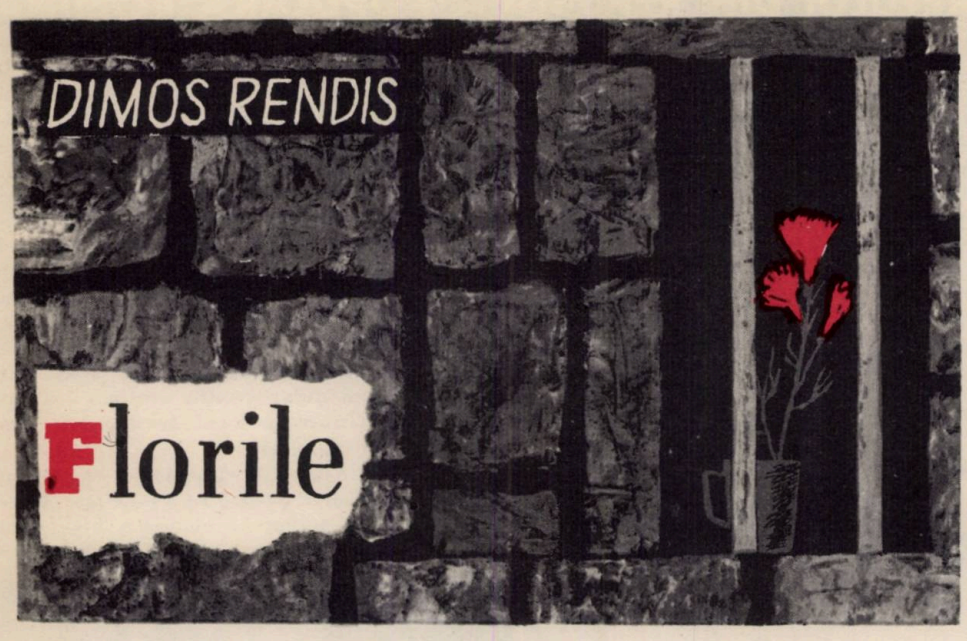

Florile

Ochii voștri sînt obișnuiți cu lumina și soarele, cu dimensiunile orașelor și ale cîmpiilor. Acțiunea povestirii noastre se desfășoară însă pe un loc strîmt, într-o închisoare din Grecia, unde privirea ți se lovește de umbră și întuneric, de ziduri groase și umede. Cum a fost posibil să crească pe pămîntul puțin garoafele firave și trandafirii palizi?

Un om înalt și voinic, cu mustață mergea cu grijă pe aleile strîmte ale grădinii. Din cînd în cînd se apleca să rupă cîte două flori și se ducea cu ele la portița grădinii, unde așteptau în șir cîțiva bărbați.

— Numărul 1! Poftim.

Omul mulțumea și pleca.

Deodată, mustăciosul se opri în fața portiței și se uită mustrător la cel căruia îi venise rîndul:

— Nu-i frumos, să știi... Tu ai luat ieri...

— Da, dar știi... încercă omul să se justifice.

Era un bărbat negricios și scund, între două vîrste.

— Ai primit ori n-ai primit ieri? insistă cel care împărțea florile.

Celălalt se rușină, cercetîndu-i pe tovarășii lui, care zîmbeau sub privirile lor mustrătoare în aparență. Credeți-mă, s-au ofilit, știți doar, ieri nu ne-au dat apă și s-au ofilit.

— Nu pot să-ți dau, spuse mustăciosul. Dacă vor auzi cei care au primit ieri și vor veni să ceară și ei, ce se va întîmpla?

Negriciosul se îndepărtă mohorît:

— Știți doar, ieri n-am avut apă...

— Altul la rînd! strigă un tînăr care ținea ordinea.

— Numărul 5!

— Tanasis! îl strigă mustăciosul pe cel ce se depărta amărît și-i aruncă o garoafă.

Tanasis culese garoafa din aer și se întoarse către cei care-și așteptau rîndul ca pentru a se scuza:

— Știți, doar... ieri nu ne-au dat apă.

. . . . . .

Sus, deasupra zidului din curtea închisorii stătea nemișcat un jandarm cu mitraliera întoarsă spre grădină.

Responsabilul grădinii deținuților era Manolis Glezos. Oamenii care-și așteptau rîndul erau deținuți politici greci, numerele strigate erau numerele celulelor. Ca să li se dea voie să-și sădească mica grădină, deținuții au înfruntat refuzul direcției închisorii, bătăile, schingiuirile. Erau zile cînd direcția închisorii oprea apa ca să-i pedepsească pe deținuții care-și apărau opiniile politice și continuau să creadă în lupta poporului pentru democrație, pentru pace.

Așa se întîmplase și în ziua în care garoafele lui Tanasis se veștejiseră. Directorul dăduse ordin să fie oprită apa.

În zorii zilei următoare, locuitorii din apropiere veniră cu găleți cu apă și cu ulcioare și începură să asalteze porțile închisorii, cerînd să fie lăsați să dea apă deținuților.

Pentru a preîntîmpina un scandal public, directorul porunci administrației închisorii să împartă apă deținuților. Viața închisorii își urmă cursul ei firesc.

Deținuții știau însă că direcția, în urma insuccesului pedepsei prin însetare, avea să născocească ceva nou. De altfel, în acea închisoare, întregul personal administrativ, de la director pînă la ultimul paznic, era nespus de preocupat să inventeze cele mai originale metode de represiune.

Dar deținuții erau pregătiți să înfrunte orice provocare, orice atac.

Ziua trecu însă fără să intervină nimic neobișnuit. Dar, odată cu zorii, deținuții fură treziți de niște zgomote înfundate care veneau dinspre grădinița de flori. Săriră la ferestrele celulelor să vadă ce se întîmplă. Șeful pazei, un om care îmbătrînise în îndeletnicirea de a-și chinui semenii, călca în ritm de marș peste straturile de flori. Călca în picioare florile și cînta un cîntec războinic uitat de mult. La un moment dat se opri și-i strigă și pe ceilalți paznici care se aflau în apropiere. Jandarmii i se alăturară și începură, rîzînd și cîntînd prostește, să bătătorească pămîntul, pe care nu mai rămăsese nici urmă de floare.

Șeful pazei, gras și nădușit, se oprise din cîntat, dar continuă să calce apăsat și să strige: Un, doi! Un, doi! Un, doi!

Deținuții priveau spectacolul îngroziți. Erau obișnuiți cu măsurile de represiune. La asta însă nici unul dintre ei nu se așteptase... Erau bătuți la sînge, erau omorîți fără milă, lăsați fără apă și fără mîncare săptămîni întregi. Spectacolul din grădină era însă cu totul și cu totul neobișnuit. Paznicii, care bătătoreau pămîntul, aveau un aer de animale sălbatice. Nimic din gesturile și înfățișarea lor nu era omenesc.

Grădinarul, Manolis Glezos, spuse:

— Oare ce-or fi avînd ei în casele lor: scaieți, urzici, coada șoricelului?...

. . . . . .

Întîmplarea e adevărată. Autoritățile au fost silite să-l elibereze pe Glezos. Au rămas însă în închisoare sute și sute de tovarăși, socotiți vinovați pentru că au luat împotriva hitleriștilor, și luptă împotriva tuturor dușmanilor poporului. Au trecut optsprezece ani de cînd sînt închiși. Optsprezece ani!

În romînește de
ELENA DRAGOȘ
Ilustrații: GYORGY MIHAIL

ÎN TIMPUL LIBER

1. Minunate îi lucrate la cercul de mîini îndemînatice pentru echipa de dansuri a unității. Ele vor face ca jocurile noastre populare să fie și mai frumos înfățișate de către micii dansatori.

2. Azi construiesc planoare, mîine unii din ei vor zbura pe avioane adevărate.

3. Micii naturaliști lucrează cu rîvnă și în laborator. Ei cercetează cu atenție diferitele însușiri ale plantelor. Numai așa vor deveni buni colectiviști, adevărați agronomi, lucrători pricepuți pe ogoarele patriei noastre socialiste.

4. Iată imaginea unui mic teatru de păpuși al pionierilor. Aici totul este făcut de copii: costumele, păpușile, interpretarea rolurilor.

ULTIMA

De cum sunase de intrare, Mitu se așezase la locul lui, cu mîinile la piept. În jurul său zgomotele recreației încă nu amuțiseră. Dimpotrivă, pentru cîteva minute se revărsau parcă mai puternice în clasă — băieții se strigau, fetele chicoteau, la ușă cîțiva se îmbulzeau ca de obicei pîndind venirea profesorului —, numai Mitu stătea nemișcat în bancă, cu ochii țintă la tablă, pe care cineva scrisese la mijloc cu cretă colorată: DIRIGENȚIE, iar în stînga — data.

— Așadar, ultima oră din acest an, gîndea Mitu. Și s-a nimerit să fie dirigenția. Nici că se putea mai bine pentru surpriza ce le-o pregătesc tuturor... O să stau toată ora neclintit, cu mîinile la piept, n-o să dau ocazie să mi se facă nici o observație, nici cea mai mică observație, apoi... Apoi — vor rămîne toți încremeniți, va fi o „bombă" — o să mă ridic și o să spun așa, tare și răspicat: „Tovarășe diriginte, în această ultimă oră a anului școlar, vă rog..."

Aici gîndurile lui Mitu fură întrerupte. Auzea pe colegi șușotind în spate:

— Ce-o fi cu el? E bolnav?

— Aș! N-ați auzit cum chiuia în recreație?

— Bine, dar cînd s-a mai pomenit să stea el cu mîinile la piept înainte de intrarea profesorului? Uite-l, parcă-i... bronz.

— Eu cred că pune la cale o altă trăsnaie. N-ați auzit ce-a spus în recreație?

— Ce? Ce?

— A spus așa: „O să vedeți voi la ultima oră de ce e în stare Mitu... O să rămîneți cu gura căscată".

— A spus el așa? Mitu?

— A și repetat-o! Zicea și sărea într-un picior: „Surpriză! Surpriza anului, bă... Nu-l cunoașteți voi pe Mitu!"

Mitu auzea toate, dar rămînea neclintit. Ba nu: surîdea...

Copiii îl priveau cu îngrijorare. Ce-o fi clocind capul ăsta tuns chilug cu semne de lovituri și cucuie în creștet? Ăsta e în stare de orice... N-a făcut el experiența cu „timbrul călător" la ora de geografie? A lipit un timbru pe aripile unei muște, și „timbrul" a început să se cațere pe pereți... Și n-a împletit tot el codițele colegelor din față, fără ca acestea să bage de seamă, și cînd una dintre ele a fost chemată la lecție... Atunci a fost mutat în prima bancă. Eh, dar cîte n-a făcut? Și acum... Acum, desigur, pune la cale una și mai boacănă. Uite-l cum zîmbește...

— Măi, Mitache, tu ai de gînd... ceva? îl întrebă unul.

— Acum ți-ai găsit? La ultima oră? La dirigenție? îl iscodesc alții.

Mitu rămîne neclintit. Ca o statuie. Numai privirea i s-a îngustat. Vorbește apoi șuierat, fără să miște buzele.

— O să vedeți voi!... O să rămîneți cu gurile căscate...

Ceva ca un fior de neliniște îi străbătu pe toți, iar cei de la ușă se bulucîră spre bănci.

— Vine! Tovarășul diriginte...

Copiii se așezară într-o clipă în bănci. Bucuria cu care așteptaseră însă ultima oră pierise. Se gîndeau: „Noi am pregătit flori, Spiru a jumulit primul strat de lalele din grădină, Zamfir și-a adus aparatul de fotografiat — și ce soare e afară! —, Ticu a scris o mică poezie... Uite-l cum o repetă! Adică nu, nu o repetă... Ce face? Șușotește spre cei din față, lipit cu capul de bancă. Nici n-a băgat de seamă că tovarășul diriginte îl întreabă despre absenți.

Răspund vreo cinci dintr-o dată și nu se mai înțelege nimic. Dirigintele îi privește mai mult nedumerit decît sever: ciudat, o asemenea hărmălaie nu s-a mai întîmplat de mult...

— Nu există un responsabil al clasei?

Ticu roșește și dă absenți... pe cîțiva prezenți. Iarăși hărmălaie. Cei dați absenți protestează, alții se agită și îl apostrofează. Cîțiva șîșîie, cer liniște. Numai Mitu stă neclintit, cu ochii țintă la tablă.

În sfîrșit, dirigintele a scris absenții, închide catalogul și se pregătește să treacă la ordinea de zi. Deocamdată însă își încruntă sprîncenele. E ceva neobișnuit în clasă. N-ar putea spune ce anume. Copiii îl privesc drept în ochi, dar e o tensiune, o nervozitate... Hm! Clasa însăși parcă e alta! Să fie de vină păsărelele care ciripesc bete de soare chiar în fereastră? Ori faptul că e ultima oră...? Sau poate... Deodată, s-a dumirit: în clasă copiii s-au schimbat din bănci pe nesimțite. De aceea pare altă clasă. Ticu cel firav, cu cămașa lui vărgată, nu mai e lîngă fereastră, blondul Zamfir stă parcă de cînd lumea în banca a treia... poftim, chiar acum Spiru se strecoară pe vine, cu bustul nemișcat, de-a-ndaratelea, tot într-acolo, în timp ce, în sens invers, circulă, la fel de caraghios, alții... Numai Mitu, tocmai Mitu, e neclintit! Ciudat... Dar uite că s-au potolit. Le comunică noua ordine de zi. „Curios, gîndește dirigintele, nu mă ascultă... Altădată ar fi fost numai ochi și urechi. Ochii lor scapără, ce-i drept, dar nu de curiozitate, ci de neastîmpăr... Ce s-a întîmplat? Privesc mai toți spre Mitu; cei din fund își înalță gîtul, cei de pe margini se

leagănă, unii în dreapta, alții în stînga, și se holbează spre banca acestuia".

Dirigintele a sesizat just direcția privirilor. Dar de ce această liniște? Mitu e neclintit. Cu mîinile la piept. Atunci? Atunci e clar: de la catedră dirigintele nu vede ceea ce văd cei din bancă: din ghiozdanul lui Mitu iese pe trei sferturi crăcăna unei praștii mari, vestita lui praștie cunoscută și temută în tot cartierul. Ce-o fi avînd de gînd cu praștia? Uite, o pipăie... pe nesimțite și-a lăsat mîna sub bancă și o pipăie! Șușoteala s-a întins pe tot rîndul de bănci din mijloc și se revarsă apoi în toată clasa.

Ce n-ar da fiecare să se afle acum nu la cinci-șase pași de Mitu, ci chiar în spatele lui, în locul plîngăcioasei clasei, a „Șoricelului", cum îi spun ei

ODĂ

de MIRCEA SÎNTIMBREANU
Ilustrație: M. GION

Steluței, și care nici nu mai îndrăznește să respire cu ochii la Mitu. Da, acolo să fie și să-i spună: „Ce ai de gînd, zăpăcitule? Ce vrei să mai faci? De ce nu-ți bagi mințile în cap măcar acum, în ultima oră?“

Dar Mitu stă neclintit. A mîngîiat prașția și acum a încrucișat din nou brațele. Statuie. Parcă nu observă nici musca ce-i zbîrnîie pe la urechi. Eh, dacă neglijează Mitu o muscă e grav! Înseamnă că pregătește ceva mult mai „tare“... Surpriza lui Mitu, ce mai! Dar nu! Trebuie acționat... În primul rînd, să-i iei prașția. Da, da, cu orice preț! Ideea a venit din fund, de la Tache, și a și fost transmisă pînă în față. Adică pînă în spatele lui Mitu: „Șoricelului“.

— Ia-i prașția!

„Șoricelul“ privește ceafa lată a lui Mitu: „Cum? Să-i ia prașția? Ea?“ Din spate alt ghiont: „N-ai auzit?“ Fata se răsucește, dar nu de tot...

— Ce mai aștepți?

— N-ajung... Sînt mică.

— Pune-ți ghiozdanul sub picioare! aude șuierul din spate.

— N-am...

Adevărat, ele au avut lucru de mînă. Ce să pună sub picioare? Ghemul? Ghemul de bumbac?...

Dirigintele își privește ceasul, apoi se uită în clasă sever și nerăbdător. Au trecut 5 minute de la începutul orei. O clipă, în clasă se face liniște de mormînt. Se aud doar smiorcăielile fetiței și zgomotul nasului suflat. Dirigintele întreabă ceva, dar nimeni nu-i răspunde... Se mișcă Mitu! A luat mîinile de la piept!!! Scotocește în ghiozdan!!! Acum... acum, cu mîna stîngă a apucat prașția. De cauciucul ei mai sînt prinse alte două...

— Trei prașții! se aude o voce.

— Și pistolul cu dopuri!

— Și morișca!

— Ce-o fi avînd de gînd! Uite-l că se ridică!!! Mitule! Mitache! Ssst!!!

Profesorul a ajuns la catedră. Nu mai înțelege nimic: clasa e plină de sîsîituri, parcă s-a stîrnit din senin un vînt. Privește uimit și furios peste cele treizeci de capete, dar privirea lui nu întîlnește pe a nimănui. Doar în prima bancă Mitu, în picioare. Treizeci de suflări s-au oprit: Mitu are în mînă un teanc de moriști, pistoale și prașții! Merge spre catedră.

— Ce e... Mitule?

— Tovarășe diriginte, vă rog să primiți „arsenalul“ meu. V-am supărat tot anul cu prostiile mele, vă rog să mă iertați... V-ați întrebat adesea ce o bate ciripitul vrăbiilor amețite de soare. Dar nimeni nu le mai aude. Vorbește dirigintele, zîmbind cu ochii la ceas:

— E cea mai bună introducere pentru discuția noastră. „Cum să ne purtăm în vacanță...“ Căci, mi se pare că încă nu v-am spus, despre asta va fi vorba astăzi...

În banca a doua, Steluța plînge și rîde. Așa e ea. Și cînd rîde... plînge. Nu degeaba i se spune „Șoricel“...

— Ți-l dau eu pe-al meu...

Dirigintele a închis geamul: poate totuși vrăbiile sînt de vină. Se întoarce apoi, hotărît, spre clasă, să înceapă ora. Dar dă cu ochii de „Șoricel“. Lăcrimează.

— Ce-i cu tine?

Fata se ridică în picioare. E mai înaltă cu douăzeci de centimetri! Răsare deasupra tuturor, ea care, în picioare chiar abia de se vedea din spatele lui Mitu. Dar ce-i asta? Iar s-a făcut mică?! Ciudat: sub picioarele ei a fost un ghiozdan. Dirigintele se uită lung sub bancă. Capetele celor din clasă se pleacă și ele. Numai Mitu stă neclintit. Cu mîinile pe piept. Statuie...

să fac eu în vacanța mare dacă la școală mă port așa... Ei bine, iată...

Mitu ia grămada de prașții, se duce la coșul de gunoi și le aruncă pe toate. Apoi pistoalele, moriștile...

— Se poate avea încredere în mine, pe vacanță, vă dau cuvîntul meu...

Se întoarce apoi și se așază în bancă cu brațele la piept. Statuie!

Dirigintele deschide fereastra. De afară răz-

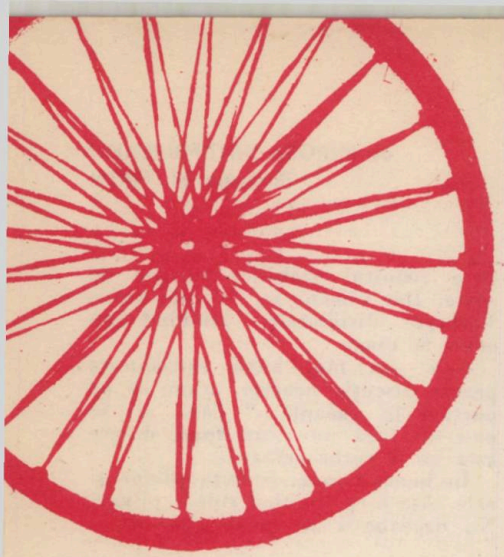

bicicl

Culiţa Moţului hoinărea de unul singur pe şosea, fluierînd voios, cu mîinile vîrîte adînc în buzunarele pantalonilor scurţi, lovind cu botul ros al pantofilor săi de biciclist cîte o pietricică răzleţită pe asfaltul încins. Fruntea îi era ferită de soarele torid de streaşina unui cozoroc de celuloid roşu. Cămaşa în carouri mărunte şi-o azvîrlise pe umăr, cu gînd să o îmbrace la porţile tîrgului. Rămăsese numai cu maioul vărgat, de marinar, cum văzuse că poartă uneori badea Dărămuş, campionul oraşului la ciclism.

Ciclismul era şi pasiunea lui Culiţă. Ciclismul şi fotbalul îi căşunaseră însă, pe la începutul anului, şi multe necazuri. Şi nu doar lui, ci şi părinţilor, fratelui său mai mare, student la chimie, colegilor din detaşament... Ajunsese din pricina sportului să uite uneori să-şi facă lecţiile sau, dacă nu uita, învăţa în pripă, fără tragere de inimă. Tatăl său îi promisese că-i va cumpăra o bicicletă din primă. Visul lui Culiţă părea că începe să ia contur precis cînd mama sa îi cumpărase şi ghete de biciclist, maioul cu dungi albastre şi albe. Dar, fiindcă la gîndul curselor ce o să le facă, cu mîinile pe ghidon, uitase de carte, tatăl său, supărat, îşi luase vorba înapoi. Şi prima se transformase astfel într-un mic laborator de chimie pentru fratele său, studentul, iar profilul bicicletei, pe care Culiţă şi-o alesese din galantar, părea că se îndepărtează tot mai mult de el.

— Cînd ai să-ţi ajungi colegii din urmă, să ai la toate materiile cel puţin 7, să nu-ţi mai faci de ruşine cravata de pionier, o să mai stăm de vorbă! îi spuse tatăl său; şi Culiţă înţelese.

Cînd spunea tatăl său ceva, Culiţă ştia că nu mai e de joacă.

Dar azi Culiţă e vesel; e vesel şi că e timp frumos, şi că prietenii l-au ales căpitan în echipa de fotbal a claselor a VII-a. Şi mai e plin de voie bună mai ales pentru că a izbutit ca în ajun de examene în carnetul său să nu se mai lăfăie nici o notă slabă sau mediocră. E bine dispus şi pentru că pe bunică-sa, de la care se întoarce acum, o aflase sănătoasă şi că ea îl lăsase să se caţere în toţi cireşii din grădină, fără teamă că o să cadă, că o să se zgîrie sau o să-şi agaţe hainele.

Pe lîngă el, făcînd asfaltul să ţiuie, treceau zeci de maşini, căruţe, motociclete, biciclete. Mai ales biciclişti... Pedalau singuri sau în grupuri, rîzînd, sporovăind... Erau biciclete de oraş, de semicurse şi chiar de curse... Cele mai numeroase purtau marca „Sport" sau „Carpaţi". Mai zărise cîteva „Diamant", două „Turist", cinci „Sputnik", vreo trei „Panonia", mai multe „Favorit", una „Eliet", alta „Mercier" şi chiar una italiană, de curse, model „Coppi", pe care pedala un bătrîn bărbos.

În vara asta, după examene, ştia că şi el o să primească o bicicletă de semicurse sau poate chiar de curse. Va putea să concureze şi la „Cupa eliberării". Va avea timp de antrenamente. Dacă nu pe bicicleta lui, pe alta, împrumutată de la clubul „Metalul", pînă o va cumpăra tatăl său pe cea promisă. E înscris doar şi el la cercul de ciclism şi, dacă o să întîmpine greutăţi, va merge pînă la badea Dărămuş. Nu-l cunoaşte personal, dar n-ar crede că n-o să-l ajute, auzind cît de mult îi place acest sport.

— Hei puştiule! Unde-ţi zboară gîndul?

Pe lîngă el trecea săgeată un biciclist cocoşat peste ghidon, cu un tricou roşu strîns colac peste umăr şi un coş legat de portbagaj. Buimăcit, băiatul nu apucă să bage de seamă cine e, deşi vocea i se păru cunoscută. Nici măcar marca bicicletei nu reuşi s-o deslușească.

De o parte şi de alta a şoselei se întindeau holdele largi, verzui-galbene ale colectivei din Cirişul de Jos, satul bunicii. Deodată, băiatul, rămas cu ochii duşi după sportiv, zări ţîşnind din grîu, prin faţa biciclistului, un iepure. Omul abia avu timp să ocolească, pentru a nu da grămadă peste urecheat. Dar micul animal, într-o clipită, se şi pierduse în holda din cealaltă parte a drumului.

În clipa cînd biciclistul virase, lui Culiţă i se păruse că vede sărind din coşul agăţat la spate un pachetel negru. Alergă să vadă ce-i. Omul pierduse un portmoneu. Acum fu rîndul copilului să strige:

— Hei nene!

Biciclistul îl auzi. Întoarse capul şi-i făcu semn, fluturînd mîna ca de rămas bun.

— Hei nene! Opreşte!

Dar vocea copilului se pierdu peste cîmpul larg, înainte de a ajunge spre primele case ale tîrgului, care se profilau în zare.

Biciclistul începuse să se topească în depărtare. În apropiere nu se mai vedea nimeni. Şoseaua devenise pustie.

„Trebuie să-l caut, să-i dau portmoneul înapoi" — fu primul gînd al lui Culiţă. „Da cui să-l duc?" — se întrebă apoi. „Deschide-l!" — se povăţui tot el. „Poate afli vreun act în el!"

Primul lucru care îi sări în ochi cînd îl deschise fu un pachet de bani. Erau acolo vreo 10 hîrtii de cîte o sută şi ceva mărunţiş de 10 şi 5 lei.

„Taman cît să-ţi cumperi o bicicletă" — îl zădărî un gînd.

„Ba, o să-ţi ajungă şi pentru o roată de rezervă" — îl ispiti viclean alt gînd.

„Şi apoi, cui ai să duci banii? Poate biciclistul nici nu e din oraşul nostru".

„Pfui, nu te mai recunosc. Şi mai zici că eşti pionier!"

Părea că cineva l-a surprins cu mîna în buzunarul unui prieten.

„Nici n-ai scotocit întreg portmoneul şi ţi-ai şi spus: poate biciclistul nu e din oraşul nostru!" îl certă, îngînînd-u-l, propriul gînd.

Adevărat! Ia să caut în cealaltă despărţitură. Aha, uite un carnet lunguieţ, îmbrăcat în pînză albastră.

Simţi o strîngere de inimă şi parcă îl luă cu frig citind cele scrise pe copertă: „Carnet de clasificare. Categoria I".

Îşi îmbrăcă peste cap cămaşa, o vîrî în pantaloni şi abia apoi îndrăzni să deschidă carnetul, pentru a citi

numele scris pe el. De pe prima pagină îl privea chiar chipul surîzător, puțin ironic, al badei Dărămuș. „De-aia mi s-a părut cunoscută vocea bicicl istului".

— Hei pușt iule! Nu poți merge decît pe mijlocul drumului?

Un șofer frînase la cîțiva pași în urma sa, clacsonînd supărat. Culiță se dădu repede la o parte, strîngînd la piept portmoneul.

Mașina se îndepărtă. Acum, Culiță gonea spre oraș.

Hotărîrea îi era luată. Știa unde să-l găsească pe badea Dărămuș. La ora asta era la clubul uzinei. Copilului i se părea că drumul nu se mai sfîrșește. Cînd ajunse la piatra kilometrică pe care scria: „Pînă în centru — 1 km", răsuflă ușurat.

Ajuns în fața uzinei, își îmbrăcă cămașa și se opri lîngă un stîlp, părînd că privește șirurile de muncitori care intrau și ieșeau pe poartă. Portarul îl zărise din gheretă și îl urmărea alene prin geamul aburit.

Deodată Culiță se hotărî. Clubul era chiar în dosul gheretei portarului. Cu pași mărunți se alătură unui grup de muncitori și dădu să intre.

— Hei pușt iule, încotro?

Astăzi parcă toată lumea s-a înțeles să-l strige la fel. Altădată s-ar fi supărat dacă ar fi fost numit pușt i, dar acum înălță doar o privire necăjită spre portar.

— Aș vrea să vorbesc cu tovarășul Dărămuș. Știu că acum e la club, spuse timid Culiță, după ce-l salută respectuos pe omul ordinii.

— Bine, treci! îi răspunse aspru portarul, spunîndu-și în sinea lui: „De ce să nu te las, că pari un băiat de treabă".

La început, nu-l zări pe cel căutat, apoi îi recunoscu tricoul roșu într-un grup de muncitori aplecați asupra unei partide de șah. Se apropie cu inima îndoită de el și, atingîndu-i ușor cotul cu degetele, îi întinse tăcut portmoneul. Păgubașul îl privi cu ochii mari.

— Unde l-ai găsit?

— Acolo... pe șosea... unde a sărit iepurele...

— Ce iepure? Ce șosea? A... pe drumul Cirișului. Tu erai ăla care-mi stăteai în cale?... Și eu care credeam c-am uitat portmoneul acasă! Dar... stai... Cum te cheamă? Alo... băiete... pionierule... Unde a dispărut? Măi fraților, parcă a intrat în pămînt. Nu l-ați văzut pe unde s-a strecurat?

(Continuare în pag. 26)

CE MESERIE SĂ-MI ALEG

La Palatul pionierilor din București, a avut loc o adunare cu tema: „Ce meserie să-mi aleg". Este vorba de un moment deosebit din viața absolvenților clasei a VII-a: alegerea meseriei. Invitați: scriitorul Octav Pancu-Iași, muncitorul Ștefan Culai de la Uzinele „Vulcan", Silvia Chicoș, artistă emerită, și Bujor Mănescu, cercetător științific.

În urma acestei adunări, redacția noastră a organizat o convorbire cu un grup de participanți la această adunare, elevi în clasa a VII-a la Școala de 8 ani nr. 6.

Iată desfășurarea convorbirii:

Să-ți iubești locul de muncă

(Răspunde pioniera Oprea Mihaela)

Am ascultat cu mult interes povestirea tovarășului Pancu-Iași. Pentru că cititorii n-o cunosc, am s-o repet, pe scurt: În atelierul unei uzine, un muncitor tînăr care lucra la asamblarea unei piese, supărat că lucrurile nu mergeau bine și că maistrul îi făcea mereu observații, a aruncat cheia franceză și a spus: „M-am săturat! Plec și nu mă mai întorc!" „Ba ai să te întorci! — i-a răspuns maistrul calm. Și încă în mai puțin de un minut!" Și mai înverșunat, băiatul și-a luat haina și a plecat. Meșterul și-a aprins liniștit o țigară. Într-adevăr, n-a trecut nici un minut și tînărul s-a reîntors. Și-a scos haina și s-a apucat de lucru. „De ce n-ai plecat?" l-a întrebat maistrul zîmbind. „Ei! a răspuns tînărul. Parcă dumneata nu știi cît de drag mi-e locul ăsta de muncă!"

Găsesc că istorioara are un tîlc foarte adînc. Sînt două feluri de a munci: a munci numai să-ți asiguri existența și a munci cu pasiune. A munci fără pasiune înseamnă a nu crea nimic, a rămîne în urmă. Prefer munca avîntată, caracteristică tinerilor din zilele noastre. Îmi place lupta cu timpul, citesc cu pasiune în ziare despre muncitorii care dau produse mai multe și mai bune, îi admir pe inventatori, pe inovatori. Așa viață, da!

Unde este nevoie de mine

(Răspunde pionierul Onofrenciuc Grigore)

În legătură cu cele de mai sus, tot scriitorul Pancu-Iași ne-a povestit despre un absolvent al clasei a VII-a. Întrebîndu-l unde ar vrea să meargă după ce termină școala, acesta a răspuns: „Am să merg acolo unde mă trimite patria, unde este nevoie de mine, unde e mai greu. Nu-mi plac locurile călduțe!"

Iată un răspuns care m-a impresionat mult. Există unii, din fericire foarte puțini, care caută să se strecoare în viață, care caută locuri liniștite, „călduțe", care se tem ca nu cumva, muncind, să se murdărească pe mîini. Eu cunosc cazul unor copii care n-au vrut să vină la săditpuieții pentru că... se murdăresc pe mîini, iar sapa le-ar putea face bășici pe palme. Vedeți cum vine cazul, se temeau ca nu cumva să-și murdărească mînușițele lor de „domnișori".

În ceea ce mă privește, nu-mi plac locurile călduțe și nu mi-e teamă că am să mă murdăresc pe mîini. Sînt fericit că pot să spun cu hotărîre ca și acel băiat despre care ni s-a povestit: „Voi merge acolo unde patria va avea nevoie de mine, unde e mai greu. Nu-mi plac locurile călduțe!"

Răbdare, învățătură și perseverență

(Răspunde pionierul Cocoș Ștefan)

Sînt unii care cred că de îndată ce au terminat o școală de calificare nu mai au de învățat nimic. În legătură cu asta, am să vă redau scurta povestire a strungarului Ștefan Culai. Este vorba despre însăși viața lui. Originar din Focșani, el a vizitat într-o zi, împreună cu detașamentul său (a fost pionier), o fabrică. Atît de mult i-a plăcut munca la strung, încît a hotărît să se facă strungar. A venit la București, a urmat școala profesională „Vulcan" și a fost apoi repartizat în uzină. Aici... dezamăgire! I s-a dat în primire un strung de construcție mai veche, denumit „strungul paralel". Oh, și cît ar fi dorit să lucreze la un strung „Iosif Rangheț" perfecționat, modern... Totuși nu i s-a dat alt strung. A continuat să lucreze pe el pînă cînd mîinile și ochii i s-au deprins să aprecieze exact operația de strunjire a piesei. Maistrul l-a supravegheat mereu și din ce în ce era mai mulțumit. Și iată că într-o zi a fost trecut la strungul „Rangheț". Acum i se cereau foarte multe cunoștințe. A început să învețe, să studieze caracteristicile strungului pe care îl mînuia. Și iată că i s-a ivit o altă dorință. În fabrică au fost aduse strunguri automate care lucrează pe bază de program. Nu trebuie să vă mai spun că în curînd Ștefan Culai a ajuns să lucreze la un astfel de strung. Dar pentru strungul automat i-au trebuit alte și alte cunoștințe. Iată cum progresul tehnicii te obligă să înveți mereu. Dacă nu, rămîi toată viața la „strungul paralel".

În ce mă privește, sînt hotărît să nu rămîn la strungul paralel, oriunde voi munci. Știu că acest lucru cere răbdare, învățătură și perseverență... Și le voi avea.

Omul învinge natura

(Răspunde pioniera Gheorghe Smaranda)

Am să pornesc de la cele spuse în adunare de tovarășul Bujor Mănescu, cercetător științific: „Vedeți, agricultura are ceva deosebit de pasionant. Omul luptă cu natura pretutindeni. Prăvale munții ca să facă loc șoselelor și căilor ferate, abate cursurile apelor spre a crea mîndre hidrocentrale, stăpînește uriașa forță a electricității. În agricultură există aceeași luptă cu natura.

Priviți de pildă ogoarele noastre colectivizate. Pămîntul lor bogat trebuie lăsat oare să producă la voia întîmplării? Sute de oameni de știință luptă ca să smulgă pămîntului roadele sale cele mai frumoase și cele mai bogate. Sute de procedee

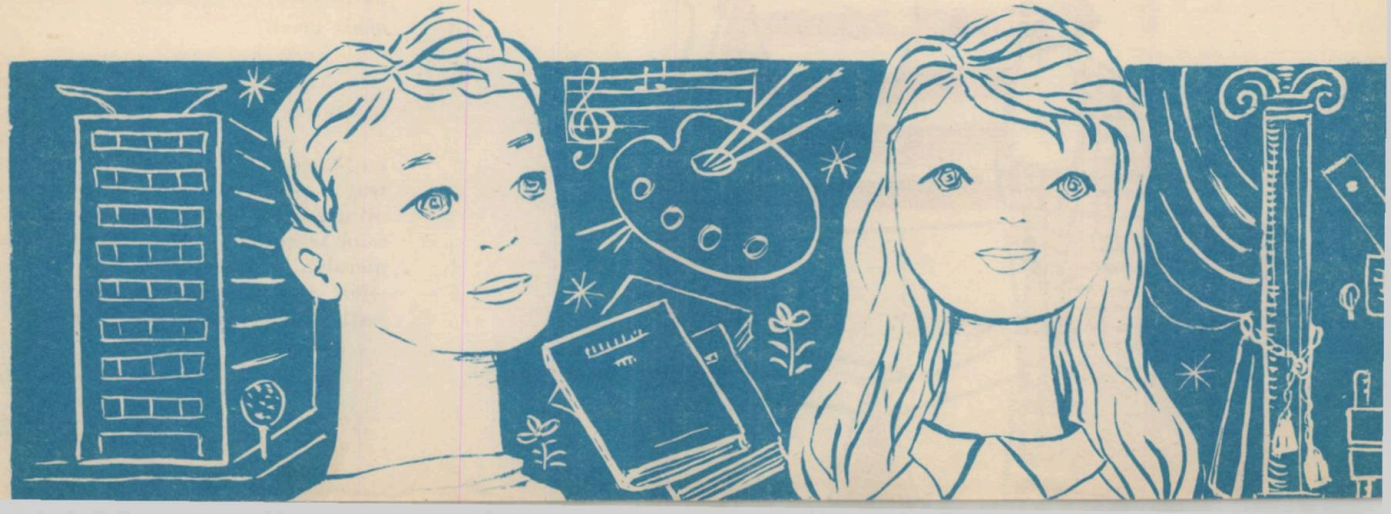

științifice silesc pămîntul să hrănească bine plantele, mașini puternice îl ară adînc. În laboratoare se creează noi linii și specii. Legumele devin mai mari și mai gustoase, grîul dă spicuri supraîncărcate de boabe, porumbul crește înalt cu știuleți bogați. Iată în ce constă lupta cu natura: să-i smulgem tot ce are ea mai bun."

E minunată lupta aceasta, deși nu e de loc ușoară. Pe ogoarele patriei noastre socialiste muncesc colectiviștii, mecanizatorii, tractoriștii, combinerii care dau bătălia pentru recolte bogate. E o mare cinste să te afli în rîndurile lor și e nețărmurită satisfacția pe care o ai atunci cînd înoți în marea de aur a spicelor sau străbați pădurea de porumbi înalți și mîndri, roade ale muncii tale.

Talent și muncă

(Răspunde pionierul Andrei Constantin)

Fiecare dintre noi cunoaște acest cuvînt: talent. Se știe că există artiști talentați, oameni de știință talentați, tehnicieni talentați, muncitori talentați. În sfîrșit, talentul este acea înclinație deosebită care te face să rezolvi mai bine un lucru. Despre asta ne-a vorbit tovarășa Silvia Chicoș, pe care o auzim aproape zi de zi la radio.

— Sînt unii copii care spun cam așa: „să am talentul lui Eminescu... sau al lui Caragiale ...m-aș apuca să scriu o poezie sau o piesă și... gata! Sau dacă aș fi talentat ca Iolanda Balaș!"

Aceia care gîndesc așa se înșală. Talentul nu-ți oferă nimic de-a gata.

Știți voi oare cît muncea Eminescu? Numai „Luceafărul" l-a rescris de zeci de ori. Caragiale era atît de minuțios încît era poreclit „Moș virgulă". Dar vă închipuiți voi cît muncește Iolanda Balaș sau alți sportivi talentați? Ce eforturi fac în fiecare zi spre a progresa și a-și menține „forma"?

Acum să revenim puțin. Nici artistul, cît o fi de talentat, nu este scutit de muncă. Mă iertați că vorbesc despre mine, dar auzindu-mă vorbind cu voce de copil vi se pare că acesta e un lucru foarte ușor. În realitate eu vă observ pe voi cum vorbiți, atitudinile voastre ca să pot reda cît mai exact felul vostru de a fi. Apoi, textul pe care-l auziți voi interpretat la radio cere ore multe de lucru pe fiecare propoziție ba chiar pe fiecare cuvînt.

Cele de mai sus ne-au pus pe gînduri. Într-adevăr, există unii care judecă lucrurile foarte ușor. Se bizuie pe „talent" fără măcar să știe dacă îl au sau nu. De pildă, unii care știu să recite frumos sau joacă la școală într-o piesă, închipuindu-și că au talent, își dau ifose, se cred grozavi și neglijează uneori chiar învățătura.

Și acum, o privire spre viitor

(Încheierea convorbirii)

Firește că discuțiile de mai sus au făcut pe participanți să-și exprime dorințele lor în legătură cu meseria ce și-au ales-o.

Florea Nicolae, de pildă, dorește să devină frezor. Florea Ion este pasionat după meseria de strungar. Andrei Constantin, impresionat de vastele șantiere ale Capitalei, dorește să ajungă constructor. Pentru aceasta va urma școala tehnică de construcții. Oprea Mihaela vrea să ajungă tehnician agronom și va urma o școală tehnică în acest sens.

Nu-i putem înșira pe toți aci, dar o surpriză au constituit-o dorința lui Oros Zenobie, care vrea să se facă numaidecît... actor, și dorința lui Marinescu Maria, care vrea să devină... sportivă.

„Cum o să devină Oros actor cînd n-a citit nici măcar o piesă de teatru și la spectacole se duce foarte rar? Oare nu este o alegere la întîmplare?" Așa au judecat cei prezenți.

„Alegerea meseriei nu se face la întîmplare — au adăugat participanții la convorbire. Trebuie să te gîndești bine la posibilitățile pe care le ai, la înclinațiile tale."

*

Fiecare a înțeles sensul adunării noastre. Concluzia pe care am putut s-o tragem este aceea că din școli pornește spre meserii un tineret hotărît și entuziast, care în orice activitate pe care o va alege va face totul pentru a contribui la înflorirea patriei noastre socialiste, un tineret care năzuie să atingă cele mai înalte trepte ale măiestriei, să capete o înaltă calificare. Iar această calificare se obține prin muncă și necontenită perseverență.

Redacția noastră crede că ar fi foarte bine dacă, pe baza celor discutate mai sus, în unități și detașamente, mai ales în detașamentele din clasele a VII-a, s-ar purta asemenea convorbiri.

Rugăm de asemenea activele pionierești să ne trimită la redacție relatări în legătură cu adunările organizate pe această temă.

A. WEISS

Ilustrație: IOANA CONSTANTINESCU

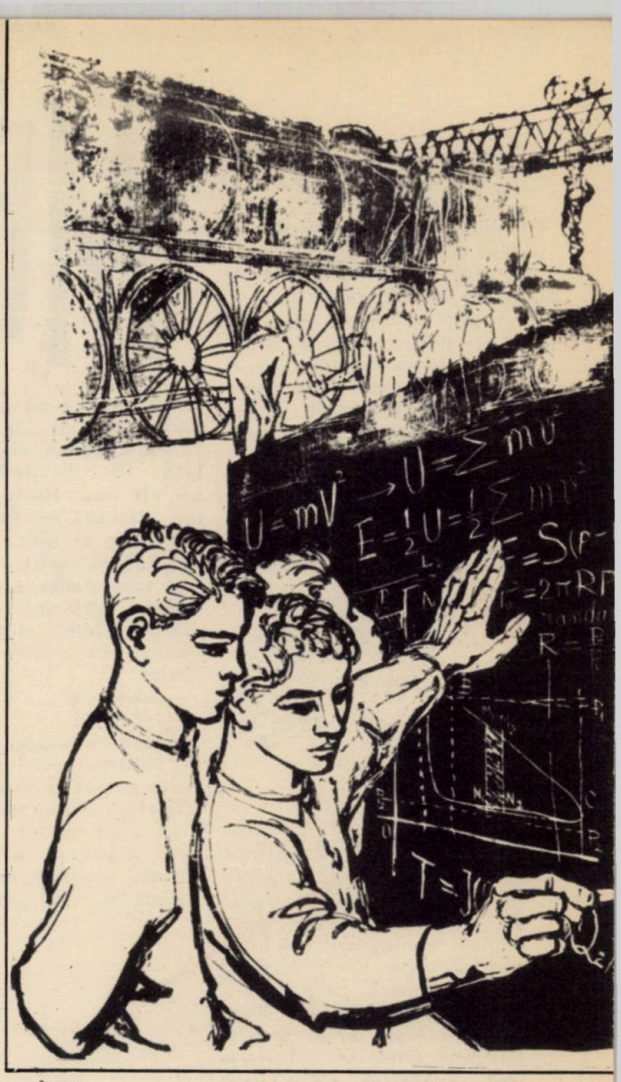

Desen de M. CHIRNOAGĂ

METAMORFOZĂ

Întorcîndu-se acasă, în orăşelul său de baştină, la ce credeţi că se gîndea Petrică, stînd călare pe colacul de frînghii, de la pupa vasului? La toate cîte le văzuse în cele şapte zile de vacanţă petrecute prin celelalte porturi dunărene? La ce va spune mamei cînd îl va întreba cum de-a reuşit să facă praf ghetele numai

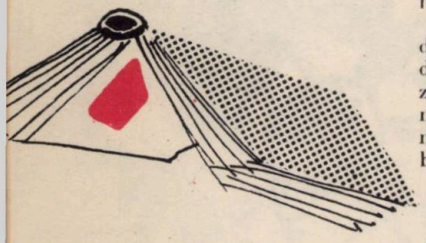

într-o săptămînă? La frumosul scor de 4—2 obţinut ieri, de clasa lor, în meciul cu a VI-a de la Giurgiu? Aş, de unde! Petrică se gîndea la lucruri cu mult mai serioase decît bănuiţi dumneavoastră. Se gîndea... ei da, se gîndea că a doua zi va începe iarăşi şcoala. Ultimul trimestru. Trimestrul hotărîtor. Tot ce-a fost pînă acum trebuie şters cu buretele. Nici o notă proastă, nici o corigenţă. E drept că, după cîte îşi amintea, aceleaşi nemărturisite angajamente şi le luase şi astă-toamnă, cînd deschisese pentru prima oară caietele albe ca neaua şi cărţile mirosind proaspăt a cerneală de tipar. Ba, parcă şi la începutul celui de-al doilea trimestru, cînd încă era uşor de îndreptat corigenţa la ştiinţele naturii. Ei, ce-a fost a fost. Acum e trimestrul hotărîtor, acum trebuie dată bătălia. Şi o va da! Va roade cartea cu dinţii. Disciplina? Şi mai simplu: să stai cu mîinile la spate în ora de dirigenţie, să nu le înghiontească pe scîlfositele alea de fete în recreaţie, să nu vii la şcoală cu cărţile şi caietele neînvelite, să nu... Fleacuri, nimic complicat. Să mai îndrăznească de azi înainte careva să-l încondeieze la gazeta de perete. Ah, că mult a mai pătimit el cu gazeta de perete! Mizgălitorii aceia de la gazetă atît aşteaptă: să te prindă pe picior greşit. Nu ştiu să te ia cu uşurelul, să vadă ce-i în sufletul omului. Uite, de pildă, în sufletul lui: ce hotăriri, ce simţăminte frumoase pot încolţi! Şi cît de sincere! Pesemne, i se citesc şi pe faţă. Da, de astăzi va fi un alt om. Bucură-te, mamă! Bucură-te, tată!...

Uite-i, ei sînt! Colo, în dreptul chioşcului de ziare din faţa debarcaderului, se zăreşte pălăria cu boruri mari a tatei. Iar alături, mama, în rochia cea albastră.

— Maamă!

— Taată!

Atît de înduioşat era Petrică de noblеţea gîndurilor sale, încît glasul îi sună aproape sfîşietor. Noroc că, din pricina manevrelor de acostare, a sirenei care şuieră, a larmei copiilor care se îngrămădesc pe punte, salutîndu-i pe cei veniţi să-i întîmpine, exclamaţiile văitate ale lui Petrică n-au mai ajuns pînă la urechile părinţilor. Aşa încît, aceştia continuară să fluture vesel batistele în direcţia unde-l descoperiseră. De cum coborî, Petrică se aruncă în braţele lor, impresionat pînă în adîncul sufletului, aşa, în general, de tot şi de toate. În faţa acestei manifestări — atît de rare — de afecţiune, mama se abţinu să-l mai întrebe pe Petrică despre ghete, ba, chiar, oarecum stingherită, îşi duse la ochi batista, pe care mai adineauri o fluturase zîmbind. Tata — surpriză! — angajă un taxi. Să străbaţi oraşul, de la un capăt la celălalt, cu taxiul, să te vadă băieţii de acasă, de la blocuri, coborînd din maşina cu şah, nu e, orice s-ar spune, un eveniment de toate zilele. Mai ştii, poate că tata, privindu-l, şi-o fi dat seama ce băiat bun se făcuse şi, drept răsplată... Oricum, hotărît lucru, parcă toate, astăzi, se întreceau să-i sublinieze sărbătoreşte hotărîrea de a începe o viaţă nouă.

Şi se înveseli. Toată vremea, în maşină, nu-i mai tăcu gura, povestind cum a fost în excursie. Se străduia să povestească curgător, să se exprime cît mai frumos, să nu-i scape cumva vreun „bă deşteptule“, „al naibii să fiu“, „e bine?“ sau altceva asemănător. Prea-l aruncase în casă, pe fereastră.

La masă, Petrică se strădui să mănînce atent, nu mai azvîrli pe jos cocoloaşe de pîine, după vechiu-i obicei, mulţumi frumos pentru masă şi declară că, după o oră de somn, va fugi pînă la librărie să cumpere cîteva coli de hîrtie albastră, întrucît vrea ca mîine să se ducă la şcoală cu cărţile şi caietele proaspăt învelite. Pe urmă se culcă şi adormi buştean, pe deplin mulţumit de cum îşi începuse ceea ce el numea „noua viaţă“. Mama îl privea dormind şi se simţea cuprinsă de duioşie, de nedumerire şi speranţă.

*

Petrică îşi face lecţiile. Puţine lecţii, ca în prima zi după vacanţă. Problema şi-a terminat-o, complementele de timp le-a subliniat, mai are de repetat la geografie lecţia de dinaintea vacanţei şi la naturale de învăţat despre metamorfoză.

Aşadar... metamorfoza este „transformarea pe care o suferă batracienii“. Uf, plicticos obiect! Ce-l interesează pe el prin cîte faze trece broasca pînă se face broască de-a binelea? Treaba ei!... Dar nu, nu trebuie să-i treacă prin cap asemenea gînduri. Unui premiant îi plac toate obiec-

tele, toate lecțiile sau, mai bine zis, trebuie să-i placă. Deci și lui trebuie să-i placă metamorfoza broaștelor; cu atît mai mult cu cît are de corectat o medie cu care unui premiant nu prea-i șade bine.

Nestatornice ființe broaștele astea! Auzi, dom'le, cum trec, așa, de la una la alta, cînd ou, cînd pește, cînd... Lui îi plac ființele statornice. Așa cum e chiar el; uite, de pildă, acum, și-a pus în cap ceva, s-a terminat: premiant va fi! Pe cînd broaștele astea, cînd așa, cînd așa... În fine, treacă de la el; o să învețe și cum e cu metamorfoza asta, că n-o fi foc...

— Petrică!

L-a strigat cineva?

— Petricăă!

Ei, ce, parcă numai el e Petrică?

— Petricăăă!

Aaa, e Adrian. Ce vrea puștiul? Ăștia dintr-a II-a n-au nici o treabă! Își termină lecțiile într-o oră și pe urmă umblă brambura pe străzi, deranjînd oamenii serioși. Dar și el prea i-a dat nas. Ł-a tot luat la pescuit, și acum puștiul crede că-s prieteni la toartă.

— Petricăăăă!

— Ce vrei, mă, ce nu lași oamenii să învețe ?

— ÎnvețI?... Nedumerit de această izbucnire la care nu se aștepta, puștiul se dădu un pas îndărăt din fața ferestrei, în care apăruse chipul încruntat al lui Petrică. Și, nițel năucit, repetă:

— ÎnvețI...

— Închipuie-ți. Învăț.

— Eu credeam că... voiam să-ți spun...

— Spune repede că n-am vreme de pierdut.

— Am și eu undiță.

— Ei și?

— Voiam să știi și tu. Mi-a cumpărat-o tata cît ai fost tu plecat și mi-a zis că-mi scoate și permis. Mergem duminică în luncă, îîî, ce zici?

— Azi e abia luni. Ce te-oi fi grăbit așa să-mi spui chestia asta? Nu zău, eu nu-mi văd capul de învățat, și lui îi arde de undițe. Fii și tu mai serios, măi băiete, că doar nu mai ești într-a întîia. Crezi că tot așa o să-ți meargă? Ca mîine ai să fii într-a VI—a și-ai să vezi tu atunci, cînd o să ai de învățat despre metamorfoză...

— Poftim?

— Hai, șterge-o!

Adrian plecă. Supărarea nu mai încăpea într-însul, întrucît chibzuia că, pesemne, e lucru mare... „me... tra... foza" aia, sau cum i-o fi zicînd, de tocește Petrică la ea, azi, în prima zi după vacanță, cum nici în timpul tezelor nu-l văzuse.

Petrică reluă pagina de la început: „...batracienele formează o familie..."

— Aici locuiește familia Huțuțui? îl întrebă, jos, în stradă, o voce de femeie pe portar.

Auzi ce nume: Huțuțui! Să te strîmbi de rîs nu alta... Dar, în definitiv, ce-l interesează pe el familia Huțuțui! Pe el familia batracienelor îl interesează, adică trebuie să-l intereseze... Vezi, dacă a lăsat geamul deschis după ce a vorbit cu Adrian? Mai bine să-l închidă. Și totuși... afară e o vreme atît de frumoasă și zambilele din parculeț trimit miresme atît de îmbătătoare, că ar însemna, zău, că-i închizi fereastra-n nas însăși primăverii. Destul că stă în casă, în timp ce alții zburdă pe afară și nici că le pasă de această familie orăcăitoare, care lui îi dă atîta bătaie de cap. Ia auzi-i! Asta-i vocea lui Costel... Cei de-acolo și-or fi făcut lecțiile? Treaba lor! El, unul, nu va ieși pînă cînd nu va ști toate tainele familiei batracienelor, mai dihai decît știe vecina tainele familiilor din cartier. Așadar, metamorfoza intervine cînd...

De afară răzbate pînă și prin urechile astupate ale lui Petrică vocea lui Matei: „Pasează, mă!"

Din acest moment, cele două degete ale lui Petrică ies tiptil din urechile stăpînului lor, și Petrică poate auzi nestingherit desfășurarea întregului meci: „Șut! Așa, Nicule... Bine, Fănică... Ce faci, Costele, era să tragi în poarta noastră... Genial dribling, Mișule!... Gol! Uraaa!... Ai văzut, mă, Ionescule, dacă caști gura? Un gol dacă ne mai bagă și gata, ne bat trandafirii!"

Va să zică, așa cum bănuise: meci între strada Crizantemei și strada Trandafirului. Și strada Crizantemei e în pericol. Sigur, dacă l-au pus în poartă pe adormitul ăla de Ionescu! Să fi fost el...

El? Cum o să fie, cînd mai are atîta de învățat... Ale naibii lighioane batracienele astea! Cum a spus? Vai, așa se exprimă un premiant? Și doar promisese că...

„Gol! Uraa!" Încă unul? Ei nu că-i prea de tot. Să mănînce bătaie crizantemele de la niște trandafiri pricăjiți, care, nu o dată, o luaseră pe coajă chiar și de la stînjenei, care, știe toată lumea, ce echipă slabă au... Hai, Mișule, măcar tu nu te lăsa; driblează cum știi tu, băiete. Așa, încă o dată. Paseaz-o lui Costel... Vezi că vine un trandafir pe stînga. Dă la poartă! Hai, hai... Ce-ai făcut mă, Costele, să pierzi tu mingea taman în fața porții! Să fi fost eu acolo...

„Gol! Uraa!" De nesuportat: cîștigă trandafirii.

Și cît ai clipi din ochi, Petrică e pe marginea ferestrei.

Săritura pînă jos, în mijlocul stratului de iarbă, e o adevărată acrobație. Dar pentru Petrică nu e altceva decît un exercițiu zilnic, util ori de cîte ori voia s-o șteargă de acasă. Înainte de a sări îi mai trecu prin minte: „și metamorfoza?... Și premiul?. ." Dădu din umeri. În definitiv, de mîine încolo mai e destulă vreme pînă la sfîrșitul trimestrului.

... După vreo jumătate de oră, mama, care toată după-amiaza umblase în vîrfuri, să nu-l deranjeze de la învățătură pe Petrică, băgă capul pe ușă să-l întrebe dacă n-ar vrea o citronadă. Văzînd că nu-i răspunde nimeni, intră în odaie. Pe masă, cărțile, caietele, vraiște, călimara deschisă, un scaun răsturnat în fața ferestrei deschise... Afară, larmă de glasuri: „Șut! Gol!"

Cu gesturi calme, intrate în obișnuință, duse scaunul înapoi, lîngă masă, închise fereastra, călimara, strînse teancuri caietele, cărțile, apoi, cuprinzîndu-le pe toate cu privirea, oftă cu amărăciune: „Și cît mă bucurasem!"

Înainte de a ieși, mai zări pe divan o carte deschisă. Se întoarse și închise manualul cu grijă, punînd o bucățică de sugativă, drept semn de carte, la lecția despre „Metamorfoză"!

...Într-adevăr, Petrică mai are mult de învățat despre fenomenul numit: metamorfoză. Dar nu numai despre metamorfoza batracienelor, ci mai cu seamă despre mult așteptata, deplina sa metamorfoză.

EMILIA CĂLDĂRARU
Ilustrații: EUGEN TARU

(Urmare din pag. 21)

Un muncitor arătă spre uşă:

— A fugit...

Biciclistul îşi îndesă portmoneul în buzunar şi se luă după el.

— Trebuie să-i mulţumesc. Aveam aici toată chenzina...

Dar de acum Culiţă cotise colţul, gonind cu inima uşoară spre casă.

Lui badea Dărămuş nu-i fu greu să afle, într-un tîrg ca al lor, ce copil fusese în ziua aceea pe drumul Cirişului de Jos. Şi-i aflase nu numai numele, ci şi în ce clasă şi detaşament e, notele din catalog, că s-a hotărît să se facă mecanic şi că a fost ales căpitan al echipei de fotbal a claselor a VII-a. Aflase, în plus, amănuntul care-l bucura cel mai mult: că e un talentat ciclist.

Şi dacă în după-amiaza aceea preşedintele de unitate anunţa în fiecare clasă că după ore va avea loc o adunare extraordinară, de acest lucru nu era străin badea Dărămuş.

Toţi pionierii umblau curioşi să afle despre ce anume era vorba. Culiţa Moţului, fiind socotit la curent cu toate noutăţile, era asaltat de întrebări, la care el răspundea doar printr-o ridicare din umeri, dezamăgindu-i pe unii, pe alţii chiar supărîndu-i, crezînd că ştie, dar nu vrea să spună. Şi cînd, după ceremonial, un pionier adusese în faţa careului o bicicletă solidă de curse, tip „CNC", veche, dar bine îngrijită, curiozitatea tuturor se mări. Instructorul scoase dintr-un plic albastru o hîrtie şi deschise adunarea pe un ton neobişnuit.

— Acum o oră am primit o scrisoare adresată unităţii noastre. Deoarece ne interesează pe toţi, am hotărît să o citim aici. Iată conţinutul ei:

„Dragi pionieri,

Un tovarăş de-al vostru, din clasa a VII-a C, pe care am aflat că-l cheamă Culiţa Moţului, a găsit pe şoseaua Cirişului de Jos 1 035 de lei, chenzina mea din această lună. Fapta lui m-a bucurat şi ţin să-i mulţumesc pe această cale. Totodată, mulţumesc unităţii care creşte şi educă astfel de pionieri. Deoarece ştiu că lui îi place ciclismul, în semn de prietenie îi fac un dar: o bicicletă de curse «CNC». Deşi e veche, e încă în bună stare. De ea sînt legate multe victorii ale mele din ultimii 10 ani. Cu ea am participat la 5 concursuri internaţionale şi la peste 60 în ţară. Urez noului ei stăpîn să lege de darul meu şi primele sale victorii la campionatele la care va lua parte.

Al vostru prieten,
I. Dărămuş".

Bucuria adusă lui Culiţă de această scrisoare e lesne de înţeles. Colegii din jurul său începură să-i strîngă mîna, să-l bată pe umeri, să-i dea la ghionturi prieteneşti.

— Bine şi nu ne-ai suflat o vorbă!

— Păi nici eu n-am ştiut, credeţi-mă, nici eu n-am ştiut! repeta emoţionat băiatul.

IRIMIE STRAUT

Ilustraţie: IURIE DARIE

Frumuseţea ţării

Muzică şi versuri
de VASILESCU LIMAN

Largi cîmpii şi holde de-aur,
Am venit din depărtare
Să ne încîntăm cu ptaiul
De culori şi flori şi soare.

Strîng în inimi, ţară dragă,
Frumuseţea ce nu piere,
Frumuseţea ta întreagă,
Pionieri şi pioniere.

Mare-albastră, luminată,
Dă-ne glasul din talazuri
Să răsune laolaltă
În cîntări cu-a'noastre glasuri.

Frunte-a muntelui semeaţă
Ce sub zări de soare scaperi,
Printre brazii tăi se 'nalţă
Roşii steaguri peste taberi.

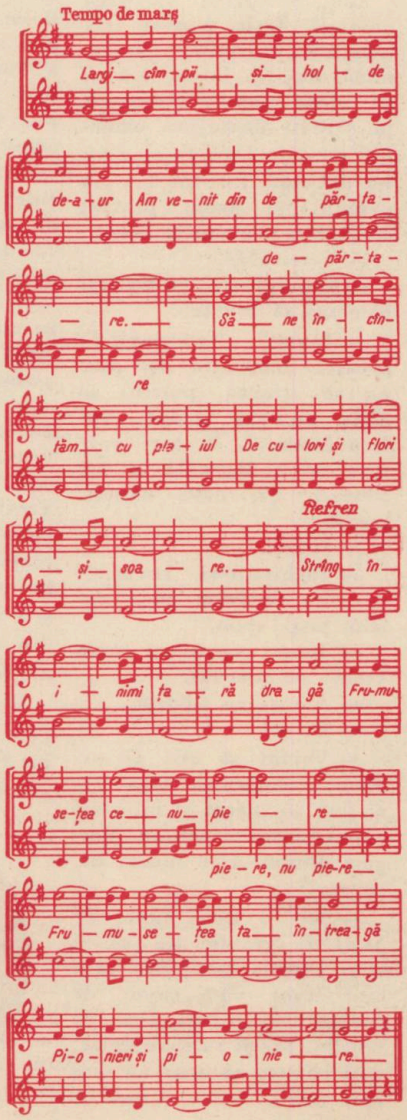

PE LOTUL ȘCOLAR

În luna mai, activitatea pe lotul școlar este în toi. Vă recomandăm cîteva experiențe interesante pe care să le faceți începînd încă din această perioadă. Notați în caietele voastre toate observațiile referitoare la dezvoltarea culturilor pe care le încercați.

DOUĂ RECOLTE DE VARZĂ

Chiar din primele zile ale lunii mai, plantați pe o parcelă varză timpurie din soiul „nr. 1". Cînd căpățînile s-au copt, tăiați-le cu grijă, pentru a nu vătăma tulpina și mugurii laterali (fig. 1), cîntăriți căpățînile; notați apoi datele în caiet.

După ce ați strîns această primă recoltă, afînați pămîntul de lîngă plante, aplicați o îngrășare suplimentară

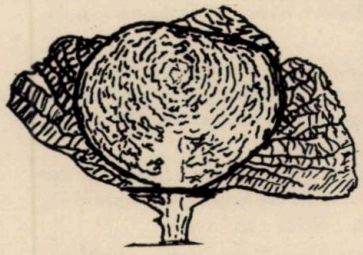

Fig. 1— Tăierea verzei pentru a obține a doua recoltă.

cu must de bălegar și mușuroiți plantele. Mai tîrziu, cînd mugurii încep să se dezvolte, păstrați doi muguri mai mari, iar pe ceilalți îndepărtați-i. La toamnă veți strînge a doua recoltă de varză.

DOVLECI ȘI CASTRAVEȚI

Faceți următoarea experiență.

Sădiți 6 plante de dovleci sau castraveți, la alegere. La trei plante ciupiți pe tulpina principală mugurele terminal mai sus de a treia frunză, iar la restul plantelor nu faceți ciupitul. Mai tîrziu, ciupiți vrejii laterali ce cresc la plantele cu tulpina principală ciupită (fig. 2) mai sus de a șaptea frunză adevărată.

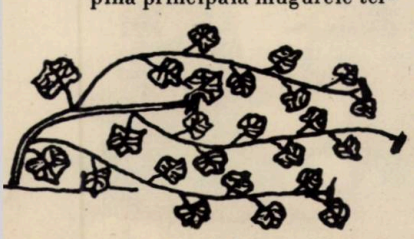

Fig. 2— Schema ciupitului vrejilor de dovleci.

Urmărind dezvoltarea plantelor, veți observa că ciupitul vrejilor influențează creșterea plantelor. De la plantele pe care am executat această lucrare vom obține recolte mult mai mari.

O EXPERIENȚĂ CU PĂTLĂGELE ROȘII

Plantați alături, la o distanță de 10 cm, două plante de pătlăgele roșii de soiuri diferite (cu culoarea sau forma fructelor diferită) și de vîrstă diferită (una să fie cu 4 — 6 săptămîni mai bătrînă decît cealaltă). Cînd se vor înrădăcina și vor începe să crească, faceți concreșterea tulpinelor (fig. 3). După ce tulpinele vor concrește, tăiați cu grijă una dintre ele, mai jos de locul de concreștere; în felul acesta

Fig. 3— Concreșterea pătlăgelelor roșii.

o plantă devine portaltoi, iar cealaltă altoi. Observați schimbările ce se vor produce la plante în urma hibridării: culoarea sau forma fructelor, care plantă se va transforma mai mult (cea tînără sau cea bătrînă). Este o experiență interesantă, care vă poate sugera și alte încercări asemănătoare.

ÎNMULȚIREA CARTOFULUI PRIN BUTAȘI

Puneți la încolțit un tubercul de cartof cu mai mulți ochi. Imediat ce colții au atins lungimea de 1 cm, scoateți-i de pe tubercul împreună cu o bucată de pulpă (de 1 cm) (fig. 4) și sădiți-i în cutii. Veți obține astfel din fiecare ochi cîte o plantă. Cînd plantele ajung la înălțimea de 10—12 cm, transplantați-le pe teren. La toamnă veți culege o recoltă bogată de cartofi.

Ing. I. ROVENȚA
Palatul pionierilor București

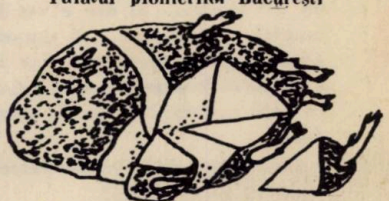

Fig. 4— Tăierea ochilor la cartofi.

Firul de borangic

Pe meleagurile de sud ale Olteniei se află Dăbulenii, o comună mare, frumoasă, unde pămîntul nisipos și nenumăratii duzi formează un peisaj specific. Colectiviștii de aici sînt vestiți pentru hărnicia lor. Faima lor o constituie însă creșterea viermilor de mătase, o ocupație plăcută, ușoară, rentabilă și de mare însemnătate economică. Într-adevăr, cu toate progresele uimitoare ale industriei chimice în producția de fire sintetice, firele de borangic sînt la fel de căutate ca și în trecut. Despre aceste lucruri discuta un grup de colectiviste din Dăbuleni, care s-au sfătuit cum să obțină gogoși de mătase în cantități mai mari și de calitate tot mai bună. Ele au început să crească noi soiuri de viermi de mătase, ținînd seama de faptul că la fiecare vîrstă viermii au nevoie de o anumită temperatură, de aer curat și o curățenie cît mai desăvîrșită. Un rol hotărîtor în obținerea firului de borangic îl are felul cum se face hrănirea viermilor de mătase. În această privință, la Dăbuleni și în multe alte părți,

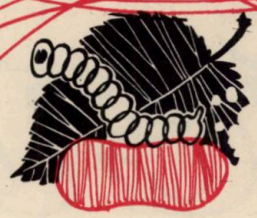

pionierii au dat o contribuție prețioasă. Ei au strîns anul trecut cantități mari de frunză de dud. Ei au învățat că frunza trebuie să fie cît mai fragedă, proaspătă și foarte curată. În primele două vîrste larvele se hrănesc de 8 ori pe zi, iar la vîrsta a III-a și a IV-a, de 6 ori. Apoi, la vîrsta a V-a hrana se dă în cantități mai mari, pe măsură ce se consumă. La această vîrstă larvele au multă poftă de mîncare. Pe tot cursul dezvoltării lor, larvele provenite din numai 10 g de sămînță de viermi de mătase consumă circa 400 kg de frunză de dud, adică tot atît cît se poate obține de la 10 duzi mari. Fiecare serie de viermi de mătase se poate crește într-o perioadă de circa 30 de zile. Din 10 g de sămînță se obțin în medie 25 kg gogoși de mătase, pentru care se primesc 750 de lei. Unele colectiviste din Dăbuleni cresc cîte 2—3 serii de larve, ceea ce duce la sporirea producției de gogoși de mătase, din care se obțin apoi neîntrecutele fire de borangic.

Ing. C. BORDEIANU

Prieteni

Din pricina copacilor cu coroane uriașe, seara coborîse în parc mai devreme decît în restul orașului. Mihai și Lia intrară în parc printr-o poartă mică. Drumul lor spre casă ducea pe acolo.

— Mihai! Cum poți ști dacă cineva merită sau nu să-l socotești prieten?

Băiatul rămase dezorientat. Se așeză pe banca lîngă care se oprise, alături de Lia.

Răspunse:

— Poate că... punîndu-l la încercare...

— Cum? zise fata. Apoi întrebă mai tare: Ce crezi, eu merit să mă socotești prietenă?

Băiatul nu răspunse. Se trezi amintindu-și cum au devenit ei prieteni.

★

Asta s-a petrecut în dimineața cînd s-au mutat în blocul cel nou. Camionul transportase o parte din mobila lor și o lăsase în fața blocului. Mama lui a plecat cu camionul înapoi ca să aducă și celelalte lucruri. Mihai a rămas cu mobila în fața blocului.

După puțină vreme s-a oprit alături un alt camion. Și din el s-a descărcat mobilă. Apoi a plecat și mașina aceea după un nou transport, iar lucrurile a rămas să le păzească o fată mărunțică, cu față prelungă și ochi mari, migdalați.

Ea a legat întîi vorba, întrebîndu-l:

— Vă mutați aici?

— Da.

— Atunci ar fi bine să ne cunoaștem. Poate o să fim vecini. Pe mine mă cheamă Lia. Dar pe dumneavoastră?

Mihai s-a simțit încîntat auzind că fata i se adresa cu „dumneavoastră".

„Foarte bine! Fetița asta trebuie să fie printr-a treia sau a patra — știe ce înseamnă respectul față de cei mari."

— Vrei să știi cum mă cheamă? Mihai Vlase!

— Știți șah?

— I-auzi vorbă! Sînt campionul clasei!

Ea l-a privit lung, parcă puțin neîncrezătoare:

— Chiar așa! Al actualei clase a șaptea. Ce ți se pare de mirare?! a întrebat-o Mihai cam țîfnos.

— Nimic! Nimic! Mă bucur!

Cu mișcări febrile, fata a scos dintr-o servietă un șah în format mic și i-a propus:

— Hai să jucăm o partidă. Vrei?

Propunerea l-a buimăcit puțin pe Mihai, apoi l-a enervat.

— Uite ce-i: eu cu puștanii nu joc șah!

Obrajii fetei s-au împurpurat brusc.

— Așaa?! Mi-e că te-aș face „mat" din cîteva mișcări!

— Pe minee?!

— Da, pe tine!

— Tu... tu..., s-a înecat de furie Mihai. Dar, negăsind ce să-i spună, i-a întors spatele...

În vară nu se întîlniseră decît rareori și atunci, trecînd unul pe lîngă celălalt, Mihai se făcea că n-o vede.

După o lună de la începerea anului școlar, Mihai a aflat că în clasa a VI-a B era o fată care juca strașnic șah. Văzînd că faima ei creștea s-a gîndit că nu există decît o cale ca să-i mai taie „aleia" din nas. Trebuia să o invite la o partidă publică și s-o facă „mat" cît ai zice pește!

Dar mai întîi trebuia să o cunoască. L-a rugat pe Butnaru, cu care fusese coleg și-n școala unde învățase cu un an în urmă, să i-o arate. Butnaru o cunoștea. Într-o zi, după cursuri, au așteptat în apropierea porții. Clasa a VI-a B avea cursuri după-amiază. La un moment dat, Butnaru i-a șoptit:

— Aia-i!

Mare a fost uimirea lui Mihai cînd a văzut că fata care intra pe poartă nu era alta decît Lia, fetița pe care o cunoscuse cînd se mutaseră în bloc.

— Mîța asta-i într-a șasea? Păi, pe asta ți-o fac „mat" de zece ori la rînd într-o jumătate de oră! Pfui! „Campioană"!

Butnaru scăpă un sunet din gît:

— Hmm...

— Ce „hm" ?! Nu crezi?! Lasă c-o să vezi! Cu prima ocazie o provoc la o partidă publică.

Întîmplarea a făcut s-o întîlnească pe Lia chiar în seara aceea, cînd ea se întorcea de la școală. I-a tăiat calea.

— Bună seara!

Ea l-a privit surprinsă.

— Dar ce te-a apucat de mă saluți? Cum de ți-ai reamintit așa, deodată, că ne cunoaștem?!

„Mă ia peste picior! Dar păstrează-ți calmul, Mihai băiete! Vorbește-i politicos..."

— Am auzit că nu mai aveți pe cine bate la șah. Aș îndrăzni să vă rog să mă bateți și pe mine într-o partidă publică... Pu-bli-că!

Batjocura evidentă din vorbele lui n-a supărat-o de loc pe Lia. Dimpotrivă, a început chiar să rîdă.

— Foarte bine! Vom juca... „public"!

Mihai a dat să plece, dar Lia l-a oprit, spunîndu-i cît se poate de prietenos:

— Acum ai vreo treabă? N-ai vrea să jucăm o partidă, așa în... particular?

Mihai a șovăit la început, pe urmă s-a gîndit însă că n-ar strica să cunoască

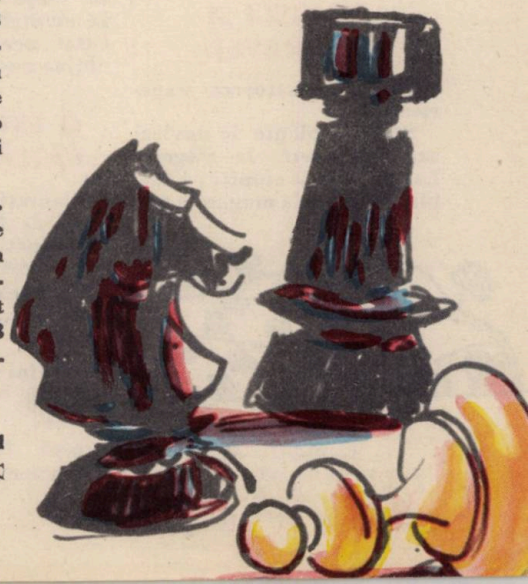

„stilul" viitoarei lui „adversare publice". A acceptat și s-au dus acasă la Lia. Au jucat trei partide. Mihai le-a pierdut pe cîteșitrei. Simțea că-i vine să urle de necaz. Se aștepta ca „mîța" să înceapă cu ironii, dar Lia, de îndată ce a închis cutia de șah, parcă a și uitat că jucaseră împreună. L-a servit cu dulceață, apoi i-a arătat o bibliotecă mare, cu tot felul de cărți, printre care și foarte multe cărți de șah.

— Știi, tata a fost anul trecut campion regional de șah. E maistru. Acum e la fabrică. Dacă mai vii pe la mine, o să-l cunoști. O să jucați împreună șah...

Lia i-a povestit apoi o mulțime de lucruri despre ea și familia ei. Nu avea mamă. Murise pe cînd ea era de doi ani. Locuia numai cu taică-său.

De atunci Mihai începu să vină tot mai des pe la Lia. Juca șah fie cu ea, fie cu tatăl fetei și de cele mai multe ori era învins. A început să-l bată gîndul că firea lui aprinsă, nerăbdătoare, nu se prea potrivea unui campion de șah. Totuși nu șovăia să citească și să recitească cărțile de șah din biblioteca maistrului Iliescu.

Pe colegi îi învingea cu ușurință și avea în școală un foarte bun renume de șahist. Dar zece partide cîștigate în fața colegilor nu-l bucurau cît o remiză făcută cu Lia sau cu tatăl ei.

Într-o zi, Butnaru, vechiul lui prieten și coleg, certîndu-se cu el din nu știu ce nimicuri, i-a strigat de față cu o mulțime de băieți:

— Astă-toamnă te lăudai că o s-o provoci pe Iliescu la o partidă publică. Acum văd însă că nici nu mai pomenești de așa ceva. Probabil că de cînd o cunoști mai bine a intrat frica-n tine. N-ai curaj s-o provoci la o partidă de șah în fața băieților! Asta miroase a lașitate!

— Eu laș?!

— Ești dacă, după cît te-ai lăudat, n-ai curaj să joci!

Mihai a simțit că-i ieșeau parcă flăcări din obraji. S-a trezit strigînd, fără să se gîndească:

— Chiar astăzi, după cursuri, o să joc cu Lia o partidă de șah în fața voastră...

După terminarea cursurilor, Lia l-a așteptat pe Mihai, ca de obicei, să plece împreună acasă. Mare i-a fost uimirea cînd l-a văzut apropiindu-se cu un întreg grup de colegi.

— Lia, hai să jucăm o partidă de șah în fața băieților. Te rog!

— Bine. Dar...

— Te rog mult, Lia! Trebuie, pricepi? Trebuie!

Fata a înțeles că se petrecuse ceva deosebit și că trebuia să accepte. Partida a fost deosebit de disputată. Dar la un moment dat Lia a făcut o mișcare pripită. Mihai a sesizat și a început să joace din ce în ce mai sigur, mai repede. Nu după multă vreme a putut să strige fericit:

— Șah... mat!

Băieții au scos un „ura" prelung. Butnaru s-a apropiat cu mîna întinsă de Mihai.

— Ai fost tare, Mihai! Te rog să mă ierți!

Lia a plecat grăbită. Mihai, deși era emoționat de succesul său, revăzu totuși în minte mișcarea pripită făcută de Lia. Ca într-o străfulgerare și-a dat seama că o jucătoare atît de talentată nu putea greși în felul în care greșise decît doar dacă... A simțit cum tot sîngele îi năvălește parcă în cap. A alergat după Lia, care se îndrepta spre poartă.

— Stai!

Fata s-a oprit. Privindu-l, s-a speriat puțin de figura lui răvășită. Mihai i-a spus apăsat:

— Să-ți fie rușine!

— De ce? Nu înțeleg!

— Ba înțelegi foarte bine! M-ai lăsat dinadins să cîștig. Eu n-am nevoie de pomană, să știi!

— Te rog să mă ierți, Mihai. Îmi dau seama că te-am jignit... Dar m-a surprins atît de mult propunerea ta încît am crezut că ar fi bine... Iartă-mă!

— Ei, ce să mai vorbim despre asta?! Știu că te-ai purtat... cum te-ai purtat... ca să nu mă fac de rîs în fața băieților. Dar tot trebuie să se afle odată că ești o șahistă mai bună decît mine! Tu ai cu adevărat talent. Eu am mai mult ambiție...

— Mihai! De-ai ști cît sînt de bucuroasă că ești așa... așa cum ești! a exclamat Lia plină de entuziasm.

Și după această întîmplare prietenia lor s-a întărit parcă și mai mult.

MIHNEA MOISESCU
Ilustrații: PUIU MANU

CĂRȚI APĂRUTE ÎN EDITURA TINERETULUI

PROZĂ:

Dumitru Almaș: *„Trandafirul roșu"*
Ion Marin Sadoveanu: *„Akho și Tao"*
Petre Luscalov: *„Tăurașul"*
Sarina Cassvan: *„Între pană și spadă"*
Corneliu Leu: *„O familie puternică"*
Feher Clara: *„Insula cutremurelor"*

VERSURI:

Marcel Breslașu: *„O nouă poveste a vorbei"*
Profira Sadoveanu: *„Vinătoare domnească"*
Ștefan Iureș: *„A voastră e lumea"*
Nicolae Tăutu: *„Pentru pionierii țării"*
Ion Hobana: *„Orar de vacanță"*

COLECȚIA „OAMENI DE SEAMĂ":

„Antim Ivireanu" de **Radu Albala**
„George Enescu" de **George Bălan**
„Mikluho Maklai" de **M. Kolesnikov**
„Tomas Münzer" de **A. Stekli**

COLECȚIA „ȘTIINȚA ÎNVINGE":

„Comorile pămîntului" de **Aurel Lecca**
„Cum rezistă materialele" de **L.M. Atanasiu**
„Drumul oțelului" de **Costin Mandi**
„Un constructor de avioane povestește" de **A. Iakovlev**
„În țara radioizotopilor" de **D. Trifonov**

Cum să ne purtăm

PE DRUM, SPRE ȘCOALĂ ȘI LA ȘCOALĂ

Sandu și Doina au întîrziat puțin... cîteva minute numai... Și totuși au pornit în goană spre școală. Pe scări au sărit cîte două trepte deodată, făcînd parcă gimnastică de înviorare. Sandu se opri brusc, ca și cum ar fi „frînat" viteza.

— Ce-i cu tine? se miră Doina.

— Ce să fie?... Te-am lăsat în urmă, spuse el zîmbind. În grabă am uitat că la coborîtul unei scări băiatul trebuie să meargă în urma fetei sau cel mult în dreptul ei.

— Mulțumesc, Sandule, spuse fata trecînd înainte. Îmi pare bine că n-ai uitat!

— Da și tu o să ții minte că de cîte ori o să urcăm o scară eu o să pornesc înainte. Așa se cuvine... Să nu crezi că-s nepoliticos la urcat...

Și, parcă pentru a-și sublinia cuvintele, la ieșire Sandu deschise ușa fără s-o trîntească, lăsînd-o pe fată să treacă înainte. Grăbind pasul, cei doi frați au ajuns la timp în stația de autobuz. La urcare, Doina zăbovi o clipă. Observase în urma ei o femeie bătrînă, cu un coș mare în mînă. Fratele și sora se dădură în lături și, sprijinind-o pe bătrînă de subsuori, au ajutat-o să pună piciorul pe scară. Bătrîna le mulțumi zîmbind din ochi.

În autobuz erau mai multe locuri libere. Se așezară. Sandu o lăsă pe fată la fereastră. „E un loc mai bun. Se vede mai bine afară și nici nu stai înghesuit — gîndi el. Trebuie să o protejez. Sînt doar băiat."

La stația următoare călătorii se aglomerară. Se ocupară toate locurile și mulți stăteau în picioare.

Băiatul simți că fata îl ghiontește cu cotul. „Uff, ce nerăbdătoare!" Parcă el n-ar fi știut și singur că trebuie să cedeze locul cuiva mai în vîrstă.

Se sculară amîndoi de pe scaune și peste tot întîlniră priviri aprobatoare. La coborîre, cei doi frați nu se înghesuiră, ca să nu lovească pe nimeni, deși erau zoriți. După ce aruncară biletele în coș, porniră spre școală.

La intrare, cum era și firesc, își șterseră ghetele pe ștergător, atîrnară paltoanele în cuier și se despărțiră, fiecare luînd-o spre clasa lui. Dar nu înainte de a-și fi aranjat cravata și a-și fi trecut pieptenele prin păr. Fata îl privi cu atenție să vadă dacă are

PRIMĂVARA

de **RODICA T. FLOREA**

Cum veni la noi, în grabă
Și-a legat la cap basmaua
Și-a-nceput să facă treabă,
Măturînd pe cîmpuri neaua.

Iarăși, blînda primăvară
A venit ca și-n alți ani,
Îmbrăcînd întreaga țară
Cu miresme de castani.

Peste arături se-apleacă,
Le hrănește, le mîngîie,
Ca din bob să se desfacă
Valul auriu de grîie.

Sus pe crengi a-ntins la soare
Scutece de flori, curate.
Și pînă-n amiaza mare
Vede harnică de toate.

Seara pe la geamuri trece,
Și de-nvești fără de greș
Bucuros dă nota 10
Transformată în cireși.

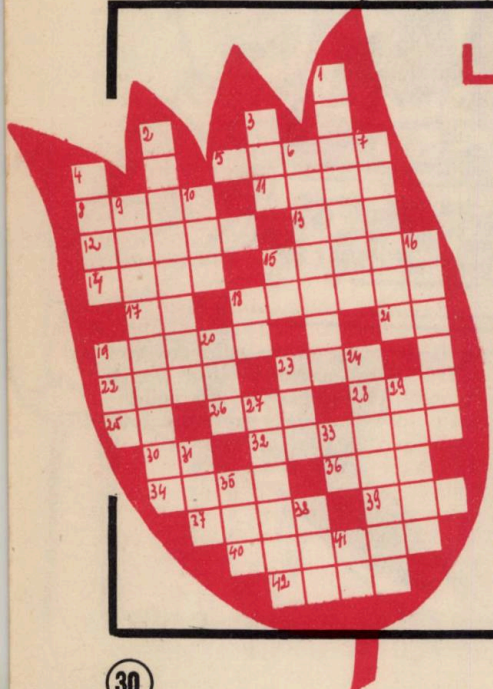

LUNA FLORILOR

ORIZONTAL:

5) Pui de... floare! 8) Pictor romîn, autorul tablourilor „Buchet de liliac", „Trandafiri într-un pahar", „Vînzătoarea cu flori" etc.; 11) Casă de „sticlă" pentru creșterea și păstrarea florilor în timpul iernii; 12) Îi oferi mamei de ziua ei alături de buchetul de flori; 13) Dușmanul florilor; 14) Floare mare de culoare violetă, galbenă sau albă, numită și stînjenel; 15) Pulberea galbenă a florilor pe care o găsim pe antenele staminelor; 17) Petale de begonie! 18) Cîmpie cu iarbă și cu floricele de tot felul (pl.); 19) Floare dintr-un cunoscut cîntec de Temistocle Popa; 21) Arma albinelor; 22) Mare în U.R.S.S.; 23) Gol; 25) Petale de narcisă; 26) Vîntul începe să alinte florile grădinii; 28) Teză fără ...titlu! 30) Codiță de margaretă! 32) Care nu are miros; 34) Tot atîta; 36) Împreună cu apa, căldura și lumina, ajută la creșterea plantelor; 37) În opera „Traviata" de Giuseppe Verdi, puteți asculta una închinată Violetei; 39) Arbore cu flori foarte aromate, întîlnit în multe poezii eminesciene; 40) Floare de mai catifelată și multicoloră; 42) Băutură ce se prepară și din florile de tei, romaniță și multe alte plante medicinale.

VERTICAL:

1) Flori de mai de culoare albastră, roz sau albă; 2) Floare mare de diferite culori, cu frunzele în formă de sabie; 3) Ambalaj din nuiele pentru ținut flori; 4) Flori roșii ca sîngele, titlul unui tablou de Luchian; 6) Flori frumoase, de diferite culori, cu frunze mari; 7) Trăsură închisă cu patru roți, numită și calească, rădvan sau cupeu; 9) Flori de mai albe, mici, în formă de clopoțel, foarte mirositoare, numite și lăcrămioare; 10) Din abanos! 15) 3.14; 16) Dulceața florilor căutată de albine; 18) Notă muzicală; 19) Împărăția nuferilor; 20) Diminutiv feminin; 23) Cînd prinde floare, devine oțet; 24) Flori mari albastre-violete, în formă de clopot, numite și vînturele sau suflețele; 27) Floare de mai plăcut mirositoare, ce poartă numele unui mamifer zburător; 29) Floare de mai în formă de pîlnie, numită și barba-împăratului; 31) Agățat pe jumătate; 33) La mijloc de floare; 35) Păr încîlcit! 38) Moș... somnorilă; 41) Între cal și călăreț.

MIHAI PĂTRAȘCU

ținuta în ordine. Zîmbi și-i șopti: „Bine. La revedere!“ În clasă fiecare se îndreptă liniștit spre banca lui. În curînd intră profesorul. Elevii se sculară, ieșind din bănci. Deodată profesorul se uită întrebător spre Anghel, un băiat din ultima bancă. Și toți întoarseră imediat capul spre el. Anghel socotise probabil inutil efortul de a ieși din bancă și stătea încovoiat, sprijinit de spetează pupitrului.

Sub privirea profesorului, ridică însă fără zgomot capacul pupitrului și se îndreptă.

— Ședeți!

Sandu se așeză drept și mai ales fără zgomot. Lecția continuă ca de obicei. Deodată profesorul se opri și se întoarse spre o fetiță cu codițe, care totdeauna ridica mîna cît putea de sus, se întindea peste bancă, scutura din degete, ca să-i atragă atenția că „ea știe“ sau strigă chiar: „Știu eu!... Știu eu!...“

— De ce faci semne din mînă atît de desperată? Văd foarte bine cînd cineva ridică mîna... Și o să te ascult cînd îți vine rîndul.

Clopoțelul sună vesel recreația.

Pe sală, lîngă fereastră, un băiat mușca de zor dintr-o felie mare de pîine, unsă cu unt. Deodată, strănută drept în fața lui Sandu, care venise la geam, și-l împroșcă cu firimituri.

Oftînd, Sandu începu să se șteargă pe haină. Pesemne că băiatul nu aflase că, atunci cînd strănuți, trebuie să-ți acoperi gura cu mîna sau mai bine cu batista. Și apoi numaidecît trebuie să-ți întorci capul. În afară de faptul că nu e igienic, nimănui nu poate să-i facă plăcere cineva care-i strănută și-i tușește în față.

Știți să fotografiați?

Pentru cea mai mare parte a fotografilor, tehnica fotografiatului nu e de loc simplă. De altfel, o fotografie, ca să fie tehnic bună, nu trebuie să îndeplinească decît două cerințe: să fie *clară* și *gradația tonurilor* să fie apropiată de cea din realitate.

Să vedem ce trebuie făcut ca să îndeplinim aceste două cerințe.

Claritatea (adică conturarea precisă a obiectului sau persoanei pe care dorim s-o fotografiem) se obține prin punerea la punct a aparatului, pe distanța la care se află subiectul principal. Să luăm, de pildă, cazul în care dorim să fotografiem un prieten. În spatele lui se află pomi, în față, straturi de flori etc. Prietenul fiind subiectul principal, vom pune la punct claritatea aparatului în primul rînd în funcție de el. Deci, prietenul nostru va trebui să iasă clar, cu contururi precise, chiar dacă imaginea pomilor din spate sau a straturilor de flori din față va ieși mai neclară.

Există aparate la care nu e posibilă punerea la punct, deoarece ele au o construcție rigidă. Cu aceste aparate, foarte simple, se știe că nu se poate fotografia decît de la o anumită distanță, adică de la 1,50 m în sus. La alte aparate, fotograful trebuie să măsoare distanța pînă la subiectul principal și să fixeze această distanță pe metrajul aparatului (inelul care indică distanțele și despre care s-a vorbit în numărul trecut).

Ceea ce trebuie reținut și e aplicabil la toate aparatele este că claritatea se menține pe o anumită distanță. că dacă se pune aparatul la punct, de exemplu pe 3 m, claritatea nu se limitează numai la această distanță, ci toate obiectele aflate, de exemplu, între 2,7 și 3,4 m sînt și ele clare. Prin închiderea diafragmei, claritatea obiectelor pe care dorim să le fotografiem se poate lărgi destul de mult. De pildă, la diafragma 16, spațiul clar se întinde între 1,8 și 9 m.

De asemenea, trebuie reținut și faptul că, cu cît obiectele sînt mai apropiate de aparat, zona de claritate devine din ce în ce mai mică (chiar la diafragme foarte închise).

Neclaritatea poate să apară într-o fotografie și din cauza că poza este „mișcată“. Aceasta se întîmplă cînd timpii de expunere sînt lungi (sub 1/25 secundă) și aparatul, nefiind sprijinit, se mișcă. Lucrați deci la timpi lungi numai cu aparatul montat pe trepied.

Neclaritatea din cauza mișcării se obține și atunci cînd mișcarea pe care vrem s-o surprindem e mai iute decît timpul de expunere. De exemplu, cu a 25-a parte dintr-o secundă nu trebuie fotografiate mișcări mai iuți decît oameni mergînd încet; a 100-a parte din secundă se întrebuințează pentru oameni alergînd, mașini circulînd prin oraș la viteze reduse etc.; a 500-a parte se poate folosi la sport, curse de biciclete; a 1 000-a parte, pentru curse de motociclete, avioane în zbor etc. Timpul de expunere, așa cum am arătat în numărul trecut, se află înscris pe un mic dispozitiv gradat ori în jurul lentilei aparatului, ori pe cutia lui la aparatele mai perfecționate.

Gradația tonurilor

Deși fotografia în alb-negru nu poate sesiza culoarea, sesizează totuși tonurile. În ce fel? Un obiect albastru pe fotografia în alb-negru apare gri mai închis decît un obiect vernil sau roz. Măiestria fotografului constă în a regla și așeza aparatul încît acesta să înregistreze pe peliculă cît mai multe gradații de tonuri. Astfel, fotografia capătă relief. Veți înțelege și mai bine acest lucru dacă o să vă amintim despre deosebirea dintre desenul liniar pe care îl faceți la școală și desenul „cu umbre“.

Baza unei bune gradații a tonurilor e o expunere cît mai precisă, care să țină seama de calitățile aparatului și ale filmului cu care lucrăm. Iată cea mai grea operație în fotografie! În aer liber, din primăvară pînă în toamnă, cam între orele 10 și 17, cu deschiderea diafragmei 8, se expune 1/100 secunde, folosindu-se un film de 21°DIN.

Cu cît lumina e mai slabă, lungim timpul de expunere (de pildă 1/50, în loc de 1/100) ori deschidem diafragma mai mult (de pildă, 5,6, în loc de 8).

Încă o mică precizare: nu lucrați niciodată cu soarele chiar în spatele vostru; trebuie să urmăriți o alternanță între părțile umbrite și cele luminate — prin aceasta obțineți relief.

Mai sînt multe sfaturi de dat. Deocamdată trebuie să ne oprim aici. Începeți și cu subiecte simple. Nu vă avîntați chiar de la început la fotografii prea complicate. Învățați să practicați fotografia pas cu pas, notîndu-vă toate datele (ora zilei, filmul folosit, diafragma, timpul de expunere ș.a.), pentru ca să puteți controla, în caz de nereușită, unde a fost greșeala.

(Va urma)

E. IAROVICI

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

NOUL CONCURS

al CRAVATEI ROȘII

Dragi pionieri și școlari,

Revista „Cravata roșie" deschide pentru cititorii ei un nou concurs cu tema: „Așa e țara mea".

Participanții vor trimite compuneri, poezii sau fragmente din jurnalele de excursii, desene, fotografii, machetă din lemn sau alte materiale, modelaje din lut, culegeri de versuri, cîntece, strigături (din folclorul nostru nou), cusături românești (ii, covoraș, năframe), cioplituri în lemn, lucrări de traforaj, împletituri din piele, nuiele, papură, pănuși sau orice fel de alt obiect executat de ei, care să vorbească despre frumusețile patriei noastre, despre succesele construcției socialismului în Republica Populară Română, despre cum trăiește și muncește poporul nostru harnic și talentat condus de Partidul Muncitoresc Român.

Concursul se va desfășura între 1 mai și 1 noiembrie 1963. Pot participa elevii din clasele V, VI și VII.

Cele mai frumoase lucrări vor fi răsplătite cu premii mari:

— 2 aparate de radio cu transistori
— 2 biciclete
— 4 aparate de fotografiat
— truse de pictură, echipamente sportive și altele.

Pionieri și școlari, participați la concursul „AȘA E ȚARA MEA!", organizat de revista „Cravata roșie"!

Lei 2,50

1 IUNIE
Ziua internațională a copilului

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Nr. 6 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

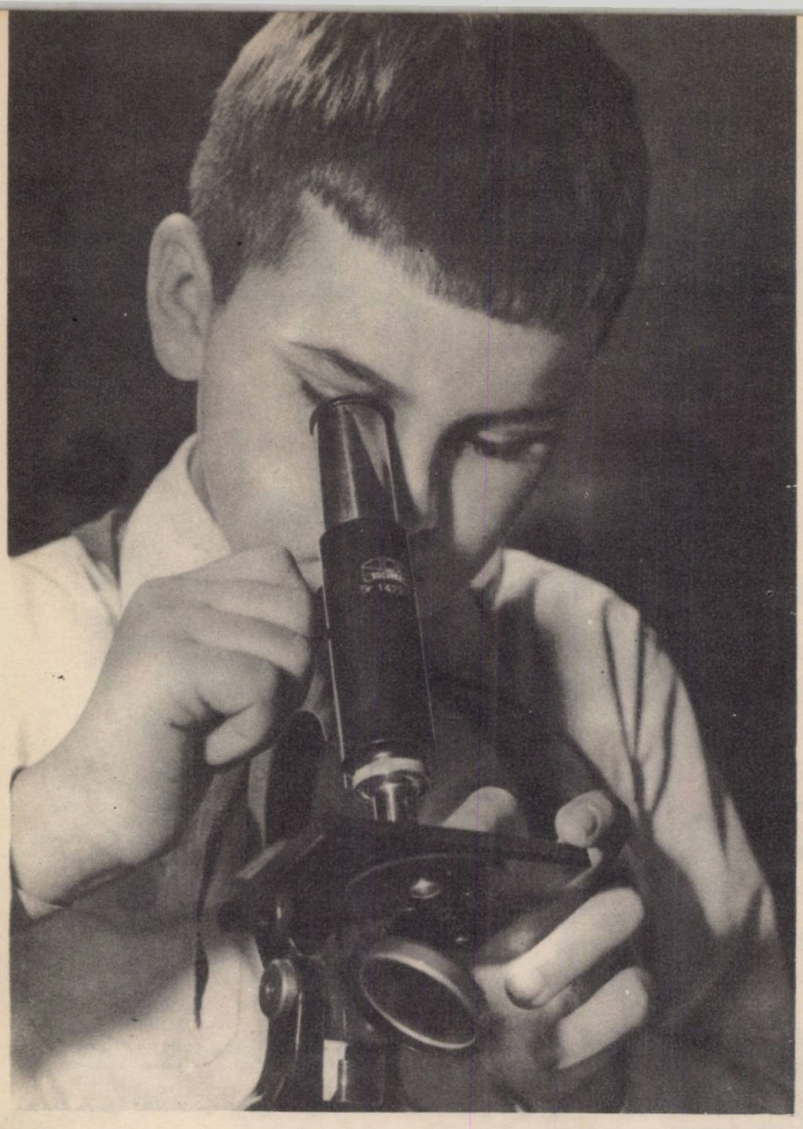

PARTIDULUI IUBIT

Vor răsuna cîntările măiastre,
Partid iubit, slăvindu-ţi lupta ta,
Ca semn fierbinte al iubirii noastre
Şi roşii flori în dar noi îţi vom da.

Să te urmăm ni-i năzuinţa vie
Şi să-nvăţăm este al nostru gînd.
Noi ne mîndrim că datorită ţie
Ni-i ţara mai frumoasă ca oricînd.

Îţi mulţumim, făgăduindu-ţi iară
Că numai note bune o s-avem;
Că vom pătrunde-a cărţilor comoară
Noi ucenici partidului ne vrem.

Îţi mulţumim şi pentru şcoala nouă,
Şi pentru cărţi frumoase-ţi mulţumim
Pentru vacanţa cu poieni şi rouă
În taberi căţărate pe-nălţimi.

Năvalnic ştim că o să treacă anii
Şi comunişti ajunge-vom să fim;
Noi pentru năzuinţa asta scumpă,
Partid iubit, tot ţie-ţi mulţumim.

GHEORGHE TOMOZEI

ÎNVĂŢĂTOAREA

Întinerind în fiecare an
cînd alţi copii în clase i se-arată,
ea parcă-i dăruirea unui lan
reînviat din brazda nemişcată.

Din primul an, crescînd tremurător,
din literele strîmbe şi rebele,
copiii-şi fac platforme pentru zbor
şi mîine, poate, vor porni spre stele.

Din prima cifră, scrisă zgîriat,
din marea taină-a tablei înmulţirii,
vor construi, cîndva, un combinat
sau vor planta la poluri trandafirii.

Din foşnetul stîngaci de-abecedar,
din primul rînd silabisit în carte,
vor trece-n ritmul interplanetar
către Comuna lumii, fără moarte.

Doar ea rămîne-acolo, la-nceput,
răspuns la primul semn de întrebare,
făcînd necunoscutul cunoscut,
veghind lucirea-ntîielor izvoare.

Şi-ntinerind în fiecare an
cînd alţi copii în clasă i se-arată,
ea parcă-i dăruirea unui lan
rodind mereu din brazda nemişcată.

MIHU DRAGOMIR

SÎNT PIONIER

M-am străduit la şcoală
să-nvăţ bine.
Să fiu atent şi să mă port
cum se cuvine.
Să fiu ascultător
şi silitor!
Şi ştiţi care mi-a fost răsplata?
Sînt pionier şi port la gît cravata.

POPA HORIA
cl. VII C Şcoala „Dr. Petru Groza" — Bucureşti

CRAVATA ROŞIE
REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M

COLEGIUL DE REDACŢIE AL REVISTEI „CRAVATA ROŞIE"

Demostene Botez, Gh. Bazavan, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Dorel Dorian, Gica Iuteş, Labutin Laura, Elena Măinescu, Lucia Olteanu (red.-şef), Săceanu Iancu, Sîrbu Alexandrina (red.-şef adj.)

CALE LUMINOASĂ

Nicolae Lăcătuşu, fiu de ţăran, a îndrăgit de mic meseria de constructor de nave. Şi iată că visul i s-a împlinit. După absolvirea clasei a VII-a s-a înscris la Şcoala profesională de construcţii navale din Galaţi. Aici, avînd totul gratuit: îmbrăcăminte, cărţi şi rechizite, casă şi masă, învăţînd cu sîrguinţă, după patru ani a ajuns să fie primit în marea familie a muncitorilor de la Şantierele navale din Galaţi. Uriaşele nave, la construcţia cărora a muncit şi el în ultimii ani, brăzdează azi oceanele lumii.

*

Pe tînărul meteorolog Gheorghe Polhac l-am cunoscut în primăvara anului 1953. Fiu de ţăran din comuna Vingard, raionul Sebeş, abia terminase Şcoala profesională textilă din Cisnădie. Învăţase meseria de mecanic ţesător. Îndrăgise acest meşteşug, devenind fruntaş în muncă, iubit de tovarăşii săi. În acelaşi timp îi plăcea să citească mult despre viaţa pămîntului, despre lumea înconjurătoare; era pasionat de geologie şi geografie, dar mai ales de meteorologie, de această frumoasă ramură a geofizicii, care se ocupă cu studiul fenomenelor din atmosferă. Într-o zi a fost chemat de directorul întreprinderii:

„Ai vrea să urmezi o facultate muncitorească? La cheltuieli să nu te gîndeşti, numai să înveţi. Statul îţi asigură bursă pe toată durata studiilor".

Aşa a ajuns fiul ţăranului din Vingard la facultatea muncitorească din Braşov, iar cîţiva ani mai tîrziu student la Facultatea de geografie din Bucureşti. După obţinerea diplomei, în 1960, deoarece se număra printre cei mai buni absolvenţi, i s-a dat posibilitatea să-şi aleagă singur viitorul loc de muncă.

File din jurnalul unui învăţător

1939

Mă găsesc la Cătineşti, într-un cătun din Moldova. Şcoală nouă, inaugurată nu de mult. Prin fereastra cancelariei, cu perdele fine de voal, se văd cele cîteva pîlcuri de case, răsfirate chiar la poalele pădurii. Concertul codrului răzbate pînă aici, amestecîndu-şi acordurile cu larma vocilor din clase. Vreau să aflu cîte ceva din trecutul satului şi-l întreb pe tînărul director al şcolii cu cine aş putea vorbi. „Nu sînt de multă vreme pe aici — îmi răspunde el —, dar am descoperit în sat jurnalul fostului învăţător de odinioară. Îl puteţi consulta!" Deschide un sertar şi-mi întinde un caiet cu scoarţe galbene, caligrafiat mărunt, cu o mînă tremurată. E un scris care tremură de emoţie, de oboseală sau de mîhnire? Cerneala neagră pune peste paginile vechi culoarea ei îndoliată. Unele fraze sînt neterminate. Le-a curmat durerea sau lampa de petrol care s-a stins? Citesc şi mă înfior. Citiţi şi voi:

„1 iunie 1930... Am închis catalogul, am dat vacanţă. Vacanţă? ...Copiii mei nu cunosc această noţiune. Ei au început munca la cîmp, alături de părinţi, de cum s-a desprimăvărat. La şcoală au venit pe apucate. I-am certat, nu atît pe ei, cît pe părinţi. Să-i ameninţ cu amenzile? Ar fi inutil şi barbar. Îi amendează boierul, îi amendează perceptorul, îi amendează primarul pentru tot felul de datorii neplătite, pentru tot felul de vinovăţii iluzorii. Ştiu că şi copiii trebuie să se zbată, alături de părinţi, pentru sărmana pîine încă de foarte mici, iar şcoala — în aceste condiţii — e un lux prea mare pentru ei. Învaţă pe apucate, mai mult noaptea, la lumina opaiţului, sau pe cîmp, păstorind oile care nici măcar nu sînt ale lor... Şi ce copii buni am!

Mă uit la Petruţ. E un adevărat talent la matematică. Încă din clasa a treia şi-a depăşit colegii, fapt care m-a silit să fac ore speciale cu el. Am epuizat manualul în cîteva săptămîni. Acum e absolvent a patru clase. Şi mai departe? Am vorbit cu mama lui să încercăm împreună să-l trimitem la şcoala normală. Cu ce? mă întreabă femeia, şi pe bună dreptate. E băiatul cel mai mare al unei văduve care mai are încă trei copii. E singurul bărbat din casă, deşi n-are încă doisprezece ani. Ca bărbat va trebui să poarte grija casei, să meargă cu maică-sa la arat, la semănat şi la prăşit, fiindcă femeia la pămînt în parte de la conac şi nu mai poate răzbi singură. Îi spun să încercăm totuşi să-l pregătim pe băiat pentru un examen de admitere, fluturîndu-i perspectiva unei burse. Ştiu însă bine că o amăgesc şi mă amăgesc şi pe mine. Cine o să-i dea o bursă acestui copil strălucit, care în mod sigur va lua toate probele cu 10? Cine, cînd toate locurile sînt cumpărate mai dinainte şi cînd în faţa «onoratei comisii»

„Cer să fiu trimis unde este mai greu, acolo unde se simte mai mult nevoia unui specialist!“ — a fost răspunsul lui Polhac.

Locul său de muncă, unde se află şi azi, a devenit de atunci staţiunea meteorologică de pe vîrful Lăcăuţi, la o înălţime de 1 777 de metri, în munţii Vrancei. Aici, la această staţiune, a 2-a ca importanţă din ţară, îşi desfăşoară el cercetările asupra fenomenelor din atmosferă, împreună cu alţi trei tineri.

Deşi cea mai apropiată aşezare omenească se află la 18 km, tinerii meteorologi nu se plictisesc. Au cu ei o bibliotecă, aparat de radio, picup, diferite jocuri. Şi apoi munca lor e deosebit de pasionantă. Cere multă atenţie şi pricepere. Din oră în oră, fie soare sau furtună, prin viscole sau ploi, meteorologii de pe culmea Lăcăuţi transmit observaţiile lor staţiunii de pe vîrful Omul, de aici la Predeal şi apoi la Institutul meteorologic central din Bucureşti.

În ultimii trei ani, meteorologul Gheorghe Polhac şi tovarăşii săi au transmis prin radio peste 26 000 observaţii meteorologice.

*

În familia de mineri Huszti din Lupeni era tradiţia ca fiecare prim-născut să poarte numele de Ştefan.

Huszti Ştefan s-a numit un miner care în anul 1920 a fost ars de viu într-o explozie la mina Ileana. Huszti Ştefan l-a chemat şi pe fiul său, care în anul 1929, la 6 august, a participat la marea grevă din Lupeni, fiind ciuruit de 7 lovituri de baionetă ale jandarmilor aduşi de stăpînire să înăbuşe lupta minerilor. Huszti Ştefan este şi numele celui mai mare fiu al grevistului de acum 34 de ani, pe care l-am întîlnit pe galeriile aceleiaşi mine din Lupeni, ca inginer miner, şeful unui sector.

Invitat în apartamentul din noul bloc unde locuieşte inginerul cu familia sa, am făcut cunoştinţă cu fiul său, de 6 ani.

— Tot Ştefan îl cheamă! îmi spuse tatăl. Şi... ca să păstrăm tradiţia familiei, cînd va creşte, tot mineritul o să înveţe. Va urma poate şi el drumul parcurs de mine: va absolvi întîi şcoala profesională minieră, apoi şcoala medie serală, şi la urmă Institutul de mine din Petroşeni.

Iată pe scurt şi alte biografii contemporane. Muncitorul fruntaş Buzgurilă Alexandru, fiu de ţăran din regiunea Argeş, prin muncă, învăţînd, a ajuns la nivelul unui tehnician, azi fiind unul dintre cei mai apreciaţi inovatori de la Uzinele „23 August“ din Capitală. Inginera agronom Radu Dumitra, profesoară la Şcoala de maiştri agricoli din Iaşi, s-a ridicat din rîndul unor foşti ţărani pălmaşi din comuna Buda, raionul Drăgăneşti-Vlaşca. Petre Laurenţiu, fost cioban în munţii Vulcanului a învăţat o meserie la Termocentrala Paroşeni. A absolvit apoi o şcoală medie serală, fiind recomandat de întreprindere pentru un institut din Bucureşti, şi acum este student.

*

Mii de alţi tineri muncitori şi ţărani colectivişti urmează diferite cursuri de calificare. Fraţii Magdalena Dumitru şi Ioan, după absolvirea şcolii de 7 ani, au cerut să lucreze în G.A.C. Rîureni ca îngrijitori de animale. Pentru a fi cît mai bine pregătiţi în această

nu se pot impune nişte biete opinci! Petruţ nutreşte totuşi speranţa că voi putea face ceva pentru el. Ce?...

...Mă gîndesc să plec cu Petruţ, fie ce-o fi, la examen pentru şcoala normală. L-aş îmbrăca cum s-ar putea. O pereche de pantofi de-ai mei, găuriţi, sînt totuşi oricum mai arătoşi decît opincile, deşi mult prea mari pentru piciorul lui. I-aş împrumuta propria mea pălărie. Nevastă-mea l-a şi ajustat o cămaşă din cele trei pe care le am. N-am emoţii dacă va lua examenul, principalul e bursa, căci fără ea copilul nu-şi poate plăti întreţinerea la cămin, iar aceasta echivalează cu întoarcerea definitivă în sat. Deseară voi discuta cu Saveta, mama lui.

...A acceptat. S-a hotărît să vîndă o oaie, ca să aibă copilul bani de tren. A consimţit la uriaşul sacrificiu de a se dispensa de el, şi numai eu ştiu ce luptă groaznică o aşteaptă pe ea de aici înainte. Sîmbătă va trebui să plecăm, fiindcă luni e examenul.

...Saveta s-a îmbolnăvit. O nouă criză de pelagră. Principala şi cea mai gravă chestiune este acuma cum s-o ducem mai repede pe femeie la un spital... «Bine, Petruţ — tresar eu, ars de durere —, dar examenul?» ...«Credeţi că de asta îmi arde mie, domnu'învăţător?» — îmi răspunde Petruţ. Şi cu voce groasă, ca un tată de familie: «Ce fac cu ăştia mici, ce fac cu păpuşoiul, care a rămas în buruiană, ce fac cu grîul? Sînt atîtea guri de hrănit, iar eu numai unul singur». S-a încheiat cu drumul lui Petruţ. Cel mai talentat, cel mai pregătit elev al meu îşi sfîrşeşte drumul la doisprezece ani, punînd pentru totdeauna cărţile sub ladă... Este una dintre cele mai amare zile din viaţa mea.

11 iulie, 1930... Cîrciumarul, nea Silache Cîmbru, care ţine şi coloniale, şi fierărie, avînd şi moară la centrul comunal, mi-a trimis azi la prînz o sticlă de vin. Cum nu sîntem în bune relaţii şi cum nu primesc nici un fel de cadouri, îi trimit sticla înapoi. Peste cîteva minute numai se înfăţişează chiar el, de data asta cu o damigeană. Îmi dau seama că urmăreşte ceva, că vrea să cumpere ceva de la mine. Îl iau de-a dreptul, aşa cum merită asemenea borfaşi:

— Ce vrei să cumperi, domnule Cîmbru?

Îmi răspunde brutal, deşi aparent în glumă:

— Un certificat pentru băiat.

— Aici nu-i dugheană, e şcoală! Poftească, te rog, afară! Ia-ţi şi damigeana...

Se întoarce mieros, plouat, ca un cîine bătut. Îl reţin:

— Bine, îţi dau certificatul, dar să nu te prezinţi cu copilul la nici o şcoală, că te faci de ruşine!

Fac certificatul lui Pompilică, fiul lui Cîmbru. N-are decît note sub şase şi cu mare dificultate, adăugîndu-i cîteva sutimi, îl pot declara promovat.

— Să nu te prezinţi cu el nicăieri, e o ruşine! îi mai spun o dată, dar cîrciumarul îmi rînjeşte.

În toamnă îl văd pe Pompilică pregătit să plece la oraş, la liceu. Cînd a dat examenele, cum putea să le ia, cine a putut să-l admită în învăţămîntul secundar?

Înţeleg, încă o dată, cu amărăciune că damigeana lui Cîmbru e o putere în această Romînie a lui Vodă.

...Decembrie, 1940. Vacanţa de sărbători. S-a întors acasă şi Pompilică de la Bucureşti. E student la drept. Va ieşi din el un avocat, unul

meserie, ei urmează cursurile agrozootehnice de 3 ani. Asemenea lor sînt şi tinerii colectivişti Dina I. Costea, Gh.I.Tuca şi I. Gălan din Izbiceni, Nicolaie Velicu din Budeşti şi alţii.

Şirul acestor exemple poate fi nesfîrşit. Regimul democrat-popular a creat poporului nostru muncitor, înzestrat cu posibilităţi de afirmare deosebite, toate condiţiile pentru a învăţa. Porţile şcolilor medii serale, ale şcolilor tehnice sau profesionale, ale facultăţilor sînt larg deschise.

Poporul nostru este însetat de învăţătură. Ţara întreagă a devenit o şcoală uriaşă. Partidul şi guvernul nostru ne fac posibile toate zborurile visate cîndva de geniul uman.

Voi, pionierii şi şcolarii, aveţi fericirea să vă trăiţi copilăria sub soarele luminos al Republicii. Nu vă lipseşte nimic pentru a vă putea dezvolta frumos, pentru a vă putea pregăti temeinic. Vă stau la dispoziţie profesori bine pregătiţi, manuale gratuite, şcoli noi şi spaţioase. Ascultaţi îndemnurile părinţilor şi ale profesorilor voştri, munciţi şi învăţaţi. Astfel vă veţi putea realiza toate visurile!

IRIMIE STRĂUŢ

Ce au devenit foştii mei elevi

Aurelia Durduman nu avea mamă şi făcea singură toate treburile gospodăreşti, şi nu-i era de loc uşor, căci avea de îngrijit şi trei fraţi mai mici. Cu toate acestea, în fiecare an se număra printre fruntaşii clasei la învăţătură. O atrăgea, în mod deosebit, studiul ştiinţelor naturii.

A dat examen de admitere la Facultatea din Iaşi şi a reuşit. Curînd după aceea a devenit bursieră. Anii au trecut, şi iat-o absolvind facultatea numai cu note mari. Acum Aurelia Durduman este asistentă la catedra de ştiinţe naturale a Institutului pedagogic de 3 ani din oraşul nostru...

Tot cam în acea perioadă, printre elevii mei buni se număra şi Creangă. Îi plăcea mult să deseneze şi avea talent. O parte dintre planşele executate de el la anatomie se mai păstrează şi astăzi în laboratorul şcolii. În aceeaşi măsură îl atrăgea şi tehnica. Toţi profesorii îl apreciau. Astăzi el este inginer, director adjunct la D.A.S.P.C.

Pe Moldoveanu îl pasiona geografia. Era zburdalnic, totdeauna plin de voioşie. Visa să colinde lumea. Deseori mergea în port şi însoţea cu privirea vapoarele care plecau pe mare. Cînd a absolvit liceul s-a înscris la Şcoala de marină şi acum este ofiţer.

Şi-a văzut realizat visul şi Alupoaie, care acum este medic la spitalul unificat din oraş.

Majoritatea foştilor mei elevi sînt acum oameni de nădejde, pricepuţi, îndrăgostiţi de profesiunea pe care şi-au ales-o: Caloinescu Cornel este medic internist, Ghergic — inginer-şef la T.R.C.L., Spigler — radiolog, iar Mitran Ion este inginer la Fabrica de superfosfaţi de la Năvodari...

*

Iată de ce, de multe ori — gîndindu-mă la toate acestea — ,mă întreb pe bună dreptate: ce ar fi ajuns Aurelia Durduman — şi nu numai ea — în alte vremuri?... O salariată într-un birou oarecare, în sufletul căreia ar fi rămas pentru totdeauna regretul că nu a putut să se dăruiască profesiunii care i-a plăcut atît de mult.

Iar dacă ea este acum asistentă, aceasta se datorează numai condiţiilor minunate de învăţătură create de partid tineretului nostru.

Prof. SEVERIN BAVARU
director al Şcolii medii nr. 2 Constanţa

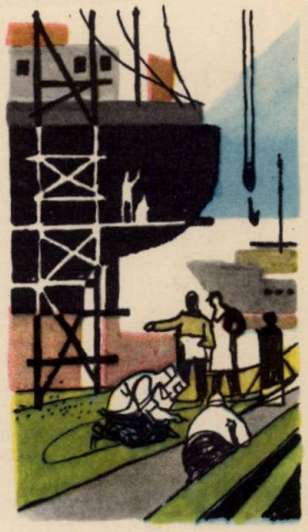

cu diplomă cumpărată, ca şi examenele, unul dintre escrocii care populează tribunalele, jumulind banul şi buna-credinţă a nenorocitului tîrît în faţa legii. Deocamdată poartă plete şi lavalieră, ca un adevărat maestru al barei, deşi a rămas la fel de fonf şi de sărac la minte. Nu mă salută, îşi mai aduce aminte că nu ştia să facă acordul între subiect şi predicat şi se teme, probabil, să nu-i supun la un asemenea examen. Preferă să mă sfideze, considerîndu-mă «un biet învăţător».

Pe bunul meu Petrică îl văd aproape în fiecare zi. E mereu mai abătut, mai necăjit. Greutăţile s-au înmulţit, iar umerii lui tineri se încovoaie sub povara lor. Să-i mai amintesc de examenul la care trebuia să se prezinte atunci? Ar fi trebuit să se întoarcă învăţător în sat. Ar fi fost, desigur, premiant, ca şi în clasele primare. Aş fi avut acum un tovarăş şi un prieten de nădejde. Îl am alături, ce-i drept, îl văd în fiecare zi, dar unde sînt ochii copilului de atunci? E un biet flăcău necăjit.

care se va însura, va avea copii, la fel de necăjiţi, la fel de trişti, la fel de fără de nădejde ca şi el. Pînă cînd?

Pînă cînd? Îmi pun această întrebare mereu. Pînă cînd? Mi-o pun şi foştii mei elevi, cei mai buni dintre ei. Cei mai mulţi s-au întors la coarnele plugului, pe moşia boierească. Au reluat viaţa părinţilor, pregătind o altă generaţie de copii care vor relua viaţa lor. Pînă cînd?

Numai cîţiva dintre foştii mei elevi au răzbit dincolo, din acest cerc de fier al mizeriei şi întunericului, ajungînd la oraş. Doi sînt muncitori la căile ferate, trei dintre ei sînt ucenici la o turnătorie. Au venit pentru cîteva zile în sat, cu feţele supte, purtînd pe chip pecetea unei alte mizerii. Mi-au spus că şi acolo, în fabrici, munca e grea, plata puţină, iar tratamentul patronului la fel de crud şi de umilitor ca şi al vechilului de la noi. Dar băieţii aceştia sînt dîrzi. Îmi vorbesc despre patroni cu ură abia stăpînită, parcă mocnind ceva. Îi întreb cum văd ei viaţa,

ce au de gînd să facă, iar ei mă privesc insistent, măsurîndu-mă parcă, şi-mi răspund tot printr-o întrebare:

— Dumneata ce crezi, poate să mai meargă aşa?

Cum să răspund la această întrebare? Cînd am să-mi văd elevii fericiţi? Cînd vor rîde toţi copiii satului, laolaltă cu părinţii şi cu învăţătorul lor?"

★

Închid jurnalul. E neterminat. Ce l-a curmat oare? Războiul, o moarte prematură, o durere mai mare decît durerea din aceste file? Încerc să-mi imaginez chipul acestui învăţător. Îl văd deschizînd uşa acestei cancelarii elegante, oprindu-se în dreptul ferestrei luminate de soare, cu perdelele de voal filfîind în adierea amiezii. Îl văd luîndu-mi jurnalul din mînă şi încuindu-l în sertar.

— Lasă astea, mi-ar spune dacă ar fi aievea. Sînt nişte amărăciuni de dascăl din vechiul sat de odinioară.

PAUL ANGHEL

La examen

Note bune cunoştinţe temeinice

EMOŢII DE EXAMENE

Zi de examene...

Pe coridor la Şcoala nr.164 din Bucureşti e linişte. Pionierul de serviciu, păşind uşor, cu tenişi în picioare să nu facă larmă, cu banderola roşie pe braţul stîng, se plimbă privind sever un grup de pionieri aflaţi în faţa uşii. Se întreabă poate: „Ce-or fi aşteptînd ei acolo? Ce-or fi gîndind?"

Iat-o pe Marin Domnica, preşedinta unităţii. Pare îngrijorată. De ce? Doar ea a luat examenul şi încă foarte bine. La fel ca ceilalţi. Atunci ce aşteaptă ea împreună cu grupul de pionieri dintr-a VII-a? Înăuntru, în faţa comisiei de examinare, sînt şi alţi colegi de-ai lor. Sînt acolo şi Cătănescu, şi Tănase Constanţa. Pentru ele colegele lor au acum emoţii.

În mintea Domnicăi se perindă întîmplări din timpul anului şcolar. A fost greu la sfîrşitul trimestrului II cînd au constatat că în detaşamentul lor se mai află pionieri slabi la învăţătură.

Atunci a început pioniera Tănase Constanţa să se ocupe de prietena sa, Tanţa Cătănescu. Între cele două pioniere s-a închegat o prietenie sinceră, caldă. Primul 10 al Tanţei! Ce bucurie a fost atunci în toată clasa! Constanţa sta într-o parte şi zîmbea. Era mulţumită pentru colega ei. Era bucuroasă, ca şi cum ea ar fi primit nota bună, laudele.

...Uşa s-a deschis brusc. Din sala de examene se aud voci vesele. Dar Domnica nu le ascultă. Ea caută chipul Tanţei Cătănescu. Văzîndu-i faţa veselă şi ochii strălucind de bucurie, înţelese că şi prietena sa a luat examenul cu bine.

CLASA FĂRĂ CORIGENŢI

Ne aflăm în clasa a V-a D de la Şcoala de 8 ani nr. 150 din Bucureşti. Pionierii plănuiseră să meargă în vizită la Muzeul Doftana. Toată clasa aştepta cu multă emoţie ziua excursiei.

— Nu vom pleca la Doftana pînă nu se vor îndrepta cei rămaşi în urmă la învăţătură — au hotărît pionierii. Trebuie să-i ajutăm!

După această hotărîre, în întreaga clasă a început o muncă îndîrjită. Fiecare lecţie era învăţată cu sîrg, cei mai buni ajutau pe cei mai slabi. Şi iată că pionierul Bunea Gheorghe a izbutit să aibă medii numai de la 8 în sus, Banu Anişoara de la 7 în sus, iar ceilalţi şi-au îndreptat şi ei notele.

Astfel pionierii au vizitat Doftana cu mîndria şi bucuria de a fi o clasă fără corigenţi.

PENTRU ONOAREA DETAŞAMENTULUI

La începutul anului, detaşamentul III de la Şcoala de 8 ani nr. 53 din Bucureşti a hotărît ca la sfîrşitul anului să nu aibă nici un corigent şi nici un repetent.

Din primele zile, pionierii au început să înveţe cu sîrg, să-şi pregătească lecţiile temeinic şi să dea răspunsuri bune. În trimestrul I însă a sosit în clasa lor o nouă elevă, care era mult rămasă în urmă la învăţătură. Toată clasa i-a venit în ajutor.

În fiecare zi, noua colegă îşi pregătea lecţiile împreună cu cei mai buni elevi din clasă. Treptat, colega cea nouă a început să se îndrepte, să ia note bune.

În felul acesta, detaşamentul III şi-a respectat angajamentul! În clasa a VII-a nu este nici un corigent, nici un repetent!

LA OBIECTUL AGRICULTURA

Orele de practică la obiectul agricultura la Şcoala din Hărman au loc aproape întotdeauna la gospodăria colectivă. De pildă, clasa a VI-a B a lucrat la sectorul legumicol la punerea răsadurilor, la darea îngrăşămintelor, combaterea dăunătorilor. Pionierii şi-au însuşit fiecare lecţie cu temei, de aceea în clasa a VI-a B la obiectul agricultura nu sînt note sub 8. Fii de colectivişti, ei se pregătesc încă de pe băncile şcolii să muncească cu pricepere în gospodărie.

O CLASĂ FRUNTAŞĂ

Este clasa a V-a B de la Şcoala de 8 ani nr. 10 din Braşov. Dacă vei sta de vorbă cu pionierii, îţi vor spune cu mîndrie: „Noi n-avem în clasă nici un corigent, nici un repetent".

Deseori, în timpul anului, cei dintr-a V-a au vizitat Uzinele „Steagul roşu", au stat de vorbă cu muncitori fruntaşi în producţie, au aflat despre succesele pe care le obţin. Pionierii doresc să le semene, de aceea învaţă cu sîrguinţă şi astfel clasa lor a devenit fruntaşă la învăţătură.

VEŞTI BUNE

La redacţie au sosit veşti bune. Aflăm că la Şcoala de 8 ani din comuna Războeni — Bacău, în clasa a IV-a pionierii învaţă bine şi toţi au note bune. Ei vor promova în clasa a cincea.

De la Şcoala de 8 ani nr. 1 din Roşiorii de Vede primim vestea că încă din primul trimestru în clasa a VII-a C pionierii n-au avut medii decît de la 7 în sus. Pe trimestrul II, situaţia a fost şi mai bună. Acum întreaga clasă se străduieşte şi învaţă în aşa fel, încît examenul de absolvire să-l ia cu note numai de la 7 în sus.

Îi felicităm din inimă pe aceşti harnici pionieri şi şcolari.

Fruntaşi la învăţătură

URSESCU SORIN
clasa a V-a B,
Şcoala medie nr. 3
Suceava

ŢICĂU SILVIA
clasa a V-a B,
Şcoala de 8 ani nr. 14
Galaţi

PRICOP DORU
clasa a VI-a A,
Şcoala de 8 ani nr. 15
Brăila

MATEESCU IOAN
clasa a V-a C,
Şcoala de 8 ani nr. 1
Petroşeni

TOFAN LUCIA
clasa a V-a
din Hărman

MOLDOVANU GH.
clasa a VI-a B
din Hărman

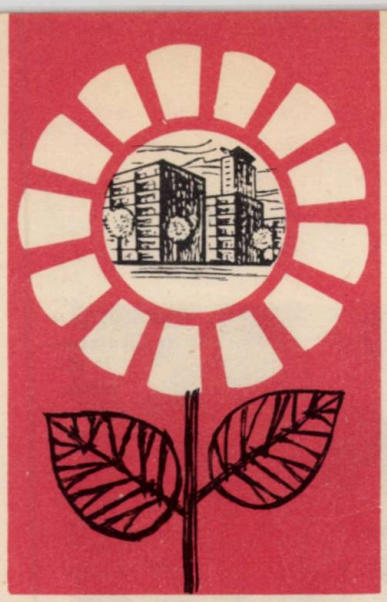

CASA NOASTRA
ca o floare

Pionieri şi şcolari,

În Bucureşti, ca pretutindeni în oraşele şi satele patriei noastre, se ridică minunate construcţii, cartiere întregi de case şi blocuri unde locuiesc oamenii muncii, unde locuiţi şi voi, dragi prieteni.

Pentru ca aceste cartiere să fie tot mai frumoase, luaţi în grija voastră spaţiile verzi din jurul blocurilor. Acolo unde nu sînt flori, plantaţi voi. Sădiţi puieţi şi păstraţi curăţenia aleilor.

Împodobiţi-vă balcoanele. „Nici un balcon să nu rămînă fără flori".

Sfătuiţi pe cei mici să nu calce peste straturi sau pe iarbă, să nu strice florile. Va fi o mîndrie pentru fiecare pionier sau şcolar să poată spune: „Blocul meu e cel mai frumos".

Nu uitaţi că aceste case sînt bunurile întregului popor, avut obştesc ce trebuie păstrat cu grijă.

Pionierii şi şcolarii care locuiesc în cartierele cu blocuri noi Griviţa, Giuleşti, Ştefan cel Mare, Bulevardul Miciurin, Floreasca din Bucureşti, să observe că în jurul lor mai sînt unele spaţii neînverzite.

Ajutaţi la plantarea şi îngrijirea florilor, sădind puieţi în spaţiile rezervate din faţa blocurilor.

Pionieri şi şcolari,

Scrieţi-ne despre activităţile voastre de înfrumuseţare a blocurilor şi străzilor.

Necazurile lui Sfîrleză

— Alo! Da, Sfîrleză... Un raid-anchetă despre comportarea copiilor în noile blocuri? Am înţeles! Lăsaţi pe mine!

Eram hotărît să fac un articol critic strașnic.

În căutarea unei inscripţii

Am colindat multă vreme. Am intrat prin holurile blocurilor, m-am suit chiar la etaj. Nimic. Am scos carnetul de reporter şi, sprijinindu-l pe zid, am început să-mi notez totuşi cele constatate.

În clipa aceea am simţit o mînă pe umăr. În faţa mea se afla un pionier.

— Ce faci dumneata aici? Scrii pe pereţi?

— Nu, uite, am un carnet!

— Credeam că scrii pe perete, a spus pionierul şi şi-a văzut de drum.

Încă o dezamăgire

A doua păţanie s-a petrecut pe un strat rotund de flori. Printre tulpinile înalte ale florilor văzusem capete de copii. „Acu' v-am prins!" — zic eu şi...

— De ce calci pe flori? m-a apostrofat o voce mînioasă.

În faţa mea se afla, de astă dată, o pionieră.

— Lasă că şi voi călcaţi florile, am protestat. Uite!

Fata începu să rîdă.

— Nu vezi ce fac ei? Îngrijesc florile.

„Ei, tovarăşe, tovarăşe!"

În urma mea alerga un puşti. Nu era încă pionier. În mînă ducea nişte hîrtii.

— Tovarăşe, spuse el gîfîind. Aţi pierdut ceva! şi mi-a întins un pumn de bilete de tramvai, autobuz şi nu mai ştiu ce.

— Şi de unde ştii că sînt ale mele? m-am răstit supărat mai mult pe mine decît pe băiat.

— Eraţi tare nervos. V-aţi tot căutat prin buzunare (îmi căutam stiloul) şi astea au căzut. Dar dacă nu vă trebuie... şi puştiul se întoarse şi vîrî hîrtiile într-un coş.

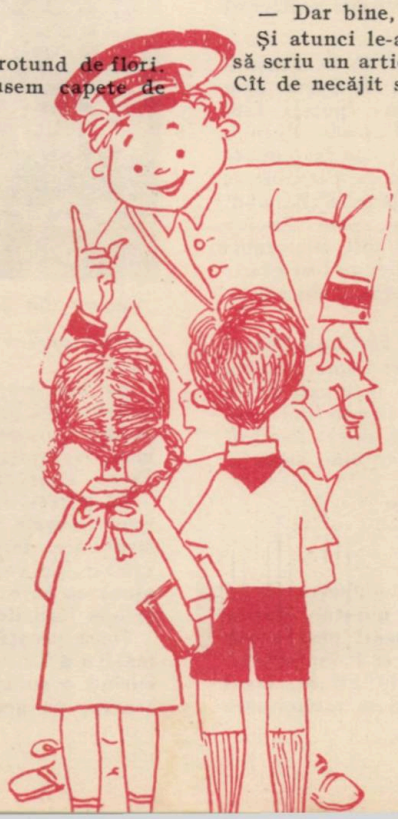

În sfîrşit, lucrurile se rezolvă!

Mă apucase ora 15,30 şi articolul meu critic era... în aer. Cotind după un bloc, am văzut deodată un grup de copii, adunaţi pe două bănci. „Aha! Va să zică aşa păstraţi voi liniştea în orele de odihnă!" — mi-am zis. Dar cînd m-am apropiat mi-am dat seama că cei adunaţi discutau pe şoptite.

Din spatele unui boschet, iată ce-am auzit:

— De ce s-a convocat o adunare extraordinară? întrebă un pionier.

— Echipa de serviciu de azi raportează lucruri alarmante, răspunse fata de lîngă stratul cu flori. Un individ suspect a călcat pe flori, a aruncat hîrtii pe jos...

— Eu sînt! am zis ruşinat, ieşind la iveală de după boschet. Sfîrleză! Sfîrleză de la „Cravata roşie"!

— Dar bine, Sfîrleză, se poate... Tocmai tu...

Şi atunci le-am povestit tot. Cum venisem cu gîndul să scriu un articol critic şi am mers din poznă în poznă. Cît de necăjit sînt că n-am putut să culeg nimic critic...

— Bine, dar de ce trebuie să fie numaidecît critic?

— Pentru că, vedeţi, eu ştiam că se scrie pe pereţi, că se aruncă hîrtii, că...

— Asta poate în altă parte. La noi nu. Doară locuim în blocurile acestea. Sînt ale noastre, ale tuturor. Avutul obştesc... Noi am organizat zilnic echipe de serviciu. Ne-am adunat toţi pionierii din blocuri şi am hotărît să facem de serviciu dimineaţa sau după-amiaza, după cum avem cursuri.

— Şi eu cu articolul meu critic ce mă fac?

— Scrie ce-ai văzut la noi. Mai adaugă că ne ocupăm cu pavoazarea blocurilor în zilele de sărbătoare ale clasei muncitoare, că avem grijă de cei mici. Din toate acestea vor avea de învăţat şi alţii.

Iată o soluţie fericită! Am dat telefon la redacţie şi am anunţat că n-am putut să scriu articolul critic şi că...

— Dar cine ţi-a spus că trebuie să fie critic?

— Aşa... am crezut eu. Dar nu-i nimic. Scriu urgent despre ceea ce am văzut aici.

Sfîrleză

FRUMOASĂ EŞTI, PATRIA MEA

„Tineretul nostru trebuie învăţat să cunoască şi să iubească minunatele frumuseţi şi bogăţii ale ţării noastre".

Gheorghe Gheorghiu-Dej

Puţine ţări sînt în lume atît de frumoase ca patria noastră. Oriunde ne-am afla: pe Valea Prahovei sau pe culmile Făgăraşului, pe Valea Oltului sau a Mureşului, frumuseţile peisajului romînesc, mereu felurit, îţi încîntă ochiul. Peisajului natural i se adaugă astăzi frumuseţea noului peisaj al realităţilor noastre socialiste. Întreaga ţară freamătă de clocotul muncii de pe marile şantiere ale socialismului, din fabrici şi uzine, din mine şi de pe ogoare.

Să ne cunoaştem patria, să cunoaştem frumuseţile şi bogăţiile ei, monumentele istorice închinate trecutului glorios de luptă al poporului nostru, realizările regimului democrat-popular; mîndrele construcţii ale socialismului, pentru ca să ne-o iubim mai mult şi mai fierbinte.

În vacanţă, voi, copii, aveţi prilejul să vă cunoaşteţi patria, căci e timpul cel mai potrivit pentru excursii. Şi poate că drumeţind prin ţară vă veţi opri şi...

În Vrancea

În spatele Măgurii Odobeştiului, cu vîrful său de 1 001 metri, se adăposteşte de veacuri Vrancea. La auzul acestui nume ţi se desluşeşte din amintiri o legendă străveche.

Se spune că odată, în fapt de seară, un călăreţ cu veşmînt bogat poposi frînt de oboseală şi deznădejde la căsuţa unei bătrîne pe nume Tudora Vrîncioaia şi-i ceru găzduire. Bătrîna l-a primit, l-a ospătat şi i-a aşternut să doarmă. Din puţinele sale cuvinte ea află că drumeţul ostenit nu era altul decît însuşi domnul ţării, Ştefan cel Mare. Învins vremelnic de turci, el se retrăgea spre codri, să prindă puteri şi să-şi întocmească o oaste nouă. Cît s-a odihnit Ştefan, Tudora şi-a chemat cei şapte feciori şi le-a arătat necazul voievodului. Feciorii Vrîncioaiei sunară din bucium, chemîndu-i pe munteni să intre în oastea lui Ştefan Vodă. Cu această oaste Ştefan îi alungă pe duşmani. La sfîrşitul bătăliei, drept răsplată, cei şapte voinici au primit fiecare cîte un munte, să-l aibă în veşnică stăpînire. De atunci, cele şapte sate vrîncene amintesc prin numele lor de vitejii feciori ai Tudorei Vrîncioaia.

În Vrancea puteţi veni cu autobuzul de la Focşani sau cu trenuleţul-mocăniţa ce vine de la Odobeşti. Prin aceste locuri, pe drept numite de basm, puteţi face nenumărate excursii: mai întîi la Cascada Putnei, uriaşă treaptă de cremene de pe care cade apa înspumată de la 30 de metri înălţime într-un lac în care strălucesc păstrăvii, apoi la Valea Tişiţii şi la „Căldările" Zăbalei. Locuri nespus de frumoase. Spre nord, prin Zboina Neagră sau prin Măgura Caşinului veţi afla meleaguri mult căutate de vînători. În ultimii ani aici au fost găsite exemplare de cerbi avînd cea mai mare coroană de coarne din lume.

Atractivă este şi o excursie la Soveja, staţiune climaterică, unde se află mănăstirea cu acelaşi nume, clădită din porunca lui Matei Basarab şi care a fost mai tîrziu locul de surghiun al lui Alecu Russo. Drumeţind prin Vrancea veţi vedea portul romînesc de prin partea locului, neîntrecut în frumuseţe, lucrat cu un rar simţ artistic.

La Iaşi

Vechi centru al ştiinţei şi culturii romîneşti, Iaşul este unul dintre marile oraşe ale patriei noastre. Martor al unor neuitate evenimente istorice, acest oraş aduce aminte de anul revoluţionar 1848, de Unirea Principatelor şi urcarea pe tron a lui Cuza Vodă. Mai tîrziu, Iaşul devine un centru revoluţionar în care clasa muncitoare

Cetatea lui Vlad Ţepeş

Vedere din Iaşi

înscrie pagini de luptă glorioasă sub conducerea partidului.

La Iaşi au trăit marii noştri povestitori Creangă şi Sadoveanu. Şi tot aici a scris neasemuite versuri poetul Mihail Eminescu. De oraşul Iaşi sînt legate numele unor mari înaintaşi ai ştiinţei romîneşti: Grigore Cobălcescu, Petre Poni şi alţii.

În sfîrşit, Iaşul zilelor noastre cunoaşte, ca de altfel toate oraşele ţării, o nouă istorie plină de tinereţe şi strălucire. Poposind la Iaşi, vom avea multe locuri de vizitat, de văzut. Iată mai jos un mic ghid care vă va ajuta ca în excursia ce o veţi face aici să puteţi cuprinde locurile mai deosebite.

Dacă urcaţi pe colina Copoului, veţi vedea grădina masivă a Universităţii „Al. I. Cuza", care a împlinit de curînd o sută de ani de existenţă. De la Copou înspre centru, pe aceeaşi parte cu universitatea, veţi întîlni

impunătoarea clădire a Bibliotecii centrale universitare, care poartă numele lui Mihail Eminescu și care este străjuită de o statuie a marelui poet. Coborînd spre Piața Unirii veți vedea statuia domnitorului Alexandru Ion Cuza.

Vizitați Palatul culturii, care adăpostește în sălile sale largi sute și sute de lucrări de artă. Mergeți, de asemenea, să vedeți Muzeul Unirii aflat în casa unde a locuit Cuza Vodă.

Dar aflîndu-te la Iași nu poți să nu te oprești la grădina Copou, lîngă teiul lui Mihail Eminescu, sub umbra căruia și-a purtat adeseori pașii autorul „Luceafărului". Pe dealul Sărăriei se află bojdeuca lui Creangă. Oprește-ți pașii și privește ceardacul unde marele nostru povestitor a petrecut multe ceasuri în fapt de seară la sfat cu Mihail Eminescu — cu bădița Mihai —, de care a fost legat printr-o mare prietenie.

La Iași sînt multe locuri legate de lupta revoluționară a clasei muncitoare condusă de partid. Atelierele C.F.R. — Nicolina, casa în care a trăit eroul clasei muncitoare Ilie Pintilie îți vor evoca momente din lupta partidului pentru fericirea poporului.

Pe locul unde se înalță astăzi clădirea Sanatoriul de noapte al Atelierelor C.F.R. se întîlneau muncitorii cu Ilie Pintilie pentru a protesta împotriva salariilor de mizerie, pentru a cere drepturi politice. La căminul cultural, care poartă numele eroului clasei muncitoare Ilie Pintilie, se află o placă care amintește de eroicele lupte ale ceferiștilor din 1933.

Acest oraș, cu o asemenea tradiție, a fost lăsat în trecut, de stăpînirea burghezo-moșierească, în totală paragină. „Orașul care moare", așa era numit Iașul odinioară. La aceasta s-au mai adăugat și distrugerile aduse de război. La Iași n-a fost casă care să nu fi suferit urgiile războiului.

În anii puterii populare a început în Iași o mare acțiune de construcție. Ca să cunoașteți orașul, întinerit în zilele noastre, vă recomandăm să vizitați cartierul aflat între Fabrica „Țesătura" și Podul Roșu. Veți vedea un adevărat orășel nou, cu blocuri mari de locuințe, cu școli și felurite instituții. Totul este aici trainic și frumos. Vizitați vechiul cartier al păcurarilor, vestit odinioară pentru sărăcia lui. Noile blocuri în culori deschise, luminoase, ce se înalță astăzi aici te îndeamnă să te gîndești cu mîndrie la drumul victorios pe care poporul nostru l-a străbătut sub conducerea partidului.

Vizitați, de asemenea, stadionul „23 August", terminat în anul 1960. Și, în sfîrșit, la intrarea în oraș dinspre partea muntelui vizitați Fabrica de antibiotice, minunată realizare a regimului de democrație populară, care ocupă un loc de frunte nu numai în țara noastră, dar și în întreaga Europă.

Se înțelege că pentru a cunoaște toate acestea va trebui ca în programul vostru de excursie să acordați mai mult timp vizitării orașului Iași.

Constanța

Constanța este cel mai vechi oraș și cel mai mare port al patriei noastre. Cu peste 2 500 de ani în urmă, aici se înălțau zidurile cetății grecești Tomis. Cu trecerea secolelor, această așezare a fost în nenumărate rînduri dărîmată și iar reconstruită. Dar niciodată orașul n-a cunoscut strălucirea din zilele noastre. Abia în anii regimului democrat-popular Constanța a devenit un oraș plin de viață, un important centru comercial, industrial, administrativ și cultural.

Clădiri moderne s-au ridicat în locul bordeielor, molozurilor și dărîmăturilor din cartierele muncitorești. În prezent, în raza Constanței intră și minunatele stațiuni balneare ale litoralului Mării Negre: Eforie, Mamaia, Techirghiol și Agigea, precum și comunele Năvodari și Ovidiu.

Portul, în întregime reconstruit, îți oferă azi o priveliște încîntătoare prin pădurea de catarge și de coșuri ale vapoarelor poposite aici de pe toate mările lumii. Printre aceste vapoare poți vedea și motonava românească „Transilvania", supranumită „Lebăda albă a Mării Negre".

Călătorul care coboară în Constanța este plăcut impresionat încă din prima clipă de clădirea și peroanele gării, adevărată operă arhitectonică, din beton, oțel și sticlă.

Noul stă de multe ori față în față cu vechiul. Despre trecutul îndepărtat al Dobrogei și al orașului Constanța poți afla lucruri interesante vizitînd Muzeul de arheologie „Vasile Pîrvan". Aici se pot vedea diferite monumente, statui și alte lucrări de artă din piatră, os, lemn sau metal, monede, ceramică etc.

Între cele mai importante exponate se află o comoară de 24 de statui, de o rară frumusețe, descoperite anul trecut cu prilejul unor săpături. Deosebit de interesantă este una dintre statui, cioplită din marmură vînătă, reprezentînd un animal fantastic, cu trup de șarpe, bot de mamifer, urechi și plete de om.

La 5 metri sub nivelul actualului oraș, cu prilejul unor săpături, s-au descoperit și alte mărturii de interes științific — ruinele unui interesant edificiu din epoca romană, cu un mozaic lucrat din bucățele de marmură, gresie și calcar în 5 culori. Aici s-a creat un adevărat muzeu în aer liber, cu numele de Marele edificiu cu mozaic, considerat ca cel mai mare descoperit pînă în prezent în sud-estul Europei.

Între punctele de atracție ale orașului se află și renumitul Acvariu. Această clădire de interes științific, unică în țară, cuprinde 46 de bazine, în care se pot vedea în mediile specifice de viață mii de pești și alte vietăți acvatice care trăiesc în apele dulci ale Dobrogei, în apele sărate ale Mării Negre sau în adîncurile celor mai îndepărtate oceane.

Interesul vizitatorului Constanței este atras și de importantele întreprinderi aparținînd industriei naționale ca: Șantierul naval, Uzina de superfosfați de la Năvodari, Termocentrala Ovidiu, Atelierele metalurgice și Centrul mecanic Constanța, Fabrica de uleiuri vegetale „Argus" etc.

În raza orașului se află, de asemenea, gospodăriile agricole colective milionare „Filimon Sîrbu" din Anadolchioi, „Olga Bancic" din Palazu-Mare, „Al. Matrosov" din Viile Noi, „Lampa lui Ilici" de la Ovidiu și Stațiunea experimentală zootehnică Palas.

ATENȚIUNE!

Vă reamintim că în numărul din mai revista noastră a lansat concursul „AȘA-I PATRIA MEA". La acesta puteți participa trimițînd desene, fotografii făcute de voi, compuneri, jurnale de călătorie, machete prezentînd frumusețile și bogățiile patriei noastre, realizările regimului nostru.

Pionieri și școlari! Participați în număr cît mai mare la concursul „AȘA-I PATRIA MEA". Puteți trimite lucrări în toată perioada vacanței de vară, concursul încheindu-se la 30 octombrie a.c.

Vrînd să vă prezentăm din experiența pozitivă a mai multor unități de pionieri, am fost prin cîteva școli din țară. Iată însemnările noastre făcute cu acest prilej.

NE-AM OPRIT LA BRAȘOV
Inițiative și iar inițiative

La Școala de 8 ani nr. 4 am zăbovit mai mult. Aici pionierii nu așteaptă să fie dădăciți. Caută mereu ceva nou, au o activitate frumoasă despre care o să vă povestim în cele ce urmează.

Într-o adunare a activului de pionieri s-a născut acolo inițiativa de a face o seamă de adunări închinate muzicii.

— Dorind să știm mai mult despre viața lui George Enescu, ne spune Lörenczi Edith, am poftit la noi un tovarăș de la filarmonica de stat din oraș care ne-a vorbit despre marele muzician romîn.

Apoi un grup din orchestră a executat pentru noi „Rapsodia romînă". Într-o altă adunare ni s-a povestit cum este alcătuită o orchestră, feluritele instrumente cu care se execută concertele simfonice. Acum, cel puțin o dată pe lună, tot mai mulți pionieri vin să asculte micile concerte educative pe care filarmonica le desfășoară în cadrul unității noastre.

Condeie tinere

Și literatura este îndrăgită la Școala nr. 4. În trimestrul al II-lea s-a înființat un cerc literar, la care vin pionierii din toate clasele. Este drept că deocamdată nu sînt prea mulți participanți. Și știți de ce? Unii cred că aci vin numai cei care scriu! Dar cercul poate fi frecventat și de cei care iubesc literatura. Ei trebuie să aibă o exprimare frumoasă, scris fără greșeli de ortografie.

Pionierii care își încearcă talentul au și început să se bucure de primele roade.

Așa puțini cum sînt, au scos primul număr al revistei „Condeie tinere". Iată cum arată coperta acestui prim număr.

În paginile ei semnează poezii, epigrame, desene, pionierii Rentea Răzvan — clasa a V-a F, Silea Teodora — clasa a VII-a C, Bugianu Lucia și alții.

Să sperăm că în curînd teama de greutăți va fi învinsă și tot mai mulți pionieri vor participa la cercul literar.

Echipa fulger

Inițiativa unei astfel de echipe a pornit de la clasa a VI-a și apoi a fost preluată și de cei dintr-a V-a.

Dacă o bancă, un pupitru sau o catedră s-a stricat, îndată este chemată echipa fulger. Cu ciocane, cu cuie, pionierii execută tot felul de mici reparații. Cine credeți că a chituit geamurile astă-primăvară sau a reparat cele două trepte ale scării care se stricaseră? Echipa fulger! Fiindcă, se știe, din ea fac parte copii cu mîini îndemînatice.

O faptă pionierească

Pionierul își cinstește cravata roșie prin purtarea sa de fiecare zi. Iată un articol din gazeta de perete a unității care grăiește despre o frumoasă faptă pionierească.

„Cu cîteva zile în urmă, unul dintre elevii școlii noastre, mergînd pe stradă, a găsit pe jos un portact de piele.

— Al cui o fi? s-a întrebat pionierul nostru. Ce să fac cu el?

După cîteva clipe de gîndire a deschis portactul și a aflat numele posesorului. Între acte se afla și o sumă de bani (cîteva sute de lei). Fără să stea mult pe gînduri, băiatul a luat autobuzul și s-a dus spre adresa indicată în acte, restituind totul păgubașului. Numele pionierului care a făcut această faptă frumoasă este Groza Marcel din clasa a VII-a A. Cinste lui!"

LA CASA PIONIERILOR

În sala palatului s-au adunat o mulțime de pionieri din toate școlile orașului Brașov. Sîntem la o adunare închinată pionierilor din clasa a VII-a, care se află în pragul a două evenimente deosebite: pregătirea pentru examenul de absolvire și pregătirea de a fi primiți în rîndurile U.T.M. În prima parte a adunării s-au citit fragmente din cartea lui Vasile Bîrza „Tinerețe înflăcărată", în care este vorba despre viața utecistului Constantin Godeanu.

În sală, alături de copii, se află muncitori mai vîrstnici, comuniști, care povestesc copiilor despre lupta plină de jertfe a partidului în anii negri ai ilegalității.

— Odată, în trecut, în preajma unei sărbători a clasei muncitoare, își amintește unul dintre tovarășii, se cerea transportarea urgentă a unor manifeste dintr-un punct în altul al orașului. Zbirii stăpînirii prinseseră de veste. În fiecare zi se făceau noi arestări în rîndurile muncitorilor. A transporta manifeste în aceste condiții însemna o adevărată faptă de curaj. Utecistii au îndeplinit însă această misiune. În coșuri încărcate cu lemne, pe sub nasul agenților, ajutați de un grup de copii, ei au transportat manifestele, înfruntînd primejdiile.

Au mai luat cuvîntul și alți invitați.

Povestirile despre utecisti au continuat. Cei din sală le-au ascultat cu nesaț. Ei au înțeles mai bine cuvintele cuprinse în statut că a fi utemist înseamnă a urma tradițiile glorioase ale utecistilor.

Un cerc foto

La Școala de 8 ani nr. 15 a luat naștere un cerc foto. În excursii, plimbări, la serbări sau pe terenul de sport, ai să afli întotdeauna

cîțiva fotografi ai cercului. Ei prind în obiectivul aparatului cele mai frumoase momente din viața unității.

Printre flori

Cel care intră pentru prima dată la Școala medie nr. 4 poate fi uimit, într-adevăr, văzînd atîtea flori. Pretutindeni, pe coridoare, în clase, se află ghivece cu flori, multe și colorate. La fel de frumos este și parcul școlii, împodobit cu flori multicolore, de toate soiurile. Și toată această frumusețe se datorește cercului de cultivatori de flori din unitate. Pionierii floricultori răsădesc, cultivă, creează specii noi de flori, asemenea celor mai renumiți grădinari.

ÎN COMUNA HĂRMAN NE-AM OPRIT LA ȘCOALA DE 8 ANI

Un parc pionieresc

În zilele de vară, spre asfințit, după o zi de lucru este plăcut să te odihnești în parc, pe o bancă. Fără să mai vorbim despre cei mici, care-și găsesc de joacă pe acolo cît e ziua de mare. De aceea, pionierii din Hărman au luat în grija lor parcul comunei. Ei au aranjat frumoasele ronduri de flori, au înlocuit puieții care nu s-au prins astă-toamnă și se îngrijesc de curățenie. Nu degeaba despre micul parc toată lumea zice că este al pionierilor.

Cine știe răspunde

...De data aceasta, pionierii din Hărman au dedicat cunoscutul concurs unor teme legate de munca gospodăriei colective. S-au pus întrebări în legătură cu pomicultura și viticultura, și mai ales despre soiuri de pomi prielnice regiunii. Pionierii s-au pregătit din vreme, cu ajutorul inginerului agronom și al bibliotecii de la cămin. Întrecerea a avut loc între clasele a VII-a B și C. Premianții au fost dintr-a VII-a B.

LA SĂCELE, LA ȘCOALA MEDIE NR. 4

Harnici pionieri

Pionierii sînt totdeauna gata să dea o mînă de ajutor acolo unde este nevoie. Și în primăvara aceasta cei din Săcele s-au dus să ajute la curățatul pășunilor. Pentru ca fînețele să crească bine, pionierii au strîns și distrus mărăcinii, uscăturile și buruienile aflate pe izlaz. Colectiviștii au lăudat această acțiune pionierească și ne amintesc despre faptul că în toamna trecută pionierii i-au ajutat la strînsul cartofilor și al sfeclei.

De unde vine numele?

Pionierilor le place să audă povestindu-se din trecutul locului lor natal. De aceea, ascultă cu mult interes povestirile profesoarei de istorie, pe care o poftesc adeseori la adunările lor de unitate. Astfel au aflat ei că numele de Săcele este o prescurtare de la *sătucele*, Săcele fiind unul dintre cele șapte sate din jurul Brașovului. Au mai aflat despre obiceiurile, îndeletnicirile și portul de odinioară al locuitorilor săi. Vizita care au făcut-o apoi la noul muzeu, deschis de curînd acolo, le-a îmbogățit și mai mult cunoștințele.

LA COMUNA BRĂNEȘTI

Un teren de sport

Cînd am ajuns în comună, tocmai se desfășura o întrecere sportivă a elevilor Școlii de 8 ani. Fotbaliștii claselor a V-a și a VI-a jucau foarte frumos. L-am întrebat pe Gați P. Ion, un vechi prieten de-al nostru, cărui fapt se datorește întrecerea sportivă.

— E competiția cu care inaugurăm terenul nostru de sport, îmi răspunse Ionică cu mîndrie în glas. L-am amenajat noi, pionierii și elevii, pentru antrenamentele și competițiile noastre sportive. Utemiștii ne-au ajutat la lucrările mai grele. Acum îl inaugurăm...

Fluierul arbitrului ne-a întrerupt discuția.

Da, au muncit pionierii, ne gîndeam, dar ce frumos teren de sport au și ce competiție interesantă se desfășoară!

LA TĂUȚI ȘI METEȘ

Semințele de salcîm

Ajungînd acolo, am aflat că pionierii din cele două sate au cules și predat Ocolului silvic din Alba Iulia aproape 100 kg de semințe de salcîm. E o acțiune frumoasă, care poate fi luată ca exemplu și de alte colective pionierești. Gîndiți-vă numai că salcîmul este un copăc fără pretenții, care crește repede. E rezistent la secetă sau îngheț, iar rădăcinile lui puternice se fixează bine în pămînt și nu-l mai lasă să alunece. Pentru toate aceste însușiri e recomandabilă plantarea salcîmilor, și ca atare și recoltarea semințelor.

De la corespondenții noștri

Ion Anca, Șuțu Gabriela, Vlad Gh. Veronica și Marin Zamfira

aflăm prin telefon că:

Școala din Beibugeac, raionul Tuțcea, a îmbrăcat o haină veselă de vară. Grădina din fața școlii, făcută de pionieri, este deosebit de frumoasă. Straturile sînt împodobite cu flori colorate. Gardul a fost reparat. Și trebuie spus că la această treabă băieții s-au arătat mari meșteri. Au bătut stîlpii și au nivelat locul cu multă pricepere. Lotul școlar a fost și el pregătit. Apoi pionierii au plantat pomi pe marginea șoselei care duce de la școală pînă la gospodăria colectivă.

La Școala de 8 ani nr. 22 Bistrița pionierii au în grija lor grădina din fața școlii și parcul de lîngă casa pionierilor.

La Școala de 8 ani din comuna Chirnogeni, raionul Negru Vodă, detașamentul claselor a VII-a a pus puieți de-a lungul șoselei și acum le poartă de grijă ca să se dezvolte.

La Școala de 8 ani din Cocorăști, raionul Slatina, pionierii și școlarii au împodobit curtea școlii, sădind pomi fructiferi.

O ÎNTREBARE

ȘI UN RASPUNS

A fi muncitor

„Cum va fi atunci cînd voi intra în fabrică? Ce mi se cere?“ În multe scrisori ni s-au pus asemenea întrebări, mai ales de către absolvenții claselor a VII-a. Ca să răspundem unei părți din întrebările care îi frămîntă publicăm articolul de mai jos, alcătuit din cîteva convorbiri cu tineri muncitori și cu maiștri de la Uzinele „Electroputere“ din Craiova.

de ILIE PURCARU

Ne vorbește un tînăr...

„Sînt în uzină din 13 iunie 1962. Am absolvit Școala profesională «Electroputere», în specialitatea sudură. Din 13 iunie sînt sudor calificat, lucrez într-o echipă“.

Ne vorbește un tînăr zvelt, înăltuț. Ochelarii de sudor, ridicați pe frunte, descoperă niște ochi limpezi. Mîinile i-au dispărut pînă la cot în mănușile de protecție groase și mari. Îl cheamă Ion Bencea. Lucrează la sectorul de construcții metalice al secției de transformatoare. 20 de ani. N-are tată; maică-sa e muncitoare la Fabrica „Partizanul“.

— Îți place meseria?

— Mi-a plăcut de mic. Ochelarii-mască, ploaie de scîntei... Ca-n filme! Romantism... Eram în școala elementară cînd am văzut prima oară sudori, cu ocazia unei vizite pe care-am făcut-o într-o uzină, cu clasa.

— Ce înțelegi prin „a fi muncitor“ în uzina socialistă de azi?

— Aș vrea să fiu ca tovarășul Dumitru Vasilescu, șeful meu de echipă. Dînsul nu e de față, așa că pot să vă spun: dac-aș fi ca dînsul, aș fi foarte mulțumit. Toată lumea îl respectă.

(Dumitru Vasilescu e un muncitor vechi, fruntaș al întrecerii, și tînărul nostru, avînd norocul să-i fie repartizat în echipă, și l-a luat drept model.)

— Mă întrebați cum m-a primit echipa? Este un lucru la care mă gîndeam foarte des cînd eram elev la școala profesională. Așteptam ziua asta, așa..., acuma pot să vă spun, cu un fel de teamă.

— Și cum ai fost primit?

— Foarte bine. Echipa a rămas după lucru și s-a făcut o ședință specială pentru mine. S-au recomandat toți, m-au întrebat despre mine, despre părinți, despre ce planuri am; dacă vreau să urmez liceul seral, ca să-mi creeze condiții... Toată lumea m-a lăudat pentru felul cum sudasem o tablă galvanizată. (Și, știți, acuma îmi dau seama: n-o sudasem rău, dar nici atît de grozav...) Un tovarăș din echipă a mers cu mine pînă acasă; zicea c-avem același drum. (N-avea; ocolea special). Și m-a luat cu vorba: cum mi-a plăcut „prima mea zi de muncitor“. M-a descusut așa, încît nici n-am luat aminte cînd i-am spus tot. Tocmai a doua zi, cînd mi s-a dat un aparat de sudură nou-nouț, am „venit“ de-acasă, mi-am dat seama că mă plînsesem de aparat...

— Și pe urmă?

— Vreți să sărim peste o lună? Nu mai țin minte toate întîmplările. Țin minte o întîmplare care s-a petrecut după vreo lună, prin iulie.

— S-auzim.

— Terminasem schimbul. Trebuie să știți că-n ziua aceea întîrziasem la lucru. Nu mult: vreo zece minute. Și cum spuneam, sunase de schimb. „Hai, vii?“ — zice nea Vasilescu, dar eu văd ceva care mă ține pe loc. Toți erau gata de plecare, numai unul dintre noi, tovarășul... în sfîrșit n-o să-l numesc, n-are importanță... Cum zic: unul singur lucra, cu masca la ochi; nici gînd de plecare. „Da' el nu vine?“ — întreb. Șeful nu-mi răspunde. Plecăm. Mă uitam la nea Vasilescu și nu pricepeam de ce l-a lăsat să rămînă. Nu mai rabd și-l întreb. Îmi răspunde (țin minte și acum, cuvînt cu cuvînt): „Unul dintre noi a întîrziat azi dimineață zece minute. Trebuia să rămînă cineva, să recupereze“... Am rămas ca trăsnit. Atît de prost nu m-am simțit niciodată. Mă atinsese la coarda sensibilă, la mîndria mea de om: să muncească altul pentru mine, ca să-mi șteargă urmele leneviei? „O dată ce tu păreai că nu te sinchisești“... a mai spus el, de parcă mi-ar fi auzit gîndurile. De atunci, nu mi s-a mai întîmplat așa ceva.

Lîngă strung, în clipe libere

— Foarte des discut cu tovarășul Cornel Zidaru, șeful meu de echipă, politică, ne povestește St. Băluță, proaspăt absolvent, de la strungărie grea. Mă întreabă ce-am citit prin ziare, îmi spune și el ce a citit, și discutăm. Mie-mi place rubrica de „scurte știri“. Dînsul începe să le facă teoria, de ce chestiile astea se întîmplă așa și nu altfel. Odată i-am zis: „Nea Zidarule, hai s-o mai lăsăm cu filozofia; vrei să mă faci filozof? Păi eu sînt, ia acolo, un strungar, unul care trage la șaibă; ce ai cu mine?“ „Ești clasă muncitoare — mi-a întors-o. Cum o să conduci dacă nu știi filozofie?“ Mă uitam la el: rîde sau vorbește serios?

— Și?

— Vorbea serios. Are dreptate. E și o chestiune de ambiție, de mîndrie de-a noastră, muncitorească: ce, capul meu e mai prost ca al altora?

... Nu știm dacă tînărul Bencea despre care am scris sau alții ca Leoveanu, sau Băluță sînt de-acuma niște „filozofi“. Știm însă că formarea lor se află în mîini bune, dibace, mîini care pregătesc cu răbdare, dragoste și inteligență profilul de muncitori ai zilelor noastre.

Ce înseamnă a fi în întrecere

— ...Cel mai greu, ne spune muncitorul Ion Vitan, este să-i faci să priceapă că întrecerea nu-i concurență, că nu e totul „cine iese primul“, ca pe terenul de sport.

Îl vedeți pe băiețandrul acela de colo, de lîngă mașina aceea mare? Îl cheamă Baboi, Costică Baboi. Tot absolvent al școlii profesionale. A ajuns repede un muncitor foarte bun. Citește cărți tehnice, are o pasiune rară a meseriei... Dar să ne întoarcem la ce vorbeam: la orgoliul acela de a fi „cel dintîi“, fără să te sinchisești de colectiv. Baboi ăsta... cam așa era. Și nouă — mie și meșterului Nelu Ionescu — ne părea rău: era o trăsătură nemuncitorească! I-am vorbit lui Baboi despre asta. Aveam impresia că i-a intrat pe o ureche și i-a ieșit pe alta. Într-o zi, cînd a chemat la-ntrecere pe unul dintre

muncitorii noştri fruntaşi, i-am spus: „De ce nu-l chemi pe Lăcriceanu?" Ion Lăcriceanu absolvise şcoala profesională o dată cu el, dar era mai puţin talentat, mai greoi, calificarea-lui mergea anevoie. Baboi a pufnit în rîs: „Ce mare lucru să-l învingi pe Lăcriceanu?" „Adu-l la nivelul tău şi apoi întreceţi-vă!" „Cum să-l aduc la nivelul meu?! Nu e-n stare!" „Ei, dovedeşte că eşti tu în stare să faci fruntaş dintr-unul ca el! Aici e aici!" Ambiţionat, a început să se ocupe îndeaproape de celălalt. Ăsta a fost primul pas. Cu încetul, a descoperit că împărtăşirea experienţei, ajutorarea celui mai slab, poate da satisfacţii, mulţumiri sufleteşti ca şi atunci cînd te vezi pe panoul întrecerii: şi că asta ţine de atitudinea adevăratului muncitor.

„Trecutul nostru nu e şi al lor"

Maistrul Marin Tosun de la construcţii metalice — om în vîrstă, cărunt, prin mîinile căruia au trecut nenumăraţi tineri, astăzi fruntaşi — răspunde întrebărilor noastre cu multă însufleţire.

— În problema aceasta, a tinerilor care păşesc în uzină, trebuie să ţii seama, înainte de toate, de-un lucru: că băieţii aceştia de 18—20 de ani au alt trecut decît am avut noi. Ei s-au născut după război. N-au apucat nici exploatarea patronului, nici grija cea grea a zilei de mîine. N-au apucat viaţa de iad a ucenicului de ieri... Ei învaţă meseria cu profesori buni, primesc pe gratis masă şi casă, haine şi cărţi; apoi trec pragul unei fabrici moderne, muncesc la maşini noi, cîştigă bine, sînt încurajaţi, stimulaţi, premiaţi... Fac sport, pleacă în concedii la mare... Cînd greşesc sînt ajutaţi... Încet-încet, la cîte unii se naşte ideea că toate astea li se cuvin pe drept. Mă rog, sigur că li se cuvin... Dar ştiu ei oare să preţuiască pe deplin aceste condiţii? I-a învăţat cineva ca s-o ştie?... Eu le-am povestit de multe ori cum era înainte, cînd lucram în Reşiţa lui Auschnitt, şi am văzut după ochii lor, cînd mă ascultau, şi după faptele lor de mai tîrziu că le-au prins bine astfel de pilde.

Să visăm

Dumitru Ghimpuşan, secretarul organizaţiei U.T.M. a atelierului, îşi dă la o parte, cu palma, o şuviţă rebelă din părul de culoare deschisă, care contrastează cu faţa smeadă:

— ...Da, spuse el, ne-am străduit cît mai mult, la îndemnul organizaţiei de partid, în direcţia ridicării nivelului ideologic şi cultural al utemiştilor... În special al noilor angajaţi... Mijlocul de căpetenie: cartea. Vrem să-i facem pe toţi purtători ai insignei „Prieten al cărţii". Dar băieţilor noştri le place mai cu seamă cinematograful. Toţi sînt amatori de cinema: aproape la fel de mult ca de sport. Organizaţia de partid ne-a îndemnat să facem vizionări colective, urmate de discuţii-concurs: cine a înţeles cel mai bine ideea filmului, cine poate scoate din ea cele mai interesante învăţăminte concrete pentru munca şi viaţa noastră. Ultima vizionare am făcut-o la filmul „Lupeni 29"... Apoi, excursiile. La întoarcere, în autobuz, toţi discută despre ce-au văzut, fac comparaţie între realizările noastre şi cele de-acolo. Mă rog, toţi, pîn-la urmă, zic că tot noi sîntem „mai tari". Foarte bine! Asta-i dragostea pentru uzină! Am observat că sînt foarte apreciate acţiunile acestea „mari", care au un romantism al lor, mai puternic ca altele: excursiile, focurile de tabără, concertele în aer liber... Romantism, posibilitatea de a visa cu ochii deschişi... Astea plac! (O să fac aici o paranteză: se spune cîteodată despre tinerii noştri că se dau în vînt după jazuri şi dansuri din alea care ameţesc. Sînt şi tineri dintre aceştia, e drept. Dar eu i-am cunoscut — pe majoritatea dintre ei — iubind mai cu seamă muzica ce te îndeamnă la visare.)

Tinerii sînt romantici. Şi acest romantism este legat şi de mîndria lor de muncitori, de dragostea pentru fabrică. Acum cîţiva ani, aici, la transformatoare, a fost o istorie cu un aparat la care se produsese un scurtcircuit; şi asta tocmai în seara din ajunul livrării lui! Beneficiarul îl aştepta pe-a doua zi dimineaţa. Trebuia rebobinat în cursul nopţii. Treabă grea, care în condiţii obişnuite ar fi cerut cîteva zile. Au rămas toţi comuniştii. Mai era însă nevoie de ajutoare. Cineva s-a adresat unor tineri. Le-a zis doar atît: „Tovarăşi e în primejdie mîndria uzinei!" şi toţi tinerii au rămas şi au muncit straşnic, toată noaptea.

★

Ce s-ar mai putea adăuga la aceste opinii? Transcriindu-le exact aşa cum le-am auzit, vi le propunem şi vouă, dragi absolvenţi, spre meditaţie. În curînd veţi începe pregătirea să deveniţi muncitori şi e bine să vă gîndiţi la toate acestea.

Dragi copii,

Citind rîndurile de mai sus, aţi putut vedea grija şi dragostea cu care vă aşteaptă muncitorii în fabrică, ce condiţii minunate vă sînt pregătite pentru clipa cînd veţi păşi prima dată pe porţile uzinei.

V-aţi dat, totodată, seama ce familie puternică alcătuiesc muncitorii din uzină, ce morală înaltă călăuzeşte această familie.

Dar pentru a intra şi voi în marea familie a muncitorilor trebuie să vă pregătiţi, să învăţaţi cît mai bine; să vă pregătiţi pentru a fi la înălţimea calităţii înalte de muncitor!

La 11 iunie 1963 se împlinesc 15 ani de cînd, în 1948, au fost naţionalizate principalele mijloace de producţie, devenind proprietate a întregului popor.

CRESC OAMENI NOI ŞI NOI UZINE

Uzina noastră — casa noastră!
E-atît de nou şi de ciudat,
parc-ai vedea cum la fereastră
se-arată pasărea măiastră
din basmele de altădat'...

Nu-i însă abur de poveste,
şi nici năluca unui dor:
e steaua roşie pe creste
şi steagul care dă de veste
cine-i aici stăpînitor!

Stăpînul — iată-l pretutindeni:
mecanic, paznic, om de stat,
veghind cu grijă de părinte
şi proba de oţel fierbinte,
şi viitorul combinat,

şi turlele ce-au să răsară
de la Galaţi, pîn' la Borzeşti...
Oriîncotro colinzi prin ţară,
pe vifor sau pe primăvară,
mereu la post îl întîlneşti.

Cresc oameni noi şi noi uzine,
ca florile ce se deschid,
sub raza timpului ce vine,
temei victoriei depline
şi slavă marelui partid!

DAN DEŞLIU

Desen de M CHIRNOAGĂ

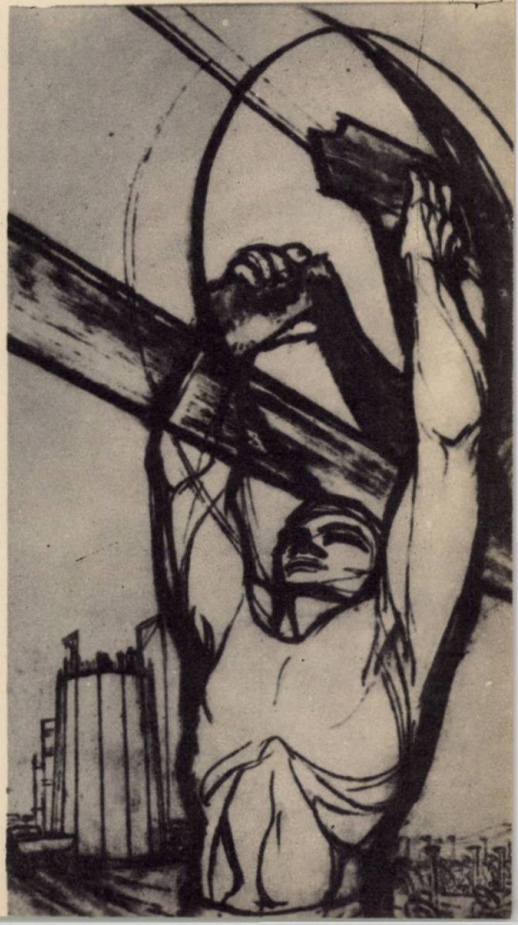

C. 500

C. 500 se întoarse foarte repede de la pîine, dar nu-şi vesti sosirea nici trîntind poarta, nici vîjîind şi nici dînd ţipete scurte, întrerupte, ca un semnal de rachetă. Deci bunicul nu se trezi. De altfel, de la un timp, bunicul era lăsat să doarmă în voie, fiindcă nepotul cel mare se hotărîse să se scoale mai devreme şi să ia el pîinea. Se simţise mîndru cînd începuse să ocrotească somnul bătrînului, dar avea o mîndrie zgomotoasă: întorcîndu-se acasă, vîjîia ca un reactor, sau ţiuia ca racheta, sau tropăia alergînd (obicei foarte vechi, rămas de pe vremea cînd se credea cal) şi totdeauna bătrînul se trezea speriat:

— Ah, e şase jumătate, striga el, trebuia să iau pîine proaspătă... Vai, cum m-a prins somnul!

Atunci nepotul cel mare se repezea la el, sărea, se lăuda:

— Ho, ho, de cînd am luat-o eu...

Bunicul se aşeza pe marginea patului, fără chef şi stînjenit, rămînea aşa, privind în gol, netezind colţul plapumei cu mîna. Mama îi spusese odată băiatului:

— Ce faci atîta zgomot? Încet nu ştii să vii?

— Da' de ce? întrebase băiatul nepăsător. Am adus pîinea.

Băiatul înţelese că somnul bunicului devine umilitor dacă în fiecare zi se laudă în faţa bătrînului cu hărnicia sa.

De la o vreme sosea mai repede decît înainte, dar tăcut.

Aşa aduse pîinea şi în această dimineaţă. Bău cana cu lapte fără grabă, cu înghiţituri mărunte. Apoi, îşi luă servieta şi ieşi pe poartă tot fără s-o trîntească. Bunicul se trezi peste vreun sfert de oră şi intră în bucătărie, tîrşindu-şi papucii. Se aşeză la masă, fără să se mai mire că e pîine proaspătă şi chiar fără să se supere că n-a adus-o el:

— Alexandru a plecat de mult? întrebă el.

— Cred c-a şi ajuns la şcoală, răspunse mama.

— Ce viteză! Adevărat C. 500.

Mama nu se supără că lui Alexandru i se spune aşa. Cu doi ani în urmă, cînd zburase Gagarin, Alexandru nu se mai dezlipea de lîngă aparatul de radio. Striga, aplauda, se rotea pe călcîi şi bătea aerul cu braţele. De atunci, cînd era chemat de cineva dintre ai casei, sosea vijelios şi se oprea brusc, încremenind cu mîna la cozorocul unui chipiu imaginar!

— Cosmonautul nr. 2, pionierul Alexandru Olaru. Trec pe recepţie! Ascult!

Umpluse filele de la sfîrşitul tuturor caietelor cu desene înfăţişînd rachete şi cosmonauţi, iar pentru portretul lui Gagarin, o insignă de prins la rever, dăduse fără să clipească două serii de timbre la care înainte ţinea ca la ochii din cap.

Dar zburase Titov...

O vreme Alexandru vorbise numai despre plecarea pe orbită şi imponderabilitate şi răspundea tuturor atunci cînd era întrebat:

— Mă simt excelent... Şi ca să nu se strecoare nici o neînţelegere, adăuga: Cosmonautul nr. 3, Alexandru Olaru, comunică: Totul decurge normal...

În ziua cînd zbură Nikolaev, el ajunse Cosmonautul nr. 4, dar numai o zi se recomandă astfel, fiindcă lîngă Nikolaev sosi să se rotească Popovici, adevăratul Cosmonaut nr. 4.

Citea amănuntele zborului, aplecat peste umărul tatălui său. Şi cînd sfîrşi oftă:

— Eu al cîtelea aş putea să fiu? se încruntă, fiindcă i se păru că taică-său nu-i dă atenţie. Acuma — serios: serios de tot, întrebă el.

— Ştiu eu? Poate al o mie trei sute paisprezecelea, zîmbi tatăl.

— Ei, asta-i, ţipă băiatul nemulţumit, eu te-am întrebat serios.

— Dacă te ţii de treabă, ai putea fi al cincisutelea, îl linişti tatăl. Cosmonautul romîn Alexandru Olaru, C. 500. Sună frumos. Vei fi sărbătorit la fel ca şi primul... Gagarin o să se fotografieze cu tine... Sau poate şi ceilalţi... Adică nu, n-ar ieşi bine o fotografie cu 500 de inşi la un loc, nu s-ar înţelege nimic.

Astăzi, C. 500 mergea spre şcoală foarte liniştit şi atît de gînditor încît nici nu auzi soneria unei biciclete care venea din spate:

— Hei, unde eşti, în Lună? strigă la el ciclistul, uită-te pe unde umbli!

Dimineaţa era limpede ca un pahar şi pe cerul albastru lucios zborurile păsărilor se desfăceau ca nişte panglici. Chiar atunci trecu ea, Mia, colega lui cu care stătuse în aceeaşi bancă la începutul anului. Pe urmă se mutaseră în altă clasă, şi fata — nu ştie de ce — se aşezase în bancă lîngă o negricioasă mică, una Rodica.

Alexandru se supărase și nu-i mai dădu bună ziua un timp, dar apoi începu s-o salute din nou, și fata — poate fiindcă ea însăși era supărată sau numai ca să-l necăjească — nu-i răspundea.

Astăzi însă fata îi răspunse surîzînd, dar trecu repede pe lîngă el, semn că nu voia să meargă împreună pînă la școală. El o urmări cu privirea, fără să aibă vreun motiv adevărat, îngăduitor ca unul mare față de cei mai mici, mai plăpînzi, mai puțin puternici și știutori decît el. El nu putea mărturisi nimănui această îngăduință și mai ales cum se născuse ea: începuse să simtă așa de atunci de cînd știuse că pleacă, devenind C. 500, și că Mia va rămîne pe Pămînt (fetele pînă acum nu plecaseră în Cosmos), și că, probabil, va fi tristă și-l va invidia din toată inima pe el, fostul coleg de bancă dintr-a VI-a. Se hotărîse atunci să-i trimită ei primul mesaj, prin radio, dar, socotind mai bine, văzu că nu-i putea trimite decît al patrulea sau al cincilea. Își închipuia nerăbdarea și tristețea ei, văzînd că el trimite vești atîtor înaintea ei, și-i părea rău, dar simțea și o bucurie nemaipomenită la gîndul că ea poate pierduse speranța. Dar el n-o uitase și avea să-i strige de acolo, din Cosmos, de cine știe cît de departe: „Te salut, Mia, te salut, te salut!"

Deocamdată era bine că Mia nu era supărată. Și, deși asta era o bucurie, el nu se mai gîndi la ea fiindcă ajunse la școală și începură orele. Ar mai fi putut prelungi acea stare plăcută, dar știa că nu e bine să amesteci lucrurile cînd ai altceva de făcut. Trebuia să fie atent la ore și să nu se gîndească nici măcar la ora a 3-a, cea de istorie, care se apropia. Dar nu era cu putință, ora era prin preajmă, sosea, și el își îngădui, cu inima strînsă, să deschidă cartea de istorie, furiș pe genunchi să se mai uite o dată la lecție. Nu-i plăcea istoria, fiindcă o considera fără importanță; știa matematică, fizică, chimie, la geografie nu-l întrecea nimeni... Ce-i trebuia mai mult unui viitor cosmonaut?

Într-o zi, stînd de vorbă cu instructorul de pionieri, i se păru că acesta vrea să-i facă morală de ce nu învață la istorie și schimbă vorba, lăudîndu-se un pic:

— Știți, tovarășe instructor, cînd o să fiu mare eu o să mă fac cosmonaut. Era convins că instructorul, uimit de ceea ce auzea, îl va felicita, uitînd de istorie.

— A, da, spuse acela, parcă în treacăt, cosmonaut, zici? Nu, așa cum ești acum, nu cred.

— Vai de mine, se înflăcără Alexandru. Păi știe toată lumea! Acasă mi se spune chiar C. 500, adică, înțelegeți, Cosmonautul nr. 500...

Din nou așteptă uimirea instructorului, dar ea nu se arăta. Instructorul era mai departe liniștit, preocupat poate de altceva, și vestea asta mereu o lua în ușor:

— Da, așa, din gură... e foarte simplu. Și unde vrei să ajungi?

— Pe Saturn, mărturisi Alexandru ceva ce nu spusese nimănui și deveni foarte serios dintr-o dată.

— Nu cred să te admită comisia, se îndoi instructorul, de astă dată foarte serios și el. Te duci pe altă planetă: bine. Și? Ce știi tu despre Pămînt, despre viața oamenilor de aici? Cînd s-au luptat, cînd au învins, cum au trăit? Nimeni n-ar trimite unul ca tine acolo, sus! Cum putem noi lăsa să plece pe altă planetă unul care nu ne cunoaște?

— Bine, dar acolo... acolo nu sînt oameni, îngăimă Alexandru.

— Cine știe..., spuse instructorul. Și chiar dacă nu sînt... e același lucru. Noi, de aici, trebuie să fim siguri că tu ne cunoști foarte bine... Că ne iubești... Că ți-e dor de noi... Că ne cunoști atît de bine și ne iubești atît de mult încît vei face tot ce va trebui să faci acolo, oricît de greu ar fi, foarte bine, foarte precis, că te vei întoarce mîndru, fericit... Altfel nu se poate.

El începu să învețe istoria, mai întîi pentru asta. Apoi se obișnui să învețe, ținu minte anii și locurile unde oamenii din toată lumea luptaseră și învinseseră și începu să-i placă. Grija pe care o avea acum, repetînd lecția pe furiș, nu era a celui ce nu știe, ci a unuia ce urmărește să știe foarte bine un lucru pe care l-a învățat.

La ora de istorie nu fu scos la tablă, ci răspunse de două ori numai din bancă. Profesorul nu-i puse notă, dar lui nu-i păru rău. Era foarte mulțumit că știuse și acum, ca mereu de la o vreme încoace. Știa că oricînd putea fi întrebat și el va ști să răspundă foarte bine. Ultima oră avea gimnastică. Nu era prea cald, dar el simțea că se sufocă și tîmplele lui i se zbat, necontenit, ca după un efort.

După cum erau așezați, rîndul lui venea tîrziu, al zecelea, la mersul pe bîrnă și, o clipă, trase nădejde că profesorul pînă va ajunge la el va schimba exercițiul. La capră... ehe! n-avea rival, la paralele, la bare... nici vorbă! Dar bîrna! Inima i se făcea cît un purice și-i venea ameteală numai închipuindu-și cum va face primul pas. De cele mai multe ori, pîndind cînd profesorul nu era atent, se strecura la coada șirului de elevi și, cum-cum, avusese noroc; nu mersese încă pe bîrnă. Ba, o dată, de frică, fugise pur și simplu de la oră. Dar astăzi vru să rămînă la locul său și, ca să-și facă singur curaj, închise ochii. Îi deschise apoi, speriat că a trecut o veșnicie de cînd stă așa. Dan, colegul lui de bancă, mergea pe bîrnă fără grijă, ba, parcă puțin închipuit, cu pieptul înainte și capul foarte sus. „Ce ținută" — oftă Alexandru, topit de admirație.

— Hai, Olaru, îl strigă profesorul.

Se smulse din loc și pînă la bîrnă văzu drumul dansînd ca un șarpe, scurtîndu-se și lungindu-se brusc, ametitor. Descoperi, speriat, că i s-a dezlegat un șiret de la ghetele de baschet și întîrzie mult legîndu-l.

— Hai, hai, repede, hai, îl zori profesorul.

Se sui. Îi tremurau toți mușchii, iar picioarele zvîcneau ca după o mare oboseală. I se păru că alunecă și vru să prindă bîrna cu mîna, dar era și mai rău așa. Făcu cîțiva pași aproape în neștire. Nici nu știu cum nimeri iar pe pămînt. Călca apăsat, își șter-

ELEV FRUNTAŞ

Mic de statură, blond, cu o privire copilăroasă, Opaiţ Ion pare încă un pionier.

Cu doi ani în urmă nu se hotărîse încă ce şcoală să urmeze mai departe. Era în clasa a VII-a. Cîţiva colegi îl îndemnau spre şcoala medie, dar pe Ion îl atrăgea atelierul mecanic al unchiului Emil. Venea des aici. Îi plăcea meseria de mecanic.

Toamna, părăseşte comuna natală Şercaia, din raionul Făgăraş, şi dă examene la şcoala de meserii din Mediaş. Acum îl găsim în anul al II-lea la secţia lăcătuşi de la această şcoală.

Notele? Catalogul răspunde: „Tehnica" — 10, „Desenul tehnic" — 10, „Practica meseriei" — 10, „Matematica" — 9, şi aşa mai departe. Şi dacă ne gîndim că în primele şapte clase nu a avut pe toată linia rezultate atît de bune, meritul lui Opaiţ Ion este cu atît mai mare.

Explicaţia acestor succese? Dragostea pentru meseria aleasă, credem noi, l-a făcut mai stăruitor, l-a îndemnat să-şi folosească mai mult voinţa, puterea lui de muncă. Pentru că, Opaiţ Ion nu este numai fruntaş la carte, ci şi în îndeplinirea sarcinilor de utemist şi de conducător al organizaţiei U.T.M. pe an. El face de asemenea parte din cercul foto al şcolii; îl preocupă inovaţiile. Într-o zi lucra la o maşină de găurit. Mînuind manivela i s-a părut că, în timpul cît găureşte, axul maşinii — dacă i s-ar adăuga un mic resort — ar putea să întoarcă automat, şi lucrul ar merge mai repede. A făcut desen, schiţe. Acum experimentează. Cărţile şi revistele din care se documentează sînt: „Lăcătuşul mecanic — montator", „Învăţămîntul profesional şi tehnic", „Ştiinţă şi tehnică" şi altele.

Iată deci, un elev fruntaş, care, asemenea multor tineri din patria noastră, se pregăteşte cu seriozitate şi temei să devină muncitor cu o înaltă calificare.

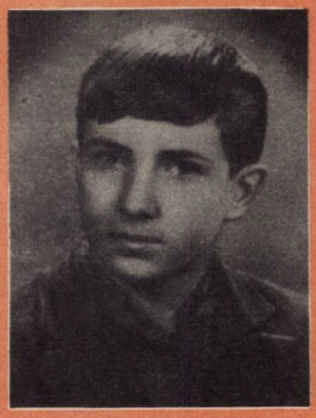

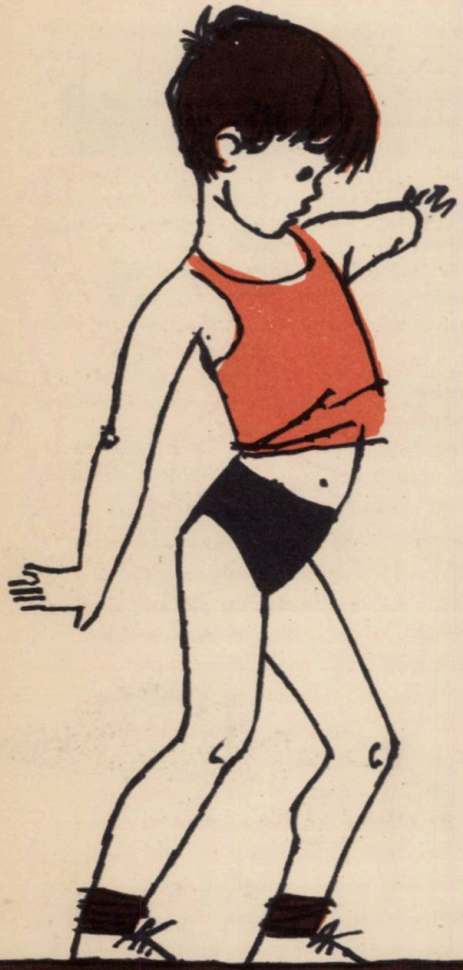

gea nasul şi iar bătea pămîntul cu picioarele. Ceilalţi băieţi rîdeau, dar el nu se supără, era fericit: încercase să se suie pe bîrnă şi chiar se suise şi mersese pînă la capăt.

*

Seara, ai casei plecară în vecini, la televizor, şi Alexandru, nemaiavînd ce face, după terminarea lecţiilor, se lungi pe pat. Stătu aşa, cu mîinile sub cap, mult timp, fără să-adoarmă. De pe peretele din faţă îl priveau, din fotografie, cei patru eroi dragi. Se gîndi la ei, în treacăt, şi se lăsă iar în voia acelei stări de fericire pe care o încercase în ora de gimnastică şi pe care nu şi-o lămurise încă. Ea rămăsese în el şi acum se aşeza trainic şi moale ca zăpada. Ziua îi păru deosebită lui Alexandru, fără să înţeleagă de ce şi el voia să păstreze ceva din ziua aceasta. Şi-o aminti, cu stăruinţă, clipă cu clipă, proaspătă încă, şi descoperi, dintr-o dată, luminat, că astăzi făcuse tot ceea ce trebuia să facă. Pentru prima oară dusese la capăt tot ceea ce avea de făcut într-o zi. Mîine nimic nu avea să-l mai tragă înapoi, spre ieri, nici un lucru nu-l va apuca de mînecă, mustrător: „De ce m-ai amînat?"

El ştia: aşa făcuseră şi Gagarin, şi Titov, şi Nikolaev, şi Popovici, nu mai era nici o îndoială că aşa: în fiecare zi făcuseră pe Pămînt tot ce aveau de făcut. Şi cînd plecaseră în Cosmos nimic nu le putea spune: „De ce m-aţi trecut cu vederea?" Ei veniseră înapoi fericiţi fiindcă făcuseră tot ce trebuia făcut, oricît a fost de greu, foarte bine şi la vreme.

Adormi repede. Părinţii îl găsiră adîncit în somn.

— Ce-o fi visînd? se întreba mama. Uite-l ce încruntat e...

— De-ale lui, zise tatăl. Creşte...

... C. 500, cu astronava lui albastră, părăsea Luna, îndreptîndu-se, pentru prima oară, spre Saturn. Într-acolo ducea o bîrnă lungă pe care cosmonautul trebuia să meargă cu orice preţ.

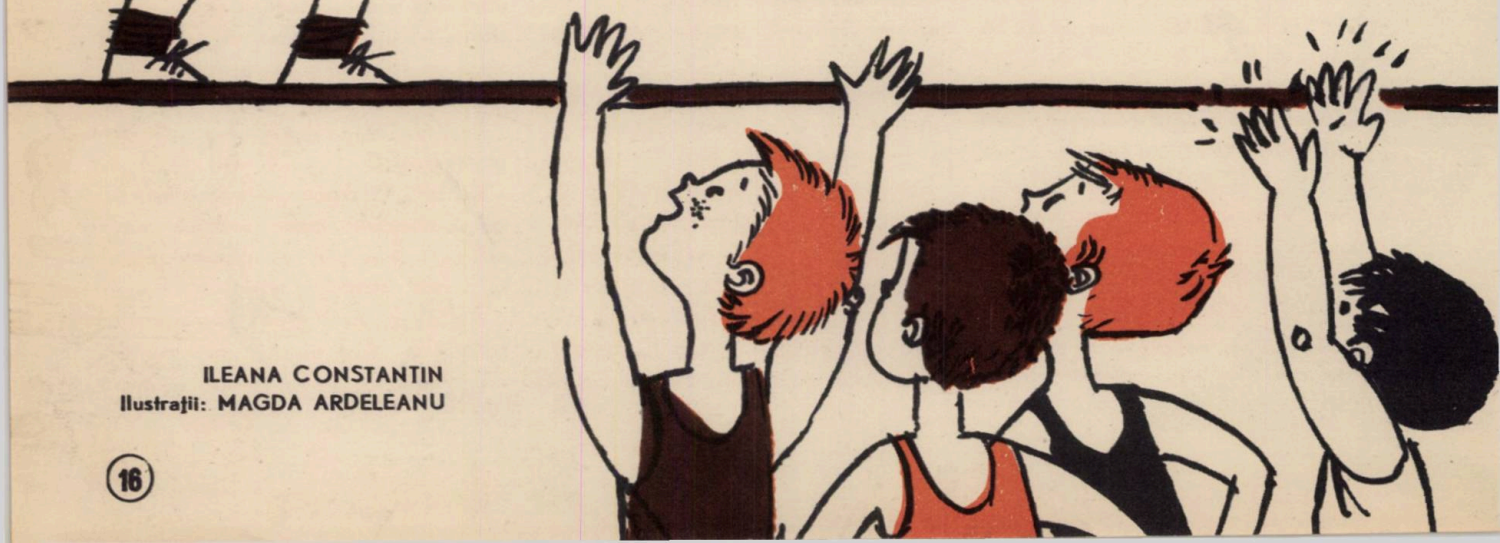

ILEANA CONSTANTIN
Ilustraţii: MAGDA ARDELEANU

Cîte ceva despre STUPĂRIT

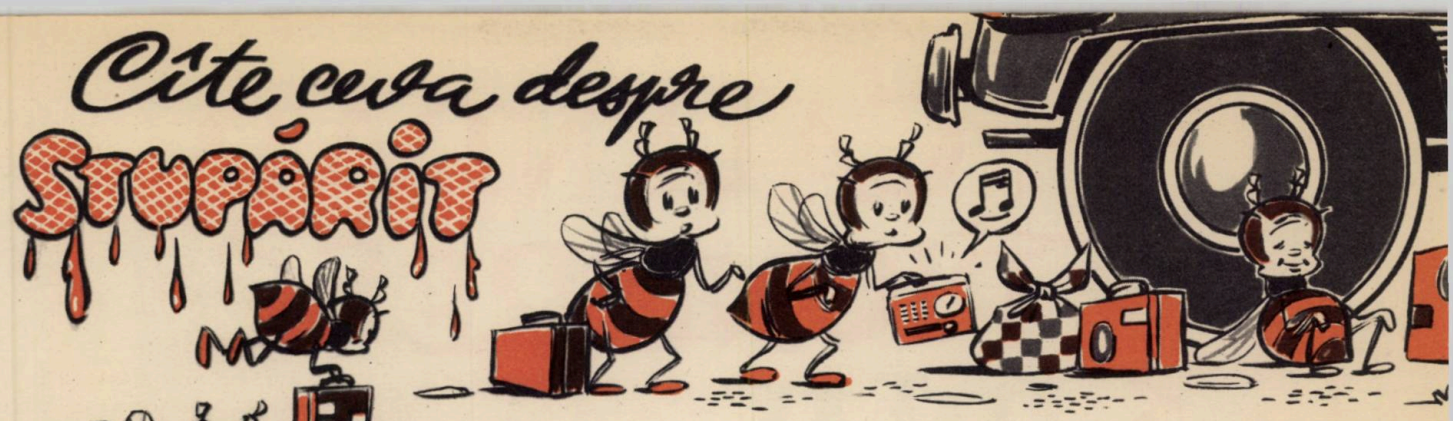

Mierea dulce şi parfumată, pe care harnicele albine o prepară din nectarul florilor, este folosită de om din cele mai vechi timpuri. Aşa-numitele plante melifere — plante bogate în nectar — sînt răspîndite pe tot cuprinsul ţării. Stuparii au observat însă că pot obţine mai multă miere şi ceară ducînd stupii în preajma locurilor unde astfel de plante se găsesc în plină înflorire. Specialiştii au stabilit chiar şi cîtă miere se poate strînge de pe un hectar cu diferite plante. Este interesant de ştiut că un hectar de salcîm alb asigură o producţie de 1 750 kg de miere, iar teii de pe aceeaşi suprafaţă 1 000 kg. Bogate în nectarul lor dulce sînt şi facelia, o plantă care se cultivă anume pentru albine, sulfina albă şi multe dintre plantele cultivate de om.

Să ne oprim asupra florii-soarelui. De pe 1 hectar cultivat cu această plantă, albinele pot strînge 30-50 kg de miere. S-ar părea că este puţin. Să ne gîndim însă că această cantitate se poate strînge de pe sute de mii de hectare. Pe lîngă că ne dau miere şi ceară, albinele contribuie la polenizarea multor culturi agricole, cum este şi floarea-soarelui, ceea ce duce la obţinerea unei cantităţi mai mari de seminţe. Albinele transportate în locurile unde există floarea-soarelui contribuie la creşterea producţiei de seminţe cu 30-40 la sută. Ele fac să crească producţia de fructe a pomilor roditori cu 50-60 la sută. Aceasta înseamnă că se obţin multe milioane de kilograme de seminţe şi fructe datorită albinelor. Iată de ce stupăritul pastoral, care înseamnă transportul stupilor în apropierea plantelor melifere înflorite, s-a răspîndit mult în ţara noastră.

Gospodăriile colective din Ruşeţu, regiunea Galaţi, Gh. Lazăr, regiunea Bucureşti, şi multe altele, care transportă stupii cu camioanele spre bazele melifere, obţin mari venituri băneşti. Transportul albinelor se face cu multă atenţie pentru a nu stingheri viaţa normală a stupului.

De aceea, transportul se face noaptea sau dis-de-dimineaţă, înainte de răsăritul soarelui. Cei care vor îndrăgi îndeletnicirea frumoasă de apicultor vor putea afla multe alte lucruri interesante despre stupăritul pastoral.

Ing. C. BORDEIANU
Ilustraţii: DURES

PĂŞUNILE - IZVOR DE BOGĂŢIE

Pajiştile întinse smălţuite cu flori, care ne încîntă privirea, au o mare însemnătate pentru hrana animalelor. Ele constituie un izvor principal de materie primă pentru producţia de lapte, carne, ouă, lînă. Din fiecare 5 kg de iarbă folosită în hrana vacilor se poate obţine un litru de lapte.

Este interesant şi important să ştim că putem influenţa foarte mult creşterea ierburilor de pe pajiştile naturale. De aceea, sute şi sute de utemişti şi pionieri din regiunile Crişana, Hunedoara, Cluj, Argeş, Ploieşti, Bacău au făcut mii de ore de muncă patriotică pentru îmbunătăţirea păşunilor. Ei au dat o mînă de ajutor la strîngerea pietrelor, curăţirea de buruieni şi scaieţi, care stinghereau creşterea ierburilor. Exemple asemănătoare sînt multe şi în alte regiuni ale ţării.

De ce este important acest lucru? Să facem o mică socoteală. În ţara noastră există patru milioane hectare de păşuni şi fîneţe naturale. Dacă prin lucrările de îmbunătăţire creşte producţia medie de iarbă cu numai 1 000 kg la hectar se realizează nutreţuri verzi suficiente pentru a obţine o producţie de 800 milioane de litri de lapte. Un adevărat izvor de lapte, bogat în proteine, vitamine, săruri minerale şi alte substanţe nutritive, care stau la baza alimentaţiei oamenilor.

Sute de gospodării de stat şi gospodării colective arată că producţia de iarbă la hectar poate spori cu 5 000 — 10 000 kg şi chiar mai mult dacă se face curăţirea de buruieni, scaieţi şi mărăcinişuri.

La această acţiune, pionierii şi şcolarii pot participa în număr cît mai mare. Prin munca lor, ei dau un preţios ajutor G.A.S. şi G.A.C. pentru sporirea producţiei de iarbă şi deci de lapte. Acţiunea de curăţire a păşunilor se desfăşoară în toate anotimpurile, aşa că ajutorul vostru, dragi prieteni, este oricînd binevenit.

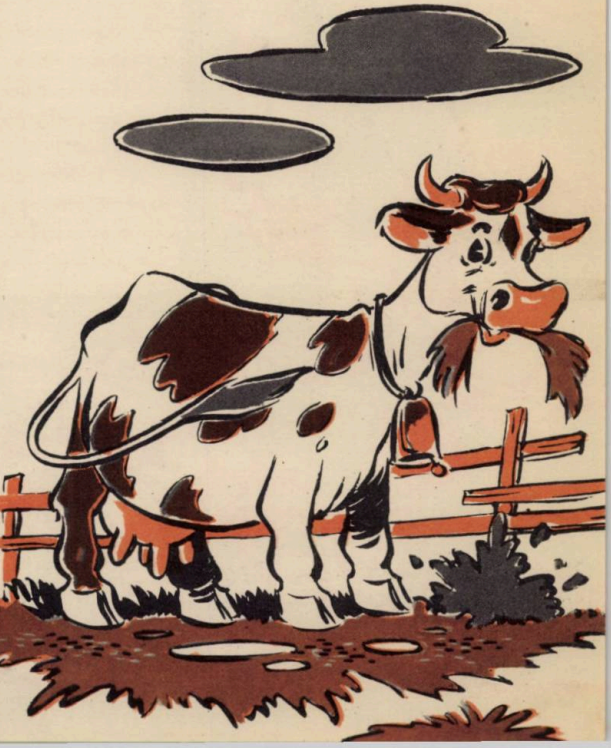

CALENDAR PIONIERESC

IULIE

Cum să ne petrecem cît mai bine vacanța? Iată întrebarea la care ne-am propus să răspundem în acest calendar.

Taberele locale

În „taberele locale", mulți dintre voi v-ați petrecut vacanța și în anii trecuți. Scopul lor este să vă procure, celor care rămîneți acasă, o vacanță plăcută, plină de bucuriile excursiilor, ale drumețiilor, să vă dea prilejul să vă cunoașteți ținutul natal și să învățați lucruri folositoare. Tabăra locală se instalează pe cît posibil în afara școlii, într-o poiență, în corturi, într-o pădurice etc. Programul de activități al taberei locale se va axa pe acțiuni ce se vor duce în afara taberei; excursii, plimbări, manifestări sportive, jocuri în aer liber, ajutor dat gospodăriei agricole colective etc.

Să vedem acum care sînt activitățile ce pot fi înscrise în programele de activități ale taberei locale?

Activități în tabără

Excursiile și drumețiile alcătuiesc una dintre cele mai îndrăgite preocupări de vacanță la care trebuie antrenați toți pionierii și școlarii. Felul în care se organizează o excursie din punct de vedere tehnic este înfățișat în suplimentul revistei noastre din luna aprilie, pe care credem că îl are la îndemînă orice colectiv de conducere. Ceea ce vrem să subliniem aici este că în excursii trebuie antrenați pionieri care, în școală, au activat la diverse cercuri pionierești. O mare extindere au luat-o cercurile fotografilor amatori. Posesorii de aparate foto vor putea fi folosiți pentru a marca clipele cele mai frumoase petrecute în excursie. Cele mai bune fotografii vor fi puse în jurnalul unității. Fotografiile care înfățișează aspecte din realizările patriei noastre vor putea fi trimise în cadrul concursului „Să ne cunoaștem patria" organizat de revista noastră. Fotografii amatori se vor putea perfecționa, urmărind cursul fotografului amator publicat în numerele din aprilie, mai și iunie ale revistei noastre.

Micii naturaliști vor avea cel mai bun prilej să alcătuiască ierbare și insectare, pe care să le dăruiască școlii.

Cei pe care îi pasionează geologia vor avea, la rîndul lor, posibilitatea să alcătuiască pietrare utile pentru școală... Și, cine știe, să facă chiar vreo descoperire geologică importantă. Cei pe care îi pasionează istoria patriei noastre, culegătorii de folclor, vor putea folosi excursiile pentru a aduna materiale interesante. O parte din materialul adunat (modele de costume din diferite regiuni, strigături, cimilituri, folclor nou, desene etc...) îl vor putea trimite la concursul „Să ne cunoaștem patria".

Un gen de excursie care poate fi organizat atît la sat cît și la oraș este excursia pe biciclete. Excursioniștii posesori de biciclete își vor alege dinainte un traseu avînd o serie de obiective: vizitarea capitalei de raion sau regiune, turul raionului, vizitarea unor obiective industriale, gospodării colective, S.M.T. etc. Grupul de excursioniști trebuie să-și aleagă o conducere din rîndul celor mai buni și experimentați cicliști. Este necesar ca pionierii să solicite pe tovarășii profesori sau instructori să-i însoțească în excursia lor. O asemenea excursie poate dura o zi sau două. Va trebui, în acest caz, să se pregătească condițiile de cazare (dormit, mîncat) pentru popasul de noapte.

Să trecem acum la un gen de tabără care sîntem siguri că v-ar pasiona. Este vorba de *tabăra în corturi*.

Aceasta se poate instala pe malul unei ape, într-o poiență din pădure. Corturile se pot confecționa, dacă există posibilități, dintr-o pînză mai groasă care va fi întinsă pe un schelet

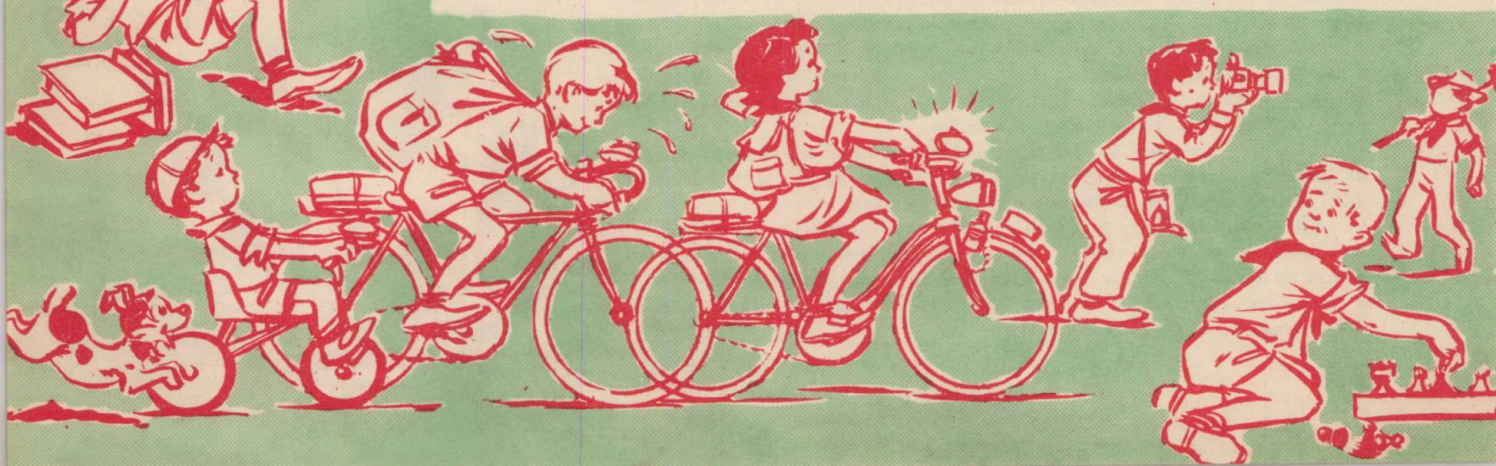

corespunzător de lemn. Activitatea taberei poate fi deosebit de interesantă, cuprinzînd vîslitul, pescuitul (bineînțeles, pe bază de permis), înotul, jocuri de orientare, excursii în pădure, focuri de tabără etc. Această tabără în corturi va fi și mai interesantă dacă veți construi și telefonul pe care vi-l înfățișăm în prezentul număr al revistei noastre.

Sport

În cadrul taberei locale, una dintre cele mai îndrăgite manifestări va fi, fără îndoială, sportul.

Se pot organiza spartachiade ale taberei pe un timp mai îndelungat. Instrucțiuni de specialitate în ceea ce privește tehnica organizării unor spartachiade le puteți găsi în suplimentul nostru din luna aprilie. La manifestările sportive din tabără, mai putem adăuga și învățarea înotului, a canotajului, mici concursuri nautice, jocuri de apă etc.

În tabără aveți prilejul să vă antrenați la probele prevăzute în tetratlon (100 m viteză, aruncarea cu mingea, săritura în înălțime și săritura în lungime). Probe pentru care se pregătesc mii de copii din țara noastră. În general, practicarea sportului în vacanță și mai ales a atletismului va duce la oțelirea organismului vostru, vă va da noi puteri în vederea viitorului an școlar.

Îmbogățirea cunoștințelor

Atît în tabără cît și în zilele în care nu se duce activitate de tabără există posibilitatea de a vă îmbogăți cunoștințele. Este vorba de vizionarea în colectiv sau individual a unor spectacole (film, teatru) și, mai ales, despre lectură. Bibliotecile sătești, precum și cele ale taberelor vă stau la dispoziție. Puteți organiza discuții interesante despre spectacole și despre cărțile pe care le-ați citit. Se pot, de asemenea, organiza șezători literare, concursuri literare sub forma: „Ghicește, după text, opera și autorul", „După descriere spune unde găsești acest personaj" etc. Este bine să vă alcătuiți caiete în care să vă treceți impresii asupra unor cărți care v-au plăcut mai mult. Drept îndrumar pentru lectura voastră în timpul vacanței, folosiți recomandările și prezentările de cărți pe care le găsiți în fiecare număr al revistei noastre

La sate și la orașe

Ca și în timpul anului școlar, în vacanță vă veți putea face folositori în gospodăriile agricole colective. Veți putea participa la strîngerea spicelor, la culesul fructelor, la grădina de zarzavaturi, la îngrijirea stupilor (pentru școlile care au stupi), la îngrijirea păsărilor din gospodărie etc. Colectivul de conducere va trebui să organizeze pe tot timpul vacanței îngrijirea lotului experimental, ca plantele să nu fie înăbușite de bălării. Alte unități au colț viu; va trebui deci ca, pe rînd, pionierii să se îngrijească de animalele de la colțul viu. Multă atenție trebuie dată creșterii viermilor de mătase. Va trebui asigurată cantitatea de frunză de dud necesară mai ales perioadei premergătoare închiderii viermilor în gogoși. O importantă acțiune pionierească este curățirea izlazurilor. Această acțiune poate fi preluată în întregime de către unități și detașamente pe tot parcursul vacanței. Organizați întreceri pentru cea mai mare suprafață de izlaz curățită. Îndrumări în această privință găsiți chiar în numărul de față. Înștiințați redacția de succesele pe care le-ați obținut, spre a putea fi popularizate.

Totodată plantați pe orice loc viran, printre pomi, în ogrăzile voastre, plante ce pot fi folosite ca furaj, pentru șeptelul gospodăriei colective.

Nu lăsați în părăsire puieții plantați în toamna trecută sau în primăvară.

La orașe, va continua acțiunea de colectare a fierului vechi, de îngrijire a monumentelor, a spațiilor verzi, a grădinilor din fața școlii. La orașe și la sate se înalță noi clădiri, blocuri și cartiere. Este o datorie de onoare a tuturor detașamentelor și unităților să contribuie la menținerea în bună stare a acestor bunuri ale întregului popor. Îndrumări în această direcție găsiți chiar în numărul de față, precum și în numerele ce vor urma. Și în această privință vă rugăm să informați redacția despre realizările voastre.

O acțiune specială

Este vorba de colegii voștri care au rămas corigenți și urmează să se prezinte în toamnă la reexaminare. Nu-i lăsați la voia întîmplării. Învățați-i să-și organizeze programul zilnic în așa fei încît să învețe și totodată să aibă posibilitatea să ia parte la acțiunile de vacanță. Îndrumați-i să participe la orele de meditații și la consultațiile pe care le organizează tovarășii profesori în timpul vacanței.

★

Iată, dragi prieteni, cîteva dintre acțiunile pe care le puteți organiza în vacanță.

Desigur că voi veți îmbogăți sugestiile din acest calendar cu acțiuni frumoase, care vă vor procura o vacanță plină de bucurii.

Instructor de pionieri,
Victor

Cărți noi

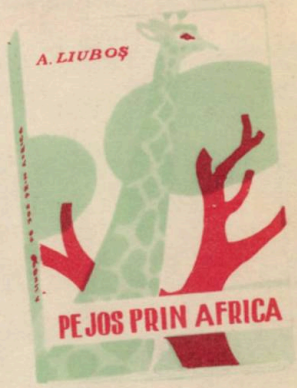

Dr. Gr. Antipa

În Piaţa Victoriei din Bucureşti, la începutul şoselei Kisselef, se află clădirea Muzeului de istorie naturală, edificiu ştiinţific, care poartă numele întemeietorului, marele savant progresist romîn Grigore Antipa.

Faima sa de muzeolog şi cercetător ştiinţific a trecut cu mult hotarele patriei.

Care a fost viaţa acestui mare om, a cărui operă ştiinţifică se ridică la peste 100 de lucrări?

Antipa s-a născut în decembrie 1867 la Botoşani. După şcoala primară, pe care o face în oraşul natal, urmează liceul la Iaşi. Antipa a fost coleg de clasă cu Emil Racoviţă şi Dimitrie Voinov, mari savanţi progresişti romîni. Ca profesori i-a avut pe Gr. Cobălcescu şi pe Petre Poni. De la Petre Poni a învăţat Antipa atît de bine fizica şi chimia, încît, ajuns la Universitatea din Jena, a fost ales chiar din anul întîi asistent în laboratorul de fizică experimentală.

Visul lui Antipa era să devină un cercetător al vieţuitoarelor, un naturalist. Încă de pe cînd era elev îi plăcea să citească cărţi şi articole despre modul în care a apărut viaţa pe Pămînt, despre stadiile de dezvoltare a animalelor, articole despre teoriile lui Darwin. Acest vis i se realizează. El pleacă la Universitatea din Jena (Germania). Acolo l-a atras vestita şcoală a lui Haeckel, mare cercetător progresist. Haeckel este unul dintre cei mai străluciţi naturalişti după Darwin. Prin studiile sale el a explicat cu multă convingere cum s-au transformat vieţuitoarele, de la apariţia lor de-a lungul erelor.

Antipa reuşeşte ca prin inteligenţa, vioiciunea şi seriozitatea sa la lucru să fie apreciat de vestitul său profesor. După 6 ani de studii la Jena, Antipa îşi trece cu un deosebit succes doctoratul, obţinînd menţiunea „excepţional", apreciere pe care marele savant Haeckel nu a acordat-o decît de trei ori în toată cariera sa de o jumătate de veac. Lucrarea de doctorat a lui Antipa este consacrată unor specii de meduze, animale splendide, în formă de umbrelă, gelatinoase, transparente sau delicat colorate în cele mai frumoase nuanţe de roz, violet etc. El şi-a însoţit lucrarea de desenele executate cu un talent de mare artist.

În 1892 se reîntoarce în ţară, deşi profesorul său Haeckel îl alesese asistent la Universitatea din Jena.

CEL MAI MARE MUZEOLOG AL ŢĂRII

Întors în ţară, Antipa îşi pune întrebarea în ce direcţie şi-ar putea îndrepta paşii spre a-şi satisface pasiunea pentru cercetările biologice, pentru legarea acestor cercetări de practică.

Iată însă că i se iveşte prilejul de a fi numit director al colecţiilor zoologice ale Muzeului de ştiinţe naturale şi totodată administrator al pescăriilor statului. Aşadar, de acum încolo putea face cercetări ştiinţifice, dintre care unele legate direct de practică, de ridicarea producţiei de peşte. Avea 26 de ani. De atunci şi-a închinat întreaga viaţă activităţii ştiinţifice, organizării muzeului de istorie naturală, care avea să devină unul dintre cele mai mari muzee din Europa, şi valorificării apelor noastre din punct de vedere piscicol.

De la ce a pornit Antipa în crearea unui muzeu de istorie naturală? De la cîteva animale conservate în nişte lăzi prăfuite şi uitate sub o scară a Universităţii din Bucureşti, lăzi pe care le trimisese de mult, de peste mări şi ţări, un romîn originar din Răşinari, doctorul Ilie Mitrea. În afară de aceste lăzi, Antipa mai avea şi ceva material adunat în explorările sale pe Marea Neagră şi încă unele materiale obţinute prin schimb de piese de la marile muzee din Europa. Mai avea la dispoziţia sa şi colecţiile cabinetului de curiozităţi, întemeiat în 1832 la Spitalul Colţea. Toate acestea însumau abia 1 269 de piese.

Pînă la Antipa, animalele erau prezentate în muzee în borcane sau în stare uscată, împăiate. De aceea vizi-

Muzeul de istorie naturală „Gr. Antipa" din Bucureşti

tatorul avea impresia de ceva mort şi nu putea face uşor legătura dintre animal şi mediul înconjurător. În muzeul organizat de Antipa însă animalele sînt expuse în mediul lor de viaţă (în diorame), aşa cum sînt ele în natură: ursul polar printre gheţuri, capra neagră pe culmi prăpăstioase etc. Această metodă de prezentare i-a dus faima de muzeolog în toată lumea.

Unul dintre cei mai apropiaţi prieteni ai lui Antipa, profesorul universitar C. Motaş, povesteşte că vizitînd un mare muzeu din Berlin, a admirat cîteva vitrine pentru modul lor de prezentare. La cuvintele sale de laudă, i s-a răspuns că nici nu se putea să fie altfel, deoarece au fost executate şi aranjate sub îndrumarea profesorului Antipa. Aceasta ne arată că faima de muzeolog a lui Antipa trecuse hotarele.

Grigore Antipa a reuşit ca pînă la sfîrşitul vieţii să strîngă în muzeu peste 200 000 de exponate. Şi toate acestea le-a realizat numai prin munca sa. Autorităţile vremii nu i-au acordat nici un sprijin, nu s-au interesat niciodată de condiţiile în care se dezvoltă muzeul. Ca să poată spori colecţiile, marele om de ştiinţă a fost nevoit să-şi cheltuiască tot ce cîştiga, toate veniturile sale. El a murit sărac.

Din nefericire, numai la cîteva luni de la moartea lui (9 martie 1944), această comoară a fost distrusă de bombardamentul hitlerist din 24 august 1944. Muzeul a fost grav avariat de şase bombe. Aproape toate vitrinele au fost făcute ţăndări, nenumărate piese au fost distruse în întregime. Urmaşii lui Antipa, întreg personalul muzeului, au muncit cu o rîvnă şi devotament vrednice de laudă, pentru refacerea moştenirii lăsate de el, operă la care marele savant ţinuse atît de mult.

EMINENT SAVANT ŞI PATRIOT

Ca om de ştiinţă, Antipa şi-a cîştigat un renume în lumea întreagă. Toată viaţa a muncit neobosit. Chiar în noaptea în care a murit lucrase pînă tîrziu la un raport asupra Dunării. El s-a ocupat de studiul problemelor legate de regiunea inundabilă a Dunării, Deltei şi Mării Negre. A folosit toată energia şi capacitatea sa de a organiza şi valorifica bogăţiile piscicole ale apelor noastre. Despre vasta operă ştiinţifică a lui Antipa nu se poate vorbi în cîteva pagini. Iată doar un exemplu pentru felul cum înţelegea Antipa să pună cercetările sale ştiinţifice în slujba poporului. Prin studiu, el a observat că uneori este mai scăzută cantitatea de peşte din apele Dunării. Studiind această problemă, el a propus săparea unui canal lung de 27 km (Canalul Dunavăţ) între lacul Razelm şi Dunăre. Prin aceasta s-a realizat o creşterea a producţiei de peşte a lacului de la 400 000 anual la peste 3 500 000 kg. Lucrările lui Antipa au avut un răsunet considerabil în întreaga lume. Anumite metode şi norme relative la pescuit au fost aplicate cu succes în marile pescării din Uniunea Sovietică şi de pe cursul inferior al fluviului Illinois (S.U.A.).

În faţa dioramei pe care o vedeţi, vizitatorii muzeului trăiesc emoţia acestei scene

Cel care lupta pentru valorificarea bogăţiilor din apele patriei noastre îşi dădea seama că aceste avuţii sînt folosite de o mînă de exploatatori, îşi dădea seama că cei care muncesc abia au cu ce-şi ţine zilele. La lumina felinarelor din cherhanale, savantul citea cu multă amărăciune jalbele pescarilor cu faţa tăbăcită de soare şi vînt. El vedea cum proprietarii, în schimbul bărcilor, plaselor şi al uneltelor pe care le închiriau pescarilor, luau jumătate din produsul muncii acestora. Restul peştelui rămas pescarilor îl cumpărau tot negustorii pe nimica toată. Cei care înfruntau furtunile pe ape nu se alegeau din munca lor decît cu sărăcia. Ca să-i ajute, Antipa umbla pe la autorităţi, cerînd fonduri pentru pescari ca să-şi poată cumpăra uneltele necesare pescuitului şi bărcile pentru transport. El a propus pescarilor, pentru a scăpa de exploatarea negustorilor, să-şi vîndă în comun peştele şi tot în comun să-şi cumpere cele necesare pescuitului. Astfel, Antipa căuta, după puterile lui, să se apropie de pescari, să-i ajute.

Bazîndu-se pe cercetarea ştiinţifică, el a reglementat pescuitul în toate apele ţării, stabilind regulamente de pescuit, legi, servicii speciale. Toate măsurile preconizate de Antipa, care ni se par nouă astăzi fireşti, acum jumătate de veac erau cu adevărat revoluţionare. Acţiunile propuse de el pentru îmbunătăţirea vieţii pescarilor i-au atras ura mai marilor zilei, în ale căror interese cercetările savantului loveau fără cruţare. În nenumărate articole din ziare, presa vremii îl ataca cu furie.

Rar om de ştiinţă care să fi fost, în schimb, înconjurat cu atîta dragoste din partea celor mulţi. Însă abia în anii regimului de democraţie populară s-au împlinit ideile formulate cu 60 de ani în urmă de către Antipa.

Urmaşii săi continuă cu entuziasm opera începută de el.

Nicicînd muzeul, pentru care Antipa a făcut atîtea sacrificii, nu a fost mai mult îmbogăţit cu exponate decît în anii regimului de democraţie populară. Nicicînd muzeul nu a avut mai mulţi vizitatori ca în anii noştri (peste 200 000 de vizitatori anual). Din toate colţurile ţării oamenii muncii vin să admire dioramele, executate, cu atîta trudă, sub conducerea lui Antipa, exponatele adunate de el.

Viaţa lui Grigore Antipa este un model de cinste, abnegaţie, patriotism. Partidul şi guvernul nostru dau o înaltă preţuire oamenilor de ştiinţă care şi-au pus munca în slujba poporului. Acţiunea de valorificare a operei marelui savant progresist şi patriot Grigore Antipa este înconjurată astăzi cu toată atenţia.

ELENA MANTU

ULTRA

Pornind de la o mică întîmplare

Vara trecută îl însoțeam pe Petrișor, elev în clasa a VII-a, într-o vizită pe care acesta o făcea bunicului său. Stăteam cu el și cu bătrînul pe o bancă în fața casei, pe înserate. Era înnorat și se întunecase tare. Deodată, un fosnet spintecă văzduhul drept deasupra capetelor noastre și un fîlfîit de aripi se auzi atît de aproape încît parcă le simțeai bătaia. Din întuneric se auzi glasul bătrînului care rîdea de Petrișor. Înspăimîntat, acesta se refugiase la pieptul bunicului său. „Ia uită-te, ia te uită... Un băiat atît de mare se sperie de un liliac, o vieţuitoare micuță! — l-am dojenit eu. Liliacul își are și el vizuina în găurile din zidul cel vechi și pleacă la vînătoare de musculițe".

— Dar dacă ne nimerea cu ghearele în ochi?

— Nu se întîmplă asta, n-ai teamă. El zboară precis și prinde musca în zbor, așa, pe întunericul ăsta. Cînd vom ajunge la București am să-ți arăt un album și vei afla mai multe despre aceste lucruri.

De la lilieci la scufundarea vasului „Titanic"

Au trecut mai multe luni. Credeam că Petrișor uitase întîmplarea. Dar de unde. Într-o duminică, cînd l-am întîlnit, m-a rugat să-mi împlinesc făgăduiala.

Petrișor s-a așezat aproape de mine, a luat albumul pe genunchi, și în timp ce-l răsfoia eu îi explicam...

...Îndemînarea liliacului frămîntă de multă vreme pe învățați. Uite fotografia aceasta. Înfățișează pe savantul italian Spallanzani, care, acum vreo 160 de ani, a studiat zborul liliecilor. Le acoperea ochii și observa că ei zboară cu aceeași precizie. Chiar orbi, ei nimereau perfect drumul. Dar dacă le astupa urechile, liliecii se izbeau de toți pereții. Așadar, liliecii se ajută de urechi în zborul lor. Dar cum? Nu se aude nici un zgomot de la peretele pe care ei îl evită. Cine trimite atunci semnalele care îi avertizează și-i fac să schimbe direcția atunci cînd în fața lor se află un obstacol? Problema a rămas pe atunci nerezolvată. Să-ți mai spun ceva în legătură cu aceasta. Este vorba de vasul „Titanic". Era cel mai mare vapor de pe vremea mea. S-a scufundat izbindu-se de un ghețar plutitor, apărut pe neașteptate în calea lui, și care a intrat în tăbliile groase de oțel ale vaporului, ca un cuțit în pîine... S-au înecat multe sute de oameni... Aceasta din cauză că nu existau pe atunci aparate care să semnalizeze de la distanță existența unor obstacole. Oamenii au cercetat această problemă și au încercat s-o rezolve. Una dintre aceste rezolvări se bizuie pe proprietățile unui mineral bine, cunoscut: cuarțul. Curentul electric îl face să se dilate ușor și să revină la loc cu o mare iuțeală: de zeci de mii de ori pe secundă. Vibrînd, produce undele sonore pe care le cunoașteți din fizică, însă de o frecvență cu mult mai mare, încît urechea omului nu le percepe. Acestea sînt ultrasunetele.

Și acum să revenim la lilieci și alte animale.

Liliacul, cînd zboară, scoate un sunet pe care urechea noastră nu-l poate prinde, dar urechea liliacului da. Cînd undele acestui sunet dau de un obstacol în aer, de exemplu un copac, un perete, o musculiță, ele se întorc înapoi, se reflectă, ajung la liliac și-i dau de știre. În afară de liliac, mai sînt și alte vieţuitoare care au această însușire. Iată o specie de delfin care se folosește de zgomote în navigația lui sub apă. Sau așa-numita „pasăre unsuroasă". (Aceasta face niște cuiburi pe care le unge cu o grăsime pe care o fabrică ea însăși.) În peștera Guacharas sînt mii de asemenea păsări care se orientează în adîncurile de kilometri ale grotei pe un întuneric complet. Și ele folosesc ultrasunetele.

Iată deci dezlegarea misterului în ceea ce privește orientarea unor animale pe întuneric.

Și acum, iată ce au izbutit oamenii

Oamenii au creat instrumente cu ajutorul cărora pot provoca vibrații de mii de ori mai fine decît cele ale liliacului, de un miliard de ori mai puternice. Se poate spune că nu există capitol din știință și tehnică în care ultrasunetele să nu fie folosite. Sub pămînt, în aer, în apă, peste tot aplicațiile ultrasunetelor se numără cu miile. Să începem cu adîncurile pămîntului. Cu ajutorul undelor trimise prin aparate speciale se pot descoperi zăcăminte de petrol și de metale, se stabilesc, punctul exact și adîncimea unde se află ele, și încep săpăturile. Aceasta ușurează imens munca omului, căci vă închipuiți ce armată uriașă de oameni ar trebui să scurme solul ca să nimerească în întinderile de sute de kilometri și în adîncuri de sute de metri locul în care se află bogățiile minerale, „piinea industriei". Aceasta o fac ultrasunetele. Cînd în mină — din cauza săpăturilor — se string grămezi uriașe de praf, care fac imposibil lucrul, tot ultrasunetele ajută la „gonirea" acestuia. Praful este coagulat cu ajutorul unor instalații speciale.

Fumuri supărătoare, ceturi îmbîcsite pot dispărea tot cu ajutorul ultrasunetelor. Cînd minereul scos din adîncuri

CURIOZITĂȚI — curiozități — CURIOZITĂȚI — curiozități — CURIOZITĂȚI

Cine nu a citit povești în care era vorba de zmei cu două, trei sau chiar mai multe capete? Iată că acum s-a găsit un pui de șarpe boa cu două capete.

Acest monstru a fost găsit de un fermier american în apropierea orașului Delfi (statul Kansas). Capetele lui se bifurcau la o distanță de aproximativ 2 cm și jumătate de la ceafă.

Acum acest șarpe se află în muzeul Universității statului Kansas.

În căutarea celor mai economice și aerodinamice forme de aeronave, constructorii de avioane au propus... suprimarea fuzelajului. Un asemenea proiect de aeronavă destinată transportului a 250-300 de pasageri, în loc de fuzelaj, va avea o aripă în formă de triunghi. Pasagerii vor lua loc în cabinele aflate în această aripă, avînd totodată o vizibilitate excelentă.

Pisica — izvor de... energie electrică

Dacă mîngîiem cu mîna blana unei pisici, obținem energie electrică. Un fizician a reușit să măsoare puterea acestei energii electrice. Pentru a aprinde un bec de 15 lumini, un om trebuie să mîngîie în același timp... 1 500 000 000 de pisici.

SUNETELE

ajunge în uzinele unde este prelucrat, ultrasunetele ajută la controlul operațiilor, ele pătrund în tainele din adîncul piesei metalice, arată cu precizie unde sînt defectele. Tehnicianul, cu casca la ureche, ascultă „raportul" pe care-l dă aparatul care cercetează o bară de oțel cu ajutorul ultrasunetelor. Acolo unde se află o crăpătură cît de mică ele dău de știre. În produsele lucrate în oțel putem scormoni cu ultrasunetele pînă la 10 metri adîncime în metal.

Ultrasunetele sînt puse la treabă

Ultrasunetele găuresc, de pildă, cu mare finețe, o piesă metalică sau materiale foarte dificile, cum este sticla sau ceramica. Sudarea maselor plastice, aceste materiale pe care le vedem răspîndindu-se tot mai mult în toate ramurile producției, se face foarte bine cu ajutorul ultrasunetelor. Cînd e vorba de metode rapide de control, tot ultrasunetele sînt folosite. Iată, locomotiva așteaptă nerăbdătoare să pornească la drum; tehnicianul face un rapid control al pieselor importante ca să nu aibă surprize pe drum.

În întinderile de necuprins ale adîncurilor din mări și oceane ultrasunetele au pătruns cu succes. Pescarii pot găsi locul unde se ascund bancuri mari de pește fără a rătăci zile întregi pe mare: aparatele care folosesc ultrasunetele le descoperă imediat.

În medicină și chirurgie sînt folosite mii de aplicații ale ultrasunetelor. Cu ajutorul lor se pot descoperi periculoasele umflături (tumori) ascunse sub țeastă, acolo unde este primejdios și dificil să se umble cu alte mijloace de examinare. Ba chiar ultrasunetele au început să ia locul bisturiului.

Și cîte altele nu s-ar mai putea spune despre aplicațiile ultrasunetelor în industria chimică, în cea textilă, în industria alimentară, în industria cimentului, în sistemele de alarmă care anunță apariția unei flăcări și sute de alte deosebit de rodnice folosiri.

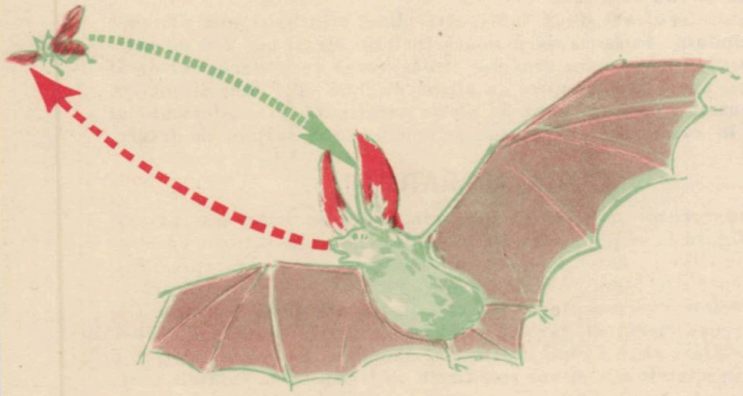

★

Iată! Am pornit de la liliac. Cine nu știe cîte superstiții erau legate de lilieci, de cucuvele sau de unele fenomene ale naturii. Omul însă, însușindu-și știința, a dat explicație acestor fenomene. Și nu numai atît; cu ajutorul aparatelor a izbutit să folosească multe din fenomenele naturii, să le reproducă și să le dirijeze spre folosul său. Astfel, omul, ajutat de știință, este atotputernic, nu mai crede în tot felul de superstiții, nu mai este stăpînit de credințe naive.

I. SABETAY

ȘTIAȚI CĂ...

...Cea mai dulce plantă este Eupatorium Rebaudinaum, care crește în Paraguay? Sucul obținut din ea este de 300 de ori mai dulce decît zahărul. O singură picătură este suficientă pentru a îndulci un pahar de ceai sau cacao.

...Florile se pot conserva? Prin congelare și ținere sub vid s-au putut păstra timp de un an trandafiri. După decongelare au reînflorit în trei zile.

...Somnul cel mai adînc îl au fluturii? Unele specii de fluturi, cufundați în somnul lor de 14 ore, pot fi transportați la mari distanțe cu floarea sau tulpina de care sînt agățați fără să se trezească.

...Primele termometre nu foloseau mercurul, ci spirtul din vin? Ele indicau foarte aproximativ temperatura, necunoscîndu-se pe atunci nici împărțirea în grade. Primul termometru cu spirt de vin a fost construit în 1658 la Magdeburg, în Germania, de către Otto von Guericke.

...Jocul de șah dă posibilitate unui număr de combinații atît de mare încît dacă toți locuitorii Pămîntului ar juca șah zile întregi, făcînd în fiecare secundă cîte o mutare, nu le-ar putea epuiza?

CURIOZITĂȚI — curiozități — CURIOZITĂȚI — curiozități — CURIOZITĂȚI

Mașina electronică „vorbitoare"

De curînd a fost creată o mașină electronică care produce „sintetic" sunete asemănătoare celor naturale. Ea pronunță cîteva fraze și chiar emite un cîntec simplu.

Piesele electronice ale acestei mașini reproduc principalele părți componente ale aparatului vorbirii: laringele, buzele și chiar cavitățile nazale. Comanda mașinii se face cu ajutorul circuitelor electronice, care determină modul de funcționare a acestor elemente și momentul în care trebuie să intervină fiecare dintre ele.

Această mașină a vorbirii a fost creată după ce s-au analizat sunetele naturale, studiindu-se, pe baza principiilor acusticii și foneticii, vorbirea oamenilor.

Ultravioletele contra insectelor

Se știe că insectele dăunătoare pot distruge într-un timp scurt semănături de pe mari întinderi. Oamenii de știință s-au gîndit să folosească ultravioletele în vederea distrugerii dăunătorilor. Razele ultraviolete atrag insectele pentru că sub acțiunea lor cerul este luminos. Ei presupun că dacă noaptea lîngă un ogor s-ar pune o lampă de cuarț cu mercur și filtru negru (aparat de ultraviolete) aceasta va fi o puternică momeală pentru toate insectele ce se ascund acolo. Concentrînd insectele într-un singur loc, cu ajutorul ultravioletelor, ele pot fi ușor distruse, aducîndu-se astfel un real serviciu agriculturii.

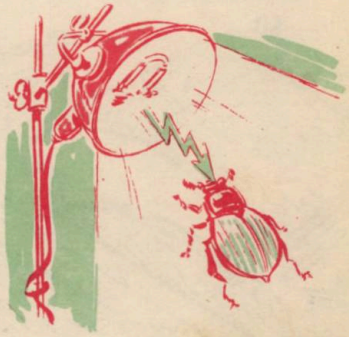

Micul tehnician

CONSTRUIȚI un telefon

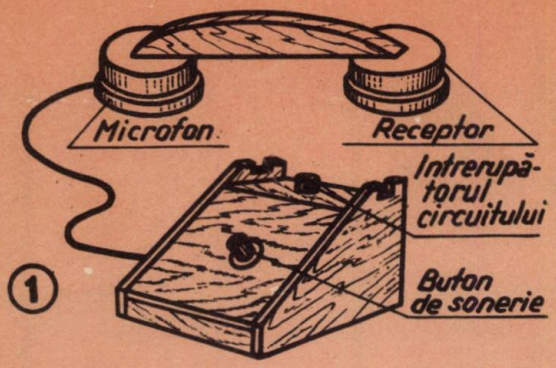

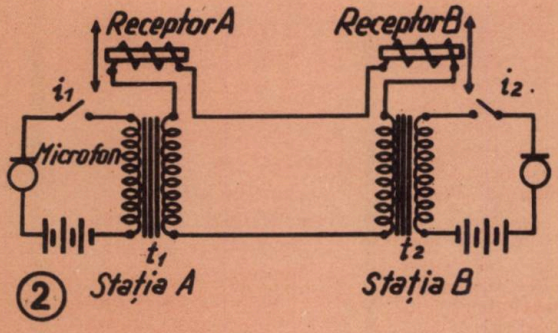

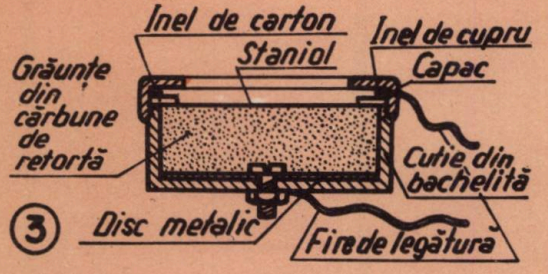

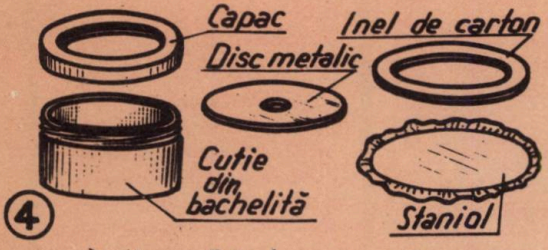

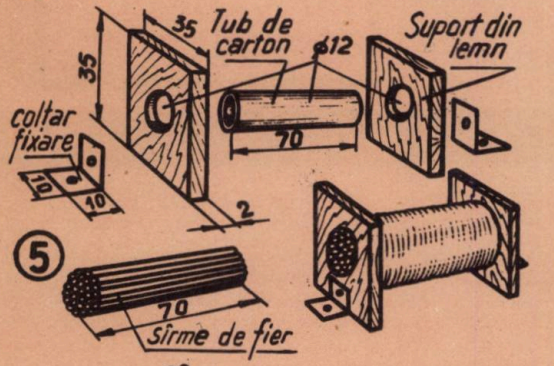

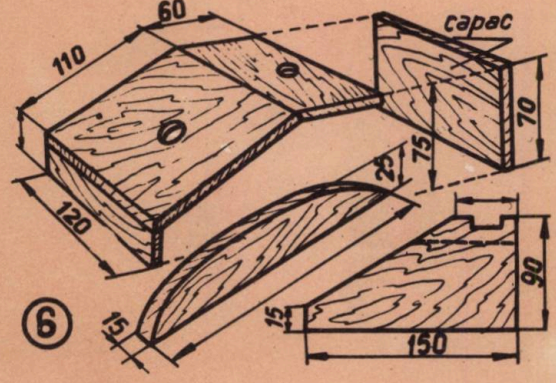

Se apropie vacanța de vară. Printre multe alte ocupații de vacanță, construcțiile ocupă un loc însemnat. Iată, de pildă, un lucru deosebit de pasionant: telefonul. Vreți să vă construiți singuri un telefon? Cu ajutorul telefonului a cărui construcție o prezentăm se poate comunica la distanță de cîteva sute de metri. Avînd două posturi telefonice, le puteți instala în corturi atunci cînd plecați în vreo excursie sau puteți imagina diferite jocuri în pădure.

După cum se vede în figura 1, telefonul se compune din mai multe piese asamblate. Pentru fiecare post se va executa un asemenea aparat. Legătura dintre ele se face cu sîrmă izolată, de sonerie.

Pentru realizarea aparatului trebuie să construim: microfonul, transformatorul și cutia aparatului. Sursa de electricitate este formată din 2—3 baterii de lanternă. Casca telefonică nu o vom construi, ci vom folosi o cască din cele care se folosesc la aparatele de radio cu galenă.

CONSTRUIREA TRANSFORMATORULUI

Pentru construirea transformatorului avem nevoie de sîrmă de cupru, sîrmă de fier și de un tub din carton cu părțile laterale din lemn (fig. 5).

Tubul de carton se fixează între cei doi suporți din lemn. În interiorul tubului se află miezul transformatorului, executat din sîrmă de fier de 1—1,5 mm diametru. Înainte de introducere, sîrmele se înroșesc și se lasă să se răcească lent.

Transformatorul are două înfășurări (două straturi): una primară și alta secundară. Înfășurarea primară (primul strat) are 200 de spire cu sîrmă izolată de 0,3 mm grosime. Înfășurarea secundară (cel de-al doilea strat) are 1 000 de spire cu sîrmă de 0,06—0,1 mm diametru. Între înfășurări există un strat de hîrtie parafinată. Transformatorul se fixează în interiorul aparatului prin cele două colțare de fixare.

CUTIA APARATULUI

Cutia aparatului se execută din scîndurele de lemn sau placaj. Urmărind figura 6, se pot vedea forma și dimensiunile tuturor pieselor ce compun cutia. În aceeași figură mai există și mînerul receptorului, care se execută din lemn gros de 15 mm. Pe acest mîner se fixează la capete microfonul și receptorul (casca). Cutia are două butoane. Cel de sus întrerupe circuitul, iar cel de pe placa frontală aprinde un bec la postul celălalt atunci cînd dorim că-l chemăm. Se poate folosi și o sonerie. Prin spatele cutiei vor ieși firele de legătură cu celălalt post.

Și acum vă dorim spor la construirea telefonului.

CONSTRUIREA MICROFONULUI

Microfonul din figura 3 este format dintr-o cutie din bachelită (cutie de medicamente — de exemplu de 20 „Complex B") în fundul căreia se găsește un disc metalic fixat cu un șurub și piuliță. Cutia este umplută cu grăuncioare de cărbune de retortă (luat de la o baterie veche) și sînt astupate cu o foiță de staniol fixată pe un inel de carton. Capacul cutiei este decupat ca să permită membranei de staniol un bun contact cu oscilațiile undelor sonore atunci cînd vorbim. Între capac și marginile îndoite de staniol se găsește un inel de sîrmă de cupru neizolată, care reprezintă unul dintre firele de legătură ale microfonului. Cel de-al doilea fir se fixează sub piulița de jos.

Figura 4 reprezintă microfonul descompus în piesele componente. În fundul cutiei din bachelită se face o gaură de 3—4 mm diametru. Din tablă de cupru sau alamă cu grosimea de 0,5—1 mm se taie un disc care va intra exact în fundul cutiei. Discul are și el o gaură prin care va trece șurubul de fixare. De la 2—3 baterii de lanternă uzate scoatem cărbunii pe care-i spălăm bine cu apă și-i uscăm. Cu un ciocan sfărîmăm cărbunii pînă obținem grăunțe de aproape 1 mm. Cernem apoi grăuncioarele de praf și le introducem în cutie pînă se umple bine. Din carton tăiem un inel pe care-l așezăm pe o foiță de staniol bine întinsă. Marginile staniolului se îndoaie peste inelul de carton. Inelul va intra în capacul decupat cu traforajul. Nu uitați să introduceți între capac și inel sîrma de cupru pentru legătură, care va face un bun contact cu staniolul. Strîngem apoi capacul pe cutia cu grăuncioare. Grăuncioarele trebuie să fie presate de membrana de staniol. Iată că microfonul este gata. El se fixează cu capătul șurubului de mînerul de lemn al receptorului.

PERSONAJELE:

CRISTINA — *elevă în clasa a VII-a, președinta detașamentului, viitoare profesoară de limba română*

DAN — *elev în clasa a VII-a, viitor radiofonist*

NICOLAE — *elev în clasa a VII-a, viitor șofer*

GELU — *elev în clasa a VII-a, viitor furnalist*

MIHAI — *elev în clasa a VII-a, viitor inginer geolog*

MARIANA — *elevă în clasa a VII-a, viitor inginer agronom*

TUDOR — *elev în clasa a VII-a, viitor maistru cofetar*

DIRIGINTA

Elevi, eleve ai clasei a VII-a, viitori arhitecți, muncitori etc.

TABLOUL I

Decorul: o clasă obișnuită. Câteva bănci, o catedră, o tablă. În fund fereastră, în dreapta ușă. Pe catedră flori, multe flori. Pe tablă stă scris: „La revedere, tovarăși! Nu uitați: 1983!"

La ridicarea cortinei clasa e plină de elevi. Stau cu toții în bănci și o ascultă cu atenție pe dirigintă.

DIRIGINTA *(plimbîndu-se printre bănci):* Nu mai avem decît cîteva minute de stat împreună. Va suna clopoțelul. Pentru ultima oară. Va trece vremea. Veți deveni oameni în toată firea. Unii dintre voi veți îmbrățișa meseriile pe care le visați. Alții vă veți schimba între timp părerile. Un lucru e însă sigur: veți deveni oameni buni, vrednici, comuniști adevărați. Vă cunosc și sînt sigură că așa va fi. *(Sună clopoțelul.)* Iată, a venit clipa să ne despărțim. *(Clopoțelul continuă să sune, în clasă se așterne tăcerea. Elevii se uită unii la alții, apoi cu toții la Cristina.)*

CRISTINA *(ridicîndu-se):* Tovarășă dirigintă! *(Ia de pe bancă o cutie frumos lustruită și înaintează cu ea către catedră).* Primiți din partea noastră această cutie. Vă rugăm s-o păstrați și să n-o deschideți decît peste 20 de ani.

DIRIGINTA *(uitîndu-se cu ochi întrebători la Cristina):* Dar ce comoară ați închis în ea?

CRISTINA *(explicativ):* În cutia pe care v-am predat-o sînt 42 de scrisori. Atîtea scrisori cîți pionieri numără detașamentul nostru.

DIRIGINTA: Și cui i le-ați adresat?

CRISTINA: Nouă înșine. Peste 20 de ani am hotărît să ne revedem aici, în această clasă. Dumneavoastră veți striga catalogul, iar noi vă vom raporta ce am devenit între timp, vă vom povesti despre familiile noastre, despre munca și visurile noastre. După aceea vom deschide cutia și vom citi scrisorile.

DIRIGINTA *(emoționată, neștiind ce să spună altceva):* Dragii mei, sînteți siguri că așa va fi?

CÎȚIVA ELEVI: Așa va fi!

DIRIGINTA *(către clasă):* La revedere, dragii mei, peste 20 de ani.

CRISTINA *(întorcîndu-se din prag):* Tovarășă dirigintă, florile, ați uitat florile. *(Se repede la catedră și începe să adune florile.)* Sînt pentru dumneavoastră... *(Aleargă cu un buchet mare de flori pe urmele dirigintei. Se oprește în ușă și se întoarce spre public.)* Tovarăși, să visăm, să visăm cum o să fie peste 20 de ani...

Cortina cade ușor.

TABLOUL II

Decorul: Aceeași clasă. Pe catedră flori. Parcă mai multe flori decît în tabloul I. Pe tablă stă scris acum: „Bine ați venit, tovarăși!"

La ridicarea cortinei scena e goală.

După cîteva clipe, Dan — e îmbrăcat tot pionier ca și ceilalți copii — deschide ușa și, deodată, luînd poziție de drepți, se adresează unui personaj imaginar așezat la catedră.

DAN: Tovarășă dirigintă... Promoția 1963 e gata să vă dea raportul. *(Dezolat.)* Cum, nu mă mai cunoașteți?! Sînt fostul dumneavoastră elev Dan Petrescu. *(Diriginta apare în canatul ușii cu catalogul subsuoară. Dan își continuă jocul fără să o zărească pe dirigintă.)* Eram coleg cu Cristina Buiu, fata aceea cîrnă care nu mi-a dat pace pînă ce n-a făcut om din mine... A... zîmbiți! Pe ea n-ați uitat-o! *(Cu regret.)* Se vede treaba că pe elevii buni n-o să-i uitați niciodată! Totuși, trebuie să vă reamintiți și de mine... *(Înaintează spre bănci. Diriginta e tot în canatul ușii.)* Cînd eram în clasa I, dumneavoastră, după ce ați strigat pentru prima oară catalogul..., ați început să ne întrebați *(cu vocea de atunci a dirigintei, arătînd către una dintre bănci):* „Dobre Mihai... tu ce vrei să te faci cînd o să fii mare?"

MIHAI *(de undeva din culise):* Șofer!

DAN *(întorcîndu-se spre o altă bancă, tot cu vocea dirigintei):* Dar tu, tu, Nicolae Victor?

NICOLAE *(de undeva din culise):* ...Șofer!

DAN *(cu același joc):* Tu, Cristina Buiu?! Tu ce vrei să te faci cînd ai să fii mare?

CRISTINA *(de undeva din culise):* Tot șofer.

(Diriginta surîde. Înaintează spre catedră și desface catalogul.)

DIRIGINTA *(prinsă și ea în jocul lui Dan):* Tu, Petrescu Dan?!

DAN *(întorcîndu-se brusc spre dirigintă):* Eu? *(după o scurtă pauză.)* General!

DIRIGINTA: General?! De ce tocmai general?!

DAN *(ca un copil din clasa I):* Păi, dacă toți se fac șoferi, de unde o să aibă statul să ne dea atîtea mașini?! *(Deodată el.)* Mă scuzați, tovarășă dirigintă... dar știți... așa a fost atunci, în a-ntîi... apoi *(pleacă privirile în pămînt, vinovat)*, vă amintiți?! *(În canatul ușii apar Cristina, Mihai, Nicolae și alți elevi. Se așază cu toții, tăcuți, în bănci.)*

DIRIGINTA *(furată și ea de aducerile aminte):* Apoi... a urmat clasa a doua.

DAN *(cu nostalgie):* Cînd eu am luat premiul III... *(Clasa se umple cu elevi.)*

DIRIGINTA: ...pe urmă clasa a treia...

(Continuare în pag. 28)

SEMINȚELE

Irina a colindat piața împreună cu mama ei, căutînd rodii. Rodiile îi plăceau tatei și voiau să-i ducă la vorbitor.

Mama povestea cum în urmă cu ani, de Anul nou, tata arunca o rodie în pragul casei, și rodia spărgîndu-se, semințele roșii ca focul se împrăștiau în toată casa.

— „Cîte boabe de rodie, atîta fericire în casă!" — striga tata, dar tu, fata mea, n-ai cum să-ți amintești. Aveai numai un an, iar de atunci au trecut șase ani.

Irina știuse că tatăl ei fusese închis pentru că luptase împotriva hitleriștilor, care cotropiseră Grecia. Întîi a crezut că tatăl ei săvîrșise o faptă rea, dar apoi a aflat cine erau hitleriștii. La cinematograf văzuse filme în care ardeau case și mureau oameni nevinovați.

— Hitleriștii sînt niște ticăloși! strigase fetița cu pumnii strînși. Tata este un om bun, de aceea a luptat împotriva lor. Hitleriștii au făcut prăpăd nu numai în țara noastră, ci și pretutindeni pe unde au trecut.

Bine, bine, își mai spunea Irina, hitleriștii au fost izgoniți. De ce atunci tata mai stă încă la închisoare?

Așa se mai întreabă Irina și azi.

—Aveți rodii?

— Nu.

— Nici uscate nu aveți?

— N-avem nici uscate.

Mama și fetița mergeau necăjite către casă.

Fetița își aminti că undeva, într-o prăvălioară, văzuse niște rodii atîrnate de becul din tavan.

— Aha, acuma știu unde le-am văzut, își spuse ea. În prăvălia lui Barba-Iannis.

Prăvălia se afla în cartierul lor. Cînd ajunseră în fața ei, Irina se desprinse de mîna mamei și intră în prăvălie.

— Dați-mi vă rog o rodie, ceru ea vînzătorului.

— Dar astea nu sînt de vînzare, Irino, spuse mama venind în urma ei. Și către negustor: Nu te supăra, Barba-Iannis, fata nu știe... Apoi întorcîndu-se spre Irina. Astea sînt norocul casei, fetițo, astea nu se vînd. Acuma știi?

— Mda... spuse negustorul gînditor. Dar ce face Alecos, aveți vreo veste de la el?

— Mîine avem zi de vorbitor, răspunse mama, cu ochii strălucitori. Ne-au dat voie să mergem și cu copiii. O iau și pe Irina.

— Mda... făcu din nou bătrînul. Și o privi pe fetiță cu multă bunătate. Va să zică așa... Vrei să-mi iei norocul?

Și, fără să mai spună nimic, se urcă pe un scaun, tăie sfoara de hîrtie cu care erau legate rodiile și i le dădu Irinei.

— Ți le dau cu o condiție, îi spuse bătrînul, să vii din cînd în cînd pe aici și să-mi urezi noroc.

Fetița promise, iar mama vru să plătească rodiile. Barba-Iannis refuză cu o clătinare a capului.

— Vai de mine, rodiile astea nu le aveam de vînzare! Mergeți sănătoase, și mîine cînd vă duceți la vorbitor să-i spuneți și din partea mea că-l așteptăm să se întoarcă mai repede acasă.

LA VORBITOR

Vorbitor... acest cuvînt avea pentru Irina un efect miraculos. De cînd se știa ea, adică de șapte ani, despre vorbitor se vorbea cu emoția și nerăbdarea cu care în alte case din lume se vorbește despre marile zile ale anului.

Mai întîi a auzit cuvîntul rostit în șoaptă de către niște femei care veneau în vizită la mama și bunica ei. Femeile aveau înfățișări triste, plîngeau încetișor și dădeau din cap amărîte.

Mai tîrziu, aceste femei nu s-au mai jelit, ci au început să vorbească mai răspicat despre durerea lor.

Într-o zi ele au ieșit în stradă, amestecîndu-și glasul cu cel al miilor de femei și de rude ale deținuților politici, care strigau puternic:

—Vrem „vorbitor"!

— Vorbitor liber!

Autoritățile s-au văzut nevoite să cedeze.

De atunci Irina auzea în casă din ce în ce mai des cuvîntul acesta. O dată pe lună sau o dată la două luni, mama și bunica ei începeau să facă pregătiri. Casa se umplea de mirosul plăcut al pesmeților și al plăcintei cu dovleac, presărată cu nucă și scorțișoară, care-i plăcea atît de mult tatei.

Copiii n-aveau voie să meargă la vorbitor și în timp ce mama era acolo, Irina stătea cu bunica în curtea închisorii.

Cînd sutele de deținuți politici se adunau la ferestrele ce dădeau în curtea închisorii, bunica îl căuta cu privirea mărită pe tatăl Irinei și arăta către o fereastră.

— Uite-l, îl vezi? Acela-i tatăl tău!

Irina se uita într-acolo, dar nu reușea să deosebească nimic. La fereastra depărtată erau zeci de chipuri. Ca să nu o mîhnească pe bunică, fetița începea să fluture batista strigînd cu voioșie:

— Îl văd, îl văd, e acolo!

DE RODIE

De cînd a aflat că va fi luată la vorbitor noaptea, înainte de somn, fetița se gîndea la întîlnirea cu tatăl ei, pe care nu-l cunoștea decît din fotografie.

— Oare am să-l recunosc? se îngrijora ea.

Se gîndise bine și la cuvintele pe care avea să i le spună. Le repeta, șoptit, ca să nu le uite de emoție. „Tăticule, să știi că te iubesc mult. Cînd o să vii acasă? Te așteptăm să spargi rodia în pragul ușii... Să nu crezi că eu nu știu cine au fost hitleriștii... Bine ai făcut că ai luptat împotriva lor. Să le spui să-ți dea drumul acasă. Mămica plînge în fiecare zi... mi-a spus să nu-ți spun că plînge... Cînd vii acasă, tăticule?"

Ziua vorbitorului se apropia, și în ajun fetița visă întîlnirea cu tatăl ei și se trezi fericită.

A doua zi, imediat după masă, deținuții politici au ieșit în curtea închisorii și așteptau în liniște, uitîndu-se din cînd în cînd la difuzorul din fața clădirii direcției. Se aflau toți în curte. Și cei care așteptau pe cineva, și cei care n-aveau pe cine să aștepte. Se gîndeau că poate vreun prieten vechi avea să-și aducă aminte de ei.

— Ce zici, Mițos, o să-i placă Irinei?

Alecos lucrase pentru fetița lui un mic partenon, făcut din bețe de chibrit.

Mițos, prietenul său, îl asculta cu gîndul în altă parte. Alecos avea o familie. El n-o avea decît pe maică-sa. N-avusese cînd să-și întemeieze o familie. Fusese arestat pe cînd avea douăzeci de ani. Alecos, văzînd că Mițos nu-l asculta, se întoarse să arate altcuiva surpriza pregătită fetiței.

— L-am lucrat pentru fetița mea, care are șapte ani. Astăzi am să o văd la vorbitor. Îți dai seama ce înseamnă asta?...

Deodată își dădu seama că omul căruia îi vorbea nu avea pe nimeni. Că soția și copiii acestui om fuseseră omorîți de hitleriști. Alecos cunoștea întîmplarea. Hitleriștii dăduseră foc casei și se postaseră cu mitralierele în față ei. Dacă cei din casă ar fi încercat să se salveze, afară i-ar fi așteptat același sfîrșit.

— Iartă-mă, îi spuse Alecos omului, sînt un egoist.

Deodată difuzorul vibră în aerul fierbinte al după-amiezii.

— Ianni Anastasiu! la vorbitor!

Acum valul deținuților politici se apropie de difuzor. Se auzi, unul după altul, numele celor chemați. Cînd se auzi strigat, Alecos vru să sară de bucurie, dar lîngă el se afla tovarășul care n-avea pe nimeni și îi fu greu să se urnească.

— Du-te Alecos și sărut-o și din partea mea pe fetiță, îi spuse acesta, împingîndu-l ușor.

★

Irina intră împreună cu mama ei într-o cameră nesfîrșit de lungă. Mama îi cercetă cu privirea pe cei ce se aflau în încăpere și strigă:

— Uite-l pe tata!

Irina țîșni de lîngă maică-sa spre locul arătat și sări în brațele unui deținut. Se agăță de gîtul lui și începu să-l sărute și să-i spună vorbele pe care le repetase de atîtea ori. Omul nu putea să spună nimic din pricina lacrimilor. Nu el era tatăl ei.

Mama Irinei se opri în fața lui, cu ochii înotînd în lacrimi, și nu știa ce să facă.

Omul desprinse încet mîinile fetiței de pe umerii lui spunîndu-i:

— Uite, acesta este tăticul tău.

Alecos o ridică în brațe și începu să o sărute. Fetița plîngea încetișor și nu mai putu să-i spună nimic.

Alecos luă o rodie din mîna mamei și, spărgînd-o de cimentul închisorii, strigă:

— Cîte semințe, atîta fericire!

În aer izbucni o explozie roșie de semințe care săriră și se împrăștiară peste tot.

★

Acum, la încheiere, trebuie să vă spun adevărul trist al acestei povestiri. Irina are astăzi șaisprezece ani, iar tatăl ei nu s-a întors încă acasă.

DIMOS RENDIS
În romînește de ELENA DRAGOȘ
Ilustrație: M. GYÖRGY

SUDORUL

Iată omul flacării albastre,
Parcă una cu aripa ei.
Ce măreț, pe pînza vremii noastre
Îl vedem, sub ploaia de scîntei!

Mîna lui cea dreaptă poartă țeava,
Stînga — scutul, care nu-i din fier,
Nobili duci și conți, unde vi-e slava,
S-o-nchinați acestui cavaler?

Doar un semn de-al lui și o să înghețe
Tot blazonul vostru feudal.
Ale sale semne de noblețe
Leagă strîns metalul de metal.

V-ar putea, zău, coase, prin sudură
Ca să fiți așa, uniți, pe veci,
Coif la coif, armură lîng-armură,
Un ciorchine vechi de fiare reci.

Fiți pe pace. Nu vă dă asediu.
Ruginind, dormiți în tihnă voi
În muzeul stinsului ev mediu.
Pe cînd el, om viu al vremii noi,

Își așterne pecetea fierbinte
Pe locomotivă, șlep, tractor,
Și pe tot ce merge înainte
Către zare, către viitor,

Și pe tot ce-n înălțime suie,
Fie sondă, schelă, turn, catarg.
... O manta de stele, albăstruie,
Flutură pe spatele său larg....

Numai cînd dă scutul la o parte
Și își șterge fruntea, ostenit,
Însă bucuros și mîndru foarte
Pentru lucrul său desăvîrșit,

Înțelegem pentru ce sudura
Va dura și-n veacul următor:
A topit metalul la căldura
Inimii lui mari, de muncitor.

ȘTEFAN IUREȘ

(Urmare din pag. 25)

DAN *(cu jumătate de glas):* Cînd eu n-am mai luat decît menţiune...

DIRIGINTA: ...clasa a patra...

DAN: Nu ştiu cum s-a întîmplat... dar în a patra *(ridicînd din umeri)* n-am mai primit nici menţiune.

DIRIGINTA *(aşezîndu-se la catedră):* Ceva mai apoi a urmat clasa a cincea...

DAN *(morocănos):* În a cincea s-a întîmplat buclucul. *(Iese repede pe uşă şi apare la fereastră. Deschizînd-o):* Cu-cu! Cu-cu?... *(Dispare.)*

DIRIGINTA *(ridicînd ochii de pe catalog, către clasă):* Cine a fost acolo?! *(Elevii tac mîlc. Către Mihai, care e aşezat într-una din băncile de lîngă fereastră.)* Spune, Dobre Mihai... stai doar lîngă geam.

MIHAI *(ridicînd din umeri):* Habar n-am, tovarăşă dirigintă.

DIRIGINTA *(către Cristina):* Nici tu, Cristina, n-ai observat?!

CRISTINA *(ridicîndu-se emoţionată):* Eu...

DAN *(în canatul uşii, spăşit):* Bună ziua, tovarăşă dirigintă!

DIRIGINTA *(cu asprime):* Iar ai întîrziat, „generale"!...

DAN *(încurcat):* Ştiţi, mi-a zburat tramvaiul de sub nas... şi asta din pricină că am avut ghinion să-mi taie calea... un tovarăş colonel, cu o valiză... uite-aşa de mare. *(Descrie mărimea valizei cu un gest.)*

CRISTINA *(chicotind):* ...Îngheaţă apele, nu alta...

DIRIGINTA *(cu asprime):* Cristina... unde te trezeşti?!

CRISTINA *(cu lacrimi în ochi):* Tovarăşă profesoară, Petrescu Dan... locuieşte în blocul de vizavi de şcoală... *(Către Dan schimbînd tonul.)* De ce ai, mă rog, nevoie de tramvai?!

DAN *(printre dinţi, Cristinei):* Nu vine ea recreaţia?!... *(Rîsete pe înfundate. Mihai îi aruncă lui Dan o privire plină de mustrare.)*

DIRIGINTA: Linişte... *(Către Dan)* Treci în bancă... şi-altă dată să nu mai întîrzii. *(Dan trece în banca lui, lîngă Cristina. Diriginta răsfoieşte catalogul. (*Să revenim la lecţie... *(Ridicîndu-se.)* Deci, pentru astăzi am avut de învăţat verbele auxiliare... Ia să vedem noi... cine e în stare să ne spună cum face verbul „a fi" la viitor. *(Diriginta închizînd catalogul.)* Să ne spună întîrziatul...

DAN *(ridicîndu-se în picioare. Înghiţind în sec.):* Verbul „a fi"...

DIRIGINTA: Exact! Viitorul verbului „a fi". *(Dan tace.)* Uite, am să te ajut eu. La ce timp este verbul din propoziţiunea: „Eu voi fi corect?!"

DAN *(îşi potriveşte glasul, trage cu ochiul pe furiş la colegii lui care rîd pe înfundate...)*

DIRIGINTA: A... înţeleg... n-ai învăţat nici lecţia... ai nevoie de ajutoare... De ce n-ai învăţat lecţia?!

DAN *(pierit):* Pentru că... pentru că eram sigur c-o să întîrzii şi azi... Dar ştiţi... Cristina în fiece dimineaţă la şapte şi jumătate... ţîrrr! la sonerie! şi...

DIRIGINTA: Şi... hai... continuă.

DAN: Şi mama, din greşeală, a vărsat călimara cu cerneală peste „a fi"... Şi dumneavoastră, culmea ghinionului, mă întrebaţi tocmai despre verbul peste care mama...

DIRIGINTA *(cu falsă compătimire):* Ce nenorocire... *(Către clasă.)* Nu rîdeţi, copii... că nu e de rîs... *(Către Dan.)* Bine, să fie şi cum spui tu... dar, hai să facem un efort. Poate eşti în stare să ne spui care e imperfectul de la verbul „a avea".

DAN *(trăsnit):* Imperfectul... imperfectul de la „a avea" este...

DIRIGINTA: Sau mai precis. *(Se duce la tablă şi scrie.)* „Eu aveam odată o conduită frumoasă". *(Pune creta la locul ei. Către Dan.)* Spune-mi care e verbul din această propoziţiune şi la ce timp se află el? *(După o pauză, în care Dan încearcă să tragă din nou cu coada ochiului la colegi.)* Ei hai, curaj! Sper că mama dumitale n-o fi vărsat acum călimara cu cerneală şi peste verbul „a avea"?!

DAN *(repede):* Ba da, a vărsat-o. A vărsat-o peste toate verbele auxiliare. *(În clasă din nou rîsete.)*

DIRIGINTA *(către clasă):* Linişte, copii... *(Către Dan.)* Mulţumesc!... Poţi să stai jos. *(Se duce la catedră şi notează ceva în catalog. Înălţînd ochii spre clasă.)* Buiu Cristina!... Ia să ne spui dumneata cum face viitorul de la verbul „a fi". *(Cristina s-a ridicat şi tace.)* Hai... Cristina... ori ai avut şi dumneata ghinionul să ţi se verse călimara pe cărţi şi pe caiete?!

CRISTINA: Vai de mine, tovarăşă dirigintă, dar eu scriu cu... stiloul.

DAN *(printre dinţi Cristinei):* Las' că vorbim noi în recreaţie! *(Se întoarce spre Cristina, care se ridică din bancă, în vreme ce undeva, în culise, sună un clopoţel.)* Uite ce e, stimată tovarăşă, de azi înainte îţi interzic cu desăvîrşire să te mai ocupi de persoana mea.

CRISTINA *(ironică):* Bine. O să mă mai gîndesc la problema asta.

DAN *(enervat):* Cristina, să ştii că dacă-mi mai răspunzi pe tonul ăsta te trag de coade...

CRISTINA: Numai să îndrăzneşti...

DAN: Daaa?! Poftim. *(O trage pe Cristina de coade.)*

CRISTINA *(aproape plîngînd):* Dane, lasă-mă-n pace.

MIHAI: Dane! Aşa înţelegi tu colegialitatea? *(Către Cristina, întinzîndu-i o batistă.)* Ştergeţi ochii, Cristina, te doare?

CRISTINA *(aproape plîngînd):* Da... Mă doare. *(Ştergîndu-şi ochii cu batista.)* Mă doare că am un asemenea prieten... *(Lui Dan.)* Şi mai ziceai că vrei să te faci general! Păi, generalii... mai întîi şi mai întîi trebuie să cunoască gramatica!

DAN *(în derîdere):* E-te-te!... o să-mi schimb meseria! *(Către dirigintă, din nou cel din clasa a VII-a.)* Ce-a urmat... ştiţi cu toţii... Discuţii la ora de dirigenţie, în cadrul detaşamentului, articole peste articole la gazeta „Ariciul ţepos".

DIRIGINTA *(zîmbind):* Şi te-ai făcut om de treabă?

DAN *(luînd poziţie de drepţi):* Îmi daţi voie. *(Scoate din buzunar un obiect cît o cutie de chibrituri.)* Aici e una din invenţiile mele. Un complex radiofonic liliput. *(Deodată răsună în clasă un difuzor. La difuzor glasul lui Dan.)* Eu, Dan Petrescu, vă raportez acum, în anul 1983, că nu m-am făcut general. Sînt radiofonist. Cum am ajuns radiofonist? E greu de spus. Mai întîi m-am străduit să mă fac om de treabă şi, în străduinţile mele, am fost ajutat şi de dumneavoastră, tovarăşă dirigintă, şi de către coleg̃a mea Cristina, şi de către ceilalţi colegi. Vă mulţumesc! *(Glasul difuzorului dispare, Dan înaintînd spre dirigintă.)* Vă mulţumesc, tovarăşă dirigintă. Şi ţie, Cristina, îţi mulţumesc! Şi ţie, Mihai... *(Îşi roteşte privirile prin clasă.)* Dar unde e Dobre Mihai? N-a venit la reuniunea noastră? *(Elevii se uită întrebători unii la alţii. Mihai nu e nicăieri.)*

DIRIGINTA: Dobre Mihai e... *(Despăturind o hîrtie.)* Daţi-mi voie să vă citesc telegrama pe care am primit-o alaltăieri de la el. *(Citind.)* „Cincisprezece iunie 1983. Tovarăşă dirigintă... Vă telegrafiez de sub inelul 219 care se găseşte la 300 km depărtare de la intrarea în peştera pe care am descoperit-o acum cinci ani şi care azi îmi poartă numele: «Peştera Dobre». Mă aflu pe un tărîm minunat. Dacă aţi fi aici, cu mine, aţi putea să juraţi că vă găsiţi în Atlantida, acea Atlantidă pe care Jules Verne a descris-o într-una din cărţile sale. Vă rog pe dumneavoastră să mă scuzaţi în faţa colegilor că n-am să pot să fiu prezent la reuniunea noastră. Uraţi-le tuturor şi din partea mea succese şi viaţă lungă. Dobre Mihai".

CRISTINA *(cu emoţie):* Va să zică Dobre Mihai e geolog. *(Ca un copil.)* Nici el nu s-a făcut şofer?

DIRIGINTA *(ridicînd privirile de pe telegramă, zîmbind):* Dar dumneata, Cristina, te-ai făcut şofer?

CRISTINA *(rîzînd):* Nu! Eu sînt profesoară de limba romînă...

DIRIGINTA *(schimbînd tonul):* Va să zică nici unul dintre foştii mei elevi *(zîmbind)* nu s-a ţinut de cuvînt...

NICOLAE *(de undeva din fundul clasei):* Pardon, pardon! Din toţi cei care ne aflam atunci în a-ntîi, singurul care s-a făcut cu adevărat şofer e... *(se bate cu pumnul în piept)* Victoraş... Vă mai aduceţi aminte de mine? Nicolae şi... *(hîtru)* Victor.

DIRIGINTA: A, da... îmi amintesc şi de dumneata. Erai un elev foarte bun.

NICOLAE *(rîzînd):* Şi acum sînt la fel... Sînt cel mai bun şofer din ţară. *(Toţi rîd. Pe uşă intră Gelu Petcu. E îmbrăcat într-o salopetă.)*

GELU *(ştergîndu-şi faţa de sudoare cu o batistă):* Vă rog să mă scuzaţi că am întîrziat de la adunarea noastră, dar... *(Ridicînd din umeri.)* Caz de forţă majoră. Nu puteam să-mi las şarja fără supraveghetor.

NICOLAE: Cum, Petcule, nici tu nu te-ai făcut şofer?

GELU: Nu! După cum vezi sînt furnalist. *(Scotocindu-se prin buzunare.)* Uitasem! Am aici o scrisorică de la Mariana Ionescu... Mariana... Fata aceea slăbuţă cu ochii verzi... e inginer agronom...

NICOLAE: Mă rog, mă rog, şi asta-i o scuză să lipsească tocmai acum dintre noi?

GELU: Caz de forţă majoră... *(Bate în scrisoare.)* E în plină campanie de strîngere a recoltei... *(Toţi rîd. Deodată în clasă răzbate hîrîitul unui microfon.)* Da' asta ce mai e?!

NICOLAE: Invenţia lui Dan...

DAN *(duce un deget la gură):* Sstt! *(În microfonul invizibil al complexului radiofonic pe care-l ţine în mînă.)* Aici promoţia 1963... Şcoala de 7 ani nr. 543... Atenţiune, atenţiune! Peştera Dobre. Peştera Dobre... Trec pe recepţie, trec pe recepţie. *(După o pauză, în care timp nu se aud decît paraziţii din aparat, dezolat.)* Nu răspunde...

NICOLAE: Mai încearcă o dată.

DAN *(din nou în microfonul invizibil):* Atenţiune, atenţiune! Caut pe geologul romîn Dobre Mihai. Caut pe geologul romîn Dobre Mihai. Dobre Mihai, mă auzi? Sînt eu, promoţia 1963. Trec pe recepţie. *(Din nou se aud paraziţi, apoi deodată în clasă răsună limpede un glas.)*

GLASUL: Aici geologul romîn Dobre Mihai... Aici geologul romîn Dobre Mihai... Trec pe recepţie, trec pe recepţie.

CRISTINA: Mihai... Mihai...

DAN: Aici promoţia 1963, aici promoţia 1963! Radiofonistul Dan Petrescu. Eu, Mihai, sînt aici. La reuniunea noastră. Dă-ne veşti despre tine. Trec pe recepţie, trec pe recepţie.

GLASUL: Aici geologul romîn Dobre Mihai. Regret că nu pot să particip şi eu la reuniune, dar cu sufletul sînt acolo. Spuneţi-mi ce faceţi voi?! Trec pe recepţie...

NICOLAE: Noi?!

GELU *(vîrîndu-se în microfon, grav):* Bine, măi!

GLASUL: Tu cum stai cu călimările, generale?

GELU *(către Dan):* Fă-ţi datoria.

DAN: Călimările? A... da, călimările. *(Rîzînd.)* Aşa şi-aşa...

GLASUL: Aici Peştera „Dobre". Transmiteţi-i radiofonistului Dan Petrescu că la întoarcere am să-i aduc o călimară cu cerneală transparentă. Poate s-o verse pe toate gramaticile din lume. Verbele tot ies la iveală... Ha, ha, ha! Salutări, salutări la toată lumea. Expediţia noastră continuă. *(Vocea începe să se stingă treptat.)* Vă îmbrăţişez cu dragoste, tovarăşă dirigintă.

CRISTINA: Drum bun, Mihai! Drum bun, tovarăşi.

(Pe uşă intră Tudor Marinescu. E îmbrăcat în halat alb, cu bonetă de cofetar pe cap, cu un tort uriaş pe o tavă.)

TUDOR: Vă rog să mă scuzaţi că am întîrziat. Dar toată vina n-o poartă decît malaxorul care-mi bate frişca. S-a defectat şi el pîrdalnicul şi pînă l-am pus la punct... *(Către dirigintă.)* Respectele mele, tovarăşă dirigintă. Respectele mele, dragi colegi.

NICOLAE *(către Cristina):* Da' ăsta cine mai e? Mascat aşa cu... *(Arată spre boneta de cofetar.)*

TUDOR: Cum, tovarăşe Nicolae, m-aţi uitat?! Eu sînt Tudor Marinescu. Şapte ani la rînd am jurat că mă fac şofer, dar m-am făcut cofetar. Am o meserie pe cinste. *(Către colegi.)* Serviţi, dragi tovarăşi, serviţi. Frişca e minunată. *(Trece cu tortul printre elevi. Către Dan.)* Cum mai stai cu verbele auxiliare?

DAN: Excelent!...

CRISTINA *(uitîndu-se la tort cu atenţie):* Da' aici, în mijloc, ce mai e?

TUDOR: Intrarea în Peştera „Dobre"... din candel, draga mea, din candel.

GELU *(arătînd către o altă figurină, aşezată undeva pe tort):* Şi turnul ăsta?

TUDOR *(lui Gelu):* Cum, nu-ţi recunoşti coşul de la furnal?! *(Către Nicolae.)* Nicule dragă, s-au citit scrisorile?

NICOLAE: Încă nu.

DIRIGINTA *(de la catedră):* Ei, ce părere aveţi, dragii mei? Deschidem cutia cu scrisori?

GLASURI: Da, da, da! E timpul s-o deschidem.

CRISTINA: Tare curioasă sînt să văd ce stil aveam acum douăzeci de ani. *(Diriginta deschide cutia şi scoate la întîmplare una dintre scrisori. Desface plicul în emoţia generală a celor de faţă.)*

DIRIGINTA *(citind):* „Acum douăzeci de ani, în faţa şcolii noastre era o străduţă mărginită de un maidan. Pe maidanul acela noi, cei din detaşamentul 7, am sădit într-o zi patruzeci şi doi de stejari. Am venit să văd acei stejari. Au crescut înalţi, înalţi..."

CRISTINA *(în şoaptă lui Dan):* Asta nu e scrisoarea mea...

DAN: Nici a mea nu e.

DIRIGINTA *(continuînd):* „Îmi place să mă plimb pe sub coroanele lor umbroase şi să mă gîndesc la noi cei de acum douăzeci de ani..."

NICOLAE *(tare):* E limpede... ăsta e stilul Marianei... Ei îi plăceau totdeauna copacii...

DIRIGINTA *(închide uşor cutia).*

CRISTINA *(înaintînd spre catedră):* Nu mai citiţi, tovarăşă dirigintă?

DIRIGINTA: Nu, Cristina! Restul scrisorilor le vom citi peste douăzeci de ani, cînd se va împlini ceea ce visaţi acum!

Jocuri

ŞTAFETA PRACTICĂ

Împărţim toţi jucătorii în două sau trei echipe egale în forţe, de cîte 5—10 participanţi, şi îi aşezăm în şir pentru ştafetă.

Măsurăm o distanţă de 20—30 de paşi de la linia noastră de plecare şi, în dreptul fiecărei echipe, facem un cerc cu creta sau zgîriind cu un băţ pe pămînt; în acest cerc punem o bucată de scîndură groasă de brad sau un căpătîi de bîrnă. Pentru fiecare echipă dăm un cleşte de cuie, un ciocan şi cîteva cuie de aceeaşi mărime (cca. 5 cm).

La un semnal dat de arbitrul ales porneşte în alergare primul jucător din fiecare echipă, şi cînd ajunge în dreptul cercului *bate un cui*, pînă la jumătate, în lemnul respectiv, apoi revine

tot alergînd şi înmînează următorului cleştele, ciocanul şi cuiele. Acest al doilea participant străbate distanţa la fel de repede, *scoate cuiul* cu cleştele şi-l lasă jos, apoi bate alt cui. Întorcîndu-se, transmite uneltele următorului, care procedează în acelaşi fel.

Cîştigă echipa celor care au îndeplinit tema jocului cît mai repede şi în cele mai bune condiţii.

Pentru a uşura ducerea cuielor, ele vor fi puse într-o cutie goală de conserve sau într-o pungă; cuiele scoase nu vor fi amestecate cu cele drepte.

Variantă — în aceeaşi organizare şi desfăşurare tema de joc va fi, la repetare, îndreptarea cuielor după ce au fost scoase.

ÎNTRECERI PENTRU FETE

Două sau trei echipe de fete, aliniate în şir, egale în număr şi forţe fizice, se vor lua la întrecere pentru parcurgerea unei distanţe de 20—40 de paşi, sub formă de ştafetă, cu un obiect diferit care caracterizează, de altfel, jocul.

EXEMPLE DE ÎNTRECERI:

— parcurgerea distanţei sărind coarda la ducere şi înapoiere în alergare simplă;

— transportarea unei mingi de cauciuc, de volei ori baschet într-o mînă, cu amîndouă mîinile sau pe cap, în ambele sensuri;

— alergarea cu o cană de apă ori o găleată mai mică şi pe care o trec, fără s-o verse, din mînă-n mînă, făcînd schimbul de ştafetă;

— alergarea întregii echipe cu ocolirea punctului de întoarcere şi revenirea în formaţia de plecare...

Se va urmări efectuarea corectă a temei de joc, acordîndu-se întîietatea echipei care termină mai bine şi mai repede întrecerea. Vom alege, în funcţie de vîrste şi de locul de desfăşurare întrecerea cea mai potrivită, pe care o putem repeta de două sau de trei ori, urmînd ca celelalte exemple de întreceri să fie realizate în zile diferite.

JOC VESEL

O notă veselă în cadrul unei reuniuni pioniereşti sau carnaval de tabără o poate realiza următorul joc vesel, la care participă două echipe de cîte 6—10 jucători, băieţi şi fete. Stabilim distanţa de parcurs lungă de 20—50 de paşi, rugînd pionierii spectatori să respecte spaţiul de joc.

Jucătorii celor două echipe vor veni costumaţi diferit: în pijama, în halate, cu hainele întoarse pe dos etc. Vor fi organizaţi pentru ştafetă, în două şiruri.

Vom procura următoarele materiale de joc: 2 mături sau două umbrele, 2 pălării, un coş, cartofi.

Cartofii vor limita distanţa de alergare, fiind puşi într-un cerc trasat cu cretă (cîte 10—12 cartofi de fiecare cerc).

Primul participant al ambelor echipe va avea o mătură, o pălărie pusă pe cap şi un coş cu toartă ca să poată fi uşor transportat. Semnalul de plecare va fi dat de arbitrul jocului şi alergarea se va face prin încrucişarea direcţiilor, respectiv jucătorul echipei din stînga va alerga spre cercul cu cartofi din dreapta, căutînd să nu se atingă de jucătorul echipei adverse.

La ducere se aleargă normal, se pun cartofii în coş şi se lasă rezemate de un scaun din dreptul cercului mătura cu pălăria pusă în coada ei, apoi se revine şi se transmite coşul plin următorului jucător; acesta va descărca în cercul respectiv cartofii, avînd grijă ca nici unul să nu se rostogolească în afara liniei, va pune pălăria în cap, va lua şi mătura

---

Cine ştie răspunde

Care dintre aceşti copaci creşte mai mult într-un an: carpenul, stejarul, plopul sau arinul?

„Tot ce e mai bun în mine datorez cărţilor. Iubiţi cartea — izvorul cunoştinţelor." Cel care a spus aceste cuvinte a povestit în trei cărţi despre copilăria sa. Cine-i?

Încercaţi şi voi

Luaţi o sticlă perfect uscată, nu mai mică de 1/2 litru, cu gîtul ceva mai larg decît al sticlelor obişnuite (e potrivită şi o sticlă de lapte). Curăţaţi-l pe gîtul sticlei. Nici vorbă să intre înăuntru! Spuneţi prietenilor voştri că veţi reuşi să introduceţi oul în sticlă fără a-l împinge şi. mai ales. fără a-l atinge din momentul în care l-aţi aşezat pe gîtul sticlei. Nu aveţi decît să aprindeţi o hîrtie căreia să-i daţi drumul în sticlă şi apoi să aşezaţi oul.

Peste cîteva clipe, datorită presiunii scăzute a gazelor din sticlă (în momentul introducerii hîrtiei aprinse, aerul încălzit a ieşit afară), ouul va fi „supt" şi cu o mică poceniturâ va cădea pe fundul sticlei.

DESPRE ŢINUTĂ

CUM SĂ NE PURTĂM

Din nou vreau să vă povestesc despre vecinii mei Doina şi Mihăiţă.

Şi în duminica aceasta i-am văzut plecînd la plimbare. Priveam îmbrăcămintea, pieptănătura, întreaga lor ţinută simplă şi îngrijită. Rochia fetei era dintr-un bumbac înflorat, aşa cum se poartă vara, frumos călcată şi scrobită. Cordonul alb, îngust şi gentuţa de plastic pentru batistă întregeau ţinuta ei. I-am privit apoi pieptănătura. Părul îngrijit era prins în două agrafe, descoperindu-i astfel fruntea, ceea ce dădea feţei multă strălucire. Cît de plăcută era ţinuta acestei fete. Şi cînd mă gîndesc că există şi fete care la vîrsta ei se îmbodobesc cu zeci de zorzoane, îşi înalţă părul în nu ştiu ce fel de coc pentru a imita cine ştie ce artistă!

La fel de simplu şi îngrijit era îmbrăcat şi fratele ei. Pantaloni scurţi, bine călcaţi, o cămaşă în carouri, părul pieptănat frumos. Văzîndu-l, m-am dus cu gîndul la alţi băieţi care se maimuţăresc în fel şi chip, închipuindu-şi că dacă au cîteva fermoare la pantaloni şi o cămaşă cît mai bălţată, merg cu mîinile în buzunar, bălăbănindu-se alene, sînt mai „interesanţi". E drept că o asemenea ţinută poate atrage privirile celor din jur, însă priviri de dezaprobare şi chiar de dispreţ.

O ţinută îngrijită, potrivită cu vîrsta, te face totdeauna mai frumos, mai plăcut, face cinste şcolii din care faci parte, detaşamentului pionieresc, părinţilor.

Revenind la vecinii mei, pot să vă spun că aceeaşi ţinută îngrijită o au şi cînd pleacă la şcoală. Totdeauna îi vei vedea cu bluza albă, cu cravata roşie la gît, frumos spălată şi călcată.

O dată s-a întîmplat să fiu invitat la masă la nişte prieteni. Acolo se aflau şi cei doi copii. Din nou am remarcat purtarea lor civilizată. O dată aşezaţi, nu şi-au sprijinit coatele pe masă şi nici nu s-au repezit la felurile care le plăceau mai mult. Au aşteptat liniştiţi să înceapă cei mai vîrstnici. Supa au mîncat-o fără să plescăie şi să bage nasul în farfurie, ducînd lingura nu prea plină la gură şi avînd grijă

și se va întoarce unde va transmite totul următorului, adică pălăria pe cap, măturа într-o mînă și coșul într-alta.

Echipa care rezolvă cel mai bine și cel mai repede jocul va fi declarată cîștigătoare.

TRENURILE

Două sau trei echipe de jucători de vîrste ceva mai mici se aliniază în șir pe o linie de plecare, avînd de parcurs o distanță de 15—30 de pași. Punctul de întoarcere e bine să fie stabilit, pentru fiecare echipă,de un copac, un scaun sau un jucător fix.

Echipele vor parcurge distanța cu toți participanții deodată, acordîndu-se cîștigarea întrecerii echipei care revine în formația de plecare cel mai repede. Pentru aceasta, jucătorii se vor ține de mîini, formînd „trenul", primul jucător devenind „locomotivă".

La semnalul „șefului de gară", care nu-i altul decît conducătorul jocului, vor porni trenurile. Se aleargă cît mai repede și echipa care revine mai repede exact în locul și în felul în care a plecat va fi declarată învingătoare.

Variantă — „trenurile" se pot forma prin prinderea cu mîinile a umerilor celor din față, prindere în perechi, „locomotiva" mergînd cu spatele etc.

E foarte potrivit ca acest joc să fie învățat de către pionierii mai mici, sub îndrumarea voastră, a celor mari.

Prof. I. TEODORESCU ARGHEZI

---

să nu stropească fața de masă și nici hainele.

După ce au folosit furculița și cuțitul, le-au pus în farfurie... nu pe fața de masă.

Unii cred că ținuta, purtarea civilizată sînt chestiuni de formă, de „etichetă", dar nu-i așa. Este un fel de a-ți manifesta respectul pentru tovarășii din jur.

V-am povestit toate acestea despre vecinii mei cu gîndul că în curînd vine vacanța. Veți pleca în tabere, în excursii sau la rude și, fără îndoială, o bucată de vreme veți trăi în colectiv. Aveți grijă ca ținuta voastră să fie îngrijită. Nu uitați că o haină curată, bine călcată, un păr bine pieptănat, mîinile bine spălate sînt mai valoroase decît orice podoabă.

Nu uitați că, oriunde v-ați afla, reprezentați școala, detașamentul de pionieri.

ȘTIȚI SĂ FOTOGRAFIAȚI?

Portretul fotografic

Atunci cînd faceți o fotografie-portret nu trebuie să urmăriți doar o reușită tehnică (fotografia să fie clară, bine luminată și bine expusă), ci, stăpînind bine tehnica fotografiatului, să puteți reda pe cel pe care îl fotografiați așa cum este el, vioi dacă este vioi, glumeț dacă este glumeț, serios dacă este serios.

Să începem cu cîteva îndrumări tehnice. Dacă ați citit atent indicațiile din numerele trecute despre fotografie, știți o mulțime de lucruri. Cunoașteți însemnătatea punerii, cu foarte multă atenție, la punct a aparatului pe distanța exactă la care se află subiectul. Știți, de asemenea, că cu cît închideți diafragma, cu atît claritatea în adîncime se mărește, adică claritatea nu se mărginește numai la un anumit punct, ci la o zonă, o fîșie, care se lărgește pe măsură ce se închide diafragma. Înțelegerea acestui fapt vă dă posibilitatea, mai ales la felul de portrete pe care vreți să le faceți, să nu mai trebuiască să imobilizați pe cel pe care îl fotografiați pînă cînd puneți aparatul la punct, ci să-l lăsați să se miște nestingherit înăuntrul fîșiei de claritate și să declanșați atunci cînd credeți că este momentul cel mai potrivit.

Și acum să discutăm puțin despre un element important: lumina. Ea joacă un rol foarte însemnat în fotografie în general și în special la portret. Nu orice lumină este bună pentru portret. De exemplu, o lumină care cade de sus, cum ar fi, spre pildă, în orele prînzului, nu este bună; ea produce umbre adînci în orbite, făcînd să pară că ochii sînt vîrîți în fundul capului, și aruncă o umbră urîtă a nasului peste gură. Soarele mai apropiat de orizont, fie dimineața sau pe seară, dă o lumină mult mai bună.

Lumina trebuie bine cunoscută și cercetată, pentru că intensitatea, puterea ei determină timpul de expunere. Direcția din care vine provoacă umbre de diferite forme pe anumite porțiuni ale feței. De aceea trebuie să avem grijă să așezăm bine subiectul și să potrivim poziția aparatului față de subiect. În sfîrșit, caracterul luminii (mai mult sau mai puțin contrast) determină luarea anumitor măsuri, ca, de exemplu, schimbarea filmului (filme mai sensibile la contraste mai mari).

Portrete foarte bune se fac în umbră — o umbră nu prea închisă —, spre pildă pe o verandă, sau acolo unde cade o lumină reflectată de pe un perete alb. Aci lumina este foarte dulce, difuză, luminînd în mod aproape egal toate părțile feței. Această lumină dă posibilitatea modelului să se miște în toate felurile, fără a provoca pe fața lui umbre supărătoare.

Fotograful trebuie să aibă grijă nu numai de modelul său, ci și de ceea ce se vede în spatele modelului, de fond. De obicei se recomandă fonduri liniștite, fără forme prea evidente care să distragă atenția celui care privește fotografia. De obicei, un perete alb în spatele modelului, în afara zonei de claritate, este cel mai recomandabil.

Din cauza deformărilor de perspectivă pe care le produce obiectivul fotografic, nu se va fotografia de la o distanță mai mică de 1,20—1,50 m. Dacă se va regla deci aparatul la 1,50 m, cu diafragma 8, se va obține o profunzime cuprinsă între 1,31 și 1,75 m, destul de mare pentru ca, stînd de vorbă cu modelul, să putem face fotografia în momentul cel mai potrivit, cînd modelul este cel mai natural, cel mai „așa cum este el de obicei".

Foarte mult contează la portret felul în care te porți cu modelul. Dacă te vede prea preocupat și speriat de grijile tale tehnice, va ieși și el în fotografie speriat; dacă îl dădăcești prea mult și îl așezi în poziții care nu îi sînt obișnuite, va ieși țeapăn; dacă îl ții prea mult într-o anumită poziție pînă cînd îți reglezi aparatul, va ieși în fotografie cu o față plictisită.

Ai grijă deci ca, înainte de a începe fotografiatul, să-ți reglezi distanța, diafragma și timpul de expunere. Spune-i modelului să se așeze comod în locul care l-ai ales. Așază-te și tu cu aparatul în locul de unde îl poți fotografia cît mai bine și începe cu modelul o discuție care să-l intereseze. Nu-i da decît *indicații* asupra felului cum să stea și nu comenzi, fă-l să se simtă cît mai nestînjenit, și tu, în acest timp, să faci 3—4 fotografii, fără să-l cprești din desfășurarea normală a discuției.

Astfel vei obține fotografii bune, pline de viață, care să-ți înfățișeze prietenul în chipul cel mai natural.

E. IAROVICI

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1 — București — R.P.R.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Desene de EUGEN TARU

VISE DE VACANȚĂ

VISUL TURISTULUI COMOD

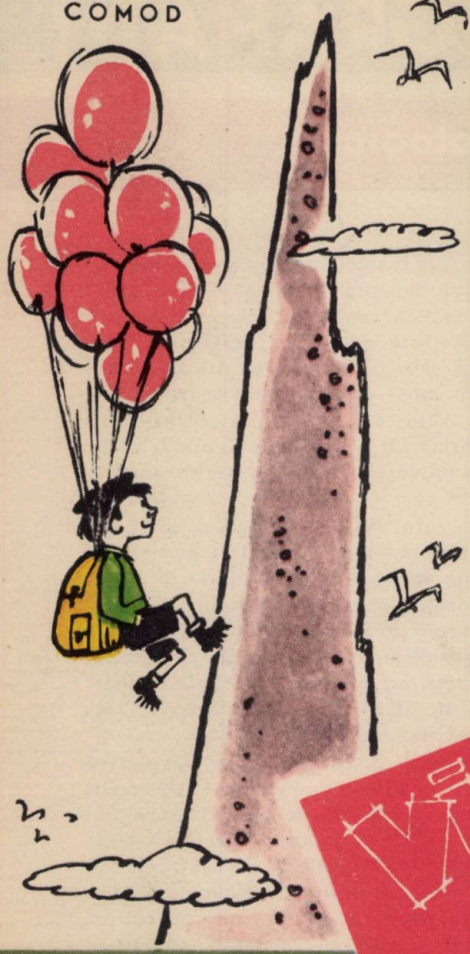

VISUL LENEȘULUI

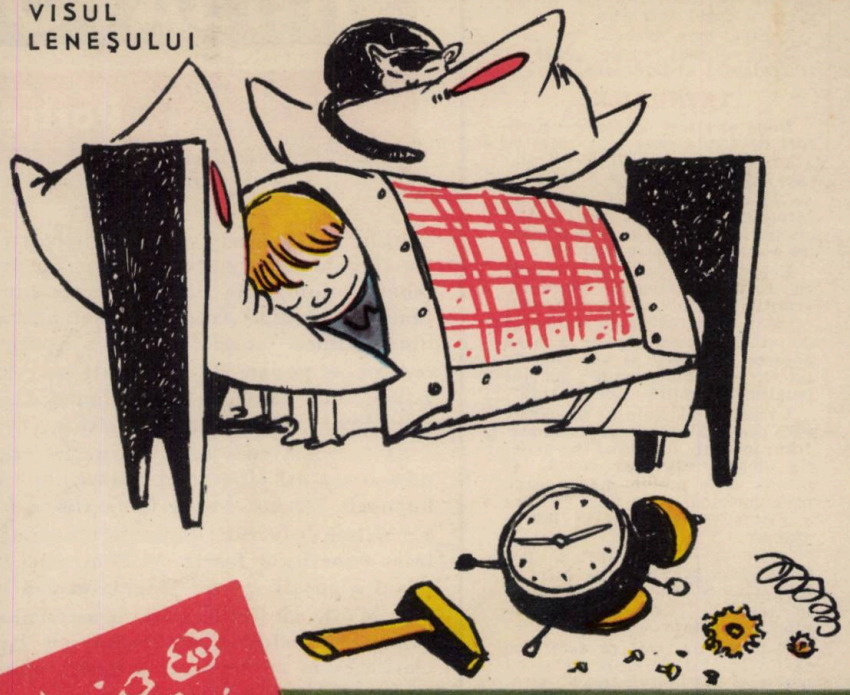

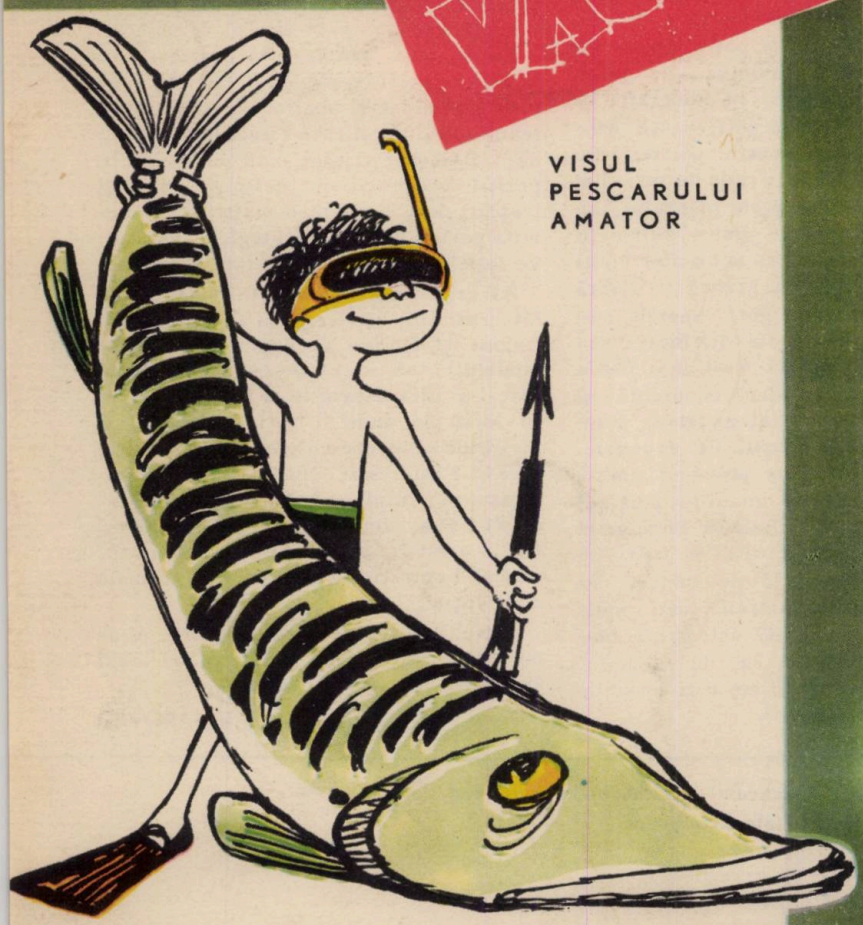

VISUL PESCARULUI AMATOR

VISUL CORIGENTULUI

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 7 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

VACANȚA

Vacanța, cu bucuriile și cu plăcerile ei, vine ca o răsplată meritată după bucuria examenelor trecute cu succes. Fiindcă numai aceia care au învățat temeinic, împlinindu-și conștiincios și cu entuziasm îndatoririle lor pionierești, vor putea gusta din plin tot alaiul de bucurii al vacanței, tot seninul acestei veri fericite.

Iată, vacanța a sosit. După încordarea de arc a ultimelor zile de examen, prima ei zi a țîșnit ca o săgeată, măsurînd întreaga înălțime a cerului de vară. Da, e prima zi cînd poți măsura întinderea nesfîrșită a oceanului de aer fără nici o grijă. Ne simțim toți ca niște marinari debarcați la țărm, plimbîndu-ne cu mîinile la spate pe acest continent nou, atît de rîvnit, care se cheamă: VACANȚA.

O, VACANȚA! Numele ei nu l-am întîlnit pe nici un atlas de geografie, iar Cristofor Columb, Vasco de Gama, căpitanii Drake sau La Pèrousse, cum și alți descoperitori de pămînturi, au greșit, desigur, neînsemnînd pe hărți teritoriul acesta miraculos al ei. Se vede că acești călători îndrăzneți și toți cei care le-au urmat au fost niște generoși. Ei ne-au lăsat nouă bucuria acestei descoperiri, pentru fiecare an. Fiindcă fiecare vacanță este plină de surprizele

și ineditul ei, ca un roman de aventuri.

Am debarcat deci la țărm, pe teritoriul VACANȚEI. În urmă, oceanul pe care am călătorit se liniștește treptat. Valurile care ne-au dat atîta de furcă se sting și devin cuminți, trimițîndu-ne horbote și cununi de spumă, ca unor învingători. Un talaz a fost Matematica, dar l-am dominat. Un altul a fost Fizica, un altul Istoria sau Geografia, dar le-am învins pe toate. Au trecut și furtunile examenelor, căci nava noastră le-a străbătut învingătoare, iar acum ne simțim puternici, ca niște adevărați exploratori. Ce fericire să știi să stăpînești multe din tainele acestui ocean al științei și să poți porni mai departe! Uite ce frumos și mîndru se scaldă în lumină pescărușii de argint! Ce solemn și liniștit plutesc în azur, pe apele senine de înălțimi, vulturii oceanului! Așa sîntem și noi, tot așa ne simțim și noi, în această primă zi de vacanță...

Dar gata, la drum! Ne așteaptă în față, chemîndu-ne cu tainele lui, noul continent care se cheamă Vacanța... Dar ce faceți, porniți așa, dezorganizați, pe un teritoriu nou? Cum se poate una ca asta? Stați să vă dăm măcar o hartă turistică!

Mai întîi să ne punem în ordine echipamentul, bagajele, steagurile, trofeele (carnetele de note!), fiindcă vom fi primiți solemn, cu toată dragostea, ca niște victorioși. Ni s-au pregătit din timp atîtea surprize și atîtea bucurii, încît nici nu știm bine cu care să începem mai întîi. Tocmai de aceea să procedăm metodic, serios, cu disciplina noastră de vechi marinari, atît de necesară pe navă. Dar potrivită și la țărm.

Cum să facem? Unii vom porni în mari excursii, cu trenul și autocarele, străbătînd de-a lungul și de-a latul patria. Tot ce-am învățat vom vedea aievea. Tot ce-am visat desenînd hărți și memorînd cifre și nume vom vedea cu ochii noștri însetați de frumos, avînd bucuria să descoperim noile podoabe cu care s-a îmbogățit minunatul nostru pămînt românesc. Vom vedea noi uzine, noi șantiere, vom alerga în viteză pe noile șosele, vom cunoaște ultimele noastre realizări. Iată, între timp Onești-ul a devenit și mai mare, Galații s-au îmbogățit cu cîteva artere noi; la Iași, lîngă vechile monumente de artă, au răsărit alte zeci și zeci de blocuri. Dar cîte nu sînt de văzut...

Alții vom porni în tabere la munte sau la mare. Unde? În Carpații moldovenești, în Munții Apuseni, pe Caraiman sau pe Tîmpa, la Piatra Craiului sau în Bucegi sau în atîtea zeci și zeci de locuri unde ni s-au pregătit tabere noi. Dar ne așteaptă și marea. Nisipul ei de aur e mai bogat decît comorile lui Cresus, iar soarele transformă fiecare fir într-un bob aprins de diamant.

Da, ne așteaptă minunate tabere noi, puse cu dragoste la îndemîna noastră de către partid și statul nostru iubit, pentru a ne reface forțele. Vom avea aici de toate, vom putea să ne petrecem timpul bucurîndu-ne de fiecare clipă și petrecînd-o cu folos. O, dar focurile de tabără, dar serbările, dar concursurile sportive, dar întrecerile prietenești, dar cărțile de literatură și jocurile distractive... Cîte, cîte nu ne așteaptă, cîte bucurii...

Hei, dar să numărăm mai bine zilele și să le socotim chibzuit. Cine pierde una, risipind-o fără folos, are o zi de vacanță mai puțin, o bucurie mai puțin, o amintire mai puțin. Cine a fost slab la matematică, la geografie, la științele naturii încurcă socoteala și aici. Să-l ajutăm să treacă bine măcar acest examen, fiindcă apoi vin celelalte în anul viitor, pe care e obligatoriu să le treacă cu succes.

Fiindcă... acuși, uite acuși se dă semnalul de plecare. Și echipajul, bronzat, întărit, călit în ozon și lumină, se îmbarcă entuziast pentru o nouă escală, gata să înfrunte oceanul din nou.

Dar pînă atunci... mai este. Pînă atunci, vă urăm la toți: VACANȚĂ VESELĂ.

PATRIA

E plaiul mîndru, răsfățat de soare,
Lîngă-al Carpaților granit semeț,
Cîmpia dintre Dunăre și Mare
Cu fiecare drum și rîuleț.

E cerul liber, zborul alb, de pace,
Peste-ale noastre creștete în mai,
Cînd bogăția gliei își desface,
Din orice colț, nebănuitul rai.

E brațul nostru vrednic de migală
Ce zi și noapte-nalță-ncrezător
În fiecare sat o nouă școală,
Pe fiecare brazdă un tractor.

Ni-i Patria furnalul cît un munte,
La Reșița pierdut în nori de fum,
Uzinele purtînd voios pe frunte
Luceafăr nou, deschizător de drum.

Ni-i Patria Bicazul, Livezenii,
Și rodul plin din lanul înfrățit,
Pe care-l strîng combine—sumedenii,
Sub soarele de vară-ntinerit;

Oțelul pur, și albele batiste,
Prietenii chemînd, din patru zări,
Și mii și mii de inimi comuniste
Ce bat mereu în pieptul astei țări.

Ni-i Patria și casa liniștită,
Și-ai ei copii cu albe flori în mîini,
Și toată viața noastră fericită
Cu oameni liberi azi, fără stăpîni.

PETRE GHELMEZ

FRUMOASĂ EȘTI, PATRIA MEA

BACĂU

Orașele noastre își schimbă înfățișarea si haina, ca și oamenii. Ele se înnoiesc în fiecare an cu zeci de blocuri noi, îmbrăcînd în același timp hainele colorate ale fiecărui sezon. Primăvara orașele capătă culoarea florilor, culoarea scuarurilor înverzite, toamna — culoarea de aramă a frunzelor, iarna — culoarea zăpezii imaculate. Ele cresc, se dezvoltă, ca și oamenii, ating vîrsta fericită a tuturor împlinirilor.

Un asemenea oraș a fost și Bacăul. Un oraș vechi, care s-a născut bătrîn, fiindcă vechii lui stăpîni niciodată nu s-au îngrijit să-i schimbe haina și să-l întinerească. O veche zicală, care circulă prin Moldova ca o amenințare, grăiește așa: „Ți-ai găsit Bacăul!" Zicala vine dintr-o epocă îndepărtată, cînd la Bacău era o veche vamă domnească, iar caravanele cu mărfuri erau supuse la biruri strașnice. Din această pricină, Bacăul era ocolit, iar cine călca prin el avea temeinice motive să se jeluiască — „Își găsise Bacăul!"...

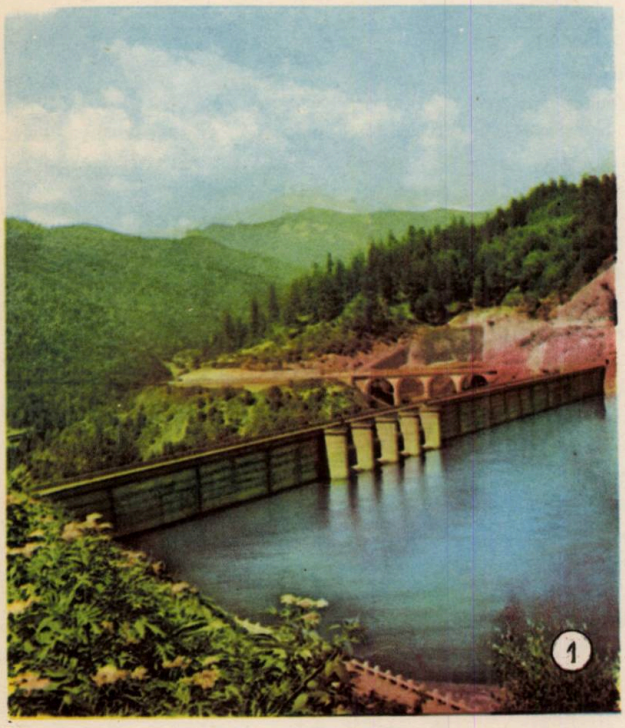

Dar asta a fost de mult, pe la o mie patru sute și ceva. Fără să aibă faima veche a Sucevei, cetatea de scaun a lui Ștefan Voievod, fără să se bucure de marele prestigiu cultural al Iașilor, Bacăul n-a dus totuși o existență anonimă ca Romanul sau Fălticenii, orașe în care „nu se întîmpla nimic", după cum le-a definit Mihail Sadoveanu, ci a avut drumul său propriu de dezvoltare și importanța lui în viața economică și culturală a Moldovei. Să facem deci un popas la Bacău și să-l cercetăm mai îndeaproape la față.

FOTOGRAFII DINTR-UN ALBUM UITAT...

Ați văzut cumva o carte poștală ilustrată reprezentînd vechiul Bacău? Sînt multe asemenea cărți poștale cu imagini prăfuite, iar ca să înțelegem Bacăul va trebui să întoarcem filele unui vechi album.

Iată una dintre ele: „Bacău, urbe din România, 1895". Este de fapt mai mult o stampă decît o fotografie, iar orașul e văzut ca din avion, probabil de pe înălțimea dealului Călugăra sau de pe turla unei biserici din tîrg. Să fie oare un tîrg? Parcă, mai curînd, ar fi un sat mai mare, cu ulițe strîmbe, cu case mici, acoperite cu șiță, răspîndite prin vaste grădini cu cireși și meri. Iată și o stradă centrală, adică o uliță ceva mai dreaptă, cu trotuare de bolovani, însemnată din loc în loc prin felinarele cu lămpi de gaz. Sacaua primăriei, trasă de un cal costeliv, împroașcă ulița cu apă, în timp ce două cucoane, cu umbrelă și evantai, își feresc largile lor fuste,

1. Bicaz — Barajul, lacul și Ceahlău

2. Rafinăria Borzești

3. Săvinești

4. Bacăul azi — vedere din avion

ca niște clopote. O altă ilustrată ne arată că la Bacău s-a construit „cel mai impunător *palace administrative*", adică o clădire pentru prefectură și tribunal, cu etaj și scări de piatră. Ce mai putem vedea în Bacăul de atunci? Domni cu cioc și lavalieră, strînși în gulerele tari ca scoarța de copac, încadrați în rame negre de abanos. Doamne cu coafuri înalte, cu zulufi și panglicuțe, cîntînd la clavir. Domnul e primarul sau prefectul urbei, doamna e consoarta sau nepoata lui. Dacă am citit cu atenție „O scrisoare pierdută" a lui Caragiale, putem foarte bine să plasăm acțiunea piesei și la Bacău. Iată și un polițai mustăcios, cu ochi vicleni, ca și Pristanda, numărînd steagurile care nu mai ies la socoteală: „Două la catindrala Sfîntu Nicolae, două la prefectură..." Fiindcă la Bacău există și Catedrala sfîntul Nicolae și există și prefectură, cum, desigur, și un Pristanda, și un Trahanache, și un Fănică Tipătescu... Dar există și un frumos monument de artă, rămas din vremea lui Ștefan Voievod, și anume biserica Precista, impresionantă clădire în stilul arhitectonic al vechii arte moldovenești. Este tot ce a rămas frumos din vechiul Bacău, dar o podoabă de care nimeni dintre foștii edili ai orașului nu s-a ocupat, fiind lăsată în uitare și paragină. De ce? Pentru simplul fapt că Bacăul devenise între timp un oraș al afacerilor, un oraș de negustori și fabricanți în care arta era privită cu dispreț.

Bacăul avea o poziție geografică avantajoasă. Pe Bistrița veneau plute, convoaie de plute ducînd brazii munților spre Dunăre, la Galați. Ideea afacerii a încolțit iute în mintea cîtorva negustori. Ce-ar fi să facem pe malul Bistriței niște gatere, niște fabrici de cherestea? N-am mai lăsa plutele să se ducă la Galați, am opri brazii aici, trimițînd mai departe scîndura gata prelucrată. Afacerea era bănoasă și pe malul Bistriței, la marginea Bacăului, au apărut ca ciupercile numeroase gatere, depozite de scînduri și buștenі, fabrici de cherestea. În celălalt capăt al orașului, la Letea, s-a înălțat o mare fabrică de hîrtie, una dintre cele mai mari din țară din vremea aceea. La Bacău existau, de asemenea, un vestit obor de vite și un mare tîrg de cereale. Veneau țărani din toate colțurile regiunii să-și vîndă produsele, oferind o pradă ieftină pentru samsarii și negustorii din oraș. Dar grîul, vitele, pieile, inul, cînepa, cumpărate pe nimic, puteau asigura negustorilor cîștiguri și mai mari. Drept care au socotit că e avantajos să prelucreze aceste mărfuri. Au apărut deci la Bacău și cîteva tăbăcării, și cîteva mori, și cîteva fabrici de încălțăminte și de confecții. În numai trei decenii, cerul orașului s-a umplut de norii fumului industrial, deși tîrgul a rămas parcă neschimbat. Banii cîștigați prin exploatare se depuneau la bănci străine, negustorii și fabricanții își construiau palate în alte colțuri de țară, după legea hoțului care își ascunde prada cît mai departe de locul crimei. La mahalale locuia populația muncitoare, înghesuită în case mici, neigienice, neluminate și încălzite prost. Din cînd în cînd, Bistrița se revărsa, mai ales primăvara și toamna. Inundațiile înecau străzi, ulițe, mahalale întregi. Dar era lovită mai ales sărăcimea, tocmai familiile de muncitori care locuiau în maghernițele de pe malul Bistriței, de lîngă gatere și tăbăcării. După ani de prosperitate pentru patroni, ani de exploatare pentru muncitori, urmau anii de criză. Dar anii de criză îi loveau tot pe muncitori. Fabricile se închideau. La primărie veneau coloane de șomeri, care protestau sau depuneau întîile cereri pentru ajutor de șomaj. Se mai păstrează și acum parte din acele cereri. Sînt pagini amare, scrise cu durere și revoltă, pagini care își aruncă blestemul asupra întregii orînduiri. Iată cîteva rînduri dintr-o asemenea cerere: „Sînt tăbăcaru Petre Drăghici, tată a cinci copii, rămas de șase luni fără lucru. N-am cu ce plăti chiria, n-am cu ce cumpăra pîinea zilnică. Nu-mi pot trimite copiii să cerșească, preferînd mai degrabă să-mi pun capăt zilelor. Primăria ar trebui să oblige patronii să ne reprimească la lucru pînă nu se întîmplă o nenorocire..."

Primăria n-a putut și nici n-a vrut să oblige pe nimeni să-i ajute pe muncitori. I-au obligat, în schimb, muncitorii pe patroni să asculte protestul și hotărîrea lor, organizînd lupta sub conducerea comuniștilor. Tăbăcarii, textiliștii, cizmarii, muncitorii de la gatere au declarat în repetate rînduri greve, lovind orînduiala nedreaptă cu puterea urii lor de clasă. Iar această luptă, condusă cu bărbăție de partid, i-a obligat pînă la urmă pe trîntori, pe negustori și fabricanți să părăsească scena istoriei pentru totdeauna. Acești corbi au fost obligați să părăsească și orașul de lîngă Bistrița.

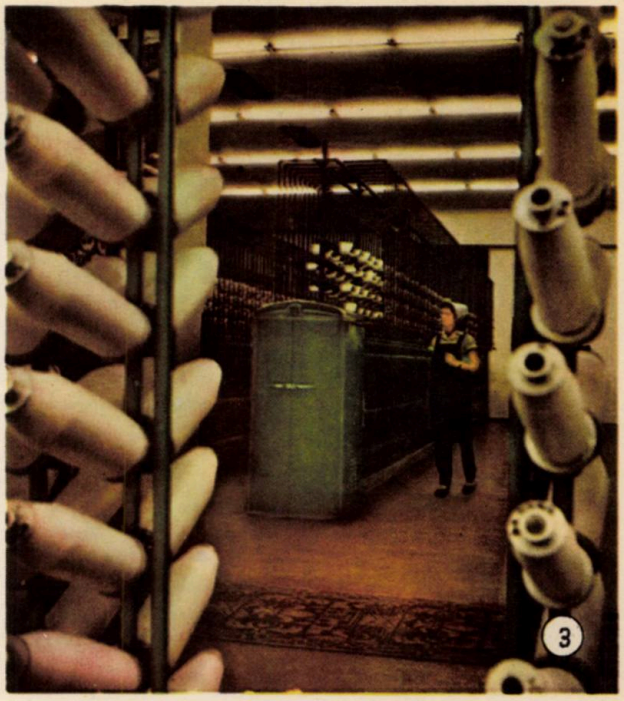

BACĂU, 1963...

Petre Drăghici, vechiul tăbăcar și șomer de prin anii 1933, locuia într-o mahala a Bacăului de pe pîrîul Negel. Ca și Bistrița, pîrîul acesta se revărsa în fiecare an, acoperind spații virane, maidane de gunoaie, precum și căsuțele muncitorilor de pe malul lui. Ce s-o fi întîmplat cu el? ne-am întrebat, încercînd să lămurim acest destin.

L-am căutat la Bacău. Dar, surpriză! Pîrîul Negel nu mai există și nici vechea mahala. Pîrîul a fost desecat, albia lui astupată, iar pe Cîmpul Poștei, pe marginea vechii albii, a răsărit un cartier nou, cu căsuțe cochete și grădinițe de flori. Sînt cîteva sute de căsuțe, cu mușcate în ferestre, noi-nouțe, ca niște jucării. Intru în una dintre ele. Cele trei camere sînt curate, elegant mobilate, familia e adunată în jurul televizorului, care transmite un spectacol de balet. După scuzele de rigoare, îndrăznesc să întreb:

— N-ați auzit de Petre Drăghici? Locuia pe aici, pe undeva.

— Nu știm, căutați-l prin cartier. Dar vedeți dacă nu s-a mutat cumva în blocurile noi din centru...

Unde să-l caut? Sînt sute de căsuțe, iar la Bacău, în centru, s-au construit zeci de blocuri noi. Să încercăm să-l căutăm în acest oraș nou, transformat, îmbrăcat în haine de sărbătoare. De unde să începem? Ce să vezi mai întîi la Bacău?

Bacăul a devenit centrul economic-cultural-administrativ al unei mari regiuni, una dintre cele mai frumoase și mai bogate din țară. Să nu uităm că pe teritoriul regiunii Bacău se află Bicazul, cu marea lui hidrocentrală; Săvinești și Roznovul, cu fabricile de fibre sintetice și îngrășăminte azotoase; Onești, cel mai important centru al industriei chimice din țară; Valea petroliferă a Moinești-lor; Valea carboniferă a Comănești-lor, precum și munți cu păduri bogate, dealuri cu vii și livezi, vaste cîmpii cu lanuri. Producția industrială și agricolă a regiunii Bacău ocupă un loc însemnat în economia națională, depășind

de cîteva zeci de ori producția fostului județ din anul 1938.

La Bacău s-au construit cîteva fabrici și uzine noi. S-au modernizat vechile întreprinderi, care au fost reutilate cu mașini moderne de mare productivitate, ceea ce a făcut ca producția acestor întreprinderi să se dubleze și tripleze.

Bacăul nu mai e Bacăul vechi. Trebuie să închidem albumul și să intrăm în orașul adevărat.

Dar s-o luăm pe rînd, să-l vizităm pe îndelete. Dacă venim cu avionul, vom poposi pe un aeroport modern, unul dintre cele mai frumoase din această parte a țării. Mașina ne va duce apoi printr-un nou cartier muncitoresc, format din blocuri spațioase, răsărite chiar lîngă Fabrica „Steaua roșie", vechea Fabrică „Letea", modernizată și dezvoltată. Clădirile noi, cu multe etaje, se țin lanț. Lîngă vechiul spital a răsărit un bloc elegant, ca pentru litoral, unde se află spitalul de copii. Alături de el se află o policlinică nouă și o maternitate. Iată și centrul orașului. Dacă îl vom compara cu vechea ilustrată a Bacăului, nu vom mai recunoaște nimic. Clădirile înalte, cu șase-șapte etaje, se țin lanț, frumoase, elegante, colorate plăcut, în tonurile florilor de primăvară. La parter, magazine, restaurante, librării. Chiar în fața sfatului popular se ridică o mare casă de cultură, impresionantă prin dimensiunile ei. Aici va fi o mare sală de spectacole, bibliotecă, numeroase săli pentru repetiții, activități distractive, conferințe. Băcăuanul va putea petrece aici multe ceasuri plăcute.

Dar pînă la inaugurarea ei? Pînă atunci, deși nu va fi mult pînă atunci, putem vedea atîtea și atîtea lucruri noi. Putem merge la Teatrul de vară, una dintre cele mai frumoase construcții de acest fel din Moldova, iar dacă vom cumpăra un bilet — sînt 2 000 de locuri! — vom putea vedea un spectacol frumos. Teatrul de stat din localitate, orchestra simfonică, orchestra de muzică populară, teatrul de păpuși ne oferă regulat programe dintre cele mai interesante.

Dar ziua? Ne poate întreba cineva. În zilele de vacanță, spre exemplu, ce se poate face la Bacău? Bine, dar sînt atîtea biblioteci. Numai Biblioteca centrală are peste 300 000 de volume. Dar sportul?... Bacăul are un mare stadion sportiv, pentru 15 000 de locuri, cu piste de atletism și instalații sportive speciale. Se poate face și natație la Bistrița, unde se află un șirand bine amenajat. Sînt și două parcuri, unul aproape de centrul orașului, iar altul — parcul Gherăiești — lîngă Bistrița, unde poezia apei se împletește cu poezia pădurii.

Bacăul a devenit în acești ani un mare centru școlar. S-au construit aici încă două școli medii, cu cîte 16 săli de clasă, și încă cinci școli elementare, cu cîteva zeci de săli. Există și școală elementară de muzică, și școală populară de artă, o pepinieră de viitori artiști. Iar cine vrea poate să urmeze Institutul pedagogic de la Bacău, fiindcă la Bacău există și un institut de învățămînt superior.

Înconjurat de marile și noile uzine, scăldat de apa răcoroasă a Bistriței, împodobit cu blocuri maiestuoase, Bacăul a întinerit. Și-a aruncat vechea și trista haină pe apa rîului, îmbrăcînd haine de sărbătoare. E o plăcere să trăiești aici...

Dar Petre Drăghici, vechiul tăbăcar șomer din anii 1933? Ce-o fi cu el? I-am găsit cererea de ajutor de șomaj în arhiva vechii primării. Dar nu l-am mai găsit în mahalaua de lîngă pîrîul Negel, la adresa indicată, fiindcă nici mahalaua, nici pîrîul nu mai există. A rămas din ele numai amintirea, pe fondul luminos al noului oraș.

PAUL ANGHEL

Viorile lui ENESCU

Păşim cu emoţie în muzeul închinat memoriei celui mai mare muzician romîn, George Enescu, a cărui faimă a trecut cu mult peste hotarele patriei. Ne învăluie o linişte adîncă. Ne oprim în faţa cîtorva din viorile a căror coarde, sub arcuşul marelui muzician, au vibrat capodoperele artei universale.

Iată, sub o vitrină de sticlă se află o vioară. E unul dintre acele instrumente unice prin care geniul marelui Enescu a vrăjit, ani de-a rîndul, auditorii de peste mări şi ţări, revărsînd, prin muzică, bogata comoară a spiritului său.

În sălile muzeului ne-a întîmpinat directorul muzeului. El l-a însoţit de atîtea ori pe George Enescu în concertele sale prin ţară şi dincolo de hotarele patriei.

La rugămintea noastră de a povesti ceva din istoria viorilor maestrului Enescu, pe faţa directorului flutură un zîmbet. Se gîndeşte o clipă, apoi vocea domoală începe să curgă lin:

— Din fragedă copilărie, Enescu s-a simţit atras de vioară. Nu împlinise decît 3 ani, cînd la Liveni, satul în care s-a născut, şi-a făurit, dintr-o bucată de lemn şi o aţă, prima lui vioară.

Copil fiind, lui Enescu îi plăceau mult melodiile populare, pe care le auzea deseori la hora din sat. Mai tîrziu el a folosit aceste motive populare în rapsodiile sale.

Odată a trecut pe la ei prin sat un taraf alcătuit dintr-o vioară, un ţambal, un fluier şi un contrabas. Enescu i-a ascultat cu o atenţie neobişnuită pentru un copil, iar „a doua zi — a povestit el, mai tîrziu, în Memoriile sale — fluieram ca să imit fluierul şi din beţişoare de lemn îmi făcui un ţambal. Îmi ascunsei orchestra în livada părinţilor, sub un copăcel, în timp ce mama, desperată, mă căuta pretutindeni."

Nu după mult timp, George Enescu a primit în dar o vioară, pe care însă n-a păstrat-o.

Ştiind că la muzeu se află şi vioara Bernardel, am întrerupt o clipă vorbitorul, rugîndu-l să ne povestească şi despre ea cîte ceva.

Zîmbi o clipă, se vede unei amintiri dragi, apoi continuă:

— Cred că nu greşesc spunînd despre aceasta că este o vioară istorică. A primit-o cînd a absolvit Conservatorul naţional din Paris, în 1899. Pe ea stă scris cu litere de aur: „*Grand Prix du Conservatoire*" (Marele premiu al Conservatorului). Un premiu pe care nu-l obţinea oricine. Vioara se numeşte *Bernardel*, după numele luthierului, adică al constructorului de viori. Cu ea a vrăjit sute şi mii de spectatori din lumea întreagă, interpretînd celebra sa Sonată „în caracter popular romînesc", marile concerte ale lui Bach, Beethoven, Brahms, comorile creaţiei violonistice. Această vioară îi era nespus de dragă şi de aceea este expusă în muzeu într-o vitrină aparte. Ori de cîte ori privesc vioara, îl văd parcă pe Enescu tînăr, aşa cum l-am văzut de atîtea ori în concertele din ţară şi din atîtea alte oraşe. Chipul său frumos era de o rară expresivitate. Criticii timpului au comparat capul lui Enescu cu o statuie de bronz odihnind pe soclul viorii sale.

Dar această vioară a trecut printr-o grea încercare. Într-o zi printre vizitatori se afla şi o echipă de filmare, cu aparate şi proiectoare. Cineaştii voiau să prindă cîteva imagini din muzeu pentru un viitor film închinat lui Enescu. S-au oprit atunci şi în faţa vitrinei cu vioara Bernardel. Dar în vreme ce filmau, sub lumina orbitoare a reflectoarelor, o mişcare greşită a aparatului şi vitrina s-a spart, sfărîmînd la rîndul ei vioara. Filmările s-au oprit. Vă închipuiţi ce pierdere ar fi fost pentru muzeu. Din fericire s-a reuşit reconstituirea viorii. Cu o răbdare excepţională, timp de două luni de zile, s-a lucrat la refacerea ei. Fiecare fărîmă luată cu penseta şi aşezată la locul ei a refăcut vioara atît de iubită de Enescu. La sfîrşitul acestei munci extraordinare, vioara Bernardel cu inscripţiile de aur de la Paris şi-a recăpătat întreaga ei strălucire.

Directorul muzeului a stat o clipă pe gînduri, parcă şi-ar fi amintit ceva, apoi a continuat:

— Enescu a folosit şi o vioară Guarnerius. Dar, plecînd în turneu peste Ocean, s-a întîmplat un lucru deosebit. Pe vapor, minunatul instrument s-a impregnat de umiditate din pricina brizei sărate a Oceanului. Sunetul viorii şi-a pierdut din strălucire. Întors la Paris, Enescu s-a dus la magazinul luthierului Paul Kaul, celebru constructor de viori. Vestitul luthier i-a spus atunci:

— Mai las-o la mine să se odihnească! Pînă atunci, iată două viori pe care le-am construit special pentru dumneata!

Luthierul le lucrase anume după mîna lui Enescu.

De una din ele Enescu nu s-a despărţit niciodată. Şi de cîte ori cu arcuşul ei n-a vrăjit el miile de ascultători!

Oriunde s-a aflat, gîndul marelui muzician a fost îndreptat tot timpul către patrie, către poporul pe care l-a iubit şi din mijlocul căruia s-a ridicat şi a cărui artă el a preţuit-o şi valorificat-o în opera sa.

În semn de adîncă preţuire faţă de poporul nostru, marele Enescu a trimis în ţară cîteva dintre celebrele sale viori: Frères Silvestri, Caspar da Salo, Paul Kaul, două viori Pierre Hell Lille, un Macarie şi una purtînd o marcă necunoscută...

Sub drapelul unității

Organizați o adunare pionierească cu tema „Mîndria de a fi muncitor", în cadrul căreia citiți și discutați materialul care urmează.

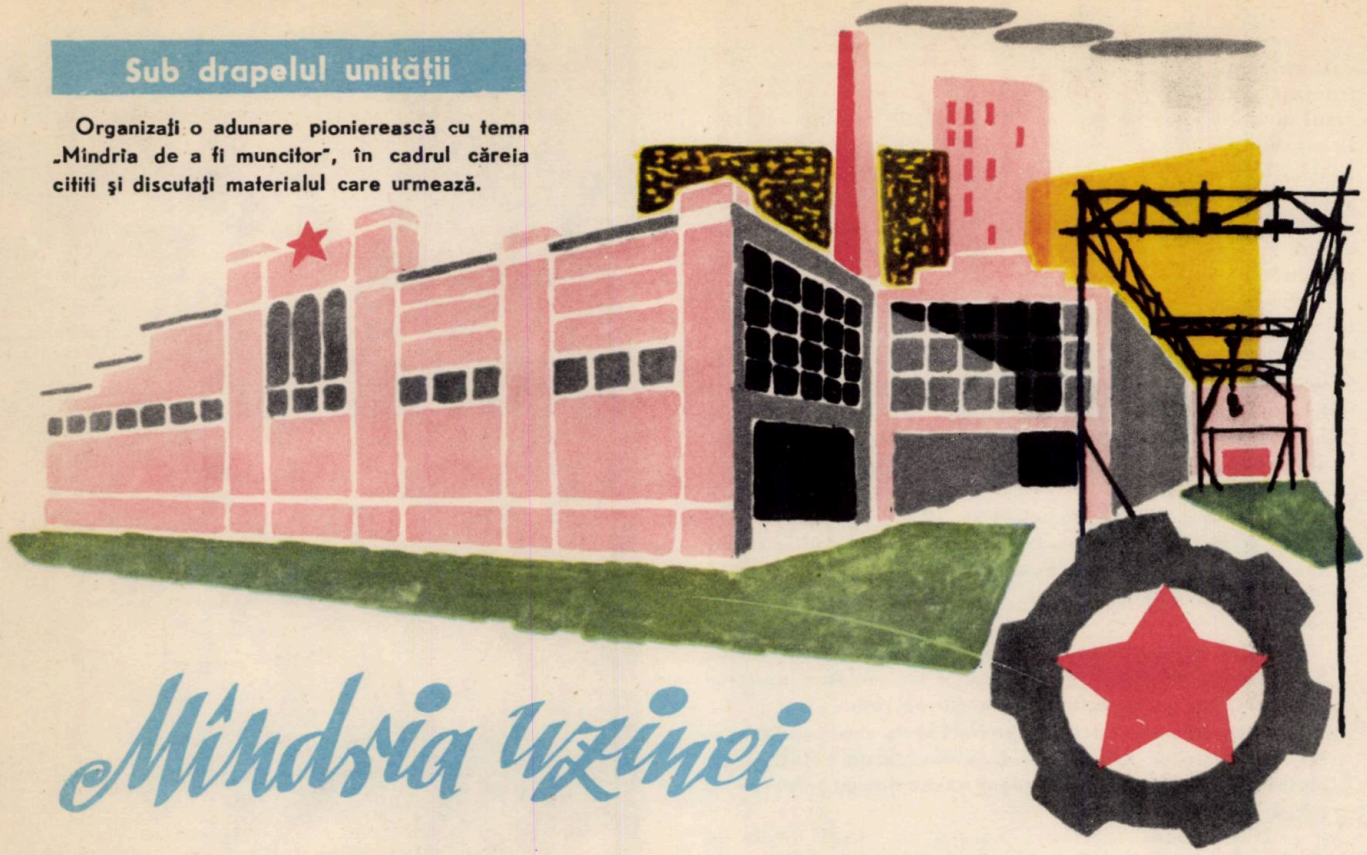

Mîndria uzinei

Adeseori pionierii ne întreabă despre viața muncitorilor din uzine, despre frumusețea muncii lor.

Pentru a afla răspuns la această întrebare, să păşim împreună pragul Uzinelor „Steaua roşie" din Bucureşti.

Uzinele cuprind un grup de clădiri din cărămidă roşie ridicate pe dealul Filaret. Printre miile de lumini multicolore ale Capitalei, pe aceste clădiri poți zări seara o stea mare, roşie. E o stea de foc, înălțată cu 15 ani în urmă de muncitorii care de atunci sînt stăpîni aici. Uzinele „Steaua roşie" și-au cîştigat un renume în întreaga țară. De pe porțile lor ies azi zilnic numeroase maşini de ridicat, utilaje pentru construcții și rutiere.

Sîntem într-o zi obişnuită de lucru. Îndată ce păşim pe poarta masivă, de fier forjat, a uzinelor, te întîmpină un zumzet înăbuşit, continuu, de muncă. Iată, chiar în curte, în fața halelor de construcții metalice, montaj și asamblaj, o brigadă de vopsitori face ultima toaletă unui lot de buldozere, gata de drum. Pe feţele oamenilor citeşti o gravitate concentrată. Lucrează repede și bine. Straturile de vopsea sînt întinse cu pensula, subțire și uniform. Fac un lucru de nădejde. E vorba doar de obrazul uzinei, de mîndria întregului colectiv. Voi, copii, ştiți ce înseamnă aceasta. Şi voi țineți doar la mîndria şcolii voastre, şi voi luptați ca fiecare pionier, fiecare clasă să înregistreze numai rezultate care să vă facă cinste. Cu atît mai mult fac aceasta muncitorii, fie că e vorba de turnători, de strungari sau lăcătuşi, de montatori sau vopsitori. Ei ştiu că munca fiecăruia dintre ei este la fel de importantă. Buldozerele Uzinelor „Steaua roşie", cărora vopsitorii le dădeau acuma strai nou, sînt maşini folosite în întreaga țară. Ele însă au fost apreciate și peste hotare. Maşini de acestea, avînd drept marcă o roată dințată în mijloc cu o stea roşie, au fost expuse la tîrgurile internaționale de peste hotare.

În sala dispecerului, acolo de unde se dirijează întreaga producție, am cunoscut un bătrîn ajustor, pe comunistul Bădulescu Marin, unul dintre veteranii acestor uzine.

— Sînt de 49 de ani aici, mi-a mărturisit el. Anul acesta voi ieşi la pensie. Am început să lucrez de copil, la 11 ani. Eu n-am avut copilărie, nici tinerețe. La anii cînd nepoții mei poartă la gît cravata roşie, eu trudeam în fum și murdărie, în halele acestor uzine, care pe atunci aparțineau capitaliştilor Wolff... Abia în anii noştri am putut să mă bucur și eu de viață, de munca mea...

Bătrînul muncitor e încă în putere. Cunoaşte uzinele ca pe propria-i casă. Împreună am trecut prin mai multe secții. Peste tot era cunoscut. Muncitorii îl salutau cu bucurie, îi cereau sfaturi. Ne-am oprit la turnătorie și am văzut cu cîtă grijă lucrează miezuitoarele la preparatul pămînturilor speciale pentru formele în care urmau să se toarne viitoarele piese de maşini. Am văzut cum aşteptau turnătorii să se răcească metalul topit, incandescent, turnat în forme. Piesele turnate erau negre, grosolane, dar aveau să devină curînd elegante, subțiri, sclipitoare, trecute prin mîinile strungarilor, ale frezorilor, ajustorilor...

La atelierul de strungărie, bătrînul ajustor care mă însoțea s-a oprit.

— Vino să vedem ce-mi fac bobocii.

Chiar sub geamuri, în plină lumină, la trei strunguri mici, lucrau trei tineri în salopete albastre.

— Sînt ucenici în anul al III-lea. Fac practica dinaintea absolvirii. Talentați flăcăi. Au mîini de aur, nu alta. Vor ieşi buni muncitori! mi-a spus el.

Bătrînul a trecut de la o maşină la alta, a luat cîte o piesă dintre cele executate de ucenici, a examinat-o îndelung, a verificat-o cu şublerul, a cîntărit-o, apoi a zis:

— Bun!

În tot timpul acesta, cei trei ucenici, cărora „nea Bădulescu" le era maistru de practică, nici nu se clintiseră de la maşini, atenți la cuțitele de sub care şpanul curgea în spirale, lung, argintiu... De pe acum se simțeau stăpîni pe meserie.

— Uite, cei doi de lîngă fereastră, Oprişan Cornel și Telegaru Petre, sînt fii de muncitori, de aici, din Bucureşti. Au crescut sub ochii mei în cei trei ani de cînd sînt ucenici. Ei ştiau ce e un strung și înainte de a intra în şcoala profesională. Însă cel mai mic, Costache Anghel, venit dintr-un sat din fundul Bărăganului, abia la noi în uzină a văzut prima oară o maşină. Îi era teamă să-și pună mîna pe ea. Şi vezi acum cu cîtă precizie lucrează? Adevărat muncitor.

Ucenicii au de la cine să învețe. Secția strungărie e fruntașă pe uzină. De muncitorii de aici depinde și succesul muncii celorlalte secții. Ar fi o rușine să se trimită la asamblaj sau montaj piese prost executate, care să nu poată fi folosite la construirea mașinilor și utilajului pentru care sînt destinate.

„Veteranul" ajustor Bădulescu povestește cu dragoste despre spiritul de răspundere care domnește în rîndul muncitorilor de la Uzinele „Steaua roșie".

— Nu iertăm pe cei care dau lucru de mîntuială. Ținem la marca fabricii. Fiecare dintre noi sîntem mîndri cînd aflăm că o mașină de-a noastră funcționează bine, e folositoare, povestește comunistul Bădulescu. Uneori, în după-amiezele cînd sînt liber, îmi place să cutreier Bucureștii, a continuat el. Mă opresc adeseori prin cartierele noi, în preajma schelelor blocurilor zvelte de locuințe care se construiesc acum. Stau și privesc și mi se umple inima de bucurie cînd văd cîte o mașină cu marca noastră pe șantier. „Asta-i construită la Uzinele «Steaua roșie»" — le spun uneori constructorilor. „Adevărat?!" Oamenii se bucură și ei cînd află unde lucrez. Se înfiripă discuții, se nasc întrebări... și așa devenim prieteni. Noi, muncitorii de la „Steaua roșie", avem mulți prieteni. Și nu doar în București. Cînd am fost la mare, în concediu, am întîlnit un miner din Valea Jiului. Ce emoționat am fost cînd i-am auzit vorbele pline de mulțumire. „Noi tragem lemnul spre abataje cu trolii construite la Uzinele «Steaua roșie». Aceste utilaje ne ușurează mult munca în subteran. Nu trebuie să mai cărăm în spate bîrnele pe galerii". Altădată, un colectivist din fundul Moldovei mi-a povestit cum folosesc la munca cîmpului tăvălugii „picior de oaie" fabricați la noi, iar un mecanic din Brașov mi-a vorbit despre podurile rulante, despre macaralele diferențiale și macaralele „Pionier" construite la noi. Un bătrîn betonist, care a lucrat la construcția barajului Hidrocentralei „V. I. Lenin" de la Bicaz și la înălțarea noului oraș Onești, mi-a vorbit la fel. „Eu am condus tot felul de betoniere — mi-a spus. Întotdeauna mi-a plăcut să lucrez pe cele cu motor electric, construite la «Steaua roșie». Sînt ușor de mînuit, amestecă bine și continuu cimentul, pietrișul și nisipul..."

TRECUT ȘI PREZENT

Bătrînul ajustor Bădulescu Marin este doar unul dintre miile de muncitori care îți pot vorbi multe despre Uzinele „Steaua roșie". În glasul oricărui alt muncitor ai să afli însă întotdeauna vibrînd aceeași undă de mîndrie față de muncă, față de produsele care ies azi pe porțile uzinelor.

Dar oare întotdeauna a fost la fel?

La această întrebare mi-a răspuns un alt muncitor, electricianul Chițu Marin, un bărbat între două vîrste, înalt, bine făcut. L-am întîlnit în sala de cultură a uzinelor, în pauza de prînz. O sală frumoasă, dotată cu televizor, 3 aparate de radio, jocuri de șah și remi, stație de radioficare pentru 660 de difuzoare... Electricianul venise să împrumute o carte de la bibliotecă. Pînă bibliotecara i-a căutat volumul cerut, între cele 5 000 de cărți din rafturi, am intrat în vorbă cu el. Mi-a răspuns bucuros:

— Știți ce se afla sub această sală în trecut, cînd uzinele noastre se numeau „Wolff", după numele capitaliștilor care le stăpîneau?! m-a întrebat el. Și tot el mi-a răspuns: Acolo erau carcerele. Da, da, carcerele pentru muncitori. Știu bine acest lucru, deoarece și eu am avut „cinstea" să le fac cunoștință...

L-am rugat să-mi povestească mai pe îndelete cum s-a întîmplat.

— Eram ucenic, a început electricianul să-și depene amintirile. Uzinele produceau pe atunci diferite materiale de război. Muncitorii erau forțați să lucreze cu jandarmii la spate. Parcă ar fi fost într-o închisoare. Deseori muncitorii defectau mașinile, sporeau numărul de rebuturi. Nu se puteau împăca cu gîndul că lucrau pentru războiul fascist. Cei prinși erau arestați, bătuți, închiși. Cei care nu-și îndeplineau normele nici nu erau lăsați să plece acasă. După terminarea lucrului erau zăvorîți în carceră. Într-una din zile s-a defectat un cuptor de călire a proiectilelor. Ca să-l repari, trebuia să te urci pe cuptorul încins, la vreo 20 de metri înălțime. Muncitorii au refuzat. Atunci mi s-a poruncit mie și încă unui ucenic să ne cățărăm pe cuptorul încins. Dar și noi am refuzat. Pe noi, ucenicii, după ce ne-au snopit în bătăi, patronii ne-au închis pentru două zile în carceră, iar muncitorii au fost arestați și trimiși la Curtea marțială...

Aceasta s-a întîmplat acum 20 de ani...

Povestitorul și-a curmat brusc vorba. S-a ridicat și și-a luat apoi rămas bun de la mine, părăsind biblioteca sălii de cultură. Se grăbea spre ateliere; îl aștepta munca.

Cele povestite de el m-au urmărit însă multă vreme după ce am lăsat în urmă clădirile Uzinelor „Steaua roșie". În același timp, îmi reveneau în față imaginile de azi, atît de schimbate, din uzinele renăscute.

Trecut și prezent... Vechi și nou...

IRIMIE STRĂUȚ
Ilustrații: D. NEGREA

Tabără în corturi

Nu se terminase încă anul școlar cînd între pionierii Școlii de 8 ani nr. 15 din Brașov s-a stîrnit o vie frămîntare. „Vrem ca anul acesta să avem tabără mai frumoasă ca anul trecut" — spuneau copiii. În adunările de detașament s-a discutat cum și ce să se facă pentru a-și pregăti o vacanță plăcută, pentru a-și organiza o tabără veselă.

Cu trei luni înainte de începerea vacanței, colectivul de conducere a pregătit în amănunt tot ceea ce era necesar și, bineînțeles, programul de activități, alcătuit după propunerile pionierilor. S-a hotărît, împreună cu tovarășa instructoare, ca tabăra să se facă în corturi. Tovarășa instructoare și tovarășii profesori i-au ajutat pe pionieri să-și aleagă locul de tabără într-o poiență lîngă un rîuleț. În fiecare detașament, pionierii au avut sarcini precise: unii să pregătească materiale pentru jocuri, alții să strîngă poezii și cîntece pentru programe artistice; detașamentul clasei a VII-a avea să alcătuiască itinerarul unor excursii cu tot planul de desfășurare. Toată unitatea era în fierbere. Ceva mai greu a fost procurarea de corturi și alte obiecte gospodărești. Dar și acestea au fost obținute. Și iată că a sosit ziua cînd sunetele vesele ale goarnelor și bătaia tobelor au anunțat deschiderea taberei.

Multe zile plăcute au petrecut pionierii în tabăra lor din corturi. Dar cea mai frumoasă amintire o păstrează zilelor cînd au construit lîngă rîu mica hidrocentrală a taberei. (O roată cu pale învolbura apa, care, printr-un ax, acționa un dinam producător de energie electrică.) De aici au tras ei lumină pentru întreaga tabără. „Odată, povestesc ei, am avut și un necaz din pricina acestei hidrocentrale. Plănuisem un carnaval și voiam să tragem un șir de becuri printre corturi ca să facem multă luminație. Ei, tocmai atunci s-a defectat hidrocentrala. Salvatorii au fost cei dintr-a șaptea. Printre ei se aflau mulți electricieni pasionați. I-a ajutat de altfel și tovarășul profesor de fizică".

Iată acum și unele din activitățile care se aflau cuprinse în programul lor de tabără: un concurs ghicitoare pe teme literare, o discuție despre planuri de viitor, întreceri sportive, o întîlnire cu un fruntaș al recoltelor bogate dintr-o colectivă apropiată și multe altele...

Spic cu spic, patriei snop!

În zilele fierbinți de vară, combinele și secerătorile strîng rodul bogat al holdelor aurii. În urma lor însă rămîn risipite spice. Ar fi păcat ca acestea să se piardă. Fiecare bob de grîu înseamnă pîine. Iată de ce, în timpul cînd recoltatul este în toi, poți vedea sute și sute de pionieri strîngînd spicele rămase. „Spic cu spic, patriei snop!" a devenit de mulți ani o acțiune tradițională în organizația de pionieri.

Ca să înțelegeți mai bine cît de important este să nu se piardă nici un spic, o să vă facem un mic calcul:

...Dacă pe metrul pătrat se risipește numai cîte un singur spic, aceasta înseamnă 10 000 de spice pe hectar, care fac nici mai mult nici mai puțin decît 30—50 kg de grîu boabe la hectar. Pe cele peste 3 milioane de hectare cu grîu pe care le avem în țară s-ar risipi vreo zece mii de vagoane, adică o sută de trenuri încărcate, de cîte o sută de vagoane fiecare.

Vedeți deci, prieteni, cît de însemnată este munca pe care voi o desfășurați pe miriști sub lozinca: „Spic cu spic, patriei snop!". E o muncă prin care și voi puteți ajuta la obținerea unor recolte cît mai bogate.

PIONIERI, LA DRUM, SĂ CUNOAȘTEȚI FRUMUSEȚILE ȘI BOGĂȚIILE PATRIEI!

Fragmente de jurnal

Dragi copii,

Știți bine că, în fiecare an, mii și mii de pionieri pornesc în drumeție, însuflețiți de dorința de a cunoaște frumusețile naturii patriei noastre dragi de a cunoaște marile realizări ale regimului nostru democrat-popular. În cele de mai jos, publicăm cîteva fragmente din jurnalul de drumeție al unității de pionieri de la Școala medie „N. Bălcescu" din Brăila.

*

Am pornit la drum, într-o frumoasă dimineață de iulie.

Sîntem un colectiv unit, vesel, puternic, dornic să vadă cît mai multe din frumusețile patriei, din minunatele realizări ale partidului.

După o călătorie plăcută, am ajuns la Onești pe la vremea amiezii. Am plecat de îndată spre Combinatul chimic, realizare a tinerei noastre industrii chimice, ridicat într-o vale bogată.

Am vizitat multe secții. Ne-a impresionat faptul că, datorită automatizării, în uriașa hală, numai 3 muncitori comandă imensele cuve legate în serie.

Iată-ne și la Termocentrala de la Borzești. Uzina este alimentată cu gaze. Apa vine prin două conducte care alimentează la rîndul lor termocentrala.

Soarele își pierduse din tărie cînd am părăsit Borzeștiul. În fața noastră, șoseaua brăzdată de numeroase mașini. Am poposit apoi să vedem locul unde se afla, cu veacuri în urmă, stejarul din Borzești, legat de cunoscuta legendă din copilăria lui Ștefan cel Mare. În locul acesta se află o biserică ridicată de marele Domn al Moldovei și un monument de piatră care amintește de stejar.

Seara am făcut o plimbare pe magistrala Onești-ului. Priveam cu negrăită admirație construcțiile ridicate și nu ne venea a crede că, nu de mult, pe aici se aflau colibe risipite pe ici-colo. Iar acum privim construcțiile uimitoare luminate feeric; un adevărat oraș al tinereții.

Cînd eram mici nu ne puteam închipui cum cresc într-o zi voinicii din poveste. Onești-ul, oraș nou pe harta țării, a crescut într-un an cît altul în o sută.

*

A doua zi puteam spune că ne-am obișnuit cu viața de excursie. Apa Oltului ne-a fost

RIENȚA POZITIVĂ

Pe izlaz

Pionierii din Ilișești, raionul Gura Humorului, regiunea Suceava, au curățat de mărăcinișuri zece hectare de pășune. Vitele colectivei vor paște în voie iarba grasă și proaspătă ce va crește pe izlaz.

Și pionierii și școlarii de la școlile din Luduș, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, au curățat peste 20 ha de izlaz aparținînd G.A.C. „Octombrie Roșu". Aici ei au smuls spinii și mărăcinii, au nivelat mușuroaiele de cîrtiță și au înlăturat pietrele din iarbă. La astfel de acțiuni au participat de asemenea pionierii din Teiuș, regiunea Hunedoara, Lechința, regiunea Cluj, și Recea, regiunea Maramureș.

Orașul, satul, cartierul nostru — cît mai frumoase

Bistrița — **Școala de 8 ani nr. 1. Pionierii și școlarii de aici au hotărît să dea tot ajutorul ca orașul și școala lor să devină cît mai frumoase. În jurul școlii a fost amenajată o grădină cu straturi de flori. Totodată ei au îngrijit pomii plantați anul trecut, precum și parcul de lîngă casa pionierilor. Ei au sădit flori, avînd grijă ca străzile să fie mereu curate și frumoase.**

Casa pionierilor din Galați — **Copiii care activează la casa pionierilor ne aduc la cunoștință că în cadrul excursiei făcute la G.A.C. „Tudor Vladimirescu" au plantat 100 de puieți, care vor rămîne acolo drept amintire a vizitei lor. De asemenea, în parcul din Galați au sădit 100 de arbuști de trandafiri și au înlocuit totodată și teii uscați.**

Mihăilești — **Școala de 8 ani. Ni se comunică de aici că, sub chemarea „Întreaga comună să fie o grădină!", pionierii au plantat 200 de duzi pe marginea șoselei, 40 de gutui și 60 de cireși în grădina școlii. În livada gospodăriei colective au fost, de asemenea, plantați 300 de caiși și 100 de cireși, iar în centrul comunei diferiți arbori și arbuști ornamentali. Prin hotărîrea colectivului de conducere al unității, fiecare pionier a plantat în curtea sa 4 pomi fructiferi.**

CASA NOASTRĂ ca o floare

„Blocurile noastre". Așa obișnuiește să spună cu mîndrie orice pionier de la Școala de 8 ani nr. 151 din București, situată chiar în spatele minunatului șir de blocuri ce încadrează Palatul C.F.R.

După ce schelele au fost înlăturate, iar terenul nivelat, unitatea de pionieri și-a propus să ia în grijă înfrumusețarea spațiului rămas. Astfel, chiar în fața școlii, pionierii au amenajat o grădină cu mici alei și straturi de flori. De asemenea, de-a lungul blocurilor, au fost plantați puieți.

O altă porțiune de teren, mai mare, a fost nivelată. Curînd, pe această porțiune, copiii vor amenaja un teren de sport.

Prin rotație, echipe de pionieri se ocupă de menținerea curățeniei atît în grădină, pe alei, cît și pe scările blocurilor. Pionierii de serviciu asigură, de asemenea, păstrarea liniștii între orele 15 și 17, cînd locatarii se odihnesc.

Pionierul Manta Vasile este responsabilul echipei de la scara 6, blocul C, Costea Anișoara la scara 5, blocul A, Stănilă Carmen la scara 7, blocul C.

Astfel înțeleg pionierii de la Școala nr. 151 să contribuie la păstrarea bunului obștesc.

---

tovarășă de drum, oferindu-ne peisaje de nedescris. Vagonul a rămas în Bicsadul Oltului, un mic sat de munte, de unde am plecat spre lacul de origine vulcanică, unic în țară, Ana. Drumul, pentru noi, cei veniți de la șes, nu era o plimbare obișnuită. Urcușul era greu, soarele ardea puternic, dar curînd ne-am obișnuit și la timpul fixat am ajuns la țintă.

Coborîșul a fost mai ușor.

Ochii noștri nu se săturau admirînd perdeaua de brazi ce stringea într-un brîu minunat. verde, frumosul lac vulcanic. Curînd am ajuns la Tușnad, care ne-a primit cu un început de ploaie, dar norii s-au spulberat repede și-am putut astfel admira frumoasa stațiune de pe malul lacului Ciucaș. Vă dați seama că masa care a urmat era binevenită. Seara, ca adevărați excursioniști, am mai parcurs sub lumina lunii cei 6 km ce ne despărțeau de Bicsad, punctul de unde pornisem.

★

Brașovul, vestitul tîrg de la poalele Tîmpei, ne-a primit cu un soare cald. Abia așteptam să vedem uzinele de tractoare despre care știam că se înfățișează ca un adevărat orășel.

Într-adevăr, uzina ne-a impresionat.

Cea mai interesantă secție vizitată a fost secția de montaj, un model al automatizării, al tehnicii moderne, al muncii noi, socialiste.

★

Valea Oltului.

Trecînd podul peste Olt, intri în stațiunea Călimănești: două șiruri de vile, de o parte și de alta a unei șosele, umbrită de pomi. Farmecul locurilor ne-a făcut să ne oprim puțin la umbră, într-o poiență pe malul Oltului, unde ne-am luat micul dejun. De acolo, obiectivul călătoriei noastre era Cozia, vestita mănăstire a lui Mircea cel Bătrîn.

În biserică se află mormîntul lui Mircea cel Bătrîn și al Teodorei, mama lui Mihai Vodă. Privim, și în mintea noastră răsună versurile din poezia lui Grigore Alexandrescu:

„Sărutare, umbră veche! priimește-nchinăciune
De la fiii Rominiei, care tu o ai cinstit:
Noi venim mirarea noastră la mormîntu-ți a depune;
Veacurile ce-nghit neamuri, al tău nume; l-au hrănit.

★

Jurnalul pionierilor brăileni este cu mult mai bogat. Redacția noastră, precum am arătat mai sus, a publicat doar cîteva fragmente din acest jurnal. Citindu-l, te simți mai puternic îndemnat să cunoști pămîntul patriei pe care atît de mult îl îndrăgim. Copiii din Brăila au făcut o călătorie mai îndelungată. Dar cîte frumuseți, cîte noutăți nu puteți afla chiar în preajma locului natal pe care-l puteți cunoaște organizînd drumeții de una, două sau trei zile.

În ajutorul celor care participă la concursul

AȘA E ȚARA MEA

Ați aflat, desigur, că revista „Cravata roșie" a organizat concursul „Așa e țara mea", care oferă multe și mari premii cîștigătorilor.

(Despre condițiile de participare puteți citi în nr. 5 al revistei noastre.)

Vrem ca participanții la concurs să folosească cele mai deosebite forme prin care să redea frumusețile și bogățiile patriei. Ei pot trimite și modele de cusături romînești, cioplituri în lemn, desene...

Vă prezentăm cîteva aspecte ale frumoasei noastre arte populare.

Sculptura și crestătura în lemn sînt întîlnite de foarte multe ori în arhitectura populară. Țăranul a învățat să cresteze cu măiestrie lemnul de la stîlpii și poarta casei, să cioplească la linguri, la furca de tors sau la fluier. Ele sînt împodobite cu variate ornamente. Caracteristice pentru arta lemnului sînt motivele în zigzag, rozeta, funia.

Lucruri frumoase se pot face și din pămînt, din lut, modelîndu-l, uscîndu-l și arzîndu-l în cuptoare speciale. Priviți cît de bogate sînt ornamentele executate de maeștrii olari din Horez (desen 2).

Iată acum ceramica din Transilvania. Observați motivele ei specifice, pe care le veți întîlni și la cusături și lucrate în piele (desen 1).

Acest ulcior din Bihor îți atrage atenția prin simplitatea și frumusețea sa. El dovedește bunul-gust al meșterilor de artă populară (desen 3).

La mulți colectiviști veți găsi, alături de aparatele de radio și de mobila nouă, covoarele frumoase prinse pe pereți sau pe paturi, așa cum nu vor lipsi nici ștergarele cu cusături bogate.

Covoarele oltenești, de pildă, au cîștigat de mult faima pînă departe peste hotare. Prin tehnica specială în care sînt lucrate, la un război vertical, cu furculița, suprapunîndu-se fire de lînă în diferite culori, țesătoarele realizează adevărate compoziții, cu flori, păsări, pomi, uneori chiar și cu figuri umane, totul stilizat, simplu și cu multă artă (desen 4).

Așa cum ascultați o doină cîntată din fluier sau cum citiți cu plăcere o carte cu poezii sau basme populare, opriți-vă atenția ori de cîte ori aveți în față un obiect de artă populară.

Poposind în diferite regiuni ale țării, desenați și colorați modele de cusături populare pe care le întîlniți. După aceste modele veți putea voi înșivă încerca cusături, cioplituri etc., cu care veți face în muzeul școlii un colț de artă populară și veți putea participa la concursul revistei „Cravata roșie" intitulat: „Așa e țara mea".

OLGA HORȘIA
muzeograf, Muzeul de artă populară al R.P.R.

calendar pionieresc

— AUGUST —

Luna august, avînd înscrise în filele sale date și evenimente importante, oferă unităților de pionieri teme bogate, pe marginea cărora se pot organiza manifestări numeroase și atractive.

23 August

Această zi reprezintă cea mai mare sărbătoare națională a poporului nostru: ziua eliberării patriei de sub jugul fascist.

La 23 August 1944, în conformitate cu planul insurecției, elaborat de cadrele de bază ale partidului nostru încă din mai 1943, guvernul Antonescu a fost arestat, unități ale armatei împreună cu formațiuni de luptă patriotice din Capitală și din alte centre ale țării au ocupat principalele instituții publice și au întors armele împotriva Germaniei fasciste. Armata română, însuflețită de scopurile nobile ale războiului antihitlerist și de dragostea de patrie, a luptat eroic, alături de glorioasa Armată Sovietică pînă la victoria deplină asupra Germaniei hitleriste.

De la eliberarea patriei noastre, poporul nostru, condus de partid, a obținut victorii după victorii în construirea patriei noi, socialiste. De aceea, ziua de 23 August este sărbătorită cu mult entuziasm în fiecare an. În fabrici, în uzine, pe ogoare se obțin, în cinstea acestei zile, noi și noi victorii în muncă. Alături de cei mari vă aflați și voi, pionierii, care dați o mînă de ajutor după puterile și priceperea voastră și vă pregătiți în vederea sărbătoririi lui 23 August.

Ziua de 23 August vă va găsi, pe cei mai mulți dintre voi, în tabere. Ca atare, pregătirile și desfășurarea adunării festive închinate lui 23 August vor trebui să țină seama de acest lucru. Ce avem de făcut? Să luăm lucrurile pe rînd.

Cu cîteva zile înainte de marea sărbătoare, tabăra va fi împodobită cît mai frumos cu steaguri, ghirlande, placarde pe care se vor afla înscrise lozinci. Din ziare și reviste tăiați fotografii care înfățișează realizările partidului în anii de după eliberare. Cu acestea alcătuiți fotomontaje expuse în locuri cît mai vizibile.

Pionierii care se află în taberele din localitate vor da o mînă de ajutor la pavoazarea blocurilor, la îngrijirea straturilor de flori, a parcurilor, a aleilor.

Urmează acum pregătirile pentru adunarea festivă închinată lui 23 August. Ea se va putea desfășura fie în incinta taberei, într-o poiență sau în jurul focului de tabără.

În ce ar putea consta această adunare?

În primul rînd, ați putea invita activiști de partid, muncitori care vă vor povesti despre realizările partidului, despre condițiile minunate de muncă în fabrici și uzine, despre viața minunată a copiilor, față de viața grea, mizeră a muncitorilor și a copiilor lor în trecut.

În continuare, puteți prezenta un frumos program artistic, alcătuit din poezii și cîntece despre patrie, despre partid, cîntece din folclorul nou și minunatele noastre dansuri populare. Materiale pentru pregătirea serbării veți putea găsi în colecția voastră de reviste „Cravata roșie" (nr. 4/1963 și suplimentul său „Sub drapelul unității", precum și în numerele 4, 7 și 8/1962).

De Ziua marinei

În fiecare an, prima duminică a lunii lui Gustar este închinată bravilor marinari. În întîmpinarea Zilei marinei, pionierii, membri ai cercurilor nautice din orașele și comunele de pe litoralul mării, de pe malul fluviilor și lacurilor, au posibilitatea să inițieze întreceri sportive de caiace și bărci.

Cercurile de navomodele pot să organizeze concursuri pentru cele mai frumoase nave realizate, iar iubitorii de înot să participe la probe de natație.

În itinerarele excursiilor și drumețiilor să fie cuprinse neapărat vizite ale principalelor porturi maritime și fluviale, ale șantierelor navale de la Brăila, Galați, Oltenița etc., precum și plimbări cu vaporașele.

Pionierii să invite în tabere marinari, care să le vorbească despre frumusețea muncii lor. Cu acest prilej, pe estrade, în aer liber, în jurul focurilor de tabără, în cinstea oaspeților să aibă loc programe artistice de poezii, scenete, cîntece și jocuri pe care le puteți găsi în toate numerele noastre, inclusiv cel de față.

În cinstea Zilei minerului

La 6 august 1929 a avut loc, sub conducerea Partidului Comunist din Romînia, marea grevă a minerilor din Lupeni. Cu acest prilej, la cererile juste ale minerilor de a li se acorda pîine și libertate, burghezo-moșierimea a răspuns cu gloanțe și lovituri de baionete. Zeci de mineri au fost atunci uciși și peste 200 grav răniți.

În amintirea luptelor de la Lupeni și a eroicilor mineri căzuți atunci, în semn de prețuire a muncii pline de eroism a stăpînilor abatajelor de azi, partidul și guvernul R.P.R. au hotărît ca în fiecare an, în prima duminică după 6 august, să se sărbătorească Ziua minerului.

În cinstea acestei zile, în tabere se pot organiza vizionări urmate de interesante discuții despre filmul artistic romînesc „Lupeni '29", ședințe și simpozioane literare pe marginea cărților „Oameni și cărbuni în Valea Jiului" de Geo Bogza sau „Minerii din Maramureș" de Dan Deșliu dedicate vieții minerilor în trecut și azi.

Pionierii din centrele miniere să organizeze întîlniri cu muncitorii vîrstnici, care să le vorbească despre deosebirea, ca de la cer la pămînt, a trudei de rob pe care o îndurau în trecut minerii, în contrast cu condițiile minunate pe care le au în prezent, cînd munca lor este înconjurată de cea mai înaltă prețuire.

A intrat, de asemenea, în tradiție ca în ajunul Zilei minerului pionierii să-și întîmpine cu flori, la puțuri și gurile de mină, părinții și frații mai mari, care intră și ies din șut.

Din nou despre activitatea în tabere...

Majoritatea pionierilor își petrec vacanța în tabere.

Viața aici trebuie să fie interesantă, plină de voie bună, bogată în învățăminte. Să se acorde o atenție sporită concursurilor sportive și cultural-artistice în aer liber, jocurilor instructive pionierești. În acest sens se pot folosi jocurile publicate în nr. 5, 6 și 7/1963 ale revistei noastre, cîntecele, poeziile și scenetele pe care „Cravata roșie" le publică cu regularitate. Programele pregătite pot fi prezentate și la căminul cultural, în cinstea colectiviștilor. Înseși zilele importante despre care v-am vorbit mai sus vor fi incluse în desfășurarea acțiunilor din cadrul taberei.

În tabără nu trebuie uitate lectura și, după posibilități, vizionarea filmelor în colectiv, discuțiile asupra cărților citite și a filmelor văzute. În tabără se mai pot organiza spartachiade, întîlniri prietenești cu pionieri din alte localități.

Nu uitați acțiunile cu caracter patriotic. În afara muncii de colectare a fierului vechi, care se duce mai ales în taberele locale, dați atenția cuvenită strîngerii plantelor medicinale și semințelor de arbori și arbuști. O mare cinste pentru pionieri este participarea la valorificarea și curățirea păsunilor, la recoltarea fructelor și legumelor, la îngrijirea unor animale mici din sectorul zootehnic al gospodăriilor agricole colective.

...În excursii și drumeții

Și în luna august se va continua organizarea drumețiilor, excursiilor în grup, pe jos sau cu bicicleta, cu trenul sau autobuzul. Cu acest prilej se pot vizita multe locuri pitorești ale patriei noastre, locuri istorice și muzee, cît și mărețele construcții ale socialismului.

Despre felul cum trebuie pregătită și cum se desfășoară o excursie sau o drumeție puteți citi în nr. 4/1963 al „Cravatei roșii" și în suplimentul acelui număr.

Împreună cu profesorii și instructorii voștri alegeți cele mai interesante itinerare pentru cunoașterea ținutului natal. Cu acest prilej, faceți fotografii și desene interesante ale locurilor vizitate, care să vă folosească pentru alcătuirea unor mici expoziții în tabără sau la școală. În drumețiile voastre puteți descoperi frumoase piese folclorice, cîntece și poezii populare, pe care să le consemnați în caiete. Cele mai izbutite fotografii, desene și culegeri de folclor, precum și unele compuneri literare originale, puteți să le trimiteți „Cravatei roșii" pentru concursul „Așa e țara mea", despre care ați aflat, desigur, din nr. 5/1963 al revistei.

Nu este pionier care nu e dornic să cunoască capitala patriei. În București sînt multe construcții noi, minunate, multe locuri istorice, demne de a fi vizitate. Între acestea se numără Palatul R.P.R., Muzeul de istorie a partidului, Muzeul militar, Muzeul satului, Muzeul de istorie naturală Gr. Antipa, Combinatul poligrafic Casa Scînteii, Palatul pionierilor.

În afară de excursiile mai mari puteți organiza drumeții scurte, de o zi-două, în locuri din apropiere. Veți cunoaște astfel împrejurimile orașului sau comunei voastre, ce s-a realizat nou în raionul în care locuiți.

Pe parcursul excursiilor și drumețiilor, pionierii pot fi oaspeții taberelor întîlnite în drum și ai detașamentelor din localitățile vizitate, în care să se lege prietenii, să se facă schimb de adrese, să se prezinte programe artistice comune. Despre locurile văzute, despre prieteniile legate, fiecare pionier își poate alcătui un mic jurnal de excursie, care îi va folosi și la lucrările libere din clasă pe tema „Cum ne-am petrecut vacanța".

Instructorul de pionieri VICTOR

Pînza de păianjen

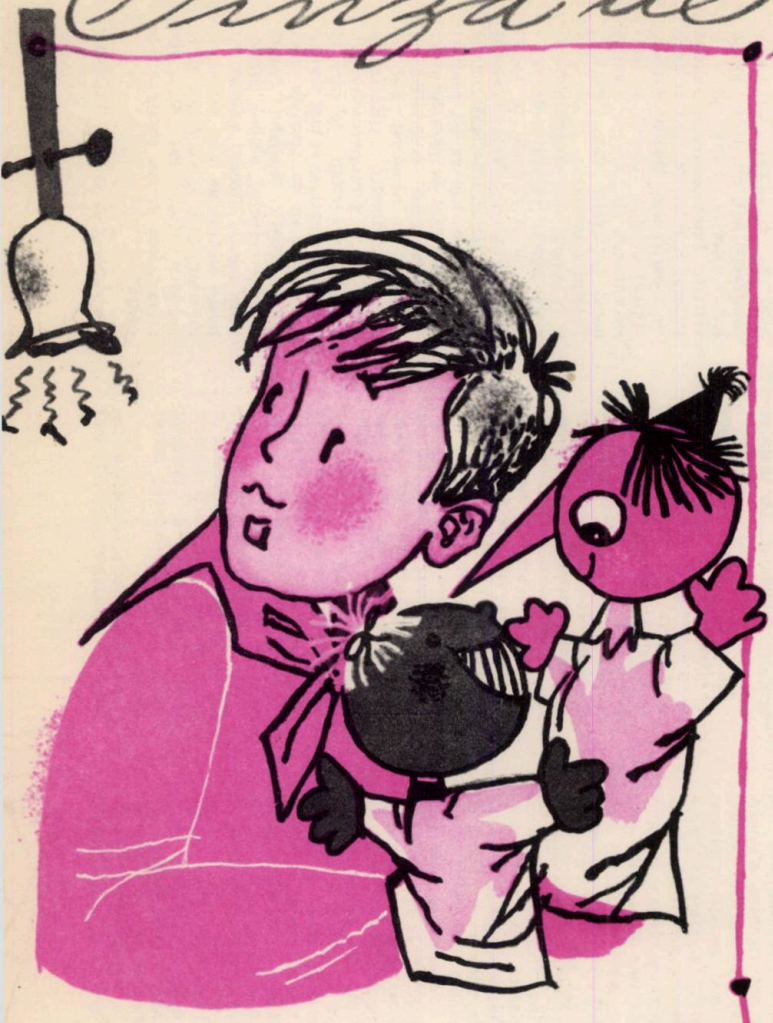

Răzvan oftă şi privi împrejur. Atelierul e urît, pustiu şi friguros. Şi cît praf e peste tot! Sus, în grindă, un păianjen negru şi-a întins pînza în care se zbat două muşculiţe. În colţ, o lădiţă răsturnată şi-a vărsat pe jos toate măruntaiele: o daltă, o şurubelniţă, foarfeci, cuie, un sul de glaspapir, ferăstrăul de traforaj... Da, e necrezut de urît, e necrezut de trist aici, unde pînă numai cu trei zile în urmă fusese locul cel mai iubit de joc, de taină şi visare al celor doi prieteni.

„Prieteni! Hm!" — zîmbi Răzvan din colţul gurii. Şi totuşi nu-i purta pică lui Gheorghe. Poate chiar colegii, poate chiar părinţii i-or fi spus: „Cînd ai de gînd s-o rupi cu leneşul, cu corigentul ăla?". De un singur lucru îl învinuieşte: de ce s-a arătat laş. De ce a trebuit să trăncănească băieţilor, în spatele lui, că el cu Răzvan o termină pentru totdeauna, în loc să vină să-i spună pe faţă: uite, Răzvane, m-am hotărît aşa şi-aşa... Doar asta era o chestiune care-i privea numai pe ei doi. Ba mai mult: nici atunci cînd l-a întrebat direct n-a recunoscut cinstit, ci a dat din colţ în colţ. Tocmai asta l-a scos din sărite alaltăieri, cînd l-a îmbrîncit afară din „atelier". Poate n-ar fi trebuit s-o facă, dar prea era supărat. Şi în definitiv alaltăieri, sau ieri, sau mîine, ceea ce se întîmplase trebuia să se întîmple: despărţirea dintre ei devenise de neînlăturat. El n-a făcut decît să curme cu cîteva ceasuri mai devreme o plasă de minciună şi făţărnicie care-i prinsese pe nesimţite, aşa cum pînza de păianjen din grindă prinsese cele două muşculiţe.

Suflă praful de pe masă, îşi aduse cîteva scule şi se apucă să dreagă aripa planorului. Dar ciocănaşul nimerea mereu alături: lucra fără chef, fără spor, cu gîndurile aiurea. Chiar astă-iarnă, cînd vîntul tăios se năpustea din toate părţile asupra şurei, în despărţitura unde-şi aranjaseră ei „atelierul" era parcă mai cald şi lucrul mergea strună fiindcă era voie bună. De pildă, porumbarul, în trei duminici, deşi lucraseră pe frig, îl şi terminaseră. Şi tocmai acum, cînd se apucaseră să lucreze la robot — secretul lor cel mare —, totul căzuse baltă.

...Acasă totul e aşa cum începuse să fie de o lună şi mai bine. Mama e într-una tristă, cu ochii încercănaţi. Se închide ceasuri întregi în camera din fund şi plînge scîncit, ca un copil. Tata vine pe-acasă ca într-o fugă, trece prin casă încruntat, nu vede pe nimeni, fumează ţigară după ţigară. De trei ori în odaia din fund, mama şi tata s-au certat crunt, cu uşile închise. Nea Catană, preşedintele colectivei, a venit şi a stat de vorbă cu ei cîteva ceasuri. După aceea, tata a lipsit de acasă trei zile în şir. Lui nimeni nu-i spunea nimic, se fereau să-l privească în faţă. Iar el, nopţi întregi nu dormea, trăgînd cu urechea înspre odaia din fund, aşteptînd să audă apropiindu-se de casă paşii întîrziaţi ai tatei. Cînd se aşeza în faţa manualelor, rîndurile îi jucau înaintea ochilor. Zgomotele obişnuite ale satului, ale ogrăzii, ale casei se prelingeau pe lîngă el fără să le audă. Gîndurile treceau prin el ca printr-o sită, nelăsînd nimic. O singură întrebare îl stăpînea, se învîrteja în el zi şi noapte: „ce se întîmplă la noi acasă?". Şi inima i se strîngea ca într-un cleşte. Cînd a luat primul 4 a fugit de la şcoală, în luncă, la pescuit. Se gîndea că poate va izbuti să-şi înşele inima. Cît ar fi vrut să poată uita de tot şi de toate! Dar i s-a năzărit din nou chipul cu ochi încercănaţi ai mamei şi a fugit într-un suflet acasă, să vadă ce-i cu ea. Iată, a trecut o lună şi acasă lucrurile tot nu se îndreaptă. Răzvan oftă din nou. Da, acum, mai mult decît oricînd, ar fi avut nevoie de un prieten. Şi tocmai acum, prieten nu mai avea.

★

Lui Gheorghe îi ieşiseră prost socotelile. Îşi închipuise că toată clasa îl va lăuda: „Bravo, bine că ai rupt-o cu Răzvan. Unui fruntaş nu-i şade bine prietenia cu un codaş". Cînd colo, nimeni nu-i spusese nimic asemănător, ba chiar, iată, de la o vreme, are mereu impresia că toţi îl privesc cruciş. Poate e într-adevăr numai o impresie, nimic clar, dar e de o sută de ori mai greu să suporţi nesiguranţa decît adevărul cel mai aspru.

Acum o săptămînă, într-o recreaţie — să fi fost o simplă coincidenţă? —, tocmai cînd se apropiase de un grup în care se discuta ceva cu multă aprindere, Ilonca, preşedinta detaşamentului — prefăcîndu-se că nu-l observă —, găsi cu cale să întrebe:

— Dar povestirea din penultimul număr al „Cravatei" aţi citit-o? Da, da, povestirea „Prietenul la nevoie se cunoaşte". Mie mi s-a părut foarte interesantă. Ar trebui să-i facem o recenzie la gazetă, nu credeţi?

Ieri, în adunarea de detaşament, a trăit, de asemenea, clipe usturătoare. S-a făcut propunerea ca un coleg să-l ajute la învăţătură pe Răzvan. S-au ridicat de îndată zeci de mîini. Simţea — sau numai i se părea — că tot atîţia ochi îl privesc cu înţeles din toate părţile. Stingherit, în urma celorlalţi, ridică şi el mîna, numai aşa, niţel, deasupra băncii. Instructorul îl zări şi zîmbi într-un fel anume — sau poate o fi fost tot numai o coincidenţă? Şi, în sfîrşit, se opri alături, la Ilonca, întrebînd-o:

— Tu, Ilonca, stai pe-aproape de Răzvan, nu? Eu zic să începeţi chiar de mîine după-amiază.

Dacă era vorba de distanţă, apoi el stătea şi mai aproape de Răzvan, numai peste două case. Şi totuşi...

Nici acasă nu era la adăpost de aceste impresii, care se tot adunau în jurul lui, împresurîndu-l, mustrîndu-l. Întors de la şcoală, mama îl întîmpină bucuroasă.

— Gheorghiţă, vă fac o surpriză.

Cînd îi vorbea aşa, cu persoana a doua plural, mama îl subînţelegea pe Răzvan.

— Ia ghici, ce-am găsit?

— Nu ştiu.

— Ei, ei, ce crezi tu c-am găsit eu astăzi în pod, în lada cu haine vechi?

— Nu ştiu.

— Păpuşile, uitucilă. Păpuşile cu care făceaţi teatru cînd eraţi mici, la grădiniţă sau prin clasa întîi.

— Păpușile?! tresări Gheorghiță.

— Na, ține-le. Cum de le-ați uitat voi acolo, în fundul lăzii? Stăteau în pod, mă uitam la ele și rîdeam de una singură. Mi-am adus aminte ce nostimi erați atunci: niște bondocei cu aere de actori. Și cîte pregătiri și cîtă emoție pe voi, sîmbăta, cînd dădeați spectacolul. Se adunau aici copiii de pe trei uliți. De ce nu mai dați și acum un spectacol?

...Păpușile! Nedespărțitele păpuși ale unor nedespărțiți prieteni. Într-adevăr ce fericiți erau atunci! Oftă și, cu gîndul aiurea, strînse păpușile la piept. Gheorghe era tare amărît. Și-i era tare dor de Răzvan. Lui Răzvan i-o fi dor? Nu, lui nu-i este. Cu cîtă dușmănie l-a dat afară alaltăieri din „atelier". Asta nu i-o poate ierta. Și totuși... dacă măcar printr-un semn cît de mic i-ar da de înțeles că și lui îi este dor... Altădată, sîmbăta, la ora asta, suna „telefonul". Răzvan îl chema la „atelier". (Meșteriseră un semnalizator cu fir, între „atelier" și odaia lui Gheorghe, ca în „Timur..." al lui Gaidar.) Dar acum „telefonul" era mut. Nici nu-și mai aducea aminte clinchetul clopoțelului. Ce-ar fi să-l miște nițel, nițeluș, cît să-l audă numai el. Întinse mîna spre clopoțel, dar nu apucă să-l atingă; în aceeași clipă și-o retrase ca fript: limba clopoțelului începuse să joace vesel, răspîndindu-și în încăpere melodia de cristal. Gheorghe apucă păpușile subsuoară și o zbughi iepurește, pe ușă afară.

* * *

Alergînd pe uliță, fericit, Gheorghe nu știa că nu Răzvan fusese cel care-l sunase la „telefon"; după cum nici Răzvan habar n-avea că tocmai ceea ce și-ar fi dorit el mai mult în clipa aceea se petrecea aievea: Gheorghe alerga spre el cu sufletul la gură.

Lucrurile se întîmplaseră astfel: conform angajamentului luat în ședință, Ilonca veni la Răzvan. Află de la maică-sa că e în șură și merse să-l caute acolo. Mai întîi Răzvan se gîndi să nu-și trădeze prezența în dosul despărțiturii de scînduri. Dar, întrucît Ilonca nu se descuraja strigîndu-l într-una, de se zgîlțîia șura, se hotărî pînă la urmă să-și facă apariția, socotind că, în definitiv, din moment ce prietenia cu Gheorghe s-a stricat, secretul cu privire la „atelierul" lor nu-și mai avea rostul. Așa încît o invită pe Ilonca înăuntru, arătîndu-i întreaga împărăție. Fiecare colț, fiecare lucrușor avea povestea lui și Răzvan i-o spunea Iloncăi cu un glas în care, fără să-și dea seama, se strecura amărăciunea. Nu-i fu greu Iloncăi să înțeleagă cît de scumpă-i fusese lui Răzvan prietenia cu Gheorghe, cît de trainice amintiri îi legau. Cînd află și despre „telefon", se hotărî. Într-o clipă de neatenție a lui Răzvan, trase de sfoară cu toată puterea. Acum se învîrtea de colo pînă colo, uitîndu-se mereu, nerăbdătoare, spre scîndura mișcătoare de la intrarea „atelierului": vine? nu vine? Dacă nu, dacă tot el o face pe supăratul, n-are decît, înseamnă că nu e un prieten după care Răzvan merită să regrete. Dar numai după zece minute, Gheorghe dădea scîndura la o parte și apărea în pragul „atelierului". Răzvan rămase locului țintuit. Vru să întrebe ceva, dar nu avu glas și se mulțumi să-l privească pe Gheorghe cu ochi străluminați de o mare îndiuoșare: vezi, el îl gonise atunci și totuși Gheorghe și-a înfrînat mîndria și a venit. Și la școală a ridicat mîna, oferindu-se să-l ajute la învățătură. N-a fost vina lui dacă instructorul alesese pe altcineva. Da, îl judecase prea aspru pe Gheorghe, fusese nedrept cu el. Acum vor învăța din nou împreună, vor construi robotul, va fi din nou plăcut în „atelier", îi va fi mai ușor pe suflet, va fi mai curajos, nu o va mai lăsa pe mama singură, cu durerea ei, se va apropia de ea, o va face să-și uite necazurile, să zîmbească din nou atît de frumos, cum numai mama știa să zîmbească... Fiindcă prietenul era din nou alături de el...

Și totuși stăteau față în față și nu izbuteau să curme tăcerea stînjenitoare dintre ei. Noroc de Ilonca. Chicoti și întrebă:

— Ce-s cu păpușile astea? Hi, hi, hi, ce mutricele caraghioase au!

Începură amîndoi să sporovăiască dintr-o dată, vorbindu-și mai mult lor, decît răspunzîndu-i ei, bucuroși că gheața se spărsese. Vorbeau fără întrerupere, depănau amintiri, se încălziseră de-a binelea. Uitaseră de Ilonca. Fata nu se necăji, dimpotrivă, îi jucau ochii în cap de bucurie că, pe negîndite, rezolvase una din „problemele" clasei. Simțind că acolo nu mai e necesară prezența ei, se retrase tiptil spre ieșire. Înainte de a cobori scîndura în urma ei, le strigă:

— Băieți, știți la ce mă gîndesc? Grozav ar fi să jucați duminica viitoare la serbare o scenetă cu păpușile voastre.

Cei doi se întoarseră surprinși.

— Scenetă? Ce scenetă?

— De unde scenetă?

— Scriu eu una.

— Tu? Adică da, ești prima la compuneri.

— Și despre ce-o să fie vorba în scenetă?

— Despre prietenie.

Și dispăru.

Băieții se uitară unul la altul cu coada ochiului și pufniră în rîs:

— Ce zici, jucăm, Răzvane?

— Jucăm, Gheorghiță.

Hohotele se întețiră. Rîdeau de se scutura pînza de paianjen de sus, din grindă. Speriat, păianjenul negru se strecură printr-o crăpătură a scîndurii și dispăru. Amîndoi, dintr-un salt măturară pînza de păianjen.

EMILIA CĂLDĂRARU

Ilustrații: MAGDA ARDELEANU

LISETTE

de IOAN GRIGORESCU
Ilustrații: MIHAIL GYÓRGY

De atît soare, aerul se încretea și tremura deasupra punții încinse, ca o apă răscolită de clocote. De la un capăt la altul al șlepului, pe o frînghie prinsă între doi stîlpi înălțați la pupă și la proră, ca două catarge pitice, erau întinse la uscat cîteva cearșafuri și cămăși proaspăt spălate. Curgînd în liniște, parcă toropită de somnul amiezii fierbinți, Sena răsfrîngea imaginea șlepului singuratic care plutea încet spre nord, semnalizînd depărtărilor cu rufele albe de pe frînghie un mesaj ciudat, neînțeles de nimeni.

Fetița se chircise sub o dungă de umbră și privea în tăcere cînd spre pictorul care schița în grabă, pe cartoane, peisajul mișcător al Senei, cînd înainte, departe, spre o insulă răsărită chiar în albia fluviului și pe care cărbunele pictorului tocmai o așternea pe o coală de desen.

Așa cum se apropia, cu marginile roase de jocul aerului încins, insula i se părea fetiței că seamănă cu o franzelă uriașă, care se tîra încet spre ei, fără să atingă apa. Fetița urmărea atentă fiecare mișcare a cărbunelui pe coala albă de hîrtie, apoi își îndrepta privirile spre insula care se lăsa tot mai jos, pe măsură ce șlepul se apropia de ea, și nu înțelegea cum unicul lor pasager, pictorul, care umpluse o mapă cu peisaje de pe Sena, nu vedea că, între pămîntul insulei și apa fluviului, tremura o undă de aer încreștită de dogoarea stîncilor încinse.

Fu trezită din visarea sa de un strigăt gutural care venea din cabina timonei.

— Lézard... Vino încoa...

Tresărind, fetița se ridică.

— Da, papá, m-ai chemat?

— Uite, Lézard... Parisul... Colo, în față. Vezi dunga aia zimțată, vineție, de peste Sena? E Parisul...

— Pot să stau lîngă tine, papa?

— Stai unde vrei, Lézard... Da...

Jamier aproape că uitase care e adevăratul nume al fetiței lui. N-a mai strigat-o Lisette, așa cum o chema, din ziua în care, privindu-i ochii verzi, curioși, vioi, ca două mărgele de smarald, a izbucnit în rîs și, ciufulindu-i părul blond-roșcat cu palma lui butucănoasă, i-a zis:

— Ești ca o șopîrlă... Lézard... Subțire, sprințară și verde... Întocmai ca un lézard...

— Eu n-am văzut niciodată un lézard, papá.

— O șopîrlă?... Păi aici, pe vas, unde să vezi tu o șopîrlă? Am să-ți arăt o dată una cînd vom merge pe cîmp, la bunica...

Și promițîndu-i fetiței sale că o va duce acolo unde el însuși nu mai fusese din copilărie, Jamier învîrti timona pe cursul Senei de parcă chiar în clipa aceea s-ar fi hotărît să schimbe direcția șlepului spre locurile cu flori, cu fluturi și șopîrle mici, verzi, unde Lisette știa că trebuie să se afle căsuța bunicii.

Acum, fetița își găsise un loc bun, sus, pe lada de scule din fața cabinei mici, vopsită în alb, a timonei. De acolo putea privi în voie orașul din depărtare, care de fiecare dată o tulbura în așa măsură încît fetiței i se părea că se află într-o țară a minunilor. Dar șlepul lor nu se oprise niciodată acolo.

Lisette vedea contururile zimțate ale foburgurilor de la marginea capitalei, apoi, dincolo de ele, pe înălțimi mai mari, deslușea dunga vineție a blocurilor din centru. Imediat după aceea, începea să distingă undeva, pe dreapta, licărul alb al catedralei Sacré Coeur de pe dealul Montmartre. În fund, împungînd cupola cerului încins de soare, ca o săgeată izbucnită dintre zidurile de piatră ale orașului, se înălța, țîșnind spre slăvile incandescente, turnul Eiffel.

Acum, Lisette vedea toate acestea de la înălțimea provei. În fața ei orașul se legăna ușor, ridicîndu-se ori coborînd după cum se mișca șlepul lor purtat de ape.

De la o așa depărtare, Parisul i se părea mic, atît de mic încît l-ar fi putut cuprinde între brațele ei subțiri, arse de soare, sau l-ar fi putut despica în două, cu vîrful șlepului care tăia domol apele Senei. Dar, încetul cu încetul, orașul începea să crească. Deși orașul o ademenește, o cheamă neîncetat, știe că nu va putea părăsi șlepul, pe care se născuse, pentru a rătăci acolo. Jamier nu-și oprise niciodată șlepul la vreunul din acele debarcadere cu scări de piatră care se înălțau spre străzile orașului, ci, din contra, rămînea încordat la cîrmă, privind înainte și strivind înjurături urîte între dinți. Lézard îi înțelegea ciuda în felul ei, închipuindu-și că și el se simțea acolo la fel de mic și de neînsemnat și la fel de legat de șlepul lor zorit la vale prin orașul prea sclipitor pentru ei. Mama, atît de pirpirie încît îi putea trece fetiței drept soră, nu fusese niciodată în orașul din care Sena se grăbea să iasă. Acum, răspunzînd uităturii crunte a bărbatului, femeia culegea cu repeziciune rufele de pe frînghia întinsă în lungul șlepului.

Pictorul veni și se așeză lîngă fetiță în dunga de umbră de sub peretele cabinei.

— Îți place să privești Parisul? Ai vrea să oprim șlepul și să pornim prin oraș?

Lézard se întoarse spre pictor și, măsurîndu-l lung, cu o privire arzătoare de dorință, dădu din cap cu toată convingerea. O clipă, pictorul fu tulburat de gravitatea precoce a acelei priviri, apoi zîmbi și, întinzînd mîna spre creștetul fetiței, îi ciufuli părul cu degetele lui uscate. Vru să-i mai spună ceva, dar nu mai găsi ce anume, și Lézard, simțindu-i încurcătura și înțelegînd că pictorul doar glumise, se ridică de lîngă el și se depărtă.

— Nostimă fetița dumitale, zise atunci pictorul către Jamier.

— Da, e cam ciudată. Copil care n-a mers aproape de loc pe pămînt... ce vrei... De cîte ori trecem prin Paris are toanele ei, naiba știe ce-o fi frămîntînd în capul ăla cît pumnul!

— Și dacă am opri acum, undeva, la margine, măcar pentru un ceas?

— Fii serios, dom'le... După ce că pînă la asfințit o să-mi mai dea de furcă și ploaia, crezi că mie-mi arde de stat? Ce, îți închipui că ăla grasu de la Rouen mă așteaptă peste ora de sosire?

— Care gras?

— Patronul...

Curînd, pe cerul brusc întunecat, izbucniră fulgerele, iar tunetele începură să se rostogolească de undeva, de sus, spre Sena răscolită de furtună, ceva ca niște stive de butoaie metalice pe care, deși nimeni nu le vedea, Lisette le auzea prăvălindu-se din slăvi și risipindu-se undeva, în valea fumurie. Îi era frică, dar nu fugi, ci se lipi mai bine de peretele cabinei privind înfiorată la orașul pierdut în depărtare, pe care, din cînd în cînd, scînteierea fulgerelor îl lumina scurt. Norii se vînzoliră chinuitor de mult, pînă cînd să izbucnească ploaia. O ploaie grea, amețită de vîntul adus de dogoarea amiezii, răpăind în rafale piezișe pe puntea metalică a șlepului. Lisette fugi atunci să se ascundă în cabina timonei. În ușă se împletici în picioarele lui Jamier care ieșea valvîrtej să întindă prelata impermeabilă peste grămada cu saci de ciment de la pupa șlepului. Mama ieșise din cală și nu știa cum să-l ajute mai bine pe Jamier să desfacă prelata grea.

— Hep! Hep! Hep — Heeeeep!... Sări, pictore, că ajunge apa la ciment și nu mai descărcăm șlepul decît cu pikamerul! urla Jamier ca din gură de șarpe.

Pictorul nu așteptă să fie strigat a doua oară. Se prinse și el de una dintre ancorele prelatei și începu să lupte, alături de ceilalți doi, cu pînza grea, umflată și hărțuită de vînt din toate părțile. Fetiței, care privea prin geamul cabinei la vînzoleala celor de afară, i se părea că părinții ei și pictorul se joacă cu vîntul. Prelata se zbătea ca o uriașă aripă cenușie, lustruită de ploaie, lovind aerul ca și cînd ar fi vrut să salte în văzduh șlepul lor atît de greoi și de leneș.

Mama ei mai mult se ținea pe ea însăși de prelata care o hărțuia încoace și încolo, iar pictorul, uscat și costeliv, abia putea să tragă una dintre frînghii spre a o fixa de un cîrlig de pe marginea șlepului. În cele din urmă, Jamier se răsuci de cîteva ori în funia groasă și, înfigîndu-și degetele în marginea prelatei, se lăsă în genunchi, coborînd-o peste saci și micșorînd astfel deschizătura prin care vîntul pătrundea sub ea. Pictorul vru să-l ajute, dar în clipa cînd îl zări pe Jamier cum ședea, legat peste brațe și piept cu frînghia udă, în genunchi, ținînd cu mîinile răsucite spre spate pînza grea, neagră, care se zbătea să-i scape, începu să-l roage să rămînă așa măcar cîteva minute. Apoi se repezi în cabina timonei, scoase un carton nou și, privind pe ferestruica pe care șiroia ploaia la omul de afară, începu să schițeze ceva, mînuind cărbunele cu mișcări febrile. În acest timp striga la marinar să rămînă nemișcat, dar acesta, înjurîndu-l cu năduf, se chinuia să se elibereze din strînsoarea frînghiei și să fixeze prelata în cîrligele de pe punte. În cele din urmă, reușì să acopere bine stiva de saci și se întoarse în cabină.

— Ești un om de nimic, pictore! Te-am luat pe vas fără să-ți cer nici un ban, dar la greu mă lași singur și fugi.

Dar pictorul nu răspunse. Lisette îl vedea cum lucrează repede, parcă l-ar fi gonit cineva de la spate, și cum de sub cărbunele lui apare figura unui om ferecat în lanțuri de niște stînci cenușii în care valuri înspumegate izbeau cu furie. Nu mai vorbea nimeni. Jamier pufăia supărat, iar ploaia și vîntul se mai potoliseră. Doar cînd pictorul se depărtă cu un pas, atîta avea loc în cabina timonei, pentru a-și admira opera, mama, care pînă atunci nu scosese nici un cuvînt, zise ca pentru sine:

— Nici măcar nu seamănă cu omul meu! Ce te-o fi apucat, frate, să-l superi?

Pictorul însă țopăia fericit prin cabină.

— C'est magnifique!... C'est magnifique!...*

Lisette începu să rîdă cu hohote.

— Cine e ăsta? întrebă ea.

Dar pictorul nu răspunse. Fetița nu se mai dezlipi de lîngă pictor pînă în clipa în care acesta îi ceru o cîrpă. I-o aduse într-un suflet, iar pictorul o luă, o înmuie în Sena și o întinse, așa udă cum era, peste tabloul proaspăt. Lisette privea înmărmurită pînza așternută peste vopsele. Spre deosebire de Jamier și de maică-sa, ea înțelegea, ca și pictorul, că imaginea acelui om ferecat în lanțuri seamănă cu marinarul de la timonă, tatăl ei, așa cum arăta în clipele acelea de încordare. Își închipui cu groază că tabloul ar putea fi șters de cîrpa udă și la gîndul acesta se repezi și smulse de pe carton bucata de pînză întinsă de pictor. Dar de sub ea apăru din nou neatinsă imaginea cunoscută care o tulburase într-atît. Pictorul îi luă cîrpa din mînă și o întinse din nou peste tablou.

— Așa trebuie, zise el... Să se păstreze vopseaua proaspătă.

Pictorul rîse. Își strînse lucrurile și intră în cabină. Se înserase.

Lézard alergă în urma pictorului și, văzîndu-l că își caută loc în cabină pentru a-și pune tabloul la adăpost, îi arătă un ungher între dulapul de scule și perete. Pictorul își așeză acolo tabloul, cu fața la perete, după ce mai întîi îl arătă cu mîndrie lui Jamier. Marinarul țîțîi din buze a mirare și rămase îndelung cu privirea fixată pe imaginea de pe carton, fără să scoată nici un cuvînt. Doar mama, care tocmai atunci intrase în cabină pentru a aprinde lampa de acetilenă, zise ca pentru sine.

— Măcar de-ar fi semănat cu omul meu! I-a mai pozat el unui pictor, anul trecut, dar barem tabloul ăla semăna.

— Ăsta-i Prometeu, doamnă, îmi pare rău, n-aveți de unde să știți.

— Un prăpădit, săracu , din moment ce l-ai legat fedeleș ca pe-un hoț de cai... Păcat de el că pare bărbat frumos, deși nu seamănă cu bărbatu-meu.

— E un personaj legendar, din mitologia greacă...

— Ca Jeanne d'Arc, poate, nu? se amestecă și Lisette în vorbă.

— Cam așa ceva, numai că povestea lui e veche...

— Adică de mult, de mult de tot? întrebă ea din nou.

— Tare de mult. Încă de pe vremea cînd zeii trăiau în Olimp, iar oamenii, care nu cunoșteau încă focul și nu știau să-l folosească, sufereau grozav din pricina frigului. Zeii se luptau atunci cu titanii pentru stăpînirea Pămîntului, și dintre toți titanii rămăsese încă neînvins doar Prometeu, ăsta care, vrînd să-i ajute pe oameni, s-a strecurat pînă în ascunzătoarea lui Helios, zeul Soarelui, de unde a furat o torță în flăcări, pe care a adus-o pe Pămînt.

Dar zeii, să se răzbune pentru că Prometeu le dăduse

* Este minunat!

oamenilor puterea focului, l-au atras pe titan într-o cursă, l-au făcut prizonier şi, legîndu-l în lanţuri de o stîncă, l-au lăsat pradă răpitoarelor.

— Şi n-a mai putut să fugă? întrebă Jamier.

— N-a mai putut.

— Da ce-ţi veni, domnule, de ţi-ai amintit de el tocmai cînd aveam mai multă nevoie să ne sari în ajutor?

— Scuzaţi-mă, îmi pare rău, ştiu ce credeţi despre mine... A fost aşa, un fel de străfulgerare a unei idei, privindu-l pe bravul nostru marinar cum se lupta cu prelata aceea... Poate mă înţelegeţi... Ziceţi că soţul dumneavoastră a mai pozat unui confrate, nu?

— Da, dar ăla l-a pictat aşa cum e el, fără lanţurile acelea care în tabloul dumitale i se înfig omului în carne. Prometeu! Parcă aşa ziceai că-l cheamă, nu?

Lisette dispăruse.

Şi-au adus aminte de ea abia la masa de seară. Au găsit-o dormind în ungherul dintre dulapul de scule şi peretele cabinei. Fetiţa n-a vrut să mai mănînce nimic. Jamier a dus-o pe braţe pînă în pătucul ei, fixat în peretele şlepului, şi a învelit-o cu grijă.

În zori, după ce Jamier şi nevasta lui se schimbaseră de cîte trei ori la cîrma şlepului, în faţa Senei a început să se desprindă din pînzele depărtărilor panorama Rouenului. Pictorul s-a sculat bine dispus, şi-a tras o găleată de apă din fluviu şi s-a spălat zgomotos, împrăştiind în jur stropi şi clăbuci de săpun. Şi-a instalat şevaletul portativ pe punte şi s-a dus după tabloul pictat în ajun.

Jamier l-a auzit întrerupîndu-şi brusc fluieratul voios ca şi cînd i s-ar fi tăiat respiraţia, apoi din cabină au început să răzbată strigătele desperate ale pictorului.

— Domnilor!... Nu se poate... Imposibil... Spuneţi-mi că am halucinaţii... E un coşmar... Cine putea să facă asta?

Tabloul era stricat. Cineva rîcîise cu unghia vopseaua în toate locurile unde lanţul de fier strîngea trupul lui Prometeu. Lanţul aproape că dispăruse, verigele lui de vopsea cenuşie, cu luciri metalice se amestecaseră cu culoarea trupului înlănţuit, iar eliberarea aceasta transformase mişcarea zvîcnită a eroului încătuşat într-o stranie poziţie de salt, ca şi cînd Prometeu ar fi vrut să se desprindă de pe cartonul mînjit şi să sară în lumea lui de titani.

30 25000

Sîntem în plină vară. Soare fierbinte. Primul lucru atunci cînd te întîlneşti cu un prieten este să-l întrebi: „Mergi la ştrand?“ Uneori, şi din ce în ce mai rar, primeşti replica: „Nu ştiu să înot“. Dar pentru asta există un leac: cursurile de iniţiere. Şi tocmai despre acestea vreau să vă vorbesc, dragi copii.

*

Cînd au început cursurile de iniţiere? Ele există de mai mulţi ani. Dar „Startul“ oficial a fost dat în 1955 şi, închipuiţi-vă..., iarna. Primul loc de desfăşurare — bazinul Floreasca. „Membrii fondatori“ — 30 de copii, conduşi de profesorul Justin Caracaş. Rezultatele s-au dovedit mai mult decît promiţătoare. Şi iată că în vara aceluiaşi an, de data aceasta la complexul nautic de la Ştrandul tineretului, fluierele instructorilor au comandat: „Alinierea!“ După 20 de zile, 40 de mici înotători ieşeau ţanţoşi pe porţile ştrandului, avînd o diplomă de absolvire. Prima promoţie. Dar, firește, nu acest carnet era lucrul cel mai important, ci faptul că cei 40 fuseseră cuceriţi pentru natație, devenind ei înşişi zeloşi propagandişti ai cursurilor de iniţiere.

1957 — 1 000; 1958 — 2 000; 1960 — 4 000, cifra creşte vertiginos. Exemplul Bucureştiului îl iau şi alte oraşe din ţară. Larma cuprinde bazinele din Craiova, Arad, Cîmpina, Cluj, Galaţi. Cifrele se totalizează. În 1962, bilanţul este 25 000 de copii, 7 000 în Capitală.

*

Cursurile de iniţiere depăşesc cadrul unui simplu „alfabet al înotului“. Ele sînt un punct de plecare în natația de performanţă, care măsoară în minute şi secunde distanţele străbătute pe apă. Profesorul Dumitru Plopa, priceputul antrenor de natație al Şcolii sportive de elevi nr. 1, ne relata că dintre numeroşii săi elevi în ale înotului s-au ridicat apoi campioni şi recordmani. Cîteva nume: Sanda Iordan — campioană mondială universitară, Zoe Reznicenco — multiplă recordmană de junioare şi senioare, Cristina Balaban, Anca Trohani, Grigore Sănduleanu, George Malarciuc. Şi s-ar mai putea da şi alte exemple.

La sugestia profesorului Plopa a fost aplicată, în toate cursurile de iniţiere, o metodă unică de predare, ceea ce a ajutat la însuşirea rapidă a noţiunilor de înot.

Antrenorul clubului „Rapid“, Constantin Vasiliu, a descoperit la aceste cursuri o pleiadă de copii talentaţi, cu care a completat secţia sa de juniori şi junioare şi a alcătuit o întreagă

1. O izbutită săritură în înălţime

Pregătiţi-vă pentru

TETRATLON

Şi în anul acesta se va disputa marea competiţie sportivă — TETRATLONUL —, la care participă copii din mai multe ţări. El cuprinde 4 probe: săritura în lungime, aruncarea cu mingea, săritura în înălţime şi 100 m viteză.

Sute de copii de la noi din ţară şi-au început antrenamentul pentru a participa la etapele tetratlonului.

echipă de polo. Antrenorul speră că dintre copiii săi (Alexandrina Simionescu, Anne Marie Ulrich, Lavinia Popa, Carmen Scărlătescu, Constantin Bădiță, Vasile Rizea, Andrei Andrușa, toți între 10 și 14 ani) se va ridica schimbul de mîine al performerilor de astăzi. Ediția următoare a Jocurilor olimpice se va desfășura în 1964 la Tokio. Dar antrenorii, prevăzători, se gîndesc de pe acum la Olimpiada din 1968 (chiar dacă locul ei nu a fost încă fixat). Și au început să o pregătească. Anii trec, nu așteaptă, fug...

*

...Dimineață fierbinte la Ștrandul tineretului. Copiii împînzesc peluzele de gazon și plaja. Nu găsim nici un loc umbros, astfel că sîntem nevoiți să primim în plin asaltul soarelui de iulie. La bazinul mic și la cel mare se lucrează intens. În toate aceste zile, Ștrandul tineretului este împărăția copiilor, baza lor sportivă.

Asistăm la o lecție. O predă profesoara Maria Stăpînoiu. Specialitatea ei... gimnastica. Nu vă mirați. Maria Stăpînoiu cunoaște la fel de bine și tainele înotului liber, ca și ale exercițiilor libere ori la bîrnă. Printre eleve — întreaga secție de gimnastică a profesoarei. Părerea ei a fost de mult formată. În orice sport, atletismul și natația reprezintă baza. Pentru că ele dau o dezvoltare armonioasă, întăresc forța și rezistența, pregătesc pe tînăr sau tînără pentru oricare dintre disciplinele alese.

În primele zile — cunoștința cu apa.

— Copii, spune profesoara, acum ne vom scufunda cu ochii deschiși.

Ăsta este un lucru foarte important. Am cunoscut înotători de performanță care nu erau învățați să privească în apă. Străbăteau lungimi întregi de bazin cu ochii închiși și de multe ori... încurcau culoarele. Ceea ce, firește, ducea la descalificare.

În apă se vede frumos. Ați încercat vreodată lucrul acesta? De jur împrejur albastru, ca cerul. Vă place să vă vedeți degetele alungite de refracție, iar apoi să săriți într-un picior ca să iasă apa din urechi, așa precum ne povestește Creangă în nemuritoarele „Amintiri din copilărie"?

În momentul cînd nu vă mai temeți de apă, bătălia este cîștigată. Fiindcă înotul, de fapt, este un lucru foarte ușor, după părerea mea aproape firesc, completează profesoara Maria Stăpînoiu, pentru noi, bineînțeles, această parte a lecției.

Lucrul picioarelor se face cu ajutorul plutelor. Copiii se țin de ele și încep să „bată" apa.

— Să vedem cine poate mai repede! sună îndemnul de pe marginea bazinului.

Apoi mișcările brațelor. Este ușor de observat metoda. Mișcările se învață descompus, mai întîi pe uscat. Se exemplifică în apă, se consolidează. La sfîrșit, totul este perfect. Copilul știe să înoate... Și totul în trei săptămîni.

Au început 30! Anul trecut au fost 25 000. Anul acesta vom număra și mai mulți. Vă place să înotați și nu știți? E simplu. Adresați-vă centrelor de înot. În trei săptămîni veți putea ieși înotînd singuri în larg.

VALERIU CHIOSE

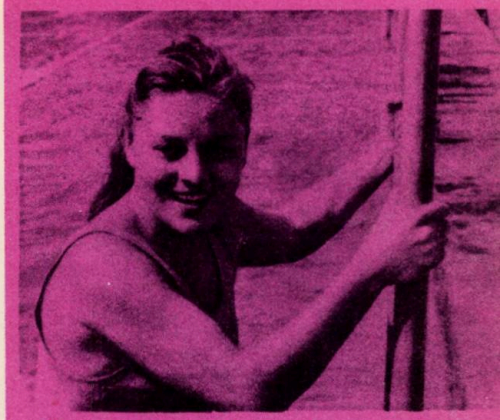

Cuvîntul unei campioane...

Cum am învățat să înot? Foarte simplu. Locuiesc aproape de bazinul Floreasca. Am aflat într-o zi că profesorul Satmari inițiază o școală. M-am dus. Să știți că n-a fost greu. Cred că după două zile pluteam binișor, iar după alte două făceam o lungime de bazin, gîfîind, bineînțeles. Greul a început mai tîrziu, cînd pe margine stătea antrenorul, iar cronometrul mergea, și eu întrebam după fiecare cursă unde se oprise. Se oprea din ce în ce mai repede. Asta însemna că și eu înotam mai iute.

Sportul acesta mi-a cerut multă muncă. Dar mi-a adus și multe bucurii. N-am să uit niciodată clipa cînd în bazinul de la Sofia am cucerit titlul de campioană mondială universitară. Pe podium erau trei locuri. Eu am urcat pe cel mai înalt. Am primit medalia de aur. A răsunat imnul patriei mele dragi. De emoție aveam ochii plini de lacrimi.

Iubesc mult înotul. Este un sport tare frumos. Mie personal mi-a dat o sănătate puternică. Și nu numai mie, ci tuturor celor care îl practică. Apoi ce poate fi mai plăcut decît să te avînți departe, în larg, printre valuri, să te lași legănat de ele și apoi să le învingi?

În aceste zile își deschid porțile noi și noi cursuri de inițiere în înot. Nu vă codiți, copii...

SANDA IORDAN
maestră a sportului

FOTOGRAFIA DE PEISAJ

În ajutorul participanţilor la concursul „Aşa e ţara mea"

În general, fotografiile nu le faci numai pentru tine; le faci pentru a le arăta şi altora; le faci în excursie, fixînd minunate fragmente de peisaj ale patriei noastre, pentru a fi apoi puse în jurnalul detaşamentului şi al unităţii. Într-un fel se poate spune că „povesteşti în imagini" ceea ce ai văzut. Adu-ţi aminte ce ţi-a spus profesorul de romînă cînd te învăţa să faci o compunere, cînd îţi vorbea de ordine de idei, claritate, conciziune şi de alte reguli de compunere. Gîndeşte-te la aceste reguli şi cînd „povesteşti cu imagini" fotografice.

Hotărăşte, în colţul de natură pe care l-ai găsit, care este subiectul principal. Alege încă două-trei elemente care să întregească imaginea şi lasă restul deoparte. Nu încărca imaginea cu zeci de elemente care nu aduc nimic în plus, fereşte-te de încolăceala de crăci şi frunze, de trunchiuri şi tufişuri, fereşte-te de „vederi generale", în care ochiul privitorului nu are nici un element la care să se oprească, nu fărîmiţa suprafaţa fotografiei în „colţuri" multiple care, fiecare în parte, ar putea reprezenta subiectul unei singure fotografii.

Prin apropiere şi îndepărtare de subiectul ales, prin mişcare la dreapta şi la stînga, vei găsi cel mai bun unghi de fotografiere, astfel ca elementul principal să se vadă cel mai bine, să atragă privirea şi, în acelaşi timp, să se îmbine armonios cu celelalte elemente.

Un lucru foarte important în fotografia de peisaj este *linia orizontului*. Acelaşi lucru cu orizontul pe care îl cunoaşteţi de la geografie: locul unde ni se pare că se uneşte cerul cu pămîntul. Trebuie să aveţi grijă să nu o aşezaţi astfel ca ea să taie fotografia în două părţi egale. Este bine ca ea să fie mai sus sau mai jos, după cum vă interesează. Dacă cerul e senin, el va apărea în fotografie gri uniform. În cazul acesta ridicăm linia orizontului peste jumătate, ca să rămînă cer mai puţin. Dar dacă pe cer se găsesc nori frumoşi, decorativi, interesanţi, putem lăsa linia orizontului sub jumătate, ca să apară în fotografie şi norii.

Tot atîta grijă cîtă se dă alegerii subiectului şi felului în care se

va fotografia trebuie dată şi luminii. Lumina dă viaţă fotografiei prin contrastele între alb şi negru (lumini şi umbre). Ea face ca privirea să fie atrasă spre porţiunile în care ea bate cu mai multă putere. Iată deci cît de mult trebuie să ne preocupe cum cade lumina. Degeaba vom dori să fotografiem o clădire dacă soarele îşi va arunca razele din spatele ei. Va apărea cenuşie, iar detaliile arhitectonice care ne interesează vor ieşi şterse. În schimb, într-un luminiş de pădure, flori cu tulpini înalte, fotografiate împotriva direcţiei razelor de soare, vor ieşi bine reliefate, luminoase.

Iată dar că nu se poate vorbi de lumină bună sau rea, ci doar de lumină care se potriveşte sau nu se potriveşte cu subiectul ales. Ceea ce trebuie să ştiţi însă în general sînt următoarele:

— fotografiile făcute *cu soarele în spatele aparatului* ies plate, cu o lumină uniformă, fără umbre care să evidenţieze formele;

— fotografiile făcute *cu soarele în faţa aparatului* (în contra luminii —cum se spune) produc contraste puternice şi de mare efect între subiectul pe care îl fotografiaţi şi fondul foarte luminos produs de lumina soarelui. Mare atenţie la acest tip de lumină! Nici o rază să nu cadă direct pe obiectiv!

— fotografiile *cu razele de lumină căzînd dintr-o parte*, la 90° pe axa obiectivului, împart obiectele în două părţi egale: una luminată şi cealaltă întunecată; ele nu produc un efect plăcut;

— fotografiile făcute *cu razele soarelui căzînd cam la 45° pe axa obiectivului*, dintr-o parte sau cealaltă, dau cel mai bun şi plăcut aspect fotografiilor;

— este de preferat ca să se facă fotografii *în orele de dimineaţă sau spre seară*, pentru că soarele prea sus pe cer, deasupra capului, produce umbre scurte, ceea ce nu contribuie la armonia şi variaţia de tonuri în fotografia de peisaj.

Un mare spaţiu în fotografia de peisaj îl ocupă *cerul*. Pentru a preîntîmpina apariţia lui ca o suprafaţă de un cenuşiu prea deschis — ceea ce nu corespunde felului în care îl vedem —, se pune pe obiectiv un geam galben numit filtru, care va reda cerul într-o nuanţă mai închisă şi va scoate în evidenţă norii albi de pe cer.

Timpul de expunere nu prezintă dificultăţi prea mari. Cu diafragma 8 şi timpul de expunere 1/50 la filme de 17° DIN se pot fotografia pe soare majoritatea peisajelor. Dimineaţa devreme şi spre seară se va dubla timpul de expunere. Tot astfel veţi proceda şi atunci cînd soarele este ascuns de nori groşi. Se dublează timpul de expunere şi la fotografiile împotriva luminii.

E. IAROVICI

★ Poşta redacţiei ★

CÎRLAN ION — Valea Lungă-Ploieşti

Povestea lui Urechiuşă Zbîrlită are multe lucruri frumoase. Descrierea naturii este vie, plină de mişcare şi de culoare. Se simte că-ţi place să priveşti cu atenţie tot ce te înconjură.

Limbajul mi se pare destul de expresiv; pe alocuri, construcţia frazei vădeşte calităţi ce se cer cultivate. Iată un colţ de peisaj tomnatic: *„...creşte covorul galben-ruginiu, foşnitor, alcătuit de frunzele uscate"*. Iată apropierea primăverii: *„Zăpada se îmbolnăvi, începu să se topească, iar rîul, pe cît scădea zăpada, creştea"... „Cînd soarele prinse să treacă de cealaltă parte, începu să se zărească vîrful ierbii"*. Şi un început de dimineaţă: *„Se lumina de ziuă. Cerul, la răsărit, se făcuse sîngeriu şi juca în ape"*.

Asemenea însuşiri te obligă, după părerea mea, la o muncă mai stăruitoare asupra cuvîntului. Foloseşti prea adesea aceiaşi termeni; unele verbe se repetă inutil într-o singură frază; pe alocuri, substantivul pică anapoda, din neatenţie *(„rîul şuieră duşmănos deasupra pădurii"*, în loc de *„vîntul şuieră..."*)

Nădăjduiesc că viitoarele tale încercări vor dovedi mai multă grijă faţă de „micile amănunte".

NICULESCU RUXANDRA — Bucureşti

Nu sînt lipsite de elemente poetice nici „Senin de toamnă", nici „Braţe proletare". Din păcate, o anumită neputinţă de a stăpîni fraza, de a exprima plastic şi curgător ideea prin imagine te îndepărtează sistematic de reuşită. Un exemplu, printre altele: *„Pe ceru-n doliu se aprind/ De fulgere lucire/ Şi norii se zdrobesc, urlînd/ Naturii reci pornire"*.

Cerul în doliu nu e rău, însă, imediat, urmează un dezacord strident (se aprind... o lucire?!) provocat de necesitatea rimei. În fine, versul al patrulea apare ilogic, lipsindu-i legătura sintactică cu precedentul.

E bine să citeşti mult; ar fi de dorit să şi aprofundezi aceste lecturi, pentru că numai aşa putem învăţa într-adevăr din creaţia marilor autori.

BOBOCI DOROLIN — Craiova; SIMION NELU LISA — Bucureşti; TUDOR FILOFTEI — Richiţele-Argeş; SMĂRĂNDESCU AURELIA — Cîmpulung-Argeş

Învăţaţi să scrieţi citeţ şi să vă exprimaţi în conformitate cu regulile gramaticale şi ortografice.

BUBULETE FLORINA — Timişoara

„Ghiocelul" şi „8 Martie" sînt fără valoare. În „Meditaţie", observ unele trăsături interesante. Lăsînd la o parte exagerările „tehnice" (omul nu va putea străbate niciodată *întregul univers* pentru simplul motiv că universul e infinit) sau aglomerarea de termeni şi expresii ca „filozofie", „ştiinţă", „capacitate", „transformarea visării în real" etc., versurile cu pricina vădesc o sensibilitate autentică şi o reală forţă de a concretiza în imagini tema profundă a pătrunderii omului în Cosmos.

DAN DEŞLIU

Pupăza din tei

DRAMATIZARE DE ENEA PAPP DUPĂ „AMINTIRI DIN COPILĂRIE" DE ION CREANGĂ.

Ilustrații: Eug. TARU

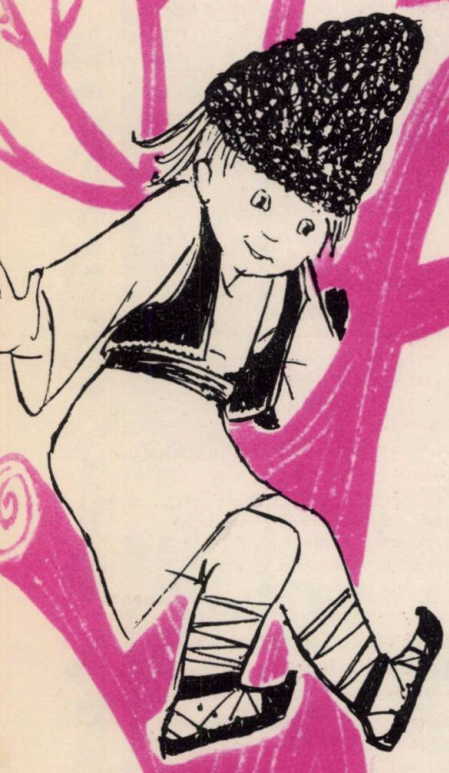

Personajele:

IONICĂ
ZAHEU—*fratele mai mic al lui Ionică*
CATRINA — *sora mai mică a lui Ionică*
MAMA LUI IONICĂ
MĂTUȘA MĂRIUCA
MOȘNEAGUL
TÎRGOVEȚUL ÎNTÎI
TÎRGOVEȚUL AL DOILEA
TÎRGOVEȚUL AL TREILEA
UN HUMULEȘTEAN
ALȚI TÎRGOVEȚI

Acțiunea se petrece pe la mijlocul veacului trecut.

TABLOUL I

În scenă se găsește un pat în care dorm Ionică și Zaheu. La ridicarea cortinei intră mama cu o strachină în mînă, merge la pat și după ce ridică țolul îl scutură pe Ionică.

MAMA: Scoală, duglișule, înainte de răsăritul soarelui; iar vrei să te pupe cucul armenesc și să te spurce ca să nu-ți meargă bine toată ziua? *(Iese.) (Corul cîntă în culise, pe melodia cunoscută: Pu-pu-pu, Pu-pu-pu... etc.)*

IONICĂ *(sare din pat și începe să se îmbrace, bombănind)*: Fir-ar să fie de pupăză, că n-oi găbuși-o eu!...

ZAHEU *(se trezește și el, își freacă ochii și se ridică în șezut)*: O auzi, bădiță Ionică!?... Asta-i pupăza din teiul lui moș Andrei, fratele tatei cel mai mic. Acolo-i e cuibul. O auzi cum cîntă de vuiește tot satul?

IONICĂ *(moșmondindu-se cu îmbrăcatul)*: Iar mi-a mîncat bunătate de somn. M-a sculat cu noaptea în cap.

MAMA *(se reîntoarce cu de-ale mîncării în traistă)*: Nici acum n-ai isprăvit cu îmbrăcatul? Grăbește-te, flăcăiașul mamei, că le-a fi foame prășitorilor. *(Îi întinde traista.)* Ține aici ce le-am pus demîncare și vezi de-ajungi cît mai iute la Valea-Sacă, lîngă Topliță. Umblă-ți în treabă, să nu faci iar vreo poznă, căci iacă te-a și spurcat cucul armenesc de cu dimineață. *(Iese.)*

IONICĂ *(stă în cumpănă cu traista în mînă)*: Măi Zaheu, nu vii cu mine?

ZAHEU: Nu.

IONICĂ: De ce, mă?

ZAHEU: Te-a spurcat pupăza, mă tem că ne-a merge rău. Iar ne-a prins în pat.

IONICĂ: Hai, măi țîcă! Grija mea de ea! *(Fuge și-i șoptește ceva la ureche.)* Vii?

ZAHEU *(sare din pat și țopăie de bucurie)*: Îhî! Vin, bădiță, atunci, cum să nu vin?!

(Cortina repede)

TABLOUL II

În scenă se găsește Zaheu călare pe băț. Într-o mînă ține traista cu demîncare. Vorbește cu Ionică, care își scoate capul printre ramurile teiului.

IONICĂ: Teiul ista te adoarme cu mirosul floarei.

ZAHEU: Bagă mîna-n scorbură, bădiță!

IONICĂ: Am băgat-o.

ZAHEU *(nerăbdător)*: Și?...

IONICĂ: Norocul meu!

ZAHEU: Ai prins-o?

IONICĂ: Am găbuit pupăza pe ouă!

ZAHEU *(țopăind de bucurie)*: Bine-mi pare, bine-mi pare... om putea dormi cît vrem.

IONICĂ *(luptîndu-se cu mîinile afundate în scorbură)*: Taci, leliță, căci te-am căptușit eu. Îi mai pupa de-acum și pe alții!

ZAHEU *(rugîndu-se)*: S-o văd și eu, s-o văd și eu... Scoate-o afară s-o văd și eu!...

IONICĂ *(speriat, scoate mîinile din scorbură)*: Aoleu!... Nu știu ce-i în scorbură!

ZAHEU *(speriat și el)*: Ce-i?? !...

IONICĂ *(tot speriat)*: Nu știu ce îi ce nu-i, da' i-am dat drumu-napoi.

ZAHEU *(emoționat)*: Cum arăta?

IONICĂ: Am văzut o creastă rotată cu pene și... pute rău.

ZAHEU *(cu jumătate de gură)*: De ce i-ai dat drumul în scorbură, bădiță?

IONICĂ *(după o pauză)*: Tot mă chitesc în capul meu... Ce poate să fie?

ZAHEU *(speriat de-a binelea)*: Nu-i șerpe? Că-n scorburi cîteodată se află și șerpi.

IONICĂ: Șerpe cu pene!?... Nu poate să fie. *(Bagă mîna în scorbură și se sperie din nou!)*

ZAHEU: Te temi?

IONICĂ *(își face curaj)*: Cine, eu? Eu.. nu mă tem... pe ce-a fi, bag mîna încă o dată.

ZAHEU *(după o clipă)*: Ai prins-o?

IONICĂ: Se vede că s-a mistuit de frica mea, sărmana, undeva...

ZAHEU: O fi prin cotloanele scorburii...

IONICĂ: Nu dau de ea nicăieri. Parcă a intrat în pămînt. *(Înciudat.)* Măi, anapoda lucru și-aista...

ZAHEU: Ce faci?

IONICĂ: Scot căciula din cap și-o tuflesc în gura scorburii. Tu caută o lespede potrivită și dă-mi-o sus în tei.

ZAHEU *(se uită în jur și găsește o lespede. Îi dă lespedea)*: Uite-o. Ia-ți căciula și pune lespedea în locul ei,

c-a ieşi ea, pupăza, de undeva pînă ne întoarcem noi din ţarină.

IONICĂ *(sare din tei)*: Dă-mi traista. Eu mă duc cu demîncare la lingurari...

ZAHEU *(speriat)*: Şi eu?...

IONICĂ: Tu rămîi cu pupăza. Ce, vrei să ne-o ia cineva? Şi-apoi mai ştii ce-o să-mi facă lingurarii?... Cît am bojbăit şi mocoşit prin tei să prind pupăza li s-or fi lungit şi lor urechile de foame tot aşteptînd.

ZAHEU *(înspăimîntat)*: Vai bădiţă!... Oare ce-o să-ţi facă?

IONICĂ *(împăcat cu soarta lui)*: Eh, le-oi veni eu cumva de hac şi lor. Tu, pînă mă întorc eu, să păzeşti pupăza. Bine?

ZAHEU *(în cumpănă)*:... Bine.

IONICĂ *(îi pune mîna pe umăr)*: Ţi-i teamă?

ZAHEU: Nu... dacă nu stai mult. *(Se lasă cortina pentru o clipă şi se ridică din nou.)*

ZAHEU *(bucuros că-l vede pe Ionică)*: Le-ai dus mîncarea, bădiţă?

IONICĂ: Dus.

ZAHEU: Şi?... Nu ţi-au făcut nimic c-ai întîrziat?

IONICĂ *(se aşază şi povesteşte)*: De departe i-am auzit cum cîntau pe ogor. Şedeau proptiţi în coada sapei cu ochii păienjeniţi de-atîta uitat să vadă nu le vine mîncarea de dincotrova. Cînd, pe la prînzul cel mare, numai iacă-tă-mă-s şi eu de după dîmb, cu mîncarea sleită. *(Suspină.)* Abia de-am putut scăpa cu obrazul curat... Mi-am luat traista cu blidele şi iată-mă-s aici. *(Se ridică.)* Ce face pupăza?

ZAHEU: Nu ştiu, că eu nu m-am uitat la ea. Te-am aşteptat pe tine, bădiţă.

IONICĂ *(îi dă traista)*: Stai, m-oi aburca eu iar într-însul.

ZAHEU *(îl urmăreşte de jos cu privirea)*: Pune urechea la gura scorburii!...

IONICĂ: Aha!... Aud ceva zbătîndu-se înăuntru.

ZAHEU *(mişcat)*: Ia lespedea şi bagă mîna...

IONICĂ *(se aude zgomot de pasăre care dă din aripi)*: Sărmana pupăză, e vlăguită de atîta zbucium.

ZAHEU: N-are ouă?

IONICĂ: Toate-s numai o chisăliţă.

ZAHEU: Coboară-te s-o văd şi eu!

IONICĂ *(sare din tei)*: Iat-o!

ZAHEU *(În loc de pupăză se poate folosi un porumbel căruia să i se confecţioneze o creastă din pene. Ia pupăza cu frică în mînă şi se uită la ea)*: Măi bădiţă, că frumoasă mai e la creastă!... Are coroană ca împăraţii... dar tare mai pute! *(Strîmbă din nas.)*

IONICĂ *(i-o ia din mîini)*: Dă-o încoace, c-o scapi.

ZAHEU: Ce facem cu ea?

IONICĂ: O ducem acasă. O leg cu o aţă şi-o îndosesc de mama în pod, prin cele putini hîrbuite.

(Cortina)

TABLOUL III

Acelaşi decor ca în primul tablou.

MAMA *(lui Ionică ce intră şi vrea să se reîntoarcă în clipa cînd dă cu ochii de maică-sa)*: Ce-mi tot cauţi de două zile prin pod aşa de des? Ian să-mi mergi să vezi şi tu de cele fuioare... Nu te uita aşa speriet la mine de parcă ai avea de gînd să mă zugrăveşti, că acu îţi fac un şurub în cap!...

(Intră în fugă, cu sufletul la gură, Catrina şi Zaheu. Ionică îl apucă de mînă pe Zaheu şi-l trage de-o parte, în timp ce Catrina vorbeşte cu mama.)

CATRINA: Mămucă, te cheamă mătuşa Măriuca la zaplaz. E supărată foc. *(Mama şi Catrina ies.)*

IONICĂ: Ce zice Catrina?

ZAHEU *(speriat)*: E de rău, bădiţă. Pe tine te caută.

IONICĂ: Pe mine?

ZAHEU *(dă din cap)*: Îhî! A venit c-o falcă-n cer şi cu una în pămînt. Zice că tu ai luat pupăza din tei.

MĂRIUCA *(din tindă)*: Mai auzit-ai dumneata, cumnată, una ca asta? Să fure Ion pupăza, care ne trezeşte dis-de-dimineaţă de atîţia ani.

IONICĂ *(repezit, îl apucă pe Zaheu de cămeşă şi-l trage după el)*: Hai,ţică, să ne-ascundem în cămară. *(Abia apucă să dispară că şi intră mama cu Măriuca.)*

MĂRIUCA *(cu o năframă la ochi)*: Ceasornicul satului nostru s-a mîntuit! Îhîhî. *(Plînge.)*

MAMA *(uitîndu-se roată prin cameră)*: Ce spui, cumnată? Da'că l-aş ucide în bătaie cînd aş afla că el a prins pupăza s-o chinuiască. De-amu bine că mi-ai spus. Las' pe mine, că ţi-l ieu eu la depănat.

MĂRIUCA *(dintr-o dată i-a trecut plînsul. Vorbeşte ca o meliţă)*: Nici nu te mai îndoi despre asta, cumnată Smarandă.. Căci de zbînţuitul aista al dumitale nimica nu scapă.

MAMA *(pe gînduri)*: Oare el să fi fost...? Parcă nu-mi vine a crede.

MĂRIUCA: Ce mai atîta? Mi-au spus mie cine l-au văzut că Ion a luat-o. Gîtul îmi pun la mijloc.

MAMA *(năprasnică)*: Apoi, atunce, hai de l-om căuta în poiată, că mai înainte aice îmi fuse împieliţatul. *(Cele două ies.)*

Un moment scena rămîne goală, apoi apare întîi Ionică. Pe vîrfuri, fuge la uşa pe unde au ieşit mama şi Măriuca, pîndeşte o clipă, se întoarce spre uşa cămării şi-i face semn cu mîna lui Zaheu să iasă.

ZAHEU *(iese, cu cămeşa îşi şterge lacrimile. Scînceşte)*: Ce ne facem, bădiţă? De ne prinde cu pupăza la noi mămuca, ne bate.

IONICĂ: Ei, taci, taci... ajungă-ţi de-acum. *(I-a venit o idee.)* Mă sui iute în pod, umflu pupăza şi... o tund cu ea la iarmaroc, că doară şi eu sînt oleacă de fiu de negustor.

ZAHEU: Ai dreptate că astăzi e tîrgul vitelor... e lunea. Dar cum te cobori din pod să nu te ia în seamă?

IONICĂ: Iau pupăza, sai cu dînsa pe sub streaşina casei şi-o tulesc cu ea de-a dreptul la iarmaroc.

(Cortina)

TABLOUL IV

Iarmarocul. Grupuri de ţărani care stau de vorbă. Din culise se aud zgomote făcute de diferite animale. Nu lipseşte nici mugetul de vaci. Cîteva femei precupeţesc. Moşneagul tocmai isprăveă ceva de povestit unui tîrgoveţ, cînd ia seama că a intrat Ionică. La început scoate pupăza din traistă, dar nu ştie încotro să se îndrepte. Moşneagul îi face semn cu mîna, iar Ionică vine cu pupăza fudulindu-se.

MOŞNEAGUL: De vînzare ţi-i găinuşa ceea, măi băiete?

IONICĂ: De vînzare, moşule.

MOŞNEAGUL: Şi cît cei pe dînsa?

IONICĂ: Cît crezi şi dumneata că face!

MOŞNEAGUL *(întinde mîna după ea)*: Ia ad-o încoace la moşul s-o drămăluiască!

IONICĂ *(i-o dă)*: Vezi să n-o apuci de aţă, se dezleagă şi-o scapi.

MOŞNEAGUL *(se face c-o caută)*: Stai s-o căutăm, oare n-a fi cu ou? Atunci e mai de preţ.

IONICĂ: Ştiu şi eu... Se prea poate.

MOŞNEAGUL *(o dezleagă şi-i dă drumul, aruncînd-o în sus)*: Iacă poznă, c-am scăpat-o!

IONICĂ *(fuge în culise.)*

PRIMUL TÎRGOVEŢ *(arată cu mîna şi rîde)*: Uite-o colo, s-a oprit pe dugheana ceea.

AL DOILEA TÎRGOVEŢ: Se mai odihneşte şi ea puţin.

AL TREILEA TÎRGOVEŢ: Se vede că nu i-a priit strînsoarea.

(Toţi rîd.)

IONICĂ *(se întoarce în scenă şi plînge.)*

PRIMUL TÎRGOVEŢ *(face pe seriosul)*: Ce făcuşi cu moţata băietului, moşule?

AL DOILEA TÎRGOVEŢ: Nu văzuşi? A pus-o bătrînul în slobozenie. Bine i-a făcut.

AL TREILEA TÎRGOVEŢ *(trage cu ochiul)*: Vezi, vezi, moşule, să nu-ţi pună şi flăcăiaşul viţica matale în slobozenie, c-apoi aia negustorie. *(Rîs general.)*

MOŞNEAGUL: Bine-o chitişi, măi omule... *(Rîde)* De-acu m-oi duce şi eu să-mi văd de viţica mea.

IONICĂ *(îl înhaţă de suman)*: Mie să-mi plăteşti pasărea !...

PRIMUL TÎRGOVEŢ: Ce gîndeşti dumneta, moşule? Te joci cu negoţul omului?

IONICĂ *(prinde curaj)*: Dacă nu ţi-a fost de cumpărat, la ce i-ai dat drumul? Că nu scapi nici cu junca dumneatale de mine, înţeles-ai?

AL DOILEA TÎRGOVEŢ *(face cu mîna către toţi tîrgoveţii)*: Haideţi, oameni buni, la comedie fără bani !

AL TREILEA TÎRGOVEŢ *(rîde)*: Dă, fraţilor, doar la iarmaroc sîntem.

MOŞNEAGUL: Dar, ştii, eşti amarnic la viaţă, măi băiete? În ce te bizui de te îndîrjeşti aşa, nepoate? Deh ! Nu cumva ai pofti să-mi iei viţica pentr-un cuc armenesc?

IONICĂ *(aprins)*: Mie să-mi plăteşti pasărea !!

PRIMUL TÎRGOVEŢ: Aha, aha!...

MOŞNEAGUL: Pesemne te mănîncă spinarea, cum văd eu, măi ţîcă, şi ia acu te scarpăn dacă vrei, de-i zice aman, puiule, cînd îi scăpa din mîna mea!

HUMULEŞTEANUL: Dă pace băiatului, moşule, că-i feciorul lui Ştefan a Petrii, gospodar de la noi din Humuleşti, şi ţi-i găsi beleaua cu dînsul pentru asta...

MOŞNEAGUL: He, he! Să fie sănătos dumnealui, om bun. D-apoi chiteşti dumneata că nu ne cunoaştem noi cu Ştefan a Petrii? Chiar mai dinioară l-am văzut prin tîrg, după cumpărat sumani, cum i-i negustoria. *(Se uită în jur.)* Trebuie să fie pe aici, undeva, ori în vreo dugheană la băut aldămaşul. Apoi bine că ştiu a cui eşti, măi ţîcă ! *(Îl apucă de guler.)* Ian stai oleacă să te duc eu la tatăl tău şi să văd, el te-a trimis cu pupăza de vînzare să spurci iarmarocul? !

IONICĂ *(desperat, se smuceşte din mîna moşneagului)*: Dă-mi drumul!...

PRIMUL TÎRGOVEŢ: Vorba ceea: „Lasă-l, măi! L-aş lăsa eu, dar vezi că nu mă lasă el acum". *(Rîd toţi.)*

(Moşneagul îl face scăpat pe Ionică, acesta fuge în culise.)

AL DOILEA TÎRGOVEŢ: Uite-l, mă!... încă mai întoarce capul înapoi să vadă că nu-l ajunge moşneagul din urmă. *(Rîs general.)*

TABLOUL V

Decorul primului tablou. Intră Ionică ostenit şi se aşază pe un scaun. În scenă se găsesc Catrina şi Zaheu.

IONICĂ: Unde-i mama?

CATRINA: Trebuie să se întoarcă acuş cu tata de la tîrg.

IONICĂ *(speriat)*: Cum, şi ea era la tîrg? *(Se uită întrebător la Zaheu.)*

ZAHEU: Da, bădiţă. *(Cu spaimă.)* Iar e poznă mare cu mătuşa lui moş Andrei. A sculat tot satul din pricina pupezei din tei.

CATRINA *(nevinovată)*: Zice că i-am fi luat-o noi.

ZAHEU: Şi pe mama a pus-o în mare supărare cu asta.

CATRINA *(sfătoasă)*: Ştii că şi mătuşa e una dintre cele care scoate mahmurul din om. Nu-i o femeie de înţeles, ca mătuşa Angheliţa lui moş Chiriac, s-a mîntuit vorba...

(Din culise se aude cîntecul pupezei.) I-auzi, bădiţă!... Doamne cît sînt unii de năpăstuiesc omul chiar aşa pe sfînta dreptate!... *(Zaheu dă buzna afară.)*

IONICĂ: Mai aşa, surioară!...

ZAHEU *(de-afară)*: Vine mămuca cu mătuşa Măriucaa!...

CATRINA: Auzi, a sosit mămuca de la tîrg, bădiţă! *(Iese şi ea.)*

IONICĂ *(ascultă glasul pupezei care se aude de-afară)*: Cînd aţi şti voi cîte a pătimit, sireaca, din pricina mea şi eu din pricina ei, ne-aţi plînge de milă.

(Intră mama cu Măriuca după ea.)

MAMA: Intră, cumnată Măriucă, c-ai nimerit-o tocmai bine. Am făcut un cuptior zdravăn de alivenci şi plăcinte cu poalele în brîu. Am mai pîrpălit şi nişte pui tineri la frigare, pe care i-am tăvălit prin unt. Haide să le luăm din cămară şi ne-om aşeza cu toţii la masă. *(Aduc masa cu bunătăţile. După ce se aşază cu toţii la masă, mama îi aruncă o privire lui Ionică, ce înfulecă de zor)*: Doamne, cumnăţică-hăi, cum se pot învrăjbi oamenii din nimica toată, luîndu-se după gurile cele rele. Ia poftim, soro, mai bine să cinstim cîte un pahar de vin în sănătatea gospodarilor şi copiilor noştri. *(Toarnă în pahare.)*

Cele rele să se spele,
Cele bune să s-adune:
Vrajba dintre noi să piară
Şi neghina din ogoară !

Căci dac-ai sta să faci voie rea de toate, ar trebui de la o vreme s-apuci cîmpii! *(Beau amîndouă.)*

MĂRIUCA: Aşa, cumnată dragă. *(Strînge din umeri.)* Văzut-ai dumneata? Să mai pui altă dată temei pe vorbele oamenilor.

IONICĂ *(se ridică de la masă)*: Să ne fie de bine...

MAMA: Săturatu-te-ai aşa iute, măi coropcarule?

MĂRIUCA: Nu văzuşi cum şi-a pus gura la cale?

IONICĂ: Să-mi fie pe toată ziua, adică. Eu de-acu, mămucă... m-oi duce la scăldat.

(Cortina)

AGATA (tăiată, lustruită, montată)

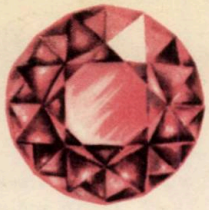

RUBINUL

JADUL

CRISTALE

FLUORINĂ

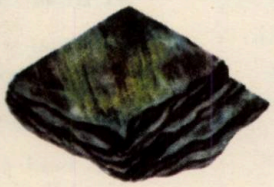

ARDEZIA

TUF CALCAROS

GNAISUL (sus)
ARCOSA (jos)

ROCI

Plecînd în excursii, în timpul verii, mulţi dintre voi îşi propun să alcătuiască o colecţie de pietre pentru muzeul şcolii. Dar pentru ca pietrarul vostru să fie interesant, trebuie să cunoaşteţi cît mai multe date despre pietrele sau bucăţile de roci pe care le adunaţi.

Fiecare fel de piatră îşi are caracteristicile sale şi deseori este greu să le identifici. În afara coloritului diferit, unele pietre sînt mai moi, încît poţi să le zgîrii cu unghia, altele, dimpotrivă, sînt dure.

Probele care le luaţi trebuie păstrate şi împachetate cu grijă. Cristalele fragile se învelesc în vată şi se pun în cutii. Rocile fărîmicioase se pun în săculeţe de pînză mai groasă. Fiecare pachetel să fie întovărăşit de o etichetă care cuprinde caracteristicile rocii, locul unde aţi găsit-o. Păstraţi cu grijă notiţele voastre unde aţi însemnat diferite surse ale minereurilor.

GRANITUL este o rocă cristalină, uşor de recunoscut din pricina alcătuirii sale din cuarţ, feldspat şi mică. Granitul este o rocă dură, care se lustruieşte uşor şi, fiindcă nu-i poroasă, constituie un bun material de construcţie. Carpaţii noştri sudici sînt alcătuiţi din roci granitice.

GNAISUL. Uneori în preajma locurilor pe unde găsiţi granit s-ar putea întîmpla să aflaţi şi gnaisul. Ca să nu confundaţi aceste două roci, trebuie să ştiţi că şi gnaisul, întocmai ca şi granitul, este alcătuit din mică, cuarţ şi feldspat, numai că la gnais aceste minerale sînt depuse în rînduri ca nişte panglici. Gnaisul s-a format prin apăsarea şi căldura din interiorul pămîntului asupra unor roci. Acestea au fost sfărîmate, apăsate şi s-au stratificat ca nişte panglici colorate. Există o specie de gnais foarte interesantă, care conţine în cuprinsul ei bucăţi rotunjite de feldspat strălucitoare, asemănătoare unor ochi larg deschişi.

SULFUL natural, galben, fragil şi moale îl găsiţi în natură sub formă de cristale amestecate cu pămînt. Se găseşte, de asemenea, în combinaţii cu alte corpuri în sulfat şi sulfuri în multe locuri din ţara noastră. Dacă în drumeţiile voastre veţi găsi o bucată de cristal de sulf şi veţi vrea să verificaţi că nu v-aţi înşelat, faceţi următoarea încercare: luaţi în mînă o bucată de sulf cristale şi duceţi-o la ureche. Veţi auzi uşoare zgomote şi plesnituri. Ce se întîmplă? Sulful fiind rău conducător de căldură, numai stratul care se află în contact cu mîna se încălzeşte. Acesta se separă de stratul inferior, producînd un zgomot uşor.

ZĂCĂMINTE DE PREŢ. Tot în timpul excursiilor pioniereşti veţi putea ajuta şi la descoperirea unor zăcăminte minerale preţioase. După culoarea şi compoziţia minerală a unor roci vă puteţi da seama de felul zăcămîntului care-l întîlniţi în drumul vostru. Astfel, culoarea verde-albăstruie a unor roci ne poate da indicaţii că în împrejurimi se găseşte minereu de cupru.

Dacă într-un loc vom găsi multă mică albă, este semn că pe aproape se găseşte cositor. Culorile roşu, cafeniu, galben aprins într-o rocă indică prezenţa minereului de fier.

PE MALUL UNOR RÎURI SAU PRIN VĂI găsim bucăţi de rocă. Dacă spărgînd cu ciocanul roca găsiţi indiciile unor minereuri utile, trebuie să reţineţi bine locul, ba chiar să-l notaţi pe hartă. Înseamnă că bucăţile sînt rupte dintr-un zăcămînt iniţial şi aduse în jos de curentul apei. Pentru a descoperi zăcămîntul de bază, trebuie să porniţi de la gura rîului în sus. Aflîndu-vă de-a lungul rîurilor, luaţi probe de nisipuri fie de pe mal, fie de pe fundul apei. Reţineţi că nisipurile de culoare deschisă sînt folositoare în industria sticlei. Cele colorate în roşu şi galben aprins conţin fier şi nu sînt bune pentru fabricarea sticlei. De asemenea, există nisipuri amestecate cu calcar şi argilă, folositoare în construcţii.

TUFURI CALCAROASE. În excursiile din împrejurimi pe care le fac, pionierii de la sate ar putea să-şi propună căutarea unor zăcăminte de tufuri calcaroase, fosfaţi, îngrăşăminte minerale, atît de necesare pentru gospodăriile colective.

Începeţi cercetarea făcînd săpături de probă, scoţînd cu lopata pămînt din luncile rîurilor.

Dacă în bucăţile de pămînt scos veţi observa grăuncioare albe, locul trebuie cercetat cu atenţie. S-ar putea găsi tufuri calcaroase.

PLUMBUL (cristale de galenă)

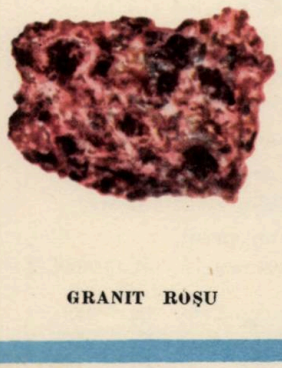

GRANIT ROŞU

HUILA

MICA (în diverse forme)

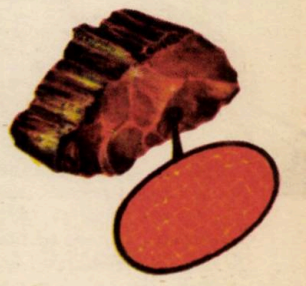

LEMN PIETRIFICAT (sus)
STRUCTURA MĂRITĂ A UNE
CELULE (jos)

PIATRA PONCE (sus)
BAZALTUL (jos)

PENTRU SERBĂRILE VOASTRE PIONIEREŞTI

Bărăgan

Numai soare-i lanul,
spic de aur greu,
cîntă Bărăganul,
Bărăganul meu.

Răcorit cu rouă,
cîntă cîmpu-n zori,
ca o pîine nouă,
mirosind a flori.

Dunărea bătrînă
bate vechiul drum,
Bărăganu-ngînă
doina lui de-acum.

Holda necuprinsă
cîntă-n voia ei,
ca o masă-ntinsă
pentru toţi ai mei.

Cît e zarea roată
numai spic de stea,
pentru ţara toată,
pentru ţara mea.

Numai soare-i lanul,
spic de aur greu,
cîntă Bărăganul,
Bărăganul meu.

MIHU DRAGOMIR

Partidului

De viscol nu mi-e teamă, îl înfrunt.
Nu mă-nspăimîntă marea zbuciumată,
Cînd prietenii-s la greu nu mă ascund:
Pe piept îmi arde roşia cravată.

Da, ştiu şi eu că este mai uşor
S-aştept să-şi bată capul mama, tata,
Decît să simţi mereu că eşti dator
Să fii în fiecare clipă gata.

Însă mai ştiu că nu e drept să stai
Nepăsător cînd Patria te cheamă;
Şi-alergi, o mînă de-ajutor să dai,
Cum fac şi alţi copii ce-ţi sînt de-o seamă.

Sînt unul dintre fiii tăi — mai mici.
Şi credincios mereu îţi voi rămîne,
Şi vreau de pe acum să mă socoţi,
Iubit Partid, oşteanul tău de mîine.

ELENA DRAGOŞ

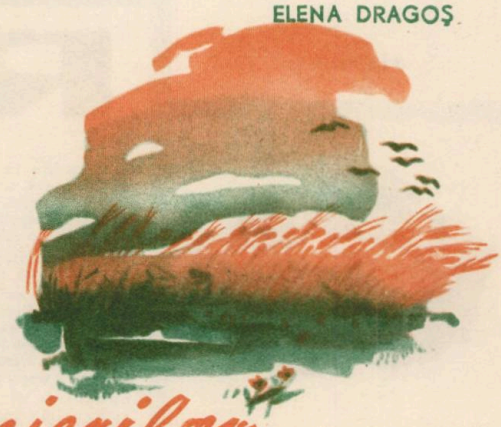

Gînd pionieresc

După un an de muncă încordată,
cu ultimul examen, vacanţa a sosit
şi-i veselia noastră aşteptată
în tabere, sub cerul însorit.
Şi seara parcă-s stelele aproape,
cînd le privim visînd spre ele drum,
pe ţărmul mării-n zbaterea de ape.
Leagănă vîntul şoaptele în crengi,
luna podoabă nouă să-şi aleagă
pe Crişuri, la Bicaz sau în Bucegi.
Şi-aşa frumoase-s cîmpurile-acum,
sub bogăţia zilelor cu soare,
sub ploile mănoase care cad,
că zarea se deschide ca o floare,
înmiresmînd pădurile de brad.
Iar cîntecele noastre se ridică
frumos, ca un drapel pionieresc,
Partidului părinte să îi zică,
cu inimă fierbinte, mulţumesc.

VICTORIA ANA TĂUŞAN

Pionierilor

Am pornit în miez de vară
Pe al ţării plai frumos
Şi spre mîndra Hunedoară
Ducem un salut voios.
Sună, pionier, din goarnă
Lîngă vastul combinat:
Ştim oţelul cum se toarnă,
Şcoala dragă ne-a-nvăţat.

Refren:

Noi îndrăgim furnalele semeţe
Ce-nalţă către cer bujori de jar,
La Reşiţa venim, la Hunedoara,
Să-i salutăm pe-ai ţării oţelari.

Ne-o veni şi nouă rîndul
Să-i fim ţării harnici fii,
Dintre noi cei mai destoinici
Mîine oţelari vom fi,
Lîngă marile cuptoare
Mîndrii ne simţim şi noi,
Cînd privim cu-nflăcărare
Al oţelului şuvoi.

Versuri: MIHAIL COSMA

Muzica: I. NICORESCU

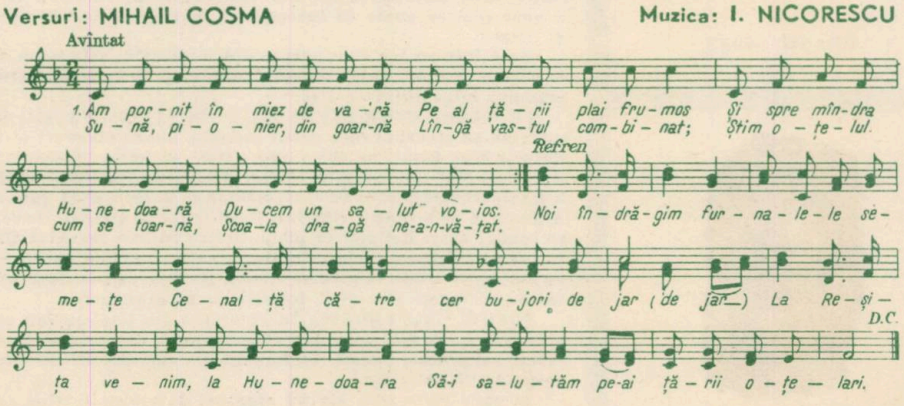

MUȘCHIUL LUMINESCENT

Rătăcind prin pădurile seculare ale Carpaților noștri, în locurile umbrite, printre crăpăturile stîncilor, poți avea uneori impresia că ești privit de niște ochi imenși strălucitori, cu irizații verzui, ca de smaragd. Și, dacă am mai crede în vrăjitoare, ne-ar bate inima ceva mai repede la o astfel de întîlnire. Cum însă nu credem în vrăji, ne vom apropia curioși să lămurim fenomenul.

De ce fel de sclipiri este luminată bezna pădurii sau gura grotei? Întindeți mîna cu curaj și veți culege de pe pămînt, de pe crăpăturile stîncilor sau de pe peretele grotei o pîslă rece, fără luciu, formată dintr-o mulțime de firișoare verzi ce aparțin unui mușchi denumit în știință *Schistostega osmundacea*.

Lumina enigmatică a acestei plante a făcut să se nască credința că ea ar ascunde comori, zăcăminte de aur și pietre prețioase a căror strălucire ar străbate adîncurile și ar ieși la suprafața pămîntului. De fapt această luminescență este produsă de plantă numai în anumite condiții. Ea apare uneori sub forma unor ochi sticloși, alteori pe suprafețe de cîțiva metri pătrați, după condițiile favorabile pe care le are planta. Lumina este produsă numai de către protonemă, care este de fapt faza inițială de dezvoltare a mușchiului. Ea are proprietatea de a concentra slabele raze de lumină care pătrund chiar în locurile cele mai întunecoase. Astfel, protonema asigură mușchiului cantitatea de lumină necesară nutriției plantei și luminoscența despre care vorbeam mai sus.

Iată pe viu unele din mijloacele de adaptare a plantei la mediul înconjurător.

PLANTE CARNIVORE

Ați auzit de plantele care se hrănesc cu insecte? Dacă doriți să le cunoașteți, faceți o vizită la Grădina botanică din București sau din Cluj. Aci veți vedea un fel de cofițe de 15-30 cm lungime, frumos colorate, lucioase și atrăgătoare, în care insectele ademenite alunecă ușor. Este vorba de planta numită Nepenthes. Insectele sînt atrase de aceste cofițe, care în jurul deschiderii lor au anumite glande care secretă un suc dulce (nectar).

Pentru a culege nectarul ele vin pe marginea cofiței, dar aici alunecă pe povîrnișul neted și lucios și nu mai pot ieși din cursă. În astfel de curse pot cădea nu numai insecte, dar chiar și mici păsări, reptile etc. care se înecă în lichidul din fundul cofiței și sînt apoi digerate de sucuri speciale secretate de către plante. Aceste sucuri se aseamănă cu sucul gastric din stomacul mamiferelor.

Substanțele rezultate în urma acestei digerări sînt absorbite ca hrană de către plantă.

Nepenthes nu crește în țara noastră decît în sere. În schimb, roua-cerului (Drosera) trăiește și la noi.

Ea ne apare ca o rozetă de frunze lungi pe care se găsesc peri ce au la capete bobițe strălucitoare ca de rouă, de unde și numele de roua-cerului.

Să urmărim zborul unei insecte în jurul unei Drosere. Vom observa că ea este atrasă de luciul bobițelor de pe frunză. Acestea fiind lipicioase prind insecta. Zbătîndu-se să scape din capcană, ea se va prinde și mai mult de frunzele lipicioase. Tentaculele de pe frunză o vor cuprinde și o vor acoperi. Sucurile secretate vor digera într-una sau în mai multe zile micul animal prins. Apoi tentaculele se vor îndrepta. Resturile tari (chitinoase) ale insectei care nu au putut fi digerate cad și planta așteaptă o nouă victimă.

În acest fel, planta carnivoră își completează hrana cu substanțe din corpul insectelor pe care nu le găsește în solul unde crește.

Plantele carnivore în general sînt interesante nu numai pentru modul lor de a se hrăni, dar sînt și căutate pentru unele proprietăți ce le au. Așa, de pildă, dintr-unele se scot medicamente împotriva vărsatului de vînt, a bolilor de stomac, altele sînt tonice ori au calitatea de a închega laptele sau pur și simplu... se mănîncă. Extractul din diferite specii de roua-cerului este întrebuințat împotriva tusei.

EL. MANTU

APA ESTE PREȚIOASĂ

Multe plante și-au acoperit frunzele și tulpinele cu perișori de culoare albă, care alungă razele fierbinți și fac ca pierderea de apă să fie cît mai mică. Cu cît perișorii sînt mai deși și alipiți de tulpină și frunze, cu atît planta poate rezista mai bine uscăciunii. De acest înveliș protector se servesc majoritatea plantelor de stepă și chiar unele plante de munte. Așa, de pildă, în stepă acest fenomen poate fi observat la neamurile de albăstrele din lanuri, la sugărelul-alb, la luminărica, coada-șoricelului etc.

Cu ocazia excursiilor pe vîrful muntelui, fenomenul acesta poate fi observat deosebit de clar la floarea de colț (Leontopodium), numită de popor și albumeală sau flocoșică, tocmai din cauza cojocului său argintiu și pîslos.

Alte plante și-au ceruit frunzele ca să nu iasă apa din țesuturi, cînd soarele bate prea puternic. Frunzele lor se prezintă țepene și lucioase de-ți alunecă degetul pe ele. În adevăr, aceste plante au găsit înaintea omului mijlocul de a face o pînză impermeabilă. Asemenea plante se întîlnesc prin grădini și parcuri — merișorul, mahonia, iar prin sere și apartamente — lămîiul și ficusul.

PLANTELE... BUSOLĂ!

Se întîlnesc unele plante, ca de exemplu: lăptuca sălbatică, care constituie o adevărată busolă vie atunci cînd cresc în plin soare. Toate frunzele lor sînt ridicate în sus și îndreptate în aceeași direcție. Apropiind o busolă de aceste plante, se remarcă un lucru extraordinar. Muchia tuturor frunzelor urmărește linia nord-sud, iar fețele arată vestul și estul. Aceste plante se mai numesc și plante meridian.

Cum se explică acest fenomen? Lăptuca sălbatică, alături de multe alte plante, suferă din cauza razelor prea puternice care grăbesc evaporarea apei. Planta își apără apa atît de prețioasă tocmai prin așezarea măiestrită a frunzelor. Avînd muchia în direcția N-S, soarele le bate din plin fețele doar la răsărit și în amurg, cînd puterea de încălzire a razelor este mai mică. În schimb, la amiază, cînd soarele dogorește cu putere, razele izbesc frunzele doar în dungă și alunecă pe suprafața lor fără să le atingă, făcînd ca pierderea de apă să fie neînsemnată.

Dacă planta este transplantată într-un loc umbros, frunzele ei se întind în toate direcțiile.

I. RAVENȚA

DESPRE FULGER și TUNET

Vi se pare foarte obișnuit, azi, ca în timpul ploii să fulgere și să tune. Explicația acestui fenomen natural o cunoaște orice școlar: în atmosferă se acumulează, la vreme de furtună, mari cantități de electricitate. Știm că electricitatea este de două feluri: pozitivă și negativă. Cînd acestea se unesc brusc, ia naștere scînteia uriașă pe care o numim fulger. O scînteie asemănătoare, dar desigur cu mult mai mică, se vede la mașina Wimshurst din laboratorul școlii.

Și cu toate acestea...

... mii de ani, trăsnetul a fost unul dintre fenomenele care au înspăimîntat cel mai mult pe om. Sentimentul neputinței de a se opune cît de puțin acestei săgeți de foc ce țîșnește din înaltul cerului a dat naștere la tot felul de credințe naive. A trebuit să treacă mii de ani pentru ca oamenii să-și dea seama că trăsnetul ca și alte manifestări mai mult sau mai puțin înspăimîntătoare sînt de fapt fenomene naturale, care pot fi explicate, și că nu e vorba aci de nimic supranatural. În vechime se credea, de pildă, că fulgerul este mînuit de ființe supraomenești, care „pedepseau" prin acest mijloc oamenii pentru păcatele lor. Îndeosebi etruscii, care locuiau acum vreo două milenii în regiunea Toscana din Italia, dădeau o deosebită considerație fulgerului. După locul de pe bolta cerească (pe care o împărțiseră în 16 sectoare) în care erau văzute izbucnind fulgerele, ei le socoteau ca aducătoare de „semne bune" sau „rele". Se știe de asemenea că grecii au acordat căpeteniei zeilor (Zeus) rolul de mînuitor al trăsnetelor. Lucretius, un mare filozof materialist roman, remarca cu multă ironie că templele acestui zeu erau adesea lovite de trăsnet. Într-adevăr, trăsnetele loveau tocmai templele acestea, fiind ridicate pe înălțimi. Zeus, „stăpînul" trăsnetelor, nu-și putea proteja nici măcar propriile sale temple! Același lucru s-a întîmplat cu secole mai tîrziu, cînd credințe la fel de false asupra conducerii fenomenelor naturii de către niște așa-zise ființe divine erau predicate de religie. Tragerea clopotelor era socotită ca un mijloc de a îndepărta furtuna și trăsnetul. În bronzul clopotului erau gravate două cuvinte: „fulgura frango". (Eu înfrîng trăsnetul.) Totuși dintr-o statistică întocmită la finele secolului al XVIII-lea de un cercetător din München, se constată că numai în 33 de ani fuseseră trăsnite 386 de biserici și 103 clopotari. Numai într-o singură noapte, 24 de biserici aflate între Landernau și Saint-Pol de Leon, în Bretania, fuseseră trăsnite și în toate se trăseseră clopotele. Mai mult decît atît, uneori, prostia și fanatismul unor conducători de orașe lărgeau catastrofele. La Brescia, în nordul Italiei, notabilitățile orașului au ordonat depozitarea magaziei de pulbere în biserică, convinși fiind că acolo ar fi cel mai bine ferită de trăsnet. Rezultatul? Trăsnetul a lovit biserica și a făcut să sară în aer butoaiele cu pulbere. Fanatismul religios și ignoranța au costat moartea a 4 000 de locuitori din împrejurimile bisericii și distrugerea unui sfert din oraș. Exemple ar fi nenumărate. Catedrala San Marco din Veneția, splendoare arhitecturală la care au muncit sute de meșteșugari plini de talent, a fost de 9 ori grav avariată și de 3 ori complet distrusă de trăsnet. Dar iată că, dintr-o dată, fulgerul n-a mai atins biserica și nici alte edificii înalte. Oare rugăciunile împblînziseră „mînia cerească"? Se întîmplase vreo minune? Da' de unde!

Primele înfrîngeri ale fulgerului

Explicația e cu mult mai simplă. Ne aflăm în anul 1766, anul descoperirii paratrăsnetului. În acel an au fost instalate pe turnurile cele mai înalte ale catedralei paratrăsnete. Vergele metalice ascuțite la vîrf erau legate cu cabluri groase, tot de metal, ce duceau într-o groapă mereu ținută umedă și plină de bucăți de metale. Prin vîrful paratrăsnetului și pe conductele metalice, trăsnetele, descărcările electrice din natură se scurgeau în pămînt. Paratrăsnetul, această invenție aparținînd lui Benjamin Franklin, a deschis de fapt o epocă nouă în stăpînirea fenomenelor naturii. Trebuie subliniat faptul că Franklin, luptător pentru democrație, deși activa într-una din provinciile cele mai progresiste ale Americii de atunci, Filadelfia, și acolo a trebuit să lupte împotriva conducătorilor înapoiați ai orașelor și provinciilor! De-a lungul a zeci de ani, aceștia s-au opus cu îndîrjire instalării paratrăsnetului pe clădiri, fie din proprie neștiință, fie datorită presiunilor bisericii, care avea tot interesul să-și țină credincioșii în cea mai neagră neștiință prin teama față de fenomenele naturii. Dar oamenii de știință au înlăturat toate piedicile din calea lor.

Lupta continuă

Progresele în domeniul combaterii efectelor descărcării electrice în atmosferă au fost, însă, încete. Abia în secolul nostru, ritmul cercetărilor a început să se înviroreze, cînd *transmisia prin cablu* aerian a energiei electrice cerea să se ia măsuri pentru evitarea trăsnetelor.

Era în primul rînd necesar să se facă observații multe și precise. Dar cum să observi atent un fenomen care durează o infinit de mică fracțiune de secundă?! Însă și această problemă tehnică, a captării imaginii fulgerului, a fost rezolvată. Oamenii de știință au construit un fel de aparat fotografic cu multe obiective, care se rotesc foarte repede. Fiecare obiectiv surprinde doar un fragment al fulgerului. Toate aceste fragmente adunate la un loc redau imaginea întregită a acestuia. Din studierea a sute de asemenea clișee au început să iasă la iveală multe din tainele fulgerului. S-a trecut apoi la alte metode de studiu al descărcărilor electrice, datorită progreselor făcute în tehnica radiofonică. S-a observat că atunci cînd fulgeră în apropierea unui post de radiorecepție se aud în aparat trosnituri, pocnituri, fluierături etc. Mergînd pe calea studierii acestor fenomene, oamenii de știință au construit aparate speciale care înregistrează pe bandă de magnetofon zgomotele mai sus amintite și le analizează cu ajutorul unei instalații numite oscilograf catodic. Oscilogra-

ful catodic înfăţişează pe un mic ecran o serie de umbre luminoase şerpuitoare. Prin observaţii îndelungate, cercetătorii au izbutit să descifreze căror fenomene se datoreşte apariţia diverselor tipuri de oscilaţii ce apar pe ecran. În felul acesta se poate afla ce se petrece în norul de furtună care dă naştere pîrîiturilor şi pocniturilor ce apar în aparatele de radio.

Fulgerul ne slujeşte

Dezavantajul zgomotelor (aşa-zişilor „paraziţi"), care făceau uneori insuportabilă ascultarea emisiunilor, a fost transformat de învăţaţi în izvor de foloase: cu ajutorul lor se poate stabili locul unde se desfăşoară furtuna. Undele de radio poartă, de-a lungul a mii de kilometri, „defectul", perturbaţia care ne deranjează nouă audiţia. Aşadar, observatorul aflat în faţa aparatelor instalate de exemplu pe un mare aerodrom transformă fulgerele în semnale şi află astfel că undeva, în mijlocul oceanului, bunăoară, bîntuie furtuni cu descărcări electrice. Aviatorul care este gata să pornească la traversarea oceanului este anunţat să ocolească acele regiuni. Dar nu numai atît. Cel care se ocupă cu prevederea vremii (meteorologul) ştie că furtunile acelea dau naştere la vînturi puternice. Or, pentru un avion care străbate fără escală mii de kilometri este foarte important să ştie cantitatea de benzină şi ulei de care va avea nevoie ca să înfrîngă rezistenţa curenţilor de aer, căci va fi vai de avion dacă combustibilul se termină în timp ce zboară deasupra oceanului! În cazul că se prevăd furtuni foarte puternice, i se poate recomanda pilotului altă rută sau chiar amînarea zborului. O reţea de staţiuni de observare acoperă întreaga Europă şi nordul Africii. După datele transmise prin radio de ele, tehnicienii aerodromului calculează în 20 de minute direcţia, locul exact şi intensitatea furtunii cu descărcări electrice pînă la mii de kilometri depărtare.

Cercetătorii au mers şi mai departe în folosirea teribilei forţe naturale a fulgerului. Undele de radio pornite de fulger pot fi folosite pentru studierea ionosferei, acea pătură care se întinde la peste 100 km înălţime deasupra noastră şi care joacă un rol foarte important în transmisiile de radio pe unde scurte. Mii şi mii de posturi radiofonice şi radiotelegrafice, din cauza fenomenelor care se petrec în ionosferă, suferă uneori întreruperi supărătoare ale recepţiei. Studiul ionosferei poate duce la găsirea mijloacelor de combatere a acestor neajunsuri.

Spre adîncurile pămîntului

Sînt regiuni în care trăsnetul cade des, altele în care nu cade aproape niciodată. Firesc, aceste fenomene au intrigat pe savanţi. Ei s-au gîndit să studieze cum e alcătuit solul în adîncime în locurile unde trăsnetul cade cel mai des. În felul acesta au descoperit porţiuni de sol alcătuite din diferite roci bune conducătoare înconjurate de roci rău conducătoare de electricitate. Iată deci un adevărat „culoar" prin care trăsnetul îşi face loc, atras de rocile bune conducătoare de electricitate. Mergîndu-se pe urma locurilor unde cade des trăsnetul, s-au descoperit zăcăminte de minereuri din care se extrag metale folositoare. Pe de altă parte, observîndu-se şi notîndu-se locurile unde cade des trăsnetul, se atrage atenţia localnicilor să evite locurile primejdioase pe timp de furtună.

„Glasul" fulgerului

„Glasul" puternic care însoţeşte fulgerul este provocat de descărcările electrice din atmosferă. Aerul străbătut de fulger îşi măreşte enorm volumul. Cînd coloana de aer, care are cîţiva kilometri lungime, se încălzeşte şi se dilată, aerul rece dimprejur dă năvală să-i ia locul celui care s-a rărit prin dilatare. Ciocnirile acestea dau naştere zgomotului puternic pe care noi îl numim tunet. El poate fi asemuit cu un răpăit de tobe care se stinge treptat, cu un hîrîit greu de lanţuri uriaşe tîrîte pe piatră sau cu un trosnet scurt. Uneori conţine din toate acestea cîte ceva. La tropice, tunetul se desfăşoară altfel: el nu se stinge treptat după bubuitura „de vîrf" (cea mai tare), ci revine iar la o intensitate mare, parcurgînd acest ciclu de mai multe ori. Cercetătorii au folosit diversitatea sonoră a tunetelor pentru a afla ce se petrece în coloana de aer pe unde a trecut fulgerul.

Un fenomen deosebit de interesant este felul în care uneori curcubeul este zguduit de tunete. Culoarea roşie din înşirarea de tonuri a curcubeului dispare, iar cea violetă devine foarte intensă. Amestecarea culorilor are loc mai ales la curcubeul secundar, care însoţeşte pe cel principal Observînd cu atenţie schimbarea culorilor, savanţii au putut afla mărimea picăturilor de apă care plutesc în nor, ceea ce este deosebit de important în ştiinţa prevederii vremii.

În figura de mai jos vedem o experienţă fotografiată de pe un vas aflat în largul oceanului. O bombă a fost făcută să explodeze sub apă. Coloana de apă care a ţîşnit în sus a provocat, în norul aflat la mică înălţime, unirea celor două feluri de electricităţi, dînd naştere astfel unui fulger.

Iată ce drum uriaş a parcurs omul sprijinit de cercetarea ştiinţifică. Învingînd total teama superstiţioasă, el se îndreaptă spre cunoaşterea din ce în ce mai completă a tainelor fulgerului, spre realizarea lui după voie, şi mai ales spre folosirea lui în cele mai diverse domenii ale vieţii de toate zilele.

I. SABETAY

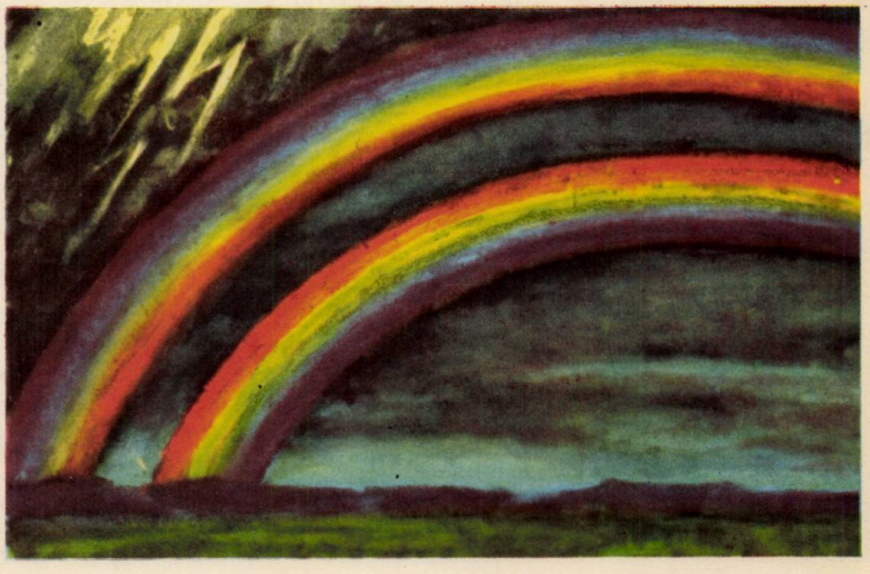

Cum să ne purtăm

Vecinii mei, Doina și Sandu, sînt în vacanță. Sandu va pleca pentru prima dată în tabără, în timp ce Doina va face o excursie cu părinții, o călătorie prin țară, oprindu-se apoi la bunici. Sandu nu mai prididește cu întrebările despre tabără, iar Doina, care a mai fost în tabără, îi răspunde.

— După părerea mea, le-am zis, fiind de față la aceste pregătiri, important este în tabără să te porți prietenește cu toți tovarășii, să te apropii de ei cu drag, chiar de cei mai retrași, să-i ajuți să se simtă bine.

— Cred că ai dreptate, mi-a răspuns Doina. Eu așa am făcut anul trecut și m-am împrietenit cu mulți copii. Am schimbat cu ei ilustrate cu vederi din țară, cărți. Chiar și acum mai corespondez cu o fată pe care am cunoscut-o în tabără.

— Se întîmplă uneori, nu-i așa, Doina, ca unii pionieri în tabără să aibă o purtare urîtă față de colegii lor?. Băieții sar la bătaie sau folosesc cuvinte jignitoare. De multe ori sînt uitate cu desăvîrșire cuvintele „te rog", „mulțumesc", „fii bun" etc. Și bineînțeles că o astfel de purtare nu ajută de loc la apropierea

între copii. Sau alteori se întîmplă ca unii băieți sau fete să țină totul pentru ei — să nu împrumute o carte, un creion, o minge de care altcineva mai are nevoie.

— Da, aveți dreptate, adăugă Doina. Anul trecut, în tabără, se aflau doi pionieri care și-au adus de acasă unul un aparat de fotografiat, iar celălalt, un binoclu. Nici unul, nici altul nu le ofereau colegilor, ca să nu le strice.

Ei răspundeau la orice cerere invariabil: „Nu pot, se strică". Bineînțeles acesta era pur și simplu un gest neprietenesc, egoist.

— Asemenea copii nu prea înțeleg viața frumoasă, colectivă, care domnește în tabără. Mai sînt și alte reguli, legate de buna conviețuire, care trebuie respectate în tabără, ca, de pildă: să nu strici sau să murdărești obiectele taberei, să păstrezi liniște cînd tovarășii tăi dorm. O seamă de cerințe sînt legate și de igienă, de spălatul mîinilor înainte de masă, de spălatul dinților. Și, de ce n-am recunoaște-o, că scăpînd de sub supravegherea părinților unii uită aceste bune deprinderi.

— Sau comportarea la masă, se grăbi să completeze Doina.

— ... Deși despre ele am mai vorbit, le-aș mai reaminti, mai ales că în tabără, timp de două sau trei săptămîni, luăm masa împreună cu tovarășii noștri.

... Așadar, nu te repezi la mîncare chiar dacă este un fel care-ți place. Dacă ești mai îndemînatic, servește supa din castron tuturor celor din jurul tău; și, bineînțeles, nu-ți lua ție cel dintîi. Tot așa cînd ți-e sete și-ți torni apa din cană, servește-i mai întîi pe cei din jur.

La masă nu se vorbește cu glas tare și nu se cîntă. În tot timpul mesei, deși în sufragerie sînt zeci de copii, trebuie să fie liniște, să domnească o atmosferă odihnitoare, plăcută.

— Acum ar trebui să-mi dai și mie cîteva sfaturi, mă rugă Doina. Doar și eu voi pleca de-acasă în vacanța asta.

— Firește, aceleași reguli de comportare din tabără sînt valabile în orice colectiv te afli. În excursia prin țară care o vei face vei fi mai mult cu oameni mari. Nu uita să fii politicoasă în toate împrejurările. Ține seamă că nimic nu-i mai urît decît să te amesteci în discuțiile celor mari, sărind cu vorba atunci cînd nimeni nu ți-o cere.

Apoi să nu uiți că și pentru părinții tăi excursia este un prilej de odihnă; așa că ai grijă de ei. Nu aștepta să fii servită. Dimineața la sculare fă-ți singură patul, ajută la pregătirea gustării, spală-ți singură mărunțișurile: batiste, ciorapi, bluzele.

Aș mai vrea să adaug ceva. În acest circuit în țară vei întîlni multe locuri minunate. Nu uita să-ți iei un carnet pentru însemnări. De asemenea, ar fi frumos dacă ai putea trimite scrisori, vederi prietenilor mai apropiați, rudelor. De fapt și în privința scrisorilor ar fi multe de spus. Adeseori se scriu în grabă și dezordonat, folosindu-se multe expresii șablon, ca, de pildă, introduceri de tipul acesta: „Află că sînt sănătos, ceea ce-ți doresc și ție"...

Într-o scrisoare trebuie să exprimi ceea ce vrei să comunici folosind o limbă clară, încît cel care citește să-și dea seama de frumusețea locului unde te găsești, de felul cum îți petreci timpul.

Totdeauna scrisoarea trebuie datată (locul, ziua, anul). De asemenea adresa trebuie scrisă clar.

Acum, Sandu și Doina, nu-mi rămîne decît să vă doresc vacanță frumoasă.

METAMORFOZĂ

de PUIU MANU

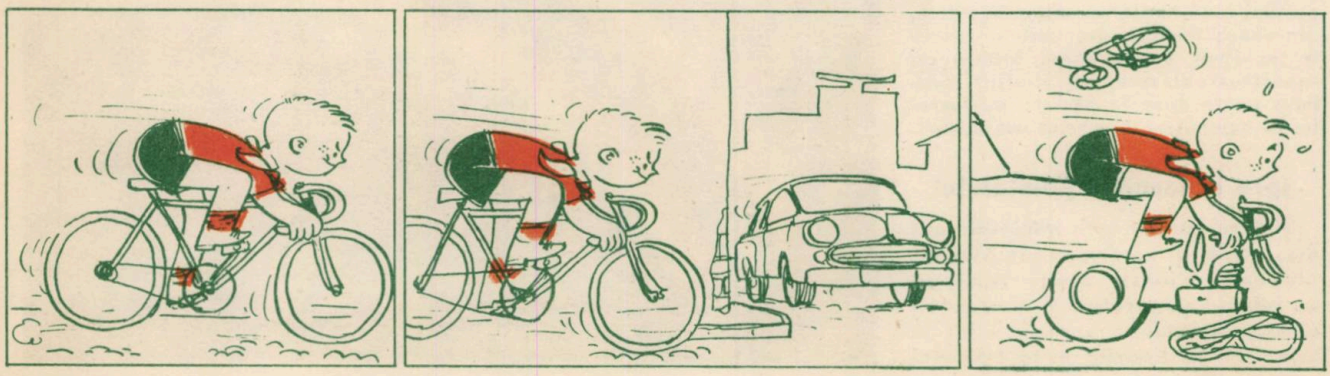

Jocuri

Cursa cu obstacole

Jocul se poate organiza individual sau pe echipe. Cîștigă pionierul (sau echipa) care realizează corect traseul în cel mai scurt timp. La obstacolele nefrecute sau doborîte se scade cîte un punct.

DESFĂȘURAREA JOCULUI

1) La semnalul dat de cronometror începe alergarea de la start. Alergați 3 metri.
2) Treceți în echilibru pe o bîrnă sau un buștean lung de 3—5 metri.
3) Ocoliți urmînd linia trasată.
4) Treceți pe sub niște ștachete așezate la o înălțime de 30—40 cm pe proțapi, fără a doborî vreuna.
5) Alergați 5 metri.
6) Săriți peste ștacheta așezată pe proțapi la 50—70 cm înălțime.
7) Din acest punct, săriți 10 metri într-un picior.
8) Terminați cursa prin poziția „ghemuit" în fața mingiei.

Atenție la comenzi

Mergînd cu detașamentul în excursie sau într-o deplasare ceva mai lungă, putem organiza următorul joc de atenție: numărăm pionierii din doi în doi (detașamentul mergînd în șir) și stabilim ca la pronunțarea cifrei unu *sau* doi *pionierii respectivi să execute imediat o acțiune, o mișcare sau să ia o anumită poziție, ca, de exemplu, ascunderea în tufișuri, ghemuire cu corpul cît mai strîns, atingerea unui copac, ascunderea după copaci, escaladarea unui zid sau gard, sărituri peste un pîrîu etc. Toate acestea, repetăm, se stabilesc dinainte, în așa fel ca atît numerele* unu *cît și numerele* doi *să știe precis ce au de făcut.*

Iată cîteva exemple de felul în care se desfășoară jocul:

1) La comanda „începeți!" numerele unu *se ascund îndărătul unor copaci ori tufișuri, iar numerele* doi *vor sta pe loc.*

2) La comandă, 1 se ghemuiește, iar 2 escaladează un obstacol, folosindu-se de cei ghemuiți.

3) Numerele 1 vor aduna pietre sau crăci, iar numerele 2 vor alerga la pîrîu etc. Alegerea acțiunilor ca și alternarea lor depind, desigur, de locul în care ne aflăm, de scopul deplasării noastre și de timpul pe care îl putem folosi pentru aceasta. Acțiunile întreprinse se pot efectua o singură dată, sau de mai multe ori. La revenirea în formație de marș, conducătorul jocului, instructorul sau președintele grupei ori al detașamentului va aprecia felul în care s-au rezolvat sarcinile cerute.

BARUȚU ARGHEZI

LUPTA

Jocul se poate organiza în aer liber sau într-o sală de sport. La acest joc pot participa 50—60 de jucători.

Pentru desfășurarea jocului este necesară o minge de handbal.

Spațiul de joc este delimitat printr-un dreptunghi mare de cca. 40 × 20 m, împărțit în două printr-o linie de centru. În spatele liniilor de fund trebuie să existe un spațiu liber de cel puțin 2—3 metri.

Jucătorii sînt împărțiți în două echipe egale, avînd fiecare cîte un „căpitan". Fiecare echipă ocupă jumătate din teren, iar căpitanii trec în spațiul liber dinapoia terenului ocupat de echipa adversă. Unul dintre căpitani capătă mingea prin tragere la sorți. Jucătorii unei echipe, atît cei din teren cît și căpitanul, încearcă să lovească cu mingea pe adversari. Aceștia trebuie să evite mingea, sărind, alergînd sau oprind-o cu palmele. Mingea poate să nu fie aruncată direct, ci plasată în prealabil între jucători și căpitan, pentru a deruta pe adversari. Mingea revine adversarilor dacă unul dintre jucătorii echipei respective a reușit s-o intercepteze sau să o blocheze cu palmele; jocul nu se oprește, ci continuă în același fel, numai că, de această dată, se apără cealaltă echipă. Orice jucător lovit de minge în altă parte a corpului decît în palme trece în afara terenului, în spațiul ocupat de căpitanul echipei sale și îl ajută la prinderea și aruncarea mingiei.

Cîștigă echipa care a reușit să scoată din terenul de joc toți jucătorii adverși.

REGULI: **Jucătorii nu au voie să iasă în afara limitelor terenului. Mingea ieșită în afara terenului de joc poate fi culeasă numai de căpitan, care nu poate plasa mingea decît din spatele liniei de fund, adică din spațiul liber.**

Se consideră lovitură valabilă și atingerea unui adversar de către mingea ricoșată din pămînt.

Căpitanul echipei va fi ales dintre cei mai îndemînatici jucători.

În cazul cînd spațiul din afara liniilor de fund este suficient de mare, se poate juca și cu lovirea căpitanului. În cazul că a fost lovit căpitanul, se consideră că echipa adversă a cîștigat jocul.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CĂLĂTORIE COSMICĂ

CONST. SEGETĂTORULUI.

M-AM PUS BINE CU SEGETĂTORUL, CĂ DE... MAI ȘTIE?

CONST. VULTURULUI.

CONSTELAȚIA LEBEDEI

DUPĂ CÎTE AM AUZIT, ȘTIE SĂ UMBLE ȘI ÎN POANTE...

CONST. PEȘTILOR

CONST. BALENEI.

AM VRUT SĂ MĂNINC ȘI EU CEVA PROASPĂT, DAR DIN CONSTELAȚIA PEȘTILOR AM NIMERIT ÎN CONSTELAȚIA BALENEI.

CONSTELAȚIA DRAGONULUI

DACĂ E BINE ÎMBLÎNZIT, POATE DA REZULTATE NESPERATE...

PUTEAM DIN CAPUL LOCULUI SĂ-L OCOLESC... DAR, AM VRUT ȘI EU SĂ IAU TAURUL DE COARNE.

CONSTELAȚIA TAURULUI.

CONSTELAȚIA IEPURELUI

AM FI FĂCUT O CURSĂ, DAR AMICUL MI-A SPUS CĂ I S-A STRICAT KILOMETRAJUL.

CONSTELAȚIA PORUMBELULUI

CE FERICIRE CÎND DAI PESTE CUNOȘTINȚE VECHI ȘI DRAGI.

CONSTELAȚIA SCORPIONULUI.

SIMȚEAM EU CĂ NU STAU DE LOC COMOD ÎN RACHETĂ.

CONSTELAȚIA COROANEI

ASA CEVA AM MAI VĂZUT EU LA HALA DE VECHITURI, DAR NU ȘTIU CE ÎNTREBUINȚARE SĂ AIBĂ?

CONST. URSA MICĂ ȘI URSA MARE.

M-AM JUCAT CU URSA MICĂ, PÎNĂ A VENIT ȘI URSA MARE...

CONSTELAȚIA GEMENII

ÎN CONSTELAȚIA GEMENII AM ÎNTÎLNIT ROIURI DE METEORIȚI.

ITINERAR COSMIC

POȘTAȘUL Sfrleaza

CONSTELAȚIA FECIOAREI

SĂ VEDEȚI... EU, ADICĂ NU... CUM SĂ VĂ SPUN ... ȘI LA URMA URMEI NICI NU E GREU DE PRICEPUT

CONSTELAȚIA RACULUI

NU ȘTIU DE CE, DAR AVEAM IMPRESIA CĂ MERG PE DOS.

CONSTELAȚIA BALANȚEI

A TREBUIT SĂ STAU ȘI SĂ CÎNTĂRESC BINE SITUAȚIA....

CONST. LEULUI.

CRED CĂ I-AM ÎMPUȘCAT DEGEABA, CĂ CEI DE PE PĂMÎNT TOT N-AU SĂ MĂ CREADĂ.

BURES 63

CRAVATA ROȘIE

Nr. 8 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

FEBRUAR ȘI AUGUST

MIHAI BENIUC

Au înflorit bujorii-n februar,
Pe straturi de omăt, subt ploi de fier,
Bujorii calzi cu roșii foi de jar,
Din bărbătescul piept de proletar,
La Grivița, subt plumburiul cer.

Și ani vro zece, pînă-ntr-un august,
Au tot crescut, au tot crescut bujorii,
Zadarnic zgură peste ei au pus
Ori i-au turtit subt zid la loc îngust,
Să nu-i găsească niciodată zorii.

Dar în august crapă deodată zidul,
Se rupse lanțul, se sfărîmă cătușa,
Iar falnicii bujori, ei da! — Partidul —
S-au înălțat, și-o stea cum e bolidul
Spre viitor deschise, largă, ușa.

Și tot ce semănară-n februar
Acele mîini, speranță și revoltă,
Crescu-nmiit, cu roadă și cu har,
Victoria s-o cîștigăm stegar,
Cu libertatea sfîntă drept recoltă.

. . . . . .

August și februar, pe veci uniți,
Făcură rostul tău să fie altul,
Popor al meu, ce te-avîntași cu saltul
Din beznă către zorii însoriți.

PENTRU AUGUST 23

Versurile:
CONSTANTIN TEODORI

Muzica:
LAURENȚIU PROFETA

Refren:

Tam, ta, ta, ta, ta,
Cîntați cu noi, copii,
Tam, ta, ta, ta, ta,
Slăviți măreața zi!

Bate vesel toba, goarna sună,
Trec pionierii sprinteni, hei!
Și din piepturi cîntul viu răsună
Pentru August douăzeci și trei!

Refren...

Pentru libertate, pentru viață,
A-nfruntat partidul anii grei
Și ne-a dăruit o zi măreață,
Zi de August douăzeci și trei!

Refren...

Fluturră pe piepturi, tinerește,
Din stindardul roșu scump crîmpei,
Roșia cravată ce vorbește
Despre August douăzeci și trei!

Refren...

Ne-a-nvățat partidul, drag părinte,
Să ne fie fapta cu temei;
Să păstrăm în inimi gînd fierbinte
Pentru August douăzeci și trei!

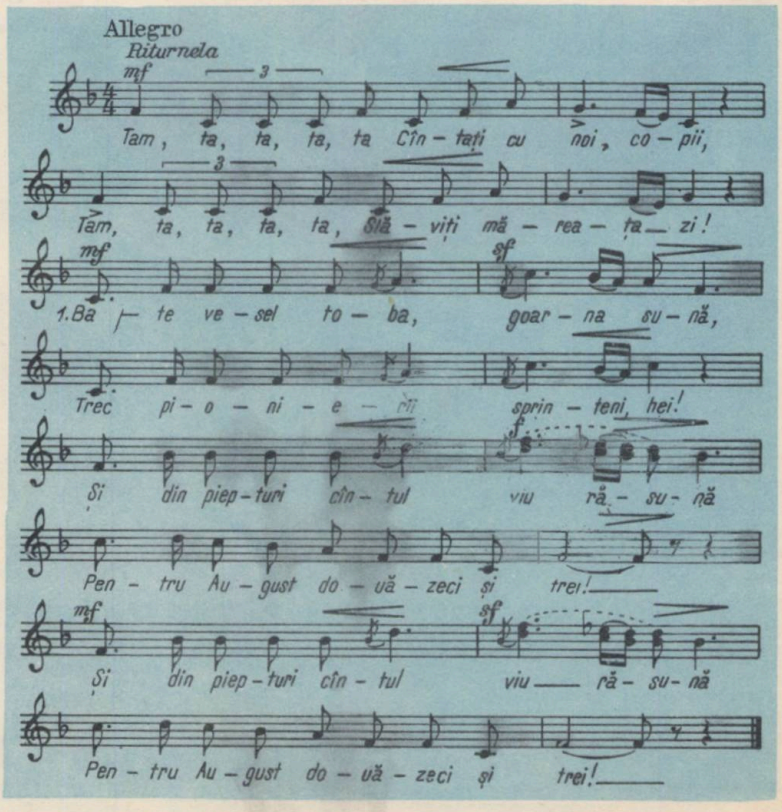

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACȚIE AL REVISTEI „CRAVATA ROȘIE"

Demostene Botez, Gh. Bazavan, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Dorel Dorian, Gica Iuteș, Labutin Laura, Elena Măinescu, Lucia Olteanu (red.-șef), Săceanu Iancu, Sîrbu Alexandrina (red.-șef adj.)

Adresa: București, Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10
Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

FRUMOASĂ EŞTI, PATRIA MEA

Unde planează pescărușii...

Vă propun o călătorie de vacanţă.

— Încotro?

Pusă aşa, întrebarea ar fi plicticos de simplă. Asta o ştiu de la nişte pionieri pe care i-am întîlnit vara trecută în tren. Aceeaşi întrebare ei s-au priceput s-o pună altfel. Inventiv. Plecau în tabără. Mulţi, claie peste grămadă, se înghesuiseră într-un compartiment, unde — mai în joacă, mai în serios — se încinsese un „Cine ştie cîştigă".

— Care este cel mai vechi oraş din ţara noastră? chestiona profesorul-examinator, un puşti cîrn, arborînd mina severă de rigoare.

— Constanţa. Primele corăbii greceşti, care au dus la înfiriparea anticului Tomis, au ancorat aici cu peste 2 500 de ani în urmă.

— Exact! Dar care este cel mai întins oraş al ţării?

— De asemenea Constanţa. Intră în raza lui toate staţiunile de pe litoral — în afară de Mangalia şi Costineşti. De la un capăt (Năvodari) la celălalt (Eforie-sud), oraşul se întinde pe circa 40 de kilometri.

— ...şi 40 de puncte! Iar acum o a treia întrebare: cui i s-ar potrivi cel mai bine denumirea de „oraş al vacanţelor"?

— Tot Constanţei.

N-a fost un răspuns dat din vîrful limbii. Au urmat argumentele — precise, sprijinite pe sfînta aritmetică. S-a făcut întîi totalul oamenilor veniţi la odihnă pe litoral; s-a înmulţit apoi cu numărul seriilor dintr-un sezon, iar rezultatul (din păcate nu mai sînt pionier ca să reţin toate cifrele cu exactitate) era de ordinul sutelor de mii. Într-adevăr: care alt oraş mai cunoaşte un flux-reflux de asemenea proporţii, comparabil el însuşi cu populaţia unei mari aşezări omeneşti?

Iată de ce îmi şi place, cînd treburile mi-o îngăduie, să urmăresc priveliştea plină de dinamism şi culoare pe care o oferă lumea Gării de Nord în dimineţile de vară. Face într-adevăr să vezi tălăzuirea aceea de-a lungul peroanelor, să te cufunzi în vălmăşagul dinaintea plecării, unde totul recomandă drumeţia şi vacanţa, de la umbrela de soare pestriţă ca o floare exotică, pînă la termosul spînzurat la şold. Nişte lăncii paşnice răsar din mulţime; beţele din care, încă astăzi, se vor clădi pe plajă corturi albe, precum şi undiţele ce vor asalta cu viclenie, la capătul vreunui dig, împărăţia guvizilor. Şi zău, parcă s-ar fi pus în mişcare vitrina unui magazin de jucării... Găleţi şi lopăţici — unelte ale celor ce abia aşteaptă să înalţe castele şi cetăţi de nisip; mingi asemenea unor fructe uriaşe cu pieliţa de plastic; baloane străvezii, a căror viaţă atîrnă de un fir de... aţă; crocodili şi rechini fioroşi — orice s-ar spune, specii necunoscute pînă astăzi apelor Mării Negre. Cu un „drum bun", nu lipsit de o anume invidie, îi întovărăşesc totdeauna pe cei ce pleacă la întîlnirea cu marea.

Cam de la cinci pînă spre ora zece dimineaţa se pun pe rînd în mişcare cîteva garnituri, de lungimea unei străzi; încă înainte de prînz, în geamurile vagoanelor se va oglindi argintul viu al valurilor. De cîte ori unul dintre aceste trenuri părăseşte peronul, îl şi văd strecurîndu-se ca o vulpe pe lîngă perdelele de salcîmi din Bărăgan, printre grînele cu miros aţîţător de pîine coaptă şi gonind, însetat parcă, spre Dunăre. O duşcă de apă pentru locomotivă, la Ciulniţa şi Feteşti, unde se încrucişează cu un tren plecat de pe litoral. De la ferestrele celor două şiruri de vagoane, oprite pentru cîteva minute faţă-n faţă, oamenii se minunează unii de alţii: cît sînt unii de albi, cît sînt alţii de negri. Văd acum trenul ajuns la hotarul Bărăganului, marcat prin bornele zăvoaielor. Cînd ele apar, lumea se înghesuie din nou la ferestre. Ştie că „vine" Dunărea. Sub picioare începe deodată să se audă un clănţănit metalic grav, cu ecouri prelungi: podul de la Cernavodă. Ca o prelungire peste apă a Bărăganului, se ivesc holdele din preajma văii Cara-Su. Ele acoperă amintirea fostei Dobrogeţară de lut ars. Unde a fost cîndva rana putredă a smîrcurilor, colectiviştii au ţesut horbotă de grădini. Sînt locuri unde îţi vine să cobori din tren, să priveşti de aproape şi să frămînţi în palmă pămîntul acesta preschimbat de om. Să striveşti bobul chihlimbariu şi lunguieţ muiat în soare, dulcele bob al viţei de Murfatlar, cătărată pe dealuri odinioară sterpe. Ai putea să-ţi răcoreşti fruntea în şuvoiul de apă proaspătă din canalele de irigaţie şi să desprinzi din susurul ei istoria lui Ali, sacagiul din Medgidia, cel care şi-a lăsat baltă butoiul pe roţi de cînd urcă apa singură în blocurile de pe deal; iar Ali, personaj de baladă dobrogeană, a deprins meşteşugul pompei de lîngă canalul de irigaţie.

Dar acum nu avem timp să ne oprim. Şi de altfel, cît v-am ţinut eu de vorbă, trenul a şi ajuns la Constanţa. O aripă de pescăruş, încremenită, se bolteşte deasupra vagonului, umbrindu-l. Posibil? Într-un fel simbolic, da. Elegant arcuite, acoperişurile peroanelor amintesc prin forma lor de aripile ascuţite, prelungi ale acestei păsări de mare, aşa cum o vedem planînd peste nestatornica oglindă. După cum căprioara e crainicul gingaş al munţilor, pescărușul e vestitorul înaripat al litoralului. Şi

e plăcut să-l întîlnești chiar din prima clipă, fie doar deocamdată ca siluetă de beton... De altfel, întreaga construcție a gării, zveltă, aeriană, pare să fi împrumutat ceva din trăsăturile simple ale pescărușului. De cîțiva ani multe sute de mii de călători au trecut pe sub cupola ei pentru a nu o mai putea uita vreodată; dar tot i se mai spune „gara nouă". Fiindcă de fiecare dată o întîmpini cu aceeași neistovită uimire. Dar ce surpriză au încercat unii! Părăsiseră Constanța la sfîrșitul verii lui 1959 plecînd din vechea gară, pentru ca, în vara imediat următoare, sosind iarăși pe litoral, să se trezească deodată într-un alt loc al orașului, într-o altă gară. „Cînd și cum — s-au întrebat uimiți călătorii — a putut fi înălțată?!" Nici zece luni nu trecuseră... S-au repezit curioși să vadă ce se întîmplase cu vechea gară — așa cum o știau: îmbătrînită, scundă; haină rămasă mică pe trupul Constanței de astăzi. Zeci de ani fusese așa: ca s-o pornească mai departe spre miazăzi, trenurile trebuiau să execute complicate și obositoare manevre, iar la sosire păreau că se implîntă drept în inima orașului; mirosul de fum îl acoperea pe cel al teilor și al trandafirilor din parcul central. Vechea gară, în acele cîteva luni, dispăruse. Căzuse cum cade sub secure un arbore putred. Pe locul și primprejurul ei, constructorii făceau să crească o tînără pădure: puieți plini de vigoare, în mijlocul unui parc către care, acum, se deschid sutele de ferestre ale unor blocuri de-o vîrstă cu puieții. Cînd s-au gîndit să dărîme vechea gară, gospodarii orașului nu și-ar fi putut însă închipui ce surpriză extraordinară avea ea să le producă în ultima-i clipă! S-a petrecut într-adevăr ceva ca în basme...

De sub temelii a ieșit la iveală un neobișnuit de bogat depozit de monumente romane. Sculpturi care au stat ascunse, neștiute de șirul atîtor generații, vreme de 1 600—1 700 de ani! A apărut, sub privirile emoționate ale muncitorilor și arheologilor, zeița Fortuna, protectoarea cetății Tomis, avîndu-l la picioarele ei pe zeul Mării Negre. De sub tîrnăcoape s-a ivit și un șarpe ciudat, fantastic, sculptat în marmură vineție. Numai trupul, încolăcit, îi este de șarpe; botul e de miel, urechile și pletele amintesc de om. Au răsărit cu totul 24 de monumente. Comoara aceasta, menită să ne aprindă imaginația, e cel mai important „mesaj" — alături de vestitul mozaic de lîngă statuia lui Ovidiu — pe care ni-l pune sub ochi, în vremea din urmă, străvechiul Tomis. Întregul litoral, de la Mangalia (odinioară Callatis) pînă la Histria, dă mereu la iveală semne ale unei civilizații milenare.

Dar cum să facem o mai bună cunoștință cu ziua de astăzi a litoralului?

De cîțiva ani încoace se tipăresc de zor „vederi de la mare", să tot alegi! Dar realitatea e mereu cu o zi înaintea lor... Căci de cîțiva ani litoralul e un tărîm al surprizelor continue. Cîndva, litoralul trăia două anotimpuri perfect distincte: „sezonul de băi" și „sezonul mort". Cine ar mai putea vorbi acum despre un „sezon mort"? Abia își strînge ultimul vilegiaturist bagajele, fugărit spre tren de asprimile toamnei, și stațiunile intră în stăpînirea constructorilor. La minus multe grade sub zero, suiți pe schele, în bătaia tuturor vînturilor, ei îi adaugă țărmului pustiu, răscolit de furtuni, frumuseți noi, pentru vacanța următoare, cînd aceiași vilegiaturiști, descinși pe litoral, vor admira, surprinși, priveliști inedite din beton și sticlă.

Ca și înainte, sînt tot șaizeci de kilometri între Mamaia și Mangalia; în același fel își face soarele plimbarea zilnică pe deasupra acestui țărm; nici valurile nu sînt altele; stațiunile, și ele, nu s-au clintit de la locul lor. S-a întîmplat însă altceva: litoralul a început să nu mai semene cu el însuși. Grădinile cu milioane de flori sînt altceva decît niște bieți salcîmi prăfuiți din acea Eforie de acum cincisprezece ani, cu cei 103 locuitori ai săi. Altceva sînt și culorile odihnitoare ale noilor construcții, față de albul uniform, trist, sugerînd deșertul de nisip. Falezele, îmbinare între granitul de Măcin și calcarul gălbui de Techirghiol printre talazuri înierbate, nu mai au nimic de-a face cu coclaurile de odinioară, roase parcă de o ciudată boală a pămîntului. Fîntînile arteziene, cîntec argintiu, ne-au făcut să și uităm de vocea somnoroasă a sacagiului. Cînd sute de mii de oameni poposesc ca la ei acasă în această grădină a mării și-i vezi făcînd plajă pe mineri, doar vreo prăfuită colecție de ziare îți mai amintește de vechii vizitatori: „Ieri a sosit pe litoral cunoscutul și distinsul nostru industriaș Cutărică Cutărescu-Cutăreni". Era pe vremea cînd un oarecare boier își îngăduia să-și însușească plăcile monumentului de la Adamclisi și să le mutileze din pofta de a-și face din ele... bănci!

Ca și la București, arhitectura litoralului era făcută în toate stilurile și, propriu-zis, în nici unul. Alături de vreo construcție fistichie răsărea cîte o căsuță zisă țărănească, dar cu perdele din mătase scumpă. Gusturi: vile tip „vapor" lîngă cerdacuri brîncovenești! Da. Același soare, aceleași valuri, aceiași șaizeci de kilometri între Mamaia și Mangalia. Dar de-a lungul acestor șaizeci de kilometri litoralul a căpătat o nebănuită frumusețe; s-a putut vedea pentru întîia oară în țara noastră ce înseamnă simplitatea și voioșia transpuse în beton și sticlă. Ele exprimă, în limbajul arhitecturii, ceva din însești trăsăturile tinereții pe care o trăiește țara.

Ce preferați: să ne îmbarcăm pe vreun hidrobuz, unul dintre vaporașele acelea ancorate în portul Tomis și care se răspîndesc ca pescărușii de-a lungul țărmului? Preferați autobuzul, trenul? *Mangalia* ne întîmpină cu liniile ovale și frînte ale elegantelor sale case de odihnă. E o notă originală în ansamblul litoralului. Sugerează aceste linii mișcarea neobosită a valurilor. *Costineștii* și-au oferit plaja tineretului muncitor și studios, care a ridicat aici „tabăra albastră". Trei diguri prelungi, ca niște semne de exclamare înscrise pe albastrul mării, vestesc *Eforie-sud*, după cum, pe uscat, îl recomandă parcurile întinse, smălțuite cu flori, care i-au adus faima de „oraș grădină". De neconfundat este faleza, cu ale sale terase în trepte suprapuse, adevărată operă de artă care împodobește stațiunea *Eforie-nord*. O șosea străjuită de plopi piramidali ne călăuzește, pe lîngă apele de un verde tulbure ale lacului *Techirghiol*. La *Agigea*, trenul alunecă atît de aproape de mare, încît pare dispus să se scalde; stațiunea zoologică marină și un sanatoriu maritim dau nume acestei mici așezări. La miazănoapte de Constanța, pe țărmul lipsit de faleză, se profilează hotelurile de sticlă ale *Mamaiei*, iar mai departe, pe aceeași uriașă plajă, care atinge uneori lățimi de un kilometru, îți iese în întîmpinare orașul de vară al copiilor: *Năvodari*. Fiecare dintre aceste stațiuni are un farmec aparte, ca strofele unui amplu poem. Unitatea arhitecturală a tuturor acestor stațiuni nu poate scăpa nimănui. Cuprins între o mare albastră (Marea Neagră) și o mare aurie (holda colectivistă a Dobrogei), cu ferestrele noilor construcții larg deschise către briza celor două mări, șiragului acestuia nu i s-ar putea altfel spune decît: *orașul Litoral*.

Noaptea, sub constelația pămîntească a neonului! Împrăștiind lumină, marile construcții de pe litoral par o flotă ancorată într-o radă liniștită, ferită de zbuciumul mării.

Iar stațiunile care-l alcătuiesc — cu falezele lor bătute în piatră, de unde oamenii admiră răsăritul de soare — par niște vaste balcoane. Balcoane spre mare. Cît de puternică e această impresie, mai ales cînd le privești de pe apă, călătorind cu hidrobuzul de-a lungul coastei... Balcoane spre răsărit, spre soare (știați că dintre vestitele stațiuni maritime din Europa: Soci, Ialta, Veneția, Coasta de Azur, numai litoralul nostru are privilegiul de a vedea soarele răsărind din mare?).

Pe plaja de la Mamaia, cineva încerca să descrie în cifre Mamaia.

În cîțiva ani doar, capacitatea ei de găzduire, într-o singură serie, a crescut de la cîteva sute la 15 000 de vilegiaturiști. După cum simpla mențiune: „Hotel parc" — 14 etaje e capabilă să-i evoce, prin imediata asociere cu blocul turn din Capitală, genul de construcții. S-ar putea încheia și alte statistici, înșirînd pe întregi coloane numărul hotelurilor, al magazinelor, al grădinilor de spectacol, al bazelor nautice. Răscolind prin registrele de la contabilitate, s-ar mai găsi, sînt sigur, multe alte cifre interesante (deși, poate, ar lipsi una deosebit de interesantă: cîte mii sau zeci de mii de metri de peliculă cinematografică s-au „tras" pînă acum pe acest țărm cunoscut astăzi pe întregul glob). Cred, totuși, că oricît de rotunde și exacte ar fi, le va lipsi cifrelor acea bogăție de culori și imagini care fac farmecul Mamaiei.

Primiți-mi sfatul: priviți-o, admirați-o de pe terasele hotelurilor înalte, aflate deasupra etajului 9 sau 14. Surprinzător de plăcută e perspectiva ce se deschide de pe terase: nu numai către pata de cerneală a mării, ci și către interior, către construcțiile de-a lungul coastei. Am văzut fotografii făcute de pe aceste terase: păreau luate din elicopter. Se desfășoară, de-aici de sus, peisajul întreg. Vă mai amintiți ce era, pînă nu de mult, între Pescărie și Cazinou, pe locul unde se află acum „ancorată" escadra marilor hoteluri? Valuri de nisip încremenite între mărăcinișuri, pămînturi abrupte, desfigurate, singurătatea tristă a cîtorva vile, ca niște epave eșuate după naufragiu. Dar și mai înainte ce era? Vechi fotografii mi-au arătat imaginea Mamaiei dinaintea primului război mondial. „Doamne" din lumea mare tolănite sub umbrare grele cu ciucuri de mătase, alături de „domni" în pantaloni de tricou, lungi și strînși caraghios pe picior, purtînd și aici nedespărțitul, nobiliarul, monoclu. Prin 1919, se zice, toată stațiunea de atunci a ars, rămînînd un morman de cenușă amestecată cu nisip și înghițită de ape. Focul pornise de la prepararea unei cafele turcești. Se răsturnase ibricul, săriseră scîntei și ceainăria a devenit un rug. Cabinele de lemn, o punte, tot ce mai era au fost mistuite. Mare lucru nu valorau „construcțiile" de atunci; oricum însă, cred că a fost cea mai scump plătită ceașcă de cafea din lume...

De aici, de sus, privirea ți se risipește în cele patru vînturi. Dinspre miazăzi își face apariția, pătrunzînd dinspre Constanța, covorul cenușiu al unui bulevard tăiat drept pe mijloc, cale de cîțiva kilometri, de o potecă tapisată cu flori. La porțile Mamaiei, troleibuzele își continuă spre stînga drumul, pe lîngă unda potolită a

Siutghiolului, vechea şosea rămînînd o liniştită promenadă de-a lungul ţărmului marin, pe sub „palmierii" metalici, cu „frunze" de neon. Locul pe unde, neauzite, navighează troleibuzele către miazănoaptea Mamaiei a fost netezit. Pe cîteva hectare ale acestui nou teren au început să se iveaşcă dreptunghiurile de zgură ale unor terenuri de volei, tenis, baschet şi un parc de distracţii, căruia nu-i va lipsi gigantica roată. Şi tot aici, cînd vor da spectacole pe scena plutitoare, în pregătire şi ea, actorii se vor simţi niţeluş marinari...

Să ne rezemăm de balustrada dinspre nord a terasei. Catifele vegetale, de un verde tot mai întunecat spre zarea Năvodarilor, înfăşoară strîns hotelurile cu pereţi de sticlă, ale căror nume au ceva din poezia acestui ţărm: „Midia", „Histria", „Tomis", „Pelican". De-a lungul plajei, fiecare ceas al zilei răscoleşte străluciri proaspete în pulberea de scoici. Vegetaţie ciudată, multicolorele umbrele de soare sînt ciuperci de mare. Din loc în loc se zăresc lungi chioşcuri din beton şi sticlă: sălaşe ale umbrelelor de închiriat şi ale sucurilor la gheaţă.

O dată parcurs scurtul tur de orizont de la înălţimea terasei, ochii fixează stăruitor imagini mai apropiate, imagini ale noului complex. Terasele acestor hoteluri par puntea unui transatlantic cu prova îndrăzneţ îndreptată spre mare. Vase mai mici, remorchere, par în preajmă cele cîteva hoteluri joase şi restaurantele cu pereţi de acvariu. Văzîndu-le, înfriguratul, însinguratul Ovidiu, ale cărui stihuri sînt străbătute de fiorul asprelor ierni de la Marea Neagră, s-ar fi crezut reîntors pe ţărmul Mediteranei... Unul dintre noile hoteluri chiar poartă numele marelui exilat, lîngă altele aparţinînd universului pontic: „Dunărea", „Delta", „Sulina". Construcţiile cele mari s-au ridicat într-un ritm surprinzător: un etaj pe zi. Abia începuseră să fie folosite cofrajele glisante. Să deschidem uşa unei camere... Interioarele sînt vaporoase, odihnitoare prin culorile deschise, prin gingăşia perdelelor şi fineţea obiectelor din mase plastice. Discrete tovarăşe de lectură — lămpile.

O excelentă idee, pe cît de simplă, pe atît de economicoasă, prilejuieşte ochiului continue desfătări: holurile şi camerele alcătuiesc o adevărată galerie de pictură, care înmănunchează, prin reproduceri reuşite, arta lui Grigorescu, Luchian, Tonitza.

Nu mă îndoiesc că la O.N.T. se păstrează destule impresii ale oaspeţilor de peste hotare care şi-au petrecut vacanţa lîngă paralela 44, în oraşul Litoral. La soarele Mării Negre au venit să se bronzeze oameni de pe cele mai îndepărtate meridiane şi paralele. Din emisfera australă şi din nordul Canadei. Turişti care au cunoscut multe plaje ale lumii, dintre cele mai celebre, mărturisesc că le-a rămas inima la Mamaia. Fireşte că ne bucură. Desprindem din asemenea cuvinte o faţetă a prestigiului patriei noastre în ochii celor care descoperă cu uimire, cu încîntare, frumuseţile noi ale ţării de lîngă Carpaţi şi mare. Un firesc fior de mîndrie te străbate mai ales cînd aprecieri de acest fel te întîmpină departe de ai tăi.

Mă aflam la Helsinki, în plin cuptor. Vara scandinavă e mai sobră decît cea care vizitează ţinuturile noastre dunărene. Acolo, la a 60-a paralelă, în ţara pinului, soarele de iulie e un personaj zgîrcit, nu prea dispus să-şi cheltuiască galbenii pe ţărmul baltic. Iar cînd o mai face, amatorii de plajă dau fuga pe malul stîncos al mării şi se cufundă într-o apă în care, la Mamaia, n-ar intra nimeni. N-aş fi dat importanţă faptului. Dar într-o zi, pe un bulevard central din Helsinki am zărit un grup numeros în faţa unei vitrine. Finlandezii au o fire calmă, nu se aprind uşor. Tocmai asta m-a atras înspre vitrină: se discuta cu o însufleţire puţin obişnuită. În spatele geamului se afla un manechin înveşmîntat în costumul naţional al ţărancelor de la Argeş. Alături erau imagini fotografice înfăţişînd Mamaia. O reclamă turistică. Nu înţeleg limba finlandeză, dar atunci, acolo, i-am înţeles. Doreau să ajungă pe ţărmul arzător al Mamaiei. Ochii lor o spuneau. Şi tot la paralela 60, într-o altă zi. Călătoream cu autobuzul, cînd, din întîmplare, mi-au căzut privirile pe ziarul vecinului de bancă. Am tresărit: pe una din pagini, dintr-un clişeu întins pe cîteva coloane, zîmbea însorită Mamaia. Ardeam de curiozitate! Am desprins cu coada ochiului numele ziarului, uşor de reţinut de altfel: „Expressen". Mai tîrziu, cînd mi l-am procurat, am aflat că era o gazetă suedeză. (Nu e de mirare: în Finlanda, suedeza e a doua limbă.) Şi iată ce s scria: „Mamaia este fără îndoială orbitor de frumoasă. Este de bun gust. Sticlă, oţel şi beton, în unghiuri drepte, solide, cu fiecare detaliu subliniat, un mediu pentru o viaţă pură... Oraşul de hoteluri de la Mamaia apare ca o expresie a colectivităţii. Mamaia a devenit exemplu realizat de arhitectură modernă a zilelor noastre".

De cîte ori mă aflam pe plaja de la Mamaia, îmi plăcea să stau pe spate şi să privesc îndelung cum lopătează somnolenţii, răsfăţaţii pescăruşi. Profilaţi pe cer, îmi păreau planoare argintii. Zburau, îmi păreau mie în acele clipe, la înălţime. Din aceeaşi obişnuinţă de a-i urmări, am stat multă vreme pe terasa de deasupra etajului 14 cu privirile aţintite în sus. Şi n-am zărit nici unul din prietenii aceia ai mării. Într-un tîrziu, obosit poate de atîta aşteptare, m-am rezemat de balustradă şi am privit în jos, către fîşia de plajă.

Undeva, dedesubt, planau pescăruşii.

VICTOR VÎNTU

Episod de luptă de pe frontul antihitlerist

SOLDATUL PANAIT ION

În mințile noastre continuă să se mai depene filmul sîngeroasei lupte de la Dolmicina, care a avut loc la 20 martie 1945...

Înaintam spre înălțimea pe care se afla un castel. Spre dreapta, între cîmpiile noastre și castel, se zărea un colț de pădure. Către același colț de pădure încerca să se apropie o grupă de hitleriști. Tocmai cînd eu, comandantul batalionului 2, și comandantul companiei a 5-a, înfiorați de pericolul unei infiltrări dușmane, nu mai știam de unde să luăm o cît de mică rezervă pentru a preîntîmpina primejdia, a țîșnit dinspre pădure o rafală de pușcă mitralieră. O singură rafală, scurtă, care a oprit o clipă înaintarea fasciștilor. Cine putea să fie atît de departe și atît de mult în afara dispozitivului batalionului și al companiei a 5-a? Vreo subunitate de legătură trimisă de Regimentul 40 infanterie?

Încercarea noastră de a relua înaintarea spre castel a fost din nou curmată de un masiv ciocan de foc de artilerie și aruncătoare. Ne-am trîntit la pămînt. Și iar au țîșnit atunci, una după alta, două rafale, ceva mai lungi, de pușcă-mitralieră, parcă ceva mai din dreapta companiei a 5-a, mai din adîncimea pădurii. „Aha — mi-am spus —, bună treabă mai face și grupa noastră de acolo".

Inamicul s-a și pornit să bată cu un foc nemilos colțul acela de pădure. Am răspuns îndată și noi cu toate aruncătoarele, tunurile antitanc.

...Atacul mergea greu, totuși înaintam, în timp ce pe colțul de pădure bubuia prăpădul. Crezusem că focul inamic a distrus neașteptata „grupă de legătură" care oprise atît de bine înaintarea inamicului. Deodată, dincolo de pădure am zărit țîșnind un om. Un om izolat. Era de neînțeles. Un om pe un front de 200 m, cît era colțul de pădure, făcea salturi cu o pușcă-mitralieră în mînă.

Numai după ce am cucerit castelul, am putut descifra enigma...

— Domnule căpitan, începu sergentul Stănică, nu era acolo nici o grupă, nici o echipă, nici măcar doi oameni. Era doar un singur om... soldatul Panait Ion, agentul de transmisiune de la compania a 5-a. Cînd a plecat mai înainte de la punctul de comandă al dv., după ce vă adusese un raport, a mai ocolit oleacă, ca să scape de focurile de brand ale inamicului. Așa a ajuns el la colțul de pădure, unde a văzut cum încercau fasciștii să se infiltreze către flancul companiei noastre. Pe Panait l-am zărit cu automatul de gît și cu pușca-mitralieră lîngă el. Cu amîndouă a tras și din colțul de pădure, și după ce a ieșit de acolo. Eu și cu cei trei ostași, trimiși într-acolo, n-am putut ajunge de îndată la el; am fost nevoiți să intrăm imediat în foc, căci o porniseră către noi, din spatele castelului, nemții. Atunci s-au pus iar cu brandurile pe locul de unde trăgea Panait. Nu se mai vedea nimic. Era tot un fum și o flacără. Numai ce-l aud pe Strătescu, unul din echipa mea, că-mi strigă:

— L-au omorît pe Panait, dom'sergent... Ba nu, a revenit tot el, văd că se tîrăște.

— Dar ce naiba are, că parcă nu-i întreg, strigai la cei doi oameni ai mei care nu mai aveau timp să se mai ocupe și de Panait, deoarece nemții tot încercau să se ridice și să pornească spre noi.

Nu știu ce m-a făcut, parcă aveam așa, o presimțire, că le-am spus: trageți voi de aici, că eu mă las după geana asta de pămînt pînă la Panait... Te pomenești că e rănit și taman pe acolo vor da nemții peste noi. Cînd am ajuns la vreo 20 de metri de el, ce credeți că am văzut? Panait parcă era rupt în două, domnule căpitan, nu mai avea picioarele întregi. Stîngul, rupt mai din sus de genunchi, iar dreptul strivit mai de jos, de la gleznă... Și-i curgea mult sînge; lăsase o dîră de vreo 2 metri. Nu vă mai spun că am încremenit cînd am văzut că, așa rupt cum era, tot se mai tîra spre o moviliță ce se afla la un metru în fața sa. Știți că erau multe pe clina aia. Am dat să-i sar în ajutor, dar m-au pocnit și pe mine focurile nemților. Trăgeau cu automatele. Am tras și eu și apoi mi-am zis că s-a terminat și cu mine și cu Panait. Trei nemți se tîrau spre Panait, iar ceilalți ne băteau cu foc. Am tras și în față, și în fasciștii care se apropiau de Panait... Ce să vă mai spun... Am închis ochii cînd am văzut că doi nemți au săltat spre Panait. Na, că-l omoară acum pe el și-apoi pe mine. Să nu mă las! Am tras cu sete mai întîi în cei din fața mea, că ăia o porniseră spre mine. Am văzut atunci cum Panait a mai ridicat o mînă. Credeam că mă cheamă în ajutor, dar n-aveam cum să-l mai ajut. Săracul de el...! Mă durea inima și trăgeam să-i opresc măcar pe cei din fața mea. I-am văzut și pe cei doi fasciști cum se năpustesc de la cîțiva pași spre Panait. Dar tot așa de repede au căzut într-un nor de fum. Panait nu ridicase mîna să mă cheme, ci să-și facă vînt pentru aruncarea grenadei pe care ați auzit-o și dv. cînd a bufnit. Îmi venea să strig ura, ura, bravo, Panaite!... Ce să-i faci însă... Un alt neamț, a sărit pe el și l-a împușcat în cap. N-am văzut nimic în fața ochilor și mi-am zis: „Ce-o fi o fi!" Am sărit pînă la Panait strigînd și am descărcat tot automatul în neamțul ăla. Ce-or fi crezut fasciștii atunci nu știu. Au tras, dar nu m-au nimerit și au luat-o apoi la fugă. Nu știu cum voi fi arătat de s-au speriat așa de tare. Panait dormea somnul de veci, culcat pe o rînă.

L-am acoperit cu foaia de cort... Atacul nostru mergea înainte!

Ascultam impresionați relatarea sergentului Stănică. Toți eram pătrunși de o adîncă tristețe, dar și de admirație.

Am ordonat să fie ridicat de acolo trupul neînsuflețit al eroului și înmormîntat la loc de cinste în cimitirul de lîngă Dolmicina.

Pentru legendara sa faptă de eroism, a fost citat prin Ordinul de zi pe regiment nr. 53, din 28 martie 1945. A fost avansat, post-mortem, la gradul de sergent și decorat cu „Virtutea militară" clasa I.

Acesta a fost Panait Ion, unul dintre mulții eroi ai regimentului, ai Armatei Române care au luat pe frontul antihitlerist.

ION GH. PANĂ
locotenent-colonel în rezervă

Desen: D. NEGREA

SUB CULORILE PATRIEI

Bun cart, înainte!

În urmă cu cîteva luni, un cargou — *primul cargou românesc — trecea ecuatorul*. La bord, echipajul se străduia să respecte tradiția: „botezul oceanului". Un Neptun în travesti se adresa ca de obicei marinarilor, mai emoționat însă decît orice Neptun:

„Ce v-a adus la ecuator?"

„Sub ce drapel brăzdați oceanul?"

O briză ușoară, răcoroasă agita drept răspuns sus, pe cel mai înalt catarg, culorile patriei. Iar la mii de kilometri de ecuator, pe cheiul Dunării, acolo unde se născuse cargoul, un grup de constructori, primii noștri constructori de nave oceanice, trăiau aceeași emoție. Da, își făcuseră datoria și însoțeau acum vasul, așa cum se cuvine unor părinți buni, cu bucuria, cu gîndurile și cu nelipsita urare: „Bun cart, înainte!"

Tractorul nr. 100 000

În anul 1948, de 1 Mai, Victor Oprea conducea pe străzile Brașovului, prin fața tribunei, primul tractor românesc. În spatele lui, la distanțe egale, veneau alte 19 tractoare, prima noastră serie de tractoare! De 1 Mai 1962, același Victor Oprea, acum șeful secției de montaj a uzinei, conducea tractorul cu nr. 100 000. Nu mai era tînăr. Ani - peste 50, părul cărunt. Marele lui vis: să conducă și tractorul nr. 200 000!

Împreună cu tractorul românesc mereu perfecționat, Victor Oprea a trecut de vreo șaptesprezece ori peste hotarele țării, participînd la cele mai îndepărtate pavilioane și expoziții internaționale.

Pretutindeni el s-a bucurat de succesele pe care le dobîndeau exponatele noastre. Și, de ce să n-o spunem, inima îi bătea și mai tare, mai ales atunci cînd era vorba de tractoarele la realizarea cărora el și tovarășii săi de muncă nu-și precupețiseră nici un efort.

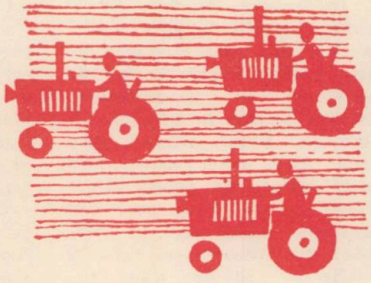

Mașina electronică românească „MECIPT 1"

Mașina electronică „MECIPT 1" constituie un valoros succes al colectivului de cercetători științifici de la Institutul politehnic din Timișoara și, în același timp, o valoroasă realizare a tehnicii românești. Ea poate fi folosită în cele mai diferite domenii ale economiei și științei. Cu o rapiditate uimitoare, această mașină electronică efectuează cele patru operații matematice elementare (adunare, scădere, înmulțire, împărțire), ajungînd să realizeze peste 3 000 de operații pe minut. Cît de mult ușurează această mașină munca oamenilor se poate vedea și din următorul exemplu: Probleme complicate, care i-ar lua unui om 200 de ore de lucru cu o mașină de calcul manuală, se pot rezolva cu mașina electronică în numai... 40 de minute!

Mașina de calcul „MECIPT 1" poate, de asemenea, să efectueze traduceri automate din limbi străine. Cele mai bune rezultate în acest sens le-a dat traducînd din limba engleză și limba rusă în limba română.

Această mașină electronică are o construcție foarte complexă. Astfel, numai calculatorul e compus din peste 2 000 de tuburi electronice, 300 de transformatori și alte peste 20 000 de piese diverse.

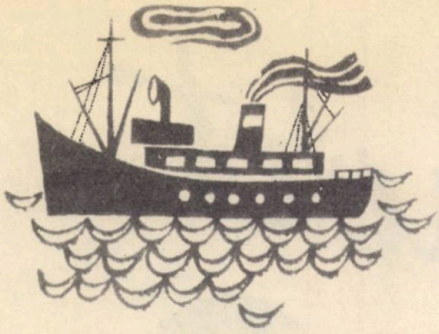

O navă cu renume mondial

„Transilvania" e fără îndoială una dintre cele mai frumoase motonave care plutesc azi pe apele Mării Negre şi Mediterane. Echipajul — excelent instruit; siguranţa — maximă; calmul — proverbial. Nenumăraţi străini din cele mai diferite porturi preferă să-şi amîne călătoriile pentru a putea naviga — pentru a treia ori a patra oară — pe bordul unei nave care le-a oferit tradiţionala ospitalitate romînească.

Limba noastră

În urmă cu ani, la primul Congres mondial al păcii de la Wroclaw, din Polonia, Mihail Sadoveanu, care era în fruntea reprezentanţilor ţării noastre, stătea de vorbă, într-o pauză a lucrărilor, cu doi tovarăşi din delegaţia noastră. N-a observat că un străin asculta cu interes, din apropiere, străduindu-se parcă să înţeleagă convorbirea. Sadoveanu l-a remarcat şi i-a zîmbit:

— În ce limbă vorbiţi? i-a întrebat străinul, în franţuzeşte? N-am auzit niciodată această limbă şi mă farmecă muzicalitatea ei. Este cumva un dialect italian?

— Nu, i-a răspuns Sadoveanu. Este o limbă aparte ca şi limba italiană. Cît este de melodică aţi şi observat. Are însă şi alte haruri, multe şi mari.

— Despre ce limbă este vorba, rogu-vă?

— Despre limba romînească.

Un cineast romîn

Copiilor le plac filmele. Mai ales filmele de desen animat, în care sînt povestite întîmplările pline de haz ale unor personaje mult îndrăgite de ei: peştişori isteţi, răţoi neascultători, ursuleţi etc.

Iată însă că cineastul romîn Ion Popescu-Gopo, creatorul „Omuleţului" care a devenit celebru de-acuma, s-a gîndit că un film de desene animate poate vorbi atît copiilor, cît şi oamenilor mari şi despre alte lucruri cu mult mai grele: despre istoria civilizaţiei omeneşti, de pildă.

Vă reamintiţi una din primele scene ale filmului „Scurtă istorie"?

Răcit, cu toate planetele îngrămădite pe cap, Soarele se abţine ce se abţine, strănută puternic şi... astfel ia naştere sistemul nostru solar! O glumă, desigur, dar prin ea ni se sugerează una din teoriile ştiinţifice asupra formării planetei noastre. Apoi, în numai cîteva minute, cît durează filmul, sîntem purtaţi prin întreaga istorie de milenii a omenirii! „Omuleţul", care în primele secvenţe ale filmului de-abia descoperă cu ochii uimiţi lumea înconjurătoare, către final zboară cu racheta atomică din planetă în planetă, din stea în stea şi sădeşte cu gestul său cam stîngaci, dar deosebit de generos, cîte o floricică albă. El nu foloseşte cuceririle ştiinţei pentru distrugere, ci pentru a duce viaţa, pacea în întregul Univers!

Filmul „Scurtă istorie" aparţinînd cineastului Ion Popescu-Gopo, precum şi altele au dus de mult faima cinematografiei noastre peste hotare. În această privinţă stau mărturie numeroasele premii pe care aceste filme le-au primit la unele dintre cele mai renumite festivaluri internaţionale ale filmului, şi în primul rînd cea mai mare distincţie a Festivalului de la Cannes, din Franţa, „La Palme d'Or", cu care a fost încununat în 1956 filmul „Scurtă istorie".

Pentru toate aceste succese în domeniul filmului, Ion Popescu-Gopo a primit din partea statului nostru democrat-popular înaltul titlu de artist emerit.

Numărul total al premiilor obţinute de cineastul romîn pentru valoroasele sale realizări se ridică pînă în prezent la 30.

Acum el lucrează la un nou film intitulat „Paşi spre lună".

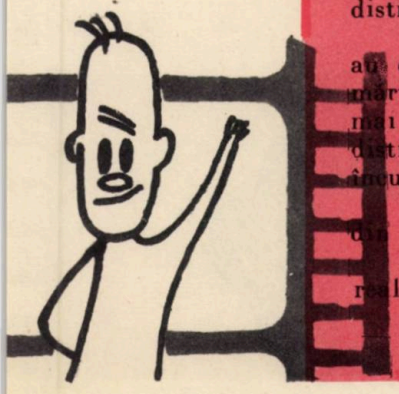

Sport

„CUPA CAMPIONILOR EUROPENI" ...Retrăim parcă atmosfera entuziastă din sala „Floreasca", într-o seară de mai. Meciul final al „Cupei campionilor europeni" la volei masculin. Protagoniste: „Rapid"-București și Ț.S.K.A.-Moscova. În realitate era o veritabilă finală de campionat al lumii. Fiindcă voleiul mondial trăiește prin reprezentativele europene, iar „Rapid" și Ț.S.K.A. adună în formațiile lor pe cei mai buni jucători ai Romîniei și Uniunii Sovietice. Finala C.C.E. la volei masculin programa două meciuri. Primul se desfășurase cu o săptămînă în urmă în capitala Uniunii Sovietice și revenise gazdelor cu scorul de 3—1. Așadar „Rapid" — pentru a intra în posesia prețiosului trofeu — trebuia să cîștige, la București, cu 3—0... Credeți că a fost ușor? Nicidecum. Și, totuși, echipa al cărei căpitan este Horațiu Nicolau și-a dus cu succes misiunea la îndeplinire. Rapidiștii au „bombardat" pur și simplu terenul advers. Nu degeaba lui Horațiu Nicolau, Plocon, Mincev și Bărbuță li s-a spus „tunarii". Iar Grigorovici a salvat, de pe linia de fund, mingi aproape imposibile. Primul set: 15—7 pentru „Rapid". Al doilea revine romînilor la un scor și mai categoric: adversarii lor reușesc să facă doar 4 puncte. Al treilea set a fost și ultimul: la scorul de 14—7, Nicolau trage o „bombă" necruțătoare, care pune capăt întîlnirii, în uralele mulțimii entuziaste. „Cupa de cristal" a campionilor Europei este înmînată căpitanului echipei „Rapid" și se află acum pe poliță cu trofee a clubului feroviarilor.

„MUȘCHETARII" NOȘTRI... Altă filă. De data aceasta ea ne poartă departe de țară, tocmai în Belgia, la Gand. În Sala tineretului din marele oraș minier de pe Loire se adunase floarea scrimei mondiale, cei mai tineri trăgători și trăgătoare din peste 40 de țări. Floretele și spadele s-au încrucișat pentru a-i desemna pe cei mai puternici. Finala fe-

minină a adus-o pe planșeu pe reprezentanta Romîniei, Ana Ene. Selecția fusese foarte severă. Din cele peste 50 de trăgătoare, doar 4 rămăseseră să se măsoare. Au încercat să învingă franțuzoaica Rousselet, sovietica Miheva, sud-africana Berger. Dar în zadar! La sfîrșit, imnul Republicii Populare Romîne a fost acela care a răsunat în liniștea solemnă a sălii. Ana Ene — Romînia, campioană de scrimă pentru junioare. Atît titlul mondial de junioare cît și cel de senioare, la floretă, aparține unor fete cu tricolorul romînesc pe piept: Ana Ene și Olga Orban. La Gand a fost doar începutul. Fiindcă și în continuare „mușchetarii" noștri au dovedit că știu să mînuiască spada. Într-un mare turneu întreprins în U.R.S.S. (țară, de asemenea, cu o scrimă foarte dezvoltată), o altă romîncă, Maria Vicol, a cîștigat la Kiev un concurs internațional echivalent cu o finală de campionat mondial. Și, mai recent, la Karlovi Vary, Tănase Mureșanu a învins în proba de floretă, iar Ștefan Hauchler s-a clasat primul în aceea de spadă. Asaltul marilor victorii continuă...

300 DIN 300 POSIBILE... Din nou acasă, la București. Pe drumul Snagovului, puțin mai departe de un loc ce vă este atît de bine cunoscut, Grădina zoologică cu ursuleții ei neastîmpărați și leii care se odihnesc leneși dincolo de zăbrelele groase, se întinde pădurea Tunarilor. Crîngul a devenit vestit abia după ce s-a ridicat aici un poligon. În 1955, Tunarii au găzduit campionatele europene de tir, și nenumărații specialiști prezenți la întreceri l-au socotit a fi unul dintre cele mai bune poligoane din lume. În anii care au trecut, Tunarii s-au familiarizat cu marile recorduri. Și nici nu-i de mirare, fiindcă de pe standurile sale au tras Iosif Sîrbu, Ștefan Petrescu, Ion Dumitrescu, Gheorghe Lichiardopol, Nicolae Cojocaru, Traian Coguț, Marin Ferecatu și alți campioni ai focului precis și ai pregătirii perseverente.

Dar, de data aceasta, nu trăgea nici unul dintre faimoșii campioni? Ba da! Ion Dumitrescu. Și alături de el un tînăr care avea să cunoască la capătul a trei zile de concurs o faimă mondială: Gheorghe Enache. Proba era de talere. Știți ce sînt talerele? Niște farfurii din humă neagră care se aruncă dintr-un șanț de către o mașină specială. Resortul le imprimă traiectorii ciudate, neașteptate. Cît ai clipi a și fugit la dreapta ori la stînga, sau s-a ridicat sus, sus de tot, ca o pasăre fără aripi. Trăgătorul, înarmat cu o pușcă de vînătoare, trebuie să doboare talerele din zbor. Proba este una dintre cele mai grele, figurînd în programul Olimpiadelor, al campionatelor mondiale și europene, al marilor concursuri.

Cum vă spuneam — trăgea Gheorghe Enache. Din prima serie de 100 de bucăți, nici o farfurie n-a scăpat întreagă. Praf le-a făcut!! A doua zi, manșa (seria) următoare, încă 100. Și... ultima manșă. Bineînțeles că emoția a pus stăpînire pe tînărul trăgător (și așa foarte emotiv), care se simțea „în zona" unei performanțe extraordinare. Recordul mondial era de 298 de talere și aparținea de 30 de ani maestrului maghiar, dr. Lumniczer. Ion Dumitrescu care trăsese primul reușise doar să egaleze performanța. După ce s-au aruncat încă 98 de talere și Gheorghe Enache o egalase. Dar el avea, în rezervă încă două focuri pînă la totalul de 300. Iată-l respirînd adînc, închizînd puțin ochii, epolînd (punînd la umăr) arma de cîteva ori. În sfîrșit, comanda scurtă „foc!". Au zburat ultimele două talere. Gheorghe Enache nu le-a iertat nici pe acestea. Bilanțul a fost extraordinar: 300 din 300 posibile! Record mondial! Dar nu numai atît! Record mondial absolut! Un rezultat pe care nimeni, niciodată, nu va putea să-l întreacă, ci, poate, doar să-l egaleze.

CUPA PĂCII... Pentru a cincea oară, rugbiștii romîni cîștigă o altă competiție tradițională, „Cupa păcii". Ea a luat ființă la inițiativa federației noastre, avînd drept scop răspîndirea jocului cu balonul oval și în țările din răsăritul Europei. Fiindcă pînă atunci, pe continent se disputa întîlnirea Romînia-Franța, supranumită „meciul anului". Să amintim, în paranteză, că în ultimele trei confruntări echipa noastră a învins de două ori și un joc s-a terminat la egalitate. Inițiind „Cupa păcii", rugbiștii romîni au dat un serios impuls acestui sport al bărbăției în țări ca Polonia, Cehoslovacia, R.D. Germană.

ȘI ALTE SUCCESE

...Continuă seria recordurilor mondiale de juniori halterofilul Fiți Balaș. Anul viitor va părăsi junioratul și pînă atunci vrea să ridice cît mai multe kilograme. În mai, la Sofia, la „Cupa Dunării", Fiți Balaș a stabilit două performanțe mondiale. Puțin mai înainte, la Paris, Fiți Balaș a „împins" o bară de 117,500 kg, întrecînd cu 2,500 kg propriul său record, iar în martie, la Moscova, măsurîndu-se cu cei mai buni halterofili din lume, juniorul romîn s-a clasat al doilea, lăsînd în urmă campioni și recordmani mondiali ca Isaac Berger (S.U.A.), Imre Földi (Ungaria), Marin Jankowski (Polonia) și alți opt halterofili renumiți.

...Multe ar fi de povestit despre victoriile sportivilor noștri. La crosul balcanic de la Istanbul, din nou primii au fost alergătorii romîni. Constantin Grecescu s-a dovedit cel mai iute alergător din Balcani. Săritorul în înălțime Cornel Porumb și-a dat seama că în anul 1963 recordul nostru național este prea... scund la numai 2,07 m și a sărit 3 centimetri mai mult, ceea ce i-a adus și realizarea normei olimpice.

Se anunță alte concursuri, alte competiții. Campionatele mondiale și europene. Sportivii noștri se pregătesc. Ei vor reprezenta, nu ne îndoim, și de data aceasta cu cinste culorile patriei noastre.

SUB DRAPELUL UNITĂŢII

Folosind materialul de mai jos, organizaţi o adunare cu tema „Ce înseamnă a fi erou". Cu acest prilej, invitaţi muncitori fruntaşi, brigadieri, care vor îmbogăţi adunarea voastră povestindu-vă aspecte din munca lor de fiecare zi.

CE ÎNSEAMNĂ A FI EROU?

Ce înseamnă a fi erou? Iată o întrebare pe care inimile tinere setoase de fapte mari, memorabile, demne să se înscrie în istorie, şi-o pun adesea sub imboldul conştiinţei socialiste.

Ce înseamnă a fi erou? Şi imaginaţia, înfierbîntată de ultimele pagini citite, desfăşoară spectaculoase şi aride peisaje lunare, cu imense cratere de vulcani stinşi, cu cîmpii sidefate, bîntuite de furtuni magnetice, cu lave pietrificate în forme ciudate, pe care primul om, primul sol al omenirii, păşeşte sigur de sine, viteaz, într-o primă expediţie spre vecina noastră cosmică. Cine este acest curajos cosmonaut, care a străbătut zîmbind cei 400 000 km pînă la Lună? Este un prieten al lui Gagarin sau al celorlalţi cosmonauţi sovietici sau chiar unul dintre ei? Nicidecum. Este chiar pionierul Vasilică Stan, din Albeşti, care a adormit cu fruntea pe cartea „Primul zbor al omului în Cosmos".

— Hai prietene, trezeşte-te!

— De ce? ne răspunde Vasilică în vis, smucindu-se şi parcă ţinînd în braţe Luna. Lăsaţi-mă în pace, vreau să fac un act de eroism

— Dormind?

— Nu dorm. Visez...

Să-l lăsăm să descopere aridele peisaje lunare? Să-l lăsăm să cutreiere întinsele cîmpii sidefate, bîntuite de furtuni magnetice?... Dar afară e vară. La Albeşti, un sat din Cîmpia Dunării, cîntă ciocîrliile, iar vrăbiile se scaldă gureşe în nisip. Cea mai mare înălţime e o salcie, bătrînă şi scorburoasă, care îşi tremură frunzele în adierea vîntului.

— Vasilică, hai totuşi să găsim ceva mai aproape de noi!

Un bondar îi bîzîie pe la ureche, urîcios şi pisălog, iar Vasilică deschide un ochi:

— Ce?

— Uite, spun eu, deschizînd ziarul „Scînteia" şi citind: „Echipa de scafandri de pe vasul salvator «Tîrgu-Mureş», condusă de scufundătorii Nicolae Dincă şi Ioan Gălăţeanu, a primit misiunea să repereze şi să descopere, într-o anumită zonă a Dunării, epava remorcherului «Zimbru», scufundat în timpul războiului..."

— Sînt gata! ne-a răspuns Vasilică, tresărind fericit, dar închizînd din nou pleoapele.

— Hai, trezeşte-te, şi să facem împreună o vizită pe vasul salvator „Tîrgu-Mureş", unde îi vom cunoaşte pe cei doi eroi scufundători!

Vasul salvator „Tîrgu-Mureş" joacă pe valurile moi ale fluviului, ancorat în radă. Pe bord linişte, ca şi cum echipajul ar fi dormit. Căpitanul ne întîmpină prietenos, conducîndu-ne în *careul-probă*, adică în salonaşul unde de obicei lucrează şi primeşte oaspeţi.

— Într-adevăr, ne spune el, scafandrii se odihnesc. Iau masa cu două ore înainte de scufundare, după care au două ore obligatorii de odihnă.

— Vom putea urmări operaţia de scufundare?

— Nu, pentru simplul motiv că în Dunăre munca scafandrului e aproape invizibilă. Apa dulce e tulbure, după doi metri scafandrul nu mai vede nimic, plutind în întuneric absolut. Jos e bezna cea mai adîncă şi tăcerea cea mai grea. Singurul instrument de orientare a scafandrului sînt mîinile. Mîinile lui deosebit de sensibile, ca nişte antene. Cu mîinile simte curentul apei, cu mîinile ghiceşte formele de relief, cu mîinile descoperă pereţii epavei.

Ne conduce să vedem costumul de scafandru. Gigantica armură din pînză cauciucată ar putea cuprinde trei cîte Vasilică, deşi ca să intre în costum scafandrul e ajutat de încă trei tovarăşi ai lui. Prin unica deschizătură, foarte strîmtă, se introduc întîi picioarele, apoi corpul. Mîinile pătrund foarte greu prin deschizătura mînecilor şi numai după ce au fost unse cu ulei sau cu săpun. Nicăieri nu trebuie să existe nici o fisură. În jurul gîtului se fixează apoi gulerul metalic. Apoi „cămaşa" de protecţie a întregului costum, confecţionată din pînză de sac. Apoi platoşa de metal ce protejează ceafa, de care se prind cu funii plăcile de plumb masiv, cu greutate între 18 şi 40 de kilograme. Urmează la rînd bocancii, 16 kilograme perechea, şi casca de metal cu telefonul şi instalaţia de aer.

Ca să fii scafandru trebuie deci să ai o excelentă condiţie fizică, pe care să ţi-o cultivi cu perseverenţă, ca şi un boxer sau halterofil. Scafandrul nu consumă alcool, nu fumează, îşi reglementează programul zilnic de viaţă după cele mai severe prescripţii medicale, semănînd într-un fel cu cosmonautul. Orice abatere de la acest program echivalează cu un eventual eşec.

Între timp, nava salvatoare a ieşit pe fluviu. Pilotul o conduce cu dibăcie spre locul de dinainte determinat, unde, la fund, se află epava. S-a dat ordinul de ancorare, motoarele care învîrt elicea s-au oprit.

— Unde credeți că se află epava? întrebăm noi.

Un marinar ne arată cu palma un loc unde valurile se învîrtejesc.

— Cam acolo. Mai exact știe nea Nicolae!

Dar nea Nicolae, scafandrul Nicolae Dincă, intrase de acum în valuri. Cobora lin scara metalică, tîrînd bocancii uriași, stăpînind cu mîinile rămase libere bara de metal. I-am văzut o clipă casca, apoi valurile Dunării au acoperit-o. În cîteva secunde era la fund.

— E o muncă grea, dar o muncă la fel de normală ca și alte munci, ne spune căpitanul, privind lenești curgerea valurilor.

Și într-un tîrziu:

— Anul trecut, ducîndu-mă la Hunedoara, mi se părea că ceea ce fac oțelarii este un lucru nemaipomenit. M-am dus special să văd cum se călește oțelul, adică ce se întîmplă cu fierul vechi pe care îl trimitem noi... Am stat de vorbă cu Ștefan Tripșa, Erou al Muncii Socialiste, unul dintre cei mai buni oțelari de la Hunedoara. Mi-a explicat cîteva dintre tainele cuptorului, mi-a arătat cum domină omul focul și cum reușește să-l dirijeze pentru a grăbi fierberea oțelului, dobîndind în același timp un metal de calitate. „Eroismul oțelarului — mi-a spus atunci Tripșa — este de fapt știința lui de a munci, obținută prin studiu, și prin experiență, la care se adaugă perseverența, dragostea față de uzină, conștiința aportului pe care îl aduce cu fiecare șarjă dată mai repede". Tripșa are în grijă buna funcționare a cuptoarelor, iar de funcționarea ireproșabilă a agregatelor, de cronometru, depinde toată munca oțelarilor... Cînd i-am spus că munca lui mă impresionează prin însemnătatea și greutatea ei mi-a răspuns: „Ce să mai zic eu atunci de munca voastră, a scafandrilor!"

Între timp, Dunărea curgea liniștit, ca și mai înainte, neștiutoare de omul care umbla cu mîinile prin măruntaiele ei. Un băiețandru din echipaj, poate un viitor scafandru, a intervenit:

— Tot așa s-a minunat de munca noastră și un colectivist de la mine din sat. „Cum puteți voi — îmi zicea — să rezistați atîtea ore sub apă, scoțînd din Dunăre coșcogea namile de fier?"

— Și ce i-ai răspuns? l-a întrebat comandantul navei.

— Ce să-i răspund, ne-a mărturisit tînărul, că e mai ușor să scoți din Dunăre o epavă decît să scoți din pămînt 5 000 kg de porumb boabe la hectar!

— Cum așa? ne-am mirat noi.

— Păi uite că e așa, ne-a spus tînărul. Gîndiți-vă! Ca să scoată 5 000 kg de porumb boabe la hectar, colectiviștii trebuie nu numai să cunoască bine agrotehnica porumbului, ci să muncească apoi toți, cu perseverență, toată primăvara pînă în toamnă, obținînd de la pămînt exact atîta cît s-au angajat. Credeți că ăsta nu e un fapt de eroism?... Dar stați să vedeți, că oamenii noștri nu s-au oprit la atît. Cînd au văzut că se poate, că pămîntul poate da exact cît îi ceri, i-au cerut pămîntului mai mult. Anul acesta ei vor să obțină cîte 6 000 kg de porumb la hectar pe toată suprafața cultivată cu porumb în gospodărie. Tocmai de asta le-am spus că e mai ușor să scoți o epavă din Dunăre decît...

— Ți se pare dumitale ușor, fiindcă participi la această muncă, i-am răspuns noi.

— Nu, nu-i așa, ne-a contrazis căpitanul, fiecare muncă are noblețea și eroismul ei.

Dunărea curgea liniștit, fără să ne dea vești despre munca neștiută a scafandrului, care se desfășoară anonimă, nevăzută de nimeni. Ea n-are nimic spectaculos, nimic fantastic, nimic din excepționalul unei aruncări în flăcări sau — fiind vorba de apă — din neprevăzutul unei salvări de la înec. Munca scafandrului, nevăzută de nimeni, în întunericul și în tăcerea completă din adînc, se desfășoară îndîrjit și mut, ca o verificare supremă a celor mai bune calități de om și specialist. El trebuie să cunoască temeinic hidraulica și mecanica fluidelor, cum și tehnica acestei munci. El trebuie să cunoască bine construcția navelor, astfel încît nici un vas scufundat să nu aibă pentru el vreun secret. El trebuie, în același timp, să aibă o pregătire polisportivă, adică o excelentă condiție fizică, care să-l facă apt să înfrunte presiunea apei, temperaturile scăzute, eforturile mari ale muncii „la fund". Scafandrul lucrează nevăzut de nimeni și... fără să vadă. Pentru el văd... mîinile. Picioarele înoată în mîlul gros, pînă la genunchi sau pînă la mijloc. E singur în întunericul deplin. Dar sus, la

(Continuare în pag 22)

UN PRECURSOR AL ZBORULUI CU REACȚIE

Alexandru Ciurcu

Știința românească a dat mult aviației încă din primele ei începuturi. Este cunoscut aportul lui Traian Vuia și Aurel Vlaicu. Un continuator al acestora este și Alexandru Ciurcu. El se naște la Șercaia, în districtul Făgărașului, în țara Oltului, la 29 ianuarie 1854. E fiul unui revoluționar pașoptist muntean, Nicolae Ciurcu, silit de represiune să fugă în Transilvania. Peste cîțiva ani, părinții lui se reîntorc în Muntenia. Alexandru e un copil vioi, zburdalnic, învățat de mic în șa, crescut la țară, la Oltenița.

Spiritul inventiv al lui Alexandru se manifestă de timpuriu. Copil fiind, încearcă să construiască aparate pentru diferite acrobații — pe care le văzuse la circ.

În 1873, Alexandru Ciurcu pleacă la Viena pentru studii în domeniul dreptului. Reîntors în țară, începe să scrie la „Unirea democratică", unde colabora și Caragiale. În timpul războiului ruso-romîno-turc, pleacă în Bulgaria în calitate de corespondent de presă și desfășoară o vie activitate, ținînd la curent, prin telegrame și scrisori privind mersul operațiunilor, atît ziarele din țară cît și cele din străinătate.

Alexandru Ciurcu înființează în anii următori ziarul umoristic *Cocoșatul* revistele *Cimpoiul*, *Anuarul Romîniei*. Cea mai mare parte dintre acestea n-au avut decît o mică durată, însă s-au făcut ecoul „tuturor nedreptățiților și asupriților". El a combătut guvernul lui Ion Brătianu. Pentru atitudinea sa democratică, șeful guvernului îi face fel de fel de șicane, astfel că Al. Ciurcu trebuie să părăsească patria și să plece la Paris.

Balonul... reactiv și platforma zburătoare

Just Buisson, un corespondent de presă care-l cunoștea pe Ciurcu încă de la București, îi veni în ajutor, asigurîndu-i intrarea în Franța și posibilitatea închirierii unei locuințe la Paris. De cîțiva ani, amîndoi își alăturau forțele în scopul punerii la punct a unei interesante invenții. În nopți de trudă și în luni și luni de experiență, cei doi prieteni se străduiră să găsească un motor care să rezolve problema navigației aeriene prin mijloacele forței reactive.

Invenția lor avea ca punct de plecare un cunoscut principiu de fizică: un gaz închis într-un recipient exercită pe pereții recipientului, în toate direcțiile, presiuni egale și contrarii.

Făcură o butelie de aramă, cu o capacitate de numai 2 litri, dar cu pereți rezistenți la o presiune de 7—8 atmosfere. Butelia nu avea, la început, nici un manometru și nici supapă de siguranță. Unul din pereți însă era găurit, în acel loc fiind plasat un tub cu un robinet, al cărui orificiu avea numai 3 mm diametru.

Imaginația și spiritul inventiv al celor doi prieteni nu se opriră aici. În Palatul industriei, Gaston Tissandier construise pe atunci un balon de formă alungită, cu un diametru de 1,5 m, umflat cu hidrogen și propulsat de o elice învîrtită de un motor electric.

Cei doi inventatori propun organizatorilor următoarea experiență: să înlocuiască motorul și elicea balonului cu aeronefu[1] lor! Butelia urma să fie urcată în nacelă în locul motorului cu elice. Prin deschiderea robinetului, gazele din butelie vor țîșni afară și jetul lor va împinge imediat balonul în direcția opusă.

Butelia a suferit mici modificări în acest scop. Tubul cu robinet a fost înlocuit printr-un alt tub, ramificat în patru părți, cu un unghi de 90° între fiecare ramură, care se termina de data aceasta cu cîte un robinet. Astfel, prin simpla închidere sau deschidere a unuia din cele 4 robinete, balonul putea fi cîrmuit la dreapta, la stînga, înainte și înapoi. Pentru direcția sus-jos, urmau să servească alte două tuburi, îndreptate în sens opus unul față de altul.

Deplasarea balonului urma să continue în virtutea inerției și după ce robinetul se închidea. De aceea, inventatorii calculaseră că cele 10 butelii le-ar fi dat posibilitatea a 2 800 de deschideri și închideri ale orificiului de eșapare a gazelor. Așa ar fi asigurat o energie de propulsie mulțumitoare.

Cu toată ispititoarea propunere a inventatorilor, organizatorii demonstrațiilor aeronautice de la Palatul industriei nu dau curs propunerii care le fusese făcută, neînțelegînd însemnătatea ei. Acest lucru se întîmplă în 1882, cînd ideea utilizării forței reactive ca mijloc de propulsie era privită cu mult scepticism.

Nici Buisson și nici Ciurcu nu erau însă oamenii care să dea înapoi în fața acestor obstacole. Respingerea proiectului nu i-a descurajat și făureau planuri tot mai îndrăznețe.

Nu se putea oare găsi un mijloc pentru ca forța produsă de jetul gazelor să întreacă greutatea buteliei lor, astfel încît să nu mai fie nevoie de balon? Inventatorii concepură atunci un sistem de țevi de eșapare a gazelor comprimate care să lucreze cu maximum de randament. La capătul acestor planuri, cei doi vedeau încununarea succesului lor: rezolvarea problemei navigației aeriene cu reacție la aparate mai grele decît aerul; faza aplicării la aparatele mai ușoare decît aerul nu-i mai satisfăcea, o considerau depășită.

---

[1] *Denumirea generală care includea tot felul de aeronave.*

Propulsorul

Dar, datorită mijloacelor materiale limitate, cei doi inventatori se mulţumesc să aplice propulsorul lor deocamdată la navigaţia pe apă, în aşteptarea unor zile mai fericite, cînd îşi vor putea procura şi un aparat de zbor.

La 3 august 1886, urcară pentru prima dată în susul Senei, pe o ambarcaţie al cărei motor nu era altul decît acela al „aeronefului" pe care îl proiectaseră la început.

O mulţime de oameni adunată pe malurile fluviului contempla, plină de mirare, barca ciudată, care n-avea nici vîsle, nici pînze, nici zbaturi, dar care urca împotriva curentului, însoţită de groaznice bubuituri şi şuierături... În urma cîtorva demonstraţii reuşite, un reprezentant al Ministerului de Război al Franţei voia să achiziţioneze invenţia. Cei doi inventatori erau dispuşi să vîndă brevetul lor (nr. 179 001 din 12 octombrie 1886) Franţei, însă cu condiţia ca aceasta să n-o întrebuinţeze în scopuri războinice. Firește că ministerul nu se aliază nobilei lor dorinţe. Atunci căutară în continuare pe altcineva să le finanţeze invenţia. În acest scop, peste cîteva luni, la 16 decembrie 1886, cei doi prieteni făcură o nouă experienţă de propulsie pe Sena. Inventatorii depărtară barca de mal, iar curentul o împinse repede spre mijlocul fluviului. Şi deodată, o năpraznică bubuitură împietri pe cei de pe mal, care văzură ivindu-se la suprafaţa apei o enormă jerbă de flăcări, din care ieşea un fum negru şi gros. Barca dispăruse cu desăvîrşire...

Just Buisson a fost pescuit muribund de marinarii unui remorcher care tocmai se apropia de locul accidentului. Ciurcu a ajuns înotînd la mal, tocmai la timp, pentru a cuprinde în braţe pe prietenul său devotat, care îşi dădea sfîrşitul.

Dar Ciurcu nu se dă bătut nici în faţa acestei nenorociri.

— Sper să pot face în curînd alte experienţe, cu mai mult succes, luînd precauţii cît mai mari, pentru ca nici un accident să nu mai fie posibil! mărturiseşte el într-un interviu. Pentru aparatele definitive, destinate să facă curse lungi, mai ales în aer, am imaginat un sistem care să ne permită călătorii lungi, fără nici un fel de întrerupere.

Vagonetul cu reacţie

Într-adevăr, în curînd, presa pariziană anunţă că inventatorul romîn duce tratative cu unele personalităţi din lumea ştiinţifică pentru continuarea experienţelor sale.

Una dintre aceste personalităţi este Gaston Tissandier, cunoscutul aeronaut şi savant, care se interesează de propulsorul lui Ciurcu, fiind de părere că e cel mai indicat aparat pentru aeronave: uşor, foarte puternic, n-are nevoie de nici un punct de sprijin în mediul în care se deplasează şi ar putea imprima o mişcare de translaţie considerabilă unui balon alungit.

După un timp, Ciurcu construieşte un alt aparat, introduce o serie de inovaţii şi după un şir de experienţe, în decursul cărora inventatorul dovedeşte că se poate servi acum de maşina sa fără nici un pericol, experţii deciseră în sfîrşit efectuarea unei experienţe cu pulbere.

În acest scop, s-a montat o cale ferată în incinta poligonului de tir al pulberăriei de la Scoran-Licry; Ciurcu urma să deplaseze un vagonet pe această cale ferată, prin forţa „propulsorului său cu reacţie".

— Era interesant să-l vezi pe Ciurcu, povestea mai tîrziu un ziarist unor prieteni, cu redingotă şi cilindru, drept în picioare, pe platforma vagonetului care se mişca de-a-ndaratelea, în timp ce fumul ieşea cu putere în partea opusă.

Muncitorii de la pulberărie, care îl ajutaseră săptămîni şi luni de-a rîndul să-şi pună la punct invenţia, erau încîntaţi de reuşita inventatorului. Aparatul semăna cu o pipă enormă.

Expoziţia din Paris

La Paris urma să se deschidă, în 1889, o mare expoziţie universală, cu ocazia sărbătoririi centenarului Revoluţiei franceze. Ciurcu găseşte de datoria sa să se ocupe de participarea Romîniei la această expoziţie.

Ciurcu era şi cît se poate de nimerit pentru această misiune: cunoscut în lumea oamenilor de ştiinţă, a scriitorilor şi artiştilor, putea, prin popularitatea sa, să aducă reale servicii poporului său.

După doi ani de muncă încordată, secţiunea romînă a expoziţiei din Paris a obţinut un frumos succes.

Ciurcu se întoarce în ţară cu întreaga familie, în speranţa ca, după ce îşi va fi rezolvat problemele materiale, să reia experienţele cu propulsorul său.

Din păcate, grija zilei de mîine îi acaparează în curînd întreaga energie.

Multă vreme, cazanul de fier al propulsorului a zăcut în şopronul curţii din str. Labirint 13. Cu timpul, a ajuns să ruginească.

La 22 ianuarie 1922, Ciurcu moare.

Iată în ce fel şi-a sfîrşit zilele un mare inventator care nu s-a putut realiza în condiţiile regimului burghezo-moşieresc.

Dar ideea lui Ciurcu n-a murit. Există, în Franţa, suficiente documente publicate în presa vremii care demonstrează că invenţia avionului cu reacţie aparţine tot unui romîn, inginer specialist în aeronautică: Henri Coandă. La 14 decembrie 1910 a realizat primul zbor aeroreactiv din lume, cu un avion construit de el şi propulsat cu un motoreactor.

DINU MOROIANU

RAPORTĂM PARTIDULUI

RAPORTĂM

A devenit o tradiţie ca în preajma marilor sărbători ale clasei muncitoare pionierii să raporteze partidului despre activităţile lor cele mai frumoase, despre felul cum îşi cinstesc cravata roşie.

Revista noastră prezintă din aceste activităţi sub titlul atît de drag pionierilor: Raportăm partidului

Făgăduim

Noi am absolvit anul şcolar cu bine. Vreau să vă povestesc despre pregătirea noastră ca să ajungem la acest rezultat. În clasa mea, clasa a VII-a, nu s-a învăţat în asalt, ci chiar de la început de an şcolar. Noi am înţeles că sarcina noastră este de a ne pregăti temeinic pentru ca mîine să devenim într-adevăr constructorii vieţii noi. Sub îndrumarea profesorilor şi a instructorului superior de pionieri, fiecare coleg de clasă, pionier (pentru că în clasa noastră toţi sînt pionieri), a învăţat temeinic fiecare lecţie, căutînd să obţină note cît mai bune. Pe trimestrele II şi III nici un coleg nu a obţinut medii mai mici de şase. Acum am terminat şcoala şi făgăduim ca şi pe mai departe, în şcoli profesionale sau medii, să învăţăm tot atît de bine şi de conştient.

MÎRCEA ŞERBAN
clasa a VII-a, comuna Cerghid, raionul Tîrnăveni, regiunea Mureş — Autonomă Maghiară

Sadoveanu, Ispirescu. Tot aici sînt organizate concursuri pentru titlul de cel mai bun recitator, cel mai bun cititor sau cel mai bun povestitor.

Faptă pionierească

Gheorghe Oproiu şi Ion Ciucur sînt pionieri la Şcoala din Cugir. Într-una din zile au observat o trîmbă groasă de fum pe un deal din marginea oraşului, dinspre o cabană a muncitorilor forestieri. Imediat şi-au dat seama că acolo se întîmplă ceva, ştiind că la ora aceea muncitorii se află în pădure.

Într-o fugă au străbătut vreo 2 km care îi despărţeau de cabană. Aici se produsese un început de incendiu, obiectele, veşmintele şi unele unelte ale muncitorilor, ca şi cabana însăşi, fiind în pericol. Cei doi copii au pătruns cu curaj înăuntru, acţionînd în acelaşi timp pentru localizarea incendiului, cît şi pentru salvarea lucrurilor muncitorilor.

Prin acţiunea lor, pericolul a fost înlăturat.

FRUNTAŞI LA ÎNVĂŢĂTURĂ

Bogdan Marţian, clasa a VI-a, comuna Lazuri de Beiuş.

Georgescu Alina, clasa a VII-a C, Şcoala de 8 ani nr. 4 — Ploieşti.

Moş-poveste

Focul de tabără luminează feţele îmbujorate din jur. Moş-poveste a poposit în după-amiaza aceasta la cercul „Prietenii cărţii" de la biblioteca Şcolii de 8 ani nr. 1 din Rîmnicu-Vîlcea. Traista mare e plină de poveşti. Aici copiii află minunate întîmplări descrise în filele cărţilor lui Creangă,

Viitori radiofonişti

În acest an am construit un aparat de radiorecepţie cu 5 transistori, pentru care la un concurs al micilor tehnicieni am cîştigat premiul I. Cum am reuşit acest lucru?

De doi ani facem parte din cercul de radiofonie al Casei pionierilor din Constanţa. De la început am fost atraşi de activităţile practice organizate în acest cerc. Cele învăţate aici ne-au ajutat să înţelegem mai bine lecţiile de fizică din şcoală şi, în acelaşi timp, ne-au făcut să ne hotărîm pentru alegerea drumului în viaţă. Avem toate condiţiile să devenim radiofonişti. Cei dintîi paşi i-am şi făcut în această frumoasă meserie. De la primele construcţii executate la cercul de la casa pionierilor — o sonerie, un motoraş electric şi diverse alte instalaţii electrice pe planşetă — am ajuns să construim singuri, după scheme, receptori de radio cu două, trei şi cinci lămpi.

PREDA GHEORGHE
clasa a VII-a, Şcoala de 8 ani nr. 12
BENEA IOAN
clasa a VII-a, Şcoala de 8 ani nr. 4 Constanţa

Pe aleea minerilor

Aleea minerilor din Baia Sprie se întinde pe aproape un kilometru. În lungul ei, de o parte şi de alta, se înalţă zeci de blocuri noi, în care locuiesc minerii.

Utemiştii din Baia Sprie, ajutaţi de fraţii lor mai mici, pionierii, au făcut din Aleea minerilor o adevărată grădină. Acum aici e un covor des de iarbă, din loc în loc sînt copăcei plini de frunze, iar florile întîmpină cu parfum şi petale multicolore pe minerii care se întorc de pe galerii, din şut.

La Galaţi

Ne-am mutat anul acesta într-un bloc al noului cartier Ţiglina din Galaţi. Apartamentul e foarte frumos, confortabil şi luminos. Mama mea este sudoriţă la Şantierul naval Galaţi, şi cînd este plecată la serviciu eu deretic peste tot, pentru că-mi place ca apartamentul să strălucească de curăţenie. Mă ocup împreună cu alţi pionieri şi de spaţiile verzi din faţa blocului. Aici s-a semănat gazon, s-au plantat trandafiri şi alte flori. Eu ud florile şi am grijă ca nu cumva copiii mai mici, care se joacă prin apropiere, să le lovească sau să le rupă.

CASIAN ANGELA
clasa a VII-a B, Şcoala de 8 ani nr. 7 Galaţi

CASA NOASTRĂ CA

„Brigada curăţeniei"

Ce frumos e azi în faţa blocului nr. 6 de pe Calea Griviţei! Ca întotdeauna să fie aşa, noi, un grup de pionieri şi şcolari, am format o „brigadă a curăţeniei". Rostul ei este să aibă grijă să fie curat pe scări şi coridoare, să nu se rupă florile şi să nu fie călcată iarba de pe spaţiile verzi.

Vă propunem, dragi colegi, să organizaţi şi voi astfel de brigăzi ale curăţeniei, casele noastre, cartierele, oraşele şi satele să devină din ce în ce mai frumoase.

DINU VICENŢIU,
clasa a IV-a, Şcoala de 8 ani nr. 175 — Bucureşti

Oraşul florilor

Oneşti, oraşul în care locuim şi învăţăm, este aproape de aceeaşi vîrstă cu noi. Îl iubim ca pe un frate şi de aceea dorim să fie cît mai frumos.

Noi am vrea să facem din el un adevărat oraş al florilor. Am şi început acest lucru.

Azi peste tot în localitatea noastră pot fi văzuţi pionieri şi şcolari îngrijind cu atenţie spaţiile verzi din parcuri şi din jurul blocurilor în care locuim. Rondurile de flori ale copiilor se deosebesc după plantele pe care le-a sădit fiecare grupă. O grupă se ocupă de rondul trandafirilor, alta de cel al bujorilor, alta de cel al lalelelor...

COMĂNICI ANIŞOARA
clasa a VI-a B, Şcoala medie mixtă Oneşti

Fiii şantierului

Vă place acest titlu? Nouă foarte mult. L-am primit de curînd de la constructorii din cartierul 23 August — Oradea. Şi eu cred că pe merit.

Întreg cartierul nostru e încă un şantier. Pînă nu de mult, peste tot te împiedicai de moloz, pietre, sfărîmături de cărămidă. Într-o zi, noi, copiii din cartier, ne-am gîndit că ar fi bine să facem curăţenie în faţa blocurilor. N-am stat mult pe gînduri. Am măturat, am nivelat pămîntul şi am aranjat peste tot straturi, pe care am sădit apoi flori. Ce frumos e astăzi în preajma blocurilor noastre!

BOROŞ CORNEL
clasa a V-a C, Şcoala pedagogică — Oradea

Micii naturalişti

Pionierii din satul Pîrlita, comuna Vasilaţi, sînt totdeauna gata să dea o mînă de ajutor gospodăriei colective „Elena Pavel". Nu de puţine ori pionierii au participat la strînsul spicelor, la culesul fructelor, la îngrijirea grădinii de legume.

Dar pionierii au şi un teren experimental.

Acum, copiii lucrează la obţinerea unui hibrid propriu din încrucişarea porumbului I.C.A.R. cu bobul mare, forma „dinte de cal"; cu soiul „Mocănesc" (soi de mare rezistenţă, mai bogat în substanţe nutritive).

Prietenii albinelor

Ca gîndul s-a dus vestea în întreaga unitate de pionieri a Şcolii medii Titu-Gară: „Avem doi stupi". Bucurie mare pentru membrii cercului de apicultură. Mircea Drăgănescu a propus să le organizeze „domiciliul" în curtea şcolii. Ioana Militaru a fost însă împotrivă. „De pe cîteva straturi de gura-leului şi petunii ce miere au să strîngă?" Atunci s-a ţinut un sfat. Cei douăsprezece membri ai cercului au fost cu toţii prezenţi. Au hotărît ca stupina să fie aşezată pe lotul şcolar. Pentru ca albinele să aibă hrană din abundenţă au semănat anason, rapiţă, sulfină, facelia, floarea-soarelui. Baza meliferă cuprinde 500 de metri pătraţi. Niculina Matei, Maria Stoica şi alţi membri ai cercului se îngrijesc cu drag de stupină. E drept, deocamdată e mică stupina, dar peste cîţiva ani, bine îngrijită, va creşte.

Pe izlaz

În comuna Şilindru, raionul Marghita, a început o nouă zi de tabără. Printre alţii aici poţi întîlni şi pe Guanda Maria, pe Balogh Ioan, Lutaş Iuliu, Bajgyik Vasile şi Iuhas Irina, pionieri cu care se mîndreşte unitatea. Deşi vacanţa e în toi, ei nu se îndeletnicesc numai cu jocul şi excursiile. Nu demult au fost pe izlazul colectivei, care măsoară 89 ha; l-au curăţat de bolovani şi scaieţi şi au distrus muşuroaiele de cîrtiţe.

Împotriva dăunătorilor

Cine nu-i cunoaşte pe pionierii şi şcolarii de la Şcoala medie din Luduş, regiunea Mureş-Autonomă Maghiară? Sînt copii harnici. Ei au stîrpit dăunători ai agriculturii de pe zeci de hectare ale gospodăriei colective „Octombrie roşu". Au stîrpit larvele fluturilor de varză şi gîndacul de Colorado.

Flori şi plante medicinale

În zilele petrecute în taberele de la Braşov şi Sighişoara, pionierii şi şcolarii de la Casa de copii şcolari nr. 2 din Bucureşti au strîns peste 600 kg de plante medicinale: flori de tei, muşeţel şi salcîm japonez, frunze de coada-şoricelului, de zmeură, fragi şi mure.

Seminţe de salcîm

Pentru pepinierele de puieţi necesari viitoarelor păduri ale patriei, pionierii şi şcolarii din Teiuş, raionul Alba, au predat ocolului silvic din localitate 125 kg seminţe de salcîm, iar cei de la Şcoala de 8 ani din Lechinţa, raionul Bistriţa, peste 50 kg.

Într-o singură zi

Pionierii unităţii Şcolii de 8 ani nr. 1 din Baia Mare au colectat într-o singură zi 5 000 kg de fier vechi. În acelaşi timp şi la Şcoala medie din Teiuş au fost predate 4 500 kg de fier vechi, rod al hărniciei pionierilor şi şcolarilor.

Ajutoarele colectivei

Întotdeauna, în gospodăria noastră colectivă sînt o mulţime de treburi. Noi, cei din clasele a VI-a şi a VII-a, ne-am gîndit că putem fi de folos părinţilor noştri. Şi am trecut la treabă. Cu toţii am ajutat la curăţirea izlazului, la întreţinerea parcului din comună; am reparat şi văruit stîlpii de marcaj de pe marginea şoselei

BOBOC VIRGINIA
clasa a VII-a, comuna Saşca — regiunea Suceava

O FLOARE!

Un nou parc...

...La marginea comunei Movila Miresei. Înainte aci se întindea un maidan plin de bălării şi moloz. Într-una din zile a apărut un grup de utemişti şi pionieri cu roabe, lopeţi, tîrnăcoape, sape, greble.

Împreună, cîteva zile la rînd, aceştia au curăţat terenul, l-au săpat şi nivelat. Noul parc a fost dat pionierilor pentru îngrijirea şi păstrarea aleilor, pomilor şi straturilor de flori. Nelipsiţi de la această acţiune sînt pionierii Vasile Constantina, Goiciu Silvia, Voiculeţ Dorin şi alţii.

NEGOIŢĂ PETRICĂ — ZOICA
instructoare de pionieri

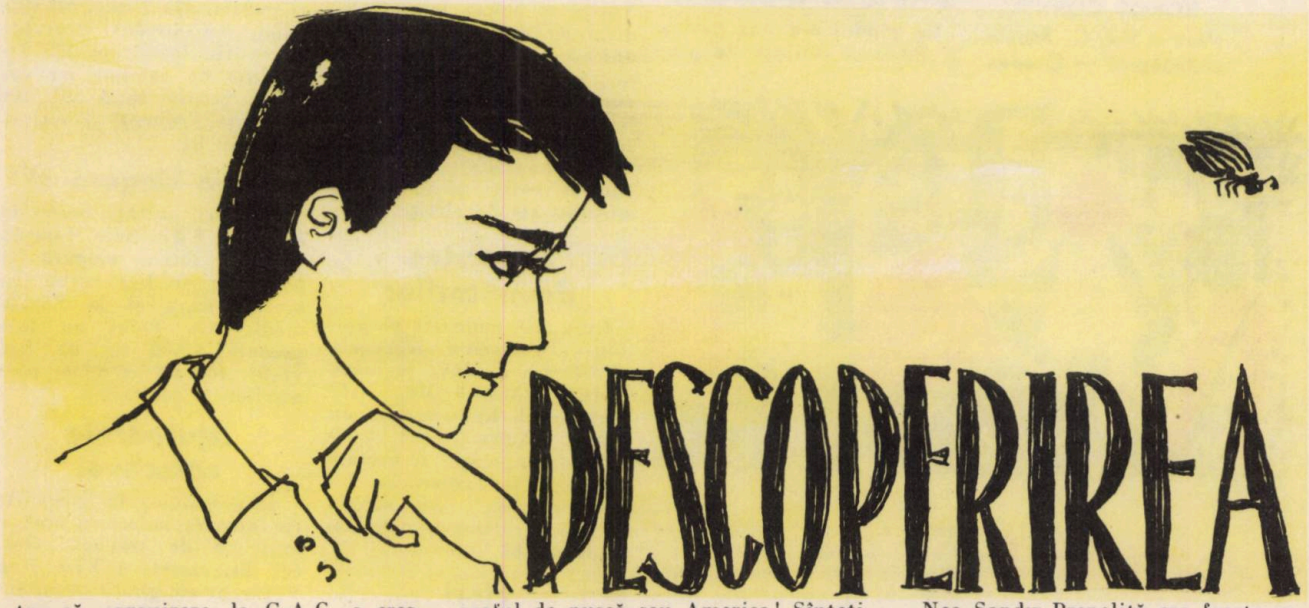

DESCOPERIREA

Marinică avea un cusur: în fiecare zi voia să descoperim cîte ceva. Nu era clipă să nu-l vezi cu buzunarul umflat sau cu sînul plin de fel de fel de lucruri ciudate, pe care ți le arăta pe furiș, cu un aer confidențial:

— Măi băieți, veniți încoace, am mai descoperit ceva!

Nu știu cine îi băgase lui în cap — și Marinică e un căpățînos, nu jucărie — că noi, pionierii din Frăsinet, trebuie musai să descoperim ceva, să facem ceva deosebit.

Odată, un pionier din Văleni, în fața căruia s-a lăudat Marinică cu realizările din gospodăria colectivă din Frăsinet, i-a întors-o:

— Ce, le-ai făcut tu? Important e să vedem cu ce-ați contribuit voi, pionierii, pentru gospodăria din Frăsinet... Uite, la noi, la Văleni, am propus tovarășului președinte al nostru să organizeze la G.A.C. o creșcătorie de iepuri de casă, pe care să-i îngrijească pionierii.

Marinică a înghițit în sec. Am început să creștem și noi, cei din Frăsinet, iepuri. Dar nu prea ne era la îndemînă. Mai ales lui Marinică. Vedeți, nu era inițiativa noastră. Și apoi treabă de om în toată firea, care peste cîțiva ani va avea dreptul să mînuiască un tractor era asta? Să toc varză la iepuri? Îmi venea să... pînă cînd am fost aspru criticat că iepurii de sub îngrijirea mea nu dau randament, adică nu le place cum le toc varza.

Marinică, în schimb, toca varză și mustăcea ca un iepure cu gîndul la ale lui. Mustăceau și alții. Mustăceau toți ca niște iepuri, fără să roadă varză, cu gîndul la ce avea să se mai întîmple pe la noi. Toți aflaseră, pe furiș, că Marinică are în cap ceva, coace el ceva, își sucește el mintea pînă o face morișcă, doar, doar ne-o scoate și pe noi la un liman. Băieții noștri l-au luat pe Marinică din scurt, iar el a trebuit să le împărtășească planul lui. Parcă-l văd pe Marinică suit pe roata de la moara părăsită vorbindu-ne:

— Mă, striga el aprins, înflăcărat, încercînd să ne aprindă și pe noi, cît o să mai rămînem codași, fără să ne afirmăm prin ceva, fără să se spună și despre pionierii din Frăsinet că au adus un aport la dezvoltarea satului nostru?

— Prin ce, Marinică?

— Prin ce, prin ce, s-a supărat Marinică. Apoi solemn: Printr-o des-co-pe-ri-re!

— Des-co-pe-ri-re?! am silabisit noi uimiți.

— Da, printr-o descoperire! Bateți-vă capul să descoperiți și voi ceva.

S-au găsit pe loc fel de fel de idei, care de care mai sucite și mai caraghioase.

— Gata, a strigat Marinică furios. O să propuneți să descoperim din nou praful de pușcă sau America! Sînteți caraghioși, n-aveți idei, asta e!

— Măi băieți, am propus eu, vrînd să mă arăt mai înțelept, poate că ar fi mai bine să ne gîndim acasă. Ne gîndim, ne batem capul, cînd descoperă unul ceva, ne adunăm din nou, iar propunerea va fi discutată și supusă votului. Sînteți de acord?

Toți am răsuflat ușurați: Au considerat foarte potrivită propunerea mea. Ne-am despărțit foarte hotărîți ca pînă la sfîrșitul săptămînii să descoperim ideea epocală. Da, ideea care să ne facă celebri, ideea care să spele rușinea de a fi ultimii de pe valea Viișoarei.

Ce-a urmat nu vă mai spun. E ușor de înțeles.

Cîtă tevatură, cît zbucium, ce alergătură! N-a existat piatră de pe valea Viișoarei neîntoarsă pe toate fețele, n-a existat iaz sau baltă în care să nu ne bălăcim, n-a existat movilă sau mal în care să nu scurmăm cu mîinile, doar vom descoperi ceva.

Între timp însă, iepurii au fost dați uitării, adăposturile s-au părăginit, cîțiva urecheați au dat ortul popii, iar alții ajunseseră într-o zi chiar în grădina de zarzavat a gospodăriei agricole colective. Noi șușoteam toată ziua, făceam semne și trimiteam bilețele de la bancă la bancă, iar în recreații ne adunam în sera de lîngă școală și dă-i consfătuire după consfătuire.

Pînă cînd ne trezim cu nea Sandu Prepeliță, președintele gospodăriei noastre, cu dirigintele nostru, tovarășul Florian Sava, cu Mia, instructoarea noastră de pionieri. La o asemenea cinste nu se aștepta nimeni și mai ales nimeni nu se aștepta la ceea ce avea să urmeze.

— Cine răspunde de iepurii gospodăriei? a întrebat nea Sandu Prepeliță.

Ne-am ridicat cu toții în picioare. Toată clasa a observat, în sfîrșit, că sîntem grup, solidari în vinovăția față de iepuri.

Nea Sandu Prepeliță era foarte supărat. Ne-a mărturisit deschis că la una ca asta nu se aștepta. Că dacă am fi într-o adunare generală a colectiviștilor nu se știe pe unde am scoate cămașa. Că nu-și poate închipui cum ne pregătim noi să devenim colectiviști și cetățeni cînd o asemenea sarcină simplă și frumoasă n-am fost în stare s-o ducem la îndeplinire. Mustrarea era cu atît mai aspră cu cît această sarcină ne-o luasem noi, fără să ne-o ceară nimeni. Chiar atunci, pe loc, nea Sandu ne-a adus la cunoștință că ne ridică cinstea de a ne mai ocupa de iepuri, nefiind demni pentru o asemenea răspundere. O rușine ca asta se răsfrîngea asupra întregului detașament.

— Din ce cauză s-a ajuns la o asemenea stare de lucruri? a întrebat dirigintele nostru, tovarășul Florian Sava.

Dar nea Sandu Prepeliță s-a ridicat. A spus că, fiind o chestiune internă,

o problemă strictă a detaşamentului, ne lasă să continuăm adunarea între noi, fără să ne simţim în nici un fel stingheriţi de o prezenţă străină.

Tovarăşa Mia a început să ne vorbească prietenește, dar cu multe întepături, aşa cum ştia să vorbească numai ea. Ne-a vorbit despre pasiunea muncii de fiecare zi, despre perseverenţă modestă în îndeplinirea angajamentelor, despre stăruinţa cinstită şi răbdătoare care este adevărata abnegaţie. Nimeni nu ştia unde bate Mia, nimeni nu înţelegea ce legătură are creşterea iepurilor cu vedetismul şi goana după excepţional.

— Goana după excepţional, după lucruri ieşite din comun, care să înlocuiască, prin strălucire falsă, munca şi perseverenţa zilnică, este o trăsătură străină pionierilor noştri, ne-a spus instructoarea noastră cu hotărîre.

Din toată această întîmplare, mai urîcios decît orice era însă faptul că în tot satul ne ieşise porecla de... urecheaţi. Povestea cu iepurii nu rămăsese în graniţele detaşamentului, nici numai în graniţele şcolii. Încearcă să te scapi de poreclă, încearcă să te aperi de chicotelile fetelor, de săgeţile băieţilor, de privirile ironice ale Miei, cînd toţi, toţi „urecheaţii" erau adunaţi pîlc, în cele şase bănci din fundul clasei. Era de ajuns să vină cineva în clasă şi să-şi arunce întîmplător ochii spre colţul din stînga ca toţi să izbucnească în rîs. Asta i s-a întîmplat chiar lui nea Sandu Prepeliţă, care a intrat la noi în clasă, uitînd, se pare, de toată povestea cu iepurii. Clasa a izbucnit în rîs. Dînsul, nedumerit, se uita în toate părţile. A trebuit să mă ridic eu în picioare şi, foarte spăşit, să-i explic preşedintelui că e vorba de noi.

— De cine?

— De noi, de „urecheaţi".

Alte hohote de rîs, iar acum şi hohotele de rîs ale lui nea Sandu Prepeliţă. Numai că el nu rîdea cu răutate, ca ceilalţi, ci, venind lîngă mine, m-a mîngîiat pe urechi şi mi-a zis:

— Ia să vedem cum staţi voi cu învăţătura? Dacă treburile merg bine, consiliul de conducere al gospodăriei s-ar putea răzgîndi în privinţa iepurilor.

Aclamaţii! Aflaseră toţi din clasă că iepurii de la gospodărie aduc bune venituri, iar mîndria de a şti că participă la creşterea lor îi ispitea pe toţi. Şi cum treburile în privinţa învăţăturii nu mergeau prea rău, nea Sandu Prepeliţă a consimţit să ne încredinţeze din nou vechea sarcină.

Recîştigasem iepurii, totuşi relaţiile dintre noi, „urecheaţii", erau proaste de tot. Nu ne mai puteam privi în ochi. Fiecare arunca ruşinea pe spatele celuilalt, ca s-o facă mai uşoară. Pe Marinică, ce să spun, îl ocoleau toţi, socotindu-l principalul vinovat. Chiar şi eu, ca să fiu sincer, deşi îmi plăcea de el, nu prea voiam să-l văd, fiindcă n-aveam chef să mă mai las tentat de cine ştie ce aventură.

Totuşi lui Marinică încă îi mai ardea de descoperiri. Tăcut, posomorît, învăţînd pe rupte, îndeplinindu-şi cu zel toate sarcinile, îşi mai găsea timp să bată coclauri şi să se preocupe de „comediile" lui. De asta mi-am dat seama cînd mi-a arătat într-o zi, în ora de geografie, un gîndac. Îl ţinea ascuns într-o cutie de chibrituri şi mi l-a trecut pe sub mînă.

— Ce zici?

— Pleacă cu gîndacul tău de-aici, nu vreau să ştiu de nici o descoperire.

— Bine!

Şi Marinică a tăcut posomorît.

În recreaţie ne-a convocat pe toţi în seară şi ne-a arătat iar gîndacul acela. Ce-a păţit, nici n-am cuvinte să vă povestesc. Nu există vorbă mai usturătoare pe care băieţii să nu i-o fi aruncat, toţi fiind hotărîţi să-l facă să-şi bage mînţile în cap. Marinică ne-a privit chiorîş şi nu ne-a spus decît atît:

— Ignoranţilor!

Şi a fugit cu gîndacul spre sediul gospodăriei.

În mai puţin de un sfert de oră, nea Sandu Prepeliţă a fost la noi. Venea val-vîrtej, cu şareta, în goana calului, aducîndu-l lîngă el pe Marinică.

— Băieţi, cu toţii la lucru! În culturile noastre de cartofi un coleg de-al vostru a descoperit gîndacul de Colorado.

Uluire. Cine făcuse descoperirea?

— Marinică!

Profesorul de naturale împreună cu nea Sandu, împreună cu inginerul agronom al gospodăriei ne-au descris pe scurt gîndacul de Colorado şi larva lui. Gîndacul de Colorado, „descoperirea" lui Marinică, a trecut din mînă în mînă, cercetat atent de fiecare şcolar. S-a făcut apoi repede planul de bătaie. Între timp fuseseră mobilizaţi toţi colectiviştii. Scurt, fără multă vorbă, ne-am organizat în mai multe echipe, în frunte era echipa lui Marinică, şi am intrat în lanurile de cartofi.

Pînă seara cele 80 hectare de cartofi ale gospodăriei, plus cuiburile din grădinile personale ale colectiviştilor au fost cercetate atent, tufă cu tufă şi foaie cu foaie. S-a dat alarma pe toată valea Viişoarei, au zbîrnîit telefoanele:

— Alo, alarmă! La Frăsinet s-a semnalat gîndacul de Colorado.

Au ieşit detaşamentele de pionieri şi echipele de colectivişti de pe toată valea noastră. Au dat atacul, au cercetat, au muncit zile în şir, a fost o acţiune unică.

Vă daţi seama ce-ar fi însemnat o pagubă de cîteva zeci de vagoane de cartofi?

Ca să puteţi socoti proporţiile eventualei nenorociri, trebuie să ştiţi că la noi la Frăsinet se obţin cam două vagoane de cartofi la hectar. Înmulţiţi deci 2 vagoane cu 80 de hectare şi veţi afla ce avere a fost salvată.

— Şi ce, mi-a zis unul din Văleni, asta e o descoperire?

— Uite că este, i-am răspuns noi, arătînd fotografia lui Marinică la panoul de onoare al gospodăriei. Descoperirea lui a salvat nu numai cartofii noştri, dar şi cartofii de pe toată valea Viişoarei.

La propunerea detaşamentului s-au format cîteva echipe de protecţie a plantelor, care fac regulat rondul prin culturi. Ce treabă frumoasă, ce muncă de răspundere importantă, ce bucurie să ştii că aperi de dăunători zestrea vegetală a colectivei noastre milionare!

Ei bine, cei din Văleni au preluat descoperirea noastră, hotărînd s-o aplice şi ei.

Să le fie de bine! Numai ei să fie originali? Descoperiri se pot face nu numai la Văleni, dar şi la Frăsinet, şi oriunde sînt pionieri inimoşi şi cu iniţiativă.

PAUL ANGHEL

Ilustraţii: R. ENE

ZIUA MINERULUI

GAROAFELE ROȘII

Lupeni, 1929. Cîteva zile după marea grevă a minerilor, reprimată în sînge de burghezo-moșierime. Minerii uciși au fost duși la cimitir în căruțe de gunoi. În jur au fost postate cordoane de jandarmi, cu ordin de a trage în cei care ar cuteza să se apropie de mormintele proaspete...

...E încă întuneric, dar zorii sînt aproape...

În păduricea din apropierea cimitirului se zărește un grup de tineri muncitori. Printre ei sînt și cîțiva care nu arată să aibă mai mult de 12—13 ani. Sînt „copiii-tren", pe care patronii îi folosesc în mină la transportul cărbunelui din abataje. Pe galeriile înguste, ca niște găuri de sobol, prin care doar acești copii pot pătrunde, ei împing în șir, cu coatele și călcîiele, mormanele de cărbuni, de la unul la altul, cu „doscuța", o scîndurică specială. De aceea minerii le spun copiilor minei copiii-tren. Ei sînt iubiți și îndrăgiți de ortacii cei vîrstnici, dar bătuți și batjocoriți de supraveghetori, de oamenii patronilor.

Acum, în păduricea de la marginea cimitirului se zăresc și siluetele firave ale acestor copii-tren. Au fost și ei între mineri în zilele grevei, și ei au fost acolo cînd jandarmii beți au tras în muncitori...

Dar ce, ce se întîmplă? Încotro, băieți? Nu intrați în cimitir! Dacă vă zăresc jandarmii au să vă ucidă. Însă copiii-tren nu se sperie de baionetele și gloanțele jandarmilor. Să știe stăpînii că minerii nu se tem nici acum de ei! Împreună cu ei sînt și tineri. Unii sînt uteciști, au o misiune de îndeplinit.

Toți poartă în mînă buchete mari de garoafe roșii.

Doar cîțiva s-au oprit la marginea cimitirului. Stau de pază.

Ceilalți s-au apropiat de movilițele de pămînt galben. Acum toate movilițele au devenit roșii ca sîngele ortacilor. Peste tot au fost împrăștiate garoafele purpurii, sute, mii de flori purpurii.

Tinerii au părăsit apoi, sub scutul nopții, pe nesimțite, cimitirul. Nu i-a simțit nici măcar o pasăre.

Dimineața, în zori, jandarmii sînt alarmați:

— Cine? Cine a îndrăznit?

Florile sînt rupte, azvîrlite, paza se dublează.

Dar și a doua zi, și a treia zi, în fiecare dimineață, în zori, pe mormintele eroilor grevei de la Lupeni au apărut mereu garoafe roșii.

* * *

...Lupeni 1963... Sîntem în preajma aceluiași cimitir, care acum aproape 34 de ani era păzit cu atîta strășnicie de patrule de jandarmi. Și azi, ca și atunci, în fiecare dimineață, pe mormintele eroilor grevei din anul 1929 apar buchete de garoafe roșii. Sînt florile pe care le aduc aici, în semn de omagiu, pionierii școlilor din Lupeni. Aceleași flori le găsești și la monumentul înălțat la intrarea în cimitir, pe care este gravat numele celor 22 de mineri uciși de burghezo-moșierime în acea tragică zi de august 1929.

Și dacă te vor purta pașii pe aleile parcului „6 August 1929" din Lupeni, să știi că aleile, rondurile de flori, arbuștii și copacii de aici sînt îngrijiți tot de pionieri. Iar la placa comemorativă din curtea minei Lupeni să nu te mire dacă, alături de minerii cu lămpile aprinse în mîini, în zilele de sărbătoare ale clasei muncitoare, ai să afli de gardă un băiat și o fetiță cu cravate roșii.

În felul acesta, copiii cinstesc eroii clasei muncitoare, pe aceia care și-au dat viața pentru fericirea întregului popor.

IRIMIE STRĂUȚ

MINER *Sculptură de ION IRIMESCU*

EXCURSIE LA MINĂ

Îndărătnic suie drumul de pădure,
peste grohotișuri, printre trunchiuri sure.
Cetinile moarte lunecă sub pași,
tainic ne-mpresoară brazi și păltinași,
străjuind cetatea codrului afund...
Bolțile de ramuri, zarea ne-o ascund
și de prin frunzare nu ne dau bineț
veverițe hoațe, neamuri cîntărețe...
Drag ne-ar fi măcar un șipot șoptitor
să alerge-n preajmă, gureș călător!
Tabăra-i departe, povîrnișu-i greu,
dar suim spre plaiul muntelui, mereu.
Fără veste sună-n suflet și-n auz
larmă de motoare — cîntec de cobuz...
Prind să fugă-n lături păltinași și brazi,
limpede se-arată cerul de amiazi,
iar pe plaiul verde flutură-n lumină,
vesel, steagul roșu, la intrarea-n mină.
(N-am văzut mai vesel, altul, nicăieri!)
— Bun noroc, ne spune, prieteni pionieri!
Și-i lucește-n soare chipul de mătasă.
Și-i așa de bine — parc-am fi acasă!

DAN DEȘLIU

SEPTEMBRIE

Pionieri,

Folosiți calendarul pionieresc în activitatea voastră.

Pentru luna septembrie, urmăriți:

- Început de an școlar
- Chiar din primele zile
- În curînd, alegerile activului pionieresc.

Început de an școlar

Frumoase sînt zilele de vacanță! În tabere la munte, la mare, în taberele locale petreceți minunate zile organizînd drumeții, excursii, felurite activități. Dar timpul trece. Și, iată, ne aflăm în primele zile ale lui septembrie. Încă puțin și vei auzi din nou sunetul clopoțelului care te cheamă în clasă. Te gîndești cu emoție la școală și de aceea te grăbești s-o vezi încă înainte de începutul anului școlar. Poate că tovarășii profesori îți vor cere o mînă de ajutor pentru pregătirile de deschidere: aspectul sărbătoresc al sălilor de clasă.

Pentru festivitatea de deschidere a anului școlar se vor alege poeziile și cîntecele cele mai frumoase închinate patriei și partidului, jocuri, mici scenete potrivite acestui eveniment.

Pentru cei dintr-a I faceți pregătiri deosebite. Colectivele de conducere ale detașamentelor se vor îngriji ca pe pupitrul fiecărui copil să se afle flori, mici obiecte folositoare ca, de pildă, coperte, semne de carte, punguliță cu bomboane, desene cu inscripții „Bine ați venit!". Colectivul de conducere al unității va alege, de asemenea, un grup de pionieri care în ziua deschiderii cursurilor îi va întîmpina pe cei mici la intrare, îi va duce să viziteze școala și apoi îi va conduce în clasa lor. Și în recreație este bine să vă ocupați de cei mici învățîndu-i jocuri ușoare și simple. Pe unii dintre ei care locuiesc în drumul vostru conduceți-i dimineața la școală și la amiază acasă. Aveți grijă ca cei dintr-a întîi să simtă încă din primele zile de școală grija pe care le-o poartă organizația de pionieri.

Chiar din primele zile

De la începutul anului școlar porniți cu gîndul că fiecare lecție trebuie învățată și nu fiți îngăduitori cu cei care spun: „pînă la sfîrșitul anului mai avem timp".

Colectivele de conducere vor ajuta ca în clasă să fie o bună disciplină și toți pionierii să învețe bine. Activul pionieresc, prin adunări, discuții, articole la gazeta de perete, va contribui la formarea unei opinii colective împotriva celor care absentează de la școală sau întîrzie la ore. De asemenea, activul pionieresc va trebui să îndrume pionierii să-și alcătuiască încă de la începutul anului un program al zilei, care să fie respectat cu strictețe. Este necesar ca pionierii și școlarii să-și aranjeze un mic colț pentru lecții.

În articole de schimb de experiență, la gazeta de perete trebuie să discutați despre importanța notițelor și a studiului individual al fiecărei lecții în parte. Ca să vă vină în ajutor, revista „Cravata roșie" va deschide o rubrică specială, intitulată „Să stăm de vorbă fără catalog". Începînd din luna septembrie, urmăriți cu atenție articolele acestei rubrici, citiți-le și discutați-le în cadrul detașamentului.

În adunările pionierești spuneți-vă cu hotărîre părerea despre cei care nu învață, chiulesc, sînt nedisciplinați. Să fiți necruțători față de cei care se lasă pe tînjeală. Ei trebuie să știe încă din primele zile de școală că întreg detașamentul nu îngăduie astfel de comportări greșite.

În curînd, alegerile activului pionieresc

Un important eveniment pentru toți pionierii îl constituie adunările de alegere a activului de pionieri, a președinților de unitate, detașamente și de grupe. Întrucît pînă la alegeri rămîne să conducă vechiul activ de pionieri, le recomandăm să pregătească cu toată atenția acest eveniment. Pînă la adunările de alegeri și în cinstea acestora, programul de activități va fi mai frumos, mai interesant. Puteți, de pildă, pregăti o adunare în care pionierii să povestească despre locurile pe care le-au văzut, excursii care le-au făcut, ce au învățat în această vacanță. Tot în această perioadă aveți grijă să vă gîndiți pe cine să alegeți în conducerea unității și a detașamentului. Bineînțeles, aceștia trebuie să fie dintre cei mai buni pionieri, iscusiți organizatori, plini de inițiativă. În această perioadă îngrijiți-vă să întregiți jurnalele de detașament și unitate cu acțiunile noi care au avut loc. Alegeți, de asemenea, pasajele cele mai grăitoare din jurnal care apoi vor fi citite în adunările de alegeri. Mai puteți organiza în continuare vizite, plimbări etc., activități care să ducă la îndeplinirea unor condiții pentru obținerea distincțiilor. Programul va mai cuprinde o seamă de acțiuni patriotice dedicate de data aceasta evenimentului alegerilor pionierești, ca: îngrijirea spațiilor verzi din jurul școlii, pregătirea pomilor pentru iarnă. Pionierii de la sate vor fi folositori gospodăriei colective în cele mai felurite activități: culesul porumbului, culesul fructelor, al sfeclei de zahăr etc. Alcătuind programul de activități, vom fi atenți să nu punem mai mult decît putem face.

Și iată, în sfîrșit, ziua alegerilor. O mică expoziție alcătuită cu acest prilej din albume de fotografii, jurnale de excursii, obiecte lucrate de pionieri este binevenită. Exponatele vor fi pe cît posibil o ilustrare a textului citit din jurnal.

Ca și în anii trecuți, sala în care se vor desfășura alegerile va fi frumos pavoazată, se vor afla lozinci ca, de pildă, acestea: „Te-ai gîndit pe cine să alegi în conducerea unității?" sau „În fruntea unității (a detașamentului) să alegem pe cei mai buni!"

Gazeta de perete va apărea într-un număr special, în care vor fi publicate articole despre activități pionierești desfășurate în cinstea alegerilor, despre pionierii fruntași la învățătură.

Trebuie să ne îngrijim ca adunările de alegeri să fie bine pregătite, să fie interesante, să participe toți pionierii.

Instructor de pionieri
Victor

CHIMIA ȘI PRODUCȚIA AGRICOLĂ

E lucru știut de voi toți că chimia are un rol important în sporirea producției agricole. De acest lucru ne-am convins vizitînd tarlalele întinse ale gospodăriilor de stat și gospodăriilor colective, unde sute de mii de tone de îngrășăminte chimice produse de industria noastră sînt folosite pentru a spori rodnicia pămîntului. Alte produse chimice sînt utilizate pentru a feri plantele de atacul dăunătorilor. Și mai interesant este că anumite produse chimice — așa-numitele ierbicide — au o însușire cu totul deosebită. Dacă sînt împrăștiate în lanurile de grîu sau alte culturi, ele distrug buruienile, lăsînd în același timp nevătămate plantele agricole folositoare. În acest fel se face plivitul chimic, care ușurează mult munca omului.

Nu sînt prea mulți ani de cînd specialiștii au demonstrat că un alt produs chimic — ureea —, despre care veți învăța la chimia organică, poate contribui și la sporirea producției de carne. Cum se poate realiza acest lucru? Doar ureea este un produs toxic, vătămător pentru organismul animalelor. Acest lucru este adevărat. Dar tot atît de adevărat este și faptul că dacă acest produs chimic se administrează în hrana animalelor rumegătoare în mod treptat și în cantități mici, se întîmplă un fenomen interesant. Microorganismele din stomacul animalelor folosesc azotul din uree, înmulțindu-se pînă într-atîta încît aceste microorganisme pot apoi să constituie o sursă importantă de proteină pentru animale. Avem deci de-a face cu un fel de laborator viu, în care se petrec fenomene complexe. La rîndul ei, proteina pe care o folosesc animalele duce la mărirea producției de carne, lapte, lînă. Drumul parcurs de uree, transformările ei nu sînt cu nimic mai puțin interesante decît minunile produse în laborator de către mîna și mintea omului.

Poate că prin luna august, perioadă cînd se însilozează porumbul în fermele unor gospodării de stat și gospodării colective, veți observa un praf alb-gălbui, care se dizolvă în apă și, cu soluția obținută, se stropește cît mai uniform nutrețul pus la siloz. Acesta nu este altceva decît ureea, unul dintre numeroasele produse ale industriei chimice puse în slujba agriculturii.

Ing. C. BORDEIANU

CE ÎNSEAMNĂ A FI EROU

(Urmare din pagina 13)

bord, în soare, îl așteaptă tovarășii. Îi simte aproape, lîngă inimă, lîngă ureche.

— Aer!

— Așa e bine?

— Bine, în regulă!

De chibzuința cu care știe să folosească fiecare minut, de priceperea cu care se orientează, de știința cu care își folosește fiecare efort depind rezultatele celor șase ore sub apă.

Remorcherul „Zimbru" s-a scufundat în timpul războiului, distrus de bombe. Nu de mult, vasul salvator „Tîrgu-Mureș" a primit sarcina să descopere epava și s-o aducă la zi. Cei doi scafandri de pe vas, Nicolae Dincă și Ioan Gălățeanu, au descoperit epava, apoi au început munca grea de curățare și demontare a ei.

Știm bine ce eforturi pretinde demolarea unui imobil vechi, de cîteva etaje, în locul căruia va trebui înălțat un bloc nou. Să ne închipuim că un asemenea bloc, de cîteva etaje, se află în apă, acoperit de mîl, și să ne închipuim ce muncă, ce eforturi, cîte dificultăți necunoscute pretind demontarea și scoaterea lui la lumină. Dar să socotim că, peste toate, această muncă se face în apă, în întunericul deplin, și că singurul instrument sensibil de care dispune scafandrul sînt mîinile!

Remorcherul „Zimbru" a fost descoperit, epava a fost spălată cu ajutorul pompelor cu jeturi puternice de apă, mîlul a fost extras cu pompele centrifuge, iar dinamita a împărțit corpul navei în cîteva părți. Furnalele de la Reșița au primit cîteva zeci de mii de kilograme de fier vechi.

Îl întrebăm pe unul dintre scafandri, pe Nicolae Dincă:

— Ce părere aveți despre munca dumneavoastră?

— Ce părere să am? Mi-e dragă. O fac cu plăcere, fiindcă am îndrăgit-o și știu că este țării de folos. Și zîmbind: Orice muncă făcută cu dragoste și cu răspundere este o muncă frumoasă.

Apoi, văzîndu-l pe pionierul nostru, îi pune mîna pe umăr, tovărășește.

— Altminteri, amîndoi livrăm furnalelor fier vechi; și eu, și dînsul. Amîndoi putem avea, cum s-ar zice, același merit față de furnalele țării. Ce importanță are că eu scot fierul din Dunăre, iar pionierii îl adună de prin curți sau de prin magazii? Important este că împreună dăm patriei mai mult metal.

Ne-am despărțit de acest brav scafandru încîntați, dar și puțin nedumeriți.

Cum oare să fie un semn de egalitate între darul pe care el și ceilalți tovarăși ai lui îl aduc zilnic patriei și contribuția modestă a pionierului de la Albești sau din oricare oraș sau sat?

— Important este că, împreună, dăm patriei mai mult metal! ne sună în urechi răspunsul lui.

Rămînem totuși îndeajuns de nedumeriți. I-o spunem:

— Bine, tovarășe Dincă, dar dumneata ești un erou, munca dumitale...

— Orice muncă făcută cu dragoste și cu răspundere este o muncă nobilă!

Adică și munca scafandrului, și cea a oțelarului, și cea a tractoristului, și cea a medicului, și cea a crescătorilor de animale, toate muncile făcute „cu dragoste și cu răspundere" sînt drumuri care duc spre eroism.

Încă o întrebare, pentru Vasilică sau și pentru mulți ca el:

— De unde să începem ca să ajungem ca dumneavoastră?

— De la deprinderea zilnică de a-ți îndeplini conștiincios, cu dragoste și răspundere, fiecare sarcină. Este singurul drum care duce la înalta mulțumire a datoriei împlinite.

I-am mulțumit acestui erou, unul dintre miile și miile de oameni care trăiesc printre noi, simplu, modest, dar cu satisfacția datoriei împlinite.

— Ei, prietene! Hai să mergem! Ți-ai făcut lecțiile pentru mîine? După cum vezi, totul începe de aici și totul este la îndemîna ta!

GRIGORE DAN

Patria noastră un vast șantier

Ceea ce ne impresionează ca fiind o trăsătură comună a tuturor orașelor patriei sînt noile construcții, cartierele de locuințe frumoase, confortabile, care se nasc chiar sub ochii noștri. În trecut, pe vremea burghezo-moșierimii, orașul avea o față a lui frumoasă în centru, cu magazine și case bogate, cu grădini frumoase — casele celor avuți. Cealaltă față, periferia, cu străduțe înguste, cu case mizere, era „mahalaua" destinată sărăcimii. Astăzi, treptat-treptat dispare periferia, iar orașul, cu construcțiile lui elegante, confortabile, se întinde peste tot.

Dar credeți voi oare că așezarea orașelor — străzile lor, clădirile, spațiile verzi—se face la întîmplare? Bineînțeles că nu. Toate acestea se fac după regulile științei numite urbanism. Urbanismul împarte teritoriul orașului, stabilește unde vor fi clădite locuințele, uzinele, școlile, magazinele, drumurile de transport. Fiecare suprafață de teren, fiecare clădire, orice stradă este calculată pe baza acestor reguli. Bazîndu-se pe această știință, la planșetă, arhitecții și inginerii, desenînd, calculînd, fac să se nască mai întîi pe hîrtie planul unor construcții. Iar acestea prind viață apoi în cărămidă, sticlă, beton.

Astăzi auzim deseori vorbindu-se despre construcția unor microraioane. Acestea nu sînt altceva decît un grup de construcții cuprinzînd o populație de circa 2 500 de locuitori.

În proiectarea unui microraion, arhitectul ține seama de construirea a circa 400 pînă la 900 de apartamente. El calculează suprafețele destinate locuințelor, străzilor, aleilor, spațiilor verzi, parcajelor de mașini. Calculează, de asemenea, spații pentru deservirea populației: magazine, instituții, școli, săli de spectacole, oficii poștale etc., în așa fel încît locuitorii acestor microraioane să aibă totul la îndemînă, să evite oboseala, să aibă mai mult timp recreativ.

Astfel sînt construite în București complexele de locuințe din Floreasca, Giulești, adevărate orășele de o mare frumusețe. În construcția orașelor de la noi, o atenție deosebită se acordă spațiilor verzi. În afară că acestea dau un farmec și o notă specifică orașelor noastre, au și funcții importante: de pildă, frînează vînturile, răcoresc zilele toride de vară, împrospătează aerul absorbind bioxidul de carbon, atenuează zgomotele circulației.

FRUMUSEȚEA CONSTRUCȚIILOR

În capitala noastră, ca de altfel în toate orașele țării, construcțiile își au farmecul lor și datorită locului unde sînt amplasate. De pildă, sala Palatului republicii din București este frumoasă nu numai prin formele ei elegante, prin perfecțiunea tehnică, prin culoare, dar și prin tot ce o înconjură. Ansamblul de blocuri pline de vioiciune, frumos colorate, așezate pe o linie curbă, spațiile verzi înconjurătoare, totul este astfel gîndit încît realizează un cadru potrivit sălii.

Blocurile pline de fantezie și variat colorate care încadrează Piața Gării de Nord sînt, de asemenea, astfel construite încît scot în evidență Palatul C.F.R., clădit în linii sobre.

Și în multe alte orașe ale țării clădirile sînt de o mare frumusețe. O problemă pe care și-o pun arhitecții este aceea de a îmbina noile construcții nu numai cu cele existente mai înainte, ci și cu frumusețile naturii înconjurătoare. De pildă, centrul orașului Galați. Un bulevard larg, avînd de o parte și de alta blocuri construite în linii zvelte, deschide perspectiva pînă la Dunăre. În felul acesta, Dunărea este cuprinsă și ea în peisajul citadin, adăugîndu-i un farmec în plus. La Baia Mare s-a ținut seama de frumusețea munților înconjurători. În centrul Băii Mari se află o piață amplă, înconjurată de blocuri care se profilează pe fundalul munților, punînd în valoare atît peisajul natural, cît și frumusețile create de mîna omului.

Iată cît de complicată este munca arhitectului, care trebuie să țină seamă de toate aceste elemente. Iar proiectele arhitecților prind viață prin munca a zeci de ingineri, tehnicieni, constructori. De cîte ori nu vi s-a întîmplat să treceți pe lîngă vreun cartier la diferențe de cîteva luni și să nu mai recunoașteți locurile! Aceasta se datorește ritmului rapid în care se construiește. Știți că astăzi la noi se realizează 40 de apartamente în 60 de zile? Așa precum răsar florile, tot astfel răsar cartiere noi, orașe noi pe harta patriei noastre.

Arh. MIRCEA DIMA

ZIUA PRESEI ROMÎNEȘTI

O recunoașteți, dragi copii? Mîndra Casă a Scînteii, monument de cultură, uriaș combinat poligrafic, creație a partidului, a regimului nostru democrat-popular.

Pe porțile ei ies zilnic cele 1 000 000 de exemplare ale ziarului „Scînteia", care duc cuvîntul partidului în uzine, pe ogoare, pe vîrf de munte și pe malul mării. Numai pentru voi, dragi copii, lunar, Casa Scînteii tipărește peste 3 000 000 exemplare de ziare și reviste. Tot aici se tipăresc anual milioane de manuale școlare, ca să nu mai vorbim de cărți de povești și povestiri, romane etc...

Iată ce condiții minunate sînt create azi pentru tipărirea cărților și a presei. Dar oare totdeauna a fost așa? Nu. Presa comunistă, presa clasei muncitoare, a fost oprimată în timpul regimurilor burghezo-moșierești. Ea trebuia să apară în condiții grele de ilegalitate. Presa comunistă are un trecut glorios de luptă.

La 15 august 1931 a apărut primul număr ilegal al ziarului „Scînteia", organ al Partidului Comunist din Romînia. În amintirea acestui fapt s-a născut tradiția ca, în fiecare an, la 15 august, să se sărbătorească Ziua presei romîne. În anii terorii burghezo-moșierești, „Scînteia", „Lupta de clasă" și alte publicații comuniste au dus în rîndurile maselor largi cuvîntul partidului, îndemnîndu-le la luptă împotriva exploatatorilor. Răspîndirea presei comuniste era legată pe atunci de mari primejdii. Dar comuniștii n-au pregetat să-și rişte chiar viața pentru a răspîndi presa ilegală, știind că aceasta îi ajută pe muncitori să se organizeze și să dea lovituri puternice regimului burghezo-moșieresc.

BOTANISTUL

În fundul curții, la măsuța de piatră, băiatul își răsfoia ierbarul filă după filă, cu acea grijă pioasă cu care istoricii prezintă manuscrisele dinastiei din Memfis, iar vocea sa avea un tremur liric, pătimaș, dar reținut, ca al tuturor marilor colecționari. În picioare, colegul îl asculta fermecat:

— Da, în cartoanele acestui ierbar se odihnesc pentru vecie trei anotimpuri: primăvara, vara și toamna. Iată acest ghiocel, nu, nu pune mîna! Privește-l cu lupa... Nu-i așa? Parcă doarme ... Îl privesc acum, în toiul verii, și, dezmințind termometrul și pe mămica, ce mă trimite după gheață, mă văd parcă în crîngul mirosind a zăpadă, a frunze moarte, sub întîiul sărut al primăverii... Stai! Pune-ți batista la gură dacă vrei să strănuți! Altfel mi le-mprăștii...

Dar n-a fost nici un strănut. Liniștit, botanistul continuă:

— Iată, algele acestea brune sînt presate între două sticle. Crede-mă, nu există o țesătură mai fină decît a acestor neînsemnate plante. Parcă le vezi plutind... Nu, nu, te implor, nu răsufla prea tare — se agită din nou băiatul. S-ar putea să le risipești ca pe-o cenușă sacră... Sau, iată aici — întoarse el o nouă filă a ierbarului — o plantă modestă, traista-ciobanului, cu numeroasele ei floricele albe... Oh, îmi evocă cărările prăfuite bătute de ciobanii singuratici păzită numai de modestia ei... Îmi aduce aminte de „Miorița". Știi... „Pe-un picior de plai/ Pe-o gură de rai..." Și privește brîndușa aceasta de toamnă, cu potirul ei violet, sau margareta aceasta de cîmp, ca un cărăbuș de aur... O, dar să lăsăm ierbarul. Mă podidește emoția.

Posesorul ierbarului face o pauză, apoi continuă patetic, cu mîna pe inimă:

— De-ai ști cum păstrez acest ierbar! Îți jur că dacă un șoarece ar îndrăzni să roadă măcar o sepală sau un stigmat de-aici... nu știu ce-aș face!

În aceeași clipă, vocea îi fu acoperită de un lătrat ascuțit, care venea din stradă:

— Ia te uită, potaia! Iar a fugit de acasă... Stai o clipă să vezi ce mi ți-l pocnesc!

Botanistul nostru se îndreaptă hotărît spre un arțar plantat pe marginea trotuarului. Îndoaie tulpina cu piciorul, îi smulge furios crenguțele, apoi aleargă după cîine.

— Ce-ai făcut, nepricopsitule! De ce rupi plantațiile? îi strigă uimit musafirul.

La colț, cîinele schelălăie jalnic. Dar botanistul se întoarce victorios și zvîrle reteveiul. Privește senin spre colegul revoltat:

— Îți pare rău? A, pagubă-n ciuperci... Un arțar banal. Pentru mine el n-are nici o valoare!

— ??

— Nu cumva îți închipui că l-aș fi putut presa cu tulpină cu tot!? Ha! Și pe urmă, privește... Accacia comunis — frunzulițe... Vezi? Îl am deja în ierbar!...

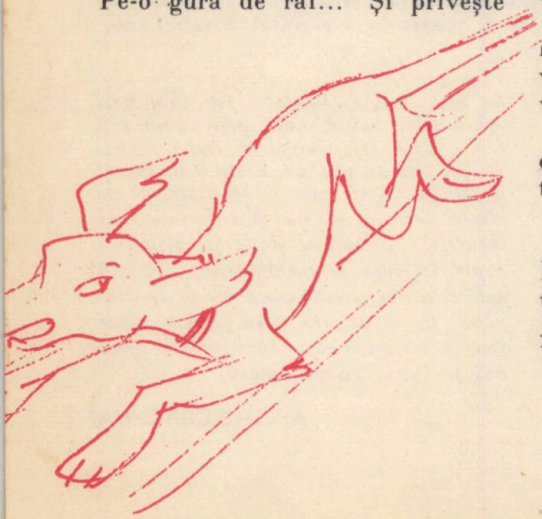

MIRCEA SÎNTIMBREANU
Desen: ARNO

DIMINEAȚA de VARĂ

Soarele răsărise, ca în fiecare dimineață, roșu și imens. Cu cît se ridica, devenea mai mic și dogorea mai puternic. Copiii, dezbrăcați, negri, stăteau liniștiți unul lîngă altul, culcați pe nisipul fierbinte. Încă din primăvară fuseseră aduse din Blahnița cîteva camioane cu nisip mărunt, să aibă copiii unde să se joace și unde să facă dimineața plajă.

Cînd trecu Vică, președintele gospodăriei, pe lîngă ei, îl văzu pe Mărgărit, cel mai răsărit dintre prichindei, care se juca în nisip, stînd aplecat deasupra unui mușuroi mare de pămînt, cu o surcică în mînă. Mărgărit venise cu soră-sa, s-o aducă aici. El era mai mare decît ceilalți, în clasa a V-a. Cu Mărgărit, Vică, președintele, era prieten mai de mult. Îl luase pe cal atunci cînd făcuseră polenizarea artificială la porumb. Pentru prima oară făcuseră atunci în sat polenizare artificială. Vică nici nu a făcut polenizarea cum scria la carte și cum învățase la școala de președinți. El s-a urcat pe un cal și Speriosu, un alt colectivist, pe alt cal și au plecat printre rîndurile de porumb, ținînd în mîini o funie. Cum mergeau, funia apleca spicul porumbului, îndoia porumbul și cînd vîrful scăpa, zvîcnea, se legăna și se scutura polenul. Rămînea în urmă o pulbere galbenă și fină, plutind. Mărgărit venise atunci cu un ulcior cu apă rece pentru taică-său, și Vică îi ceruse apă. Îi era sete, și copilul i-a spus că-i dă dacă îl lasă și pe el să țină de funie și să meargă călare. Vică a zis da, și cînd Mărgărit s-a întors de la tarlaua unde lucra taică-său și unde lăsase ulciorul Vică l-a prins de mînă și l-a așezat înaintea lui, pe cal. Mărgărit se tot uita înapoi și se minuna văzînd cum se apleacă porumbul, parcă-l vălurea vîntul. Și mai ales se minuna de galbenul-alburiu al polenului. Cerul era albastru, și Mărgărit a zis că galbenul acela parcă e

scuturat din Lună. Vică a rîs, auzindu-l vorbind astfel, şi o vreme l-a lăsat singur pe cal cu funia în mînă. Şi copilul s-a bucurat şi mai mult şi a doua zi toţi cei de seama lui au aflat c-a făcut polenizarea artificială el cu Speriosu şi cu preşedintele şi că preşedintele l-a lăsat pe el cînd s-a dus la grădină.

Preşedintele se apropie de Mărgărit, iar copiii se ridicară şi veniră în jurul lui.

— Ce faci aici, Mărgărite?

— Acuma fac Soarele, zise Mărgărit, desenînd cu surceaua un cerc mare şi făcîndu-i ochi şi urechi şi nas şi gură. Ăsta e Soarele, zise el, făcîndu-i şi raze, unele mai mici şi altele mai mari.

— Dar aici ce e, Mărgărite?

— E Luna, nene Vică. Şi astea sînt stelele, uite Carul Mare, nene Vică, şi uite şi Carul Mic... Şi aici, la margine, e Luceafărul... Şi ăsta tot e cerul, nene Vică...

— Dar aici ce-ai făcut, Mărgărite?

— Aici am făcut Pămîntul... Pămîntul e mare, l-am făcut mai mare decît toate stelele... Uite aici stăm noi acuma, vezi, nene Vică? Şi aici eşti mata, aici fata asta a lui Geacără, zise el desenînd cu degetul, repede, un om. Aici e Blahniţa... Aici gospodăria, aici e silozul...

Pe o bucată mare de nisip, de vreo douăzeci de metri, Mărgărit desenase cerul şi Pămîntul, şi stelele, şi Luceafărul, şi Luna, iar copiii stăteau pe margine şi-l priveau cum se mişcă printre stele, punîndu-le raze mici, îl priveau şi nu făceau un pas, să-i şteargă cumva, ori să-i strice cercurile lui, Pămîntul şi Soarele şi stelele. Mărgărit trecea în vîrful picioarelor printre desenele lui, cu sprîncenele uşor încruntate, gîndindu-se cum să le aşeze mai bine şi cum să le facă mai frumoase.

— La stele de ce nu le pui ochi? întrebă fata lui Geacără.

— Ele sînt mai departe şi nu se văd aşa bine, zise Mărgărit.

— Dar asta ce e, întrebă fata lui Geacără, arătînd cu degetul un brîu de puncte ce trecea printre stele.

— E Calea Laptelui, răspunse Mărgărit. Dar ăsta ştiţi cine e? întrebă el, ridicîndu-şi ochii căprui către Vică, surîzînd. Ştiţi cine e, nene? arătă el spre omul ce-l desena uriaş.

Omul stătea cu un picior pe pămînt şi cu altul pe Luceafăr. Şi Mărgărit îi făcu mîna mai lungă, să poată ţine în ea, ca pe un măr, Soarele. Omul avea pieptul lat, şi pe pieptul lui se vedeau stelele pe care Mărgărit le făcuse la început. Pe omul acesta îl făcuse ultima dată, şi nici acum nu era gata, încă n-avea ochi şi gură. Şi cînd ochii şi gura fură gata, Vică îşi dădu seama că omul acela desenat pe nisip surîdea. Şi surîsul lui semăna cu al lui Mărgărit. Mărgărit îi desenă şi o cască şi-i puse la ureche o floare, o muşcată.

— Cine e? întrebă Mărgărit, surîzînd, şi dinţii i se vedeau albi şi sănătoşi.

— Ăsta eşti tu, Mărgărite, cînd o să fii mare, a zis preşedintele.

Copiii s-au apropiat atunci şi mai mult şi au privit.

— Chiar aşa e! Uite-l pe Mărgărit! Seamănă cu Mărgărit! au strigat ei.

Într-adevăr, zîmbetul omului care ţinea Soarele într-o mînă semăna grozav cu zîmbetul băiatului.

DUMITRU RADU POPESCU
Ilustraţie: ANGI PETRESCU

EXCURSIA

— întîmplare neplăcută cu sfîrșit fericit, în trei tablouri —

de ANDREI CAZACU

Personajele

— POVESTITORUL
— STELICĂ
— TITI
— BIȚĂ
— NELU
— MIRCEA
— SANDU
— TUDOREL
— MIOARA
— CORNELIA
— EXAMINATORUL

} elevi, clasa a VII-a A și B

apoi: elevi, eleve, juriul unui concurs etc.

TABLOUL I

În fața cortinei a apărut Povestitorul. E un elev cu darul povestirii, care știe să treacă de la tonul sertos și grav la glumă cu multă ușurință.

POVESTITORUL: Deși e vacanța de vară, dacă o să ciuliți urechea o să auziți că școala noastră răsună de vuiet, de aplauze, de glasuri însuflețite... *(Cu un gest.)* Se-aude? *(Din culise răzbat aplauze, urale etc.)* Nu este de mirare..., deoarece în clipa de față se întrec cu îndîrjire clasele a VII-a A cu a VII-a B! *(Către cineva din sală.)* Fotbal? Nu, nici măcar un meci de volei! Tot o întrecere foarte pasionantă, dar cele două clase nu-și dispută mingea, ci locul întîi pentru cele mai frumoase cunoștințe. Și aici poate fi vorba de... goluri, dar e vorba de goluri de... cunoaștere. Ați ghicit, nu? E un concurs „Cine știe răspunde!" Tema? Eminescu și Caragiale! Premiul? O excursie. Știți cum e vara la munte: păduri de brad cu miresme îmbătătoare, izvoare, cules de fragi, focuri de tabără... Vreau să spun că vă închipuiți ce luptă dîrză se dă în clipa de față între reprezentanții celor două clase... *(Din nou urale.)* Dar povestea acestui concurs a început cu mult înainte. Da, încă înainte de vacanță... Povestea a pornit de la faptul că Stelică, de altfel un băiat bun, premiantul clasei a VII-a A, trimis de tovarășa dirigintă să depună niște bani pentru echipamentul de sport, a pierdut banii. În ziua aceea, Stelică era foarte necăjit. Surioara lui mai mică, Florica, se îmbolnăvise, iar el avea multă alergătură pe capul lui. N-a spus nimănui. Dacă s-ar fi știut, nu i s-ar mai fi dat această sarcină. Dar lucrurile s-au întîmplat? S-au întîmplat! Ce era de făcut? Mircea, colegul lui Stelică, strînsese bani din însărcinarea detașamentului pentru o excursie în vacanță. Cu banii hotărîseră să cumpere echipamentul sportiv așteptat. Cu excursia se vor descurca într-un fel. În definitiv vor organiza o drumeție care nu cere neapărat cheltuială. Dar echipamentul sportiv trebuia luat. Numai Titi n-a fost la adunare. Și poate că asta a dus la cele ce vor urma. *(Se deschide cortina, Stelică, foarte fericit, înconjurat de colegi.)*

STELICĂ *(izbucnind):* Vă mulțumesc, băieți... eu... eu... am o emoție așa... *(În culmea fericirii.)* Adevărați prieteni, da, adevărați prieteni. *(Ușurat.)* Fug! Fug! Să-i spun și Floricăi că, săraca, era tare îngrijorată... *(Iese din scenă.)*

TITI *(apare din stînga):* Ia stați, băieți! Chiar așa ați hotărît voi în adunare? Atunci cum rămîne cu excursia noastră?

TUDOREL: Dar tu de ce ai lipsit de la adunare? Nu e prima dată!

TITI: Bine, tovarășe președinte de detașament, ia-mă și „în focuri"!

TUDOREL: Nu te iau „în focuri", dar dacă erai și tu ai fi putut să-ți

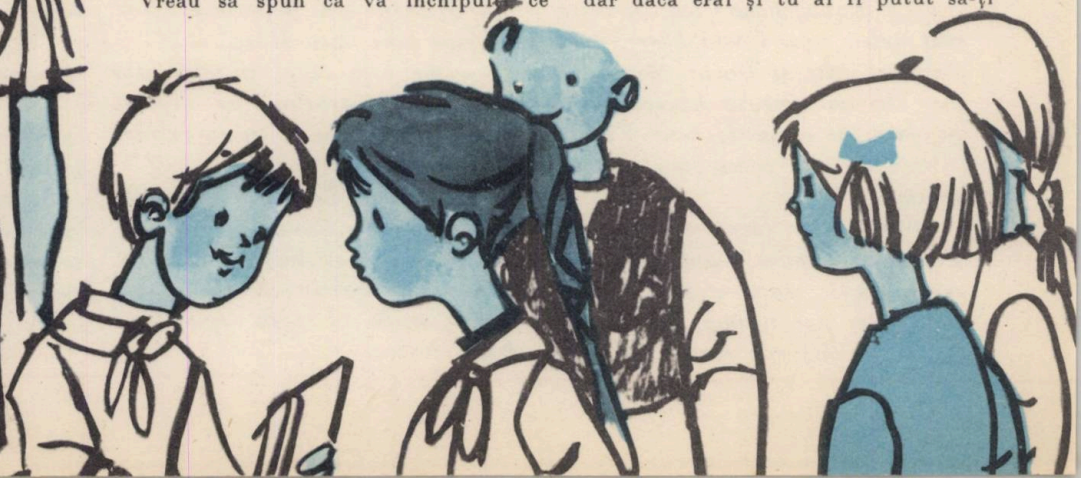

spui părerea dacă nu erai de acord cu...

TITI *(răutăcios)*: Da' de ce să nu facem excursie? Ce, eu am pierdut banii? Cine i-a îngăduit lui Stelică să ne strice excursia? Și Mircea ce s-a băgat? Cine e... dumnealui?

BIȚĂ *(cu plecăciune)*: Colegul *(apasă)*... colegul tău.

TUDOREL *(arătîndu-l pe Mircea, care a intrat din dreapta)*: De altfel n-ai decît să-l judeci pe față! *(Celorlalți.)* Hai să mergem la repetiție... *(Mișcare.)*

(Rămîn Mircea și Titi)

TITI: Ascultă, Mircea, ce te-ai amestecat să dai banii pentru Stelică? Te-a rugat cineva? Nimănui nu i-ar fi trăsnit prin minte ideea asta!

MIRCEA: Am socotit că nu se poate altfel...

TITI: Dar aveai și asentimentul meu... da, al meu, pentru asemenea acte de... „caritate"? Ai făcut-o, te privește personal.

MIRCEA *(tăios)*: Uite, Titi, am terminat! O să-ți primești banii *tăi* înapoi! Eu, de la mine, o să ți-i înapoiez! Cît despre morala ta: „ai făcut-o — te privește personal!" e o morală dedust de... Nici nu vreau s-o numesc cum s-ar cuveni! *(Iese nervos.)*

TITI *(către Biță, care, intrînd, a ascultat ultima replică)*: Ei, ce zici, Biță? Tot el cu nasul pe sus! La urma urmei, nu de bani e vorbă... Am hotărît o excursie, vreau s-o și facem! Nu să ne-o dea peste cap Mircea!

BIȚĂ: Știu și eu?... Poate c-o să găsim altă soluție... *(Se gîndește.)*

TITI *(ironic)*: Ce vorbești? O să declarăm la C.F.R. că a hotărît Mircea să ne ducă gratis cu trenul...

NELU *(intrînd din stînga)*: Hai, fraților, la cor că a început repetiția! Ce vă tot certați aici?

Cortina

TABLOUL II

POVESTITORUL *(în fața cortinei)*: Ieșirea a găsit-o tot năzdrăvanul de Biță: clasa lor, a VII-a A, va concura cu clasa a VII-a B la concursul „Cine știe cîștigă", unde premiul e o excursie la munte... Eroii noștri, însuflețiți de ideea lui Biță, se află în culmea fericirii, mai ales că tovarășul director a aprobat planul lor. Dar... *(zîmbind)*, nu știu de ce, adesea se vîră cîte un „dar" care încurcă de multe ori bunul mers al lucrurilor... *(Merge și trage cortina.)* O să vedeți îndată... *(Pleacă discret.)*

SANDU *(îmbujorat la față)*: Și ce e mai important este că tovarășul director ne-a sprijinit! Bravo, Biță! Ești...

TUDOREL: ...supranumit „Creierul electronic". *(Rîsete.)*

TITI: Ia stați! Dar sînt numai cîteva zile... Cine credeți voi că s-ar angaja să se pregătească și pentru concurs?

NELU: Adevărat. Cine s-ar angaja?

TUDOREL: Eu cred că Mircea ar fi foarte potrivit! A cîștigat el și locul doi pe Capitală la crosul de primăvară al pionierilor.

TITI *(superior)*: Aici nu e vorba de picioare!

TUDOREL: E vorba de creier!

MIOARA *(intrînd în scenă, tainic)*: Știți, clasa noastră intră în concurs cu voi...

BIȚĂ: Vă facem praf!

MIOARA: Pe noi? Dacă o s-o alegem ca reprezentantă a clasei pe Cornelia vă salutăm din tren! O să vă trimitem ilustrate din excursie... „Salutări de la munte!" — detașamentul de pionieri al clasei...

SANDU: Măi, încrezuți mai sînt ăștia dintr-a VII-a B! Ce? Cornelia voastră se compară cu Mircea al nostru?

TUDOREL: Terminați cu prostiile! Grozav de curios sînt ce temă o să avem la concurs...

NELU: Poate geografie, poate istorie... *(Ridică din umeri.)*

MIOARA *(repede)*: De ce nu și chimie?

TITI: De ce? Cornelia voastră nu știe nimic în afară de chimie? *(Rîde.)*

TUDOREL: Ei, gata, încetați. Hai acum să mergem. *(Ies din scenă.)*

(Scena rămîne pustie, apoi intră Mircea și Cornelia.)

CORNELIA: Mircea, unde-ai fost? Te-am căutat peste tot. La ce te gîndești, Mircea?

MIRCEA: Eram în holul cel mare... Ascultă, Cornelia, tu știi că azi e ultima săptămînă de școală? O săptămînă și o să ne luăm rămas bun...

CORNELIA: De la cine?

MIRCEA: De la clasele noastre, de la laboratorul în care „Vrăjitorul" face efluvii electrice și scoate nori de sulf... pînă și de la bustul lui Caragiale, care ne zîmbește, la intrare, cu pălăria pe-o ureche... *(Îngrijorat.)* „Nene Iancule, știu azi la istorie?" *(Bucuros.)* „Nene Iancule, am luat un zece la romînă!" Voi, dintr-a VII-a B, nu vorbiți niciodată cu nenea Iancu?

CORNELIA *(zîmbind)*: Ba da. Adesea... *(Amîndoi surid o clipă amintirilor.)*

MIRCEA *(tresărind)*: Cornelia, tocmai pentru că e ultima săptămînă pînă la vacanță și pentru că... știu că-ți place Eminescu... ți-am adus un volum din poeziile lui. E un dar pentru tine...

CORNELIA *(bucuroasă)*: O, ce bine-mi pare! *(Ia cartea.)* Și ce frumos e legată!

MIRCEA: Am legat-o eu...

CORNELIA: Tu? Ai învățat tu să legi așa de frumos? Grozav, Mircea... *(Deschide la întîmplare, apoi recită)*:

„Dintre sute de catarge
Care lasă malurile,
Cîte oare le vor sparge
Vînturile, valurile..."

CORNELIA *(tresărind)*: Vai, Mircea, e tîrziu, trebuie să plec... Mulțumesc pentru Eminescu! *(Fuge.)*

MIRCEA *(cu căldură)*: Nu! Nu-mi mulțumi! *(Fuge și el.)*

Cortina

TABLOUL III

POVESTITORUL *(în fața cortinei)*: A trecut o săptămînă, a venit vacanța, dar între timp s-a întîmplat un lucru neașteptat. Titi a stăruit atît de mult să reprezinte el detașamentul, încît, pînă în cele din urmă, pionierii au fost de acord. Poate că îi părea rău de felul în care se purtase cu Stelică și cu Mircea, mai ales. Cine știe!

Aşadar, reprezentanţii celor două clase: Titi şi Cornelia. Şi iată că Titi a păţit-o. A rămas în urma Corneliei, iar la o întrebare n-a putut răspunde. Auziţi ce se întîmplă în sală. *(Rumoare, strigăte.)* Totuşi Titi ar fi vrut să continue, deşi îşi dădea seama că adversara lui, Cornelia, e cu mult mai bine pregătită. Dar iată că din fundul sălii se aude o voce. Ascultaţi! *(Cortina se deschide lăsînd să se vadă sala în care are loc concursul.)*

MIRCEA *(către juriu):* Dacă colegii mei n-au nimic împotrivă, v-aş ruga să-mi îngăduiţi să continui eu...

DIN JURIU: Bine, dar dumneata... eşti pregătit?

VOCI: Mir-cea! Mir-cea!

BIŢĂ: Vedeţi? V-am spus eu că tot Mircea al nostru... Bravo, Mircică!

PROFESORUL: Bine...

TOŢI: Mir-cea! Mir-cea! Mir-cea!

EXAMINATORUL *(de acord cu juriul):* Perfect! Ca nou reprezentant al clasei a VII-a A o să continue concursul elevul Mircea! *(Aplauze.)* Începem deci cu o întrebare: ştii, Mircea, cum l-a caracterizat însuşi Caragiale pe Cetăţeanul turmentat din „Scrisoarea pierdută"?

MIRCEA *(prompt):* Da. Marele Caragiale scria: „Cetăţeanul turmentat este aci îmbrăţişat, aci îmbrîncit, cînd curtenit, cînd batjocorit, rînd pe rînd aplaudat, huiduit, pupat, bătut, îmbătat şi păcălit..."

EXAMINATORUL *(strigînd):* Răspunsul este excelent! Aveţi 25 de puncte! *(Urale.)* Acum Cornelia: cum se cheamă un „amic" al domnului Goe, care nu stă mai prejos cu poznele şi care toarnă în şoşoni dulceaţă unui musafir, într-o schiţă de Caragiale?

CORNELIA: Mda... Era îmbrăcat într-o uniformă de maior de roşiori şi fuma ţigări în faţa mamei sale...

EXAMINATORUL: Exact! Cum îl cheamă?

CORNELIA *(ezită):*...

JURIUL: Mai sînt 25 de secunde!

CORNELIA: Schiţa se cheamă „Vizita"...

EXAMINATORUL: Bine, dar băiatul? *(Pauză, gong!)* Ai pierdut 20 de puncte... *(Aplauze la băieţi.)* Dar ca o consolare, regulamentul permite să-i pui dumneata o întrebare adversarului! *(Gest.)* Te rog!

BIŢĂ: Oho! Se-ngroaşă gluma! *(Aplauze la fete.)*

MIOARA: Tot noi cîştigăm concursul! Nici o grijă!

CORNELIA: Să-mi răspundă reprezentantul clasei a VII-a A din ce poezie fac parte aceste două versuri şi dacă le cunoaşte pe următoarele două:

„Dintre sute de catarge
Care lasă malurile,

MIRCEA *(foarte surprins, încurcat, frămîntat):* Vă rog, tovarăşe examinator, să mi se pună o altă întrebare...

MIOARA: Aha! Nu ştie!

EXAMINATORUL *(lui Mircea):* Întrebarea se încadrează perfect în tematica concursului! Cunoşti răspunsul?

BĂIEŢII: Hai-de Mir-cea! Hai-de Mir-cea!

MIRCEA *(după o frămîntare, aproape furios):* Poezia se intitulează: „Dintre sute de catarge" *(Aplauze)* Iar celelalte două versuri sînt:

„Cîte oare le vor sparge
Vînturile, valurile?"

(Aplauze, urale fericite la băieţi.)

EXAMINATORUL: Şi cu aceasta, concursul nostru pe tema: Eminescu şi Caragiale ia sfîrşit! *(Rumoare, elevii sînt emoţionaţi.)* Rugăm juriul să ne comunice rezultatul!

TUDOREL *(necăjit):* Se pare c-am pierdut... Uff!

MIOARA *(fericită):* V-am spus eu că o să vă scriu ilustrate?

JURIUL: Ciudată întîmplare: fiecare concurent a totalizat un număr egal de puncte! Astfel că juriul a hotărît....

BIŢĂ *(necăjit):* S-a dus excursia noastră...

JURIUL:...a hotărît, în mod excepţional, pentru răspunsurile foarte bune ale ambilor concurenţi, să acorde excursia ambelor clase! *(Aplauze, urale.)*

VOCI: Bravo Mircea! Bravo Cornelia! *(Aplauze.)*

Cortina

POVESTITORUL *(în faţa cortinei):* Ei, dar Mircea a rămas supărat pe Cornelia... Cred că bănuiţi de ce... Acum să-i ascultăm, o clipă, pe cei doi „concurenţi". *(Se retrage, cortina se ridică şi apar Mircea şi Cornelia.)*

MIRCEA *(furios):* Cum ai putut tu să-mi pui o întrebare pe care ştiai că o cunosc? Află că nu e cinstit! *(Se întoarce.)*

CORNELIA: De ce vorbeşti aşa, Mircea? Aşa era drept! Sînt sigură că dacă te prezentai tu de la-nceput — altul era punctajul! Iar diferenţa de puncte cîştigată de tine, cînd n-am răspuns, ar fi fost în avantajul tău... Pricepi? Mircea, pricepi? Răspunde!

MIRCEA *(emoţionat):* Cornelia... Pricep! Da, pricep că am aici, la noi în şcoală, mulţi prieteni buni, adevăraţi... *(Fug amîndoi.)*

AMÎNDOI: Nene Iancule, noi am cîştigat împreună! Pricepi, nene Iancule? Ura!

Cortina

Ilustraţii: MAGDA ARDELEANU

PENTRU SERBĂRILE NOASTRE PIONIEREŞTI

CRAVATA MEA ROŞIE

În flacăra cravatei
ce-mi flutură la piept
e-un glas care-mi vorbeşte,
un cînt ce-l poartă anii,
urcînd muncitoreşte,
ca viitorul, drept,
învăpăiat în lupta
şi-n nopţile Doftanei.

În flacăra cravatei
sînt focuri de ţărani,
e soarele-răsare
stăpîn pe bolţi albastre;
e-un fald din steagul care
se-nalţă peste veac,
cu slava şi izbînda
pe plaiurile noastre.

În flacăra cravatei
e-un dor ce s-a-mplinit
şi-i calea noastră largă
spre ziua viitoare,
e şi în ea o rază
din ziua ce-a vestit
în cosmos steagul roşu
al clasei muncitoare.

MIHU DRAGOMIR

CÎNTEC DE PIONIER

Soare tînăr, dă-mi tărie,
Roşul steag să-l flutur sus,
Să-nflorească viu, în falduri,
Dragostea ce-n el mi-am pus.

Dă-mi elan, fără odihnă
Să învăţ şi să creez;
Comunistul steag de luptă
Fie-mi astru, fie-mi crez!

Uite-mi anii, soare faur:
Limpezi, repezi scăpărări.
Fă din ei, pe totdeauna,
Fericirea scumpei ţări!

MIHAIL NEGULESCU

AUGUST

Porți de aur
Ne-ai deschis,
Să trăim
Ce-a fost doar vis,
Vis plătit
Cu suferințe
Și cu sînge
De părinți.

Tu în inimi
Ești comoară,
Zi de august
Luminoasă,
C-ai făcut
Din țară, țară
Și-ai făcut
Din casă, casă.

Gîndul nostru
Ți se-nchină,
Zi de zbor
Și de lumină,
Soare nou
Ce înfloreşti
Plaiurile
Romîneşti!

ION BRAD

manifestație

ALFRED MARGUL SPERBER

În lume și lumina își are-un început.
Lumina țării noastre în August s-a născut.
Sărbătorind-o astăzi, noi trecem ca un val,
Deasupra noastră-i cerul ca arcul triumfal!

Auzi? Răsună marșul. Nu deslușești în el
Și clocotul fierbinte al șarjei de oțel,
Și apa ce izbește-n barajul de granit,
Și foșnetul secarei pe lanul înfrățit?

Auzi cum rîd copiii privind cu ochi senini
Cînd parcul își atîrnă ghirlande de lumini
Și rîsul cald de fată, ieșit la horă-n sat,
Cu ochii de cicoare și părul revărsat?

Auzi? Răsună marșul. E totu-n jur sublim.
Purtînd hulubi pe umăr, încolonați păşim,
Sorbind setoși lumina din zări ce se deschid.
Un cînt i-aducem țării
și te slăvim, Partid!

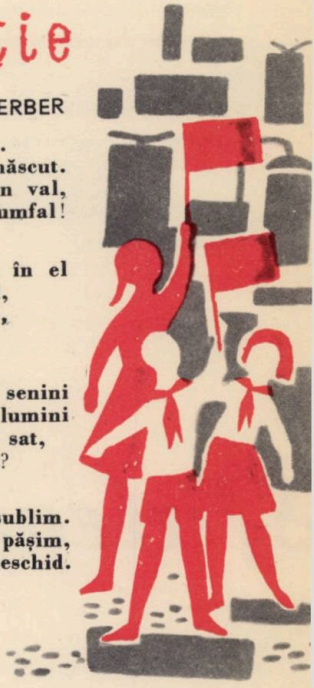

cîntec pionieresc

Versuri: NICOLAE NASTA
Muzica: G. BAZAVAN

I

Trompeta sună chemătoare
Și tobosarii bat mereu,
Detașamente vin din zare
Și se adună în careu.

Refren:

Azi, fericiți ne strîngem mîna
Sub cerul patriei, curat,
Și sîntem gata-ntotdeauna
Precum partidul ne-a-nvățat.

II

Cîntăm, și veșnic către soare
Drapelul suie peste munți,
Lumina lui strălucitoare
Ușor ne mîngîie pe frunți.

Refren...

III

Adie-o boare-nmiresmată,
Aproape codrii înfloresc,
E-o primăvară-adevărată
Al nostru cînt pionieresc.

Refren...

noapte în tabără

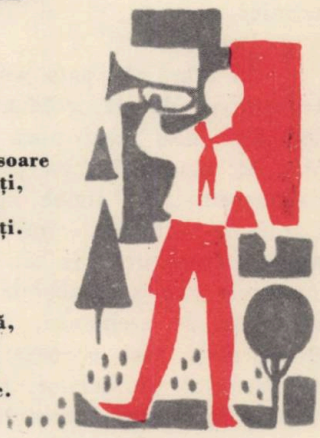

Doarme tabăra. Doar greierii declamă
Versurile lor cam somnoroase...
Numai luna, blîndă, ca o mamă,
Ne-nfășoară-n văluri de mătase.

Doarme și Grivei: mascota noastră.
Și scatiul drag din colivie.
Chiar și munții, tîmpla lor albastră,
Adormiți, și-o pleacă spre cîmpie.

E atîta liniște! Dar mîine iară
Ne așteaptă-n zori excursii, jocul...
Și-n poiana taberei, spre seară,
Mai vioi va prinde aripi focul.

„Noapte bună, codri și izvoare!"
„Noapte bună, munților și mării!"
Ca un dîrz ostaș cu fruntea-n zare
Ne-ocrotește somnul — steagul țării!

MIHAIL COSMA

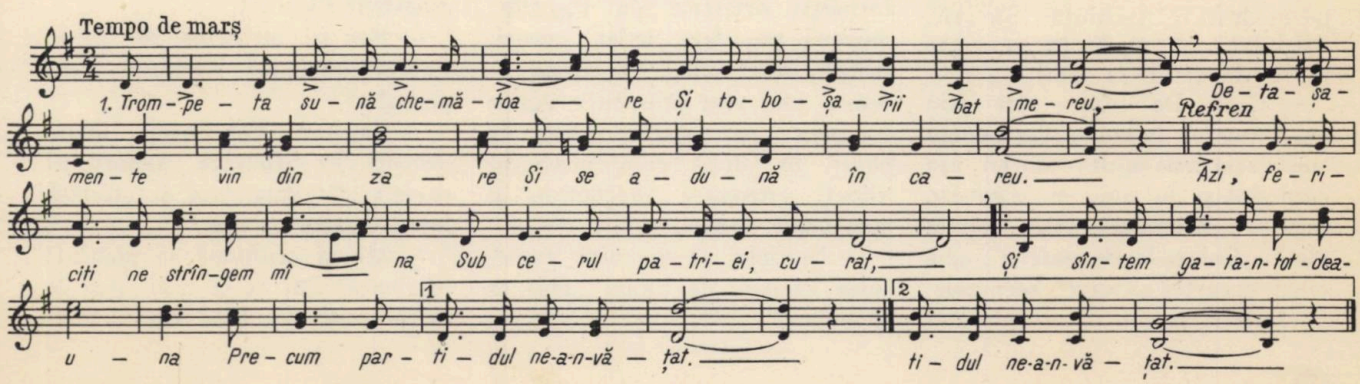

Televiziunea, minunată cucerire a tehnicii, a pătruns și în țara noastră prin grija partidului, a regimului nostru democrat-popular. În cea mai mare parte a țării, sute de mii de spectatori vizionează interesantele programe de pe micul ecran, dintre care numeroase sînt destinate vouă, copiilor.

Sfîrlează în vizită la Aşchiuţă

— Bună ziua, prietene!

— Bună ziua, Sfîrleză! Iată o vizită foarte plăcută. „Cravata roşie“ la noi, la televiziune! Aş putea să te întreb, aidoma căpitanului Val-Vîrtej, ce uragan te abate pe la noi?

— După cum cred că ai ghicit, e vorba de un reportaj.

— O! Perfect. Numai că deocamdată o să poţi sta de vorbă numai cu Daniela şi cu mine. Irina şi Andra, crainicele noastre, sînt la repetiţie... Pentru că, vezi, ele fac parte şi din echipajul căpitanului Val-Vîrtej. Ei, despre ce să-ţi spunem? Noi, de pildă, ne ocupăm cu poşta copiilor.

— Da. Şi copiii îl iubesc mult pe Aşchiuţă.

— Daniela!

— Da, da, aşa e, nu mai face pe modestul, Aşchiuţă. Să ştii, Sfîrleză, că Aşchiuţă primeşte multe daruri de la copii.

— Bun. Da' după cîte ştiu eu, Daniela, la emisiunea pentru copii sînt mai multe rubrici, aşa cum sînt şi la noi, la „Cravata roşie“: „Frumoasă eşti, patria mea“, „Sub culorile patriei“, „Să citim în cartea naturii“, scenetele, povestirile şi concursul intitulat „Aşa e ţara mea“, care se va încheia la 1 noiembrie 1963.

— Bineînţeles, răspunde Aşchiuţă. De pildă, emisiunea de ştiinţă şi tehnică. Ai urmărit ciclul transmis de la muzeul tehnic?

— Desigur.

— În afară de asta am avut transmisii de la grădina zoologică... Sau emisiunea „Cine ştie să răspundă“ pe probleme de matematică, fizică, chimie. Copiii ne-au trimis o mulţime de aparate construite de ei. Despre scenetele sau spectacolele muzicale ştii, de asemenea. Nu? Aş putea să-ţi mai vorbesc despre telejurnalul pionierilor, pe care îl vezi în fiecare duminică dimineaţa. Apoi noi invităm în studio formaţii artistice ale copiilor: dansuri populare, balet, coruri, soliști, recitatori. Pe lîngă aceasta mai sînt emisiunile vesele în care apar actori iubiţi de copii. Şi, după cum poate ai văzut, cîteodată prezentăm şi spectacole de circ.

— Daniela, să nu uiţi emisiunea pentru cei mici „Hai să desenăm!“

— Ai dreptate, Aşchiuţă. S-ar fi cuvenit să vorbească despre asta actorul şi totodată talentatul desenator Iurie Darie. Dar cum nu e aici, am să-ţi spun doar că el prezintă mici povestioare în desene, scrise de Octav Pancu-Iaşi, iar apoi le dă copiilor o temă de desenat. Ştii cîte desene am primit o dată drept răspuns? Peste 800!

— Îţi mulţumesc, Daniela... Şi ţie, Aşchiuţă. Dar ce se aude? Parcă un cîntec. Ascultaţi:

„Cînd norul furtunii şi-arată
În zare drăceasca-i aripă,
Pe punte, senin, căpitanul
Zîmbeşte şi trage din pipă“:

— Dar cum nu înţelegi, Sfîrleză? E cîntecul căpitanului Val-Vîrtej. Iată-l că vine însoţit de maestrul Paganel.

— Mii şi milioane de pipe! Echipaj, drepţi! Aşchiuţă, raportul!

— Căpitan Val-Vîrtej, avem oaspeţi. Pe Sfîrleză, reporterul revistei „Cravata roşie“ şi totodată bunul nostru prieten.

— Mii şi milioane de rechini! Sfîrleză! Păi de ce n-ai spus de la început? Fii bine venit, Sfîr-

leză! Vrei, desigur, să cunoşti echipajul meu. Iată-l! În afară de mine, mateloţii Irina şi Andra, precum şi musul Dănuţ. Tocmai venim de la repetiţie.

— Încîntat, căpitane Val-Vîrtej... Dar mi se pare că l-aţi omis pe maestrul Paganel.

— Mii de pipe! Aşa-i! Am uitat să ţi-l prezint. Iată-l! Paganel! Descins direct din paginile romanelor lui Jules Verne.

— Îmi permiteţi? Paganel! De profesie naturalist, zoolog, biolog, astronom, oceanograf. Am străbătut oceanele şi mările pe bordul vasului căpitanului Val-Vîrtej. Am făcut descoperiri importante. Dacă-mi vei face cinstea să-mi vizitezi laboratorul, am să-ţi arăt moluşte gigantice din insulele Galapagos, specii nemaivăzute de Astacus fluviatilis, colecţii de ciuperci Amanita cibaria şi Aurelia aurita, preparate microscopice de Paramecium...

— Mii de pipe, maestre Paganel! L-ai ameţit de tot pe oaspetele nostru... Te poftesc, prietene Sfîrleză, să ne vezi la lucru în studio. Ehei! Milioane de rechini! Ceea ce vezi tu pe ecran e foarte puţin. Am să-ţi arăt ce mulţime de oameni lucrează în jurul nostru, unii ca să prindă imaginea, alţii sunetul, alţii să dea lumina cuvenită...

— Mulţumesc pentru invitaţie. Vin cu plăcere. Te-aş mai ruga însă, dragă Aşchiuţă, să-mi spui cînd anume se pot întîlni telespectatorii cu voi.

— Da, desigur. În fiecare luni seară pot vedea emisiunea de ştiinţă şi tehnică. Pe căpitanul Val-Vîrtej de două ori pe lună. Poşta copiilor duminica dimineaţa, ca, de altfel, şi telejurnalul pionierilor. Celelalte emisiuni sînt anunţate totdeauna în programul de radio şi televiziune.

— Mulţumesc, Aşchiuţă. Şi acum, dragii mei, vă urmez cu plăcere în studio.

WEISS AUREL

Dragi copii,

N-a trecut mult de la anunţarea concursului „Aşa e ţara mea", organizat de revista „Cravata roşie", şi au şi început să sosească lucrări. În numărul de faţă publicăm două poezii. Vom continua să publicăm şi alte lucrări ale participanţilor la concurs în numerele ce urmează.

Nu uitaţi! Puteţi trimite lucrările prevăzute în concurs pînă la data de 1 noiembrie 1963, pe adresa redacţiei noastre, cu menţiunea „Pentru concurs". Cele mai bune lucrări: descrieri ale locului natal, fotografii, machete de lemn şi alte materiale, modelaje din lut, culegeri de versuri, cîntece, strigături (din folclorul nou), cusături romîneşti, cioplituri în lemn, lucrări de traforaj, împletituri din piele, papură sau pănuşi sau alte obiecte executate de voi care să vorbească despre bogăţiile şi frumuseţile patriei, despre succesele construcţiei socialismului în patria noastră vor fi premiate şi publicate în revistă.

Deci nu uitaţi! Pînă la 1 noiembrie 1963, puteţi trimite lucrări la concursul „Aşa e ţara mea"!

CONCURSUL „AŞA E ŢARA MEA"

ŢARA MEA

Am o ţară minunată
Cu construcţii încununată.
Cu fabrici şi cu uzine...
Simt că toate-s pentru mine!

Cu munţi frumoşi,
Cu fagi pletoşi,
Cu brazi crestaţi
Spre cer 'nălţaţi.

Şi mai e un loc numit
Bicaz: de om construit!
Rîu de lumini sclipitoare
Mai frumos decît un soare!

Asta-i ţara mea iubită,
Cu oraşe-mpodobită,
Cu lumina şcolilor,
Dragostea copiilor!

MOROŞANU GHEORGHE
clasa a IV-a, Şcoala de 8 ani, comuna Dumbrava Roşie — reg. Bacău

CÎNTEC DESPRE ŢARA MEA

Lie, lie, ciocîrlie,
Cîntă mereu pe cîmpie,
Printre lanuri foşnitoare,
Pe-nfrăţitele ogoare,
Că înfloresc zi de zi
Mîndrele gospodării!
Că-i belşug şi viaţă bună
Peste tot, azi, în comună.
Că-i frumoasă ţara mea
Şi eu mă mîndresc cu ea.
Lie, lie, ciocîrlie,
Cîntă mîndră pe cîmpie
C-avem o ţară bogată
Cum n-am avut niciodată!

ODOROABĂ GABRIELA
clasa a IV-a A, Giurgiu

ALBUM FILATELIC

23 August 1944 a deschis şi în filatelia romînească o epocă nouă. Aceasta s-a putut constata chiar din anul următor, cînd a apărut emisiunea „Apărarea patriotică".

În album se succed emisiunile de mărci poştale ce consemnează, de-a lungul anilor, evenimentele care transformă viaţa poporului nostru. Vom aminti doar unele dintre aceste emisiuni: 1945: Seria Victoriei, Primul congres general A.R.L.U.S.; 1946: Reforma agrară; 1948: U.T.M., Constituţia R.P.R., Stema R.P.R., Un an de la proclamarea R.P.R.; 1949: un an de la înfiinţarea organizaţiei de pionieri; 1950: 2 ani de la naţionalizarea principalelor mijloace de producţie; 1951: 20 de ani de la apariţia ziarului „Scînteia", planul cincinal; 1952: Constituţia construirii socialismului, 5 ani de la proclamarea R.P.R.; 1953: Noua stemă a R.P.R. (cu stea), Al IV-lea Festival mondial al tineretului — Bucureşti; 1954: Decada culturii; 1957: A 10-a aniversare a proclamării R.P.R.; 1958: 10 ani de la reforma învăţămîntului; 1961: 40 de ani de la înfiinţarea Partidului Comunist din Romînia, Medalii de aur romîneşti la olimpiadele de la Melbourne şi Roma; 1962: Încheierea colectivizării agriculturii, A XV-a aniversare a R.P.R.

Iată deci cum filatelia, aşa cum este înţeleasă şi practicată în ţara noastră — şi, în general, în ţările socialiste — oferă o adevărată cronică vie, ilustrată, a vieţii şi activităţii poporului nostru; o sugestivă enciclopedie colorată a tot ceea ce se întîmplă mai de seamă în ţara noastră.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

În ajutorul participanţilor la concursul „Aşa e ţara mea"

Una dintre creaţiile artistice cele mai de seamă ale poporului nostru este portul romînesc, vestit pînă departe, peste hotare. Compus din piese diferite, realizat în variate tehnici şi materiale, costumul popular formează un ansamblu armonios, potrivit vîrstei, anotimpului, ocupaţiei şi caracteristic regiunii. Dacă veţi cerceta portul popular în diferite regiuni ale ţării, îi veţi cunoaşte întreaga varietate — de la catrinţele transilvănene la vîlnicele olteneşti, la fota moldovenească şi muntenească, la opregul bănăţean. Veţi admira frumoasele cusături de pe mînecile cămăşilor, adevărate broderii de artă, veţi admira, desigur, frumuseţea maramelor de borangic, măiestria cu care sînt lucrate brîiele de lînă şi chimirele de piele. În zilele de lucru, portul popular e înlocuit, fireşte, cu îmbrăcăminte practică şi ieftină lucrată de fabrică. Dar prin aceasta portul popular nu se pierde. Opriţi-vă într-o zi de sărbătoare la un cămin cultural. Dansatorii, bărbaţi, femei, bătrîni şi copii, vor fi cu toţii îmbrăcaţi în costume populare. Pentru a recunoaşte în drumeţii şi excursii caracteristicile portului popular din diferite regiuni vă înfăţişăm planşele de pe această pagină.

OLGA HORSIA — muzeograf

1. Costum romînesc din regiunea Crişana (Bihor)

2. Costum romînesc de fată din regiunea Cluj (Ţara Moţilor)

3. Costum romînesc din regiunea Banat

4. Costume romîneşti din regiunea Maramureş (Ţara Oaşului)

5. Costume romîneşti din regiunea Braşov (Făgăraş)

6. Costume romîneşti din regiunea Hunedoara (Pădureni)

7. Costum de fată din regiunea Cluj

8. Costum romînesc din regiunea Oltenia

9. Costum romînesc din regiunea Oltenia

10. Costum romînesc din regiunea Argeş

11. Costum romînesc din regiunea Bucureşti

12. Costume romîneşti din regiunea Suceava

Lei 2,50

16

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 9 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

30

1964

Succes la învățătură

RĂSUNĂ VESEL CLOPOȚELUL

Versurile: PETRE GHELMEZ — Muzica: IOAN D. CHIRESCU

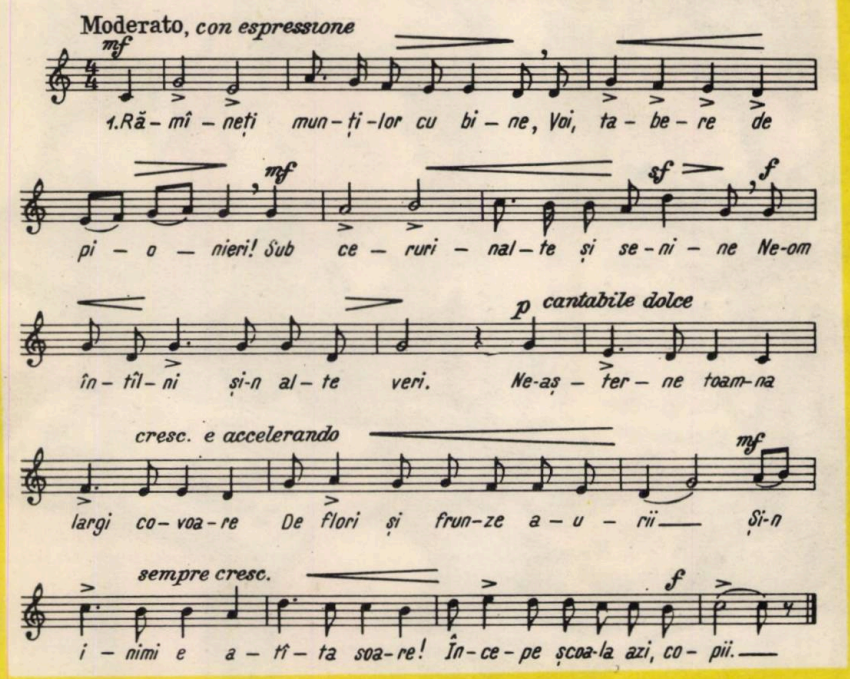

Rămîneți munților cu bine,
Voi, tabere de pionieri!
Sub ceruri 'nalte și senine
Ne-om întîlni și-n alte veri.

Ne-așterne toamna largi covoare
De flori și frunze aurii
Și-n inimi e atîta soare!
Începe școala azi, copii.

Răsună vesel clopoțelul!
Cu toții iar ne-am întîlnit.
Prietenoasă, cum i-e felul,
Ne spune clasa: bun venit!

Ne-așteaptă-atîtea cărți deschise!
Vom fi nedespărțiți de-acum;
Pe mări de aur și de vise,
Cutezători, pornim la drum.

Prieteni buni cu viitorul,
Pornim din nou în zbor semeț,
Partidul ne veghează zborul
Spre al științei pisc măreț!

ȘCOALA

de AL. ANDRIȚOIU

Frumos se-ntinde drumul, ca o coală,
sunat de săltărețiii tăi conduri,
spre o clădire tînără, spre școală,
spre poarta-i de stejar cu-nflorituri.

Ca o copertă la o carte, poarta
în fața ta îndată s-a deschis.
Și iată: băncile, catedra, harta,
și iată tibișirul pentru scris.

Începem lecția, din altă carte,
și ochii cercetează doritori.
Pe cerul patriei, vîslind departe,
s-aud cum trec șiraguri de cocori.

E-atîta liniște și-atîta pace,
și-atîta strălucire împrejur,
încît cerneala-albastră ți se face
pe coală, ca o zare de azur.

O zare este coala ta, pe cînd,
vezi? literele sînt cocori zburînd.

CRAVATA ROȘIE
REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACȚIE AL REVISTEI „CRAVATA ROȘIE"
Demostene Botez, Gh. Bazavan, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Dorel Dorian, Gica Iuteș, Labutin Laure Elena Măinescu, Lucia Olteanu (red.-șef), Săceanu Iancu, Sîrbu Alexandrina (red.-șef adj.)

...și în activitatea pionierească!

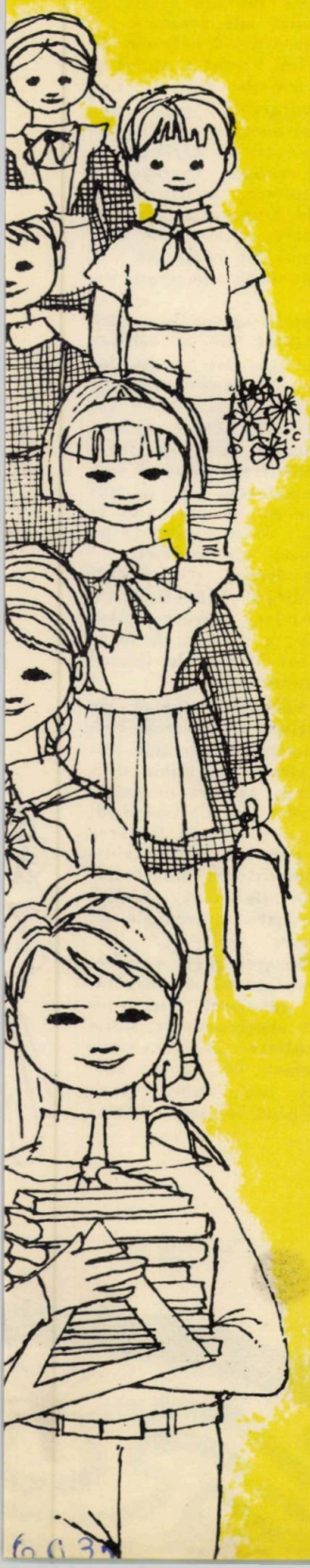

LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR

Am muiat pensula în albastru și am vopsit cerul..., am lustruit fiecare rază a soarelui..., am ales pentru dansul vîntului un vals mîngîietor... Am făcut toate acestea cu gîndul la tine, prietene, la sărbătoarea ta de azi. Și tot pentru tine aș fi scuturat copacii, ca să-ți aștern în cale plăcute covoare, și aș fi învățat păsările să-ți ciripească voioase urări.

E doar sărbătoarea ta astăzi!

Pășești în prima zi a unui nou an școlar!

Tu ești mare, pentru că știi multe și înțelegi multe. Privește în jurul tău și vezi cîte s-au pregătit pentru tine, pentru ca tu să poți păși fără grijă pragul începutului de an școlar.

Inima ți se umple de recunoștință și cauți cuvintele care s-o exprime, dar pînă și cele mai alese dintre ele îți par palide, prea mici, prea neîncăpătoare pentru cîte ai de spus.

Ai vrea să mulțumești meșterilor care ți-au înălțat noua școală sau au îmbrăcat-o în haine noi pe cea veche. Pentru că numai în vara aceasta ei v-au dăruit vouă tuturor școlarilor din întreaga țară peste 4 500 de săli de clase noi. În regiunea Craiova, la numărul claselor existente se adaugă încă 550, în regiunea Banat — 177, în Crișana — 266... Dar nici zidarii, nici electricienii, nici zugravii, nici unul dintre meșteri nu-i acum prin preajma ta. Și-au terminat lucrul și au plecat. N-au mai așteptat florile tale. N-au vreme. Acum construiesc, lucrează în altă parte. Lor nu le poți mulțumi decît într-un singur fel, făgăduind să păstrezi, să nu distrugi nimic din frumusețea dăruită de ei, ție!

Ai primit cărțile de școală.

Știi care e numărul manualelor pe care muncitorii vi le-au dăruit vouă, în toamna aceasta, școlarilor de la clasa întîi pînă la a șaptea? Aproape 18 milioane! Iată roadele ostenelii lor!

Ai vrea să mulțumești celor care le-au scris și le-au tipărit. Dar nu-i vezi nici pe ei. Nu sînt la sărbătoarea ta decît cu gîndul. Și totuși cît de aproape sînt de tine! Nici nu știi cît de limpede îți aud ei angajamentul de a învăța cu sete, de a pătrunde toate tainele cuprinse în paginile cărților. Și nici nu știi cît de fericiți sînt, auzindu-te. Încrezători în tine, în clipa asta primesc răsplata întregii lor osteneli. Nu te mai strădui să găsești și alte cuvinte prin care să le mulțumești; angajamentul tău le-a spus totul.

Caiete, creioane, rigle, hărți..., uniforme școlare. Pentru milioane ca tine. Pentru toți școlarii țării. Mii și mii de oameni s-au ostenit ca ele să fie gata la timp, mai bine și mai trainice, mai frumoase și mai atrăgătoare. Ai privirile limpezi ca seninul cerului, îți flutură la gît cravata roșie de pionier și cauți cu privirea pe toți acești harnici muncitori și ai vrea ca în locul buchetului pe care îl porți în mîini să îi o grădină întreagă de flori, pentru ca măcar cîte una să poți dărui fiecăruia... Dar nici ei nu sînt aici. Și chiar dacă ar fi, știi bine că oricare dintre ei ți-ar lua floarea drept simbol al hotărîrii tale de a face totul ca, slujindu-te de darurile lor, să..., dar mai e nevoie oare să-ți spun eu? Nu, dragul meu. Ești mare. Ești un școlar silitor. Ești pionier! Știi prea bine ce ai de făcut.

N-a vopsit nimeni cerul în albastru..., soarele strălucește fără ajutorul nimănui... Nimeni nu dirijează valsul vîntului... Dar pentru ca să simți din plin bucuria sărbătorii de azi, în vreme ce tu te odihneai și umpleai de cîntece și veselie palatele vacanței, taberele de pionieri și școlari de la munte sau de la mare, întreaga țară a lucrat pentru tine cu dragoste și grijă — cu acea nemărginită dragoste și grijă părintească pe care poporul nostru, condus de partid, v-o arată vouă, copiilor, în fiecare clipă.

Începi un nou an școlar, prietene. Drum bun! E tot ce au să-ți mai spună meșterii care s-au străduit să nu-ți lipsească nimic încă din ziua aceasta de început. Toți au încredere în tine. Florile din buchetul cu care ai venit azi la școală sînt un semn al recunoștinței tale, adus dragostei și grijii ce te înconjură. Știu că ele n-o să se ofilească niciodată. O vei dovedi prin toate faptele tale. Drum bun!

OCTAV PANCU-IAȘI

Valea Oltului

Am părăsit de multă vreme arterele largi ale Bucureștiului, cu blocurile lor zvelte, cu larma lor atît de caracteristică în fiecare zi a săptămînii. Acum șoseaua asfaltată pătrunde în defileu, de-a lungul Oltului, prin trecătoarea Turnu-Roșu. Cei trei pionieri, Sandu, Andrei și Dan, aflați printre excursioniști, discută cu însuflețire despre itinerar.

— Valea Oltului!... Din clipa asta intrăm în trecătoarea Turnu-Roșu, începe Dan să vorbească, sigur pe cunoștințele sale de geografie.

Într-adevăr, printre culmile munților, care parcă s-au dat de o parte în fața potopului de ape zbuciumate ale Oltului, trec unul lîngă altul drumul de apă, drumul de fier, șoseaua recent asfaltată și calea firelor telefonice; locul e strîmt, încît toate acestea abia încap la un loc. Vestita trecătoare e lesne de recunoscut.

Autocarul face un popas. Atîta doar cît să poți asculta marele concert al freamătului pădurilor, ciripitul poporului de păsări și saltul apelor peste stînci.

Măreție neîntrecută — măreție a peisajului romînesc!

DOUĂ ÎNTÎLNIRI ÎN DEFILEUL LOVIȘTEI

Coborît din izvoare ascunse sub stîncăriile munților, Lotrul — drum de plutași cîntat în baladele și doinele haiducești — își adună pîrîiașele ivite la gura văilor și sporește zbuciumul Oltului prin trecătoare.

Un copil cu o traistă pe umăr se apropie de autocarul nostru și ne întreabă:

— Mergeți la „IF"?

Desigur, este vorba de I.F. Brezoi, de Întreprinderea forestieră din Brezoi, așezată pe Lotru în sus.

Prescurtînd, localnicii, vrînd să te întrebe dacă mergi la Brezoi, îți spun: „Mergi la «IF»?" Dar nu este doar o prescurtare dictată de o economie de vorbire, ci de faptul că satul Brezoi a crescut, s-a dezvoltat, s-a înfrumusețat în anii noștri, după creșterea și dezvoltarea marii întreprinderi forestiere de pe malul Lotrului. Satul Brezoi (sau, mai scurt, „la «IF»") are astăzi cinci blocuri și cabane mari, o școală medie, un club muncitoresc, care și-a sărbătorit anul acesta zece ani de la inaugurare, cinematograf, circumscripție sanitară și altele, toate realizate în anii puterii populare.

Copilul — să tot aibă vreo 12 ani — știe că anul acesta „tovarășii de la «IF» au să împădurească 800 de hectare cu rășină", la care vor da și ei, pionierii de prin părțile locului, o mînă de ajutor. Are 12 ani și e familiarizat cu preocupările „tovarășilor de la «IF»" și cu termenii tehnici ai acestora.

— Nu mergeți la „IF"? Atunci sînteți plecați să vedeți țara, mai spune copilul obișnuit cu oamenii: copii, tineri și vîrstnici, porniți în zilele de odihnă să-și cunoască țara pe-ndelete.

Cei aflați în popas au avut cea de-a doua întîlnire cu un alt grup de excursioniști: țesătoare de la Uzinele „7 Noiembrie" din București.

Se poate face deci o fotografie pe care vom nota: „Popas la cele două întîlniri din defileul Loviștei".

PRINTRE CULMILE COZIEI

Unul dintre excursioniști, Sandu, îndrăgostit de literatură, n-a uitat să ia cu el o carte. Încă de dimineață, de pe cînd am întîlnit Oltul, în Țara Făgărașului, a pus cartea pe genunchi și urmărește filă cu filă de parcă ar avea un ghid turistic.

Dar nu e un ghid ci „Cartea Oltului", marele reportaj al călătoriei făcute de Geo Bogza de-a lungul Oltului, de la izvor la vărsarea în Dunăre, în vara anului 1939.

— Ne apropiem de mănăstirea Cozia și, totodată, de ieșirea din trecătoare! ne anunță Dan, geograful nostru.

La ieșirea din trecătoare, Sandu deschide filele și le citește celorlalți următorul fragment, un adevărat document al anului 1939, al anilor dinainte de eliberarea țării noastre.

„Cu cîteva sute de metri înainte de vestita mănăstire Cozia, Oltul trece prin dreptul a două case singuratice, unde două bătrîne își au întemeiate sărăcăcioasele și pustiile lor gospodării. Una din ele se afla într-o după-amiază în prag, cu ochii roșii și umflați.

— De ce ai ochii roșii, mătușă?

— De plîns, maică.

— De ce ai plîns, mătușă?

— De foame, maică.

— Bărbat n-ai, mătușă?,

— A murit, maică.

— De ce a murit, mătușă?

— De foame, maică.

O cheamă Maria lui Ion Fieruț și bărbată-su a murit «de foame».

Întîmplarea aceasta s-a petrecut de mult. Maria lui Ion Fieruț a murit și dînsa. Firește, tot de foame. Era doar în vara anului 1939".

Excursioniștii au ascultat emoționați zguduitorul fragment al sărăciei și mizeriei în care trăiau, înainte de anii puterii populare, locuitorii acestor comori de frumusețe ale naturii patriei noastre. Ei au acum fericirea să afle numai din cărți sau din cele povestite de alții asemenea lucruri.

Despre suferințele oamenilor muncii din țara noastră de pe vremea exploatării capitaliste lui Sandu, lui Andrei, lui Dan și tuturor copiilor din patria noastră le povestesc cei vîrstnici. Și mai află despre asemenea vremuri amare din paginile marilor noștri scriitori. Căsuțe singuratice și sărăcăcioase, cu oameni pierind de foame nu se mai văd și nici nu se vor mai vedea niciodată pe meleagurile înnoite ale patriei.

...Autocarul a trecut printre culmile Coziei, pe lîngă mănăstirea cu același nume. Andrei, căruia-i plac îndeosebi poeziile, a recitat cu însuflețire „Umbra lui Mircea la Cozia" de Grigore Alexandrescu.

Călimănești! Călăuza noastră ne informează: „Stațiune permanentă balneoclimaterică, altitudine 280 m. S-au descoperit urme ale uneia dintre cele mai vechi așezări omenești din țara noastră. La Călimănești, lîngă podul de peste Olt, la trecerea spre Jiblea, se pare că a fost ridicată de către domnitorul Matei Basarab moara de (fabricat) hîrtie.

Principalele izvoare minerale sînt: Căciulata, Păușa...

Înainte de eliberarea țării noastre, stațiunea era exploatată de capitaliști. În 1910, guvernul burghezo-moșieresc a dat stațiunea pe mîna societății capitaliste „Govora-Călimănești" pe termen de 50 de ani. Capitaliștii n-au mai apucat însă să-și ducă planul pînă la capăt. Astăzi

Oltul

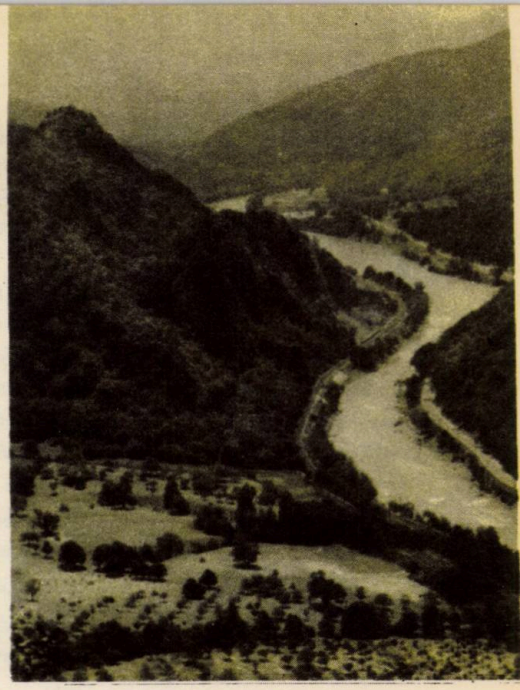

staţiunea Călimăneşti, ca toate celelalte staţiuni balneoclimaterice, se află în stăpînirea oamenilor muncii...

Dar despre prezent nu mai este nevoie să ne vorbească ghidul nostru. Despre ceea ce este astăzi în staţiune ne spune grupul vesel de oameni ai muncii aflaţi la odihnă care a ajuns lîngă autocarul nostru „obosit" de atîta drum.

Andrei, întotdeauna dornic de cunoştinţe noi, se apropie de ei. Iată, pe cîţiva i-a şi cunoscut. Printre aceştia se află şi doi mineri: Mihai Banu, care lucrează la Comăneşti, şi Constantin Rubeniţă, de la mina Bocşa. S-au întîlnit în staţiune cu oţelari şi ţesătoare, cu sute de alţi muncitori de prin mai toate regiunile ţării.

Au aici — glumesc ei — un program „foarte greu": vizite şi excursii, spectacole şi lectură, ape minerale şi asistenţă medicală, odihnă şi trei mese prea încărcate pe zi!

Sîntem în 1963, doar la cîţiva kilometri mai jos, pe Olt, de locul unde cu un sfert de veac în urmă Maria lui Ion Fieruţ, cu ochii roşii şi umflaţi, în pragul unei case singuratice, plîngea înfometată după bărbatul ei mort „de foame"!

POPAS LA RÎMNICU-VÎLCEA

La popasul din Rîmnicu-Vîlcea, excursioniştii află că toată industria fostului judeţ Rîmnicu-Vîlcea putea fi înscrisă altădată pe un singur bilet de tramvai: două gatere de cherestea, salinele de la Ocnele Mari, o tăbăcărie, un mic depou de locomotive, o carieră de piatră şi 6 cazane mici de marmeladă.

Atîta doar înainte de anii puterii populare!

Astăzi, industrializarea socialistă a ţării a aşezat pe hartă la Rîmnicu-Vîlcea şi în împrejurimi, de-a lungul Oltului, o puzderie de semne care arată obiective industriale mici şi mari.

Întreprinderi de exploatare forestieră şi fabrici moderne de cherestea, o puternică industrie locală, o fabrică de piele şi încălţăminte, Fabrica de produse alimentare de la Rîureni, minele de la Voineasa şi altele. Dar în raionul Rîmnicu-Vîlcea malurile Oltului s-au împodobit, mai ales, cu marea Uzină sodică de la Govora, cu Complexul de industrializare a lemnului din Rîmnicu-Vîlcea şi schelele petrolifere care coboară pînă în viile Drăgăşanilor, spre cele 30 000 000 fire de viţă de vie altoită ce se vor mai adăuga anul acesta vestitelor podgorii.

Din autocar se vede marele combinat de industrializare a lemnului.

— Va trebui să mai trecem pe aici, să mai facem o excursie, îşi dă părerea careva dintre excursionişti. Să cunoaştem şi noi acest combinat. Sandu, Andrei şi Dan însă nu se mulţumesc doar cu „va trebui să mai facem o excursie să vizităm combinatul". Ei vor încă de pe acum să afle cît mai multe.

Prilejul îl oferă un inginer care lucrează la această mare întreprindere. Iată-i, stau de vorbă în faţa unui cinematograf. Fiecare întrebare primeşte prompt răspunsul, după care urmează imediat o altă întrebare:

— Aşa ceva, spunea inginerul, zîmbind, n-am mai „păţit" de pe cînd eram student: sînt supus la un adevărat examen.

— Aşa sînt pionierii şi şcolarii, glumesc eu. Vor să ştie totul dintr-o dată!

— Şi nu e rău! spune inginerul, arătînd că e de partea lor. Apoi le arată că la combinatul de industrializare a lemnului se produce placaj încă din anul 1952. Rînd pe rînd, au intrat în funcţiune secţia de furnire estetice, o secţie automatizată de plăci aglomerate din aşchii de lemn şi altele. În ultimii patru ani s-au produs aici peste 12 000 000 mp de furnire estetice!

Celălalt mare obiectiv din raionul Rîmnicu-Vîlcea este Uzina sodică de la Govora.

Oltul, tras în conducte, pompat la zeci de atmosfere pînă la Ocniţa, pe dealurile de la Ocnele Mari, este injectat prin sonde în masivul subteran de sare ca să trimită apoi, la suprafaţă, soluţii concentrate. Prin saleducte, saramura este adusă la uzină. Din noua carieră de la Bistriţa-Pietriceni vin sute şi mii de tone de calcar. Uzina, ca o enormă retortă, le transformă în bicarbonat, sodă şi alte chimicale.

„Oltul e pus la lucru! Oltul miner! Oltul chimist!" — au exclamat reporterii în faţa acestei mari realizări a industriei chimice din ţara noastră. Şi n-au greşit.

Pe un panou de onoare situat în oraş se află mai multe fotografii. Sub una dintre ele excursioniştii citesc despre maistrul sondor Timoftei Primache, care a pornit cu sondele de prin schelele din jurul Tîrgoviştei, a trecut prin Şuţa Seacă, Gîrleni şi, în primăvară, a forat cu turbine sonda 426 la peste 2 000 de metri adîncime. Împreună cu echipa sa, el a realizat uneori peste 30 de metri foraţi pe oră în schela Ciorăşti, una dintre cele mai tinere schele petrolifere din ţara noastră, aflată undeva pe malurile Oltului.

★

Şi iată-ne din nou în Bucureşti. Sandu, Andrei, Dan şi ceilalţi excursionişti sînt niţel obosiţi de drum, dar fericiţi că au văzut atîtea şi atîtea lucruri frumoase, pe care nu le vor uita niciodată. Au străbătut locuri şi aşezări încîntătoare ale patriei noastre, au stat de vorbă cu oamenii care trăiesc şi muncesc în aceste locuri, sporindu-le de la un an la altul bogăţia şi frumuseţea. Au prins pe pelicula aparatului fotografic noul chip al patriei. Imagini ale anilor luminoşi ai socialismului, care le fac copilăria şi tinereţea fericite.

COSTIN ŞTEFĂNESCU

UN EROU NEȘTIUT AL CATEDREI

Trebuie să-mi înmoi peniţa în amărăciune şi regret. În ziua aceasta însorită de septembrie, acum cînd, după o vacanţă plină de bucurii, elevii şi profesorii păşesc pragul unui nou an şcolar, se adaugă o umbră de tristeţe care urcă, fără voie, din amintiri. Ar fi trebuit poate să intrăm în şcoală în această zi alături de încă un învăţător fruntaş sau poate pe tîmplele lui albe de pensionar să aşezăm cununa de flori proaspete a recunoştinţei. Dar el nu mai e printre noi! S-a stins înainte de a fi trăit bucuria unor asemenea zile însorite, înainte de a fi văzut cum în fiecare an, în această zi de septembrie, pe toţi copiii ţării îi aşteaptă şcolile cu porţile larg deschise, cu milioane de manuale şcolare gratuite.

Învăţătorul acesta nu mai e printre noi, dar, fiindcă oamenii îşi amintesc mereu de el, îi vom culege chipul din fapte şi amintiri.

Gheorghe Popovici a absolvit şcoala normală încă în primii ani după cel dintîi război mondial. I s-a repartizat o catedră într-o comună uitată, aproape de apa Siretului, la Horgeşti, în fostul judeţ Bacău. Sat sărac, aşezat pe moşia boierească, majoritatea oamenilor analfabeţi. Cu ce să începi mai întîi?... Exista, ce-i drept, o şcoală, dar tocmai la marginea comunei, lîngă şosea, făcută parcă anume să scoată ochii trecătorilor. Ca să ajungă pînă la ea, copiii din Horgeşti trebuiau să străbată cîte patru sau cinci kilometri. Ca să atragi copiii la şcoală, trebuia să aduci şcoala mai aproape de sat sau chiar în inima satului, străduindu-te să faci din ea o adevărată inimă a întregii comune. Este ceea ce a încercat să facă învăţătorul Gheorghe Popovici, întreprinzînd, pentru vremea aceea, o acţiune curajoasă şi plină de neprevăzute greutăţi.

A pornit deci să ridice acest nou locaş de învăţătură. Dar cu ce bani? Primăria nu avea fonduri „culturale" decît pentru chefurile primarilor, iar boierului din sat veniturile moşiei i se păreau prea mici ca să sacrifice din ele un ban. Oamenii satului abia îşi tîrau zilele de la o săptămînă la alta, împărţindu-şi viaţa între munca pe moşie şi bucata lor sărmană de pămînt. Şi totuşi ei l-au sprijinit. Din puţinul lor, rupt de la gură, s-au strîns cîţiva bani, adunaţi prin osteneala învăţătorului care a bătut din poartă în poartă. Construcţia a început. A început, dar a rămas începută, riscînd să se risipească chiar din primul an. Nu mai erau bani...

Să abandonezi un ideal? Nu, Gheorghe Popovici nu era dintre aceştia! Şi-a amanetat salariul şi a mai făcut şi un împrumut. Astfel s-au ridicat şi zidurile. Parte din viaţa învăţătorului era în ele. Să le lase acum să se surpe? A vîndut şi ultima lui moştenire, o umilă parcelă de pămînt, iar din fondurile obţinute i-a făcut şcolii acoperiş. Se poate spune că în această şcoală a intrat şi viaţa, şi salariul, şi toată truda lui de salahor şi de zidar. A ridicat-o ca şi meşterul Manole, zidindu-şi zilele şi nopţile în fiecare rînd de cărămizi, în fiecare bîrnă, în fiecare stîlp.

Dar şcoala, în concepţia acestui înaintat învăţător, trebuia să fie în acelaşi timp şi un important centru de cultură. La şcoală trebuiau să vină nu numai copiii, dar şi părinţii lor. Cu ce să-i atragi? Cum să le îndulceşti puţinele clipe de odihnă?... Prin eforturile neobosite, prin sacrificii materiale mari, depăşind cu mult modestele venituri ale unui dascăl de sat, învăţătorul Gheorghe Popovici a reuşit să cumpere şi să instaleze în comuna Horgeşti unul dintre primele motoare pentru proiecţia cinematografică din mediul rural. S-a transformat el însuşi în operator de cinematograf, prezentîndu-le sătenilor lui această nouă „minune a tehnicii", folosind, pentru întîia oară la sat, filmul ca mijloc educativ.

A organizat, de asemenea, tot la şcoala lui, un mic laborator de fizică şi de chimie. Dar neînţelegerea oficială, lipsa de sprijin, sacrificiile, munca neobosită de zi şi noapte s-au răzbunat. Îl hărţuiau creditorii, îl insultau duşmanii, îi puneau piedici în nobila lui muncă toţi cei care erau împotriva oricăror eforturi pentru ridicarea culturală a satului. Boala i-a ros trupul, iar amărăciunile, loviturile, neînţelegerea i-au încovoiat sufletul. Au venit zilele grele ale celui de-al doilea război mondial şi durerea învăţătorului în faţa noilor sacrificii impuse poporului printr-un război cotropitor l-a zdruncinat şi mai adînc. Nu s-a mai putut ridica din patul lui de suferinţă şi n-a mai avut puterea să deschidă catalogul unui nou an şcolar...

... După moartea lui, familia a fost scoasă din locuinţa directorială, construită tot prin eforturile lui. Zidindu-şi viaţa în pereţii şcolii, lui Gheorghe Popovici nu i-a mai rămas nimic, nici măcar un adăpost pentru familie. N-a primit decît un loc umil de mormînt, în cimitirul satului, lîngă celelalte gropi umile...

... Dar şcoala lui a rămas. A rămas vie şi recunoştinţa oamenilor, colectiviştii de astăzi, care muncesc cu hărnicie pentru ridicarea materială şi culturală a Horgeştilor.

În această zi de început de an şcolar, pionierii şi colectiviştii din Horgeşti vor pune încă o cunună de flori pe mormîntul dragului lor învăţător şi prieten.

Fiindcă Gheorghe Popovici trăieşte prin amintirea exemplului său, prin eroismul vieţii lui închinate catedrei şi propăşirii satului.

P. A.

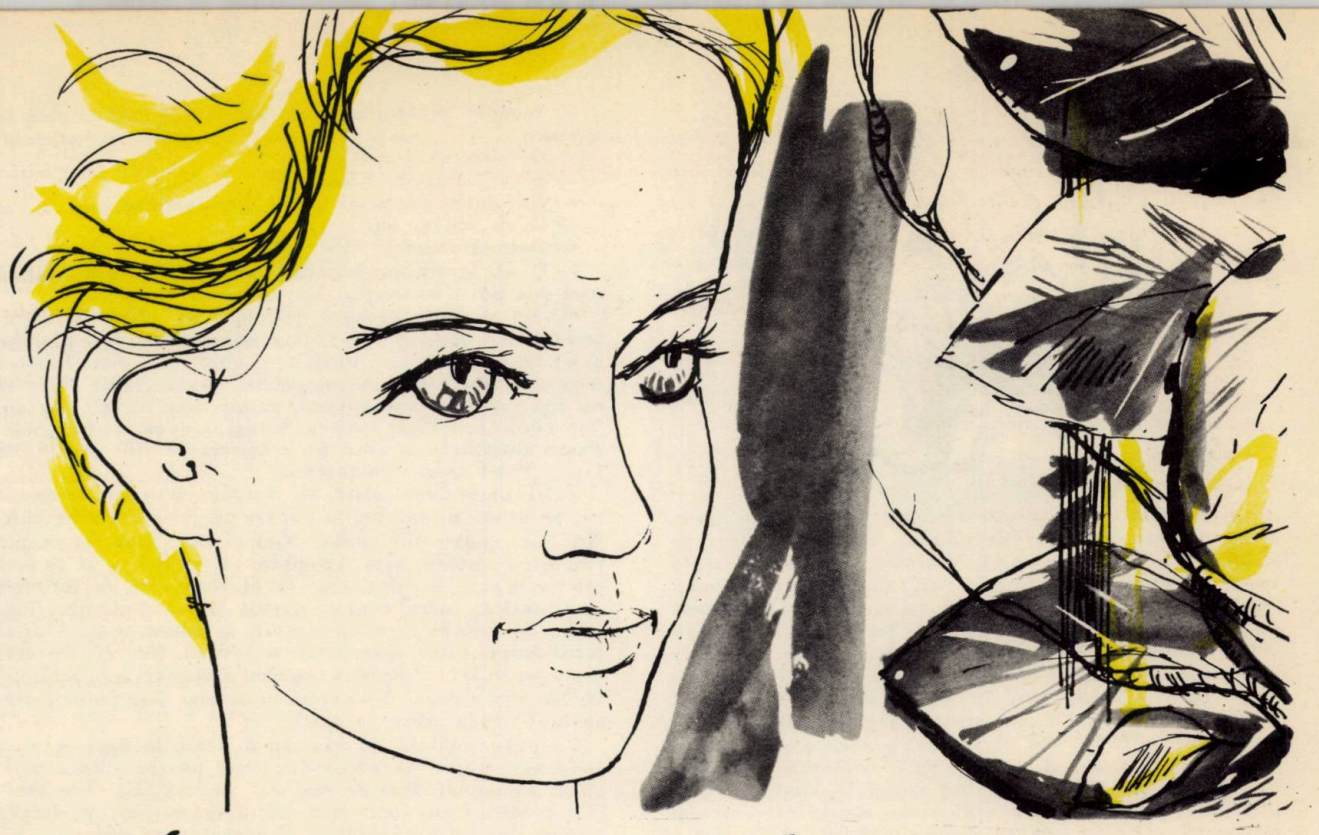

Făt frumos din castan

de EMILIA CĂLDĂRARU

Ilustrații: MIHU VULCĂNESCU

Sună. Năvălim în clasă, ne repezim să ocupăm locuri. Unii vor să stea cît mai în față, alții cît mai în spate. Unii vor lîngă fereastră, alții lîngă ușă. Unii nu vor nici lîngă fereastră, nici lîngă ușă. Băieții alungă fetele, fetele îi alungă pe băieți, iar Irina — aducîndu-și aminte, pesemne, că anul trecut a fost responsabila clasei — aleargă de la unii la alții, căutînd să-i împace și, dînd exemplu personal, se așază alături de Cornel.

E un zumzet de stupină. Pe bănci apar caiete, penare, fiecare se instalează cît mai temeinic, ca pentru un an întreg. Foșnesc pagini de carte și miroase a tipăritură nouă. Mai miroase-a vopsea (băncile sînt nou vopsite), a ceară de parchet (podeaua e proaspăt lustruită) și... a tot felul de flori (pe catedră e un morman de buchete). Nu numai clasa e alta; parcă și noi sîntem alții decît cei de dinaintea vacanței. Uite, toate fetele sînt parcă mai înalte, unele și-au tăiat cozile, iar Mălina și-a cumpărat o uniformă nouă, în care îi stă foarte bine. Băieții par mai voinici, așa bronzați cum sînt, iar unii și-au schimbat obiceiurile. Dorin nu-și mai roade unghiile, Istvan zice acum la orice vorbă un „fir-ar să fie", iar pe Florică băieții care au fost în tabără cu el îl strigă acum „Brînză" și povestesc tuturor, cu mare haz, cum în tabără, ori de cîte ori se servea brînză, Florică cerea supliment — de unde și porecla.

Poate toate astea ar fi trecut pe lîngă mine neobservate, ca în atîtea alte începuturi de an școlar, dacă nu s-ar fi întîmplat să... Așa însă, toate mi-au rămas întipărite în minte pînă în cele mai mici amănunțe. Și sînt sigur că niciodată nu le voi uita.

Pare-mi-se tocmai îmi ascuțeam creionul cînd, în mijlocul zumzetului, o fată a strigat:

— Uraa! Uitați-vă, castanul; castanul e acum lîngă fereastra noastră!

Imediat, alte cîteva fete s-au îngrămădit lîngă ea, apoi cîțiva băieți, apoi toată clasa.

Zumzetul a încetat. Stăm cu nasurile lipite de geamuri și privim legănarea molcomă a ramurilor din vîrf, dansul ciudat al frunzelor verzi, galbene, roșii, care cad... cad... cad...

E primul an cînd se nimerește să avem o clasă cu ferestrele spre curte, spre castan. Îl cunoaștem de șase ani, de cînd am pășit pentru prima oară pe poarta școlii, și de atunci în fiecare zi de școală ne-a întîmpinat: cu muguri cruzi, cu crengi umbroase, cu candelabrele florilor albe, cu ploaie de castane, cu jocul plutit al frunzelor tomnatice, cu glugile de nea, cu cercei de chiciură! Dar la fereastra clasei nu l-am avut niciodată. Acum iată-l, e al nostru castanul.

Stăm cu nasurile lipite de geam și privim legănarea molcomă a frunzelor verzi, galbene, roșii, care cad... cad... cad...

Tuturor le e drag bătrînul castan al școlii. Nimeni nu știe însă că, mai mult decît al oricui, castanul e al meu. Al meu, da, pentru că pe nimeni mai mult decît pe mine nu-l leagă de bătrînul arbore atîtea amintiri.

Începutul lor e într-o după-amiază din vara aceasta cu căldură înăbușitoare...

Pe străzi, rareori cîte un trecător. I-a gonit zăpușeala. Cîini lihniți de sete caută în zadar umbra gardurilor.

Sînt necăjit. Alţii, pe vremea asta, se scaldă în mare, sorb răcoarea crestelor de munte, iar eu... eu trec pe strada asta pustie, încinsă, prăfuită, cu matematica-n taşcă şi sînt fericit dacă găsesc în fundul parcului vreun colţişor mai umbrit, mai liniştit, ca să pot învăţa. (Acasă nu e chip. A venit în vizită, de la ţară, sora mamei, cu cei doi verişori. E un tămbălău!) Unde să găsesc un pic de umbră? Uf, corigenţa asta dacă n-ar fi!... Dar ce să-i faci, aşa se-ntîmplă cînd în timpul anului te joci mai mult decît trebuie!... În capătul străzii trec pe lîngă şcoală. Ce-ar fi să văd cum arată curtea şcolii, acum, în vacanţă? Deschid poarta şi... descopăr castanul. Singur, bătrîn, umbros, visînd parcă la zilele cînd în jurul lui se rostogoleau zburdălnicia, rîsul, întrebarea şi răspunsul, gîlceava, şoapta, cîntecul nostru, al copiilor... Acum e singur... Singur sînt şi eu... Şi e atîta umbră sub crengile lui, şi atîta linişte... N-am mai zăbovit. Am intrat în curte, m-am aşezat pe bancă la umbra castanului şi, bucuros de „descoperirea" mea, am început să învăţ. Am venit şi a doua zi, şi a treia, şi a patra... Învăţam mult, dar pricepeam puţin. Cînd, după vreo două săptămîni...

Ca de obicei, stam sub castan şi învăţam. Cu creionul în mînă, încercam să rezolv o problemă. Nu-mi reuşea. Deodată aud:

— Teorema lui Pitagora. Gîndeşte-te la teorema lui Pitagora, şi-ai să vezi că-ţi iese rezultatul...

Mă întorc surprins. Văd un tînăr înalt, brun, într-un costum albastru. De unde a apărut? Parcă a ieşit din castan. Ca... Făt-Frumos-din-tei! Îmi zîmbeşte.

— Ce faci, înveţi pentru corigenţă?

— Da.

— Ce clasă?

— A şasea.

— Şi de ce aici?

— E ... umbră... e linişte. Dar dumneavoastră... cum de...?

— Eu? Am avut puţină treabă la voi, la şcoală...

— ?!

— Şi de cînd înveţi?

— De două săptămîni.

— Merge, merge?

— Mm, aşa şi-aşa...

— Ia dă-ncoa' manualul. Pînă unde ai repetat?

— Pînă aici.

— În două săptămîni? Cam puţin. Cît mai ai pînă la examen?

— O lună şi jumătate...

— Şi vii aici în fiecare zi?

— Da, între patru şi şapte după-amiaza...

— O să vin şi eu.

— Dumneavoastră? De ce?

— O să facem matematică împreună. Nu-mi strică nici mie puţin exerciţiu. Da, da, o să vin şi eu.

Mi-era o ciudă grozavă pe omul în albastru. Ce-mi trebuie mie acest... Făt-Frumos-din-castan? Îmi găsisem şi eu un locşor tainic, liniştit, şi cînd colo, uite, liniştea mea e spulberată de un nepoftit. M-am gîndit chiar să nu mă mai duc sub castan, să-mi caut un alt castan. Nu ştiu ce m-a făcut însă ca, totuşi, a doua zi să mă duc. Poate curiozitatea. Încă nu reuşisem să aflu cine e, de fapt, Făt-Frumos-din-castan.

Făt-Frumos avea vrăjile lui. Nu ştiu cu ce m-a fermecat că, pe urmă, m-am dus în fiecare zi. Ne-am împrietenit. Nu i-am spus-o niciodată. Nici el mie. Dar, în ce mă priveşte, simţeam asta. Aşteptam cu nerăbdare să se facă ora patru şi să ne reîntîlnim. Cu el, pentru el, am îndrăgit matematica, lucru care, cu numai cîteva săptămîni înainte, mi s-ar fi părut imposibil, de neconceput. A aflat totul despre mine şi eu multe despre el. Numai cine este n-am putut afla. Întotdeauna cînd ajungeam aici schimba vorba. Sau rîdea: „N-ai spus tu că sînt Făt-Frumos-din-castan? Asta sînt şi gata!"

Cu puţin înainte de examen a venit în fugă şi mi-a spus că trebuie să plece din oraş pentru cîteva zile. „Vezi să nu mă faci de ruşine... Succes! La revedere!" Şi a plecat. I-am auzit încă multă vreme paşii pe strada pustie, dar tot mai încet, mai depărtat, şi inima mi s-a strîns: ne vom revedea oare? Pe unde o fi acum? Unde eşti, Făt-Frumos-din-castan? Aş vrea să afli că nu te-am făcut de ruşine. Ştii ce mi-a spus profesorul la examen? „Băiete, ies la pensie cu o mare mulţumire. Tu eşti ultimul elev pe care-l ascult, după 40 de ani de muncă. Întotdeauna m-am gîndit la această clipă. Şi am visat să pot pune acestui ultim elev al meu o notă mare. Ţie pot să-ţi pun o notă foarte mare. Îţi mulţumesc, băiete."

Mulţumirile astea ţie ţi se cuvin mai întîi, Făt-Frumos-din-castan. Dar unde eşti tu acum? Paşii tăi s-au pierdut undeva, în strada pustie, şi nu i-am mai auzit de atunci. A rămas numai castanul. Uite, pe banca unde şedeam amîndoi, în curtea pe atunci tăcută, se aşază acum, rînduri-rînduri, frunze verzi, galbene, roşii, acoperind amintirile verii. Şi peste ele aleargă zeci şi zeci de picioare zburdalnice, fără să ştie că pe aici a păşit astă-vară Făt-Frumos-din-castan. Castanule, nici tu nu ştii unde e Făt-Frumosul tău?...

Cineva mă înghiontea. Mă întorc supărat spre cel ce m-a smuls din lumea amintirilor mele şi constat cu uimire că de mult rămăsesem singur lîngă fereastră. Toţi aleargă în bănci şoptind.

— Vine, vine!

Abia apuc să ajung la locul meu, cînd uşa se deschide şi...

— Bună ziua, copii! Sînt noul vostru profesor de matematică. Şi noul vostru diriginte.

— Bună ziua.

Mă dezmeticesc greu; întîrzii cu răspunsul şi „n' ziua" al meu sună caraghios, în urma celorlalţi.

...A zîmbit sau mi s-a părut mie?

CALENDAR PIONIERESC

octombrie

Luna octombrie oferă pionierilor și școlarilor posibilitatea organizării unor activități foarte interesante.

Să ne oprim mai întîi asupra zilei de:

25 OCTOMBRIE, ZIUA FORȚELOR ARMATE ALE R.P.R.

În urmă cu 19 ani, la 23 August 1944, la chemarea Partidului Comunist Romîn, armata noastră s-a încadrat în uriașul front antihitlerist pentru eliberarea Romîniei și a celorlalte țări de sub jugul fascist.

25 octombrie amintește de eroismul legendar al ostașilor romîni, care, în crîncenele bătălii de la Carei și Satu-Mare, au înfrînt armatele hitleriste, izgonindu-le de pe pămîntul țării noastre.

Pentru a cinsti jertfa ostașilor romîni și armata noastră populară, scut de nădejde al patriei noastre socialiste, pionierii, alături de toți oamenii muncii, sărbătoresc ziua de 25 octombrie, dedicîndu-i cele mai frumoase acțiuni.

Astfel activele se vor îngriji să organizeze serbări cu un program alcătuit din piese de teatru, cîntece, recitări pe teme patriotice și ostășești al căror text îl veți găsi atît în revista noastră, cît și în publicația „Viața militară". Puteți invita în mijlocul vostru foști luptători de pe frontul antihitlerist, sau trimite delegații ale pionierilor care să felicite și să ofere flori unităților militare din apropierea școlii. Continuați să îngrijiți monumentele ridicate în cinstea eroilor patriei. De asemenea vizitați în colectiv, însoțiți de tovarășul profesor de istorie, Muzeul central militar din București sau alte muzee militare din țară.

La școală aveți prilejul să alcătuiți o bogată și instructivă vitrină literară. În cadrul ei expuneți opere ale scriitorilor noștri care au slăvit, în pagini de nestinsă frumusețe, eroismul poporului și al ostașilor romîni, dobîndit pe cîmpurile de luptă împotriva cotropitorilor. Dintre acestea vă indicăm cîteva: „Scrisoarea a III-a" de Mihail Eminescu; „Vremuri de bejenie" și „Nicoară Potcoavă" de Mihail Sadoveanu; „Dumbrava Roșie", „Sergentul" și „Peneș Curcanul" de Vasile Alecsandri; „Bălcescu" de Eugen Jebeleanu; culegerea de povestiri „Zile de front"

Și acum, sugestii pentru alte acțiuni din cursul acestei luni.

În noul an școlar, colectivele de conducere ale detașamentelor de pionieri trebuie să-și îndrepte atenția, în primul rînd, asupra învățăturii. Lupta împotriva mediocrității ar fi bine să constituie o preocupare permanentă a detașamentului încă de la începutul anului școlar. Articolele ce apar la rubrica: „Să stăm de vorbă fără catalog" vă pot fi de folos în acest scop.

De asemenea, activele de pionieri să se preocupe pe mai departe pentru desfășurarea activităților patriotice cum ar fi: strîngerea fierului vechi, înfrumusețarea orașului, a străzii și a casei în care locuiți.

La sate, pionierii pot da ajutor gospodăriei colective la culesul fructelor. La sădirea pomilor, inițiați întreceri între detașamente și scrieți redacției „Cravata roșie" despre rezultatul acestor întreceri.

O preocupare deosebită acordați pregătirii și desfășurării adunărilor de alegeri pionierești.

Cu acest prilej, pionierii analizează realizările pe care le-au obținut de la ultimele alegeri și pînă în prezent. Totodată ei fac numeroase propuneri în vederea alcătuirii viitorului program de activități. Recomandăm să organizați în detașament citirea Regulamentului Organizației de pionieri și, discutînd despre rezultatele activității lor, pionierii să vadă felul cum au fost traduse în fapt Chemarea și Angajamentul solemn al pionierilor. Pînă la adunările de alegeri pionierești trebuie să vă gîndiți pe cine este bine să alegeți în colectivele de conducere. Firește că îi veți alege pe acei pionieri care învață bine, care au inițiativă și știu să-și însuflețească tovarășii în activități patriotice, culturale, sportive.

În perioada pregătirii adunărilor de alegeri, colectivele de conducere de detașament și unitate alcătuiesc proiectul de propuneri pentru programul de activități. El va fi completat cu noi propuneri venite de la pionieri, apoi se va definitiva în adunarea de alegeri. Este bine ca la aceste adunări să-i invitați pe tovarășii profesori, diriginți ai claselor respective, iar la adunarea de unitate pe tovarășul director al școlii, pe secretarul organizației U.T.M., care îndrumă unitatea, pe activiștii U.T.M., precum și alți oaspeți.

Alte indicații în legătură cu desfășurarea alegerilor pionierești găsiți în „Scînteia pionierului" din acea perioadă.

Într-un număr special al gazetei de perete, închinat acestui eveniment, publicați articole despre fruntașii la învățătură și activitate pionierească, despre cele mai frumoase activități pionierești din anul care s-a scurs.

La camera pionierilor se poate organiza o frumoasă expoziție care să ilustreze activitatea pionierilor în această perioadă. Aci vor fi expuse jurnalele detașamentelor și ale unităților, precum și albume cu fotografii ale fotoamatorilor făcute în timpul excursiilor și drumețiilor pionierești, culegeri de folclor nou adunate cu același prilej, desene înfățișînd realizările din țara noastră, obiecte lucrate de micii tehnicieni.

În partea a doua a adunării de unitate dedicate alegerilor, alcătuiți un program artistic. Poezii, cîntece despre patrie, partid și pionierești pot fi găsite în toate numerele revistei „Cravata roșie". Vă recomandăm scenetele: „Carnavalul notelor" din nr. 4/1963, „Pedagogii", precum și sceneta apărută la rubrica „Sub drapelul unității" din numărul acesta.

Instructorul de pionieri,
VICTOR

octombrie

Să stăm de vorbă fără catalog

Perfect, dar nu chiar ca în vacanță, ci ca într-o recreație mai degrabă. Ca într-o recreație unde un prieten mai vîrstnic, profesorul, vă invită o dată pe lună la o scurtă discuție. El vă va arăta simplitatea unor drumuri pe care le credeți întortocheate. Și de fapt vă va destăinui cîteva secrete pentru ca voi să învățați mai bine.

La început cîte ceva despre... aritmetica învățăturii

Că ziua școlară se împarte în două părți este un lucru bine știut: pe de o parte orele de învățătură, iar pe de altă parte orele de joacă sau alte activități. Cei care nu fac această împărțire greșesc. Că sînt copii care învață fără să răsufle toată ziulica n-o tăgăduiesc, așa cum nu tăgăduiesc că sînt și dintre aceia care bat mingea din zori și pînă seara. Deocamdată aș vrea să vă vorbesc despre cei care fac împărțirea orelor de joacă și de învățătură și totuși le încurcă, le amestecă, iar rezultatul împărțirii — „cîtul", cum se spune — e mai totdeauna egal cu zero. Amicul meu Spirache e dintre aceștia...

Să fim înțeleși de la început: nu mă refer la orele lui de joacă. Acestea sînt bine distincte și nimeni în lume, văzîndu-l cum bate mingea, n-ar putea presupune că face exerciții de sintaxă. Nici că face geometrie cînd joacă șotron, ori că, din pasiune pentru științele naturii, face ca mierla prin copaci. Așa înțelege el joaca și despre aceasta, cu voia dumneavoastră, vom mai vorbi. Deocamdată însă, trecînd la celălalt termen al operației, îngăduiți-mi să văd cum înțelege el învățătura. Pentru că Spirache învață... Sau cel puțin e absolut convins că face acest lucru. O spune și în fața tovarășului profesor, după ce la o cascadă de întrebări a încleștat cu înfricoșare buzele:

— Nu știu, e drept..., dar eu am învățat!

Să nu vă închipuiți o clipă că Spirache minte... Nu. El e convins că a învățat. Mirării profesorului și a clasei întregi îi dă răspuns aerul său jignit, buza răsfrîntă, dezolarea ce i se citește în ochi și îi curge la vale pe cutele obrazului o dată cu primele lacrimi. Stau toate mărturie că omul a învățat... Nu voi comite nedreptatea de a nu-l crede. Ba, dimpotrivă, sînt gata să-i tălmăcesc uimirea:

— Am învățat, tovarășe profesor. Am citit de patru ori în două ore și din carte și din maculator...

Numai că Spirache a învățat în felul lui. Cum? Jucîndu-se... Dar nu în curte, nu în parc, ci la măsuța lui de scris și citit! Cu cartea și maculatorul în față. Cu ochii pe lecție. Și atunci? Vedeți, aici e buba... Fiindcă Spirache — și numai el — socoate că dacă ține cartea în mînă treaba e gata făcută. Își plimbă ochii peste rînduri, conștiincios, dar în același timp își poartă gîndurile roi, învălmășite, lenește... A ajuns la capăt și acum parcurge lecția de la început... Dar atenția i se împrăștie precum un stol de porumbei. Ațipește... Din cînd în cînd Spirache își ridică ochii spre ceas:

— Mai am de stat cu cartea în mînă o jumătate de oră..., un sfert..., hai să mai străbat și paragraful ăsta...

Și într-adevăr îl străbate. Îl străbate într-o dulce somnolență... Iar gîndurile lui adevărate se înlănțuie și se destramă ca aburul purtat de vînt... Se amestecă acolo mierlele cu... Iulius Cezar, precum mingea cu dealurile subcarpatice sau cu cine știe ce triunghi isoscel...

Spirache crede că e de ajuns să stea cu cartea în mînă o oră, două, pentru ca să știe sau mai bine zis pentru ca să aibă... „conștiința datoriei împlinite". Și ce dacă stai cu cartea în mînă exact 120 de minute? Crezi oare că — hocus-pocus! — paragrafele se vaporizează și poți să faci o... inhalație de cunoștințe? Să fim serioși, Spirache. Tu nu ești doar școlar de ieri, de alaltăieri. Ceea ce faci tu este o treabă de formă, de ochii lumii și (ceea ce e și mai rău) de ochii tăi. Părinții te văd cu cartea în mînă și sînt liniștiți... Te liniștești și tu: n-ai stat oare cu cartea în mînă, 120 de minute? (Poftim, acum minutarul a ajuns deasupra și bate gongul pentru joacă. Uf...)

— Ia să mă mai dezmorțesc nițel... la joacă.

Dar tu de fapt te-ai jucat și pînă acum! Deși ai stat în fața mesei, cu tîmplele în pumni... În mintea ta, Spirache, n-a pătruns însă nimic.

— Adevărat! Dar de ce oare?

Pentru că n-ai muncit. Pentru că din șederea ta la măsuța de lucru a lipsit încordarea, dorința de a pătrunde totul, de a înțelege, de a lămuri, de a reține. A lipsit munca, străduința intensă a minții, dorința de a-ți dovedi că, dacă vrei, poți totdeauna mai mult. Tu te ridici de la măsuță doar cu amorțeala și cu pofta grozavă de joacă. Iar mintea ta, plimbîndu-se peste pagini două ore, a reținut din toată treaba asta doar atît:

— Eu am citit de 4 ori...

Și, considerîndu-te prigonit, întrebi a doua zi:

— Trebuie să citesc de mai multe ori? Nu e destul de patru ori?

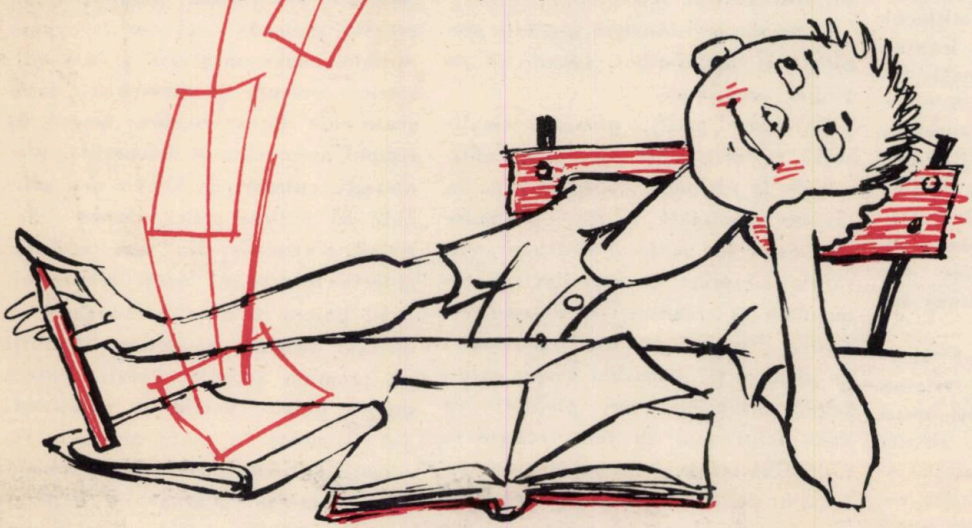

Răspunsul e acesta: cititul tău de patru ori nu a fost decît o joacă. Lasă acum gluma și apucă-te de învățat cu adevărat. Citește o dată toată lecția cu multă atenție. Apoi reia citirea, de data asta pe capitole sau paragrafe, în așa fel ca să reții ceea ce este mai însemnat. După lectura fiecărui capitol te oprești și-ți notezi ideea lui principală. Astfel, la sfîrșit ai în fața ta schema lecției pe care încearcă apoi s-o spui cu vorbele tale. Cu schema în față revezi notițele luate după explicațiile profesorului, întregește cu ele schema făcută de tine. Numai după ce ai învățat lecția din manual scrie-ți temele! Tema la gramatică sau exercițiile la matematică le vei rezolva mai ușor după ce ai învățat cu seriozitate lecțiile respective.

Iată și alte reguli pe care ar fi bine să le urmezi Nu trebuie să începi temele acasă cu ce este mai greu. Se pornește totdeauna de la lecțiile simple, se continuă

cu cele complicate, iar la sfîrşit cele foarte uşoare. În felul acesta se memorează mult mai bine. Aşa, de pildă, vei începe cu o lectură la limba romînă, cu geografia sau chiar cu istoria. Continuă apoi cu lecţiile de romînă, matematică sau fizică. La sfîrşit desenează-ţi harta, revezi un solfegiu la muzică, lucrează un desen.

Dimineaţa, cu mintea limpede, poţi repeta pe scurt unele lecţii care crezi că nu le stăpîneşti îndeajuns.

Dacă vei proceda aşa, dragă Spirache, nu vei mai avea motiv să te plîngi.

Prin ocheanul lui SFÎRLEAZĂ

Şi încă ceva despre... notiţe şi despre note

Am ascultat deunăzi plîngerea unui caiet de notiţe către alt caiet de notiţe. Firește, cu totul întîmplător. Să vedeţi cum s-a întîmplat. Se înserase; în şcoală începuse curăţenia. Cele două caiete de notiţe se aflau sub bancă, printre cocoloaşe de hîrtie, firimituri de pîine şi bucăţi de cretă. Aşteptau pesemne ca femeia de serviciu să isprăvească de măturat, pentru ca să le ducă la cancelarie. Între timp, obidit, dar fără patimă, caietul de notiţe ce părea mai vîrstnic se destăinuia viitorului coleg de... făraş.

— Nu ştiu ce-i fi simţit dumneata, colega, dar eu încă din copilărie, încă de cînd am ieşit pe porţile fabricii de hîrtie, păstram în străfundul copertelor mele un „of“ tainic, că n-am şi eu ca alte caiete foi albe, fine, lucioase... În plus, mi se dăduse şi un nume ce nu-mi convenea de loc: mi se zicea „maculator“...

— Cine o să se oprească şi la mine? mă întrebam jeluindu-mă de ponosul ce dăduse peste capul meu. Curînd mi-am dat seama însă că mă înşelasem. Căci nu era elev care să intre în librăria în care poposisem eu şi celelalte surate ale mele fără să ceară şi cîteva... maculatoare. N-o să-ţi vină să crezi, poate, dar eu însumi am plecat din librărie într-un halat de vinilin... la subsuoara unui elev dintre aceştia. Am fost apoi aşezat într-un ghiozdan nou-nouţ şi, văzîndu-mă alături de un compas nichelat şi de un caiet parcă de spumă, îmi ziceam: mi-am făcut degeaba griji. Iată, sînt cinstit şi preţuit ca toate celelalte rechizite. Mai mult. Observam că tocmai eu, maculatorul, sînt folosit mai des ca toate celelalte. Şi la şcoală, şi acasă. Nu-ţi mai spun cîtă mîndrie m-a cuprins cînd am băgat de seamă că eram primul care ascultam fiecare lecţie, iar acasă aveam cinstea ca dintre toate caietele să fiu primul deschis. Eram scris şi citit cu grijă şi stăteam nedespărţit de manualul meu. Căci am uitat să spun, mă specializasem în istorie. Filele mele se umpleau una după alta, dar nu vedeai o pată sau o ştersătură măcar pe filele mele. Ce mai, eram un caiet de notiţe fericit! Dar nu numai acestea erau motivele fericirii mele. Stăteam adesea în ghiozdan chiar lîngă carnetul de note şi inima îmi tresărea de bucurie de multe ori, cînd prietenul meu, elevul care mă scosese din rafturile librăriei, lua doar note mari. Era de ajuns să văd că sînt citit cu atenţie şi recitit — şi înainte şi după ce învăţa din manual — ca să fiu sigur că a doua zi el va primi un „zece“. Da, viitorul îmi apărea destul de trandafiriu. Începusem pe mîini bune...

Aici caietul de notiţe a oftat adînc. Apoi a continuat înlăcrimat:

— Dar iată că... într-o zi prietenul de care-ţi vorbesc m-a împrumutat unui coleg de-al lui să copieze nu mai ştiu ce lecţie la care lipsise. Nefericită zi! Din clipa aceea tot ce ştiam eu despre fericire se schimbă dintr-o dată.

Încă din primul moment, am nimerit între o bucată de salam şi un boţ de marmeladă. O zi întreagă am stat apoi sub pat, în tovărăşia neplăcută a doi pisoi foarte jucăuşi. Prietenul meu nu m-a mai primit, în halul în care am ajuns, aşa încît fără să vreau am rămas pe mîini străine. Am început să merg din nou la lecţii, dar devenisem surd. După cum ştii, noi auzim prea bine lecţia, dar numai în atingere cu un creion. Acum însă nimeni nu mă mai atingea. Făceam cunoştinţă cu creionul doar atunci cînd venea să mă mîzgălească. Fiind surd la lecţii, am devenit curînd, se înţelege, şi mut. Nu mai puteam să-i spun nici eu nimic noului meu... prieten. Din cînd în cînd aş fi vrut să-i spun ceva. Vorbeam însă o limbă cu desăvîrşire neînţeleasă, deoarece băiatul avea meteahna prescurtărilor. O lecţie despre, să zicem, „Organizarea socială în comuna primitivă“, eu o aveam pe paginile mele notată cam aşa: „Org. soc. com. pr... h-dă, gtă, tr. ptră ciop. n-ciop...“ E limpede, păsărească asta nu folosea nimănui!

Apoi, de unde mă învăţasem să fiu folosit numai la istorie, m-am pomenit deodată sufocat sub un morman de tot felul de alte materii. Cîteva rînduri — istorie, apoi, fără întrerupere, gramatică, botanică, geometrie... Şi dacă noul meu prieten ar fi fost ascultat după o pagină de notiţe, să zicem despre „Egiptul antic“, ar fi răspuns cam aşa: „Eg. ant. era aşezat pe valea... declinării la caz sing. şi... este format din răd. tulp. şi cotiledon. Vechii loc. ai Eg. sînt egali cu... $\frac{B. I}{2}$ ... Repriză continuăm recreaţie... l-am văzut pe B. cu R.“

Da, căci în afară de harababura notiţelor, găseai aruncate, în paginile mele, vînturate, risipite, o pleavă de scrisorele şi caricaturi...

E limpede, nu-l mai puteam ajuta... Cît despre note, ce fel de note crezi că lua el în acest timp?

Celălalt caiet tăcea. De ce oare? M-am dumirit curînd: nu avea decît copertele; încolo nimic. Nici o foaie! Probabil că nici nu auzise cele spuse de colegul său. Fusesem, după toate aparenţele, singurul martor al destăinuirilor primului maculator.

De aceea m-am şi grăbit să vă împărtăşesc cele de mai sus. Învăţămintele care se desprind din această întîmplare se pot rezuma astfel: luaţi la fiecare lecţie notiţe pe maculatoarele voastre, nu abuzaţi de prescurtări, citiţi acasă tot ce aţi notat şi comparaţi cu manualul, rezervaţi un caiet pentru fiecare obiect, nu scrieţi pe caiet tot felul de nimicuri.

Ştiu, toate astea vă sînt cunoscute. Le cunosc, desigur, şi cei ce nu procedează aşa.

Pentru aceştia, de altfel, am şi relatat plîngerea acelui caiet de notiţe...

p. conf Mircea Sîntimbreanu

Limba noastră

De curînd, poştaşul ne-a adus la redacţie următoarea scrisoare de la un elev.

Dragă redacţie,

Alaltăieri, colegul meu de bancă, Chirigiu Pavel, m-a făcut "scaiete". Cînd i-am spus să vorbească frumos, s-a răstit la mine şi mi-a zis şi alte vorbe urîte, după cum urmează: (urmează însă nişte ştersături, probabil că autorul acestei scrisori a renunţat să mai transcrie acele vorbe injurioase).

Ce ziceţi de asta? Eu vă scriu nu pentru că m-aş fi supărat pe el pentru atîta lucru dar, la noi în şcoală, mai sînt alţii care se grozăvesc cu un asemenea vocabular... şmechereşc. Asta chiar mă pune în încurcătură. Fratele meu, Andrei, care e tehnician, la "Adesgo", la fabrica de ciorapi, spune că şi limba arată comportarea unui şcolar. Pavel, însă, colegul meu de bancă, şi încă vreo cîţiva ca el se vede că sînt de altă părere. Dumneavoastră ce ziceţi?

Cu salutări pionereşti,
Rădulescu Aureliu, elev - Loco

DRAGĂ AURELIU,

Nouă, personal, nu ne place o asemenea comportare ca aceea pe care o au unii dintre colegii tăi, şi credem că nu numai nouă. Fapte ca acelea descrise de tine nu numai că nu ţin de codul nostru moral, dar n-au în general nici o legătură cu comportarea oricărui om civilizat.

„Cuvintele sînt ca banii!" — spunea unul dintre cei mai vechi scriitori ai noştri, referindu-se la marea lor putere de circulaţie, ca mijloc ce înlesneşte legătura între oameni. Monetăria care bate aceste valori, care sînt cuvintele, este poporul. El are în grija lui tot tezaurul de monede pe care l-a creat: el le pune în circulaţie pe cele noi, după ce a imprimat pe ele marca noastră românească; el este acela care le retrage din uz pe cele vechi, atunci cînd sînt şterse, cînd sînt ruginite, cînd nu mai folosesc la nimic. Dar şi cuvintele vechi au o valoare, ca şi monedele vechi. Cuvintele vechi sînt culese cu grijă de oamenii de ştiinţă, de filologi, sînt studiate şi puse la păstrare în dicţionare, de unde le pot scoate şi cerceta alte rînduri de oameni care vin după noi. Cuvintele vechi sînt adesea folosite de scriitori pentru a zugrăvi, cu ajutorul lor, evenimentele din istorie.

De ce îţi spun, în fond, toate acestea? Pentru a înţelege că limba pe care o vorbim nu e numai a mea sau a ta, precum fularul sau cămaşa, ci e o zestre de aur a întregului popor. Tu îţi închipui cîte sute şi sute de veacuri s-au scurs pînă cînd oamenii au alăturat cele mai frumoase şi mai potrivite sunete ca să numească astrul strălucitor al zilei — *soare*, aşa cum sună acest cuvînt în limba noastră românească? Te-ai întrebat vreodată? Ia rosteşte-l din nou! Ţi se luminează toată faţa. Sunetele se deschid ca nişte raze, înfloresc strălucitor ca un boboc de diamant atins de o baghetă magică!... Dar cîte cuvinte ar trebui să risipim pentru a tălmăci toată bogăţia de frumuseţe cuprinsă în numai aceste cinci sunete care fac vraja acestui cuvînt: S-O-A-R-E! Îţi dai seama ce muncă, ce artă, ce poezie e aici?! Gîndeşte-te cîte valuri de generaţii, cîte sute şi sute de rînduri de oameni au stat în faţa aceleiaşi cumpene a limbii, potrivind ca sunetele să aibă exact greutatea, culoarea, măsura şi croiala obiectelor sau faptelor cu care stau în balanţă!... Noi, cei de azi, cei care moştenim cuvintele, nu mai trebuie nici să le pipăim, nici să le mirosim, nici să le cîntărim. Nu mai simţim nevoia să le confruntăm cu obiectele pe care le reprezintă. Spunem *munte* şi înţelegem toţi că e vorba de un deal mare, de piatră, acoperit cu brazi sau golaş. Dar parcă nu numai atît. *Munte!* De ce vuieşte cuvîntul ăsta atît de adînc, avînd în el şi niţel tunet, şi niţel întuneric răcoros, şi uruire de ape care cad în prăpăstii, şi rostogolire înspăimîntătoare de stînci. Dar şi măreţie!

Munte! Simţi că se întunecă, te înfioară înserarea cu răcoarea ei, iar umbrele urcă mult, mărindu-se, sporind tăcerea, adunîndu-se într-o singură umbră şi într-o singură taină, clădind pe zare silueta uriaşului neguros, gînditor şi blînd. Fiindcă noi n-avem munţi care să înspăimînte, cu piscul dincolo de nori, ca Everestul, sau cu ziduri ameţitoare de piatră goală, ca giganţii din Himalaia, strămoşii noştri au potrivit sunete pentru înălţimea, frumuseţea şi farmecul munţilor de la noi. Dar ce munţi şi ce cuvînt! Aţi putea schimba munţii noştri pentru alte privelişti, i-aţi putea înlocui în inima voastră cu alte înălţimi de piatră şi brad? Aţi putea înlocui numele lor cu alt nume?

Dar să ne întoarcem la truda strămoşilor care au ţesut în gherghefuI limbii şi *soarele*, cu dogoarea şi aurul lui, şi *munţii*, cu măreaţa lor răcoare umbroasă, şi *stelele* clipind în limbă cu scîntei şi smalţuri de bijuterie, şi *floarea*, sinuoasă, molatică, din mătase în fel de fel de culori, şi tot universul. Tot universul a fost drămuit în cîntecul limbii poporului nostru. Stea cu stea, apă şi văzduh, piatră, lumină, fiinţă, pînă la tine, copile, care te-ai numit, în limba noastră, OM!... Tu n-ai primit, ca moştenire, atunci cînd te-ai născut, numai o ţară, atît de frumoasă şi atît de mîndră de frumuseţea şi bogăţiile ei cum numai ţara noastră poate fi. Tu ai primit ca moştenire, de la strămoşi şi de la părinţi, şi o limbă: limba noastră românească. Ea e scumpă inimii noastre şi e unică pentru frumuseţea ei. Date fiind marele ei preţ, marea ei valoare, marea ei greutate de a o cunoaşte şi stăpîni, vorbele, cuvintele ei ţi s-au dat, treptat, să le înveţi, să le cunoşti, să le stăpîneşti, să le iubeşti, să fii mîndru de ele. Ţi s-a dat întîi cuvîntul *MAMA*, pe care aproape că l-ai ghicit singur. Au venit apoi cuvinte mai mari, mai mari ca valoare, mai grele, mai pline de răspundere. Noi primim, treptat, printre alte şi alte învăţături, zestrea cuvintelor, ban cu ban, deprinzîndu-ne s-o folosim, să-i fim stăpîni, să trăim după legile înalte ale moralei noastre, care este morala omului socialist.

Am ajuns, dragă Aureliu, tocmai acolo unde ne invita să poposim scrisoarea ta, şi anume la problema dacă limba oglindeşte sau nu comportarea unui şcolar.

Să ne gîndim! Să pornim de la sentimentul de răspundere al omului socialist, fiindcă şcolarul, pionierul, este şi el OM al patriei noastre socialiste. Să pornim de la răspunderea pe care o avem tu, eu, colegul tău Fane faţă de comorile şi avuţiile patriei noastre, pe care trebuie să le iubim, să le ocrotim, să le sporim frumuseţea. Sînt convins că sentimentul acesta de iubire faţă de patria noastră socialistă e comun tuturor pionierilor şi şcolarilor noştri, care n-ar pregeta la nici un sacrificiu, dacă ar fi nevoie, în apărarea mîndriei şi demnităţii noastre de popor liber şi fericit. Chiar şi şcolarii de care îmi scrii tu nu cred că ar sta la îndoială văzînd, să zicem, că cineva, un om rău, un duş-

man, ar aduce daune unui bun obștesc. Dar nu numai atît! L-ar răbda oare inima pe Fane, pe Fane, colegul tău de bancă, să vadă cum apele vijelioase ale unui rîu amenință, să zicem, un dig, primejduind ogoarele colectiviștilor, care sînt parte din ogoarele patriei? L-ar răbda inima, crezi? L-am jigni dacă am spune: da! Fiindcă Fane știe că ogoarele noastre sînt o neprețuită valoare, sînt pîinea patriei, sînt și zestrea de aur a holdelor din fiecare an, și munca, și nădejdea a mii și mii de familii, de colectiviști... Sau crezi că același Fane, același Fane de care-mi vorbești tu, ar rezista să vadă cum cine știe ce neghiob ar zgîria cu inconștiență criminală pictura de la mănăstirea Voroneț sau de la vreun alt monument al țării noastre? Cum asta? Fane știe — și mulți pionieri și școlari o știu — că mănăstirea Voroneț, cu picturile ei de pe pereții exteriori, este una dintre capodoperele de artă ale poporului nostru și una dintre capodoperele de artă universală! Meșterii zugravi ai voievodului Petru Rareș au fixat în culoare, cu o rară măiestrie, chipurile oamenilor din acea epocă, obiceiuri și întîmplări, vrăjindu-ne și azi cu frumusețea artei lor. De ce-ar tresări Fane? De ce-ar opri ticăloșia unui huligan care s-ar iscăli, să zicem, cu cuiul pe perete?... Fiindcă în Fane ar vibra mîndria patriotică față de o asemenea valoare incalculabilă a artei noastre, fiindcă el s-ar simți responsabil să apere aceste bunuri ale țării ca cetățean, ca patriot.

Dar limba? Oare limba nu-i tot a noastră, ca și Dunărea, ca și Carpații, ca și Voronețul, ca și holdele de aur, ca și cetățile de foc, Reșița și Hunedoara, cum ai noștri sînt și rămîn și codrii de brazi, și codrii de sonde, și dealurile cu vii și livezi, și văzduhul azuriu, și tot cuprinsul patriei noastre din zare în zare! Dar ce monument mai vechi decît limba are acest popor, limba care e însuși certificatul lui de naștere, dovada pururi vie a originii și personalității lui! Atunci ia să judecăm: poate oare același copil, care ar apăra cu trupul lui un colț de pictură zgîriată la Voroneț, să zgîrie cu un altfel de cui, dar cu aceeași inconștiență neghioabă, frumusețea limbii noastre vorbite? Cum să numim asta? În limba noastră sînt suficiente cuvinte pe măsura unei inconștiențe de acest fel!

Dar ia stai, poate că lui Fane i se pare o jucărie ceea ce nouă ni se pare un lucru grav. Ce mai, o insultă! i-am zis colegului meu: „scaiete" și gata! Ce mare rău i-am pricinuit! Dar să ne gîndim. Dacă toți ne-am transforma, să zicem, numele în fel de fel de buruieni, am avea în loc de cataloage niște ierbare cu porecle, niște hectare năpădite de bălării. Ce să spun, trumos ar arăta cataloagele! Ca un strat de flori invadat de măselariță, cucută și dracilă, cu spini cîinești, ca un lan de grîu năpădit de neghină... Ca școlar, ca pionier, și Fane, și ceilalți colegi de-ai tăi, care o fac pe șmecherii, n-ar putea trece pe lîngă un lan colectivist fără să intre în el, apucîndu-se să plivească buruienile. N-ar lăsa, desigur, nici florile sugrumate de cucută și spini. Nu-i frumos să vezi cum urîtul sugrumă viața. Nu poți să te simți bine dacă nu aperi frumosul!

Dar limba? Ia ascultă, prietene Fane — mă adresez ție direct — , ce-ar fi să plivim și limba pe care o vorbim de bălării? De aceste bălării ale limbii rămase dintr-o vreme cînd buruiana creștea nu numai pe ogoare, ci de multe ori și în conștiința oamenilor. Dacă lanurile erau neîngrijite sau îngrijite prost, dacă în păduri năpădeau vîscul și uscătura, dacă în ape creștea papura, sufocînd oglinda de cleștar, era firesc să iasă, ici-colo, cîte un spin și în frumoasa grădină a limbii. Nu uita că în vremurile acelea în țară domnea legea exploatării omului de către om, disprețul față de om era legea moșierilor și bancherilor mari. Alături de armă, cel puternic se servea și de insultă. Cel exploatat n-avea uneori altă armă decît cuvîntul, pe care îl încărca de ura împotriva asupritorilor. Dar niciodată omul simplu, marea mulțime muncitoare, adevărata creatoare a limbii, n-a folosit cuvîntul trivial. Cuvîntul trivial l-a scornit omul murdar sufletește, pătat pe mîini și pe cuget de sînge și de ticăloșii. Vrei să te faci moștenitorul unui asemenea bagaj? Cuvintele urîte, ca și relațiile sociale care le-au generat, țin de trecut, ne străduim să le împingem spre uitare. Mai mult, le plivim cu grijă din limbă. Ele nu ne reprezintă. Așa cum nu ne-a reprezentat pelagra, chiar atunci cînd mii și mii de țărani, hrăniți cu mălai stricat, erau bolnavi de pelagră. Iartă-mă că te întreb, între limba lui Eminescu și Sadoveanu, între limba cărților tale de școală și între această păsărească de pițigoi de bulevard, tu o alegi pe ultima? Sau nu-ți ajung oare cuvintele pe care ți le pune poporul nostru la îndemînă? Sau e prea strîmtă această limbă frumoasă pe care o vorbim cu toții?

Cuvintele sînt ca banii! Ele poartă, bătută în aur, stema patriei noastre, iar în tezaurul nostru lingvistic n-au ce căuta banii falși. Cum i-ai considera tu, prietene Fane, pe falsificatorii de bani, pe cei care în loc de bani adevărați ți-ar pune în palmă o monedă falsă? Dușmani, nu? Dar pe cei care caută, fie din nepăsare, fie din inconștiență, să întunece strălucirea tezaurului limbii noastre, cum să-i considerăm? Te lăsăm pe tine să judeci singur.

Spunem asta ca să vezi că prea e frumoasă limba noastră ca să n-o apărăm și să nu ne mîndrim cu ea. Această limbă a fost apreciată la diferite congrese internaționale. Această limbă e vorbită de douăzeci de milioane de oameni. Ea i-a dat pe Mihail Eminescu, pe Sadoveanu și pe Arghezi. Această limbă are azi cunoscători și învățăcei în Suedia și Egipt, în India și Cuba, în Finlanda și Japonia. De ce? Fiindcă Republica Populară Romînă, patria noastră, s-a înălțat în stima tuturor popoarelor. Fiindcă limba romînească este de o mare frumusețe. Tot mai mulți oameni din diferite colțuri ale lumii vor să ne salute în graiul lui Eminescu și Sadoveanu, bucurîndu-se de bucuriile și frumusețile noastre.

Cît despre tine, dragă Aureliu, e bine că iubești și aperi limba ta. Este și aceasta o datorie pionierească.

Prietenul tău,
GRIGORE DAN

SCRIITORII NOȘTRI DESPRE LIMBĂ

„Urmașilor mei
Văcărești,
Las vouă moștenire
Creșterea limbii
românești
Și-a patriei cinstire".

IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU

„Limba este tezaurul cel mai prețios pe care-l moștenesc copiii de la părinți".

VASILE ALECSANDRI

„Limba strămoșească e o muzică".

MIHAIL EMINESCU

„Nu culegeți numai, ci alegeți. Cerneți și lepădați zgura. Și privegheați să desăvîrșiți această «limbă veche și înțeleaptă». Lepădați tot ce nu e în armonie cu bunul-simț al poporului".

MIHAIL SADOVEANU

O adunare interesantă:

ȘTIȚI să CITIȚI PRESA pentru COPII?

PREZENTATORUL *(pe scenă, la o masă pe care se găsesc flori):* Bună ziua, dragi prieteni!

De curînd, sunetul argintiu al clopoțelului ne-a chemat iarăși în jurul școlii noastre dragi. Ne-am luat la revedere de la vacanță și-am început lecțiile. Activitatea pionierească desfășurată în cursul verii continuă acum la școală. Presa pentru copii, revistele și ziarele la care noi sîntem abonați ne sînt de mare ajutor în această privință. Dar cunoaștem noi oare destul de bine aceste reviste ca să folosim tot ceea ce ele ne oferă? Unii, da, le cunosc foarte bine; alții însă le cunosc într-o mai mică măsură. Iată de ce ne-am gîndit să organizăm această adunare de unitate pe tema: „Știți să citiți presa pentru copii?" *(Recomandați pentru adunarea voastră conținutul ultimelor trei numere ale revistelor „Cravata roșie" și „Luminița". În cazul de față, noi ne vom referi la revistele din lunile iulie, august și septembrie.)* Deocamdată, așa după cum ați fost anunțați, vom începe cu revistele „Cravata roșie" și „Luminița", pe care, de altfel, le și avem ca oaspeți în mijlocul nostru. *(Se înclină spre culise, de unde apar două pioniere: una mai mare, din clasa a V-a sau a VI-a, în uniformă de pionier, și una mai mică, din clasa a III-a, purtînd șorțulețul uniformei. Fiecare poartă cîte o brasardă pe care scrie: „Cravata roșie" și respectiv „Luminița".)* Poftiți, nu vă sfiiți! Sînteți între prieteni doar! Și, fiindcă pînă acum ne-am cunoscut doar pe calea scrisului, cred că este bine ca mai întîi de toate să facem cunoștință.

PRIMA ȘI A DOUA PIONIERĂ *(înclinîndu-se):* Bine v-am găsit, dragi prieteni!

SALA: Bine ați venit!

PREZENTATORUL *(reluînd):* Bine ați venit la întîlnirea cu pionierii și școlarii din școala nr.... X. Vă rugăm, dragi oaspeți, să luați loc. Sperăm că o să vă simțiți foarte bine în mijlocul nostru.

CELE DOUĂ PIONIERE *(se așază):* Vă mulțumim!

PREZENTATORUL *(continuînd):* Și pentru că este vorba să ne cunoaștem mai bine, să vă spunem mai întîi cîte ceva despre noi...

CRAVATA ROȘIE *(ridicîndu-se):* Îți mulțumim, prietene! Am aflat și noi multe lucruri interesante despre activitatea voastră.

PREZENTATORUL *(mirat):* Despre noi?!

CRAVATA ROȘIE: Da, da, chiar despre voi!

PREZENTATORUL: Și ce anume știți?

CRAVATA ROȘIE: Știm, de pildă, că sînteți în clasele *(cutare și cutare)*, mai știm, de asemenea, că ați pornit și în anul acesta cu bine învățătura; că sînt printre voi pionieri și pioniere care au obținut pînă acum numai note bune și foarte bune. Printre aceștia îi putem aminti pe *(se dau nume de pionieri și pioniere care învață bine.)* Mai sînt ce-i drept și unii care cam bat pasul pe loc la învățătură sau chiar merg înapoi, ca racul. Dar pe aceștia nu-i vom numi...

PREZENTATORUL: Extraordinar! Dar cum de ai aflat toate lucrurile astea? Hai, spune-ne și nouă, te rugăm, „Cravată roșie"!

CRAVATA ROȘIE: Nu-i nevoie să mă rugați. E un lucru foarte simplu. Am și eu un reporter vede tot, știe tot, de o istețime și o sprinteneală uluitoare! El cutreieră ca vîntul satele și orașele patriei. Trecînd prin școli, stă de vorbă cu pionieri și pioniere și își notează într-un carnețel tot ce vede și tot ce aude. Apoi vine repede la redacție, pe cele bune le așterne repede pe hîrtie, ca să le afle toată țara într-un reportaj frumos, iar pentru cele rele îi ceartă prietenește pe vinovați. Prietenul acesta al meu este ajutat de redactorii revistei și se numește... A, dar nu vi-l spun. Vă las să-l ghiciți voi. Eu v-am adus aici desenul care-l reprezintă. Dar, pentru că nu-mi încăpea în geamantan, am tăiat acest desen în mai multe bucăți. Nu vă supărați, pentru a-l recunoaște urmează ca voi...

PREZENTATORUL *(reluînd):* Urmează ca noi să-l reconstituim.

CRAVATA ROȘIE: Exact!

PREZENTATORUL *(către sală):* Să poftească deci pe scenă doi reprezentanți a două detașamente, care să facă această operație. Să vedem care dintre aceștia va afla mai repede cine este renumitul prieten al „Cravatei roșii", care știe lucruri așa de interesante. *(Se dau celor doi reprezentanți ai detașamentelor respective cîte o serie de cartoane, din care vor reconstitui desenul ce-l reprezintă pe Sfîrlează. Jocul va avea un haz deosebit dacă reconstituirea va fi făcută în așa fel încît întreaga adunare să poată urmări întregul ei proces, cu toate greșelile pe care le va face fiecare dintre cei doi concurenți din dorința de a ieși primul. Reproducem acest desen, pe care-l puteți mări pe două cartoane, tăindu-le apoi după voie, în așa fel încît să poată fi reconstituit.)*

DIN SALĂ *(la sfîrșitul jocului):* Sfîrlează! Sfîrlează!

PREZENTATORUL: Exact! Sfîrlează! Reporterul Sfîrlează! Acuma e limpede de unde știi tu totul despre noi, „Cravată roșie". Sfîrlează este unul dintre oaspeții noștri nelipsiți.

LUMINIȚA: Dar să nu credeți că numai „Cravata roșie" are un asemenea prieten care află lucrurile cele mai interesante. Astfel de prieteni am și eu...

PREZENTATORUL *(repede):* Sîntem gata să le... „developăm" și lor fotografiile, pentru a afla cine sînt. Să vină pe scenă alți doi reprezentanți din clasele a III-a și a IV-a!

LUMINIȚA *(după ce au sosit concurenții):* De data aceasta însă vă voi spune eu numele lor. Prietenii mei se numesc: Totmămir și Totmăntreb.

CEI DOI *(nedumeriți):* Iar noi..., noi doi ce facem?

LUMINIȚA: Ne veți povesti pe rînd, fiecare, cîte o peripeție la care v-au invitat să luați parte în ultima vreme cei doi prieteni ai mei.

PREZENTATORUL *(după ce concurenții au terminat de povestit):* Bravo! Așa răspunsuri mai zic și eu! Auzindu-le, nu mai poți să te miri și nici să te întrebi dacă în cazul ăsta cei doi pionieri cunosc bine această rubrică din revista lor.

CRAVATA ROȘIE: Da, dar cu asta încă n-am terminat. De pildă, eu aș vrea să aflu în ce măsură vă folosesc rubricile pe care le găsiți în paginile noastre și în ce măsură vă sînt cunoscute aceste rubrici?

PREZENTATORUL: Dorința oaspeților va fi îndeplinită! *(Către sală.)* Organizăm un concurs fulger pentru cel mai bun cunoscător al rubricilor din revistele „Luminița" și „Cravata roșie". Concurenții să poftească pe scenă. *(Vin pe scenă cu cîte un creion și o hîrtie în mînă concurenții: pionieri și pioniere, printre care președinți de detașament sau unitate, din clasele a III-a, a IV-a, a V-a, a VI-a etc.)*

CONCURENȚII: Sîntem gata, putem începe!

PREZENTATORUL: Prima întrebare pentru cititorii „Cravatei roșii": „Cum se numește rubrica în care sînt cuprinse reportaje și povestiri despre frumusețile patriei noastre, despre oamenii și locurile ei, despre realizările de seamă ale poporului nostru, sub conducerea înțeleaptă a partidului drag?" Timp de răspuns: un minut. *(Răspunsurile se dau în secret, pe o bucățică de hîrtie. De fiecare dată, pioniera care reprezintă revista respectivă, primind răspunsurile la sfîrșit, le citește cu voce tare pe fiecare, menționînd și numele concurentului, iar apoi precizează ea răspunsul exact. În cazul de față, răspuns exact: „Frumoasă ești, patria mea").*

PREZENTATORUL *(după prima serie de răspunsuri):* Prima întrebare pentru cititorii „Luminiței": „Cunoașteți o rubrică asemănătoare în revista «Luminița»?" *(La fel, se citesc răspunsurile date și se precizează care este răspunsul exact. La această întrebare: „Patrie, mîndria mea".)*

PREZENTATORUL: A doua întrebare pentru cititorii „Cravatei roșii": „Cum se numește rubrica în care se prezintă pe larg cele mai frumoase acțiuni pionierești care s-au desfășurat în detașamente și unități și pe care le putem lua și noi ca exemplu?" *(Răspuns: „Sub drapelul unității".)*

PREZENTATORUL: A doua întrebare pentru cititorii „Luminiței": „Cum se numește rubrica în care se prezintă reportaje și povestiri despre oameni de seamă ai țării noastre, despre Eroi ai Muncii Socialiste și muncitori fruntași?" *(Răspuns: „Nume cu care ne mîndrim".)*

PREZENTATORUL: A treia întrebare pentru cititorii „Cravatei roșii": „Cum se numește rubrica în care se grupează cele mai interesante știri despre acțiunile pionierilor și școlarilor din satele și orașele patriei?" *(Răspuns: „Din experiența pozitivă".)*

PREZENTATORUL: A treia întrebare pentru cititorii „Luminiței": „Cum se numește rubrica în care ni se vorbește despre cărțile pe care le citim, despre eroii lor, despre felul în care trebuie să-i înțelegem?" *(Răspuns: „Pagina cărții".)*

PREZENTATORUL: Continuăm concursul cu cititorii „Cravatei roșii" Urmează deci pentru ei a patra întrebare: „Cum se numește rubrica în care pe fiecare lună se dau indicații precise activelor pionierești, arătîndu-li-se cum pot să-și întocmească un program de activități interesant, atractiv, plin de conținut.

UN PIONIER: „Calendarul pionieresc".

CRAVATA ROȘIE: Dragi prieteni, vreau să vă mai spun ceva care cred că are să vă bucure: începînd cu numărul de față, revista „Cravata roșie" și-a îmbogățit conținutul prin introducerea unor rubrici noi. De pildă, rubrica: „Să discutăm fără catalog". Aci ne vom sfătui împreună cum să învățăm bine, cum să luăm notițe, precum și alte metode bune de pregătire a lecțiilor. La o altă rubrică: „Vreau să devin un om cult", veți afla de ce trebuie să citim, cum să privim o pictură. *(Se înțelege că, de la caz la caz, organizatorii unor astfel de adunări vor putea formula și întrebări legate de aceste rubrici, în scopul de a le face cît mai cunoscute cititorilor revistei.)*

PREZENTATORUL *(către „Cravata roșie" și „Luminița", la sfîrșitul concursului):* După cum vedeți, dragi oaspeți, ați nimerit printre prieteni care vă cunosc foarte bine.

LUMINIȚA: Asta este adevărat! Ne simțim aici „ca acasă".

CRAVATA ROȘIE: Cunoștințele voastre ne bucură, dragi prieteni. Tocmai de aceea eu aș mai avea o întrebare: „Poate știți și cîțiva dintre scriitorii cunoscuți care publică în paginile noastre?"

PREZENTATORUL: De data aceasta îmi dați voie să răspund și eu: printre scriitorii care publică pentru noi poezii, schițe și povestiri în paginile voastre se numără Tudor Arghezi, Mihai Beniuc, Otilia Cazimir, Eugen Jebeleanu, Dan Deșliu, Victor Tulbure, Octav Pancu-Iași, Mircea Sîntimbreanu, Gica Iuteș și alții. Pe această temă noi chiar am pregătit un concurs cu ocazia întîlnirii noastre.

CRAVATA ROȘIE: Anume?

PREZENTATORUL: O să vedeți îndată. *(Către sală.)* Iată, eu am aici o șapcă. În ea se află șase bilețele. Pe fiecare bilețel este scris numele unui autor. Să vină pe scenă 6 concurenți. Ei vor trage cîte un bilețel, cu obligația să ne spună conținutul unei povestiri — dacă e vorba de prozator — sau să ne recite o poezie — dacă e vorba de poet — scrisă de autorul al cărui nume se află pe bilețelul pe care l-a tras. Concurenții se

vor întrece pentru titlul de: „Cel mai bun povestitor și cel mai bun recitator"

În aprecierile pe care le vom face vom ține seama dacă a redat bine acțiunea povestirii și dacă a înțeles ideea care se desprinde din ea. Dacă a povestit cursiv și a folosit un vocabular bogat, dacă s-a exprimat corect. La recitator țineți seama dacă a înțeles bine poezia, pentru a scoate în evidență ideile principale, ori dacă nu cumva a învățat-o mecanic. Vom ține seama, de asemenea, de aplauzele sălii! *(Prezentatorul trece apoi la înmînarea biletelelor. Concursul se desfășoară în mod normal; împreună cu cele două pioniere care reprezintă revistele se stabilesc cei doi cîștigători.)*

CRAVATA ROȘIE *(după acest concurs)*: Dragi prieteni, concursul vostru a fost foarte interesant. El ne-a arătat nouă că voi citiți cu atenție poeziile, schițele și povestirile pe care le găsiți în paginile noastre. De aceea îmi îngădui să vă pun acum o întrebare foarte grea! O numesc astfel pentru că ea presupune că acela care va răspunde are un vocabular bogat și face de obicei lectura povestirilor cu mare atenție. Să caracterizeze cineva cu un singur cuvînt, și anume cuvîntul cel mai potrivit, personajul Lisette din povestirea cu același nume de Ion Grigorescu. Dar nu faceți numai așa, o caracterizare de suprafață, cum vi se mai întîmplă vouă uneori: este un personaj „bun" sau este „rău" și cu asta ați scăpat. Scoateți în relief, cu un singur cuvînt, principala trăsătură de caracter a personajului. Desigur, nu veți reuși lucrul acesta decît dacă ați citit cu foarte mare atenție povestirea sau sceneta respectivă. *(Mai mulți concurenți își vor spune părerea, apoi „Cravata roșie" stabilește răspunsul exact, pe care, de data aceasta, nu-l trecem nici noi aici, tocmai cu scopul de a vă îndemna să citiți încă o dată lucrarea despre care e vorba.)*

LUMINIȚA *(după ce s-a terminat concursul „Cravatei roșii")*: Pentru că acest concurs mi s-a părut interesant, aș dori să facă același lucru și cîțiva dintre cititorii mei pentru personajul Bănică din povestirea „Nemaipomenita călătorie" de Fănuș Neagu. *(Se procedează ca și în cazul de mai înainte.)*

PREZENTATORUL *(adresîndu-se „Luminiței" și „Cravatei roșii")*: Dragi prieteni, încetul cu încetul ne apropiem de sfîrșitul adunării noastre și încă nu i-ați cunoscut pe corespondenții voluntari care se află printre pionierii și școlarii de aici. Ei vă scriu vouă de multe ori despre acțiunile pionierești, desfășurate în cadrul detașamentului și al unităților din școală de la noi. Nu vreți să-i cunoașteți?

CRAVATA ROȘIE și LUMINIȚA *(în același timp)*: Mai încape vorbă? Să-i vedem, să-i vedem!

PREZENTATORUL *(după ce apar pe scenă corespondenții cu cîte un carnet și un creion în mînă)*: Iată, aceștia sînt cei mai tineri ziariști. În cazul

de față aveți prilejul să ne credeți nu numai pe cuvînt, ci și... pe scris.

CRAVATA ROȘIE: După cîte înțeleg, un nou concurs?

PREZENTATORUL: Da, un concurs de ziaristică: „Cine redactează în cel mai scurt timp cea mai interesantă știre despre cea mai frumoasă acțiune a detașamentului sau a unității din care face parte?" Reporterii să treacă deci în prima bancă. Mai înainte de a începe concursul însă, „Cravata roșie" vrea să vă dea cîteva îndrumări.

CRAVATA ROȘIE: Scrieți știrile voastre foarte pe scurt și alegeți faptul cel mai interesant. *(Scoate cîteva hîrtii de pe care citește.)* Eu am aici un „model" de scrisoare pe care v-o citesc numai pentru a nu scrie așa. „Dragă redacție — ne spune corespondentul nostru —, află că noi din școala de aici am sădit pe ulițele satului o sută de pomi fructiferi. S-au evidențiat pionierii Bratu Anghel, Mirea Dumitru și alții". Semnează Mihăiță. Toate bune, dar autorul scrisorii a uitat să treacă numele școlii lor, din ce sat este și din ce raion. Ba a uitat chiar și cum îl mai cheamă pe el în afară de Mihăiță. Iată acum și o altă scrisoare care în puține rînduri ne spune un lucru interesant: „Dragă redacție, află că detașamentul nostru a pornit în luna aceasta o mare acțiune de strîngere a fierului vechi. Am colindat toate locurile pe unde s-ar fi putut afla aruncat fierul vechi și am strîns pînă acum 750 de kilograme, pe care le trimitem oțelăriilor patriei. Acțiunea noastră continuă." Urmează numele pionierului, școala și detașamentul. Un bun corespondent scrie scurt, precis, cuprinzător despre faptele cele mai însemnate, fără să uite nici o dată principală. Scrieți deci și voi așa! Puteți să începeți!

PREZENTATORUL *(către sală)*: Vă rugăm să păstrați puțină liniște. Unui reporter îi trebuie liniște cînd scrie o știre pentru redacție. *(Cînd și ultimul concurent a dat știrea, acestea se citesc, apoi se stabilește de comun acord care este cel mai bine redactată. Această știre vă rugăm s-o trimiteți într-un plic pe adresa revistelor noastre: „Cravata roșie" sau „Luminița", Piața Scînteii nr. 1 — București. Se va avea în vedere ca redactarea știrilor să nu dureze mai mult de 8—10 minute. La o astfel de probă nu trebuie să fie un număr prea mare de concurenți.)*

PREZENTATORUL *(după acest concurs)*: Și acum, dragi prieteni, pentru că întîlnirea pe care am avut-o cu revistele noastre a fost deosebit de plăcută și pentru că în paginile lor noi găsim și cîntece pionierești foarte frumoase, propun să încheiem adunarea noastră cîntînd împreună unul dintre aceste cîntece. De pildă: „Cîntec pionieresc" de Gheorghe Bazavan. *(După terminarea cîntecului, copiii părăsesc sala.)*

TETRATLONUL PRIETENIEI

Gazeta poloneză „Swiat Mlodych", („Flacăra tineretului"), cu sprijinul Federației Mondiale a Tineretului Democrat, a inițiat, în urmă cu 7 ani, un mare concurs atletic internațional sub semnul prieteniei ce leagă pe copiii din lumea întreagă. De atunci competiția are loc în fiecare an într-una din țările socialiste.

În anul acesta, finalele celei de-a VIII-a ediții a Tetratlonului internațional de atletism dotat cu „Cupa prieteniei" au avut loc în orașul Zielona Góra din R. P. Polonă, unde și-au măsurat forțele 96 de copii din R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă Finlanda, R. D. Germană, R. P. Polonă, R. P. Romînă, U. R. S. S. și R. P. Ungară.

Timp de două zile, cronometrele, stacheta și panglica de oțel gradată n-au prididit să constate performanțele acestor copii.

Spectatorii prezenți în tribunele stadionului „Wossit" au urmărit cu încordare disputele pasionante ale celor mai mici atleți și au aplaudat cu căldură rezultatele valoroase înregistrate.

Dînd dovadă de o mare putere de luptă, de o puternică dorință de a învinge și ca urmare a pregătirii lor minuțioase și continue, echipa de băieți a țării noastre s-a clasat pe primul loc în clasamentul general pe 4 probe.

Performanțele cele mai frumoase obținute de ei au fost cele înregistrate la 60 m plat, săritura în înălțime și lungime.

La săritura în înălțime, băieții noștri s-au impus cu autoritate. Concurenții Sepșy Andrei și Bocu Barbu au intrat în concurs cînd stacheta fusese urcată la 1,58, adică după ce majoritatea dintre concurenți ieșiseră din concurs. De la 1,61 rămîn în concurs cei doi elevi romîni și concurentul bulgar Stanțev Nicolae, care n-a putut sări mai mult de 1,64, rămînînd mai departe în concurs doar Sepșy și Bocu.

Publicul spectator își are privirile ațintite de data aceasta asupra celor doi copii romîni pasionați de zboruri cît mai înalte. Stacheta urcă din ce în ce mai sus. Iată-i în fața celor 1,75 cm, înălțime ce depășește cu cîțiva centimetri statura lui Bocu. Calmi, hotărîți, amîndoi reușesc să treacă granițele celor 1,75 cm, ocupînd astfel, atît Sepșy cît și Bocu, locul I în clasamentul individual la această probă.

Demne de menționat sînt și rezultatele obținute la 60 m plat, unde Negruțiu Ioan (R. P. R.) și Gligor Sergiu (R. P. R.) s-au clasat împreună cu alți concurenți (cehoslovaci și polonezi) pe locul II cu timpul de 7,5 sec., în urma sovieticului Zelenin, clasat pe locul I cu 7,4 sec.

La săritura în lungime pionierii noștri au obținut rezultate deosebit de valoroase, în frunte cu Sepșy, deținătorul medaliei de aur la această probă... Iată-l acum pe Sepșy. El parcurge cu mare viteză pista de elan... O bătaie puternică în prag, o plutire spectaculoasă în aer... Și pragul rămîne în urma lui la 5,96 m. Nu se lasă mai prejos nici colegul său de echipă Negruțiu (deținătorul medaliei de argint), care sare 5,86 m, și Gligor Sergiu — 5,69 m.

De altfel, cu aceste rezultate, ei ocupă în această ordine locurile I, II și III în clasamentul individual.

Iată ce ne-a declarat profesorul Marian Păscălău, antrenorul ambelor echipe de la Școala medie „Gh. Barițiu" din Cluj: „Sîntem fericiți că echipa de băieți a țării noastre a ocupat locul întîi. Cele mai multe puncte ni le-au adus pionierii Sepșy Andrei (427 puncte) și Bocu Barbu (376 puncte). Toți băieții însă au contribuit la succesul echipei, la acumularea celor 1 882 de puncte prețioase. Încă de la această vîrstă ei s-au străduit să aducă cinste culorilor patriei.

NICOLAE BULGARU

Să învățăm din experiența pozitivă

DIN DETAȘAMENTUL NOSTRU

Aș vrea să vă povestesc cîte ceva despre jurnalul nostru de detașament (clasa a VII-a de la Școala medie nr. 25 din Cluj), căruia noi îi acordăm multă atenție. În vederea alegerilor am deschis în jurnalul de detașament o rubrică interesantă, intitulată: „Ce activități de anul trecut v-au plăcut mai mult și de ce?" O mulțime de pionieri au fost atrași de această întrebare și au răspuns prin paginile jurnalului. Scopul acestei inițiative a fost ca unele activități care au plăcut mult să le repetăm și în anul școlar pe care l-am început acum.

Am mai introdus o metodă simplă, care a dus la îmbunătățirea jurnalului de detașament. Înainte de începerea adunărilor pionierești, președintele de detașament citește ultimele însemnări din jurnalul de detașament și apoi ceilalți pionieri iau cuvîntul și propun date cu care ar mai trebui îmbunătățite însemnările. Și, fiindcă lăsăm totdeauna un spațiu liber, de multe ori paginile jurnalului se îmbogățesc și cu alte nume și fapte legate de evenimentul consemnat. Tot mai mulți pionieri sînt astfel antrenați să se intereseze de jurnalul de detașament.

Pregătit în felul acesta, jurnalul de detașament ne este cu adevărat folositor în adunarea de alegeri, mai ales că am avut grijă să adăugăm în paginile lui însemnări despre cele mai frumoase activități din timpul verii. Împreună cu președintele de detașament și cu președinții de grupă, stabilim fragmentele cele mai frumoase pe care urmează să le citim la alegerile activului. Și, fără să mă laud, vă spun că vom avea ce citi.

N. COVACI
instructor de detașament — Cluj

COPII HARNICI

Anul acesta, colectiviștii din Obreja au cules peste 22 vagoane de fructe din bogatele livezi ale colectivei. Pentru ca treaba să se termine mai repede, pionierii și școlarii din comună le-au dat și ei o mînă de ajutor colectiviștilor. Dar nu numai la cules au procedat ei astfel, ci și în timpul anului la plantatul puieților, la curățatul pomilor de omizi și de uscături. Și nu-i de loc de mirare că pionierii și școlarii din Obreja sînt atît de pricepuți. Munca în livadă înseamnă, de fapt, aplicarea în practică a lecțiilor învățate la ora de Agricultură. La școală, cei mai buni fac parte din cercul de pomicultură, unde învață cum se seamănă și cum se întreține în pepinieră soiurile rare de pomi, cum se fac altoirile, plantările și replantările, cum trebuie îngrijiți și ocrotiți puieții. Ei sînt viitori pomicultori ai Obrejei.

LA CERCUL LITERAR

La cercul literar al Școlii medii din Curtici, la prima ședință de după începerea anului școlar s-a făcut „audiția" culegerilor de poezii populare aduse de pionieri și școlari din vacanță, din excursii sau drumeții.

Iuliana Don a citit o nouă variantă a vechii balade despre Iorgu Iorgovan, L. Lascu — cîteva cîntece de haiducie auzite de la bunicul său, fost argat pe moșia unui boier.

Frumoase sînt și versurile din folclorul nou, culese de pionieri de la colectiviști. Fl. Pantea prezintă o poezie avîntată, exprimînd dragostea pentru partidul nostru iubit:

„Face-m-aș crenguță-n vînt,
Ca partidul să mi-l cînt;
Să mi-l cînt din zori în sară
Cu zorelele pe-afară,
Să-l cînt cu prigorile
Și privighetorile..."

Alte versuri oglindesc viața nouă a colectiviștilor, preocupările lor.

Aceste versuri optimiste, pline de voie bună, vor fi reunite într-o culegere a cercului literar de la Școala medie din Curtici.

MEREU ÎMPREUNĂ

Erau prieteni vechi. Toată clasa îi știa nedespărțiți: mereu împreună la joacă, la spectacole. Își făceau lecțiile amîndoi, cînd acasă la unul, cînd la celălalt. Treceau clasa aproape cu aceleași note, de obicei bune. Prietenia aceasta a lor dăinuia de ani de zile, spre mirarea tuturor, dar mai ales a noastră, a colegilor... Ne miram mai ales din pricină că aveau firi deosebite. Doru era tăcut, domol la vorbă și mereu îngîndurat, pe cînd Lică era zvăpăiat și plin de neastîmpăr.

Într-o zi, la o ședință a detașamentului de pionieri în care noi am vorbit despre strîngerea fierului vechi, după ce făcusem un plan de acțiune, Doru ceru cuvîntul:

— Eu, începu el cu glasul lui domol, împreună cu Lică — îl arătă cu capul pe prietenul său, de parcă nu l-am fi cunoscut — , noi doi vom aduce vreo zece tone de fier vechi...

Ne privirăm uluiți. Singură Marieta, președinta detașamentului, rămase încruntată, cu privirile ațintite spre el, întrebă:

— Îți arde de glume, Dorule?

— De loc, zise Doru calm și-i aruncă o privire fugară prietenului său, care zîmbi cu subînțeles.

— De unde zece tone de fier? mai întrebă Marieta.

— Asta nu vă putem spune, zise încet Doru și iar îl privi pe Lică de parcă ar fi vrut să-i ceară încuviințarea.

Lică dădu din cap, semn că-i de aceeași părere.

— Mă rog, zise Marieta. Și dacă nu veți aduce?

— Să fim mustrați pentru nerespectarea angajamentului, zise încet Doru și se așeză.

Trecură însă zile de-a rîndul și nici Doru, nici Lică nu se arăta măcar cu o bucățică de fier vechi.

— Ce-aveți de gînd? îi întrebă într-o zi Marieta.

— La data fixată vom preda grupei zece tone de fier...

— Bagă de seamă, Dorule! îi atrase atenția Marieta, cu tonul ei sever.

Doru se mulțumi să dea din cap, fără o vorbă, și să-și vadă de treabă liniștit și sigur de el.

Anunțasem în tot orașul că vom da cinsprezece tone de fier vechi uzinelor din localitate. Aici, angajamentul nostru fu considerat o lăudăroșenie, iar directorul școlii ne mustră și ne întrebă a cui fusese ideea asta grozavă.

— A noastră, zise Doru, ridicîndu-se greoi. Vreau să spun, a noastră, tovarășe director, adică a mea și a lui Lică..., și își arătă, ca de obicei, prietenul.

— Și de unde veți lua atîtea tone de fier vechi? Nu vă dați seama?

Îngrijorarea directorului părea că nu-i atinge pe cei doi cîtuși de puțin. Se uitau senini și liniștiți la director, iar Doru răspunse:

— Tovarășe director, noi doi vom aduce zece tone de fier vechi, ceilalți — restul...

— Voi doi?... De unde zece tone?

— Tovarășe director, ne iertați: nu putem să vă spunem. E taina noastră... Nu putem!

A doua zi eram în curte cu Ticu, cînd i-am zărit pe cei doi prieteni. Mergeau spre pădure și aveau cu ei o lopată și un tîrnăcop.

— Aha! strigă vesel Ticu și sări brusc în picioare. După ei, frățioare! Se duc după fier vechi.

Într-o clipă am fost pe urmele lor. Într-o poieniță se opriră brusc. Priveau în jos, îngîndurați, parcă nehotărîți.

— Acolo-i o rîpă adîncă, șopti Ticu la urechea mea.

ÎNTÎLNIRE CU... MUZICA

Terminasem treburile la gospodăria colectivă și tocmai mă pregăteam să plec. Cînd, deodată, m-am auzit strigat de unul dintre colectiviști.

— Mai stați o clipă, tovarășe! Ați văzut vitele, ați văzut păsările, ați văzut casele noastre noi, ați văzut toate avuțiile noastre... Ascultați acum și noile cîntece colectiviste! Ele fac parte tot din averea noastră. Poftiți în sala de repetiție!

M-am întors. În încăperea în care intrăm sînt vreo treizeci de copii. Număr mai bine de zece viori, șase acordeoane, patru mandoline și un banjo, un țambal, un contrabas, un nai și o tobă. O adevărată formație orchestrală formată numai din pionieri, condusă și instruită de doi utemiști: Ionel și Aurel Spătaru. Fețele au devenit roșii de emoție, ca și cravatele. De ce? Unul dintre membrii orchestrei mă lămurește:

— N-am cîntat niciodată pentru un singur spectator!

— Înțeleg să am eu emoție, le răspund. Niciodată pînă acum o orchestră n-a dat concert numai pentru mine... Dar hai să ne punem de acord, ca să puteți cînta; să zicem că în această clipă vă ascultă și alți pionieri, din multe sate ale țării, care vor învăța din experiența voastră și se vor strădui să formeze și ei asemenea orchestre.

Concertul reîncepe. Fetele mînuiesc arcușurile viorilor cu pasiune. Să le numesc pe toate? Cîntă bine și Văduva Elena, și Dobre Veronica și Ariton Anica, și celelalte. Dar parcă băieții se lasă mai prejos? Să auziți contrabasul lui Bogos Zaharia sau țambalul lui Spătaru Vasile, sau naiul lui Popa Anton! Să-i mai numesc și pe ceilalți? Nu mai am spațiu aici, dar nimeni nu se poate supăra, fiindcă esențialul este ca întreaga orchestră să cînte frumos...

CASA NOASTRĂ
ca o floare

AJUTOARE DE PREȚ

Copii invitați la o ședință a celor mari? S-ar părea ceva neobișnuit... Și totuși aceasta se întîmplă la toate ședințele lunare ale comitetului din blocul nr. 12, cartierul Îndesire, din Reșița. Atunci cînd e vorba să se facă o treabă bună, pionierii sînt ajutoare de preț... În acest bloc sînt 39 de copii. Majoritatea fac parte din unitatea de pionieri a Școlii de 8 ani nr. 3. La o adunare de unitate s-a hotărît ca toți acești copii să fie organizați în 6 echipe de serviciu. Fiecare echipă trebuie să răspundă de păstrarea curățeniei pe o scară a blocului și să aibă grijă de pomii și rondurile de flori din dreptul ei.

S-a pornit o adevărată întrecere între echipe. Săptămînal se afișează rezultatele întrecerii, iar la sfîrșitul lunii echipa care a îngrijit cel mai bine de curățenia scărilor și de flori este evidențiată.

IACIU LOREL
Școala de 8 ani nr. 3—Reșița

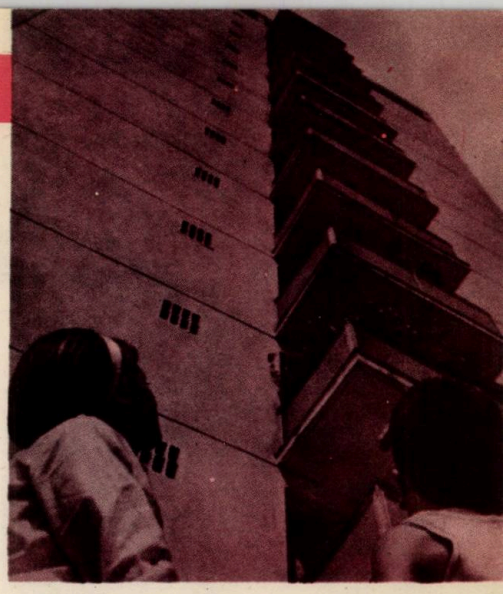

— Știu, răspunsei și eu tot în șoaptă.

— Ce vor să facă oare? Și de ce tocmai aici? se întrebă Ticu cu ochii ațintiți spre cei doi, care ședeau nemișcați pe marginea rîpei. Nu cumva...

Se opri bursc și nu-și mai continuă fraza. Cei doi se întoarseră unul spre celălalt și auzirăm destul de limpede glasul domol și puțin tărăgănat al lui Doru:

— Lică, zise el, noi doi tot nu vom izbuti, să știi. Ți-am spus eu...

— Ba vom izbuti! strigă furios Lică. Hai în rîpă să începem lucrul numaidecît!

— Ba eu mă duc la școală, nu în rîpă! Acolo jos sînt zece tone de fier vechi, ce putem face numai noi amîndoi? Mă duc să-i anunț și pe ceilalți, strigă Doru și-i întoarse spatele pornind cu hotărîre spre tîrg.

— Dar să știi că eu mă lipsesc de așa prietenie! îi răspunse Lică și porni bosumflat prin pădure.

Fără să mai schimbăm o vorbă de prisos am alergat împreună cu Ticu în rîpă și am descoperit marea taină a celor doi... Era în fața noastră...

Din pricina ploilor care căzuseră la începutul toamnei, un mal al rîpei se prăbușise, descoperind pîntecul uriaș al unui cazan de locomotivă. Dădurăm cu picioarele stratul de frunziș uscat la o parte, îndepărtarăm cît puturăm pămîntul umed și afînat, și atunci ieși la iveală o bună parte a locomotivei. Amîndoi ne-am amintit, fulgerător, de cele povestite mai de mult în clasă de tovarășul instructor: „Cînd fasciștii ocupaseră orășelul nostru, cei de la calea ferată porniseră lupta împotriva lor, hărțuindu-i zi și noapte". De bună-seamă, ne-am gîndit noi, locomotiva este de la vreun tren care fusese dat peste cap în vremea aceea. Erau peste zece tone de fier, un dar cum nici nu se putea mai prețios topitorilor uzinei de tractoare din orașul nostru.

Ticu mă privi deodată, plin de admirație, arătînd locomotiva cu mîna:

— Asta zic și eu taină!

— Puteau în orice caz s-o spună și colegilor! am adăugat și am pornit amîndoi, mai mult alergînd, către școală.

Dar n-am apucat să mergem prea mult. Pesemne că întîrziasem destul de mult lîngă locomotivă, deoarece la cotitura drumului ne-am întîlnit cu toți pionierii din detașamentul nostru și cu instructorul de pionieri. Veneau cu lopeți și tîrnăcoape pe umăr. Am înțeles repede că Doru se ținuse de cuvînt și-i anunțase. Era și el printre ei. Ticu se aplecă spre mine:

— Putem socoti misiunea îndeplinită... Ce zici?

— Zic că o dată cu asta s-a isprăvit și prietenia celor doi.

Așa am crezut cu toții o vreme. Dar ne-am înșelat.

Cîteva zile mai tîrziu, într-o dimineață de duminică, avu loc o festivitate. Directorul uzinei mulțumi detașamentului pentru cele optsprezece tone de fier vechi primite de la noi... Noi am arătat atunci că meritul cel mare îl au totuși cei doi prieteni: Lică și Doru.

Directorul îi felicită și le strînse mîinile, iar ei se priviră pe furiș, tulburați.

Într-un tîrziu, Lică se apropie de Doru. Nu știu ce au discutat, dar la sfîrșit au plecat împreună. Deveniseră iarăși prietenii nedespărțiți de mai înainte. Și, nu știu de ce, nouă, celor care-i priveam, ni s-au luminat fețele de o bucurie parcă neașteptată.

SILVIU DUMITRESCU

Și într-adevăr cîntă frumos!... Dar cine n-are instrument ce face? mă veți întreba. Cine n-are instrument are glas muzical; și ce vioară s-ar putea întrece cu glasul solistei Grigoriță Lina?

— De cînd sînteți artiști? întreb eu, la sfîrșitul concertului.

— Nu sîntem încă artiști, cîntăm de-abia de un an de zile.

Mi-a plăcut această modestie, care stă bine unor viitori artiști. Organizația de pionieri care i-a antrenat la această acțiune pe cei mai talentați copii are un merit deosebit.

Unde a avut loc această întîlnire? La gospodăria colectivă din comuna Băsești, raionul Bîrlad.

P. A.

PENTRU MUZEUL ȘCOLII

Colecțiile zoologice din muzeul școlii medii din Luduș trebuiau completate cu exemplare noi. Și cine altcineva ar fi putut da mai bine o mînă de ajutor la această treabă decît membrii cercului de naturale? Pionierii Schiopu Cornel, Pall Zoltan, Nagy Ibalya, Hada Marian, Katona Eva au vînat și au împăiat în vara aceasta, sub îndrumarea profesorului Iuliu Hanghel, mai bine de 50 de păsări: ciocănitoare, ulii, bufnițe. Mai mult decît atît, ei au dăruit muzeului și o familie de vulpi împăiate, alături de care au așezat în rînd 18 animale mici din familia rozătoarelor: șoareci, popîndăi, veverițe. În borcane special pregătite au pus specii de pești care trăiesc în apele Mureșului și în lacurile din împrejurimi. Micii naturaliști au colecționat, de asemenea, pentru muzeul școlii lor melci, scoici, salamandre.

Acum, în toamnă, o dată cu începerea școlii, colecțiile muzeului sînt complete. Membrii cercului de naturale se pot mîndri, pe bună dreptate, că ajutorul lor a dat rezultate bune.

„CUM SĂ DEVIN UN BUN SPORTIV?“ (răspunde IOLANDA BALAȘ)

Mulți copii își pun întrebarea: „Cum aș face să devin un bun sportiv?“ Iar alții merg chiar mai departe: „Cum aș face să devin campion?“ Pentru a răspunde acestor întrebări, ne-am adresat cunoscutei și îndrăgitei noastre atlete Iolanda Balaș, recordmană mondială la săritura în înălțime. Nu ne rămîne decît să redăm convorbirea ei cu reporterul nostru.

— ***Cum ați început sportul?***

— În școală. Pe vremea cînd eram pionieră, cum sînt acuma cititorii dumneavoastră. Numai că eu eram mult mai firavă și nimeni nu se gîndea că voi putea să fac vreo treabă deosebită în această privință, mai cu seamă că eu îmi alesesem proba grea a săriturii în înălțime. Prima mea performanță, pe stadionul „Electrica“ din Timișoara, a măsurat, poate veți rîde..., 1,35 m!

— ***A fost greu drumul spre măiestrie?***

— Da, a fost greu, dar și frumos! Se știe că în orice ramură de activitate munca este hotărîtoare. Sportul cere muncă, dăruire, pasiune, entuziasm. Altfel nu se poate. Cînd eram purtătoarea cravatei roșii participam întotdeauna la întrecerile sportive, animată de dorința de a aduce cît mai multe victorii detașamentului meu.

M-ați întrebat despre drumul spre măiestrie. Vreau să spun cititorilor „Cravatei roșii“ un adevăr simplu: Pe cel care deschide dimineața ochii, se uită somnoros la ceas și își spune: „Mai stau un sfert de oră în pat“, vă asigur că nu-l veți vedea mare campion.

De la 1,35 m înălțime la 1,91 m am străbătut un drum de... 11 ani. Multe, multe ceasuri le-am consacrat antrenamentelor. Încercări, încercări, încercări... Zeci de ștachete au căzut cu mine în groapa cu nisip. Uneori îmi era atît de ciudă, încît îmi venea să plîng. Mă stăpîneam, socotind că în loc de lacrimi e mai bine... să mai încerc o dată. Cînd încerci nu se poate să nu reușești. Cu cît urcau centimetrii performanțelor mele, cu atît pregătirea era mai pretențioasă și mai dificilă. Muntele devine tot mai greu cu cît te apropii de vîrf.

— ***Am citit în ziare despre pregătirea dumneavoastră de iarnă. Se spune că a fost cheia succeselor ce au urmat.***

— Adevăratul sportiv nu stă iarna la... gura sobei. Anul acesta, în februarie, îți mai aduci aminte ce viscol a fost? În ciuda viscolului și gerului, eu și tovarășii mei nu ne-am întrerupt antrenamentele în aer liber, ci, dimpotrivă. Alergam prin nămeți. Lupta cu nămeții întărește mușchii și organismul în general. Și nu numai eu. La fel se antrenau și Vamoș, și Barabaș, și Lia Manoliu, și colegul meu de probă, Eugen Ducu, iar la Cluj făcea la fel Cornel Porumb. În sală ridicam haltere, ne întăream mușchii picioarelor, finisam unele amănunte de tehnică, zile în șir. Și iată că cei care și-au făcut... iarna car acum au cu ce să străbată drumul performanței. Toți sînt cu norma olimpică îndeplinită, toți privesc către Tokio, unde se vor disputa în 1964 campionatele olimpice, cu speranțe, cu încredere.

— ***Ce v-a adus sportul?***

— Multe bucurii și satisfacții. Nu vă pot descrie momentul cînd, pe un mare stadion, în fața a zeci și zeci de mii de oameni, auzi răsunînd imnul patriei tale și vezi tricolorul cum urcă mîndru pe catarg. Ai înscris încă o victorie sportivă pentru patria ta. Ai o bucurie imensă, te simți o părticică din acest popor harnic și bun. Apoi trebuie să știți, dragi prieteni, că sportul este un lucru minunat, te face mai sănătos, mai puternic. Iată eu, de pildă, de mulți ani nu mai știu ce este boala. Răceala și guturaiul găsesc la mine porțile închise, ca de altfel la toți cei care își petrec o parte din timpul lor liber pe stadion, în apele bazinului, în excursie.

Și nu numai atît. Sportul îți dă putere să muncești mai mult, atît cu brațele cît și cu mintea. Se și spune chiar: „o minte sănătoasă, într-un corp sănătos“. Fiindcă un adevărat sportiv nu se ocupă numai de dezvoltarea calităților sale fizice. El citește mult, se pregătește să devină un om folositor poporului său.

În acest sens, eu și colegii mei vrem să-i pregătim pe cei mici; facem cu ei exerciții fizice, îi călim, îi antrenăm, căutăm să le descoperim posibilitățile, valoarea. Și... cine știe, poate că și din rîndurile lor vor ieși viitorii campioni.

— ***Poate că aveți să le spuneți ceva cititorilor „Cravatei roșii“?***

— În primul rînd, le urez succes la învățătură în noul an școlar! Și, în fine, pe lîngă note bune, cît mai multă preocupare pentru sport, care le va întări organismul și le va spori puterea de muncă.

V. MIHAIL

VREAU SĂ DEVIN UN OM CULT

A venit să mă ia de la bibliotecă. Era o frumoasă și liniștită seară de vară. Ne-am plimbat în tăcere, fiecare cu gîndurile lui. Fetița e în clasa a VI-a. În seara aceea am descoperit că are frumoase preocupări pe care nu i le bănuiam.

— Tăticule, vreau să devin un om cult.

— Și cine te împiedică? am întrebat.

— Nimeni.

— Atunci?

— Nu știu ce trebuie să fac.

— Ce trebuie să faci? Să înveți, să citești. Dar hai să discutăm mai mult despre treburile astea. Uite, la vîrsta ta, sau mai precis, începînd de la această vîrstă, cărțile trebuie să-ți fie cel mai bun prieten. Prin cărți reușești să cunoști o lume. Gîndește-te numai ce lucru minunat e să citești! Întinzi mîna spre bibliotecă, iei o carte, o deschizi, și iată-te la plimbare cu marele nostru scriitor Mihail Sadoveanu prin dumbrăvile și luncile Moldovei. Mai deschizi o carte și începi să pricepi din filele ei tainele atomului. Din alta îți vorbesc eroii lui Jules Verne, purtîndu-te cu gîndul peste mări și oceane, făcîndu-ți cunoștință cu oameni și locuri despre care n-ai mai auzit niciodată. Pe măsură ce pătrunzi mai adînc în tainele ascunse ale cărților ți se deschid în față orizonturi noi. Că niciodată nu vei izbuti să cunoști absolut totul, e foarte firesc. Cultura e rodul eforturilor omenirii întregi. La ridicarea monumentului ei măreț au pus cîte o cărămidă sute de generații și milioane de oameni. Înțelegi?

— Înțeleg. Dar la noi în clasă unii sînt de altă părere. Ei zic că pot deveni oameni culți numai ducîndu-se la cinematograf. Că asta ar însemna același lucru cu cititul cărților.

— Nu. Nu e chiar așa. Lectura rămîne cel mai important mijloc pentru a-ți face o frumoasă cultură. Dar nu este singurul. Cunoașterea muzicii, a picturii, a cinematografului este și ea necesară. Lectura nu exclude însă pe celelalte. Dimpotrivă, le completează. Fiecare are rostul ei. Pictura îți încîntă privirea, muzica auzul, cinematograful îți transmite cîte puțin din toate acestea. Totuși, pentru a le înțelege pe deplin, trebuie să citești ce s-a scris ori se scrie în legătură cu ele. Spre deosebire de cinematograf, de pildă, ale cărui imagini se desfășoară rapid prin fața ochilor, cartea stă parcă îndelung de vorbă cu tine, te îndeamnă să gîndești profund, să reții pentru toată viața ceea ce ai citit.

— Prin urmare, setea de cultură, așa cum spui, se astîmpără citind. Ei, și în privința asta vreau să-ți pun o întrebare: Cu ce carte să încep?

— E adevărat, nu trebuie să citești tot ce-ți cade în mînă. Alege-ți cartea, așa cum alege grădinarul floarea dintre buruieni, sau colectivistul grîul de neghină. Numai că la vîrsta ta operația e ceva mai dificilă. De aceea, e nevoie să apelezi la cei care pot să te ajute. Îi întrebi pe profesori, pe bibliotecari, pe librari, pe părinți. Ei îți vor recomanda cu plăcere o carte bună, utilă. Ferește-te de așa-zisele cărți de aventuri. Ele nu cuprind nimic interesant, înălțător, omenesc. Crimele pe care le povestesc cu lux de amănunte nu-ți vor ajuta niciodată să devii un om cult, un om folositor societății.

— Dacă am înțeles eu bine, asemenea cărți fac parte din categoria celor care nu folosesc.

— Nu numai că nu folosesc, dar sînt și primejdioase. „Mierea" ce ți se oferă acolo e în fond ca otrava ce ucide lent. Ele murdăresc tot ce e frumos. În țările capitaliste mai apar și astăzi asemenea cărți, care strivesc sufletul copilului, îl înrăiesc, îndemnîndu-l la hoție și la crime. Așa se și explică faptul că mulți copii din aceste țări care citesc asemenea cărți ajung pînă la urmă la închisoare. Omul cult își întemeiază reputația pe calitatea culturii sale. Această calitate e determinată nu numai de numărul de cărți citite (și asta e important), ci de ce anume fel de cărți a citit. Firește, nu numai în domeniul său de activitate. Un om ajuns, să zicem, inginer, nu se va mărgini numai la formule și proiecte, ci va rămîne și un însetat cititor de literatură; ajuns colectivist, nu se va lăsa preocupat numai de problemele practice care țin de cultura plantelor, ci, pe lîngă literatura de specialitate, își va îmbogăți mintea și inima citind romane, cărți de poezie, de geografie sau de istorie; ajuns sportiv, va îmbina cultura fizică cu cea intelectuală, știind că mușchii nu sînt singurul bun de preț în univers. Cînd spunem, de pildă, despre un matematician că e om cult, nu ne referim niciodată numai la capacitatea lui ca matematician, ci la ușurința cu care se descurcă și în alte domenii: literatură, artă, istorie, geografie, științele naturii etc. Or, a te descurca în alte domenii decît al specialității tale presupune cunoașterea problemelor de bază ale acestor domenii. Un om cult cunoaște operele de seamă produse de mintea omenească. Face legături între acestea și propria sa specialitate. Școala îți dă în privința aceasta baza. Îți dă cunoștințele sistematizat, într-o anumită ordine. Rămîne ca tu singur să finisezi edificiul, să umpli golurile, să-l înfrumusețezi. Ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu e de loc ușor. Pentru aceasta e nevoie...

— Știu! Să învăț, să citesc, să aleg cărțile pe care le citesc.

Se făcuse tîrziu. Tăcerea a coborît iar între noi. În parc se auzea cîntecul greierului, iar umbrele noastre se amestecau într-o ciudată risipire cu ale copacilor. În liniștea ce se lăsase, glasul interlocutoarei mele din clasa a VI-a continuă:

— Și... Cum să citesc?

— O să-ți răspund altă dată. Hai mai bine să ascultăm acum foșnetul castanilor și cîntecul greierilor.

AUREL MARTIN

CE VÎRSTĂ ARE PĂMÎNTUL?

Haideţi, prieteni; să răsfoim împreună marea carte a naturii — sînt doar atîtea taine cuprinse în ea, pe care am vrea să le deslușim!

De pildă, aţi vrea să ştiţi care este vîrsta Pămîntului, cînd a apărut viaţa pe Pămînt?

Răspunsurile le-a dat ştiinţa despre Pămînt, numită „geologie".

Ca să înţelegem mai bine cum procedează geologia pentru a descoperi vîrsta Pămîntului, să pornim de la un exemplu:

Cînd tai un copac şi-i numeri cercurile (dungile interioare), o faci ca să afli cîţi ani de viaţă are: fiecare cerc înseamnă un an. Pentru aflarea vîrstei Pămîntului, vom urmări straturile care-i alcătuiesc scoarţa. Astfel se poate vedea în cît timp s-au format ele, cînd au apărut primele vieţuitoare şi de cînd a apărut omul pe Pămînt. Pentru aceasta trebuie să ţinem seama că straturile de deasupra sînt mai tinere decît cele peste care sînt aşezate. Să numim deci stratul mai vechi stratul A. Urmează apoi stratul superior, mai nou, numit stratul B, apoi straturile C, D, E, F, din ce în ce mai noi. În cazul cînd ordinea lor de aşezare a fost răsturnată de puternice deplasări ale scoarţei, facem apel la alte dovezi. Acestea sînt fosilele — urme neîndoielnice ale unor vieţuitoare azi dispărute (schelete, scoici, plante presate, urme de mers sau tîrîre) depuse şi pietrificate în straturile Pămîntului.

În ce priveşte stabilirea vîrstei straturilor, fosilele au aceeaşi importanţă pe care o au monumentele istorice în restabilirea trecutului omenirii; căci fosilele reprezintă pentru straturile scoarţei ceea ce reprezintă inscripţiile de pe monumente pentru deslușirea istoriei vechi. Ele ne ajută să descifrăm ordinea, locul şi timpul în care s-au format straturile Pămîntului. Din cercetarea aprofundată a straturilor s-a ajuns să se deslușească fazele de dezvoltare ale Pămîntului, numite ere geologice.

În decursul acestor ere s-au dezvoltat încetul cu încetul grupe de plante şi animale. La sfîrşitul unei ere geologice, unele vieţuitoare dispăreau, pentru ca la începutul celei următoare să se ivească noi grupe perfecţionate. Prefacerile uscatului şi ale mărilor, erupţiile vulcanilor, schimbarea climei sînt cauzele transformării necontenite a vieţii pe Pămînt.

Viaţa pe Pămînt a apărut în vremuri geologice foarte îndepărtate. Ea a fost reprezentată mai întîi prin forme simple, primitive (alge, ferigi, vieţuitoare monocelulare), iar cu timpul au apărut organisme mai evoluate (plante cu flori, animale vertebrate), pînă au ajuns la formele superioare de astăzi. La începutul erei noastre geologice, adică aproximativ acum un milion de ani, şi-a făcut apariţia omul.

Cercetînd fosilele aflate în scoarţa Pămîntului, se poate constata că un strat care conţine resturi de organisme mai apropiate de formele actuale este mai nou. Şi invers: stratul în care organismele sînt mai îndepărtate ca organizare a corpului lor faţă de cele de azi este mai vechi.

Pornind de aici, oamenii de ştiinţă au considerat că straturile care se află în diferite părţi de la suprafaţa Pămîntului şi conţin aceleaşi fosile s-au format în acelaşi timp. Astfel, straturile de calcar roşu din colinele Mahmudiei (Dobrogea de nord-est), din munţii Perşani şi din Alpi, care conţin aceleaşi scoici de amoniţi, au aceeaşi vîrstă. Stabilindu-se vîrsta păturilor pe baza cercetării amănunţite a fosilelor, s-a ajuns la împărţirea istoriei Pămîntului în trei părţi:

1 — Paleozoic — vîrsta vieţii vechi;

2 — Mezozoic — vîrsta vieţii mijlocii;

3 — Neozoic — vîrsta vieţii noi.

Această împărţire a timpului geologic nu este completă, deoarece sub straturile paleozoicului (lumea veche) se găsesc formaţiuni şi mai vechi ale scoarţei terestre, din care se cunosc resturi de viaţă (arhaic).

Reiese că asemenea cercetări bazate pe comparaţia vîrstelor straturilor dau vîrsta relativă a Pămîntului. Pentru a cunoaşte vîrsta sigură, absolută, a scoarţei Pămîntului, oamenii de ştiinţă au făcut diferite presupuneri. Ei au plecat de la ideea că Pămîntul, în tot timpul existenţei lui, a fost sub acţiunea aceloraşi fenomene naturale ca şi azi. Apreciind viteza medie cu care se fac depunerile actuale, s-a ajuns la rezultate diferite, mai apropiate sau mai depărtate de adevăr.

Astăzi calculul vîrstei Pămîntului se face cu mai multă exactitate cu ajutorul unei ştiinţe noi, numită radiometrie.

Prin calcule ştiinţifice complicate, pe care le veţi înţelege mai tîrziu, bazate pe metoda radioactivităţii, cercetătorii au ajuns la concluzia că vîrsta Pămîntului este de 5—7 miliarde de ani, vîrstă care se potriveşte cu aceea precizată de cercetările astronomice.

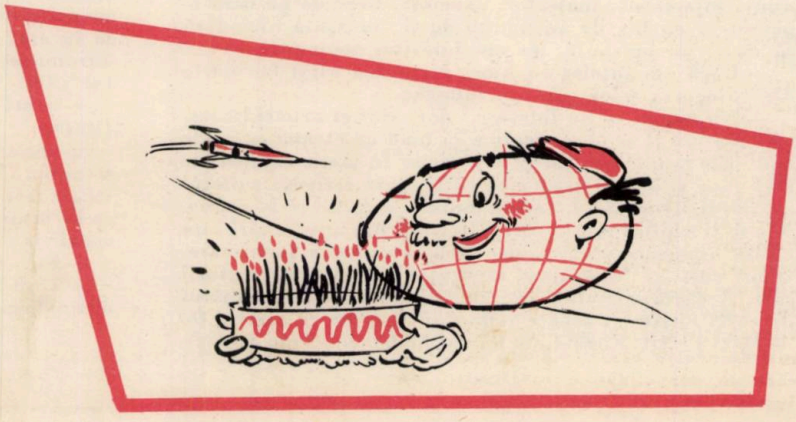

Această vîrstă este repartizată astfel pe ere geologice:

— neozoic: 72 milioane de ani;
— mezozoic: 130 milioane de ani;
— paleozoic: 1 miliard de ani;
— arhaic: 5,5 miliarde de ani.

Măsurători asemănătoare arată că cele mai vechi roci depuse pe fundul mărilor au vîrsta în jur de 3—5 miliarde de ani, iar rocile granitice cele mai vechi ating vîrsta de circa 6,5 miliarde de ani.

Din aceste calcule numeroase reiese că vîrsta Pămîntului, ca planetă, este de 7 miliarde de ani; viața a început cu 1,5 miliarde de ani în urmă, iar omul a apărut acum un milion de ani!

Știința geologică a ajuns într-un timp scurt să dezlege atîtea taine despre formarea vîrstei și istoria Pămîntului, înlăturînd toate credințele false, fără temei științific, la auzul cărora rîde oricare dintre noi.

Profesor MIRCEA ILIE
laureat al Premiului de stat

ATLANTIDA o enigmă

În timpurile îndepărtate, înfățișarea Pămîntului a fost cu totul alta. Ceea ce vedem noi astăzi — uscat și apă — nu reprezintă altceva decît o etapă în lungul proces de transformare a scoarței terestre. Transformările pe care le suferă necontenit această scoarță sînt cauzate de acțiunile unor forțe naturale provenite din interiorul Pămîntului (căldură, presiune, gravitație etc.) sau de la suprafața sa (razele solare, vînt, ploi etc.).

Aspectul rigid, rocile tari din care sînt formați munții, a făcut ca în vechime oamenii să-și formeze părerea greșită că atît continentele, cît și oceanele ar fi rămas neschimbate de la începutul istoriei Pămîntului. Știința a scos însă adevărul la iveală.

Din procesul de continuă transformare a scoarței terestre s-a născut și străvechea legendă a Atlantidei.

Într-una din scrierile sale, filozoful Platon, din antichitate, amintește despre Atlantida, un teritoriu care, cu mii de ani în urmă, ar fi fost înghițit de valurile Oceanului Atlantic numai într-o zi și o noapte. O dată cu această parte de uscat a fost înghițită de ape și întreaga civilizație aflată acolo.

Multe discuții s-au purtat în jurul acestei legende. În ce măsură are ea un sîmbure de adevăr? A existat sau nu Atlantida?

Prin anul 1848, învățatul Alex. Humbold socotea legenda Atlantidei ca o simplă născocire. Mai tîrziu, alți cercetători, pornind de la datele furnizate de Platon, au încercat să stabilească adevărul.

Cu toate că Platon a arătat clar în scrierile sale punctul unde se găsea acest continent (și anume în fața coloanelor lui Hercule, adică în fața Gibraltarului de astăzi), mulți cercetători au căutat să o situeze în diferite alte locuri. Astfel, unii au spus că Atlantida n-a fost alta decît Scandinavia, alții că ar fi fost așezată în regiunile polare (Islanda, Groenlanda, Spitzberg, Novaia Zemlea) sau în bazinul oriental al Mediteranei.

Mai tîrziu, bazîndu-se pe o serie de observații geologice, biologice și arheologice, cea mai mare parte dintre cercetători au demonstrat existența unui sîmbure de adevăr cuprins în legenda lui Platon. Ei au arătat că în fața Gibraltarului a existat, într-adevăr, cu mii de ani în urmă, o mare insulă pe care se dezvoltase o civilizație înaintată.

Cercetătorii sovietici au adus o contribuție deosebită în lămurirea acestei legende a Atlantidei, arătînd că problema Atlantidei este în primul rînd o problemă geologică. Deci istoria insulei lui Platon trebuie căutată în istoria geologică a Oceanului Atlantic.

Noi și noi cercetări

Pentru cercetarea temeinică a Oceanului Atlantic, noi expediții oceanografice au pornit în larg. Acestea au demonstrat că în decursul mileniilor oceanul a trecut prin nenumărate transformări, în care un rol deosebit l-au jucat erupțiile vulcanice și mișcările scoarței terestre.

Doi savanți sovietici, Belonsov și Obrucev, au dovedit, prin cercetările lor, că în anumite regiuni fundul oceanului prezintă caractere specifice scoarței terestre continentale. S-au descoperit munți scufundați, văi lungi de zeci și sute de kilometri, nisipuri de origine continentală.

Pornind de aici s-a tras concluzia că o anumită regiune a fundului oceanului s-a aflat cîndva deasupra nivelului apei. Aceasta ar fi fost Atlantida. Dar faptele s-au întîmplat într-un timp atît de îndepărtat încît este exclusă orice prezență a unor oameni pe vremea aceea. Așadar, se punea o nouă problemă: trebuia stabilită epoca în care s-a produs scufundarea așa-numitei Atlantide. Hidrologul sovietic M. Ermolaev și geologul francez Termier, prin cercetări amănunțite, măsurînd radioactivitatea sedimentelor cu mangan de pe coastele nordice ale Peninsulei Scandinaviei, au stabilit că apele curentului Golfstream au atins aceste coaste pentru prima oară acum 10 000—12 000 de ani. Iată că datele coincid aproape cu cele indicate de Platon privitoare la prăbușirea Atlantidei. Pînă atunci apele acestui curent n-ar fi putut ajunge pe coastele europene din cauza Atlantidei, porțiune de uscat așezată între Europa și America.

Aceste rezultate s-au obținut prin metode științifice, care nu pot fi puse la îndoială. Ele au fost întregite cu alte informații date de biologi și toate par să dovedească adevărul aflat în scrierile aparținînd lui Platon. Se pare că în prezent Atlantida încetează de a mai constitui o enigmă și se transformă într-o realitate geologică și istorică.

N. NEDELCU

Omul transformă natura

Înainte ca omul să fi început a lucra pămîntul, a crește și îngriji plantele și animalele, soiurile de plante cultivate și rasele de animale domestice nu existau. Mulțimea nenumărată a soiurilor de plante pe care le cultivă astăzi și a raselor de animale pe care le crește pe lîngă casă au fost obținute de om în decurs de sute și sute de ani, din plantele și animalele sălbatice.

Așadar, sumedenie de plante cultivate și animale domestice sînt

rodul muncii omului. Cum au apărut minunații meri cu fructe care ating peste o jumătate de kilogram? Cum au apărut cele peste 3 000 soiuri de grîu? Cum s-a reușit ca de la grîul sălbatic, necultivat, cu boabe foarte mici și puține, să se ajungă la producții record?

Care este explicația că o vacă domestică poate da peste 18 000 litri de lapte pe an față de 200—300 litri cît dădea una nedomesticită?

Toate aceste minuni le-a creat omul. El a reușit să cunoască natura, s-o transforme și, prin munca sa, să-i smulgă cît mai multe roade. Astăzi, în condițiile marelui avînt al științei, omul știe să folosească substanțele chimice, radiațiile, tot felul de vitamine pentru a stimula creșterea plantelor și animalelor, obținînd atîtea exemplare de cea mai bună calitate, cît și o producție mereu mai mare.

La noi în țară au fost create o serie de institute de cercetări științifice, care studiază problema creării unor valoroase soiuri de plante și rase de animale.

Rezultatele acestor cercetări se văd din aplicarea lor în agricultura noastră socialistă, unde an de an sporește producția vegetală și animală.

PLANTA BELȘUGULUI

Alături de grîu și orez, porumbul este cea mai importantă cereală a lumii. Pentru multiplele sale calități, porumbul a fost denumit „planta belșugului". Din porumb se pot obține sute de produse. Cu cît avem mai mult porumb boabe, cu atît putem obține cantități mai mari de carne, lapte, ouă și alte produse cu o mare valoare hrănitoare. Dar nu numai boabele de porumb sînt aducătoare de belșug, ci chiar planta în întregime, dacă se utilizează în hrana animalelor sub formă de siloz sau masă verde. La noi în țară se însilozează anual mai multe milioane de tone de porumb, care se folosesc cu bune rezultate pentru hrana vacilor și a altor animale, cum sînt, de pildă, oile.

Importanța porumbului crește și mai mult o dată cu crearea de către oamenii de știință a unui mare număr de hibrizi, soiuri de porumb care dau producții superioare. În sute de gospodării de stat și gospodării colective din toate regiunile țării se obțin cîte 4 000—5 000 kg de porumb boabe la hectar. Unele gospodării au realizat și producții record de pe suprafețe mai mici. Știți cît a fost producția recoord obținută la G.A.S. Bărboși, regiunea Galați? De pe un hectar cultivat cu porumb această gospodărie a realizat 25 000 kg de boabe. Aceasta e una dintre cele mai mari producții realizate vreodată în lume. Astfel de exemple demonstrează posibilitățile nelimitate ale omului de a smulge naturii, cu ajutorul științei, daruri bogate.

Dar cum s-a ajuns la crearea hibrizilor de porumb? Să facem un popas la Baza experimentală de la Fundulea a Institutului de cereale și plante tehnice. Aici sînt zeci și zeci de culturi de grîu, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, din cele mai diferite soiuri. Predomină însă lanurile de porumb, care se întind pe multe sute de hectare. Cercetătorii dirijează polenizarea porumbului pentru a consolida însușirile sale folositoare. Interesant e că în urma multor experiențe s-a ajuns la obținerea unor hibrizi (soiuri) care dau producții foarte mari.

Cercetătorii au reușit, de asemenea, să creeze hibrizi de porumb pentru diferite zone ale țării. De pildă, pentru Cîmpia Dunării hibrizii care se dezvoltă foarte viguros dau o producție mare și au o perioadă de coacere mai lungă. Pentru zonele cu climă mai rece, unde verile sînt mai mici s-au creat hibrizi timpurii, care ajung la coacere într-un timp mai scurt. Cei mai valoroși hibrizi au dat o producție dublă față de soiurile locale de porumb. În multe locuri producțiile s-au ridicat și mai mult. Astfel, la gospodăria agricolă de stat Bulgăruș, regiunea Banat, s-au obținut cîte 8 244 kg de porumb boabe la hectar. Această cantitate de porumb folosită în hrana porcilor se transformă în 2 100—2 200 kg de carne!

Important e, totodată, că un mare număr de hibrizi dau și producții mari de furaje — masă verde: cîte 40 de tone la hectar și chiar mai mult! Porumbul verde însilozat constituie un nutreț excelent pentru hrana animalelor producătoare de lapte și carne. Din 40 tone de porumb însilozat, atît cît pot da hibrizii cultivați la noi în țară pe un hectar, se obțin 12 000 litri de lapte! Sînt perspective să crească însă și această producție. La gospodăria agricolă de stat Dunărea, regiunea Galați, s-a realizat o recoltă record de 140 000 kg de porumb siloz la hectar! Aici s-au cultivat hibrizi de mare productivitate pe un teren bine îngrășat, irigat și lucrat ca un strat de grădină.

O dată cu crearea hibrizilor de porumb, specialiștii au stabilit și alte metode interesante de care trebuie să se țină seama în cultivarea acestei plante. Ei au demonstrat, de pildă, că aceeași hibrizi dau producții mai mari dacă se cultivă pe terenuri bine lucrate și îngrășate. S-a ajuns pînă acolo încît să se stabilească numărul de plante care trebuie cultivate pe 1 hectar în diferite zone ale țării. De pildă, pe suprafețele irigate și îngrășate s-a stabilit că numărul de plante la hectar poate fi cu 15 000—20 000 mai mare decît pe terenurile neirigate. În acest caz, producția crește. Sînt tot mai numeroase cazurile cînd prin folosirea soiurilor productive, a metodelor agrotehnice, pămîntul este silit să-și sporească rodnicia, să dea mai multe produse.

Cunoscînd tot mai bine tainele naturii, oamenii ajung să o stăpînească și s-o transforme în folosul lor.

Ing. agronom C. BEREȘTEANU

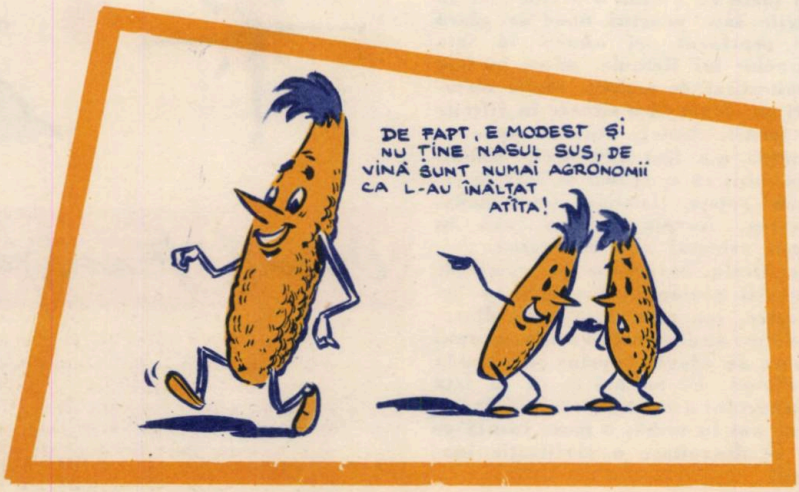

Colțul celui care observă natura

COPACI CU TRUNCHIUL RĂSUCIT

În drumețiile voastre treceți deseori prin pădure. Dacă veți privi cu atenție copacii printre care mergeți, veți observa că unele trunchiuri sînt răsucite. Nici nu vă închipuiți cît îi preocupă această ciudățenie a naturii pe oamenii care au diferite îndeletniciri legate de folosirea lemnului. Astfel, constructorul de case știe că grinzile făcute dintr-un copac ale cărui fibre deviază cu 1/5 din mersul lor normal au o rezistență cu mult mai mică decît cele confecționate din copaci normali. Cu mare atenție trebuie să fie alese trunchiurile pentru stîlpii de telegraf. Tehnicianul instalator știe că stîlpii făcuți din copaci cu trunchiul răsucit nu sînt buni. Aceștia, după ce au stat o vreme în aer liber, își schimbă gradul de uscăciune. Dacă vor fi folosiți ca stîlpi, drept urmare, vîrful lor se va strînge, iar sîrmele legate de ei vor fi trase cu putere și se vor rupe.

Cei care fabrică șindrila, precum și dogarii știu că lemnul coniferelor care au fibra rotită spre dreapta se despică greu. Dulgherii însă îl preferă pe acesta. Iar cu mii de ani în urmă oamenii foloseau trunchiul sucit ca pe un fel de plug, fabricat gata de natură. Un capăt ascuțit îl înfigeau în pămînt, iar de celălalt capăt trăgeau animalele.

Dar cel care ne poate da explicații științifice despre fenomenul răsucirii copacilor este botanistul. El examinează cu atenție trunchiul rotit, cercetează felul pămîntului în care crește acest copac și se gîndește dacă nu cumva îmbunătățirea solului ar evita răsucirea. Ca să-i afle toate secretele, botanistul ia într-o cutiuță o bucățică de trunchi desprinsă cu briceagul. Ajuns în laborator, el o pune la un microscop foarte puternic (microscopul electronic) și observă că și fibrele cele mai subțiri sînt răsucite; el ajunge la concluzia că și moleculele de celuloză, cele mai ascunse mărunțaie ale fibrei, sînt sucite. Un colaborator prețios al botanistului este meteorologul, care a aflat că vîntul și soarele sînt cauza sucirii copacului și propune să se cerceteze condițiile climaterice acolo unde se află în număr mare asemenea copaci.

Iată cîte probleme interesante pune copacul cu trunchi răsucit. Voi, dragi prieteni, care iubiți natura, în timpul excursiilor voastre prin pădure, notați-vă locul unde găsiți asemenea trunchiuri, faceți însemnări despre felul solului, clima locului. Aceste observații, adunate de-a lungul anilor, pot folosi oamenilor de știință și tehnicienilor, silvicultorilor, care caută să găsească leacul pentru a evita răsucirea copacilor.

I. SABETAY

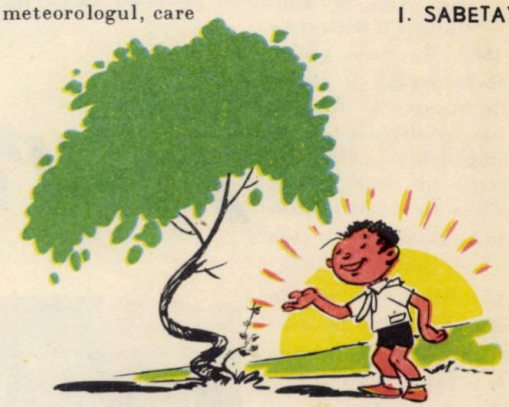

MOZAIC ȘTIINȚIFIC

S. N. 400

Ați auzit de S.N. 400? Este un nou strung românesc introdus în producție de constructorii de mașini-unelte de la Uzinele „Strungul" din Arad.

După părerea specialiștilor, această modernă mașină de așchiat poate atinge performanțe la nivelul tehnicii mondiale actuale. La strungul S.N. 400 se pot prelucra mecanic un număr mare de piese de diferite forme și dimensiuni.

Fabricarea noului strung este asigurată de utilajul modern cu care uzina din Arad a fost dotată în ultimii ani, de muncitori, ingineri și tehnicieni cu multă experiență. Pentru însușirile lui, strungul S.N. 400 a și fost cerut peste hotare.

MOTOCICLETA SUBMARINĂ

În Canalul Mînecii a fost încercată o motocicletă submarină cu 1—3 locuri. În această motocicletă submarină, călătorii respiră cu ajutorul unor dispozitive speciale. În condiții normale, ea circulă aproape de suprafața apei.

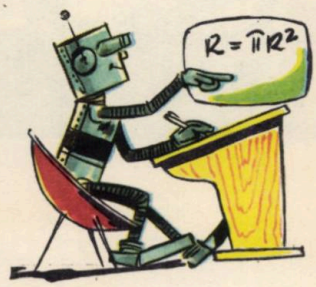

Un profesor neobișnuit

Dacă veți intra într-o sală de curs a Școlii superioare de ingineri radiotehnicieni din Kiev, vă veți mira că studenții ascultă cu atenție explicațiile unei... mașini, instalată comod la catedră. Acest mecanism complicat nu-i altceva decît un... profesor automat, adică o mașină electronică asemănătoare celor de calcul. Ea are „memorie", „își însușește noțiunile" din domeniul diferitelor științe. O dată instalat la catedră, profesorul automat începe să predea lecția... înregistrată pe bandă de magnetofon. În același timp, pe un ecran apar schemele tehnice, desenele despre care este vorba în lecție. Dar profesorul acesta neobișnuit nu se mulțumește numai să predea. El pune studenților și întrebări de control. În fața unui microfon, cel întrebat dă răspunsurile. Un dispozitiv special face deosebirea dintre un răspuns corect și unul greșit.

Dacă pe indicator s-au aprins toate cele patru becuri, înseamnă că la toate întrebările s-a dat un răspuns exact.

Secretară... electronică

La o expoziție internațională a fost expus un aparat foarte interesant: „secretara telefonică automată". De mărimea unui aparat de radio obișnuit, dotată cu un creier electronic, „secretara automată" răspunde la apelurile telefonice, transmite diverse mesaje, recepționează convorbirile telefonice și le reproduce cu exactitate.

STIȚI GEOMETRIE?

O dreaptă poate împărți un patrulater în trei părți. Știți cum?

FERESTRE EGALE

Golul unei ferestre are lățimea de 1 m și înălțimea de 2 m, deci are o suprafață de 2 m². La nevoie, se poate modifica acest gol încît să aibă lățimea tot de 1 m, iar înălțimea tot de 2 m, dar suprafața numai de 1 m². Ce formă va avea noul gol?

OAMENI DE SEAMĂ

Aurel Vlaicu

Sînt cincizeci de ani de atunci... Era în 1913, în primele zile ale toamnei, cînd pionierul aviației romînești, Aurel Vlaicu, după multe zboruri cu răsunet mondial, s-a prăbușit la Brănești, lîngă Cîmpina, ca o pasăre rănită. Atunci unul dintre acei cîntăreți necunoscuți care au creat doina și balada a dat glas durerii trecîndu-l în cîntec nemuritor:

„Plîngu-l frați, plîngu-l surori,
Plînge-l grădina cu flori,
Plîngu-l mamă, plînge-l tată,
Plînge-l Romînia toată."

Durerea era îndreptățită. Vlaicu, cel care făcuse din mitul lui Icar o realitate, cel care demonstrase lumii întregi capacitatea creatoare a poporului romîn, zăcea zdrobit într-o livadă de pruni din preajma pădurii de sonde.

Mai tîrziu, acasă, într-un sat cu oameni destoinici din jurul Orăștiei, în Binținții de pe malul stîng al Mureșului liniștit, prin ceața lacrimilor, doi bătrîni, badea Dumitru și lelea Ană, își aminteau povestea vieții fiului lor.

Binținți 6 noiembrie 1882. În casa veche, țărănească, cu miros de busuioc și flori de toamnă tîrzie, cu blidare împodobind pereții, se naște un copil, Aurel. Firea sa neastîmpărată, iscoditoare era cauza multor neliniști părintești. Ceea ce voia Aurel să știe în mod deosebit încă de mic era taina zborului. Zile lungi de vară cutreiera livezile de lîngă Mureș după fluturi și gîndaci să le observe zborul. Toamna, de pe Vadul Fîsului — o palmă de insulă în mijlocul Mureșului — urmărea ceasuri în șir zborul cîrdurilor de cocori și înmugurea în el dorința arzătoare a desprinderii de pămîntul pe care omul se tîrîse milioane de ani.

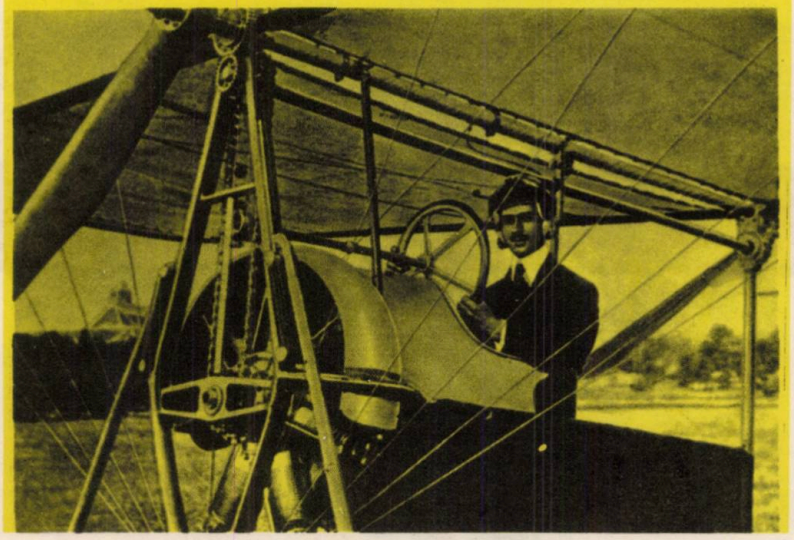

Vin alte toamne și copilul cu mintea iscoditoare învață slovele și cifrele la Școala din Binținți, ascultă de la bătrînii din sat poveștile despre cai năzdrăvani care, mîncînd jeratic, zboară ca vîntul și ca gîndul, și în mintea lui stăruie tot mai mult întrebarea: Cum nu cad păsările din aer? Cum zburau caii năzdrăvani și covoarele fermecate?

Vine o altă toamnă. Sălciile plîngătoare își scuturaseră frunzele în apele Mureșului, bruma cădea peste flori, lelea Ană se despărțea de copilul ei drag, care pleca într-o căruță cu cai la liceul din Orăștie. Ultimele clase ale liceului le face la Sibiu. Vlaicu își uimea colegii și profesorii cu sîrguința cu care învăța, cu priceperea și spiritul său iscoditor. La un moment dat începe să repare ceasuri. Majoritatea acestora erau cu cuc, așa că la fiecare oră camera lui răsuna ca un codru de cîntecul cucilor; repară lumina electrică în școală, inventează o turbină, e preocupat să născocească perpetuum-mobile, un fel de mașină care, o dată pornită, să nu se mai oprească niciodată. Termină liceul și apoi se înscrie la școala politehnică din München, pregătindu-și în același timp și planuri pentru construirea unei mașini de zburat, cu aripi după modelul păsărilor, care trebuiau să fie acționate de arcuri puternice. Dar ideea aceasta o părăsește repede, dîndu-și seama că aparatele de zbor nu se vor putea realiza decît cu aripi fixe.

Era vremea cînd în toată lumea se depuneau strădanii neînchipuit de mari pentru ca omul să se poată desprinde de sol, să poată zbura. La Paris, tot un inginer romîn, Traian Vuia, are ingenioasa idee de a pune cel dintîi aeroplanul pe roate. Pe urmă numeroși alți ingineri încearcă în fiecare zi noi și noi

(Continuare în pag. 31)

OCHII MAMEI

de NIKOLAI ZIDAROV

În apropiere de Sofia se află o statuie reprezentînd chipul unei mame care și-a pierdut fiul în război.

În Lozeneț, de unde, în orice dimineață,
Se vede Sofia ca-n palmă, clar,
A poposit o mamă tăcută, fără viață,
Cu fața încrustată parcă de-un dor amar.

Stă frîntă-n neclintire. Și ce oare
Mai poate să-i tresalte în pieptul de granit?
De-atîția ani așteaptă-n nemișcare
Pe fiul ei ce tot n-a mai venit.

Sub ploi și sub zăpezi se veștejește.
Au lacrimi înghețate ochii ei,
Dar tot tresare mama și astăzi cînd zărește
C-apar copii pe albele alei.

Ah, ochii mamei! Chiar și din granit
Își mai așteaptă fiul ce-n lupte a pierit.

În romînește de ION BRAD

PEDAGOGII

— MOMENTE VESELE —

PERSONAJELE

PREZENTATORUL
COSTEL
SANDU
PETRICĂ
GICĂ } toţi în clasa a VI-a
SILE în clasa a II-a
O BĂTRÎNICĂ

PREZENTATORUL *(în faţa cortinei):* Dragi prieteni, de curînd am discutat în detaşamentul nostru despre un lucru foarte important: despre felul cum i-am ajutat noi, cei din clasa a şasea B, pe elevii dintr-a doua, de care răspundem, să se pregătească pentru a deveni pionieri. La această adunare, 4 dintre colegii noştri: Costel, Sandu, Petrică şi Gică au fost criticaţi că nu s-au ocupat de loc de îndrumarea celor mici, aşa cum au făcut ceilalţi colegi. Ce au făcut cei patru eroi după această adunare, veţi vedea imediat. Ei şi-au pus în gînd să devină cu orice preţ nişte „adevăraţi pedagogi" pentru cei mici. Ştiţi, să nu li se mai spună lor, la o adică-telea, că nu se ocupă de... prichindei. *(Se deschide cortina.)*

COSTEL *(singur):* Să ne ocupăm de cei mici... Grozavă idee! Păi, aşa şi trebuie: să-i învăţăm, să-i îndrumăm, că d-aia sîntem noi mai mari ca ei. Dar cum? Şi cînd? *(Tresărind.)* A! Ia te uită, mi se pare că ocazia s-a şi ivit. *(Se întoarce după Sile, care a intrat dintr-o parte.)* Hei băieţaş! N-auzi, pigmeule! Adică... tinere, ia stai puţin!

SILE *(s-a oprit):* Pe mine mă strigi, nene?

COSTEL: Pe dumneata, băieţele. Nu cumva înveţi la şcoala de pe... Nucilor?

SILE: Ba da...

COSTEL: Bănuiam eu. În ce clasă?

SILE: Într-a doua...

COSTEL: Într-a doua, zici? *(Aparte.)* Tocmai clasa de care răspundem noi. *(Către Sile.)* Perfect. Eşti chiar omul de care am nevoie. Cum zici că te cheamă?

SILE: Negoescu Vasile. Dar eu am treabă, nene, trebuie să...

COSTEL: La vîrsta ta nu există treburi mai importante decît educaţia. Aşa că e momentul să începem.

SILE: Ce să începem, nene?

COSTEL: Aici e problema. Ar fi trebuit să-mi fac un plan, dar, nu-i nimic, o să ne orientăm pe loc. Să începem, de pildă, cu... ţinuta. Ţinuta ţine, ca să zic aşa, de... ţinută, care este... care face parte din... exemplul personal *(Uşurat.)* Asta e: exemplul personal! Ia, priveşte-mă bine şi spune-mi ce observi...

SILE *(zăpăcit):* Nene, eu sînt grăbit, am...

COSTEL *(calm):* Şi eu sînt grăbit. Tocmai de-aia trebuie s-o luăm metodic... Ce părere ai, să zicem, despre freza mea? *(Îşi mîngîie părul.)* Ia uite ce mai cărare: la milimetru! Sau despre şireturi... *(înalţă un picior pînă sub nasul lui Sile)* uite ce mai funde: artistice! Pe cînd tu? Nici măcar nu eşti pieptănat...

SILE: Păi ce să pieptăn, nene? *(Îşi scoate basca.)* Nu vezi că sînt tuns numărul unu?

COSTEL *(netulburat):* Cît despre şireturi, ce să mai vorbim... Astea-s funde? *(Arată dispreţuitor spre încălţămintea lui Sile.)*

SILE: Nu, nene, sînt cataramе. N-a găsit mama şoşoni cu şireturi...

COSTEL *(descumpănit):* Aşa e... n-am băgat de seamă că porţi şoşoni... În schimb... *(Triumfător.)* În schimb, bag de seamă că stai cam prost cu nasturii. De exemplu ăsta... *(îl apucă de-un nasture, smucindu-l)* de-abia se mai ţine...

SILE: Ba se ţine...

COSTEL: Ba nu se ţine! Şi nu mă mai contrazice, că... *(Îi smulge nasturele.)* Poftim dovada!

SILE *(amărît):* Mi-a rupt nasturele...

COSTEL: Ţi l-am rupt? Ţi l-am păstrat, vrei să zici... Ar trebui să-mi mulţumeşti: la prima înghesuială, în tramvai, l-ai fi pierdut. Ei, şi-acuma: Ştii să-l coşi? Coase-l! *(Îi întinde, generos, nasturele.)*

SILE *(sufocat):* Dar eu am...

COSTEL *(sever):* Aha, va să zică mărturiseşti: nu ştii să coşi un nasture! Ar trebui să-ţi fie ruşine. Eu la vîrsta ta, ehe...

SILE *(distrus):* Nene, dar eu...

COSTEL *(blînd):* E, haide, haide, nu te sfii... În definitiv, nu eşti obligat să ştii. În schimb, eu trebuie să te învăţ. Unde stai?

SILE: Aici, peste drum. *(Rugător.)* Dar eu am treabă, nene...

COSTEL *(ferm):* Şi eu. Aşa că mergem la tine să coasem nasturele. *(Dispar: Sile înainte, resemnat, Costel în urmă, plin de importanţă. Cortina se ridică. Sîntem acasă la Sile. O încăpere simplă, obişnuită.)*

COSTEL *(cu haina lui Sile pe genunchi, se pregăteşte să coasă):* Aşa... Prima operaţie constă în introducerea firului de aţă prin urechile acului. Lucru foarte simplu, care n-ar fi tot atît de simplu dac-am avea de-a face cu o cămilă... *(Nimereşte pe-alături.)* De ce rîzi?

SILE: Ai băgat aţa pe-alături...

COSTEL *(încurcat):* Ei şi? Nici Iolanda Balaş nu sare totdeauna din prima încercare... Hai, e rîndul tău să încerci... *(Sile vîră aţa în ac fără greutate.)* Aşa, foarte bine! Felicitări, dragă Vasilică. Bun! Acuma n-avem decît să aplicăm nasturele şi...

SILE: Nu acolo, nene! L-ai pus pe buzunar.

COSTEL: Mi se părea mai decorativ, dar, în sfîrşit, cum vrei. Aşa e bine?

SILE: Mai la stînga puţin, nene, în dreptul butonierei.

COSTEL *(superior):* Ce ţi-e şi cu obişnuinţa asta... Orice iniţiativă se izbeşte de ea. *(Explicativ.)* Aşadar, aplicăm nasturele, împungem, şi... *(Ţipă uşor, apoi duce degetul la gură.)*

SILE *(înduioşat):* Te-ai înţepat, nene? Să-ţi aduc puţin spirt!

COSTEL: Nu-i nevoie. Un erou ca mine trebuie să-şi învingă durerea. Aşa... împungem o dată, de două ori, de trei ori... Gata! Uite, poţi să tragi şi cu buldozerul de el că... *(Rămîne cu nasturele în mînă.)* Ia te uită! S-a desprins iar. *(Sile rîde.)* Şi, la urma urmei, ce găseşti de rîs aici?

SILE: Cum să nu rîd, nene, dac-ai uitat să faci nod la aţă...

— Cortina —

PREZENTATORUL *(în faţa cortinei):* Nu multă vreme după această întîmplare, cu aceeaşi rîvnă şi cu acelaşi entuziasm, a intrat în acţiune şi Sandu, cel de-al doilea „pedagog-amator", care ardea de nerăbdare să-şi arate iscusinţa. Sandu tocmai ieşise din curte şi scruta cu agerime zările. *(Sandu a apărut şi el, din celălalt colţ, uitîndu-se atent în toate părţile.)* Deodată scoase un strigăt victorios... *(Prezentatorul iese, apare în locul lui Sile, cu un pachetel în mînă.)*

SANDU: Aha, uite-l, tocmai iese din Alimentara! Ura! Vorba lui Arhimede... Cum a zis Arhimede cînd...? Poftim, uite cu ce-mi bat capul... Hei, Arhimede! Băieţaş, ia stai!

SILE: Pe mine mă strigi? Nu mă cheamă Arhimede. Mă cheamă Vasilică... Sile...

SANDU: Încîntat. Ce-ai cumpărat acolo, dragă Sile?

SILE: Marmeladă. M-a trimis mama. Îi trebuie pentru...

SANDU: Frumos, foarte frumos. Va să zică, tu îţi ajuţi părinţii în gospodărie. O problemă e rezolvată deci. Dar educaţia, dragă Vasilică, să ştii că nu se mărgineşte la atît... Ea are...

SILE *(uluit)*: Poftim, altul acum...

SANDU *(binevoitor)*: Ai spus ceva?

SILE: Nu, nene. Ziceam că sînt grăbit. Mă aşteaptă mama...

SANDU: Frumos, frumos din partea ta. *(Îl mîngîie pe bască.)* E un început promiţător. Mi se pare că n-o să meargă greu de loc. Ia spune, dragă Sile, cum îţi petreci tu timpul liber?

SILE: Păi... mă joc, citesc...

SANDU: Aha, citeşti! Din ce în ce mai bine. Va să zică, citeşti. Bun. Şi te-ai întrebat vreodată, dragă Vasilică, ce înseamnă să citeşti?

SILE: Nu, nene. Da-mi place. Ştii, eu...

SANDU: Foarte rău!

SILE: Ce e rău? Că-mi place să citesc?

SANDU: Nu. E rău că nu ţi-ai pus problema.

SILE: N-am avut nici o problemă pentru azi...

SANDU: Nu e vorba de aritmetică, ci de cultură, de artă, înţelegi? *(Extaziat.)* Arta, ce lucru strașnic! Fiecare trebuie să contribuim cu cîte ceva la ea. De exemplu, tu, dragă Vasilică, faci parte dintr-un colectiv artistic?

SILE: Nu. Eu sînt cu igiena. Controlez batistele, unghiile...

SANDU: Mă rog, mă rog. Dar talent ai?

SILE: Talent? *(Dă din umeri.)* Eu ştiu?!...

SANDU: E şi normal să nu ştii. Dacă nu ţi-ai verificat posibilităţile. Dar nu-i nimic, o să reparăm îndată greşeala. Unde zici că stai?

SILE: Pe Trandafirilor, nene.

SANDU: Atunci mergem la mine că-i mai aproape.

SILE *(gata să plîngă)*: O să mă certe mama că întîrzii...

SANDU *(ridicînd arătătorul)*: Arta cere adesea sacrificii, dragă Vasilică... *(Ies împreună.)*

(Cortina se ridică. Sîntem acasă la Sandu. Spre a face interiorul deosebit de al camerei lui Sile, sînt necesare doar mici schimbări: o altă faţă de masă, un alt tablou pe perete etc.)

SANDU: Nu, cu declamaţia nu merge. O să trecem la teatru. Ia să vedem ce ţi s-ar potrivi mai bine, drama sau comedia? Cred că drama. Eşti încruntat rău...

SILE *(necăjit)*: Mă aşteaptă mama cu marmelada...

SANDU: Te rog să respecţi planul pe care ni l-am propus! Aşa... Să presupunem că ai în faţa ta o farfurie cu prăjituri şi nu poţi mînca nici una fiindcă te dor dinţii. Ce faci?

SILE: Dau fuga la policlinică.

SANDU: Să lăsăm policlinica. Ce faci ca să stîrneşti emoţia spectatorilor? Te uiţi lung la prăjituri, oftezi... *(Vasilică oftează.)* Aşa, foarte bine! *(Entuziasmat.)* Vezi că ai început să intri în rol?

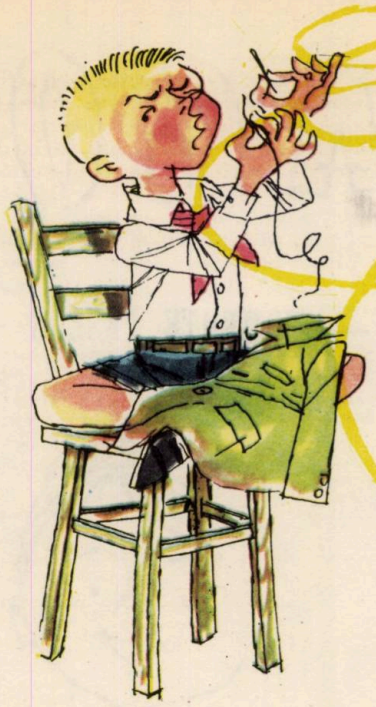

SILE: Mă gîndeam că mama nu poate să termine prăjiturile dacă nu-i duc marmelada...

SANDU: Uf! Nu-i nimic de făcut cu tine... Adică, ia stai! Ce-ar fi să încercăm puţină muzică? Păcat că n-am diapazon... Dar nu-i nimic, o să bat cu linguriţa asta în masă şi tu o să zici după mine! Laaa!

SILE: La...Lasă-mă, nene, să plec...

SANDU *(desperat)*: Pleacă! Pleacă! şi să nu-mi mai ieşi vreodată în drum, că...

SILE *(nevinovat)*: Te-ai supărat, nene?

SANDU: Auzi vorbă! Cum să nu mă supăr? Am pierdut atîta timp degeaba... Habar n-ai de nimic. Nu eşti în stare să scoţi măcar un „la“ ca lumea...

— C o r t i n a —

PREZENTATORUL *(în faţa cortinei)*: Se vede însă treaba că marmelada lui Vasilică era sortită să nu-şi ia atît de curînd locul cuvenit, deasupra prăjiturilor ce se rumeneau în cuptor. Abia a ieşit în stradă şi eroul nostru, care nici n-avusese timp să răsufle uşurat, se pomeni... drept în braţele lui Petrică.

(În timp ce prezentatorul rosteşte ultimele cuvinte, Sile şi Petrică, venind din direcţii opuse, s-au ciocnit într-adevăr.)

PETRICĂ *(ţinîndu-l părinteşte de umeri pe Sile)*: Graba nu e bună niciodată, băieţaş, află de la mine. Pe stradă se merge calm şi disciplinat. Ce te făceai dacă în locul meu era, să zicem, un camion de trei tone încărcat cu ciment?

SILE: Ce camion, nene? Doar mergeam pe trotuar...

PETRICĂ: Se vede că nu prea ai fantezie. O să meargă cam greu... Dar nu-i nimic, un „pedagog“ ca mine reuşeşte întotdeauna. Ori nu eşti de aceeaşi părere?

SILE: *(resemnat)*: Ba da, sînt.

PETRICĂ: Văd că începem să ne înţelegem. Atunci să revenim la oile noastre, adică la camion. Cum spuneam, datoria unui şcolar disciplinat, ca tine, e să circule calm, atent pe stradă. Dar nu numai atît. El trebuie să fie atent şi cu cei din jurul lui. De exemplu, dacă o persoană în vîrstă vrea să traverseze strada, el trebuie să-i sară neîntîrziat în ajutor, fără a mai aştepta să fie rugat. Este?

SILE: Este, nene. Dar eu sînt grăbit rău...

PETRICĂ: Mi se pare că tot ce ţi-am spus pînă acum ţi-a intrat pe o ureche şi ţi-a ieşit pe alta. Dar să nu crezi că eu mă descurajez atît de

uşor. Nu! Uite, o să trecem imediat la o demonstraţie practică. O vezi pe bătrînica aceea de colo, cu palton verde, care aşteaptă pe marginea trotuarului? *(La cealaltă extremitate a cortinei a apărut într-adevăr o bătrînă.)*

SILE: O văd...

PETRICĂ: Ei bine, o vom ajuta amîndoi să traverseze! *(Ocolesc prin spatele cortinei, apărînd chiar lîngă bătrîna care aşteaptă liniştită, cu sacoşa în mînă.)*

PETRICĂ: Bună ziua, mătuşico.

BĂTRÎNA: Bună să vă fie inima, şcolarilor...

PETRICĂ: Ne dai voie să te ajutăm?

BĂTRÎNA: Cum să nu, maică... Tocmai mă gîndeam: lume multă, eu păşesc cam greu...

PETRICĂ: Nu-i nimica, mătuşico... Noi unde sîntem? Uite, eu te iau de braţ, el îţi duce sacoşa...

BĂTRÎNA: Dar aveţi acelaşi drum, maică?

PETRICĂ: N-are a face. Te ajutăm şi gata. Pe urmă ne întoarcem.

BĂTRÎNA: *(minunîndu-se)*: Ia te uită ce băieţi cumsecade!

PETRICĂ: Gata, dă-mi braţul, mătuşico. Tu, Vasilică, ia sacoşa...

(Pornesc cu toţii spre celălalt colţ al scenei.)

BĂTRÎNA: Ai grijă de sticla cu lapte! Dar de ce trecem strada, maică?

PETRICĂ: Nu-ţi fie frică, mătuşico, eşti cu noi... Mai repede, uite, stopul e pe galben. Asta înseamnă „atenţie", adică să pornim în pas grăbit.

BĂTRÎNA: Grăbit, maică, grăbit... *(Sile mută sacoşa în cealaltă mînă.)* Ia te uită, a mutat-o...

SILE: Am mutat-o în stînga, că e grea de tot. Lasă, că nu se sparge sticla.

BĂTRÎNA: Nu sticla, maică, ziceam de staţie...

PETRICĂ: Gata, am ajuns! Care staţie?

BĂTRÎNA: Staţia de tramvai. Nu ziseraţi voi că mă ajutaţi să mă urc? Ia uite-l că vine! Şi tocmai acum a pus stopul! Bate-vă să vă bată de

neastîmpăraţi! Scăpai tramvaiul din pricina voastră...

(Băbuţa dispare, bodogănind, mînioasă. Sile şi Petrică, abătuţi, pleacă şi ei prin celălalt colţ. Apare din nou prezentatorul.)

PREZENTATORUL: După întîlnirea cu Petrică, Sile, uimit de atîtea ciudăţenii, devenise mult mai prevăzător. Spre seară însă, tot se încumetă să iasă din curte. Îndrăzneala aceasta fu însă spre nenorocul lui, deoarece chiar în colţul străzii Trandafirilor se postase Gică, ultimul dintre cei patru muşchetari ai noştri. Întîlnirea lor, la care nu vă obligăm să mai asistaţi, s-a petrecut în împrejurări asemănătoare. E de ajuns să vă spunem că, după un sfert de oră, Sile se afla acasă la Gică, mai precis în bucătărie, unde lua cea de-a patra lecţie educativă: confecţionarea clătitelor cu dulceaţă, despre care Gică susţinea că sînt cea mai plăcută surpriză făcută părinţilor de ziua lor sau în oricare zi obişnuită...

(Cortina se ridică. În bucătărie la Gică: masă, scaune, un reşou sau o lampă de gătit pe care se află o tigaie.)

GICĂ *(amestecă într-un castron)*: Aşa...Am bătut gălbenuşul, l-am amestecat cu lapte... eşti atent?

SILE: Foarte atent.

GICĂ: Bun. Acum să vedem ce mai urmează. Dă cartea... *(Sile, serviabil, îi oferă cartea.)* Va să zică, tăiem cartofii în feţii subţiri... ciudat! Mama nu punea niciodată cartofi în clătite...

SILE: Mi se pare că ai greşit pagina. Aici scrie despre musaca.

GICĂ: Tii, aşa-i! Bine zici. Aha, aici e... Adăugăm făină... Care o fi punga? Mi se pare că asta. Toarnă, toarnă fără grijă că amestec eu. *(Sile deşartă punga.)* Acum cred că ar trebui să le frămîntăm...

SILE: În carte scrie că se toarnă cîte o ceaşcă în tigaie.

GICĂ: Se toarnă? Cum să se toarne? Tu nu vezi că s-a îngroşat de nu mai intră nici lingura?

SILE: Poate că ar trebui să le tăiem cu cuţitul.

GICĂ: Extraordinar! Genial! Să ştii că ai stofă, nu glumă. Nici nu mă aşteptam... *(Încearcă să întindă aluatul pe masă, taie din el o bucată.)* Hm, nu prea le-am tăiat rotunde... Dacă aş fi avut un compas... Ţine tigaia... Mmm, ce frumos miroase!

SILE: Iese şi niţel fum...

GICĂ: Răstoarn-o repede, că se arde! Nu pe muşama, în farfurie! Gata! Acuma să gustăm... *(Se strîmbă.)* Hm, n-are nici un gust...

SILE: Şi e tare ca piatra...

GICĂ: Pis, pis... *(Aruncă undeva o fărîmă de cocă.)* Ia te uită, nici pisica nu mănîncă. Se pare că la mijloc a fost o greşeală de calcul.

SILE *(consolator)*: Nu-i nimic, nene, nu trebuie să te descurajezi. Aşa e la început. *(Se aud bătăi în uşă.)*

GICĂ: Intră!

(În odaie năvălesc ceilalţi trei „pedagogi".)

COSTEL: Bună, Gică! *(Încremenind, cu ochii la Sile.)* Ia uitaţi-vă...

PETRICĂ: Vasilică!

SANDU: Sile al nostru!

GICĂ: Cum „al vostru"? Va să zică şi voi....

PETRICĂ: Va să zică şi tu...

GICĂ: Precum vedeţi... Dar am impresia că nici voi n-aţi obţinut rezultate prea strălucite.

COSTEL *(oftează)*: Asta cam aşa e...

SILE *(se amestecă, cu înţeles)*: Nu pricep de ce vă necăjiţi atîta?

COSTEL *(contrariat)*: Auzi vorbă! Noi ne-am străduit să-ţi facem educaţia, am folosit cele mai grozave metode pedagogice...

SANDU: ... exemplul personal...

GICĂ: Şi cînd colo, tu ne-ai făcut numai greutăţi.

SILE *(după ce i-a studiat cîteva clipe)*: Nu vă mai amăriţi atîta... Văd eu că sînteţi băieţi buni, dar... nu prea aveţi experienţă. Vă propun ceva: adresaţi-vă pionierilor dintr-a şasea B. Ei au să vă ajute cu siguranţă.

PETRICĂ *(ca ars)*: A şasea B ai zis?

SILE *(liniştit)*: Da, da! Colegilor voştri adică. Ei ne-au invitat pe noi, cei dintr-a doua, la o mulţime de acţiuni interesante. Vom merge împreună într-o excursie în care vom învăţa să ne orientăm şi să facem un foc de tabără, ne vor dărui mică bibliotecă, vom discuta cu toţii despre o carte pe care am citit-o de curînd toată clasa, vom sădi pomi, vom înfiinţa un cerc comun de filatelie şi unul de fotografi amatori, vom vizita împreună expoziţiile...

PEDAGOGII *(tulburaţi la culme)*: Ia te uită! Şi noi care credeam că le-o vom lua înainte...

Cortina

VASILE MANUCEANU

Ilustraţii: PUIU MANU

INTERVIUL NOSTRU CU SCRIITOAREA:

Gica Iuteș

Cînd a apărut în librării frumosul volum de povestiri pentru pionieri „Faima detașamentului" ne-am grăbit să-i cerem autoarei o dedicație pentru cititorii „Cravatei roșii". Cu același prilej i-am pus în numele vostru cîteva întrebări:

1. De cînd ați început să scrieți pentru copii și ce v-a îndemnat să-i preferați pe cei mai mici cititori?

— Cu atît mai greu mi se pare răspunsul la această dublă întrebare, cu cît ea mi se pune de fiecare dată cînd mă aflu în fața cititorilor.

Cu aproape treisprezece ani în urmă, lucrînd ca redactor al gazetei „Pionierul" („Scînteia pionierului" de azi), am avut prilejul să-i cunosc pe aceia care au făcut parte din primele detașamente de pionieri. Angajamentele lor pionierești s-au transformat curînd în fapte ce meritau într-adevăr să fie povestite. Așa au început ei bătălia pentru cele mai bune note la învățătură, întrecerile harnicilor mîini îndemînatice. Ei au dovedit în orice împrejurare dorința de a purta cu cinste și mîndrie cravata de pionier, părticică din steagul glorios al clasei muncitoare, bucurîndu-se cu recunoștință de minunata copilărie dăruită de partidul iubit.

Așa s-a întîmplat ca mai toate cărțile mele publicate să fie destinate eroilor „cu cravată roșie"...

Asta nu mă împiedică de loc, ba, dimpotrivă, mă îndeamnă să-i urmăresc mai departe peste ani în drumul pe care ei și-l fac în viață; e grozav de plăcut să-mi închipui, de pildă, că Ștefănel Vertea a luat parte la ridicarea furnalului celui mare de la Hunedoara, că în momentul de față lucrează la șantierul Combinatului siderurgic de la Galați și că Mihălucă Breb a devenit unul din cei mai vestiți ingineri agronomi într-o gospodărie colectivă milionară din Dobrogea.

Așadar, asta ca o mărturie că ei au rămas eroii mei preferați.

Da, căci eu însămi, lucrînd în prezent tot ca redactor, de astă dată la o revistă de tineret, am prilejul să-i urmăresc mai departe în viață, întîlnindu-i în diferite colțuri ale țării, ca oameni de nădejde, constructori harnici ai patriei socialiste.

2. Care din cărțile pe care le-ați scris vă place mai mult?

E lesne de înțeles că-mi place cel mai mult cartea care se află în momentul de față pe masa mea de lucru. Ce poate fi mai atrăgător decît să mă aflu împreună cu eroii mei în vîrtejul unor noi întîmplări, fermecătoare și neprevăzute.

3. Ce vă scriu cititorii?

— În cele mai multe scrisori, copiii își spun părerea despre lucrările mele. Adesea aceste păreri mă ajută să găsesc noi subiecte de povestiri, pentrů că multe scrisori încep cam așa: „Stimată tovarășă scriitoare, înainte de toate, vreau să vă comunic că la noi în clasă există un caz despre care trebuie să știți neapărat"...

Asemenea scrisori aș vrea să primesc în fiecare zi...

Mă bucură, de asemenea, scrisorile în care cititorii mă roagă să le trimit adresa exactă a „Inimoșilor", a „Celor de la Crisanta" ori a celor despre care am scris în „Faima detașamentului".

4. Ce doriți să transmiteți cititorilor „Cravatei roșii"?

— Vestea că le pregătesc un roman de aventuri, cu nu prea multe pagini, dar foarte multe întîmplări hazlii... Este cineva împotrivă?...

(Urmare din pag. 26)

experienţe. Tocmai în această perioadă realizează şi Vlaicu planul primului său aeroplan, cu care zboară deasupra cîmpului Binţinţi. Era o maşină de zbor cu mult mai simplă decît avioanele moderne pe care le vedem noi astăzi. Ca să se poată ridica în aer a fost legată, ca un zmeu mare, la un cablu tras de cai, pe care îi mînau cu bicele şi chiotele lor flăcăii satului. Dar o dată cu aceasta, visul lui Vlaicu şi al atîtor generaţii de oameni, de a zbura, se împlinise.

Vlaicu însă nu se opreşte aici. El porneşte o muncă şi mai îndîrjită pentru perfecţionarea avionului său. Dar pentru asta are nevoie de bani, de materiale. De unde să le ia? Nepăsarea burgheziei din ţară era revoltătoare. Capitaliştii străini nu voiau nici ei să-l ajute. Ei voiau să-i cumpere numai invenţia, care să rămînă un bun al lor. Înaltul patriotism al flăcăului din Binţinţi însă nu se împăca nicicum cu o asemenea propunere. Vlaicu dorea din tot sufletul să facă un aeroplan care să fie o mîndrie a poporului său, din rîndurile căruia se ridicase.

Cînd vine la Bucureşti, ajutat de muncitori, care l-au înconjurat întotdeauna cu încredere şi căldură, el realizează mai multe modele de avioane. Cu un curaj fără seamăn Aurel Vlaicu le pilota singur, devenind astfel şi primul pilot romîn.

Cu toate greutăţile întîmpinate, inginerul şi pilotul Aurel Vlaicu însă nu se dădea învins. Cu avionul său a executat multe zboruri. Gloria lui cucerea lumea. Toate ziarele şi revistele străine scriau cu entuziasm despre el. Dar Vlaicu nu-şi pierdea capul. Muncea cu îndîrjire, cu dorinţa arzătoare de a fi de folos poporului şi patriei sale. Gîndul lui căuta necontenit descifrarea altor taine ale zborului.

Într-o zi însă, îl prinde dorul de Binţinţii lui şi pleacă cu avionul peste Carpaţi, spre Ardeal. Era în ziua de 31 august 1913. Soarele era la amiază şi Vlaicu tindea spre el. Cînd, deodată, maşina s-a poticnit, s-a smucit şi a căzut la Brăneşti, lîngă Cîmpina.

Sînt 50 de ani de atunci şi noi ni-l amintim mereu şi îl cinstim ca pe unul dintre marii înaintaşi, care a cucerit pentru poporul său laurii nemuririi.

I. D. BĂLAN

Sfatul doctorului PANSELUŢĂ

Spălaţi-vă pe mîini

Dacă aţi privi un centimetru pătrat de piele la microscop, aţi putea constata că pe această suprafaţă se găsesc peste 40 000 de microbi! Dar poate că nu ştiaţi că la o îmbăiere omul lasă în apă între 85 milioane şi un miliard de diferiţi microbi. Bineînţeles că majoritatea lor sînt nepatogeni, adică nu produc îmbolnăviri, pentru că altfel ar fi o adevărată nenorocire. Dar cel puţin 10 la sută dintre ei produc îmbolnăviri. Medicina a arătat că principala sursă a bolilor infecţioase este mîna murdară. Cu mîna atingem uneltele de lucru, diferite obiecte, dintre care multe murdare, purtătoare ale unor mari cantităţi de microbi. Iată de ce spălatul pe mîini este neapărat obligatoriu.

Dar oare ştiţi voi să vă spălaţi corect pe mîini?

Pentru aceasta trebuie să începeţi frecînd bine o dată sau de două ori cu apă şi săpun palmele, mergînd apoi, în rotund, spre faţa mîinilor. Vă opriţi îndelung asupra degetelor şi unghiilor, după care clătiţi bine mîna într-un şuvoi de apă rece. O mare atenţie la spălat trebuie să fie acordată cutelor şi adînciturilor din piele, unghiilor şi spaţiilor din jurul lor, palmei. De aceea, vă recomandăm să folosiţi perıa de unghii. Prin spălat se înlătură stratul cornos care se află deasupra pielii şi care formează mici adăposturi unde se cuibăresc microbii.

Ştiaţi că pielea curată secretă o substanţă care distruge microbii, substanţă care se dovedeşte eficace numai cînd mîna este absolut curată? În acest sens s-a făcut o experienţă foarte interesantă. Pe pielea unui om proaspăt spălat au fost puşi microbi de febră tifoidă (febra tifoidă se mai numeşte şi boala „mîinilor murdare"). După 20 de minute, toţi microbii au murit! Repetînd aceeaşi experienţă pe pielea unui om murdar, s-a constatat că microbii rămîn în viaţă chiar şi după o oră. Aşadar, pielea curată vă apără împotriva îmbolnăvirii. Cred că nu-i nevoie să vă convingem asupra necesităţii de a vă spăla mîinile cu apă şi săpun, şi aceasta de vreo cîteva ori pe zi, mai cu seamă înaintea fiecărei mese.

P. conf. Dr. E. ALBU

BIBLIOTECA CC
SIBIU

①

Azi la noi e bucurie

Frunză verde lăsomie,
Azi la noi e bucurie,
Cîntă cucii în zăvoi
Şi cîntă inima-n noi,
Că ni-i viaţa fericită
De partid călăuzită
Cît prinzi cu privirea-n zare
Numai holde şi tractoare!
Republică populară,
Eşti bogată, mîndră ţară!

CONSTANTINESCU EMILIA
clasa a V-a, Şcoala de 8 ani comuna Floreşti, regiunea Ploieşti

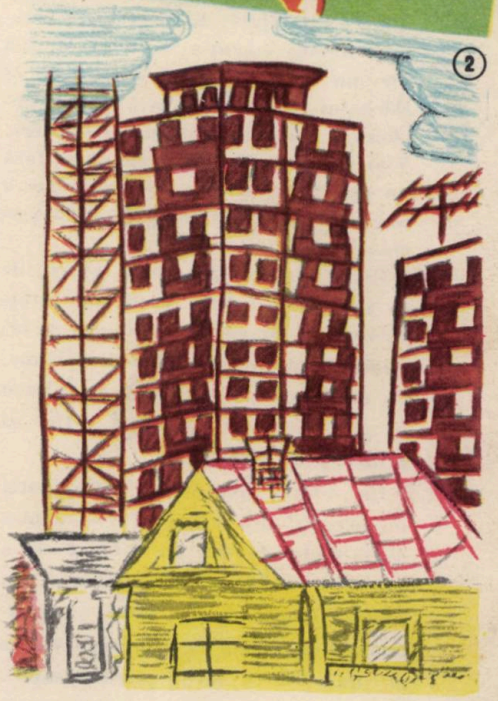

②

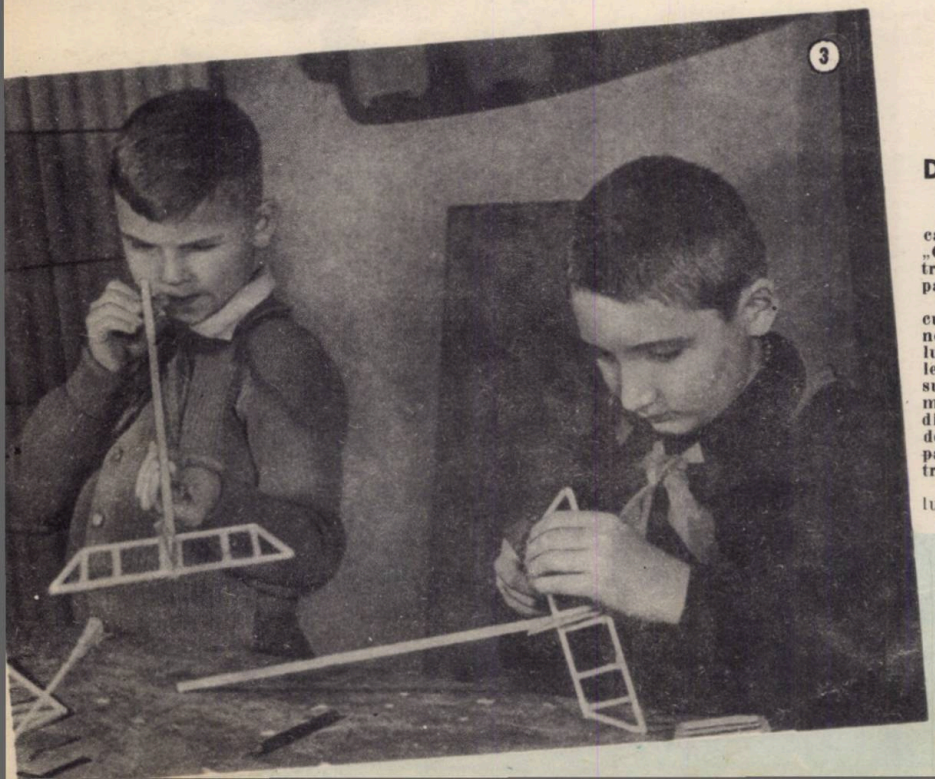

③

Dragi copii,

Zilnic ne sosesc la redacţie lucrări trimise de voi în cadrul concursului „Aşa e ţara mea", organizat de revista „Cravata roşie". În numărul de faţă publicăm cîteva dintre acestea. Vom continua să publicăm şi alte lucrări ale participanţilor la concurs în numerele ce urmează.

Nu uitaţi! Puteţi trimite lucrările prevăzute în concurs pînă la data de 1 noiembrie 1963, pe adresa redacţiei noastre, cu menţiunea „Pentru concurs". Cele mai bune lucrări: descrieri ale locului natal, fotografii, machete de lemn şi alte materiale, modelaje din lut, culegeri de versuri, cîntece, strigături (din folclorul nou), cusături româneşti, cioplituri în lemn, lucrări de traforaj, împletituri din piele, papură sau pănuşi, ori alte obiecte executate de voi, care să vorbească despre bogăţiile şi frumuseţile patriei, despre succesele construcţiei socialismului în patria noastră, vor fi premiate.

Deci nu uitaţi! Pînă la 1 noiembrie 1963 puteţi trimite lucrări la concursul „Aşa e ţara mea"!

1 BICA SMARANDA
clasa a VI-a, Şcoala medie nr. 7 — Timişoara

2 COJOCARU NICOLAE
clasa a VI-a, Casa pionierilor — Suceava

3 HOBOLKA ANTON
Casa pionierilor — Timişoara

Lei 2,50

CRAVATA ROȘIE

Nr. 10 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

1964

AȘ VREA

ION BRAD

— Aș vrea să fiu o stea de-argint pe cer,
Să fac din noaptea neagră zi senină.
— Ba, eu cobor în mină, ca miner,
Să dau la toți căldură și lumină.

— Aș vrea să fiu un foc strălucitor,
Să ard rugina toată de pe lume.
— Eu, simplu oțelar și topitor,
Că mîna lor și focul îl supune.

— Aș vrea să fiu un pom cu fructul rar;
Să-ndestuleze țara azi și mîine.
— Ba, eu rămîn la cîmp, cu drag să-l ar,
S-aveți o mie de-ani pe masă pîine.

— Aș vrea să fiu un munte-nalt — sălaș
De vulturi îndrăzneți zburînd prin stele.
— Eu, frate dragă, o să fiu ostaș
Înalt cît munții, strajă țării mele.

Miner, colectivist sau meșter-faur,
Vom crește, mîine, vieții noi palate!
E meseria noastră plug de aur
În brazde-adînci, cu soare semănate.

SUIE-N ZBOR ȘOIM CUTEZĂTOR

Muzica de *Ioan D. Chirescu*
Versurile de *Petre Ghelmez*

Suie-n zbor,
Micul meu planor,
Și te rotește-n zarea-albastră
Ca un șoim plutind ușor!
Suie, mic planor,
Spre 'nalte spații,
Fii cutezător!

Sus, cînd ești,
Spune ce zărești?
— Grădina scumpă-a țării noastre
Înflorită ca-n povești!
Brațe tinerești
Zoresc la treabă
Cît pe-ntins privești.

Suie-n zbor,
Șoim cutezător,
Și, haide, fă-mă și pe mine
Pe-nălțimi biruitor!
Dincolo de nori,
Spre mîndrul soare,
Să plutim ușor.

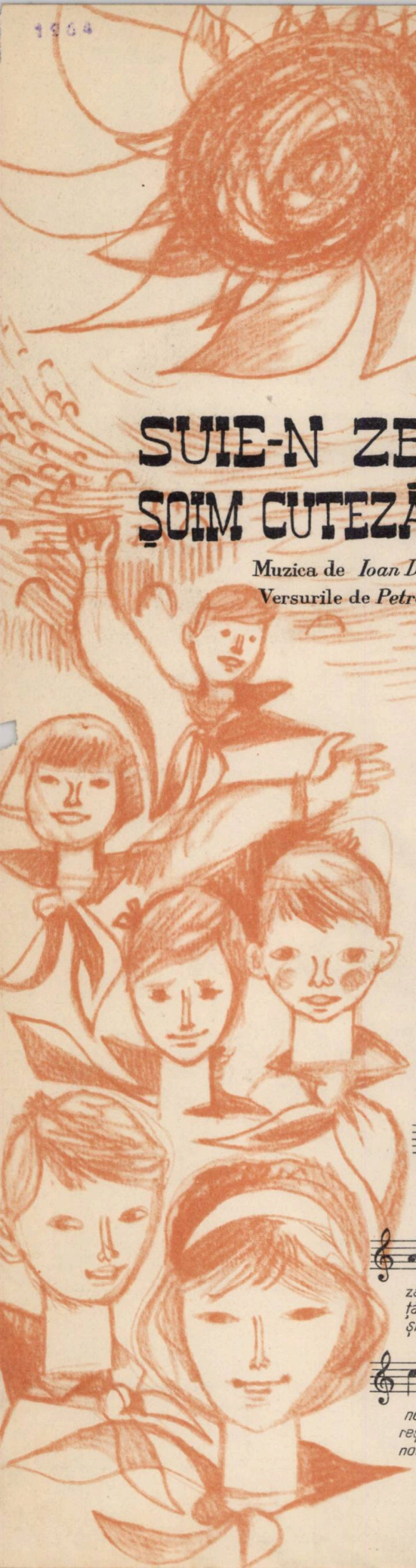

Allegro con anima — canon —

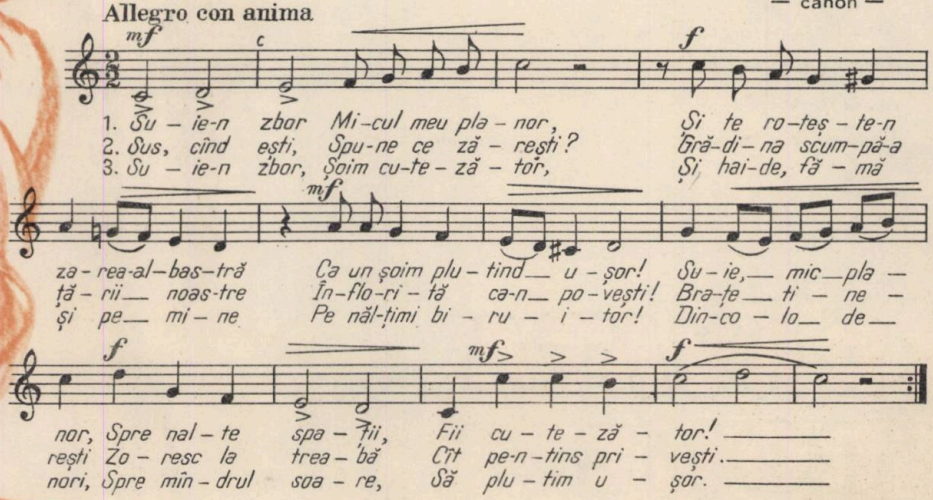

COPILĂRIE

Copilărie, cîntec nesfîrșit,
lumina înnoită-a țării mele
îți scaldă anotimpul aurit
și-n plete-ți împletește roi de stele.

Crescute pe pămîntu-acesta bun,
purtînd pe frunte mîndra muncii rouă,
copilărie, cîte flori aduni
tu ni le-ntinzi cu mîinile-amîndouă.

Dar din răsfăț n-am devenit mărunți
și am ales nu somnul fără vise,
ci dorul de-a zvîrli, spre aștri, punți,
netemători în salt peste abise.

Și hotărîrea de a semăna,
de-a crește fericirea-n largul gliei,
sub cerul arcuit pe țara mea
ca un stindard aprins al bucuriei.

Copilărie, n-om uita, în zbor
pe marile orbite ale vieții,
aeroportul tău multicolor,
scăldat în prospețimea dimineții.

Și vom purta cu dragoste la piept
înaltul nume: comunist, ce-i faur
acelui timp spre care urcă, drept,
copilăria noastră, prag de aur.

HORIA ARAMĂ

MINERUL

Seamănă cu un miner.
Umblă pe pămînt și-n cer.
Cu pikhamerul răpune
Noaptea, munte de cărbune.
De pe frunte-i cade-n zori
Rouă deasă de sudori.
El, ștergînd sudoarea feții,
Scoate-argintul dimineții.
El răstoarnă, cu lumini,
De pe umeri sacii plini.
Și din saci să curgă lasă
Sarea zilei, luminoasă.
Poate-l ustură și-n piele
Intră, dar la toate cele
Ea dă gust, și răsplătirea
Cea mai mare: fericirea.

Munca și a muncii rază
Zilele le luminează.

Tot minerul meu de seamă
Scoate zi cu zi aramă
Și cu mîneci suflecate
Aurul amiezii scoate.
Scoate-argintăria serii
Pînă stele ies puzderii...

Dă căldură și lumină
Zilnic din albastra mină
Și cu inima voioasă
Tuturor ne intră-n casă.

Seamănă cu un miner,
Cine? Soarele din cer.

ION SEREBREANU

PROVERBE

Privighetoarea niciodată pe ramul cel uscat nu cîntă.

Numai pe-ogoarele-nfrățite belșugul îți zîmbește-n față.

E bună prașila a doua; a treia însă este sfîntă.

Nu cere cîmpul numai ploaie, carte cere. Deci, învață!

Cine tînjește ruginește; acela nu culege rodul.

E dat ca noul să-nflorească. C'e-i putred zace-n glod și moare.

Acolo unde-i steagul roșu, acolo-i fericit norodul.

Pe lume de n-ar fi partidul, noi nu ne-am bucura de soare!

VICTOR TULBURE

Colo-n miez de Bărăgan

Colo-n miez de Bărăgan,
noaptea parcă n-are-alean
cînd tractoarele-ncep sfatul
cum s-așternă holdei patul.

Soarele-adunînd în piept,
bate brazda drumul drept,
pînă-n Dunărea bătrînă
holdele merg mînă-n mînă.

De cînd lumea te-am știut,
însă azi pari nou-născut,
Bărăgan, leagăn de soare,
cîntec fără de hotare.

Haturi grele pînă ieri
ți-apăsau pe piept poveri.
Noi le-am smuls din rădăcină,
și-ai rămas numai lumină.

Colo-n miez de Bărăgan
umblă soarele prin lan,
vîntul vine să se culce
în miros de pîine dulce.

Și-ai să crești, cîntînd cu noi,
cu orașe mari și noi,
Bărăgan, vatră de pîine,
darul nostru către mîine.

MIHU DRAGOMIR

Frumoasă eşti, patria mea

PE VALEA DORNELOR

Sîntem în inima depresiunii Dornelor. Cît vezi cu ochii, munţi. Pînă sub zare se întind culmile lor semeţe, învăluite în neguri. Păduri de cetină aromitoare înveşmîntează munţii aceştia din nordul Moldovei. Oamenii acestor meleaguri sînt la fel de dîrji şi semeţi ca şi uriaşii alături de care trăiesc.

De aici, de sus, din creierul munţilor, coboară trunchiuri de brazi şi molizi prin văi adînci, pe cărări mişcătoare de ape şi se strîng în

iazul liniştit şi rece de la Roşia. La marginea acestui iaz — mai repede un lac — stau împrăştiaţi sute de buşteni, care aşteaptă să fie ferecaţi cu spanga şi transportaţi în plute.

În limpezimea dimineţii se aud neîntrerupt hăuituri şi lovituri de ţapine.

Dar iată că prima plută este pregătită. Prima care va luneca prin gura îngustă şi înaltă a barajului. Bădiţa Gheorghe Rusu, unul dintre cei mai curajoşi plutaşi, împreună cu dălcăuşul Gheorghe Vilug verifică încă o dată cîrmele, apoi lopătează cu grijă spre gura barajului, de unde se cască prăpastia lucioasă de apă. În şuvoi spumos, apele adunate ale iazului se rostogolesc în valuri sălbatice spre vale. Buza plutei înaintează încet pe marginea de beton. Încă puţin şi pluta va aluneca în învolburarea de spume. Împreună cu plutaşii, mă uit la vale, unde valurile se sparg furioase în cosiţe. Fiori reci, ca de gheaţă, îmi înţeapă spinarea. Cu o mişcare scurtă, plutaşul slobozeşte pluta spre baraj. Cu vuiet adînc, ea sare pragul şi îşi scufundă, în undele vijelioase şi urlătoare, trupul lung şi greoi de lemn. Valurile ne udă gleznele. Stropii reci de apă ne acoperă. Malurile fug într-o goană nebună pe lîngă noi. Butucii se izbesc între ei. Apa clocoteşte. Lemnele se încalecă cu vaiete ascuţite şi pocnituri. Apoi, după puţin timp, în urma noastră rămîne puntea de lemn, legănîndu-se peste clocotul apelor.

Din timpuri străvechi coboară plute pe Valea Dornelor. Pe aici au coborît şi strămoşii lui Gheorghe Rusu. Pe aici trece şi el la vale, cu pluta, de cînd era încă copil. În vremurile acelea nu se aflau pe Valea Dornelor baraje care să înalţe nivelul rîului, să-i facă apele mai repezi.

Drumul plutei dura zile în şir. Colţii stîncoşi o pîndeau pe sub apele joase, gata s-o înhaţe, s-o sfîşie, s-o fărîme de stînci. Mult mai multe plute coboară astăzi pe apele Dornei, strălucitoare ca dimineţile. Prin văi umbroase de stînci îşi taie drum aceste ape. Pe sub maluri împădurite apele ropotitoare trec pe lîngă sate cu case mari şi curate.

OAMENII PĂDURILOR

Cît vezi cu ochii, de jur împrejur, pînă în înaltul cerului, numai păduri de brad şi molid. Crestele li se leagănă uşor în bătaia vîntului. Loviturile ciocănitoarelor, cîntecul celorlalte păsări răzbat sonor printre trunchiurile groase, acoperite cu muşchi, ale copacilor.

De veacuri se ştie tăietorii pe cărările munţilor. De veacuri, topoarele lor au tăiat lemnul alb de brazi şi molizi. În vremurile trecute, trunchiurile doborîte şi descojite erau slobozite fără socoteală la vale, pe uluce sau pe coastele munţilor. Şi rămînînd coaste despădurite, pe timp de furtună peste căsuţele pitice din vale se prăvăleau bucăţi de stînci şi căpătîie de buşteni putrezi.

În căsuţele tăietorilor, în anii de demult, se înfiripase un basm, cu o crăiasă a pădurilor. Basmul spunea că această crăiasă a răsplătit pe tăietori pentru truda lor, dăruindu-le securi care tăiau singure arbori groşi şi traiste fermecate care cărau buştenii la vale. Se născuse acest basm în nopţile umede, chinuite, ale tăietorilor, pe cînd ei stăteau la foc în bordeie acoperite cu draniţă, înfigînd cu zgîrcenie bulzurile de mămăligă rece în nişte firimituri de brînză iute, cu miros înţepător. Pe grinzi sau agăţate de cuiele de lemn înfipte în perete stăteau sumane rupte, pălării de paie cu margini largi, opinci sparte, cămăşi de cîlţi, negre ca pămîntul. Pe toate le lumina focul de cetină, din mijlocul bordeiului. Unii îşi aşterneau cămăşile de schimb şi se culcau pe ele, stînd cu pumnii sub cap, tăcuţi, bărboşi şi netunşi. Din cînd în cînd, prin crăpătura uşii se uitau afară la noaptea friguroasă, care sta ca un zid de smoală, apoi se culcau şi visau...

Dar iată că visul acesta îndepărtat a fost transformat în zilele noastre în realitate: securile şi traistele fermecate sînt acum maşinile, ferăs-

traiele electrice și tractoarele, mînuite de oameni pricepuți.

Am străbătut cărări umbrite pînă sus în pădure. Am sărit peste trunchiurile doborîte, am urmărit firul negru al cablului electric. M-au întîmpinat hăuiturile melodioase ale țapinarilor, cîntecul ferăstraielor electrice. Printre brazi am distins oameni care lucrau de zor. Am cunoscut aici un om înalt și voinic, pe Vasile Talpan, șeful brigăzii complexe de la sectorul forestier Dornișoara, unul dintre cei care, pe timpuri, în nopțile umede se odihneau în bordeiele acoperite cu draniță.

Iată-l luîndu-se la trîntă cu pădurea. Și-a ales copacul. Mîinile-i îmbrăcate în mănuși negre de cauciuc au prins cu putere mînerul ferăstrăului. Pînza ferăstrăului electric începu să alerge, mîncînd cu ronțăit fin și grăbit din tulpina groasă. Nu departe de el, Ștefan, Nicolae și Dumitru, feciorii săi, lucrează cu aceeași pricepere. Fiecare impune bradului direcția de cădere. Copacul pare că șovăie. Creștele-i înalte se clatină ușor spre vale și, deodată, cu o vijîitură, trunchiul gros spintecă aerul și se prăvălește la pămînt.

Mulți brazi și molizi din munții Dornișoarei au căzut de-a lungul anilor doborîți de brațul bădiței Talpan. Dar el abia în zilele noastre a ajuns să se bucure de munca lui. Pentru un tăietor care zeci de ani a mînuit joagărul, care an de an a dormit pe cetina din bordeiul de pămînt, tractorul ce cară butucii ca pe surcele, macaralele care, la o apăsare de manetă, ridică bușteni grei, cabanele frumos amenajate, toate acestea constituie dovezi ale vieții noi, împlinirea visurilor îndrăznețe. De aceea badea Talpan, într-o zi de primăvară, și-a adus sus în pădure pe cei trei feciori ai săi, pe care i-a învățat mecanica pădurilor. De atunci n-au trecut mulți ani și în casele acestor tineri s-au înălțat teancuri de cărți pe care le studiază pînă seara tîrziu la lumina beculului electric, hotărîți să crească o dată cu noul orășel care se ridică în valea îngustă dintre coamele munților.

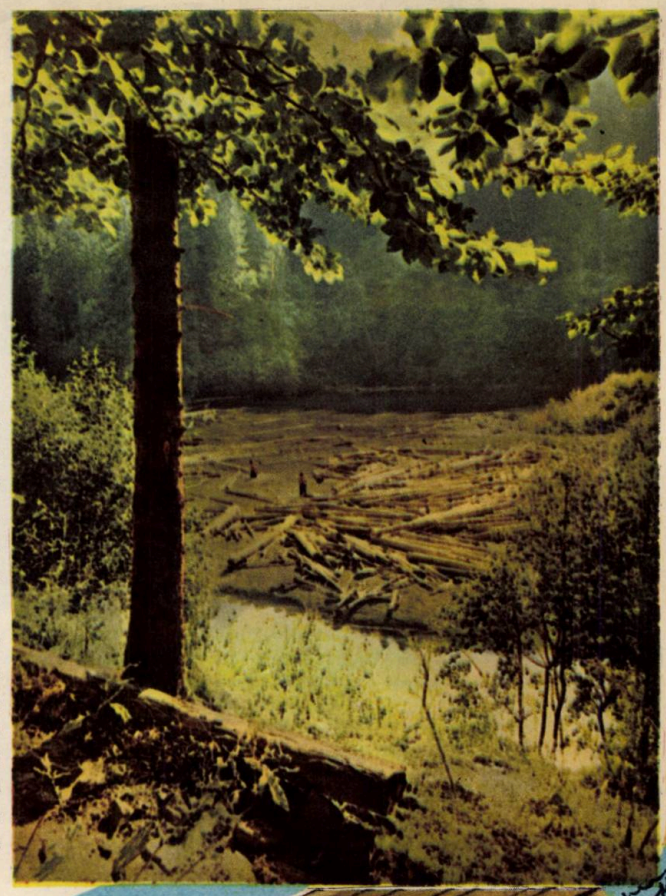

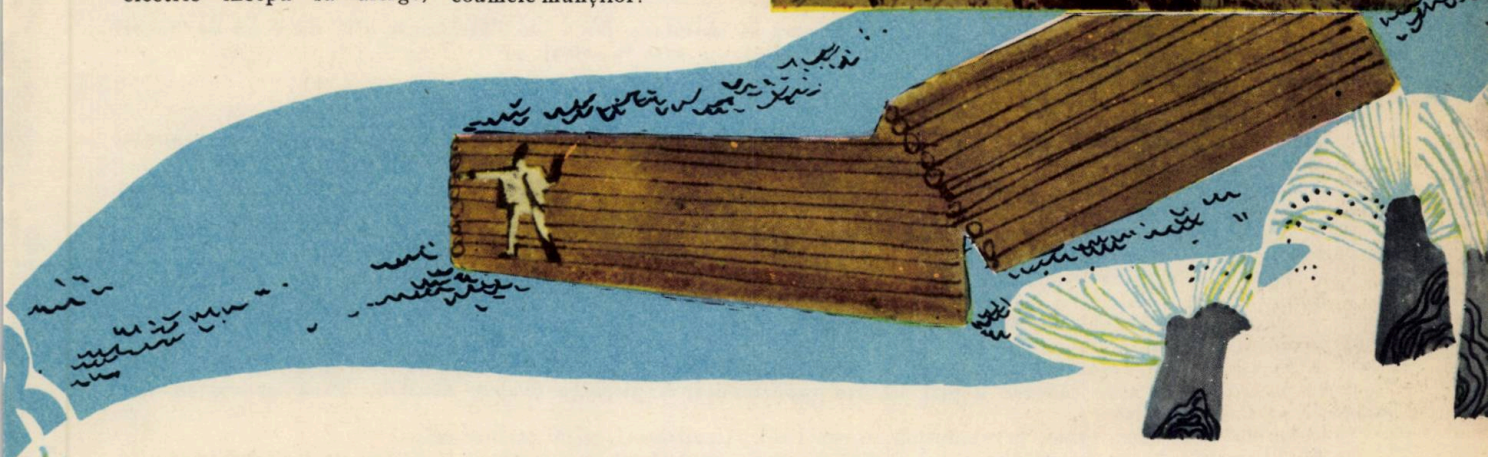

ÎNTÎMPLAREA DE LA RĂSCRUCEA STÎNCILOR

Călătorim iarăși pe Dorna. Pluta a ieșit în larg. Dălcăușul a înfipt țuiacul într-un buștean. Valurile se fugăresc ușurel, în joacă, pe lîngă marginile plutei. În apă se oglindesc din înaltul cerului norii albi ca de vată. În spatele nostru piscurile munților Rodnei străpung parcă cerul. În fața noastră, în depărtare, se zărește o stîncă, apoi alta, aplecată atît de tare, de parcă ar vrea să sărute oglinda apei. Acolo, cu ani în urmă, mulți din strămoșii plutitorilor s-au prăpădit... Și vocea ușor răgușită a plutașului Victor Tudașcă prinde a depăna istorisiri vechi, auzite de el de la alții mai bătrîni.

...S-au învîrtejit cîndva vînturile munților și s-a întîmplat atunci un lucru pe care pădurarii nu-l uită nici azi. Se prăbușeau păduri întregi, dîmburile lunecau la vale cu copaci cu tot. Vîntul a ținut de la cumpăna nopții pînă spre ziuă, cînd au bubuit tunetele și a prins să se dezlănțuie potopul. Nimeni, nici o ființă n-a ațipit în noaptea aceea. Vietățile pădurilor își părăsiseră bîrlogurile, țîșnind la vale spre așezări omenești. Și atunci, la baraca dragomanului de linie, se afla o fată de 15 ani care sta în prag și plîngea, așteptîndu-și tatăl întîrziat cu pluta. Fulgerul îi lumina părul ud și ochii măriți de spaimă. În scăpărarea fulgerelor, un om vîslea cu desperare, ca să nu scape bîrnele la răscrucea stîncilor.

— Spronga... prindeți spronga! striga plutașul, în

MIRCEA NOVAC

(Continuare în pag. 27)

25 OCTOMBRIE, ZIUA FORȚELOR ARMATE ALE R.P.R.

MISIUNEA A FOST ÎNDEPLINITĂ

...Ne găseam cu divizia în Tatra... Conduceam o mică grupă de recunoaștere, compusă din patru oameni, încercați în multe acțiuni. Oameni a căror faimă trecuse de mult hotarele diviziei.

În ziua aceea, cu toții urmăream cu înfrigurare misiunea deosebit de grea a locotenentului Pătrașcu, care, împreună cu subunitatea, fusese trimis să instaleze un cîmp de mine în drumul unei divizii de tancuri hitleriste care căuta să scape din încercuire...

Și iată că, a doua zi în zori, primii ordinul să mă prezint urgent la comandantul diviziei. Colonelul era încruntat, fuma țigară după țigară și vorbea cu un calm care pentru cei ce-l cunoșteam arăta că lucrurile nu sînt în ordine.

— Stai jos, tovarășe locotenent. Iată ce se întîmplă. Locotenentul Pătrașcu și oamenii săi, lucrînd la instalarea minelor antitanc, au fost reperați de avioanele de recunoaștere ale inamicului. Ieri dimineață șapte bombardiere grele le-au aruncat în aer mai multe camioane, producînd și pierderi de oameni. După-amiază au revenit, dezlănțuind un nou atac, în picaj... A fost iad!

După o pauză urmă calm:

— Dar mai grav e că blindatele hitleriste au reușit să înainteze, iar acum Pătrașcu se află încercuit de tancuri și din clipă în clipă poate fi ...luat prizonier. Știi ce-nseamnă asta la nemți, nu?

Era de prisos să răspund. Colonelul a continuat.

— Tocmai de aceea... le-am transmis ordinul să...

— ... se retragă? am exclamat fără voia mea.

— Nu, răspunse colonelul. Nu pot să le dau un asemenea ordin! Valea trebuie minată. Divizia de tancuri inamică trebuie oprită și distrusă. Altfel drumul trupelor noastre va fi barat de ei și... înțelegi?

Am dat din cap, dar mintea mea în clipa aceea lucra cu cea mai mare încordare în căutarea unei soluții. Ce-am putea face pentru a salva pe cei cincizeci de tovarăși aflați în primejdie.

— Iată ce vreau de la voi! spuse colonelul. Trebuie făcută o spărtură în pozițiile inamicului care l-a încercuit pe Pătrașcu.

— Vom face această spărtură! am reluat eu.

Colonelul încuviință:

— Da, și prin această „poartă" să-l aduci „acasă" pe locotenentul Pătrașcu cu toți ai săi. Ai ordin să îndeplinești misiunea chiar în noaptea asta. Ai toată libertatea de acțiune. Misiunea e deosebit de grea și importantă.

— Fiți fără grijă, i-am răspuns colonelului. Ne vom face datoria. Încă în cursul zilei voi trimite doi oameni în recunoaștere. Înainte de căderea nopții vă voi raporta despre plecarea grupei noastre. Tovarășe comandant, misiunea va fi îndeplinită!

Colonelul veni către mine, privindu-mă cu ochii săi pătrunzători, și-mi strînse mîna.

Am ieșit din adăpostul comandantului, repetînd aproape fără să-mi dau seama: „Misiunea va fi îndeplinită, va fi îndeplinită, va fi..."

... Cei patru oameni mă așteptau.

— Stați jos, prieteni.

Am aprins țigări. I-am cuprins cu privirea pe toți patru. Le cunoșteam chipurile și cu ochii închiși: Matei, un gorjan vioi; Silviu, un fost student la arta dramatică căruia îi spuneam „Artistul"; Marin, un șofer bucureștean care făcea glume și sub focul inamicului, și, în sfîrșit, bătrînul grupului: nea Badea, un țăran mai în vîrstă, tăcut și tare ca fierul, de prin părțile Snagovului, de la Ciofliceni...

De cîte ori n-am întîmpinat moartea împreună! De cîte ori n-am plecat toți cinci în misiuni din care cu greu puteai crede că ne vom mai reîntoarce. Și de cîte ori nu ne salvasem viața unii altora... Acum ne așteptau alte încercări.

...Căzuse noaptea. Cu fețele înnegrite cu funingine, cu tîrlici în picioare eram încărcați cu grenade, sticle cu benzină, arme automate, cuțite... La un moment dat am rămas doar patru: nea Badea, îndrumat de cei doi care fuseseră în recunoaștere, se tîrîse înainte, avea misiunea să treacă neobservat pe lîngă blindatele inamicului și să ajungă pînă la santinelele locotenentului Pătrașcu, cărora avea să le transmită planul nostru. Planul îl întocmisem toți cinci. Ne vom strecura pînă la punctul inamicului unde erau grupate cele mai multe tancuri și unde el se aștepta mai puțin să fie atacat. Vom deschide focul, provocînd panică, vom incendia cît mai multe blindate, și în acele clipe nea Badea va trece pe acolo cu oamenii lui Pătrașcu, care vor deschide și ei foc de arme automate, scăpînd din încercuire și înapoindu-se „acasă"...

Ne tîram în formație de romb, ca de obicei: eu eram vîrful înaintaș, în stînga Marin — șoferul, în dreapta Silviu, în spate Matei — olteanul. Pădurea trebuia să se sfîrșească într-un luminiș, unde „ne așteptau" tancurile și acțiunea care avea să hotărască soarta tovarășilor noștri încercuiți... Trecuse destulă vreme și noi ne aflam încă tot printre brazi. Dacă am greșit drumul? Ar fi căzut baltă toată misiunea noastră. Nea Badea nu ne-ar fi găsit și atunci... Îndepărtai gîndul acesta. Îmi reveniră din nou în fața ochilor chipurile oamenilor încercuiți. Tînărul locotenent Pătrașcu, fruntașul Oancea, înalt cît un plop, care știa să imite păsările pădurii, Marinescu, colegul meu de școală normală... Nimic nu vestea apropierea luminișului. Am dat semnalul de oprire ca să mai controlez busola, cînd deslușirăm în liniștea pădurii vocile de fiară ale hitleriștilor. Dușmanul se afla înaintea noastră, fără să bănuiască nimic. Ne-am culcat la pămînt, Marin șoferul s-a pierdut ca o șopîrlă printre trunchiurile negre. Tre-

buia să „aranjeze" pe tăcute santinelele nemțești. Bătăile inimii mele loveau pămîntul, de care eram lipit, ca niște ciocane surde. Un minut... două... Două minute și jumătate... trei... În cuibul dușmanului, o muzicuță începu un cîntec prostesc, un fel de marș tirolez. Așteptam ori să tacă, ori să fie atacat Marin cu focuri de armă... Trei minute, cît trei ore, se scurseră... Deodată muzicuța scoase un țipăt scurt și apoi, după cîteva clipe, în liniștea nopții foșniră frunze. Lîngă noi sclipeau dinții albi ai lui Marin.

— Am „oprit" muzica, tovarășe locotenent... Nemții dorm în corturi. Sînt cel puțin opt tancuri grupate în centrul luminișului... N-o să fie ușor...

Ne-am controlat ceasurile. Nea Badea întîrzia. Prea mult, îngrijorător de mult. Stăteam toți patru trîntiți pe burtă și așteptam în tăcere. Din clipă în clipă, hitleriștii ar fi putut descoperi operația lui Marin și ar fi dat alarma. Nu puteam nici fuma. Eram încordați, stăpîniți de o tensiune greu de îndurat. Viața cîtorva zeci de oameni era în mîinile noastre. Nevestele lor, copiii, bătrînii... datorită nouă, celor cinci, ar fi putut să-i revadă. La astea toate cred că gîndeam fiecare... Nea Badea însă... Era rănit? Se rătăcise? Fusese... Am tresărit, îndepărtînd gîndurile negre:

— Băieți, trebuie să atacăm, fie ce-o fi! am șoptit eu. Numai putem aștepta. Ne prinde ziua și-atunci... După mine!

În clipa în care, tîrîș, am ajuns în dreptul corturilor cufundate în întuneric, o mierlă fluieră ușurel.

— A sosit nea Badea! Foc asupra fasciștilor! am urlat eu cu un glas ciudat.

Rafalele armelor noastre automate au umplut pădurea. Grenadele explodau, rupînd crengi și făcînd o panică greu de descris. Hitleriștii, urlînd, alergau hăbăuci ca niște furnici într-un mușuroi răscolit. Doi dintre noi împiedicam cu focul armelor noastre încercările nemților de a se apropia de tancuri. Ceilalți doi s-au aruncat cu sticle de benzină asupra blindatelor, de unde, totuși, dintr-o turelă, se trăgea cu o mitralieră de bord. Nea Badea mi-a făcut doar un semn pe care nu l-am deslușit și s-a pierdut în întuneric. Eu și cu Matei ne-am trîntit la pămînt și am început să tragem. În clipa aceea am văzut că din dreapta apărură lanterne și o trupă de militari înainta cu repeziciune. Eram convins că erau oamenii lui Pătrașcu aduși de nea Badea. Curînd însă am văzut că erau hitleriștii. Situația se înrăutățise pe neașteptate. Din spate, unde un tanc fusese incendiat, eram amenințați de focul mitralierei din turelă. Din față înainta o altă grupă de hitleriști, deschizînd foc asupra noastră. Eram prinși între acele focuri și în cîteva clipe armele noastre ar fi tăcut. Alături văzui chipul lui Matei strîmbat de durere. Mai trăgea scurte rafale, deși fusese rănit. Încă un incendiu izbucni în spatele nostru și luminișul deveni ca un cuptor încins. Mitraliera din spate nu-și înceta cîntecul morții. Din clipă în clipă trebuia să apară Pătrașcu cu detașamentul său și ar fi fost prins în plin de focul ucigător din turelă. Unul dintre noi, înțelegînd situația desperată în care ne găseam, a sărit drept în picioare și a pornit în goană către tancul din care se trăgea. Ajuns în fața turelei, aruncă două grenade care explodară cu o lumină violentă și mitraliera dușmană tăcu. În luminiș se întețiseră focurile armelor automate. De data asta, hitleriștii veniți în ajutorul tanchiștilor fură nevoiți să se culce la pămînt. Oamenii locotenentului Pătrașcu atinseseră luminișul și deschiseseră un foc viu asupra inamicului. Ecoul munților repeta zgomotul luptei. Tancurile incendiate ridicau pînă la cer perdele de foc și fum. Nea Badea, rănit și el, se tîrîse pînă la mine și acum îmi striga la ureche bucuros:

— Au venit... Uite-i! Uite-i!!!

Într-adevăr, trăgînd fără încetare cu automatele, cei 34 de ostași, purtîndu-și pe brațe comandantul rănit, scăpaseră din încercuire...

I. GRIN

Mesaj

de MIHAI BENIUC

Acolo unde picura mărgean
Din rană caldul sînge pe țărînă
Și adormise cu o pușcă-n mînă,
Cu fața spre apus un bun oștean,
Uzină-i azi și porumbiști masive
A unei roditoare colective.
Arbujii zac la soare tolăniți,
Cu miezul roșu gras în coaja tare
Și fabrica-și fumează visătoare
Havana ei cu nori vălătuciți,
Pe cînd balanța verii-ncet se-nclină
Spre toamna grea de struguri și lumină.
Ca meșterul Manole, timpu-n viață
Zidi viteaza inimă de om
Și geamătul de-atunci e doină-n pom,
Și roșu măru-n ramuri se răsfață,
Iar ciocîrlia cîntă fără grijă
În aerul nestrăbătut de schije.
Soldatul dete sîngele lui tot
Și ultima-i suflare suspinată,
Să crească-n urmă-i viața mai bogată
În omenie și-n avînt și-n rod.

.....

SĂ STĂM DE VORBĂ

LA ÎNCEPUT CÎTEVA CUVINTE DESPRE CÎT DUREAZĂ O ORĂ DE CLASĂ

Cît durează o oră de clasă?

La această întrebare nici nu se mai ridică mîna. Fiecare şcolar cunoaşte răspunsul: 50 de minute! Precis 50 de minute, după regulament, după ceasul şcolii şi după orice ceas care merge bine. Într-adevăr, atît durează o lecţie din momentul în care a sunat de intrare şi pînă ce sună de ieşire. Şi dacă cineva ar răspunde: „3 000 de secunde", răspunsul ar fi şi mai precis, căci la o lecţie nici o secundă nu e de prisos, fiecare clipă îşi are rostul ei. Fiindcă ora de clasă e o oră de muncă, de încordare, de ofensivă. Da, acesta e cuvîntul cel mai bun, o oră de atac. Sub conducerea profesorului, clasa, asemenea unui detaşament aflat în luptă, înaintează pe un anumit front, atacă şi cucereşte poziţie după poziţie, consolidează punctele cîştigate, se apropie pas cu pas de ţintă: cetatea ştiinţei. Şi dacă-vi se vorbeşte adesea de această „cetate", se întîmplă tocmai pentru că nu există şi nu va exista niciodată o galerie secretă, o parolă magică de felul lui „Sesam, deschide-te" sau vreun covor fermecat care să ne facă să aterizăm direct în curtea interioară a acestei rîvnite cetăţi. Dimpotrivă, este vorba de o înaintare cel mai adesea înceată, în care fiecare cotă cucerită trebuie temeinic consolidată, spre a nu aluneca în jos, cine ştie cînd (şi cel mai adesea cînd ţi-e lumea mai dragă). Pe drumul acesta întortocheat şi greu, lung şi nu totdeauna perfect luminat, întreaga clasă îşi strînge rîndurile şi, mînă în mînă cu profesorul — călăuză încercată —, suie irezistibil spre înălţimi, secundă după secundă, oră de oră, trimestre în şir, an de an.

Bine, dar dacă e vorba de o înaintare de ani (12 ani!) — ar putea obiecta cineva din coada coloanei —, de ce să măsurăm cu secunda? De ce? Cel puţin din două motive. Întîi pentru că există cea mai intimă legătură cu putinţă între secunde şi ore, mai ales la orele de clasă. Ştiţi foarte bine că adesea toată truda unei ore se cristalizează în cele cîteva secunde cînd se extrag regula, teorema, definiţia etc. Săriţi peste aceste secunde, şi toată ora va rămîne ca un fruct sec pe ramura trimestrului. Numai coaja. Pentru a pierde o oră, nu e, aşadar, nici pe departe nevoie să pierzi toată... ora. E un adevăr de care mulţi, risipind într-un fel sau altul doar cîteva minute la fiecare oră, îşi dau seama abia la sfîrşitul trimestrului sau, şi mai rău, abia... la toamnă. În al doilea rînd, cronometrăm la clipă ora de clasă pentru că secundele tale de neatenţie nu rămîn aproape niciodată numai ale tale. În clasă nu eşti singur, aici se află şi colegii de clasă, 30—40 de băieţi şi fete. Tu, cel tulburat, ai dintr-o dată patru vecini, iar aceştia, la rîndul lor, patru înmulţit cu patru, care se deranjează reciproc. Aici totul se înlănţuie, exact ca şi vagoanele unei garnituri de tren, şi este limpede că dacă unui singur vagon îi vine, să presupunem, poftă să meargă prin şanţ, aceasta nu e numai treaba lui...

Eşti poate mirat cînd, pentru neatenţia celui din fund, primeşte observaţie, să zicem, cel din faţă. Poate îţi închipui că de la catedră nu se observă bine. Iată o oră de clasă (orice oră).

În bancă, cu mîinile pe piept, nemişcat, stă un elev. Statuie. Deodată buzele statuii încep să se mişte. Capul se roteşte aproape imperceptibil spre stînga, apoi spre dreapta.

— După masă; la trei, meci cu a şaptea...

Cel din stînga, oţărît:

— De ce la trei? Era vorba la patru...

Cel din dreapta, mulţumit:

— În regulă, la trei! La trei, băieţi...

Al doilea din dreapta rugător:

— La trei şi un sfert.

Al doilea din stînga, poruncitor:

— Nu se poate!

Al treilea din spate, tăios:

— Ba se poate!

Al patrulea din faţă, supărat:

— Sst! Fiţi atenţi la lecţie! Ce-i şuşoteala asta?

Dar sfatul lui e înghiţit de valurile conversaţiei, care în această clipă a cuprins şi pe al optulea din stînga şi pe al zecelea din spate. După cîteva minute, şuşoteala se stinge. Dar durează numai cîteva clipe. „Statuia" prinde iar momentul prielnic. Întoarce din nou şi tot imperceptibil capul:

— În poartă Vasile, stoper Nicu...

Valurile încep din nou să dănţuie în jurul „statuii".

Cel din dreapta:

— Să treacă stoper Mielu. Nicu inter stînga...

Cel din spate:

— Mielu n-are joc de cap.

Al treilea din stînga:

— Iar Nicu n-are viteză.

Al cincilea din faţă:

— Eu nu joc inter.

Al optulea din spate:

— Ori extremă, ori nimic!

— Isprăviţi odată! Nu sînteţi de loc atenţi la lecţii!

— Ei, ai văzut? Tu eşti vinovatul, izvorul...

— Eu? (Băiatul îşi compune o figură de martir.) Eu care le spun tot timpul să tacă din gură?! Eu care stau în bancă, cu mîinile pe piept şi nemişcat ca o... statuie?

Neatenţia pornită de la un elev cuprinde încet-încet, ca într-o plasă, întreaga clasă.

O regulă de aur

Există, după cum se ştie (şi pentru aceasta n-aveţi decît să răsfoiţi jurnalul de clasă), abateri făţişe de la o regulă de aur a disciplinei şcolare, care este folosirea integrală a orei de clasă. Cu un singur cuvînt, abaterea se cheamă CHIUL. Sfîrleză cu ocheanul lui vede chiar în această clipă cîteva instantanee.

— Îl vezi pe băiatul acela cu uniforma dezordonată care, după 20 de minute de la începerea orei, intră în clasă, rumegîndu-şi scuza?

— Tovarăşe profesor, vă rog să mă iertaţi că am întîrziat, dar...

Sau ascultaţi scuza celui care la zece minute după recreaţia mare se năpusteşte în clasă şi explică absolut nevinovat profesorului, care tocmai închisese catalogul:

— Am fost să beau apă.

— Bine, dar nu ţi-a ajuns recreaţia?

— Ba, da, tovarăşe profesor, dar...

Sau alţii care invocă ceasul, tramvaiul, farmacia închisă, caietul uitat, cheia ascunsă

FĂRĂ CATALOG

Prof. M. SÎNTIMBREANU

etc. etc. Scuzele lor nu păcălesc pe nimeni și nimeni nu s-a străduit să-i denumească altfel decît „chiulangii"... Este adevărat că-i un chiul indirect, dacă ne putem exprima așa, un fel ascuns de a ciunti ora.

Există însă și un fel mai direct, prin care un elev „fură" din oră.

Pentru exemplificare, să presupunem că ne aflăm în acest moment la lecție și vom vorbi astăzi despre...

— Vă rog, tovarășe profesor... Popescu și-a întins coatele pe banca mea...

— Vedeți? Chiar despre aceasta va fi vorba la „lecția" noastră. Nu despre Popescu, firește, nici despre coatele lui, nici măcar despre poziția acestora în bancă. Ci despre condițiile în care trebuie să decurgă o lecție, orice lecție. O lecție „decurge", adică își are albia ei firească, de la izvor înspre vărsare. Pe această albie, cunoștințele alunecă firesc, fără vîrtejuri, fără opriri neașteptate sau revărsări inutile... Să începem, așadar...

— Vă rog, tovarășe profesor, Ionescu mi-a luat guma...

— Mda... Ionescu, tu nu ai propria ta gumă? Vedeți dumneavoastră, dragi școlari, nici despre gumă nu era vorba, dar acum, că s-a ridicat această problemă, va trebui să precizăm că e de dorit ca fiecare elev să-și aibă guma sa... Dar să revenim la lecția noastră. Așadar, vorbeam despre....

— Vă rog, tovarășe profesor, Petrescu roade capătul de la creion...

— Da. E și aceasta o problemă. Firește, nu în directă legătură, ba chiar nici indirectă, cu ceea ce vorbeam, dar dacă tot s-a ridicat, trebuie spus că nu e nici frumos, nici igienic să rozi capătul creionului... Așadar, despre ce vorbeam?

— Despre Petrescu, tovarășe profesor.

— Nu. Mulțumesc. Mi-am amintit. Spuneam că pe fusul cunoștințelor firele se adună în tăcere, sporesc zi de zi, clipă de clipă, în fiecare lecție. Imperceptibil poate, dar totuși...

— Vă rog, tovarășe profesor, Niculescu mă „polecrește"...

— Hm! Foarte rău. Poreclele nu sînt potrivite între colegi, după cum nu sînt potrivite în nici o împrejurare. Desigur, puteam preciza acest lucru altcîndva, nu acum în timpul lecției noastre, dar dacă s-a ridicat problema...

— Vă rog, tovarășe profesor... Georgescu vrea să copieze problema la matematică...

— Iată că am încurcat firul lecției. Despre ce vorbeam, copii? A, da... despre atenția risipită de aceste reclamații neserioase, total neserioase, mărunte, copilărești, fără temei, care nu fac decît să întrerupă, să foarfece, să ciuntească lecția, să răpească timpul tuturor, să împrăștie în zeci de cioburi energia profesorului și a clasei întregi — într-un cuvînt, să iroseacă acest prețios mortar care leagă toate cunoștințele într-o construcție unitară: *atenția*.

Acesta a fost numai un exemplu. Dar cîți turbulenți nu mai sînt! Iată elevul de „serviciu" care uită să se îngrijească de cretă și profesorul așteaptă pînă ce sînt scotocite toate buzunarele și ghiozdanele în căutarea unui capețel de tibișir! Sau responsabilul cu materialul didactic care aduce harta, dar fără stativ. Și atunci un ciorchine de școlari ingenioși se cațără pe bănci, trăgînd care încotro biata hartă, în căutarea unui cui uitat, a unui mîner de fereastră sau chiar — extremă soluție — înspre clanța ușii? Sau tabla neștearsă, sau buretele uscat, sau guma și creionul uitate acasă, sau... atîtea și atîtea incidente care pot face ca prețioasele secunde ale lecției să se scurgă precum făina dintr-un sac bine strîns la gură, dar spart la fund...

Și acum... să iasă la lecție!...

Firește, examinarea propusă în acest titlu se va desfășura tot fără catalog. Și vom examina, de fapt, nu anumite cunoștințe, ci anumiți cunoscuți. (Cunoscuți ce fac parte din aceeași specie a „risipitorilor de timp" — deși i-am putea boteza cu mai multă asprime, deoarece timpul risipit de ei aparține clasei întregi, e așadar în modul cel mai categoric *un bun obștesc*.) Rugîndu-vă să trecem peste tot ceea ce este ridicol și cîteodată de-a dreptul penibil în atitudinea lor, să ne oprim asupra aspectului esențial: timpul irosit. Iată-l pe „șmecher". A venit la școală fără să știe măcar titlul lecției și acum, scos la tablă, încearcă să „cîștige" timp în așteptarea unei minuni: poate îi suflă cineva, poate din străfundurile memoriei va țîșni o cît de mică scînteie care să lumineze fața unui cinci, poate se plictisește profesorul sau i se face milă...

— Ce lecție avem pentru astăzi? se aude întrebarea profesorului.

— N-am înțeles întrebarea, tovarășe profesor.

— Ce titlu are lecția de azi?

Băiatul privește cu nevinovăție drept în ochii profesorului. Strînge din pumni, tropăie, oftează.

— Nu pot să zic, tovarășe profesor, e un nume încurcat...

— Despre Vasile Lupu, îi vine în ajutor examinatorul.

— Așa am vrut să spun și eu! țîșnește băiatul, zîmbind cu aerul omului care a avut un lapsus neașteptat.

— Vorbește, îl îndeamnă profesorul de istorie.

— Vă rog să-mi puneți întrebări, tovarășe profesor, îngaimă el, scormonind cu privirea vreo figură binevoitoare din clasă care să-i sufle o dată, un nume, mă rog, un capețel de răspuns.

— Unde a domnit Vasile Lupu?

— Mai puneți-mi o dată întrebarea, tovarășe profesor. N-am înțeles-o bine...

Și după ce întrebarea a fost repetată, răspunde cu falsă siguranță:

— Vasile Lupu a domnit în... ah! își rostogolește desperat privirea în clasă, nu pot să zic... îmi stă pe limbă...

— Și cine era domn în Muntenia?

— În Muntenia era domn, începe el avîntat și se oprește rugător... n-am înțeles întrebarea, tovarășe profesor...

Dar să curmăm această jalnică examinare. Notă tot nu dăm, iar concluzia e clară: ati-

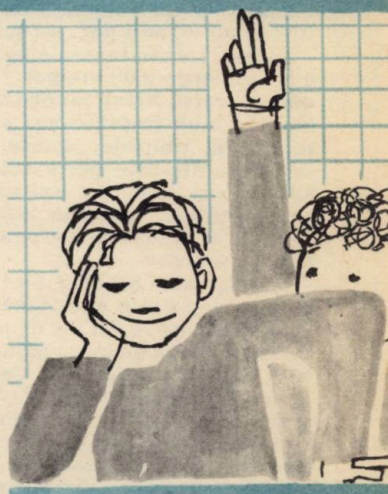

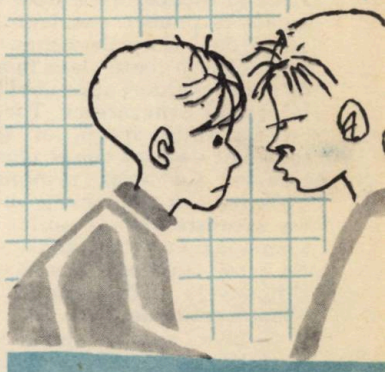

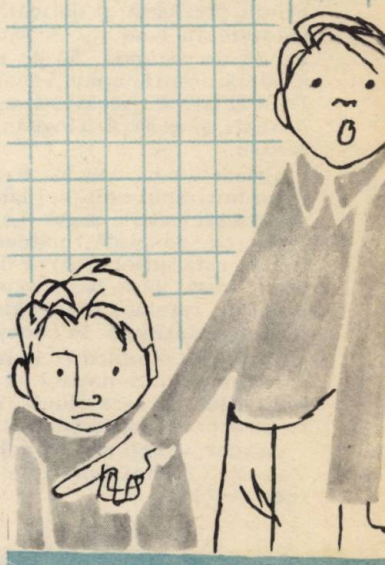

tudinea unor asemenea elevi e nu numai nedemnă, dar mai ales păgubitoare. Ca și atitudinea elevului Frunzărescu, de altfel, pe care l-am putea scoate chiar acum la lecție dacă... dacă n-ar fi o pierdere de timp. E drept, Frunzărescu dă răspuns la orice întrebare. Dar pentru ca răspunsul său să fie... răspuns cu adevărat, trebuie să îi pui cel puțin... 10 întrebări. Timid, împiedicat, bălmăjind de fiecare dată două-trei silabe, examinarea lui seamănă cu operația de extragere a unor așchii de sub piele sau, dacă vreți, de adunare a unui pumn de mărgele risipite într-o odaie, sub pat, pe sub covoare...

Și parcă examinarea elevului Tocilescu nu e tot o pierdere de vreme? Îl întrebi, simplu, unde se varsă Nilul, iar el o ia de la... izvoare. Și doar e un fluviu lung: are 6 500 de kilometri! E limpede, aceste răspunsuri kilometrice, dilatate peste măsură, în care se adună toți afluenții existenți și posibili ai cunoștințelor, seamănă mai degrabă cu o... inundație. Și primul lucru care se înecă este... timpul tuturor.

A răspunde bine la lecție nu e, așadar, nici pe departe o chestiune strict personală. Închipuiți-vă că, în loc de poticniri, de generalități, de răspunsuri monosilabice, greșite, vagi sau întîmplătoare, colegul vostru scos la lecție răspunde EXCELENT. Adică mai mult decît corect. Un răspuns în care cunoștințele din manual, precis formulate, se împletesc cu noțiuni cîștigate din lectura personală, cu date culese din vizitarea unui muzeu sau expoziții, din vizionarea unui spectacol sau audierea unei conferințe etc. Închipuiți-vă că zi de zi toți cei 3—4 scoși la lecție dau asemenea răspunsuri excelente, la fiecare obiect, și vă dați limpede seama nu numai cît de mult cîștigă toată clasa în acest fel, dar și cît de multe pierderi aduc unei ore „risipitorii" de felul unui Frunzărescu, Tocilescu, Șmecherescu și alții din specia lor. Răspunsurile acestora sînt de fapt timpi morți. Și cum se pot lichida? Cu arma răspunsurilor excelente. Folosiți-o cu toții și veți vedea: rodnicia unei ore sporește atît de mult, încît nici nu mai seamănă cu o oră obișnuită, de 50 de minute. Ea pare mult mai scurtă, iar valoarea ei e ridicată la pătrat. Cum? Prin colaborarea voastră creatoare.

Greșesc, așadar, cei ce gîndesc că lecția o „ține" numai profesorul, că aceasta este doar treaba lui, răspunderea lui... Căci lecția nu are loc într-o cabină izolată; ci în clasă. Ființa prețioasă și delicată a lecției se plămădește în comun, cu ajutorul vostru, secundă de secundă, 50 de minute, într-o atmosferă proprie muncii școlare ce se numește DISCIPLINA. Această atmosferă, voi, elevii, o creați, și ea se răsfrînge în dauna sau folosul vostru.

Urmărind cu atenție explicațiile profesorului în timpul orei, vei izbuti mai ușor să-ți pregătești lecțiile acasă. La unele materii mai grele, ca, de pildă, matematica, romîna sau fizica, este uneori foarte dificil să te pregătești acasă, fără baza explicațiilor date de profesor. Iar dacă te pregătești la aceste materii de mîntuială, în cunoștințele tale rămîn goluri care te împiedică în înțelegerea lecțiilor care urmează. Și de aici un întreg lanț al slăbiciunilor, în care, dacă nu-l frîngi la timp, te încurci din ce în ce mai rău.

Așadar, dragii mei, concluzia este limpede. Folosiți cît mai bine cele 50 de minute ale orei de clasă.

Ilustrații: D. NEGREA

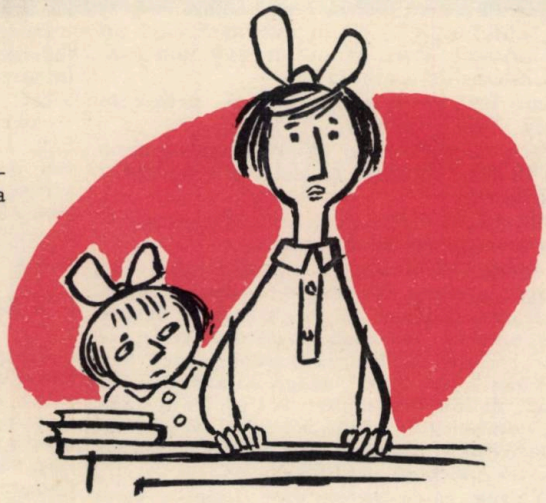

PROFESORUL: — Ce te încurcă la această întrebare?
ELEVA: — Răspunsul.

PROFESORUL: — Știi cărei familii aparține această plantă?

ELEVUL. — Cum să nu, familiei Popescu, chiar din grădina lor am luat-o!

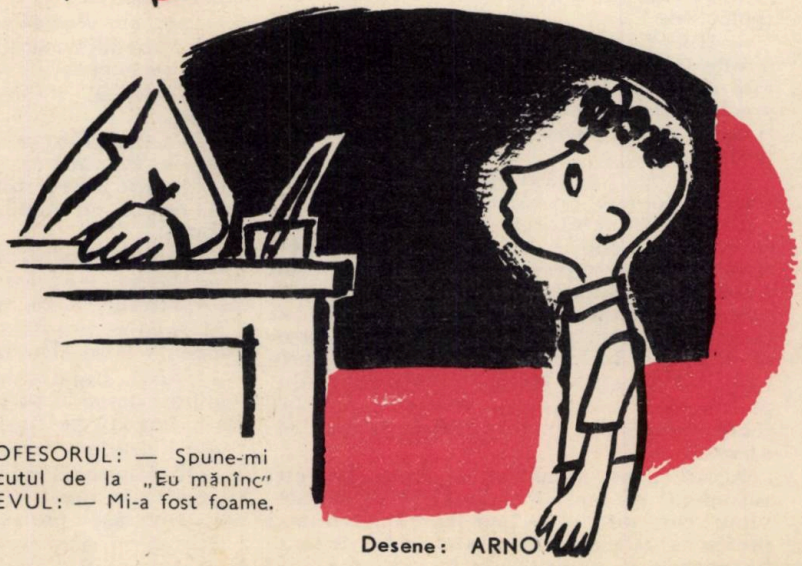

PROFESORUL: — Spune-mi trecutul de la „Eu mănînc"
ELEVUL: — Mi-a fost foame.

Desene: ARNO

SĂ ÎNVĂȚĂM DIN EXPERIENȚA POZITIVĂ

Colaboratori ai CERCETĂTORILOR ȘTIINȚIFICI

Dorința comună de a descoperi, studia și cunoaște natura care ne înconjură a constituit puntea de legătură care a dus la colaborarea dintre un grup de cercetători ai Institutului central de cercetări agricole și pionierii Școlii elementare de 8 ani din satul Stupina, regiunea Dobrogea.

La cererea grupului de cercetători, colectivul de conducere al unității a trecut în programul de activități o nouă sarcină: „Mobilizarea pionierilor pentru colectarea unui cît mai mare număr de cărăbuși de stepă". Insectele erau necesare cercetătorilor institutului pentru lămurirea unor aspecte din viața și comportamentul acestui dăunător foarte periculos pentru agricultura Dobrogei.

La adunarea pe unitate unde s-a dezbătut această sarcină, inginerul Emil Romașcu a arătat pionierilor că Anoxia villosa (numele științific al cărăbușului de stepă) este un dăunător care în țară la noi trăiește numai în Dobrogea, distrugînd culturile de porumb, floarea-soarelui, grîu, orz, cartofi, fasole, mazăre, roșii, lucernierele. Deși această insectă a fost înregistrată ca dăunătoare încă din anul 1934, studiul detaliat al biologiei ei a început abia în anii de democrație populară, cînd s-au creat condițiile necesare unei ample cercetări științifice în vederea combaterii sale. O combatere cu bune rezultate nu se poate face însă fără să cunoști tot ceea ce privește dăunătorul, de la depunerea oului, la viața de larvă și nimfă, pînă la perioada cînd devine adult.

Acțiunea la care au fost chemați pionierii să ajute cercetătorilor științifici a fost de a găsi și stabili distanța de zbor a insectelor, pentru a putea aprecia viteza cu care se răspîndește acest dăunător în diferite culturi. Ei zboară poate 500 m, 1 km, 5 km sau chiar mai mult?

Pentru stabilirea precisă a distanței este nevoie de capturarea unui număr cît mai ridicat de cărăbuși, sarcină de care pionierii s-au achitat cu succes. După însemnarea fiecărui cărăbuș într-un fel special (încît, dacă se prindea din nou, putea fi recunoscut ușor), cercetătorii au dat drumul să zboare unui număr din aceste exemplare. Cărăbușii marcați au fost căutați apoi pe o rază pînă la 5 km în jurul punctului de eliberare, putîndu-se determina astfel o serie de date încă necunoscute asupra distanței de zbor a acestor dăunători.

Experiențele nu s-au terminat, ele continuă și anul viitor. La concluziile științifice valoroase obținute, cercetătorii Institutului central de cercetări agricole au adăugat cu bucurie faptul că au găsit în pionierii din Stupina colaboratori de preț, entuziaști și pricepuți.

Ing. GHEORGHE ȘUTEU

CÎT MAI MULTE INIȚIATIVE

O dată cu terminarea adunărilor de alegeri, voi, pionierii din colectivul de conducere al detașamentului, treceți la o nouă perioadă de lucru.

Dar, pentru ca să desfășurați o activitate frumoasă, trebuie să dați dovadă de multă inițiativă. Tocmai despre aceasta vom discuta astăzi. Gîndiți-vă, propuneți și mai ales căutați în jurul vostru activitățile cele mai potrivite, mai folositoare. Dați cîmp liber inițiativei în așa fel încît să clocotească viața în detașament.

Într-o zi în detașament

În după-amiaza aceea, colectivul de conducere al detașamentului nu putea fi găsit nicăieri.

— Au dispărut cu toții, spuneau pionierii, oarecum nedumeriți:

Și, într-adevăr, colectivul de conducere al detașamentului dispăruse. Veți vedea îndată de ce!

Discutînd programul de activități alcătuit, colectivul de conducere al detașamentului a ajuns la concluzia că e cam sărăcăcios: să se vizioneze filme, să se facă fotomontaje, să se joace fotbal. Asta-i tot. Cam puțin. Trebuiau găsite forme noi, activități frumoase, interesante.

Să ne închipuim că un comandant de bătălii are de întocmit un plan de atac. Ce va face el în acest caz? Va rămîne în adăpostul său cu ochii în tavan și va alcătui planul? Desigur că nu! Pentru că astfel bătălia ar fi de la început pierdută. El va trimite cercetași în diferite puncte, se va duce singur în prima linie, va studia situația la fața locului, va vedea ce-i de făcut. În activitatea pionierească este același lucru.

Dacă te zăvorăști în camera pionierilor sau în vreo clasă oarecare ca să alcătuiești programul de activități, n-ai să găsești prea multe de spus. E nevoie înainte să cauți în jurul tău, să faci, cum s-ar zice, o recunoaștere. Deși cam tîrziu, colectivul de conducere și-a dat seama de acest lucru. Iată de ce a dispărut în după-amiaza aceea, și cu ei o dată și alți pionieri.

Ochiul mai ager — gîndul mai repede

Vreți să știți pe unde se află în cercetare prietenii noștri din colectivul de conducere al detașamentului?

Iată-i acasă la Alexandru Vasile... Deși școala n-a început de prea multă vreme, Alexandru vine mereu la ore cu temele nescrise. „N-am timp" — răspunde el. Într-adevăr, fiindcă Alexandru bate prea multă vreme mingea, nu-și împarte după-amiaza așa cum trebuie. N-are un program al zilei.

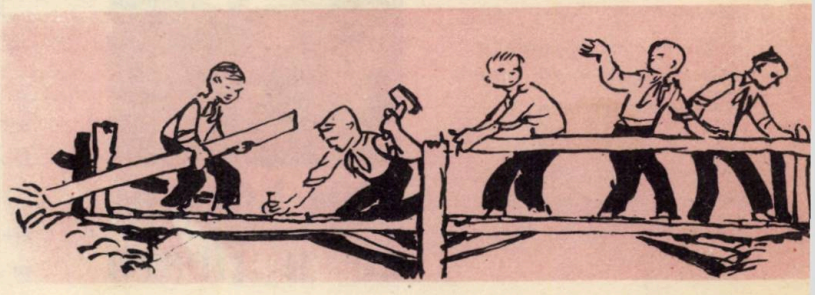

SĂ ÎNVAȚĂM EXPERIENȚ

Nici alți pionieri n-au program. Unii nu-și citesc cărțile indicate la limba romînă pentru lectura acasă. În detașament se află și pionierul Stan Dumitru, care vrea să ajungă cosmonaut, dar nu-și învață lecțiile la fizică și matematică.

Iată dintr-o dată cîte aspecte noi care pot fi cuprinse în program.

O discuție despre importanța programului zilei; o alta despre cărți și eroii preferați. Vor mai organiza, de asemenea, o după-amiază de cîntece, poezii și dansuri pe care o vor intitula „Poezie, cîntec, joc" și o adunare frumoasă cu tema „Drumul spre aștri", în care se va arăta cîte cunoștințe din matematică, fizică, chimie trebuie să aibă un cosmonaut.

Iată-i acum pe pionieri la marginea satului, lîngă un podeț. Scîndurile sînt cam putrede. „O să le înlocuim" — spune cineva.

Nu departe de școală locuiește o bătrînă singură. N-are pe nimeni. Vecinii o ajută în toate treburile gospodărești. Ce-ar fi să preia această treabă detașamentul? Și iarăși gîndul începe să lucreze.

Iată biblioteca. Și aici este de lucru cît poftești.

Și la gospodăria colectivă mai sînt treburi de făcut.

În livadă, pionierii mai pot ajuta la cules perele, nucile și merele tîrzii. Puieții sădiți astă-primăvară trebuie îmbrăcați în haine de iarnă: paie se găsesc în colectivă. Dar planul cel mai grozav le-a încolțit cînd președintele colectivei i-a poftit să ajute colectiviștilor la dezghiocatul porumbului. Pionierii vor ajuta la treabă, dar vor pregăti și un program artistic alcătuit din ghicitori, strigături, cîntece vesele, recitări.

Pretutindeni se găsesc treburi la care pionierii pot ajuta.

Trebuie însă căutate ca să fie descoperite. Pionierul se cere să fie un om de inițiativă. Cum s-ar zice, să aibă ochiul cît mai ager, gîndul cît mai repede.

CASA NOASTRĂ ca o floare

Nu de mult, pionierul Vasilescu Alexandru din clasa a VII-a s-a mutat în cartierul 7 Noiembrie, într-un bloc nou — blocul C. Alexandru este un pionier cu multă inițiativă.

Într-o zi, el a adunat pe cei 13 pionieri din bloc și împreună au amenajat spațiile din fața blocului. Cu ei au mai venit și alți copii. Pe o parte și pe alta a trotuarului care duce la intrarea în bloc au făcut alei de trandafiri, iar pe restul spațiilor au semănat iarbă. În vestiar au pus ghivece cu tot felul de flori. Tot pionierii au avut ideea să facă o gazetă de perete la care să evidențieze pe cei mai harnici și pe cei mai cuminți copii din bloc, care nu fac gălăgie între orele 15 și 17, cînd se odihnesc părinții. Pentru cei mai mici locatari ai blocului, ei dau programe artistice și organizează după-amieze de povești.

Copiii blocului C din cartierul 7 Noiembrie sînt foarte iubiți pentru purtarea lor.

ISBĂȘESCU VOICHITA
președinta unității de pionieri nr. 1
Suceava

★

Cu trei ani în urmă, blocul P1 din cartierul Balta Albă din București era singur în această parte a orașului. Dar apoi în jurul lui au apărut mereu altele noi. Curînd, după ce au sosit locatarii, s-au adăugat spațiile verzi, florile de pe terase și scuaruri.

Cei mai tineri locatari ai blocurilor, copiii, au luat inițiativa ca toate acestea să le îngrijească ei. Printre cei mai harnici copii sînt: Dădălău Elena, Grosu Mihaela, frații Panait și alții. Întregul cartier vorbește despre hărnicia lor.

Prieteni ai literaturii

Pionierilor Școlii de 8 ani nr. 1 din Curtea de Argeș le place foarte mult să citească. Ei pot fi întîlniți adeseori discutînd în grup despre cărțile și eroii preferați. Pionierii unității acestei școli nu se mulțumesc însă numai cu atît. Ei organizează cu cartea acțiuni frumoase și interesante, cum sînt concursurile „Cel mai bun povestitor" și „Cel mai bun recitator".

Toți școlarii își amintesc cu plăcere de șezătoarea literară la care Grigorescu Maria a recitat versuri despre Donca Simo, iar Mihăilescu Dana despre Filimon Sîrbu.

Mult interes a stîrnit în rîndul pionierilor după-amiaza dedicată povestirilor lui Mihail Sadoveanu, organizată de detașamentul clasei a VII-a.

Tot în cadrul acțiunilor cu cartea, pionierii Școlii nr. 1 din Curtea de Argeș l-au poftit în unitatea lor pe poetul Dan Deșliu. Această întîlnire a fost transformată într-o adevărată sărbătoare a poeziei. Dan Deșliu a recitat copiilor din creațiile sale. La rîndul lor, pionierii au recitat din operele poetului și au citit apoi și din încercările lor poetice.

Nu de mult am citit o schiță interesantă semnată de Chiroșca Alexandru, un pionier din clasa a VI-a de la Casa de copii școlari nr. 2 din Capitală. Vrînd să-l cunosc pe autor, l-am căutat la școală. Aici am aflat că el face parte din cercul literar al școlii, care cuprinde încă 40 de pionieri și școlari, prieteni ai literaturii. Între ei sînt mulți participanți la concursul revistei noastre „Așa e țara mea". Adeseori, în cadrul cercului literar se discută despre cărțile citite, despre eroii literari preferați. Și acum își amintesc pionierii de întîlnirea care au avut-o cu scriitorul Victor Vîntu, care le-a povestit despre cartea sa „Niță Peniță".

Conducătorul cercului, profesorul Ștefan Cristea, ne-a prezentat revista lor, „Însemnări literare", în paginile căreia își află loc cele mai izbutite lucrări ale copiilor — poezii, schițe, recenzii, precum și fragmente de texte de brigadă artistică.

În cadrul cercului lor literar a venit într-o zi artista eme-

rită Silvia Chicoș. Cu acest prilej le-a prezentat cîteva din numerele interpretate de ea la radio. În semn de mulțumire copiii i-au oferit oaspetei în schimb un program al brigăzii artistice din școală, scris și interpretat în întregime de ei.

Despre activitatea cercului prietenilor literaturii de la Casa de copii școlari nr. 2 din Capitală s-ar mai putea vorbi. Ei nu sînt fruntași numai la limba romînă, ci și la matematici sau fizică și la naturale sau la oricare dintre celelalte materii predate în școală.

C. ȘTEFĂNESCU

MICII PICTORI

O expoziție. Cuprinde peste 300 de lucrări, semnate de aproape 100 de copii, membri ai cercului de pictură de la Casa pionierilor din Timișoara. Lucrările sînt inspirate din viața orașului lor, a satelor și orașelor vizitate de ei în vacanță. Surorile Smaranda și Ana Bica au învățat să deseneze încă din clasa a II-a elementară. Muncind cu sîrguință, însușindu-și încetul cu încetul cîte ceva din arta picturii la cercul de la casa pionierilor, ele semnează două interesante tablouri. Mai sînt și alții asemenea lor, dar lista ar fi prea lungă dacă am vrea să-i amintim pe toți.

Prin lucrările lor, acești pionieri se străduiesc să redea plastic cele învățate. Poate mîine, unii dintre ei vor fi pictori adevărați. Primii pași i-au și făcut. Cele mai bune lucrări au fost selecționate și prezentate la expoziții pe țară ale copiilor.

Pagini de folclor

Într-una din zile, la Școala de 8 ani din Ocna Sibiului a avut loc o adunare deosebit de interesantă numită: „Pagini de folclor". Numai că nu s-a vorbit despre folclor în general, ci despre doine și strigături culese de pionieri în satul lor natal. Într-adevăr, la Ocna Sibiului, ca și în orice alt colț al țării, se găsește un folclor bogat. Copiii au cules de la bătrînii satului doine și cîntece bătrînești, cît și folclor nou, din care se desprind imaginile luminoase ale vieții colectiviștilor.

În unități, detașamente - activități culturale bogate

Vizionări de FILME

Pionierii și școlarii din detașamentul nostru în fiecare săptămînă vizionează în colectiv filmele programate la căminul cultural. De cele mai multe ori, ele sînt urmate de discuții despre subiectul spectacolelor, despre jocul actorilor. Așa s-a întîmplat după ce am văzut filmele „Zile de iunie", „Darclée", „Raidul vărgat" și altele.

NELU GURAN
clasa a VII-a, Școala de 8 ani Putineiu, raionul Tr.-Măgurele

Ne place cîntecul

Pe copiii din Siliștea, regiunea București, i-am întîlnit tocmai la... Orlat, în raionul Sibiu. Veniseră în vizită la prietenii lor, pionierii. Pentru seară era programată o reuniune pionierească.

— Dar cine o să vă cînte? am întrebat.

— Cum cine? Prietenii noștri din Siliștea...

Astfel am aflat de existența orchestrei din Siliștea, alcătuită din aproape 30 de pionieri și școlari.

Mînați de dragostea pentru muzică, călăuziți de profesorul lor Filip Haralambie, ei au învățat să interpreteze multe melodii. Această formație artistică a cîștigat locul I la concursul cultural-artistic al pionierilor și școlarilor, fiind solicitată să-și prezinte programul și la televiziune și radio.

Programul lor e alcătuit din cîntece populare, sîrbe, hore și doine. După cum e de așteptat, orchestra are și soliști. Melodii populare ca: „Ciobănașul", „Asta e Moldova mea" și „Cînd răsare soarele" sînt interpretate cu multă sensibilitate de Alecu Mariana și Costache Marin, iar la acordeon de Fieraru Elena și Burcea Andrei. În excursiile făcute, orchestra a cîntat pentru colectiviștii din Tecuci și Roșiori, Măldăeni, Balaci și altele, iar la Orlat a prezentat programe pentru muncitorii de la Fabrica „Progresul".

★

Și la Școala de 8 ani din Rădoaia, regiunea Bacău, își desfășoară activitatea un taraf al pionierilor și școlarilor. Acesta a luat ființă cu un an în urmă. Primul program l-a prezentat la alegerile pionierești pe unitate. Apoi a luat parte la diferite spectacole artistice, ocupînd locul I pe regiune cu prilejul tradiționalului concurs al pionierilor și școlarilor.

PE SCURT

● *În fiecare toamnă, pionierii și școlarii din Odobești sînt sprijin de nădejde al colectiviștilor. Ei au împrăștiat îngrășăminte pe 5 ha și au plantat în livezile gospodăriei 120 de nuci, peri și cireși.*

(R. PETRESCU — corespondent)

● *Pionierii și școlarii din Geoseni, regiunea Bacău, au ajutat la îngrijirea pomilor, iar cei din Răcăciuni și Parava, la culesul strugurilor.*

(I. SANDU — corespondent)

● *Peste 200 kg de flori și plante medicinale au predat statului pionierii și școlarii din comuna Beibugeac, raionul Tulcea.*

(PAVEL ȘTEFAN — corespondent)

● *Pionierii și școlarii din comunele Lăloaia, Palanca și Zemeș, raionul Moinești, au colectat peste 20 000 kg de fier vechi.*

(I. OLARU — corespondent)

● *40 de pionieri din comuna Petrești, raionul Bacău, au plantat în jurul școlii 60 de tei și 48 de salcîmi.*

(E. TURCU — corespondent)

O ÎNTREBARE ● ● ●

Chiril Văleanu dintr-a VII-a B ne scrie: *„Pentru ce n-am voie?"*

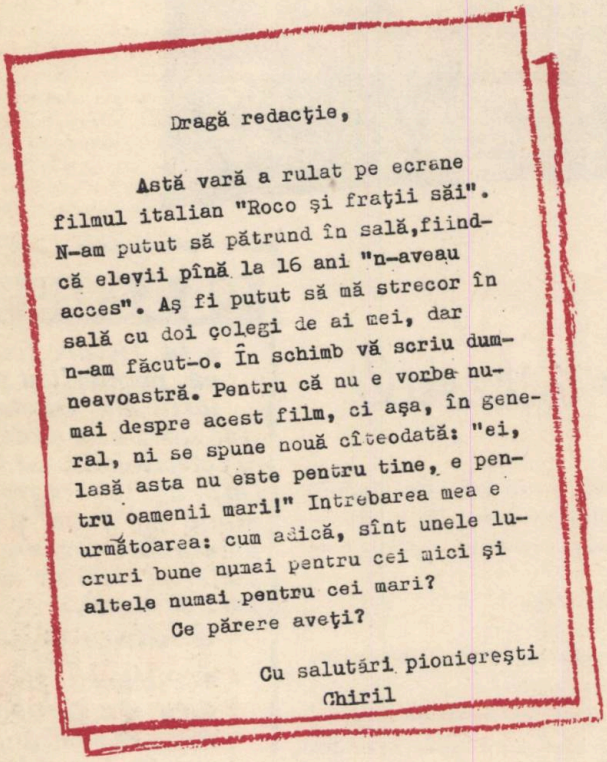

Dragă redacție,

Astă vară a rulat pe ecrane filmul italian "Roco și frații săi". N-am putut să pătrund în sală, fiindcă elevii pînă la 16 ani "n-aveau acces". Aș fi putut să mă strecor în sală cu doi colegi de ai mei, dar n-am făcut-o. În schimb vă scriu dumneavoastră. Pentru că nu e vorba numai despre acest film, ci așa, în general, ni se spune nouă cîteodată: "ei, lasă asta nu este pentru tine, e pentru oamenii mari!" Intrebarea mea e următoarea: cum adică, sînt unele lucruri bune numai pentru cei mici și altele numai pentru cei mari?

Ce părere aveți?

Cu salutări pionierești
Chiril

Dragă prietene,

Desigur că nu există unele adevăruri pentru cei mici și alte adevăruri pentru cei mari. Nimeni nu vrea să vă ascundă nimic și nu ți s-a „furat", practic, mare lucru, oprindu-te să mergi la un asemenea film (pentru că de-aici a pornit scrisoarea ta). Problema se pune însă cu totul altfel și iată cum: Trebuie să recunoști că oamenii mari au și alte griji, și alte răspunderi decît ale voastre. Sînt probleme pe care numai ei sînt chemați să le rezolve prin maturitatea și prin înțelepciunea lor. Iată, să zicem, un laborator de chimie industrială, cu următorul aviz pe ușă: „Pericol de toxicitate! Accesul copiilor interzis!" „Bine, dar cei mari de ce intră?". O să te întrebi: „Oare pentru ei pericolul de toxicitate e mai redus, în raport cu... «înălțimea»?" Nu, desigur că nu. Atunci? Atunci dacă scrie pe ușă că nu e voie, hai să intrăm pe fereastră și să dăm iama prin retorte, eprubete și creuzete, indiferent de ce se întîmplă!... Ar fi bine așa? Vezi? Oamenilor mari nu le este indiferent acest lucru, iar o asemenea curiozitate neghioabă i-ar costa foarte mult. Ca să lucrezi cu asemenea substanțe, îți trebuie o pregătire specială, un echipament special — și de ce să n-o spunem! — o anumită rezistență a organismului, pe care n-o poate atinge nici un copil. Dar să luăm și un alt asemenea aviz, de la un spital: „Pericol de contagiune! Accesul copiilor interzis!" Ce facem? Înăuntru sînt microbii scarlatinei, virușii gripei, bacilii tuberculozei. Intrăm?... Dar cei mari de ce intră? E o chestiune de răspundere, de dragoste pentru om, de umanism, să intri aici în calitate de medic, de soră, de specialist, să cercetezi, să vindeci suferința. Noi, „cei mari", vom intra întotdeauna, însă numai după ce vom ști cum să ne apărăm noi înșine de boală, înțelegînd-o și cunoscînd-o științific, înarmați cu instrumentele de luptă împotriva ei, hotărîți să-i găsim leacul. E o treabă pe care pot s-o facă în mod autorizat, și deci cu pricepere, numai niște oameni maturi, pregătiți temeinic pentru aceasta. E normal ca accesul vostru să fie oprit?... Cred că-mi dai dreptate. Dar să trecem și la alt caz.

Nu-ți pot ascunde, dragă prietene, că există și altfel de boli și altfel de suferințe — cu un pericol ridicat de toxicitate! — specifice orînduirii bazate pe exploatare, întemeiată pe umilirea și strivirea omului. Societatea veche pe care noi am lichidat-o economic și social, construind viața noastră fericită de astăzi, era bîntuită — și este și azi bîntuită în țările capitaliste — de tot felul de boli și păcate care sluțesc chipul omului, mutilîndu-l sufletește, făcîndu-l să nu mai fie om, ci o epavă jalnică sau o fiară. Voi știți că noi, comuniștii, luptăm împotriva orînduirii care îi transformă pe oameni în epave sau în fiare, luptăm, în numele dragostei față de om, pentru eliberarea lui de sub exploatare și umilință, pentru triumful demnității, fericirii și păcii... Dar lumea aceasta există totuși, cu bolile ei, cu rănile ei, cu păcatele și ticăloșiile ei. Noi nu putem închide ochii față de ea, tocmai fiindcă această lume, prin vîrfurile ei războinice, este un pericol pentru omenire, zăngănește armele. Nu putem închide ochii și pentru faptul că acolo se găsesc, în luptă cu orînduirea nedreaptă, frații noștri muncitori, oameni care se zbat din greu în mizeria vieții, năzuind cu toate puterile lor spre lumină, spre fericire, spre demnitate.

În filmul italian „Rocco și frații săi" ticăloșia este demascată în numele omenirii, al respectului și dragostei față de om. Dar filmul analizează decăderea, arătînd ororile ei, prezentîndu-le în adevărata lor lumină urîtă, ca exemplu de ceea ce înseamnă prăbușirea unor oameni în condițiile unei lumi nedrepte. La ce-mi servește mie ca om matur filmul?... Mă face să înțeleg mai bine această lume a nedreptății, înarmîndu-mă cu date noi în lupta împotriva ei.

Eu, ca un om al unei lumi libere, matur și stăpîn pe destinul meu, am datoria să-mi cunosc adversarul, să-i știu păcatele și slăbiciunile, să pot cuprinde cu înțelegere adîncimea răului. Asta tocmai pentru a putea mai bine să-l combat. Este totuși o treabă care cere nițică pregătire, puțină înțelegere a vieții, nițică maturitate, ca și în cazurile de care vorbeam mai sus, cînd folosirea unor substanțe toxice sau studierea unui mediu microbian exclude prezența oricărui copil. Te superi pe mine? Crezi că-mi rezerv drepturi pe care tu nu le ai, pe care le au numai oamenii mari? Din contră, eu cred că-mi dai dreptate.

De fapt cam așa stau lucrurile și-n privința filmului de la care a pornit scrisoarea ta. De ce nu-ți poate servi ție?... Fiindcă, deocamdată, la vîrsta ta, nu poți înțelege legile acestor crunte orori sociale, care bîntuie lumea bazată pe exploatarea omului de către om. Tu n-ai trăit asemenea vremuri și acele întîmplări care sînt prezente în film îți sînt străine și trebuie să-ți rămînă străine toată viața, deși nu ascunse. Ele îți vor fi accesibile numai atunci cînd vei fi în măsură să le înțelegi.

Ei bine, trebuie să fii mîndru că ai avut tăria morală să renunți la o ispită trecătoare, că nu te-a lăsat cugetul să calci încrederea pe care o datorezi celor maturi!

Și asta e în fond o problemă de morală pionierească, pe care tu ai putut s-o judeci mai bine decît cei doi colegi ai tăi.

Pentru aceasta, te felicit

GRIGORE DAN

● ● ● ȘI UN RĂSPUNS

calendar pionieresc

noiembrie

La ordinea zilei, tezele

Către sfîrşitul lunii noiembrie, încep tezele din preajma încheierii primului trimestru.

Prima sarcină a activului pionieresc este să ajute la organizarea repetării materiei în detaşamente. Colectivul de conducere al fiecărui detaşament va avea grijă ca, pe lîngă învăţarea lecţiilor la zi, pionierii şi elevii să repete materia sistematic, pentru a se putea prezenta bine pregătiţi la teze. Totodată trebuie dat un ajutor mai consistent celor care nu stau prea bine cu învăţătura. Vă reamintesc că trebuie să folosiţi în această perioadă, în mod deosebit, gazeta de perete. Una dintre rubrici poate fi intitulată „Nici o notă sub 7 la teze!" Această rubrică trebuie să oglindească zilnic situaţia la învăţătură a fiecărui detaşament. Ca şi în numerele trecute, vă recomandăm să urmăriţi rubrica noastră „Să stăm de vorbă fără catalog" pentru a afla cele mai bune metode de învăţătură, de repetare a lecţiilor vechi. De asemenea, activul pionieresc va mobiliza elevii mai slabi la învăţătură la orele de consultaţii organizate de profesori.

Activităţi patriotice

Şi luna noiembrie vă dă prilejul de a participa la o serie de acţiuni patriotice, atît la oraş cît şi la sat. Va continua acţiunea de strîngere a fierului vechi. Dacă există posibilităţi, unitatea să-şi propună strîngerea unei cantităţi fixe de fier vechi, din care s-ar putea face, să zicem; un tractor, o combină etc. Puteţi, de asemenea, da o mînă de ajutor şi gospodăriilor colective. Una dintre acţiunile cele mai necesare este protejarea pomilor împotriva gerurilor şi rozătoarelor. Din trestie sau din rogojini se pot confecţiona învelişuri călduroase pentru tulpinile pomilor, care îi vor feri şi de acţiunea dăunătorilor. Şi în această lună se mai însilozează porumbul şi resturi de legume sau zarzavaturi. Puteţi da o mînă de ajutor şi la această acţiune. Pionierii mai pot participa şi la îngrijirea animalelor şi păsărilor gospodăriei colective.

Această lună poate prilejui şi alte acţiuni. De pildă, vizite în fabrici, întîlniri cu muncitori evidenţiaţi sau colectivişti fruntaşi.

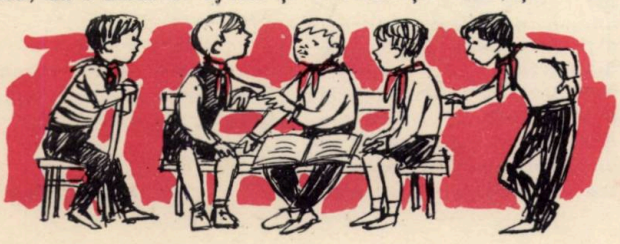

Pentru viitorii pionieri

Dorind să intre în rîndurile purtătorilor cravatei roşii, mulţi elevi din clasele a II-a şi a III-a se străduiesc să înveţe din ce în ce mai bine, să se comporte frumos la şcoală şi acasă. Cum îi poate ajuta pe aceştia activul pionieresc să merite cinstea de a primi cravata?

Detaşamentul care a primit sarcina să se ocupe de pregătirea celor mici va desemna doi-trei pionieri dintre cei mai buni, care să meargă în mod permanent în mijlocul şcolarilor mici, să le organizeze jocurile în recreaţie, să aibă grijă de ei. Colectivul de conducere al detaşamentului va organiza citirea Regulamentului organizaţiei de pionieri cu cei mici, pe capitole, însoţită de explicarea noţiunilor mai greu de înţeles. Ei trebuie să cunoască textul angajamentului solemn, simbolurile pioniereşti. De asemenea, li se vor citi povestiri despre pionieri, despre fapte pioniereşti, despre cravata roşie. Detaşamentul îi va invita pe cei mici la unele adunări închinate partidului nostru drag, patriei, simbolurilor pioniereşti. O astfel de adunare intitulată „Simboluri dragi" este publicată chiar în numărul de faţă al revistei „Cravata roşie". Cei mici vor putea însoţi detaşamentul în excursiile sau drumeţiile care nu cer un efort prea mare, sau la activităţi patriotice

unde li se vor da însărcinări foarte simple. De asemenea, îi puteţi chema în mijlocul vostru pe viitorii pionieri la după-amiezele de lectură pe care le organizaţi; deprindeţi-i cu activitatea cercurilor artistice sau de mîini îndemînatice din şcoală, iar o dată cu venirea timpului rece invitaţi-i la jocurile de interior.

Totodată ei vor putea merge împreună cu detaşamentul la muzee, la vizitarea unor fabrici sau gospodării agricole colective. Încetul cu încetul, ei se vor deprinde astfel cu viaţa pionierească şi vor fi bine pregătiţi atunci cînd vor fi primiţi în rîndurile pionierilor.

Împărţindu-vă bine timpul între învăţătură şi celelalte acţiuni, veţi izbuti să daţi viaţă unui program de activităţi bogat şi interesant, pe care toţi pionierii să-l îndeplinească cu tragere de inimă.

Instructorul de pionieri
VICTOR

DATE IMPORTANTE ALE LUNII

În această lună, la 7 Noiembrie, se împlinesc 46 de ani de la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie. Veţi găsi pagini care să vorbească viu despre acest eveniment epocal în poemele lui Vladimir Maiakovski închinate revoluţiei. Vă mai recomandăm să citiţi, individual sau în cadrul detaşamentului, fragmente din cărţi ca: „Amintiri despre Lenin" de I. Krupskaia, „Copilăria lui Lenin" de A.I. Ulianova sau „6 ani cu Lenin" de S.K. Ghil, precum şi povestirile şi articolele publicate în numerele din aprilie şi noiembrie din anii 1962 şi 1963 ale revistei „Cravata roşie".

★

La 10 noiembrie este Ziua mondială a tineretului. Pentru evocarea luptei tineretului şi a vieţii grele duse de copii în ţările capitaliste, precum şi a vieţii fericite a celor mici din ţările socialiste, consultaţi în primul rînd numerele 2,8/1962, 2,5,7/1963 ale „Cravatei roşii", unde veţi găsi povestiri frumoase. Vă recomandăm, de asemenea, cărţile: „Băiatul cu ricşa" de Al. Popovici şi culegerea de povestiri „Lanţul viu" de Ştefan Zaides.

CUM SĂ CITIM?

Vreau să devin un om cult

— Spuneai, data trecută, că ai să mă înveți cum să citesc o carte... Îmi dau seama că atunci cînd citesc lecțiile pentru a doua zi citesc pentru a-mi însuși cît mai multe din cunoștințele cuprinse în ele. Dar cînd citesc o povestire, o schiță sau un roman, îmi place să trăiesc în lumea închipuită de scriitor, să particip cu tot sufletul la cele povestite de el, furată de întîmplări, de acțiune. Oare este bine așa?

Pioniera avea, în felul ei, dreptate. O carte bună te atrage, făcîndu-te ca, în timp ce o citești, să uiți ce se întîmplă în jurul tău. Devii, pe parcursul lecturii, un martor activ al evenimentelor povestite de scriitor, ții parte unuia sau altuia dintre eroi și te bucuri sau te întristezi de succesele sau insuccesele lor. Pe nesimțite ți-ai îmbogățit sufletul, devenind tu însuți mai bun, mai cult, în sensul că ți-ai lărgit orizontul. Ai senzația că ai fost într-o lume necunoscută, unde ai descoperit oameni în care te recunoșteai sau cărora ai vrea să fii aidoma. La prima întîlnire cu un coleg, cu un prieten, ții să le povestești și lor cele aflate. Uneori și ei au citit cartea. Dar punctul lor de vedere nu e la fel cu al tău. Încep discuțiile, controversele. Cine are dreptate? Fără îndoială, cel care a citit mai bine, mai cu atenție opera, nescăpîndu-i nimic esențial, cel care a înțeles mai profund mesajul cărții, cel care a știut cum să citească lucrarea.

I-am spus toate acestea interlocutoarei mele. Părea interesată.

— Dacă nu mă înșel, unul dintre vrăjmașii cititului e, în cazul de față, cititul în grabă.

— Da, superficialitatea. Din păcate, unii cititori nu urmăresc decît peripețiile eroului îndrăgit.

— Trebuie să recunosc că e așa. Și eu...

— Da, și tu, și alții sînteți ispitiți să procedați așa. De fapt vă furați singuri căciula...

— Cum?

— Simplu. Opera literară nu e un rod oarecare al imaginației scriitorului. Ea oglindește o realitate socială, pe care o învie în fața ochilor minții noastre. O povestire, un roman îți poate oferi cunoștințe istorice, geografice, economice, botanice etc. etc. Operele lui Alecsandri, Negruzzi, Eminescu, Caragiale, Coșbuc, Sadoveanu, Beniuc îți ajută să-ți pregătești în mod indirect lecțiile la alte materii, ca să nu mai vorbim de faptul că îți lărgesc simțitor orizontul intelectual. Situația se poate repeta și cu alți scriitori romîni sau străini. Aproape totdeauna descrierile peste care treci, crezînd că nu sînt importante, conțin lucruri extrem de folositoare.

De cele mai multe ori aceste pasaje completează acțiunea, o explică și o duc înainte. Ele te ajută să înțelegi mai profund ceea ce se discută în carte. Înțelegi?

— Înțeleg. Nu arareori însă citind o carte mă izbesc de cuvinte pe care nu le cunosc.

— Și ce faci?

— Unii trec peste ele, ca și peste descrieri. Îmi dau seama însă că nu procedează bine. Eu mă uit la sfîrșitul volumului și acolo, la glosar, aflu sensul lor. Dar nu toate cărțile au glosar. Și apoi nu toate cuvintele sînt explicate acolo. Atunci... sar și eu peste ele.

— Asta nu e bine. Cînd întîlnești cuvinte al căror înțeles îți este încă necunoscut, trebuie să-i întrebi pe profesori, pe părinți sau adresează-te dicționarului. Dicționarul este un instrument de lucru indispensabil oricui. Cu ajutorul lui îți îmbogățești vocabularul și ajungi să înțelegi și mai bine ce anume a vrut să spună scriitorul în fraza în care te-ai poticnit de un cuvînt necunoscut. Avem și un mare dicționar al limbii romîne, scos de Academia R.P.R., și unul cu cuvinte noi, neologisme, așa că...

— Aș vrea să știu, totuși, există sau nu o tehnică specială a cititului?

— Pui problema prea categoric. De fapt, din cele ce ți-am spus reiese cred în ce constă această „tehnică". Ar mai fi însă unele lucruri de adăugat. Ți-ai dat probabil seama că a deveni un om cult nu e o treabă tocmai atît de ușoară, că trebuie, dimpotrivă, să depui un oarecare efort, să dovedești perseverență și tenacitate, că în fond nu e cazul să citești numai și numai pentru a te distra și a pierde vremea, ci mai ales pentru a învăța. Evident, în alt chip decît la școală, dar oarecum totuși într-un mod asemănător.

— Nu înțeleg.

— Vei înțelege imediat. Spuneam că orice carte îți dă cunoștințe. Și cea de școală, și cea de lectură particulară. La școală iei notițe, umpli maculatoare cu rezumate. Creionul trebuie folosit și cînd citești literatură. Dar nu pentru a face însemnări pe text (mai ales dacă e vorba de o carte ce nu-ți aparține), ci în caiet. Citind, transcrie expresiile frumoase, proverbele (pentru a le memora), notează ideile principale, rezumă acțiunea, caracterizează personajele, descifrează ideea operei, însemnează cuvintele necunoscute etc.

— De ce toate acestea?

— Pentru ca să le ții minte. Notate în caiet, vei putea oricînd să-ți împrospătezi conținutul uneia sau alteia dintre lucrările literare pe care le-ai parcurs, fără să mai fie nevoie să citești din nou, în întregime cărțile. Ți se pare că, făcînd însemnări despre cărțile de literatură, faci o muncă în plus, în realitate cîștigi timp. Te pregătești pe îndelete pentru viitor. Procedeul e cu atît mai recomandabil cu cît adesea cartea citită aparține altuia. Făcînd cum ți-am spus, o părticică din ea rămîne și în biblioteca ta.

Convorbirea noastră a fost mai lungă ca de obicei. Interlocutoarea persistase însă în a-mi pune întrebări. Văzînd-o acum că tace, credeam că-mi dă un semn tainic că e nemulțumită de răspunsuri. Era o simplă iluzie. Setea ei de cunoștințe era nelimitată.

— Aș vrea să vă mai pun o întrebare. În cazul poeziei cum trebuie să procedez? Pentru că...

— Despre poezie o să vorbim poate data viitoare. Pînă atunci, gîndește-te bine la cele discutate astăzi. De acord?

AUREL MARTIN

INTERVIUL NOSTRU CU SCRIITORUL

Petre Lucealov

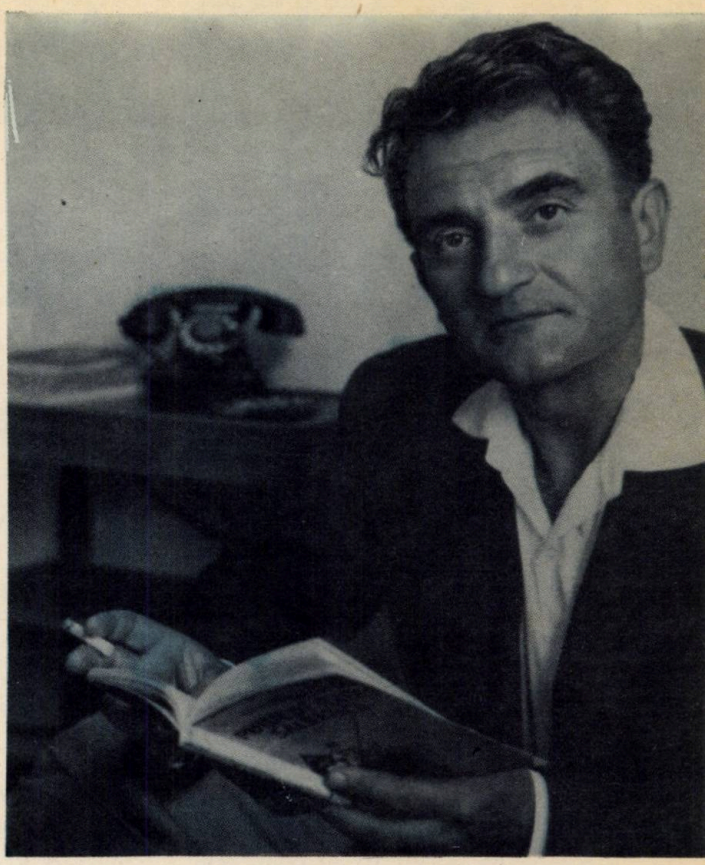

De cînd ați început să scrieți literatură pentru copii?

Am debutat în literatura pentru copii în anul 1950 cu nuvela „Nufărul roșu", apărută în Editura tineretului. M-a emoționat primirea caldă pe care au făcut-o primei mele cărți micii cititori.

Socotiți că succesul „Nufărului roșu" s-a datorat și temei sale?

Desigur. Cartea a apărut în momentul cînd în țara noastră în primele detașamente de pionieri înființate intrau cei mai buni copii, cu dorința fierbinte de-a deveni fii credincioși ai Partidului. Acest eveniment a dat copilăriei o poezie nouă, minunată, de un farmec inedit. Cred că popularitatea „Nufărului roșu" s-a datorat în bună parte tocmai faptului că am ales această temă.

Dacă nu mă înșel, „Nufărul roșu" a fost tradus și în străinătate.

Da. Cartea a fost tradusă în engleză și franceză, a apărut în două ediții în R.D.Vietnam și în cîteva ediții în R.P. Chineză.

Ce v-a îndemnat să alegeți acest gen literar?

După părerea mea, vîrsta copilăriei este o vîrstă romantică, extraordinară. Aș asemui copilăria cu un răsărit de soare, în care toate culorile sînt proaspete, gingașe, trandafirii. Copilăria — ca și răsăritul de soare — dă lucrurilor o frumusețe și un contur unic, pe care nu-l poate da nici amiaza, nici amurgul.

Eu am copilărit într-un sat din Bărăgan, în mijlocul unei naturi sălbatice, plină de poezia incandescentă a soarelui. Am hoinărit cu prietenii mei prin păduri, pe lacuri, prin cîmpiile nesfîrșite, prin „rovine". Cîte peripeții! Cîtă frumusețe în soarele și ciulinii albaștri ai Bărăganului!

Aceste impresii bogate pe care mi le-au dăruit copilăria și extraordinarii mei prieteni de aventuri, porecliți Cocostîrc, Mache, Terente, ca să numesc trei dintre ei, — băieți ageri și curajoși — mi s-au întipărit adînc în minte. Am simțit nevoia să împărtășesc copiilor această frumusețe adunată de-a lungul anilor, pe care viața nouă a copiilor din sat a îmbogățit-o de sute de ori. Așa s-a născut prima mea carte pentru copii și primii mei eroi.

Care din eroii și care din povestirile dumneavoastră v-au plăcut cel mai mult?

Eroul îndrăgit de mine, cel mai mult, a fost și rămîne Ciortanul, personajul principal din „Nufărul roșu".

În ultimele dumneavoastră cărți „Puiul de rață sălbatică" și „Tăurașul" ați creat o galerie de tipuri de copii. Ați putea să ne spuneți de ce-l preferați pe Ciortanul din „Nufărul roșu"?

Există o deosebire între Ciortanul și ceilalți eroi pe care i-am creat după el. Sandu, Ionuț și ceilalți eroi din nuvelele și scenetele mele sînt pionierii zilelor noastre, sînt reprezentanții, ca să spun așa, ai copilăriei noi. În Ciortanul însă s-au adunat toate ecourile copilăriei mele — cu tot ce a avut ea uneori frumos și generos, dar și cu toate scăderile ei. Ciortanul sîntem noi, băieții din Frunzărești de odinioară, crescuți ca ciulinii, sub soarele arzător al Bărăganului și peste care au răsărit zorii unei vieți minunate.

Socotiți „Nufărul roșu" ca pe cea mai izbutită lucrare a dumneavoastră din punct de vedere literar?

Nu. „Nufărul roșu", pe lîngă calitățile sale, poartă în el toate neajunsurile debutului meu. Personajul pozitiv Sandu este cam schematic, iar stilul cărții este pe alocuri neîngrijit. Mai reprezentativă din punct de vedere literar în ceea ce privește creația mea pentru copii mi se pare nuvela „Puiul de rață sălbatică", în care, cred eu, am reușit să redau într-o gamă stilistică mult mai bogată frumusețea naturii din Bărăgan, să zugrăvesc strălucirea și vitalitatea ei.

Ce transmite copiilor nuvela „Puiul de rață sălbatică"?

Nuvela este un poem în proză, închinat frumuseții naturii și copilăriei, menit să dea copiilor o imagine realistă a lumii înconjurătoare — să-i învețe să înțeleagă natura, lucrurile din ea, legate unul de celălalt, aidoma crengilor unui lanț nesfîrșit. În al doilea rînd, prin această nuvelă am încercat să-i feresc pe copii de o înțelegere idilică a frumuseții naturii, să le atrag atenția că sub cascada de culori fantastice a unui răsărit de soare te pot prinde și pericole, dar că omul nou este stăpînul absolut al naturii.

Ce planuri de viitor aveți?

După cele cîteva nuvele pe care le-am publicat, am început să lucrez la un roman inspirat din viața pionierilor dintr-un sat al zilelor noastre. Lucrul nou pe care îl va aduce acest roman în creația mea pentru copii constă în faptul că voi încerca să surprind preocupările copiilor în raporturile cu cei mari, cu munca gospodăriei colective, deci un tablou de viață mult mai bogat.

Ce transmiteți, în încheiere, cititorilor „Cravatei roșii"?

Dorese cititorilor „Cravatei roșii" mult succes la învățătură în noul an școlar și le exprim dorința ca ei să se ridice în activitatea lor de zi cu zi la înălțimea eroilor pozitivi pe care i-au îndrăgit din cărțile pentru copii.

În ceea ce mă privește, îi asigur că le rezerv în paginile revistei o serie de povestiri, pe care mă voi strădui să le fac cît mai vii și pasionante — voioase — ca un salut de pionier.

Brățară de aur

Mă aflăm în fața clădirilor unei mari școli profesionale. Elevii-ucenici, îmbrăcați în uniformele lor frumoase, ieșeau veseli pe poarta largă.

Chipurile lor îmi aminteau de atîția alți ucenici care azi sînt muncitori vestiți. Am avut prilejul să întîlnesc mulți absolvenți ai unor școli profesionale. Cu unii dintre ei am stat de vorbă în sala marii Case de cultură a studenților clujeni. Pe alții i-am reîntîlnit în fabrică sau uzine, în laboratoare sau ateliere, unde au fost repartizați.

Iată doar cîțiva dintre ei...

Tineri pe șantiere. Sute, mii de tineri constructori sînt absolvenți ai școlilor profesionale...

Pascalu Aurel, fiu de țăran colectivist, voia să se facă zidar. Abrudean Traian a îndrăgit dulgheria, iar Sucala Vasile — meseria de excavatorist. Astăzi îi poți întîlni pe toți trei pe șantierele clujene, alături de cei mai harnici constructori.

Doisprezece prieteni. Am cunoscut doisprezece prieteni, absolvenți ai Școlii profesionale nr. 3 din Cluj, secția tîmplărie. Am văzut lucruri ieșite din mîinile lor. Mobilă fină, elegantă, lucrată cu multă migală. Lucrarea lor de diplomă: o frumoasă cameră combinată, mobilă din lemn masiv de stejar și furnir de nuc, cu incrustații... Nici nu știi al cărui dintre cei 12 e meritul mai mare în croirea și confecționarea ei. Fie că e vorba de Pop Alex., de Miklos Ladislau, Nagy Lajos sau oricare altul dintre ei, la toți ai să întîlnești pricepere și îndemînare în muncă. Fiindcă toți, acolo unde muncesc acum, își iubesc meseria aleasă, lucrează cu hărnicie și pasiune...

Florile Constanței Pe cofetăreasa Constanța Vădeanu am cunoscut-o la început ca... florăreasă. Florile ei erau modelate din... zahăr colorat. O adevărată operă de artă. Aceasta a fost lucrarea sa de diplomă prezentă în expoziția absolvenților școlilor profesionale clujene din industria alimentară. De fapt era un tort. Reprezenta un trunchi de copac din cremă de cacao, împodobit cu frunze verzi și flori multicolore, măiestrit lucrat din zahăr caramel.

Arta cofetarilor nu e cu nimic mai prejos de oricare alta. Ea cere talent și pricepere, multă muncă și răbdare. Toate acestea nu-i lipsesc Constanței Vădeanu, care azi este o pricepută laborantă de cofetărie. O meserie frumoasă, interesantă, utilă.

O moștenire de familie. De mică, lui Sutor Eva din Cluj i-a plăcut meseria părinților săi. Și tatăl și mama ei sînt muncitori ai fabricii de încălțăminte. De atîtea ori acasă îi auzea discutînd despre munca lor. Pentru ea, alegerea meseriei n-a fost o problemă.

Și acuma își amintește cu emoție de ziua cînd, după terminarea clasei a VII-a, tatăl ei a dus-o să dea examen la Școala profesională de industrializare a pielii din Cluj. I se păruse aproape de necrezut că după trei ani are să devină o adevărată muncitoare, la fel de pricepută ca tatăl sau mama ei.

Eva a făcut față cu cinste școlii. Nu numai dragostea de meserie a moștenit-o de la părinți, dar și hărnicia, seriozitatea în muncă.

Au fost frumoși anii de școală. Eva povestește cu drag de profesorii și maiștrii ei, de colegi, de zilele petrecute în clasă, în ateliere, la practică.

— Dar cea mai frumoasă clipă, povestește ea, a fost la absolvire, cînd, în fabrică, în fața unei comisii de muncitori calificați și meșteri, am dat examenul, reușind foarte bine. Prima care m-a felicitat a fost chiar mama. În halatul de lucru, a dat o fugă de la banda rulantă unde lucra și m-a sărutat:

— Îți mulțumesc că nu ne-ai făcut de rîs. Meriți brățara de aur pe care ți-ai ales-o...

Vorbe și ele de aur, care se potrivesc la sute și sute de alți absolvenți ai școlilor profesionale...

Doi utemiști. Pe Șantierul naval de la Galați, acolo unde se construiesc minunatele cargouri românești de 4 500 de tone, am cunoscut de curînd doi tineri, pe utemiștii Giușcă Constantin și Apostol Vasile.

Tovarășul care mă însoțea m-a dus la secția strungărie.

Aici am făcut cunoștință cu utemistul Giușcă Constantin, un tînăr scund, dar bine legat, cu o privire caldă și luminoasă. Am intrat de-a dreptul în subiect:

— Tovarășe Constantin, ce te-a determinat să-ți alegi meseria de strungar?

— Tata a lucrat și lucrează încă pe șantier. Cînd eram mic, îi aduceam aici adesea de mîncare. Tot trecînd pe la strungărie a început să mă pasioneze această luptă cu metalul. După cum vedeți, acum sînt strungar.

Deci un alt tînăr care a învățat meseria tatălui său. Am aflat că în școala profesională a cîștigat locul III la concursul pe meserii din 1961 de la Brăila.

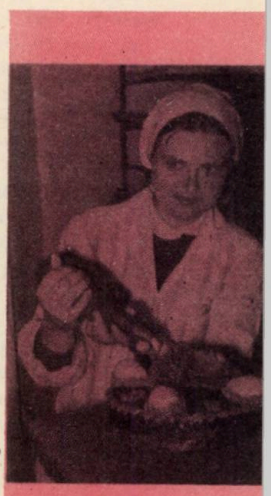

— Acum însă nu mă mai mulțumesc cu atît. Doresc să lucrez mai bine și mai repede. De aceea învăț mereu. M-am înscris la liceul seral și sînt în clasa a IX-a...

...L-am lăsat pe tovarășul Giușcă să-și vadă mai departe de treburi și m-am îndreptat către locul unde se întruchipează, din fier și muncă, mîndria constructorilor — cargoul de 4 500 de tone.

Aici l-am cunoscut pe sudorul Apostol Vasile. Am aflat că este unul dintre muncitorii de bază ai șantierului și că efectuează unele dintre cele mai complicate lucrări de sudură la cargou. Problemele pe care si le pune el pentru viitor? Iată-le:

— Să învăț... și, bineînțeles, cu un scop bine determinat.

— Care?

— Să-mi împlinesc o dorință, încă de pe cînd eram pionier. Vreau să devin marinar. Acum sînt la școala medie serală, în clasa a X-a. După ce o termin, intru la Școala superioară de marină...

— Sînt convins: și această dorință a dumitale va deveni în curînd realitate!

*

Părăsind șantierul, în drum către casă mă gîndeam: cît de minunat e faptul că în societatea noastră fiecare tînăr poate să-și făurească vise îndrăznețe, fiind sigur că prin muncă perseverentă ele vor deveni realitate.

ȘTEFANIA HORVATH,
PETRU URBANKY

SIMBOLURI DRAGI

(Adunare pionierească închinată simbolurilor pionierești)

(Cortina se desface cu încetul, lăsînd să se vadă o estradă, pe care se află corul. Pentru a evita monotonia, ar fi bine ca masa de coriști să fie așezată pe 3 nivele. Fundalul este alcătuit dintr-un șir de drapele roșii de egală înălțime, ținute de cîte un pionier. Deasupra drapelelor se află o insignă pionierească mare, tăiată din carton și fixată de peretele din fund al scenei. De la dreapta la stînga, la o treime din lungimea scenei, se află Crainicul, un pionier cu dicțiune foarte bună. Crainicul va rămîne sau va ieși din scenă după cum se va indica în text.

La deschiderea cortinei, corul murmură în surdină cîntecul „E roșie cravata mea ca focul". Crainicul stă nemișcat cu fața spre sală, în poziție de drepți. Din cor se desprind trei pionieri care vor recita cîte o strofă din poezia „Angajamentul pionieresc").

PIONIER I *(recită întors jumătate către public, jumătate către drapele):*

Eu, tînăr pionier, mă angajez
Poporului credință să-i păstrez,
Să-i dărui țării forța mea deplină
În drumul ei deschis înspre lumină.

PIONIER II:

Eu, tînăr pionier, mă angajez
Cuvîntul dat cu cinste să-l păstrez.
Și, ascultînd de-al comuniștilor îndemn,
Să fiu cinstit, destoinic, harnic, bun și demn.

PIONIER III:

Eu, tînăr pionier, mă angajez
Victoria socialismului să-mi fie țel și crez.

Și pentru cauza partidului, luptînd,
Făgăduiesc gata să fiu oricînd.

CRAINICUL: Vă amintiți, prieteni? Fiecare ați rostit cuvintele angajamentului solemn, privind cu dragoste fierbinte faldurile drapelului roșu al unității *(citează)* „Eu, tînăr pionier al Republicii Populare Romîne, mă angajez în fața tovarășilor mei să fiu credincios poporului romîn și cauzei Partidului Muncitoresc Romîn, să fiu un luptător dîrz, cinstit și curajos, pentru victoria socialismului.

Făgăduiesc să învăț și să mă comport în așa fel încît să devin un cetățean demn al patriei mele — Republica Populară Romînă" *(pauză)* Vă amintiți?

CORUL: Ne amintim!

PIONIER I: Și ne respectăm angajamentul solemn prin fiecare faptă, prin întreaga noastră purtare. Ascultați.

CRAINICUL: Atunci cînd grîul se transformă într-o mare aurie apar corăbiile holdelor: combinele. Iar în urma lor șiruri nesfîrșite de pionieri pentru a da viață lozincii „Spic cu spic, patriei snop!" Aceasta este acțiunea tradițională patriotică a pionierilor. Dar pionierii pot fi văzuți și la alte acțiuni. Fie vară sau iarnă, soare sau ploaie, cald sau ger, ca harnicele albine, ei caută și strîng fierul vechi, pe care îl redau uzinelor, îl redau vieții.

PIONIER II: Prieteni! Ați văzut locomotive alergînd în goana mare? Ați văzut avioanele care spintecă cerul întocmai unor fulgere? Ați văzut șuvoiul de mașini de tot felul destinate să ușureze munca oamenilor? Văzîndu-le, gîndiți-vă că aici se află și o părticică din fierul pe care l-ați strîns voi!

CRAINICUL: Și cîte alte fapte pionierești nu se îndeplinesc necontenit și în unitatea noastră de pionieri Să-l ascultăm mai întîi pe reporterul detașamentului nr...

(Ajungînd la această parte a adunării, unii pionieri din sală vor veni pe scenă și, pe scurt, vor povesti și alte fapte din detașamentul lor, despre succese la învățătură, activități patriotice, purtări frumoase, atitudini din care să se vadă cum îndeplinesc pionierii angajamentul solemn rostit o dată cu primirea cravatei).

CRAINICUL: Pe tot cuprinsul țării și aci la noi, în unitatea noastră, în detașamentele noastre, pionierii își respectă angajamentul pionieresc...

PIONIER I: Drapelul pionieresc...

PIONIER II: Roșia cravată...

PIONIER I: ... și insigna de pionier.

CRAINICUL: Drapelul, cravata roșie și insigna, simbolurile dragi ale organizației de pionieri, simboluri dăruite de partid.

PIONIER I: Roșul drapelului pionieresc este roșul din drapelul de neînfrînt al partidului.

CRAINICUL: Gîndurile noastre se îndreaptă cu dragoste și recunoștință către partid.

PIONIER II *(iese din cor și recită poezia „Partidului" de Victor Tulbure. Tot timpul recitării, corul murmură în surdină cîntecul „Partid, iubit părinte"):*

La fața ta mă uit cu ochi senini.
În casa ta îmi e atît de bine!
Sînt încă mic. Am încă ani puțini.
Dar, cîți îi am, sînt luminați de tine.

Căci tu cravata cînd mi-o pui pe piept,
Îmi încălzește sufletul și viața.
Și tu mă-nveți pe drumul bun și drept
Cum să pășesc de dis-de-dimineață.

Eu inima de mi-o aud bătînd,
Ea pentru tine bate și-i fierbinte;
Și dăruită ție mi-e oricînd,
Partidule, iubitule părinte!

CRAINICUL *(cu inimă):* Drapelul roșu al pionierilor e părticică din steagul de luptă al partidului, al clasei muncitoare. Gloriosul trecut de luptă al steagului roșu este imprimat în faldurile sale.

PIONIER I: Noi sîntem mici de vîrstă. N-am cunoscut vremurile acelea. Dar istoria ne-a ajutat să le aflăm.

PIONIER II: Iată! Am citit cum muncitorii sărbătoreau ziua de 1 Mai, în pofida plumbilor cu care-i întîmpinau burghezia și moșierimea. Ei își înfășurau steagul roșu, strîns, în jurul trupului. Și atunci cînd lupta devenea mai înverșunată, deasupra coloanelor de oameni ai muncii fluturau flamurile roșii. Amintiți-vă de acest lucru atunci cînd, sărbătorește, defilați prin fața tribunelor, cu drapelul roșu în frunte, în zilele de 1 Mai.

PIONIER III: Griviția 1933. Zăngănit de arme. Plumbii aducători de moarte șuieră, doboară vieți. Pe zăpada imaculată au apărut maci roșii... Dar în mijlocul luptătorilor flutură drapelul roșu... Roșu ca sîngele așternut pe zăpadă, simbolul luptei!

PIONIER I: În același timp, la Nicolina-Iași se dădea o luptă la fel de îndîrjită. Acolo comunistul Ilie Pintilie a desfășurat, de asemenea, drapelul roșu, de luptă, al clasei muncitoare.

PIONIER II: Și la Doftana, întunecata cetățuie unde erau închiși cei mai buni fii ai poporului, fluturau, în pofida terorii crunte, în zilele de sărbătoare ale clasei muncitoare, flamuri roșii. Niciodată n-au reușit „balaurul", directorul închisorii, și slugile sale să înfrîngă dîrzenia comuniștilor.

PIONIER III: În zilele de sărbătoare ale clasei muncitoare, „balaurul" spumega de furie, gardienii schingiuiau și ucideau. Cu toate acestea, „Internaționala" răsuna biruitoare pe toată valea Doftanei, iar la ferestrele celulelor întunecoase și reci fluturau flamuri.

PIONIER I *(în timp ce corul murmură în surdină cîntecul „Steagul partidului"):* Prieteni! La Muzeul de istorie a partidului se găsește o bucată dintr-un drapel roșu. Este decolorată, bătută de vînturi și ploi. Dar amintește de luptele eroice ale comuniștilor. La o manifestație, înfruntînd primejdia, un grup de comuniști au înălțat acest drapel pe un stîlp de telegraf.

CRAINICUL: Atunci cînd unitatea sau detașamentul pornesc în marș cu drapelul în frunte, atunci cînd drapelul este adus la adunările voastre, amintiți-vă de aceste fapte și fiți mîndri de drapelul vostru.

PIONIER I *(recită pe același fond muzical poezia: „Cîntec de pionier" de Mihai Negulescu):*

Soare tînăr, dă-mi tărie,
Roșu steag să-l flutur sus,
Să-nflorească viu, în falduri,
Dragostea ce-n el mi-am pus.
Dă-mi elan, fără odihnă,
Să învăț și să creez;
Comunistul steag de luptă
Fie-mi astru, fie-mi crez!

CORUL *(intervine energic cu refrenul cîntecului „Sub steagul partidului")*

Trec rînduri, rînduri muncitorii
Cu steagu-n vînt desfășurat;
E steagul marilor victorii
De partid înălțat.

(În acest timp, Crainicul, cît și Pionierii I, II și III rămîn nemișcați în poziția în care i-a prins cîntecul.)

CRAINICUL *(după terminarea cîntecului se mișcă în scenă, trecînd parcă în revistă primele rînduri ale corului, de fapt pe purtătorii cravatelor roșii. După o mișcare de ocol, revine la locul său inițial):* Atunci, prieteni, cînd ați depus angajamentul solemn sub faldurile drapelului unității, instructorul v-a înmînat cravata roșie. Respectînd și iubind cravata roșie, respectați drapelul, respectați angajamentul solemn.

PIONIER I: Toate sînt legate între ele.

PIONIER III *(recită poezia „Cravata roșie" de Ion Brad. În acest timp, corul murmură în surdină cîntecul „E roșie cravata mea ca focul".)*

Cravata roșie-i aleasă
Din fir de aur și scîntei,
Din trandafiri și din mătasă;
Cravata roșie-i aleasă
Din lupte și din anii grei.

Ca soarele de dimineață
Răsare-arzînd lîngă obraz
Un strop din flamura-ndrăznește.
Cravata roșie ne-nvață
Cîntarea zilelor de azi!

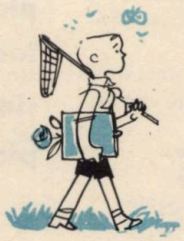

Copilărie fără seamăn,
Partidul ți-e ocrotitor,
Și țara nouă, bună mamă!
Cravata roșie ne cheamă
Cu aripi largi spre viitor.

CRAINICUL: Haideți, prieteni, să priviți cu ochii minții de-a lungul și de-a latul patriei iubite. Vedeți fluturînd peste tot, ca flăcările, cravatele roșii? Auziți cum se ridică în slavă cîntecele pionierești?

PIONIER I: Iată-i pe pionieri aplecați asupra cărților, mînuind condeiele, urmărind minunile chimiei și fizicii în laboratoare. Iată-i la cercurile practice ale caselor de pionieri! Fiecare vrea să învețe mai mult și mai bine.

PIONIER II: Îi văd ajutînd colectiviștilor la muncă, plantînd puieți, curățind izlazuri, crescînd albine...

PIONIER I: În șir au pornit la drum mici naturaliști, cercetători harnici ai naturii.

PIONIER II: Iar micii tehnicieni făuresc cu mîinile lor, din lemn și fier, lucruri nenumărate.

CRAINICUL: Dar iată-i și după trecerea anilor. Cel care mînuiește cu atîta pricepere strungul nu e oare unul dintre foștii mici tehnicieni? Sau tractoristul, agronomul, brigadierul nu au purtat și ei cravata roșie?

PIONIERII I, II, III: Ei sînt!

CRAINICUL: Sîntem mîndri că au fost pionieri. Iar cravata roșie i-a învățat de la o vîrstă fragedă cum să-și slujească mai bine patria, cum să mulțumească partidului.

CORUL *(izbucnește energic cu melodia „E roșie cravata mea ca focul", pe care o cîntă în întregime. Crainicul, Pionierii I, II și III, același joc ca și mai sus, rămîn în poziție de „drepți".)*

CRAINICUL *(după terminarea cîntecului):* Pe partea stîngă a pieptului, în dreptul inimii, pionierul poartă insigna, simbol pionieresc, simbolul legăturii dintre cele trei generații: comuniștii, utemiștii și pionierii.

PIONIER I: Primul nostru gînd îl închinăm partidului iubit.

PIONIER II *(recită fragmente din poezia „Partidului iubit" de Gh. Tomozei):*

Vor răsuna cîntările măiastre,
Partid iubit, slăvindu-ți lupta ta,
Ca semn fierbinte al
iubirii noastre,
Și roșii flori în dar
noi îți vom da.

Năvalnic știm că o
să treacă anii
Și comuniști ajunge-
vom să fim;
Noi, pentru năzuința asta scumpă,
Partid iubit, tot ție-ți mulțumim.

CRAINICUL: Oare există dorință mai vie pentru un pionier decît aceea de a purta carnetul roșu de utemist?

PIONIER III *(recită fragmente din poezia „Roșul carnet de utemist" de Titel Constantinescu):*

Cravata mea de pionier, te las
Celor mai mici. Eu azi mai urc o
treaptă.
Pămîntu-l calc mai hotărît sub pas —
Carnetul drag de utemist m-așteaptă.

Răspunderi noi în calea mea răsar;
Puteri am strîns, în ochi lumini de
soare.
Sînt tînăr. Păcii vreau să-i fiu stegar.
Îți jur credință, clasă muncitoare!

Cravata mea de pionier, te las
Celor mai mici. Eu azi mai urc o
treaptă;
Pămîntu-l calc mai hotărît sub pas —
Roșul carnet de utemist m-așteaptă.

CRAINICUL: Și care școlar nu visează clipa cînd va deveni pionier?

PIONIER I *(recită poezia „Întîiul meu salut de pionier" de Marcel Breslașu):*

Cu inima ca un crîmpei de cer
Și gîndul ca o zi de primă-
vară,
Întîiul meu salut de pionier
Voios ți-l dărui ție, scumpă
țară!

Tot înainte, dîrz și hotărît,
Pe drumul tras de vajnicii
tovarăși,
Cravata roșie ce o port la gît
Vreau zi de zi, pe drept s-o merit
iarăși.
Salut voios și recunoscător
Partidului, ocrotitor părinte,
El, ce ne-arată calea tuturor
Și m-a-nvățat să-mi spun: mereu-
nainte!

Cu suflet oțelit și cuget treaz
Cinstesc învăpăiata ei
culoare,
E înroșită-n sîngele
viteaz
Vărsat sub steagul cla-
sei muncitoare.

CRAINICUL: Și iată cele 3 generații simbolizate prin cele 3 flăcărui înfrățite ce se află pe insigna de pionier.

PIONIER I: Prietene crainic! *(Se aude în murmur cîntecul „Azi e zi de sărbătoare".)* Auzi un cîntec?

CRAINICUL: E cîntecul zecilor de mii de purtători ai cravatelor roșii. El este închinat partidului, în semn de mulțumire...

PIONIER I: Pentru viața noastră fericită!

PIONIER II: Pentru minunatele tabere de la munte și de la mare!

PIONIER III: Pentru școlile noi și luminoase, pentru milioanele de manuale gratuite!

PIONIER I: Pentru palatele și casele pionierilor!

PIONIER II: Pentru jocul și cîntecul nostru!

PIONIER III: Pentru grija ta, nețărmurită, partid, părinte iubit!

CU TOȚII: Pentru întreaga noastră copilărie fericită!

CORUL *(intervine puternic cu refrenul din cîntecul „Azi e zi de sărbătoare". Steagurile din fundal se agită, în semn de salut, pînă la terminarea cîntecului.)*

— S f î r ș i t —

Cîteva îndrumări regizorale. Adunarea este ușor de organizat. Dacă nu există scenă cu cortină, se poate folosi o estradă. În acest caz, corul va trebui să intre „la scenă deschisă", ceea ce înseamnă o disciplină exemplară. Din clipa în care s-a așezat pe estradă, corul va rămîne nemișcat pînă la sfîrșit. Drapelele ce alcătuiesc fundalul vor fi ținute de pionieri tot timpul adunării, de aceea este bine să aibă suporturi lungi pentru a putea fi sprijinite în podea. Ele vor fi agitate doar la sfîrșitul adunării, așa cum reiese din text. Un mare accent se pune pe buna pregătire a textului. Crainicul, precum și Pionierii I, II și III vor trebui să învețe textul foarte bine. De asemenea, se cere acordată multă atenție intervențiilor corului, verbale, murmurate sau cîntate. Prezentările scenice vor fi pregătite separat, iar în ultimele repetiții se va face sudura cu celelalte elemente ale adunării. Toate elementele de decor (insigna decupată, drapelele), deși modeste, trebuie pregătite din vreme. La ultimele repetiții se va introduce și decorul.

Atenție! Pionierii care expun faptele concrete trebuie și ei bine pregătiți. Faptele vor fi localizate la școala, comuna, orașul sau raionul respectiv și povestite frumos, literar.

Adunarea poate fi mult îmbogățită în unități și detașamente. Se mai pot adăuga poezii și cîntece, iar exemplele de comportare pionierească pot fi cît de multe. Ele vor da autenticitate adunării.

Noi vă urăm succes!

B. CARAGIALE
A. WEISS

MINUSUL

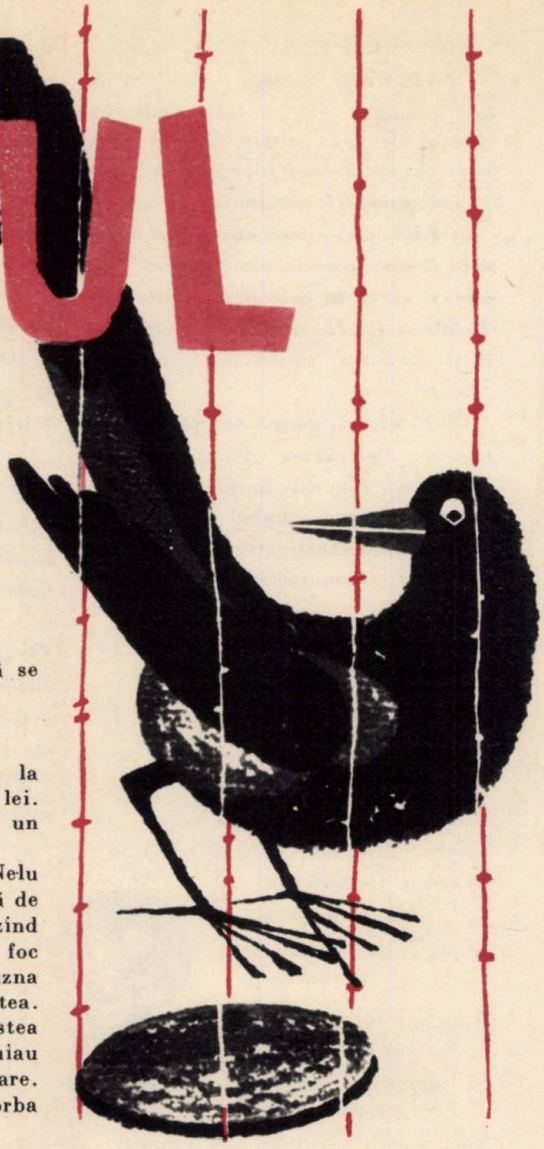

Ce spaimă i-a tras Marin după ce a făcut calculul. Îi venise rîndul să fie de serviciu la chioşcul cu autoservire deschis în incinta şcolii-internat. Ca toţi pionierii care se oferiseră singuri să se ocupe de acest mic magazin, aşteptase şi el cu emoţie ziua serviciului.

Cînd s-a văzut răspunzător pentru o zi întreagă de toată marfa din rafturi l-a cuprins mîndria. De fapt, n-avea de lucru decît seara, cînd urma să facă inventarul mărfurilor şi bilanţul vînzării de peste zi. Chioşcul era deschis pînă seara. Cumpărătorii îşi luau singuri marfa de pe raft. Preţul îl aflau pe biletul care o însoţea, iar pentru bani era pusă pe tejghea o cutie lunguiaţă. Ar fi fost o jignire să stai să-i supraveghezi pe cumpărători...

Şi totuşi asta nu l-a scutit de emoţii...

După ore, terminîndu-şi lecţiile, venise să facă inventarul mărfurilor din chioşc, pregătindu-se să le predea elevului care urma să fie de serviciu. Monetarul îl lăsase la urmă. Era atît de sigur că nu lipsesc bani, încît făcuse calculul pe jumătate absent. Aşezarea banilor pe valori îi dăduse mai mult de lucru, deoarece majoritatea erau monede de 15 şi 25 de bani ori hîrtii şi monede de cîte un leu sau trei, media preţurilor mărfurilor cumpărate în mod obişnuit de orice elev: cîte un caiet sau toc, vreun creion, vreo gumă sau vreun pachet de biscuiţi ori bomboane.

— Ei, da' ce-o fi asta? Minus? Ia să mai număr o dată...

Şi, în vreme ce reîncepu numărătoarea banilor, căută din ochi biletul pe care avea totalul vînzării. „E clar. Avea un minus de 3 lei..."

N-avea încotro. Se apucă iar să numere.

Timpul trecea. Venise ora mesei. Colegul care îl schimba îşi vîrîse capul pe uşă de vreo două ori:

— Vrei să-ţi ajut?

Marin îi spuse morocănos:

— Mă descurc şi singur...

Veniră şi alţi colegi.

— Haide, Marine, la masă, că se răceşte mîncarea.

— Nu mi-e foame, lăsaţi-mă.

— Bine...

Socoti din nou şi iarăşi ieşi la iveală acel minus sîcîitor de 3 lei.

— N-am încotro. Îmi trebuie un ajutor...

Se gîndea la prietenii săi Nelu Cîrnu şi Sandu Paganel. Îi chemă de la masă şi-i rugă să-l ajute. Auzind despre ce-i vorba, Nelu se făcuse foc şi pară. Puţin lipsi să nu dea buzna în sălile de meditaţie să ducă vestea. Dar Sandu îl opri. Era în joc cinstea întregii şcoli, şi lucrurile trebuiau cercetate cu mai multă răbdare.

Şi cînd te gîndeşti că era vorba doar de 3 lei...

...Se făcuse tîrziu, şi banii nu ieşeau la socoteală... Marin îşi pierduse răbdarea.

— Băieţi, s-o încheiem! Scrieţi în procesul-verbal că-s vinovat!

Sandu, lunganul acela uscăţiv, cu ochelari, poreclit Paganel din pricina pasiunii sale pentru geografie şi ştiinţele naturii, îl privi revoltat:

— Îndrugi prostii, Marine. Cum poţi spune una ca asta? Noi avem încredere în tine. Nu-l lua în seamă, Nelule... Mai controlăm o dată...

Celălalt prieten, Nelu, roşcovan, bondoc şi cîrn, cu un păr aspru, veşnic ciufulit, deşi de obicei era pripit, acum încuviinţă din cap:

— Ai dreptate, Paganele. Dar... ce se aude?

Pe aproape se auzea un cîrîit.

— E ţarca mea! făcu Marin fîstîcit.

— Ce ţarcă?

— Adică o coţofană de ariniş. Mi-a adus-o bunicul pentru colţul viu.

— Unde-i? S-o vedem şi noi!

Cei doi parcă uitaseră de treaba pentru care se aflau în chioşc.

— Lasă, v-o arăt mîine... Să ne lămurim ce-i cu minusul!

— De ce mîine? Arată-ne-o acum. Unde o ţii? În magazie?

— Nu, nu în magazie, în altă parte...

Dar nu mai era nevoie de vreo altă indicaţie. Pasărea îşi spunea singură locul în care se afla, ţipînd tot mai ascuţit.

— A dormit pînă acum, căută s-o scuze Marin. Credeam că nu se mai scoală pînă mîine. Se vede că a trezit-o lumina.

Paganel şi Nelu se repeziră amîndoi spre nişa din perete.

— Staţi! E într-un coş. Poate a scăpat... Să nu zboare!

Dar cei doi deschiseră uşa de la nişă.

— Aaa!

Amîndoi se dădură speriaţi înapoi, ferindu-şi obrajii. Marin începu să rîdă de spaima prietenilor. Pasărea pestriţă îşi arăta moţul cenuşiu printr-o deschizătură a coşului de nuiele.

— Bine, băieți, n-ați mai văzut o țarcă?

Sandu, supărat că se făcuse de rîs, se repezi primul la coș.

— Să n-o scapi! se neliniști Nelu, cu ochii sclipind de curiozitate.

Paganel desfăcu ușurel capacul împletiturii de nuiele, urmărit cu atenție de Nelu și Marin.

— Stai, stai, neastîmpărato, că te prind eu!

Marin zîmbea enigmatic, știind ce va urma, apoi pufni în rîs, văzîndu-l pe lungan trăgînd fulgerător mîna afară din coș și trîntind capacul la loc.

— M-a zgîriat, afurisita!

Nelu se apropie de coș cu un aer eroic. Deschise capacul, vîrînd amîndouă palmele înăuntru. Se strîmbă puțin simțind ciocul păsării ciupindu-l, dar nu se dădu bătut. Rîzînd, scoase triumfător coțofana la lumină. Văzîndu-se afară, pasărea începu să țipe ca din gură de șarpe în mîna roșcovanului. Trebui să-i arate Marin cum s-o țină de cioc ca să tacă.

— Frumoasă coțofană! făcu puțin invidios Sandu Paganel, întinzînd palma demonstrativ s-o mîngîie.

— Frumoasă, dar și deșteaptă. Nu e ca alte coțofene, care toată ziua fac zarvă. Azi mi-a ținut tovărășia cînd am aranjat marfa, fără să scoată un cîrîit. Am lăsat-o pe un raft, unde a stat tot timpul.

— Și nu ți-a furat nimic? Am auzit că păsările astea sînt cam hoațe.

— Ba da. Într-o zi am găsit la ea în coș un nasture de la uniformă. Mi l-a smuls cînd n-am băgat de seamă.

— În coșul ei l-ai găsit?

— Da, de ce întrebi?

Nelu, arătînd spre pasăre, îi făcu un semn lui Paganel.

— Mi se pare că am găsit vinovatul pentru minusul din gestiune.

— Nu înțeleg! făcu Marin.

— Te-ai uitat azi în coșul ei?

— Nu, de ce?

Fața i se lumină deodată. Se repezi la coș.

Moneda căutată era acolo. O simplă monedă de 3 lei, rotundă, argintie.

— Ia uite, hoața! Va să zică tu erai vinovată de toate necazurile mele!

Coțofana, părînd că vrea să se dezvinovățească, începu un adevărat discurs pe limba ei păsărească. Dar nimeni n-o mai asculta. Cei trei prieteni erau bucuroși.

IRIMIE STRĂUȚ

Ilustrație: D. NEGREA

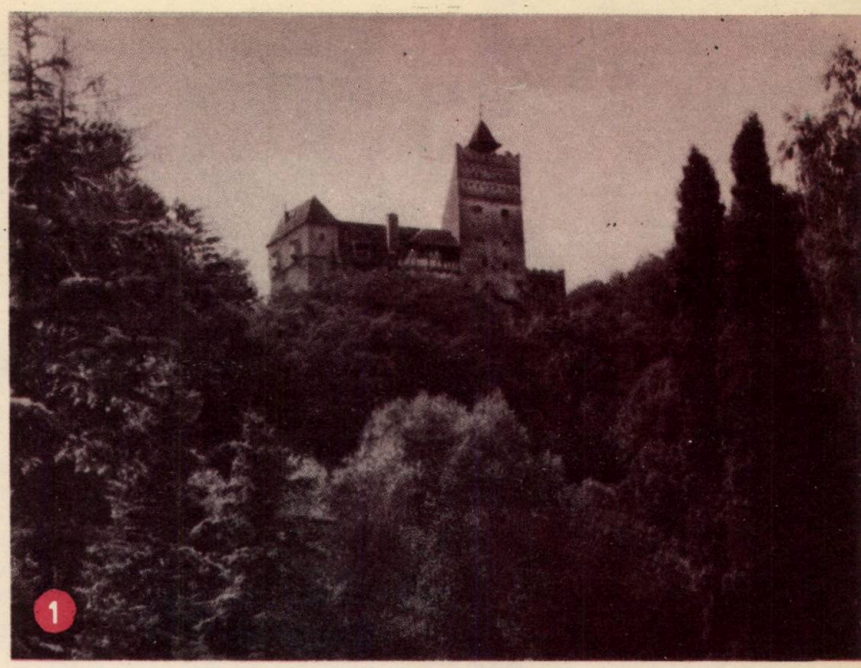

Concursul „AȘA E ȚARA MEA"

Dragi copii,

Zilnic sosesc la redacție lucrări trimise de voi în cadrul concursului „Așa e țara mea", organizat de revista „Cravata roșie". În numărul de față publicăm cîteva fotografii primite din partea concurenților. Vom continua să publicăm și alte lucrări ale participanților la concurs. Nu uitați! Mai puteți trimite lucrările prevăzute în concurs numai pînă la data de 1 noiembrie 1963, pe adresa redacției noastre, cu mențiunea „Pentru concurs". Vor fi premiate cele mai bune lucrări: descrieri literare ale locului natal, fotografii, machete de lemn și alte materiale, modelaje din lut, culegeri de versuri, cîntece, strigături (din folclorul nou), cusături românești, cioplituri în lemn, lucrări de traforaj, împletituri din piele, papură sau pănuși ori alte obiecte executate de voi, care să vorbească despre bogățiile și frumusețile patriei, despre succesele construcției socialismului în patria noastră.

Deci nu uitați! Pînă la 1 noiembrie 1963 mai puteți trimite lucrări la concursul „Așa e țara mea".

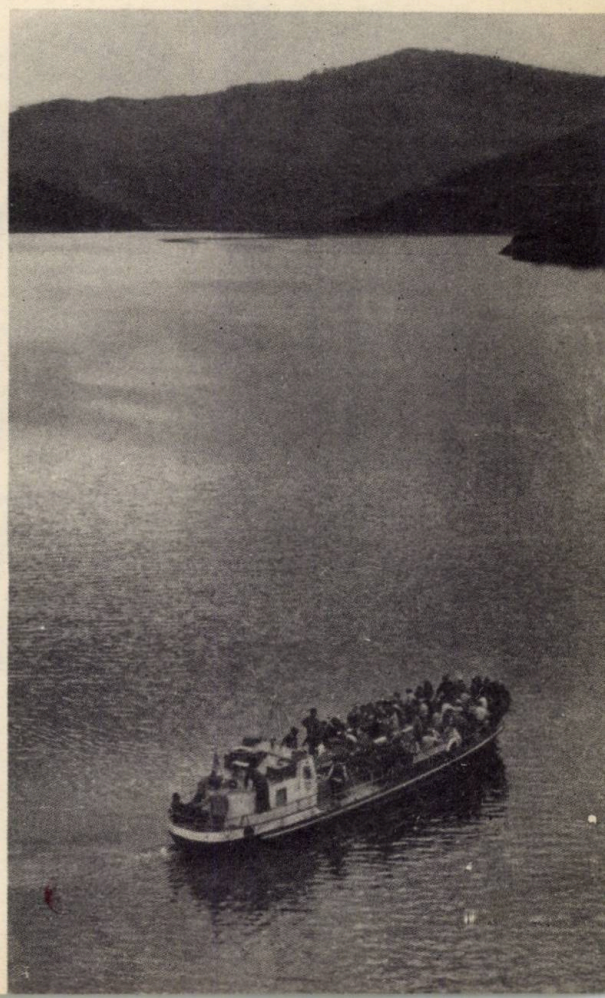

① CASTELUL BRAN

Ghiricuță Rodica
Casa pionierilor din Galați

② PE „MAREA" BICAZ

Cercul foto
Casa pionierilor din Fălticeni

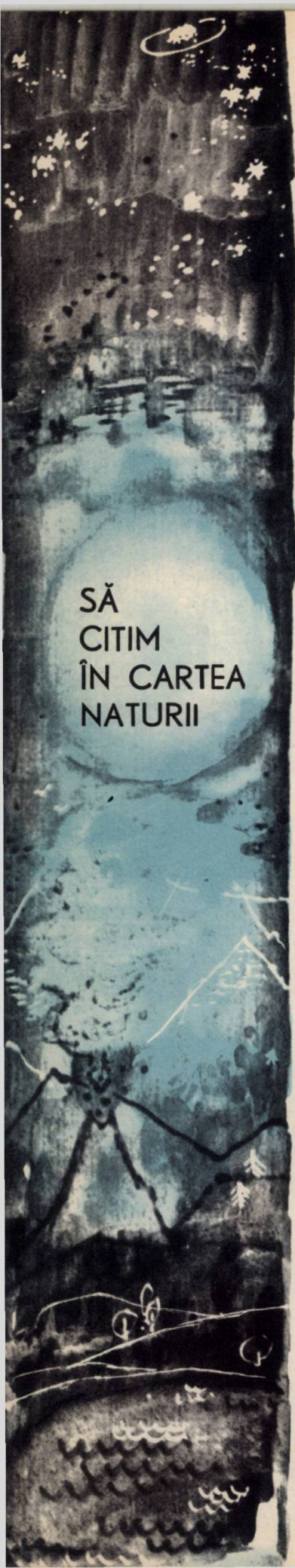

SĂ CITIM ÎN CARTEA NATURII

CĂLĂTORIE SPR

Nu e vorba de povestirea lui Jules Verne, ci de o călătorie pe care o vom face împreună spre centrul pămîntului.

Ştim că pînă azi nici o sondă nu a depăşit încă adîncimea de 8 km şi că „mărturiile" (materia topită sub formă de lavă) pe care ni le scot la iveală vulcanii provin de la cel mult 60—80 km adîncime. Şi, deşi drumul de la noi pînă în centrul pămîntului măsoară mai bine de 6 350 km, vom încerca totuşi această fantastică călătorie.

La drept vorbind, cine oare ar fi crezut, bunăoară, acum 10 ani că omul îi va crea pămîntului noi sateliţi, că va fotografia partea nevăzută a lunii, că se va avînta el însuşi spre stele?

De ce nu am încerca atunci să anticipăm făcînd această călătorie spre centrul pămîntului doar cu închipuirea!

Să presupunem că vom folosi un aparat special pe care îl vom numi, de pildă, descensor şi care va avea următoarele calităţi:

— va fi străveziu, închis ermetic şi va lumina în jurul său;

— va rezista la cîteva mii de grade, păstrînd totuşi în interior o temperatură convenabilă;

— va rezista la o presiune de cîteva milioane de atmosfere;

— va putea avansa prin roci de orice duritate, după dorinţă, de la cîţiva kilometri pe oră la zeci de kilometri pe minut, putîndu-se deplasa la nevoie şi orizontal;

— va permite măsurarea temperaturii şi presiunii din exterior, precum şi luarea unor probe de teren ce vor fi analizate instantaneu.

Sîntem, desigur, pretenţioşi, dar imaginaţia noastră nu cunoaşte imposibilul. Deci să ne îmbarcăm şi s-o pornim la drum: spre centrul pămîntului.

E vară şi termometrul arată treizeci şi ceva de grade la umbră. Ne închidem în descensor şi ne cufundăm uşor, fără zgomot, vreo 25 de metri. Ce răcoare s-a făcut! Iată, termograful s-a oprit la 11,5°. Ne oprim şi noi cîteva clipe pentru că ne aflăm în aşa-zisa pătură cu temperatura constantă. Aci, la 25—30 m sub pămînt, temperatura are mereu 11,5°C, fie că afară şuieră crivăţul, fie că se topeşte asfaltul de căldură.

Dar să nu zăbovim. Pe măsură ce coborîm, temperatura creşte. Destul de uniform; cîte 3°C la suta de metri. Dacă ar creşte tot aşa pînă la miezul pămîntului, vom avea acolo cca. 190 000°C! Aşa ceva e de neînchipuit, ştiind, de pildă, că la suprafaţa soarelui nu sînt „decît" 6 000°C. Sîntem totuşi calmi, fiindcă ştim că, începînd de la adîncimea de 1 200 km în jos, temperatura creşte din ce în ce mai puţin. Aşadar, ne vedem de drum fără grijă.

Itinerarul nostru este precis. Avem de străbătut patru învelişuri. Primul înveliş, să-i zicem, pentru uşurinţa cercetării, „etajul de cristal", care se numeşte de fapt litosfera sau SiAl, celui de-al doilea înveliş, numit SiMa, îi vom zice „etajul de sticlă". Cel de-al treilea înveliş, NiFe şi SiMa, îl vom numi „mezaninul" de metal. Şi, în sfîrşit, cel de-al patrulea, numit NiFe, îl vom numi „fundaţia".

Facem o mică paranteză pentru a explica ce înseamnă denumirile SiAl, SiMa şi NiFe.

CUNOSC PĂSĂRILE ASTRONOMIA

În zilele toamnei, multe păsări de la noi se pregătesc pentru marea lor călătorie către meleagurile unde nu este iarnă. Ele trec în zbor peste mări şi oceane, pe deasupra multor ţări, pînă cînd ajung la ţinta călătoriei lor. Oare în ce constă secretul îndemînării cu care se orientează păsările în timpul drumului atît de greu şi de lung pe care-l au de străbătut? Prin multe cercetări, oamenii de ştiinţă au răspuns la această întrebare.

Printre altele a fost întrebuinţat radarul pentru a se urmări zborul păsărilor migratoare. Acesta este un instrument minunat: de la zeci şi sute de kilometri depărtare poţi urmări pe un ecran mişcările grupului de păsări (ba chiar şi o singură pasăre!) chiar în toiul celei mai întunecoase nopţi! În acest mod s-a constatat că în nopţile în care cerul era complet acoperit cîrdurile de păsări zburau ba într-o direcţie, ba într-alta, dibuind drumul cel bun. Cînd cerul era senin şi se vedeau stelele, zborul păsărilor devenea precis. Observînd aceasta, mulţi învăţaţi au emis părerea că orientarea păsărilor se face după stele! Deci şi ele ar cunoaşte... astronomia.

Pentru a verifica această părere, cercetătorii s-au gîndit să folosească instalaţia numită planetariu.

CENTRUL PĂMÎNTULUI

SiAl vine de la denumirea rocilor care o alcătuiesc, în care predomină siliciul şi aluminiul, SiMa sînt roci în care predomină siliciul şi magneziul, iar NiFe, roci în care predomină nichelul şi fierul.

Pătrundem la început în „etajul de cristal" al pămîntului, litosfera. Păturii de SiAl, cum se cheamă în limba geologilor, i-am zis etajul de cristal pentru că de-a lungul celor 60—80 km cît coborîm sclipesc de pretutindeni, în sute de culori şi nuanţe, cristale şi iar cristale. Pe lîngă aceasta, o reţea de filoane de aur, argint, platină dau acestui orizont culori de basm. Aici se formează rocile cristaline, micaşisturile, gnaisele. Primii 9 km în coborîre alcătuiesc intrarea etajului de cristal, o zonă umedă de ape dulci, ape sărate, ape reci, ape calde. Tot aici mai aflăm irizaţiile ţiţeiului îmbibat în nisipuri ca într-un burete şi ţinut sub presiune de uriaşe clopote cu gaze. Abia după ce străbatem această intrare ajungem în etajul propriu-zis, în paradisul de cristal. Presiunea şi temperatura cresc (50 000 de atmosfere şi 1 500°C); altimetrul ne arată 60 km adîncime.

Continuăm drumul sub această adîncime. Ajungem în zona aluatului de piatră (topitura de silicaţi), a magmei. Ştim că aici se formează lava vulcanilor şi am vrea să vedem materia topită care erupe prin coşurile vulcanilor. Ne aflăm în „etajul de sticlă", căruia geologii îi zic SiMa. Coborîm printr-un fel de sticlă solidă fără irizaţii, dar cu o limpezime de neînchipuit. Nu vedem în jurul nostru lichid, după cum ne-am fi aşteptat, ţinînd seama de creşterea temperaturii (1 500—2 000°C). Atunci cum se formează lava vulcanilor? Secretul l-am aflat îndată chiar din gura specialiştilor care se aflau cu noi în descensiune. Acolo unde apar rupturi, adică scoarţa are zone de slabă rezistenţă, presiunile interioare fac ca magma să pornească în sus, devenind lava erupţiilor vulcanice ce se revarsă la suprafaţă.

Coborîm mai departe mai bine de 1 100 km. Temperatura a trecut de 2 000°C, iar presiunea se apropie de 500 000 de atmosfere.

Sub 1 200 km pătrundem în mezosferă, pe care geologii au împărţit-o în două: sus CROFESIMA şi jos NIFESIMA, după cum, pe lîngă fier, siliciu şi magneziu, ar predomina cromul sau nichelul. Noi i-am zis „etajul de metal".

Mărim viteza de coborîre. De observat că etajul în care ne aflăm ţine aproape 1 700 km. Temperatura se apropie de 3 000°C, iar presiunea trece de un milion de atmosfere.

Pe măsură ce coborîm creşte radioactivitatea, care atinge aici culmi de neînchipuit. Numai astfel se explică căldura interioară a pămîntului, ea provenind din dezintegrarea radioactivă. Din fericire, descensorul nostru ne apără de aceste radiaţii.

Ce ne aşteaptă? E oare o temperatură atît de ridicată încît ne vom topi? Ne vom evapora? Să nu ne speriem. Este un moment emoţionant. Inimile bat cu putere. Pătrundem în „sîmburele pămîntului". Geologii îi zic centrosferă sau NiFe, pentru că este socotită ca fiind formată din nichel şi fier.

Coborîm vertiginos prin... foc solid. Ochii ne sînt mereu pe termografe: 3 000°—3 500°—4 000°C... Atît! Răsuflăm uşuraţi... Presiunea însă depăşeşte orice limită: un milion şi jumătate — două milioane, două şi jumătate — trei milioane de atmosfere! Datorită acestei presiuni uriaşe, substanţele din această zonă nu se pot prezenta decît sub stare solidă. Un adevărat „foc... solid".

Am ajuns la sfîrşitul călătoriei. O apăsare pe manetă şi descensorul face cale întoarsă. Călătoria noastră imaginară spre centrul pămîntului a avut drept scop să ne arate alcătuirea sa interioară. Tot ce aţi aflat sînt constatările pe care oamenii de ştiinţă le-au obţinut treptat prin cercetări îndelungate, folosind tehnica înaltă a timpurilor noastre. Analiza minuţioasă a modului de propagare a undelor provocate de cutremure, chiar şi de acelea foarte slabe, făcute de staţiile seismice care împînzesc întreg globul, contribuie ca omul să pătrundă în cele mai ascunse taine ale interiorului pămîntului.

GH. STOICA — geolog

Aceste instalaţii reproduc aidoma cerul cu stele şi planete, cu ajutorul unor aparate de proiecţie, care aruncă luminiţe pe un tavan boltit. Mecanisme de ceasornic anume aranjate imită mişcările planetelor şi stelelor, astfel încît ai impresia că te afli sub cerul înstelat. Păsările aflate în febra migraţiei au fost aduse în mijlocul planetariului, pe care „stelele" erau potrivite aşa cum sînt ele pe cerul de toamnă. Ce credeţi că s-a observat? Păsările se îndreptau în direcţia ţărilor calde, adică spre sud.

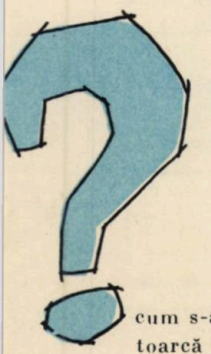

S-au încercat şi alte variante ale experienţei cu planetariul.

Păsări care de obicei migrează spre ţări calde au fost ţinute închise în perioada plecării, astfel încît n-au mai plecat în sud pentru iernat. Cînd a venit primăvara, ele au început să se agite, ca şi cum s-ar fi aflat în ţări sudice şi ar fi trebuit să se reîntoarcă „acasă", deşi ele nici nu-şi părăsiseră „casa". Aşadar, instinctul migraţiei apare la perioade anumite, indiferent unde se află pasărea.

S. ION

ŞCOALA DE PĂSĂRI

Chiar şi păsările,-n viaţă
Au o şcoală unde-nvaţă,
Fiindcă trudă şi răbdare
Cere zborul lor cel mare.

Harta, ele, bunăoară,
O cunosc pe dinafară,
Dar mai tari îmi par să fie
La desen şi geometrie.

De-asta, ele, pe-ndelete,
Pe-ale cerului caiete,
Scriu — de joi şi pînă-n miercuri —
Unghiuri, romburi, linii, cercuri.

VICTOR TULBURE

Omul transformă natura

Rase noi de animale

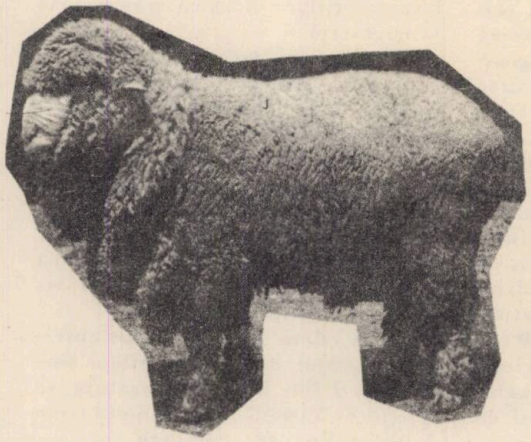

La Beştepe, în regiunea Dobrogea, s-a descoperit o ancoră. Unii spun că ar fi ancora de la corabia legendarilor argonauţi care ar fi căutat şi prin aceste locuri oile cu lîna de aur. Firește, această presupunere nu are nici un temei. Dar este cunoscută în multe gospodării de stat şi colective din regiune. Mai ales că în zilele noastre în Dobrogea există oi care, chiar dacă n-au lîna de aur, dau o lînă fină, mătăsoasă, rezistentă, elastică, cu firul lung, despre care se poate spune că e preţioasă ca aurul. Acestea sînt oile din noua rasă merinos de Palas, creaţie a oamenilor de ştiinţă din ţara noastră.

Cum s-a creat această rasă? Sînt cîteva decenii de cînd prof. N. Teodoreanu, membru corespondent al Academiei R.P. Romîne, a început să facă lucrări de selecţie, încrucişări între diferite tipuri şi rase (există zeci de rase de oi merinos care se deosebesc între ele), urmărind ca şi în ţara noastră să poată fi crescute oi cu producţie mare de lînă fină, adaptate condiţiilor locale. Pentru crearea noii rase, au fost făcute în decursul anilor zeci de mii de analize de laborator, măsurători şi cîntăriri ale animalelor, un mare număr de observaţii. Au fost oprite pentru prăsilă numai exemplarele care aveau însuşirile dorite de cercetători. În ultimii ani, cînd s-au creat condiţii dintre cele mai bune la Palas, însuşirile noii rase au fost puse în valoare. S-a ajuns să se obţină în medie peste 8 kg de lînă de la fiecare oaie. Bună este şi carnea acestor oi, avînd însuşiri nutritive valoroase. La Ruşeţu, regiunea Galaţi, cercetătorii au încrucişat două rase de porci, obţinînd produşi apropiaţi, care sînt crescuţi cu bune rezultate într-o serie de gospodării colective.

Interesante sînt şi lucrările care se fac pentru îmbunătăţirea raselor de bovine. Nu numai în staţiunile experimentale, dar şi în numeroase gospodării de stat şi gospodării colective cresc astăzi rase de bovine superioare, cum sînt rasele Bălţată românească, Brună de Maramureş şi Roşie dobrogeană. Acestea dau producţii cu mult mai mari de carne şi lapte decît vechea rasă Sură de stepă. Pentru aceasta s-au efectuat în ţara noastră lucrări de mare amploare, folosindu-se mai ales încrucişările între rase. Metodele ştiinţifice folosite de către specialişti au mari perspective de a fi extinse mult în gospodăriile de stat şi gospodăriile colective.

Să ne oprim şi la Bonţida, pe meleagurile Clujului, unde cercetătorii lucrează la crearea unei noi rase de păsări, numită Herminata de Bonţida. Găinile obţinute pînă acum dau cel puţin 150 de ouă pe an fiecare şi au în medie o greutate de 2,5 kg. Acestea cresc şi în multe gospodării colective din regiune. Colectiviştii sînt mulţumiţi că pot astfel obţine mai multe ouă şi totodată carne de pasăre de foarte bună calitate.

Toate acestea sînt, desigur, numai o mică parte din numeroasele lucrări întreprinse de oamenii de ştiinţă din ţara noastră pentru crearea de noi rase de animale şi păsări de producţie superioară.

Referindu-se la însemnătatea deosebită pe care o are alimentaţia pentru îmbunătăţirea calităţii animalelor, un mare savant a spus odată că „Rasa trece prin gură". Într-adevăr, la baza creării tuturor raselor de animale şi păsări a stat furajarea ştiinţifică. Iată de ce şi în ţara noastră s-au luat numeroase măsuri pentru sporirea productivităţii de furaje. În fiecare an, gospodăriile de stat şi gospodăriile colective însilozează mai multe milioane de tone de furaje, conţinînd cele mai valoroase plante furajere cum sînt: porumbul de siloz, lucerna, trifoiul, mazărea, sorgul şi altele.

Încheierea colectivizării agriculturii în patria noastră a creat condiţii ca metodele ştiinţifice de hrănire, încrucişare şi selecţie a celor mai productive animale să poată fi larg extinse.

Măsurile luate în acest an de statul nostru sînt menite să atragă cît mai mulţi producători la creşterea şi îngrăşarea animalelor, constituind un puternic îndemn pentru oamenii muncii din agricultură, în scopul îmbunătăţirii aprovizionării cu carne a oraşelor.

În ţara noastră, lucrînd la crearea unor noi tipuri şi rase de animale şi păsări, cercetătorii se străduiesc să contribuie cît mai mult la mărirea producţiei de carne şi a altor produse, pentru îmbunătăţirea continuă a aprovizionării populaţiei.

C. BORDEIANU
ing. zootehnist

Ce se întîmplă cu frunzele toamna

Cînd priviți, în aceste zile de toamnă, cum cad frunzele veștejite, formînd un covor galben-arămiu în jurul copacilor, vă gîndiți, pesemne, că pădurea sau parcul a renunțat la viață. Oare iarna copacii desfrunziți sînt morți? Atunci cum se explică reînvierea lor în primăvară? Pentru a afla acest secret, să pătrundem în laboratorul tainic al naturii. Aici viața se continuă fără întrerupere, trecînd dintr-o formă într-alta. Să scormonim într-un așternut de frunze căzute la baza unui copac. Vom vedea cum rîmele trag frunzele făcute sul în canalele pe care micile tîrîtoare le-au scobit în pămînt. Acolo, în „locuințele" lor din adînc, rîmele înghit cu încetul frunzele, împreună cu unele substanțe minerale aflate în sol, cam la fel cum mîncăm noi alimente cu sare. Această hrană, transformată în corpul rîmei, este eliminată de ea și astfel, fărîmă cu fărîmă, se adună și se formează un pămînt proaspăt, bogat în substanțe hrănitoare. Dar cum pot niște animale atît de micuțe să fabrice pămînt proaspăt pentru întinderile de sute de mii metri pătrați ale unei păduri? Explicația e simplă: rîmele sînt nenumărate. Uneori ajung pînă la 500 pe metru pătrat, deși noi vedem, la suprafață, numai cîteva. Marele învățat Darwin spunea: „Este uimitor cînd te gîndești că întreaga pătură de la suprafața pămîntului a trecut prin intestinul rîmei de ploaie și va mai trece la cîțiva ani o dată. Plugul este una dintre primele și cele mai valoroase invenții, dar, cu mult înainte ca el să existe, țarina era arată regulat și va fi așa mereu de rîmă".

Din pămîntul proaspăt fabricat de rîme, substanțele luate din frunzele veștejite se vor întoarce din nou în copac, și acesta le va trimite în crăci și ramuri, în frunzele noi care vor ieși la primăvară. Așternutul de frunze ruginite este, așadar, un fel de materie primă producătoare de substanțe chimice necesare copacilor, dar are în același timp un important rol protector pentru pămîntul pe care-l acoperă. El este ca o saltea care apără solul de izbiturile puternice ale ploilor. Cu ajutorul covorului de frunze, apa ploilor este sorbită încet. Infiltrîndu-se printre frunzele căzute ca într-un burete care se îmbibă, nu lasă să se piardă șuvoiul repede, care altfel ar aluneca peste sol, fără să pătrundă în el.

Acțiunea prin care frunzele veștejite trec din nou în circuitul vieții se face fără întrerupere, chiar în cursul iernii. Dacă dăm la o parte zăpada de sub copacii pădurii și facem o mică săpătură, putem deosebi în așternutul de frunze mai multe straturi: cel de la suprafață mai păstrează ceva din însușirile frunzelor vechi căzute, pe cînd stratul cel mai adînc începe să semene a pămînt roditor.

Observînd aceste fenomene, veți ști că atunci cînd primăvara pădurea începe o viață intensă nu asistați la o „înviere" din moarte, ci la trecerea de la un ritm mai lent al vieții la unul plin de vioiciune. Noul frunziș verde este ca o uzină complexă, producătoare de substanțe chimice necesare vieții plantei. El are ceva din „generația" trecută de frunze — cele ce au căzut în toamna precedentă — și dă din substanța lui materiale pentru frunzișul anului ce va urma.

I. SABETAY

(Urmare din pag. 5)

timp ce azvîrlea cîrma lungă pe mal.

— Tată! țipă fata, apucînd spronga și încercînd s-o lege de-o buturugă.

Dar era prea tîrziu. Degeaba se străduia ea să înfigă țuiocul în pămînt. Pluta se cutremură, se izbi de colțurile stîncilor. Tobele de butuci săriră unele peste altele, ridicîndu-și capetele înainte de a se frînge într-un geamăt. Omul se amestecă cu lemnele. Sta în mijlocul lor cu un picior rupt. Numai el știe cum a scăpat și cum a ieșit apoi la mal. Stătea cu capul ieșit din valuri. Cu mîinile apucase niște rădăcini. Fata a luat-o la fugă spre sat să cheme ajutor. Au venit multe femei, toate plînse, căci bărbații tuturor erau în lungul Dornei la blestematul plutărit de noapte. Omul acela urcat sus în sat, pe o patașcă de crengi, a murit cu tot sîngele scurs, în fața unui sanitar cu ochii holbați de spaimă.

...Pluta lunecă ușor pe apa încrețită de vînt. Povestitorul a tăcut de mult. Lopătează gînditor. Trecem iarăși pe lîngă sate cocoțate pe culmi, iar altele îngrămădite sub poale, cu case mari și frumoase. Soarele se lasă spre asfințit. Nu mai avem mult și ajungem la răscrucea stîncilor despre care ascultasem povestea cea lungă și tristă. Din depărtare se aude înfricoșător mugetul apelor. Bădița Gheorghe Rusu și Gheorghe Vilug își înfipseră călcîiele cizmelor de cauciuc în lemn și prinseră strîns în palme cîrmele. Ca nălucele alunecă pe lîngă noi tufele de răchiți de pe maluri. Iată și răscrucea stîncilor! Colțuri de piatră apar din întunecimea apelor. În goana ce-ți taie răsuflarea, plutașul și dălcăușul lopătează voinicește. Deodată apele se liniștesc și clocotul stîncilor rămîne în urma noastră.

Mult mai multe plute coboară astăzi pe apele Dornei. Plute din acestea late și lungi ca cea pe care călătoream acum. La zăhaturi calea e descurcată de tractoare. Cale liberă! Plutele sînt însoțite pe șosea de „mașini fulger" care la nevoie le vin în ajutor. Una din aceste mașini gonește acum pe șosea de-a lungul apei, lăsînd în urmă un nor de praf. Lîngă parbriz e înălțat un steguleț roșu, iar altul este fluturat în aer de un om care strigă:

— Dați-i bătaie, fraților! Calea este liberă!...

Și pluta alunecă mai departe, parcă cu și mai mare viteză. În stînga, sub ultimele săgeți ale asfințitului se zăresc case impunătoare. După cotul apei apare orașul Vatra Dornei. La o mișcare a cîrmaciului, pluta se oprește cu buza de mal. Dragomanul de linie o prinde și trupul ei lung de 5 table, cît 4 vagoane de bușteni, face o curbă lungă pe suprafața lină a rîului, lipindu-se de mal.

În urma noastră alte plute vin de pe Valea Dornelor, conduse de plutași voinici și roșcovani. Grupul de plutași, cu rotocoalele de sprangă pe umeri, nu se mai îndreaptă, ca odinioară, spre bordeiele din prundișul Dornei, unde se adăposteau noaptea de vînturi și ploi. Ei pornesc acum spre blocul unde se află cantina și dormitorul. Prin ferestrele deschise se aude radioul.

Una cîte una, pe bolta nemărginită se aprind stelele. În paturile așternute proaspăt, somnul te cuprinde pe neașteptate, adînc și liniștit ca și iazul de la Roșia, de acolo, din creierul munților. A doua zi oamenii vor fi transportați cu autobuzul înapoi, la locul de plecare a plutelor, de unde au pornit în ziua trecută.

Și cu alte plute vor călători iarăși, în vale, pe Dorna...

Mozaicul științific al rubricii îl găsiți în pag. 31

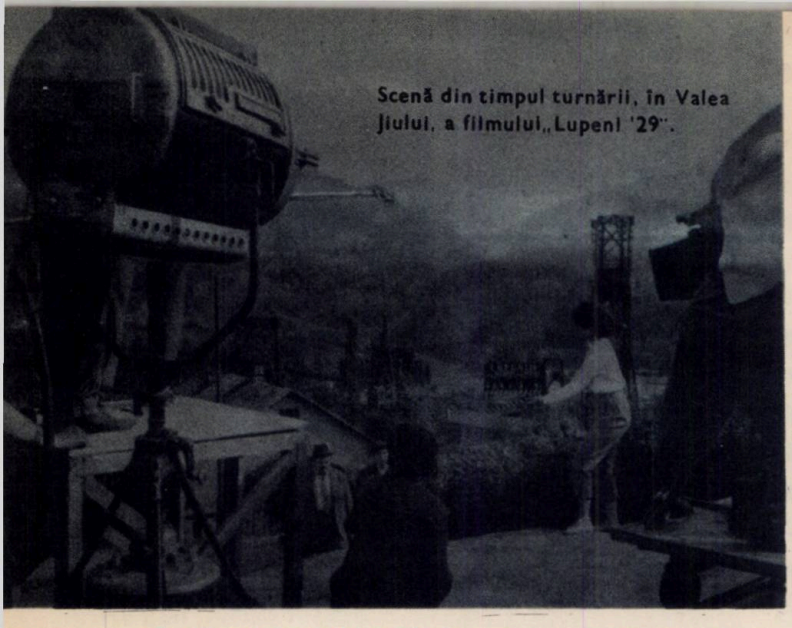

Scenă din timpul turnării, în Valea Jiului, a filmului „Lupeni '29".

Buftea -

SĂ FACEM CUNOȘTINȚĂ La 25 km de București, peste acoperișurile țuguiate ale caselor din comuna Buftea, după o lizieră de pomi, vezi răsărind deodată clădirile Studioului cinematografic „București". Aci e patria filmului romînesc — aici s-au născut și de aici au plecat să cucerească laurii succeselor internaționale filmele lui I. Popescu-Gopo, filmele „Valurile Dunării", „Setea" sau „Lupeni '29".

Să intrăm în acest adevărat oraș al filmului.

Pe malurile unui lac întins pe care, cu puțin trucaj, se pot filma pasionante scene de... „furtună marină", se înalță principala clădire a studioului — corpul platourilor de filmare. De formă dreptunghiulară, avînd o lungime de 120 m, clădirea cuprinde patru platouri de filmare, din care două au o suprafață de 900 mp fiecare. Ele sînt deservite de instalații de acționare mecanică a decorurilor, reflectoarelor și microfoanelor, ceea ce permite montarea rapidă a unor scene. Aici, pe platou, începe realizarea propriu-zisă a filmului. Dar pînă la proiectarea lui pe ecrane filmul urmează un drum lung, însumînd munca unui numeros personal artistic și tehnic de înaltă calificare, trecînd prin nenumărate studiouri și laboratoare modern utilate. Acest drum îl vom urma și noi, urmărind felul în care ia naștere un film.

„ATENȚIE, SE FILMEAZĂ"

Platourile de filmare sînt, pe bună dreptate, denumite inima studioului cinematografic. Prin arterele peliculelor ele pulsează materialul artistic necesar creării oricărui film. În fața intrării studioului nr. 3 un bec aprins și o inscripție avertizează: „Atenție, se filmează". Deschidem ușa și... iată-ne la parterul unui palat domnesc. Din hol, o scară de lemn sculptat urcă la etaj. Pereții sălilor alăturate sînt împodobiți cu fel de fel de arme: săbii, sulițe, iatagane, puști cu cremene. Pe una dintre ferestrele holului se vede parcul care înconjură palatul. Ne apropiem de fereastră și, spre marea noastră surprindere, constatăm că parcul este... pictat pe o pînză. Decor! Un imens decor, care în prima clipă îți creează într-adevăr senzația că te afli într-un palat vechi de două-trei secole.

Filmările s-au oprit pentru o clipă. Regizorul filmului istoric „Tudor" se află lîngă un cărucior așezat pe niște șine. Pe cărucior e montat un aparat de luat vederi pe care-l supraveghează cu atenție operatorul și asistentul său. Chiar în holul „palatului", lîngă scară, se agită un grup ciudat: bărbați și femei îmbrăcați în caftane și rochii lungi, de epocă, ba chiar și niște turci „veritabili", cu turbane și iatagane. Sînt actorii, care se odihnesc în scurtul răgaz oferit de regizor. Deodată, auzim niște voci venind de undeva de sus, de deasupra noastră. Ridicăm capul și zărim cîțiva oameni îmbrăcați în salopete albastre, cocoțați pe niște balcoane suspendate. Ei manevrează reflectoarele — deocamdată stinse. Și iată că filmările încep din nou. O lumină orbitoare inundă totul. Pe întreg cuprinsul studioului se aprind semnale luminoase: „Atenție, se filmează".

Pe platou, regizorul întreabă:

— Toată lumea este gata?

— Gata! răspund electricianul-șef, operatorul de luat vederi și cel de sunet.

— Liniște, se filmează! se aude din nou vocea regizorului. Atenție, motor!

În fața aparatului de filmat apare un om ținînd în mînă o tăbliță pe care stă scris titlul filmului și numărul scenei. Tăblița aceasta, numită „clachetă", e necesară la montaj, unde sunetul, înregistrat separat, se „montează" la un loc cu imaginea. În decor, doi dintre actori, un bărbat înalt (Brîncoveanu) și unul îmbrăcat turcește, schimbă între ei cîteva replici aprinse. Toată scena a durat un minut. Regizorul se apropie de actori și le dă cîteva indicații. Apoi scena se repetă de două, de trei, de patru ori. Și de fiecare dată aparatul de filmat urmărește cu atenție mișcările celor doi actori. Pentru o imagine care pe ecran va dura un minut au fost necesare zeci de repetiții, numeroase ore de muncă. Ieșim încet, spre a nu deranja filmarea, și pornim mai departe să vizităm și celelalte platouri.

„LABORATORUL DE MINUNI"

Așa este poreclit, pe bună dreptate, platoul de filmări combinate. Aici se filmează cele mai spectaculoase scene, în care pe o cîmpie stearpă răsare la un singur gest al actorului un covor de flori (ca în filmul „S-a furat o bombă") sau în care caii eroilor de basme se înalță în văzduh ca o pasăre. Aici se realizează majoritatea trucajelor. Platoul este prevăzut cu un bazin de 8x8 m, pentru filmări pe apă și sub apă (în treacăt fie zis, pe acest... „canal venețian" a plutit gondola din care a coborît Alexandru Giugaru în filmul „Bădăranii"). El dispune și de un tunel lung de aproximativ 20 m, de o sală de proiecție și retroproiecție, pentru filmări combinate etc.

Iată, acum o echipă de pictori scenografi tocmai construiește macheta cosmodromului, de unde „își vor lua zborul" eroii filmului lui Ion Popescu-Gopo — „Pași spre lună". Ceea ce acum este aici doar un disc de placaj cu diametrul de 2—3 m, presărat cu rumeguș verde, va fi în film imensul platou de zeci de kilometri pătrați al cosmodromului. Iar macheta din carton, placaj și sticlă, nu mai mare decît cutia unui aparat de radio, va fi o aerogară răsărind din noapte, feeric luminată, uimind spectatorii prin amploarea și linia ultramodernă a construcției. Multe dintre scenele filmate aici, cu ajutorul trucajelor, pe lîngă faptul că oferă o rezolvare mai rapidă sau chiar unica soluție tehnic posibilă, ar fi necesitat, pentru turnarea lor la scară naturală, cheltuieli de zeci de ori mai mari. Pentru filmarea sălii celebrei „Scala" din Milano din filmul „Darclée", de pildă, a fost nece-

...raşul filmelor

de VICTOR MAŞEK

sară construirea în decor doar a unei treimi din sală, imaginea întreagă fiind obţinută, prin reflecţie, cu ajutorul unor oglinzi. Spectatorul mai atent ar fi putut observa, cu surprindere, că fiecare actor dintr-o parte a sălii are un „frate geaman" în cealaltă parte.

AICI SE „FABRICĂ" SUNETELE

Pornim mai departe pe urmele filmului şi ajungem în corpul denumit ton studio. Aici se realizează sonorizarea — al doilea proces de mare însemnătate în crearea unui film, după înregistrarea imaginii. Cu excepţia filmărilor în studio, cînd dialogul este înregistrat în acelaşi timp cu jocul actorilor, sonorizarea nu e posibilă concomitent. Atunci se recurge la filmarea ulterioară, postsincronă. De pildă, în timpul filmării unei scene în aer liber la filmul „Tudor" bătea vîntul. Din această cauză, sunetele înregistrate erau însoţite de un fîşîit supărător. Defectul a fost remediat în studio prin postsincronizare. Aceasta înseamnă că actorii au fost introduşi într-o încăpere asemănătoare cu aceea în care orchestra înregistrează muzica pentru film. Pe ecranul aşezat pe unul dintre pereţii studioului s-a proiectat imaginea filmată. Apoi actorii, ascultînd în cască propriile dialoguri, au repetat în faţa microfonului toate replicile astfel încît ele să se îmbine perfect cu mimica feţei.

Să intrăm într-o sală de... sunete. Pereţii, căptuşiţi cu vată de sticlă şi draperii groase de catifea, opresc orice zgomot din afară. Aici se înregistrează toate „zgomotele de fond" ale filmului, ca, de pildă, paşii actorului ce coboară tropăind scara, răpăitul răcoros al duşului în cada de baie, claxonul maşinilor sau vuietul trenului trecînd peste un viaduct. În altă sală a ton-studioului se înregistrează muzica filmului. În această sală, în faţa unui ecran pe care se proiectează imaginea, orchestra execută partitura. Fiecare fragment muzical, durînd o perioadă precisă de timp, însoţeşte o anumită succesiune a imaginii proiectate. În felul acesta se obţine o nouă bandă de sunet — cea muzicală.

Muzica, dialogurile şi zgomotele înregistrate pînă acum aparte se montează apoi pe o singură bandă, la masa de reînregistrare a sunetului, sau, cum i se mai spune în limbaj tehnic, masa de mixaj. Este foarte important ca în timpul înregistrării muzica să nu acopere dialogurile sau ca zgomotele de fond să nu fie mai puternice decît o cere acţiunea filmului. Masa de mixaj de care dispune studioul de la Buftea este considerată una dintre cele mai moderne din Europa. Munca tehnicienilor ce lucrează aici a fost încununată recent cu un premiu internaţional pentru filmul „Lupeni'29", care a primit la Moscova medalia de argint „Pentru cercetările întreprinse în domeniul stereofoniei".

ÎMPĂRĂŢIA FOARFECII

Intrăm în „Împărăţia foarfecii", sala unde se realizează munca de încheiere a filmului — montajul. Aparatul principal cu care se lucrează aici este masa de montaj, care permite vizionarea imaginilor pe un ecran special, de format redus, şi, simultan, ascultarea sunetului înregistrat pe altă peliculă. Montorii potrivesc imaginile şi sunetele încît ele să se suprapună perfect, devenind sincrone.

Tot aici se efectuează decupajul filmului, unde rolul principal îl deţine... foarfeca. Se ştie că toate filmele sînt compuse dintr-un mare număr de fragmente filmate separat — numite secvenţe. Filmul îl vedem ca o acţiune neîntreruptă, cu toate că imaginile care trec repede pe ecran sînt filmate separat, atît în timp cît şi în spaţiu. De pildă, într-un film vedem un pionier la şcoala elementară; iată-l după o clipă, om matur, primindu-şi diploma de absolvire a unei facultăţi; apoi strînge mîinile celor care-l întîmpină pe un şantier. Aţi văzut numai cîteva secvenţe! Dar ele sugerează trecerea unei perioade îndelungate de ani. Aici montajul a făcut ca alternanţa imaginilor să pară firească, ca spectatorul să înţeleagă desfăşurarea logică a subiectului.

Două secvenţe ce apar pe ecran consecutiv pot fi filmate în zile şi chiar în luni diferite. Într-un film, de pildă, în două imagini alăturate ne este înfăţişat un copil mergînd pe un drum de ţară spre şcoală. În prima secvenţă e vară. Cîmpia e acoperită de flori, în cealaltă e iarnă şi nămeţii îi îngreunează mersul. Între aceste două imagini, care apar pe ecran consecutiv, au trecut de la filmare luni de zile şi între ele pelicula de lucru a operatorului a înregistrat numeroase alte scene. Foarfeca regizorului însă le-a decupat şi le-a lipit alături doar pe acestea două, care l-au interesat.

CERTIFICATUL DE NAŞTERE AL FILMULUI

Şi iată că, developat, montat şi sincronizat, filmul este aproape gata pentru a se prezenta în faţa spectatorilor. Aproape gata, pentru că, înainte de a se prezenta spectatorilor, filmul mai are de trecut un ultim examen: controlul tehnic al copiei etalon. Aici se verifică claritatea imaginii, gradul de luminozitate al peliculei şi calitatea sunetului şi abia după ce s-a constatat că filmul corespunde din toate aceste puncte de vedere controlorii îşi pun semnătura pe certificatul de naştere al noului film. De acum el este gata de a se prezenta spectatorilor.

Jos şi dreapta jos:
Cadre din noul film romînesc „Tudor".

VREȚI SĂ AVEȚI DINȚI BUNI ȘI FRUMOȘI?

ÎNGRIJIȚI-I!

DOCTORUL PANSELUȚĂ VĂ SFĂTUIEȘTE

Și acum, cînd ultimii dinți de lapte au fost înlocuiți, vă revine întreaga... răspundere pentru cei 32 de dinți definitivi pe care o să-i aveți. Acesta nu este un lucru atît de simplu pe cît pare.

Știți cum se formează caria dentară? În primul rînd din pricina alimentelor care rămîn între dinți. Mai ales în timpul nopții, fermenții și microbii descompun aceste resturi și dau naștere unor substanțe care topesc smaltul dintelui, îl distrug, formînd în cele din urmă o carie dentară. Apoi dacă dinții nu sînt curățați în mod regulat, atunci se depune piatră (tartru dentar). Aceste depozite de piatră sînt un mediu prielnic pentru microbi, deci favorizează diferitele infecții, inclusiv cariile, irită gingia și este una dintre principalele cauze ale unei boli în care dinții cad, desprinzîndu-se unul după altul de la locul lor. Unde mai pui că dinții nespălați se urîțesc, își pierd luciul, dînd omului o înfățișare tristă, ba chiar neplăcută. Așadar, principala concluzie care se desprinde este să vă îngrijiți bine dinții. Dar știți să vă îngrijiți corect dinții? Dulciurile folosite excesiv sînt dăunătoare dinților. Dar dintre dulciuri, cele vîscoase, lipicioase sînt cele mai periculoase. Dacă vreți să aveți dinți buni, mușcați pîine integrală, tare, puneți dinții la treabă, să mestece vînjos, să nu lenevească. Același lucru puteți face cu fructe, morcovi, gulii și alte asemenea alimente care să dezvolte maxilarele și dinții și care să facă o adevărată autocurățire. Dar mai ales să feriți dinții de mediu prea fierbinte sau prea rece și mai ales de rece după fierbinte sau invers. Smaltul dintelui se sparge, și drumul pentru apariția cariei este gata. Același motiv trebuie să vă facă să nu vă lăudați cu dinții voștri grozavi și să spargeți între ei bomboane tari, nuci, alune etc.

Spălatul pe dinți cere o tehnică deosebită, care trebuie s-o deprindeți. În primul rînd spălatul de seară este cel mai important lucru. Dar și cel de dimineață înviorează.

În spălat, cel mai important lucru este periuța. Ea trebuie să fie destul de tare, dar nici prea aspră. Mișcînd orizontal periuța pe suprafața dinților, nu pătrundeți nici între dinți și nu obțineți decît o roadere a smaltului. De aceea singurul periaj corect este cel vertical, care curăță și spațiile dintre dinți și masează gingia. Trebuie să vă periați pe dinți cel puțin 5 minute. Umeziți întîi periuța, puneți pasta sau praful, apoi, ținînd capul în sus și corpul drept (nu aplecat deasupra chiuvetei), faceți mișcări verticale cu periuța de la gingia de sus la cea de jos, pe suprafața dinților. Întîi dinții din față, apoi cei din părți. Periați apoi suprafețele interioare ale dinților ținînd capul în sus pentru cei de sus și capul în jos pentru cei de jos. Gura trebuie apoi bine clătită, nu cu zgomot, ci cu mișcări puternice ale mușchilor, prin umflarea și dezumflarea obrajilor; apa trecînd cu putere prin spațiile dentare, îndepărtînd resturile alimentare.

Da, este adevărat că respectarea acestor reguli cere efort la început, dar cu timpul devine un obicei și veți fi pe deplin răsplătiți pentru respectarea lui.

P. conf. Dr. E. ALBU

CUM SĂ NE PURTĂM

Există băieți cărora le e rușine să se poarte frumos cu fetele. Ei își închipuie că un adevărat „bărbat" trebuie să fie aspru, chiar grosolan. De aceea ai să găsești băieți care spun vorbe urîte fetelor, nu le salută, nu se poartă cuviincios. Ba chiar mai mult, în recreație le strică jocul sau vreo discuție, se grozăvesc, cum s-ar spune. Și nu sînt rare cazurile cînd băieții stau de o parte, iar fetele de alta.

S-a întîmplat ca prietena mea Măriuca să lipsească cîteva zile de la școală. Era bolnavă în pat. Firesc ar fi fost ca Virgil Dima, care locuiește în apropiere, să se fi dus să-i dea lecțiile. Dar, surpriză. Dima refuză acest ajutor colegial. Pe Virgil Dima îl cunosc. Știu că e un elev bun, disciplinat, un băiat deschis și vesel. Dar știți de ce Virgil Dima nu s-a dus să dea temele Mariucăi?

„Fiindcă unii băieți spun tot felul de vorbe și rîd ori de cîte ori văd împreună fete și băieți" — mi-a spus chiar el, roșind puțin cînd l-am întrebat. Și deși în general Dima e un băiat curajos, s-a speriat de data aceasta de rîsul unor colegi și a renunțat să-și ajute un tovarăș la nevoie.

Și acum o altă întîmplare. Mă aflam la o școală la ora încheierii cursurilor. La cuier un băiat ținea paltonul unei fete, ajutînd-o să se îmbrace.

— Da-mi să-ți țin eu haina, îi vorbi el simplu, firesc, politicos. Dar în același timp în spatele lui un coleg „viteaz" se și grăbi să replice: „Să ți paltonul unei fete, pentru nimic în lume n-aș face așa ceva".

Dacă ar fi să dăm o explicație pentru o purtare ca aceea a lui Dima sau pentru replica de mai sus aș spune că uneori băieții uită să se poarte cavalerește. Dar poate că socotiți cavalerismul ceva vechi și demodat? Așa și este, dacă ne referim la cavalerismul medieval și în minte îți vin seniorii care se plecau pînă la pămînt în fața unei doamne, care se luptau pentru ea, dar care în același timp erau în stare s-o lovească sau s-o arunce în temniță pentru cea mai mică vină. De asemenea cavalerism nu avem nevoie. În schimb dorim ca băieții să fie politicoși cu fetele, să aibă față de ele o purtare plină de bunăcuviință, să nu se rușineze cînd le dă voie să treacă înainte, să le dea locul în tramvai, să le țină haina.

Băieții și fetele învață în școlile noastre împreună încă din clasa I. Fac, așadar, primii pași împreună. Tot împreună participă la activități pionierești. Fetele sînt deopotrivă cu băieții de capabile la învățătură, sport, activități patriotice. Așadar, și unii, și alții trebuie să se simtă legați, să-și acorde reciproc respectul, prietenia. Iar acelor băieți care rîd de tovarășii lor politicoși, atenți față de fete, le recomandăm să se gîndească mai mult la atitudinea lor.

MOZAIC
ȘTIINȚIFIC

vechi invenții românești

Astăzi nu mai miră pe nimeni că în construcția celor mai simple unelte pînă la mașini și aparate tehnice complicate se folosește metalul. Dar v-ați gîndit oare că, cu secole în urmă, meșteri iscusiți din patria noastră nu foloseau aproape de loc, sau chiar de loc, fierul? Înainte vreme, meșterii făceau case, mori, prese de ulei, pluguri, pavaje de străzi în orașe, toate uneltele gospodăriei și pentru lucrul cîmpului numai din lemn. Și tot lemnul a constituit materialul din care oameni talentați din rîndul poporului nostru au dat la iveală invenții tehnice.

Primul macaz din istoria căilor ferate

Ați bănuit vreodată că șinele căii ferate s-au născut în mine? Și asta pentru că aici s-a simțit de timpuriu nevoia să se ușureze transportul cărucioarelor cu cărbuni sau minereu. Acolo unde coridoarele minei — și deci șinele — se ramificau, cărucioarele erau luate cu brațele pentru a fi trecute pe una sau alta din liniile ramificate. Pentru a-și ușura munca, minerii au născocit un fel de macaz care seamănă foarte mult cu cel folosit azi la căile ferate.

În minele de la Brad s-a descoperit, acum multe decenii, neputrezit, un astfel de macaz, care poate fi văzut în zilele noastre într-o machetă expusă la Muzeul căilor ferate din Capitală. Este o construcție foarte ingenioasă, prin faptul că la ramificație vagonetul cu cărbune putea circula pe calea din stînga sau din dreapta, prin simpla rotire a unei șine de lemn, a unui ac, cum spunem astăzi.

Unde s-a născut broasca tip „Yale"?

Nimeni n-ar fi putut crede că țăranii bucovineni aplicau principiul foarte „modern" al construcției vestitelor broaște yale încă de acum două sute de ani. De realitatea acestui fapt se poate azi convinge oricine, vizitînd muzeul din Cîmpulung-Moldovenesc, unde se păstrează, în original, niște lacăte mari de ușă, construite numai din lemn, exact pe principiul yalelor.

Ing. DEM. URMĂ

„URECHEA" CARE AUDE... FURTUNA

Cum se pot prevesti furtunile marine cu multă vreme înainte de dezlănțuirea lor? Savanții au rezolvat această problemă care frămînta pe navigatori. Se știe că delfinii, pescărușii și meduzele se retrag înaintea furtunii în locuri ferite. Secretul „înțelepciunii" acestor viețuitoare constă în faptul că ele percep de la mare distanță semnale ultrasonore, specifice furtunii, semnale care au o frecvență pe care urechea omenească nu o poate percepe.

De aceea savanții au hotărît să folosească aparate care să imite organul auzului — urechea — pentru a asculta „vocea mării". Cum au procedat? Au așezat pe țărm și pe mare aparate electronice foarte sensibile, capabile să recepționeze ultrasunetele. Aceste aparate „aleg" cu ajutorul unor dispozitive automate frecvențele ultrasonore caracteristice furtunilor și le transmit unor alte aparate, care transformă aceste semnale în impulsuri electrice. Avem deci de-a face cu un fel de „ureche" capabilă nu numai să prevestească cu cca. 15 ore înainte apropierea furtunii, ci să indice și intensitatea ei.

DIN LUMEA PEȘTILOR

Unii pești pot rezista un timp uimitor de mare fără a se hrăni. Astfel sînt peștii răpitori, care pot trăi fără hrană 200 de zile; carasul — 330 de zile, iar peștii dipnoi — 300—600 de zile.

DE CE-ȘI POARTĂ ȚIPARUL NUMELE?

Numele de țipar îi vine acestui pește de la țipetele asemănătoare unui chițcăit de șoarece pe care acesta le scoate atunci cînd este atins. Aceste sunete sînt produse în urma evacuării bruște a aerului din bronhii.

PEȘTI CARE NASC PUI VII

Se cunosc aproape 200 specii de pești vivipari (pești care nasc pui vii). La noi în țară trăiește o asemenea specie numită Gambusia în lacul Mangalia.

PEȘTE CU... CĂMAȘĂ DE NOAPTE

Cine a mai auzit de animale cu cămașă și încă de noapte? Este într-adevăr un fenomen foarte curios, care se întîlnește la o specie de pești din India. Această sînt colorați în toate culorile curcubeului, dar, o dată cu venirea serii, ei secretă o substanță densă, albicioasă, care le acoperă corpul în întregime. Așa "echipați" se ascund sub pietre sau în alte locuri întunecoase, unde dorm pînă dimineața. Cînd se trezesc se „dezbracă" și pornesc în căutarea hranei.

ARITMETICA DISTRACTIVĂ

Unde-i ascuns numărul 100?

Încercați să obțineți numărul 100 din cifrele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 fără a le schimba ordinea, folosind de 3 ori semnul — și de trei ori semnul +.

Ghiciți numărul

Care număr se micșorează cu 12 unități dacă, după ce l-am scris, îl citim întorcînd foaia cu susul în jos?

Ceasul

Împărțiți cadranul unui ceas în trei porțiuni prin două linii, astfel încît suma cifrelor din fiecare treime să fie egală.

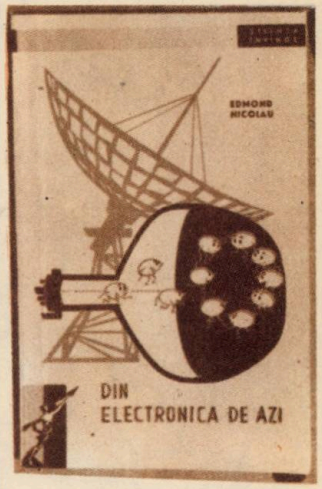

O CARTE PENTRU VOI

Știați că un microscop electronic mărește de sute de mii de ori, în timp ce unul obișnuit numai de cîteva mii de ori? Cu ajutorul aparaturii electronice, omul a ajuns să studieze galaxiile cele mai îndepărtate, a realizat calculatoare care într-o singură secundă efectuează milioane de înmulțiri între numere. Acestea nu sînt minuni, ci uimitoare realizări ale științei din zilele noastre.

Despre asemenea cuceriri ale științei puteți afla lucruri foarte interesante în lucrarea „Din electronica de azi".

Frumos ilustrată, scrisă pe înțelesul tuturor de profesorul universitar Edmond Nicolau, cartea se citește cu viu interes.

masele plastice la lucru

În industria și tehnica modernă, tot mai multe materii prime capătă înlocuitori demni de încredere: masele plastice. Iată cîteva exemple.

● Nu de mult a fost pusă la punct producția unui material plastic mai ușor ca aluminiul, dar mai rezistent ca oțelul și care își păstrează proprietățile la o temperatură de 300°. Acest material poate fi folosit la fel de bine ca țesătură suplă, cît și sub formă de... cărămidă, la construcția de locuințe sau de nave.

● Bănuiați că un avion de tip TU-104 are peste 100 000 de piese din mase plastice?

● 30 000 tone de fibre sintetice pot „înlocui" lîna obținută într-un an de la... 10 000 000 de oi.

● Există un material plastic care distruge bacteriile. Materialele impregnate cu policlorură de vinil și substanță bactericidă distrug bacteriile și mucegaiurile. De aceea ele se folosesc la executarea echipamentelor pentru spitale, băi, garderobe.

Rezolvările problemelor de aritmetică distractivă.

CEASUL

Numărul este 98; întorcînd foaia, citim 86. Diferența dintre ele este tocmai 12.

GHICIȚI NUMĂRUL

12 — 3 — 4 + 5 — 6 + 7 + 89 = 100

UNDE-I ASCUNS NUMĂRUL 100?

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

UMOR

DE E. ARNO

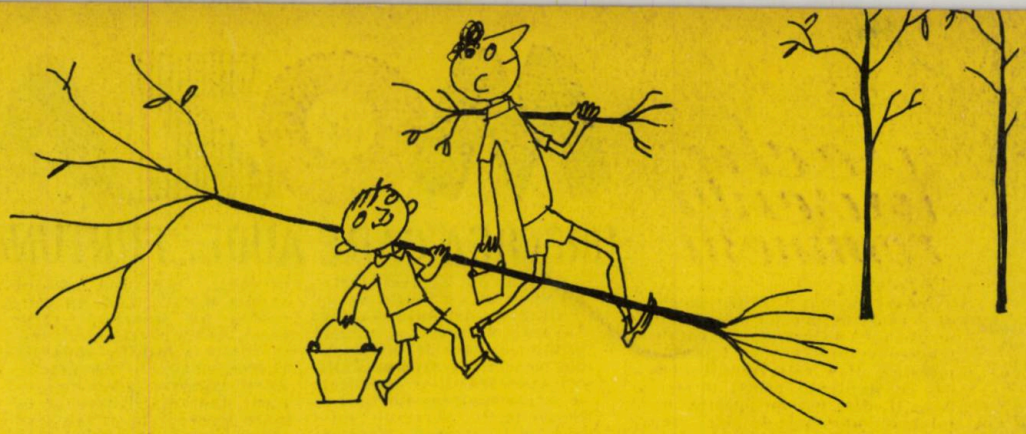

Distratul

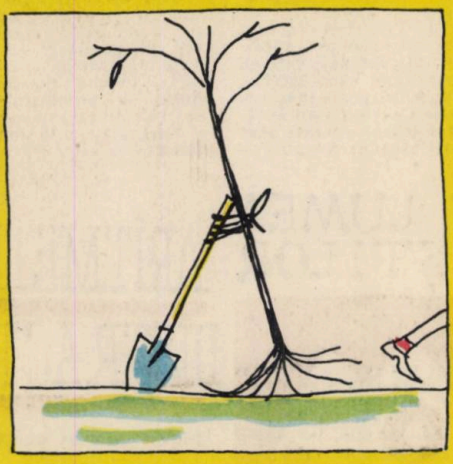

Leneşul

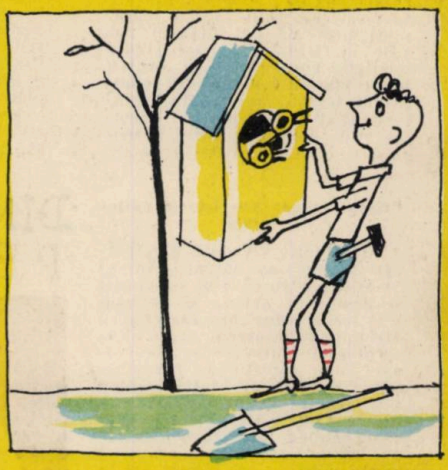

Chibzuitul

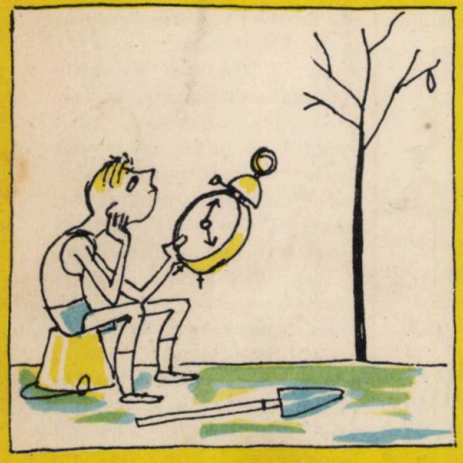

Nerăbdătorul

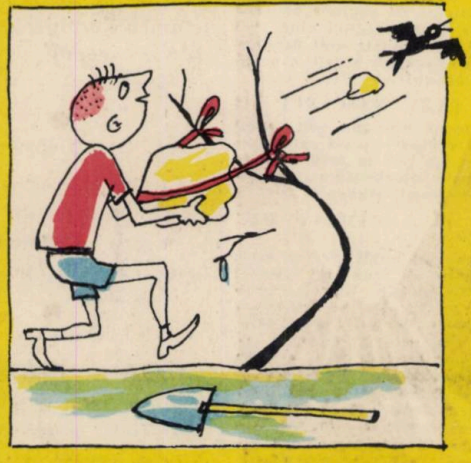

Stricătorul

Lăudărosul

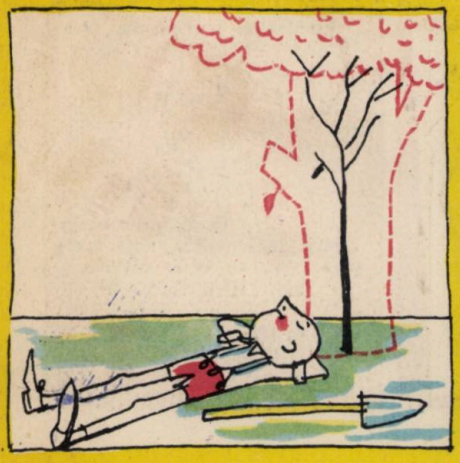

Visătorul

Misteriosul

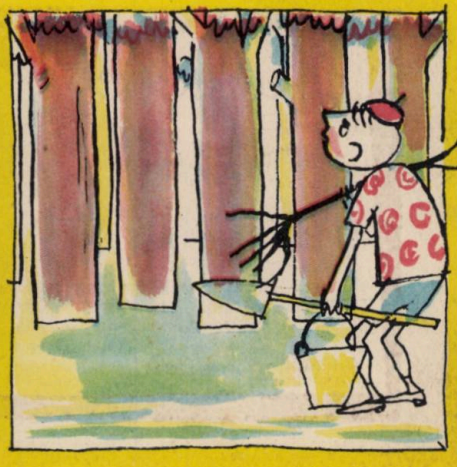

Întîrziatul

Lei 2,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

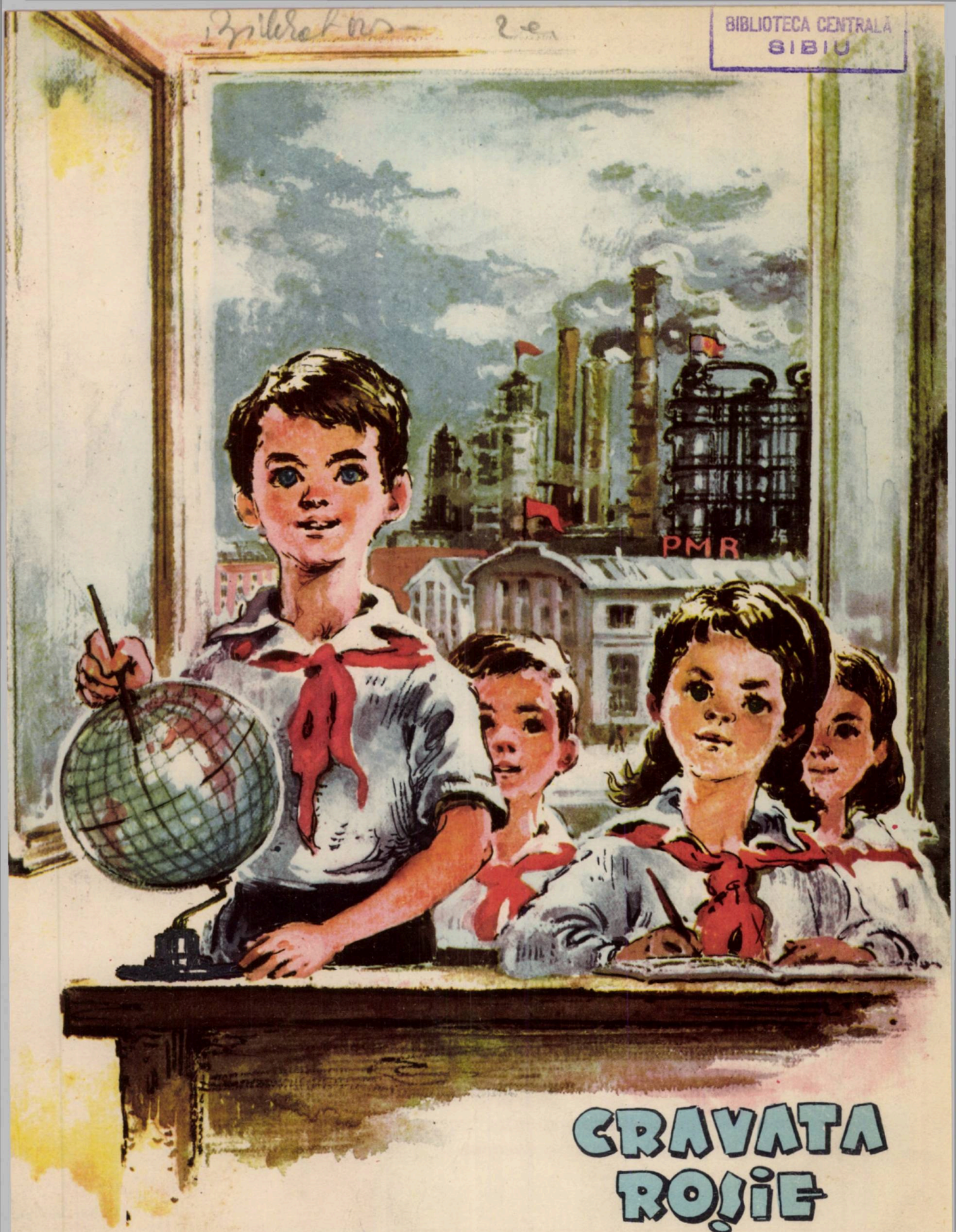

CRAVATA ROȘIE

Nr. 11 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

Lenin vorbind în fața muncitorilor de la Uzinele „Obuhov" (fragment)

de VASILIEV

Se împlinesc 46 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, de la istorica zi cînd tunurile de pe „Aurora" au vestit lumii întregi nașterea primului stat socialist din lume. De atunci a început o eră nouă — era socialistă.

LUMINA LUI OCTOMVRE

— FRAGMENTE —

E FRIG, ȘI NEGURĂ, ȘI VÎNT,
MAI SÎNT ȘI RELE PE PĂMÎNT:
CI, TOTUȘI, PESTE TOȚI ȘI TOATE,
CU SLAVĂ, AN DE AN RĂZBATE,
LUMINA LUI OCTOMVRE.

SUB RAZA EI BIRUITOARE,
ȚÎȘNEȘTE FLOARE DUPĂ FLOARE:
NOI OAMENI CREȘTE, 'NALȚĂ, CHEAMĂ,
PE COMUNIȘTII FĂRĂ TEAMĂ
LUMINA LUI OCTOMVRE.

O AȚÎȚĂ, ÎNTÎIUL, LENIN,
SUBLIMUL GENIU ÎNTRE GENII,
SUB BRAȚUL LUI MIȘCAU POPOARE,
PURTARĂ BRAȚE PROLETARE
LUMINA LUI OCTOMVRE.

AZI NU-I MERIDIAN PE LUME
SĂ N-O CUNOASCĂ-N FAPT ȘI NUME,
NU-I OM SĂ NU-I FI DAT CĂLDURA,
DUȘMAN SĂ NU-I FI DAT ARSURA,
LUMINA LUI OCTOMVRE.

A RĂSĂRIT LA NOI ÎN ȚARĂ
ODATĂ, ÎNTR-O PRIMĂVARĂ,
ODATĂ, ÎNTR-O IARNĂ-AMARĂ,
APOI, DEODATĂ, ÎNTR-O VARĂ,
LUMINA LUI OCTOMVRE.

AUGUST A FOST ATUNCEA LUNA,
ȘI A RĂMAS PE TOTDEAUNA,
ÎN ROMÎNEȘTILE MELEAGURI,
CU ALE MUNCII ROȘII STEAGURI,
LUMINA LUI OCTOMVRE.

DE-ATUNCI, LA GÎT O POARTĂ PRUNCII,
O POARTĂ-N OCHI OAMENII MUNCII
ȘI LUMINEAZĂ FABRICI, ȘCOALE,
OGOARE ȘI HIDROCENTRALE,
LUMINA LUI OCTOMVRE.

Mihai Beniuc

Popasuri în cîmpie

de PAUL ANGHEL

Cîmpia aceasta era una singură doar iarna, cînd o acoperea zăpada şi cînd hergheliile viscolului o luau în copite de la un capăt la altul, fără opreliști, fără popas...

Această cîmpie, unită astăzi, era ciopîrţită mai ieri în bucăţi, iar cine a văzut-o în urmă cu cîţiva ani din avion a avut desigur senzaţia că priveşte un covor tăiat cu foarfecele şi împrăştiat la întîmplare. Am văzut-o şi atunci. Ce meşter iscusit, mă întrebam, va şti să aleagă culoare la culoare, şuviţă la şuviţă şi petic la petic, reuşind să coasă cîmpia într-o unică şi minunată broderie, cu aceleaşi motive şi aceleaşi culori? Ce maestru al geometriei va reuşi să adune sutele şi sutele de mii de poligoane, cu cele mai ciudate şi absurde forme, reprezentînd sărmanele şi prizăritele ogoare într-o singură armonie de linii, de la un orizont pînă la celălalt orizont?... Am fost contemporani acelor clipe istorice, cînd ogoarele şi-au dat mînă cu mînă, unindu-se prin colectivizare şi redînd cîmpiei adevărata măreţie de pămînt liber, pămînt al tuturor celor ce-l muncesc. Iscusitul meşter care a redat cîmpiei splendoarea, potrivind miile şi miile de poligoane în marea armonie de linii a ogorului nostru socialist, acest iscusit geometru poartă un nume pe care îl cunoaştem cu toţii şi-l iubim. Cu acest nume pe buze vom deschide marea carte a cîmpiei, zugrăvită pe o latură cu argintul de ape al Dunării, iar pe cealaltă cu albastrul munţilor îndepărtaţi.

PĂMÎNT TÎNĂR SAU ÎN FOSTA ÎMPĂRĂŢIE A CIULINILOR

Poveştile cu dropii sînt poveşti de adormit, fiindcă — după cum îmi spunea deunăzi un prieten — dropiile cîte mai sînt se află fie împăiate la muzeu, fie ocrotite ca monumente rare ale naturii.

Bărăganul e un pămînt tînăr. Mari suprafeţe din cîmpia dunăreană din care face parte erau, cu mai puţin de un veac în urmă, un teritoriu al pustiului, o adevărată împărăţie a dropiilor şi ciulinilor. Ne amintim de goana ciulinilor din paginile lui Panait Istrati. Am revăzut în film, în „Ciulinii Bărăganului", ceea ce cu ochiul nu mai poţi vedea azi în cîmpie, străbătînd-o de la un capăt la celălalt. Despre vechea cîmpie sălbatică, lăsată pradă ierburilor şi spinilor, mai aduc mărturie doar cîteva nume de sate: Bălăria, spre apa Argeşului, Pelinu sau Colelia, în celălalt capăt, spre est.

Numeroase alte sate poartă numele mizeriei, umilinţei, foamei şi deznădejdii de pe marile moşii boiereşti. Iată cîteva de pe apa Rîmnicului: Obidiţi, Dărîmaţi, Risipiţi... Numele strigă singure, în gura mare, arătînd dintr-o dată soarta oamenilor, printr-un singur cuvînt. Dar cum vor fi trăit cei din aceeaşi cîmpie mănoasă şi atît de roditoare care şi-au numit singuri satele: Flămînda sau Flămînzeni... Şi cum va fi arătat satul cunoscut sub numele Bordeele?... Dar lista e lungă. La ea se adaugă şi alte nume cu o astfel de faimă, amintind răscoalele de la 1907. Aşa sînt multe sate din raionul Slobozia, în frunte cu comuna care poartă chiar acest nume şi unde războiul

6032

pentru pîine și pentru pămînt al truditorilor a înscris o pagină impresionantă de foc și sînge. Așa sînt multe sate din Vlașca și din Teleorman, unde flăcările răscoalei au aprins conacele de la o zare la alta, unde se petrece acțiunea din romanele „Desculț" și „Dulăii" de Zaharia Stancu.

Ciulinii sînt florile singurătății și ale pustiului. N-o să le mai găsești acum în cîmpie, fiindcă această cîmpie freamătă de viață, supusă omului de la un capăt la altul. Dropiile sînt și ele niște păsări ale singurătății. Pe ele le ocrotim pentru raritatea și frumusețea lor. Sînt singurele amintiri pe care le mai păstrăm, fără să ni se strîngă inima de durere sau de revoltă. Vom pune ciulinul în ierbarul Bărăganului, aducîndu-ne aminte de Matache al lui Panait Istrati, iar dropia va mai fi încă multă vreme autoare de povești frumoase cu vînători, unind vremea basmelor vechi cu vremile mai noi, pentru ca izvorul de fantezie al cîmpiei să nu sece ca o fîntînă vara.

Cu aceste două amintiri putem face un popas sau mai multe de-a lungul cîmpiei.

ÎNTÎMPLĂRI DE IARNĂ LA MIHĂLCENI...

Iată ce am auzit la Mihălceni, pe apa Rîmnicului, într-o noapte de iarnă.

Erau adunați mai mulți colectiviști și cu mine, oaspetele, la un bun gospodar din Mihălceni, fruntaș în producție, deci om cu cămară bogată și pivniță plină. Viscolul bubuia pe la ferestre, iar troienele își porniseră dansul lor.

— Iată ce ni s-a întîmplat, începe istorisirea un gospodar. Într-o noapte, acum vreo zece zile, se pornește dezghețul pe Rîmnic, într-o năvală năprasnică de sloiuri, puhoaie și bolovani... Fermele noastre de animale sînt dincolo de apa Rîmnicului, lîngă sat, la vreo cinci sute de metri. Avem acolo cea mai bună parte din bogăția noastră, turma de oi, grajdurile de vite, cotețele de păsări și porci. Ferme ca ale noastre mai rar pe apa Rîmnicului, nu fiindcă sînt ale noastre, dar se laudă singure... Și cînd colo, ce să vezi, dimineața, cînd se trezesc oamenii nu mai găsesc fermele lîngă sat, ci hăt, departe, la douăzeci de kilometri.

— Cum asta? am tresărit eu, uluit. Cine putea să smulgă fermele de lîngă sat și să le mute într-o singură noapte, cu animale cu tot, la douăzeci de kilometri?

— Întocmai așa s-a și întîmplat, mi-a confirmat președintele, tovarășul Ion Mihalache. Ca să ajungem la ele trebuia acum să plecăm cu camioanele pe șosea, tocmai pe la Pucești, să trecem apa Rîmnicului pe podul de piatră și să ocolim douăzeci de kilometri. Trebuia să străbatem douăzeci de kilometri ca să culegem ouăle găinilor din cuibar.

— Tii, ce poveste fantastică, m-am mirat. Totuși cum s-a putut petrece așa ceva?

— Foarte simplu, mi-a explicat președintele. S-a rupt podul nostru peste Rîmnic și dintr-o dată ne-am găsit despărțiți de ferme. Se găseau tot lîngă noi, la cinci sute de metri, dar ca să ajungi tocmai dincolo de Pucești... Cum să hrănești animalele în condițiile astea? Cum să le adapi, cum să le dai furaje, cum să cureți gunoiul, cum să-i ajuți pe îngrijitorii care rămăseseră dincolo, izolați? Ca să treci prin vad nu se putea, fiindcă Rîmnicul urla năvalnic, aruncînd sloiuri și bolovani, amenințîndu-ne să nu ne atingem de apele lui. Dar puteai să lași părăsite peste 700 de taurine, peste 2 000 de oi, peste 600 de porci, peste 1 500 de păsări? O singură zi de bună îngrijire dacă se pierdea producția ar fi scăzut, aducînd daune gospodăriei noastre.

— Și atunci?

— Nu ne convenea nici să ocolim douăzeci de kilometri, să cărăm adică furajele cu camionul sau să cărăm apă cu cisterna.

— Și?

— Și am hotărît atunci să înfruntăm Rîmnicul. Am format o echipă din voluntari, cei mai curajoși și bravi colectiviști de-ai noștri, printre care Mihalache Moiceanu, Anton Androne, Vasile Gheonca, Ion Grîunegru și alți cîțiva, care s-au decis să lupte cu puhoiul de gheață. Au luat parte la această acțiune curajoasă și Dumitru N. Iorgu, Petrache Tudorache, Profir Cioibașu, Constantin Gh. Lungu. Au intrat îmbrăcați în puhoiul de gheață, printre sloiuri și bolovani, ocrotiți de un parapet de bîrne, pe care l-am construit special. Dar ca să înfigi piloni în Rîmnicul vijelios și rece, sub presiunea sloiurilor, împiedicat de hainele ude care îți înghețau pe piele, nu era o treabă ușoară. După cîteva minute de lucru, cei care lucrau în apă nu mai puteau continua și reveneau la mal, unde îi fricționau cu spirt, învelindu-i în șube și blănuri. Intrau însă alții, apoi alții, iar cei care se odihneau între timp le luau locul. Primii piloni înfipți au însemnat și prima victorie, prima lovitură

dată Rîmnicului, în plin. În cîteva ore podul a fost gata, iar noi, cei care muncisem să învingem apele, am trecut peste ele victorioși. Am ajuns la ferme, unde ne așteptau tovarășii îngrijitori, bucuroși, fericiți. Nu mai erau niște izolați, niște robinsoni înconjurați de ape, ci din nou legați de familia noastră unită și solidară. Fermele reveniseră lîngă sat, cu toată zestrea lor de animale. Munca a reintrat în normal. Producțiile noastre au crescut și fac mîndrie colectiviștilor care lucrează în sectorul zootehnic, cum și nouă tuturor. Să vedeți mîine fermele noastre!

Am trecut a doua zi puntea peste Rîmnic, ridicată cu atîta bravură de cei 10—15 colectiviști, spre orășelul fermelor. Fiindcă aici, la Mihălceni, pe malul Rîmnicului, fermele de animale formează un adevărat orășel, cu clădiri frumoase, albe, acoperite cu țiglă roșie, cu alei străjuite cu arbori, cu stîlpi electrici în care ard noaptea becuri... Deși era iarnă, din incubatoare ieșise o nouă serie de pui. Bulgării piuitori de aur anunțau parcă soarele lui april. Erau cîteva mii. Dar mieii, cu blănițele lor albe, mai aminteau încă zăpada de afară. Ocrotiți în adăposturile călduroase și ei așteptau primăvara, organizînd în cinstea ei un zgomotos concert, pe care îl sporeau cu glasurile lor dogite de baritoni și basi berbecii cei cu coarne mari.

— Averea noastră obștească, îmi spune președintele, depășește anul acesta cinci milioane, din care aproape jumătate e reprezentată prin valoarea fermelor.

Am înțeles în această clipă și mai bine tîlcul istoriei din seara precedentă. tîlcul acelui impresionant act de curaj înfăptuit de colectiviști.

ÎNTÎMPLĂRI LA APA IALOMIȚEI SAU GRĂDINA GĂSITĂ ÎN ROGOZ...

Am sărit apoi pe apa Ialomiței, tot în cîmpie, în comuna Sfîntu-Gheorghe. Și aici am auzit o poveste ciudată, pe care am fost ispitit s-o transcriu.

— La noi aici, la Sfîntu-Gheorghe, îmi spune președintele sfatului popular al comunei, tovarășul Constantin Zamfir, s-a petrecut iarăși o poveste cu tîlc. Cineva, un colectivist de-al nostru, aduce într-o bună zi vestea că la noi la lunca Ialomiței se găsește o grădină înfloritâ pe care n-o știa nimeni. Ce grădină, care grădină? Convocăm deputații sfatului, care sînt în același timp și cei mai buni colectiviști, și mergem în luncă. Unde-i grădina?... Aș, numai papură și stuf, numai plaur și iarbă de baltă, pe o suprafață de

circa 200 de hectare. Unde vezi dumneata grădina? îl întrebăm noi pe omul nostru. Voi n-o vedeţi? ne spune el. Dar uite ce roşii frumoase, ce vinete, ce ardei, uite ce sfeclă, iată ce lan mîndru de orez... Am început să rîdem, crezînd că omul are vedenii, dar după cîteva minute n-am mai rîs. Ce-ar fi, am zis noi, dacă am transforma această vedenie într-un fapt adevărat? Ce-ar fi dacă într-adevăr am aduce la lumină această grădină descoperită întîmplător?

Şi deputaţii sfatului, împreună cu specialiştii de la raion

au şi alcătuit un plan de bătaie. Pe atunci, cele trei sate care formează comuna, adică Malu, Butoiu şi Sfîntu-Gheorghe, nu erau adunate într-o singură gospodărie colectivă. Fiecare sat avea gospodăria lui, dar fiecare dintre cele trei sate rîvnea să amenajeze acolo, în luncă, o suprafaţă pentru grădină. Foarte bine, fiecare sat va trimite pe şantier cîte o brigadă, angajîndu-se să amenajeze o parte din teren. Şi munea a început, sub steagul desfăşurat al întrecerii, avîntîndu-se în iureşul ei colectiviştii din toate cele trei sate.

Dar apa era vicleană, iar mîlul şi plaurul erau duşmani periculoşi. Mai uşor ar fi fost poate să scormoneşti în piatră decît să înoţi pînă la genunchi sau pînă la brîu în apă tulbure şi smîrc. Ca să le găsească ac de cojoc acestor duşmani, colectiviştii au trasat un lung canal de scurgere la care au muncit, în condiţii deosebit de grele, săptămîni şi luni. Le-au venit în ajutor şi puteri noi. S-a dat vestea în toate satele vecine despre isprava celor de la Sfîntu-Gheorghe şi imediat au venit spre şantierul din lunca Ialomiţei sute şi sute de colectivişti. Canalul de desecare a fost terminat înainte de termenul prevăzut, iar pămîntul cel nou şi-a arătat pentru întîia dată faţa la soare.

— De-acum pot veni grădinarii să facă grădina!

Visul căpăta contur, devenea fapt adevărat. Cînd s-au ivit primele roşii pe tulpinele plantelor, cînd ardeii şi verzele s-au umflat la trup, cînd lanul de sfeclă a înverzit cerul pînă la orizont, colectiviştii au putut spune că „grădina găsită“ este chiar grădina lor. Au irigat 100 de hectare, apoi au extins irigaţiile, astfel încît în prezent suprafaţa redată agriculturii se apropie de 300 de hectare.

— Cît vă aduce grădina pe care aţi găsit-o?

— Sute şi sute de mii de lei anual, îmi spune tovarăşul Zamfir.

Cum să fi lăsat asemenea sume mari de bani aruncate în nămol şi plaur! I-am găsit, sînt ai noştri. E drept însă că i-am scos cu ceva osteneală!...

Merită osteneala, iar oameni ca aceştia merită toată lauda.

LA FURCULEŞTI, ÎN RAIONUL ALEXANDRIA

La întoarcerea mea pe aceste locuri, preşedintele, tovarăşul Nicolae Călin, mi-a spus o poveste cu un alt tîlc.

— Ştiţi cîţi ştiutori de carte erau înainte la noi, la Furculeşti?... Ei bine, era mai uşor să numeri dropiile vara pe cîmp, decît să-i numeri pe cei care ştiau să se iscălească sau să citească firma de la primărie.

— Nu înţeleg legătura, am intervenit eu, încercînd să văd unde ţinteşte preşedintele.

— Iată, îmi spune el, averea noastră obştească trece azi cu mult peste zece milioane de lei. Socotim în ea şi construcţiile, şi turmele de animale, şi maşinile, şi magaziile cu cereale, şi cele aproape 3 000 hectare de pămînt. Dar ne scapă ceva din această socoteală, aşa cum dropia scapă din vederea vînătorului.

— Ce anume?

— E ceva care nu se poate socoti în cifre şi aceasta este ştiinţa colectiviştilor noştri, priceperea şi cultura lor. Fără ea, numai cu hărnicia şi cu sudoarea, nu reuşeam să închegăm o asemenea avere.

Ca să avem exact semnificaţia celor spuse de tovarăşul Călin, am măsurat setea de cultură şi de învăţătură a colectiviştilor din Furculeşti, numărînd bibliotecile din comună. Trebuie să ştiţi că aici nu e o singură bibliotecă, ci cîte una în fiecare sat, cu un total de 9 000 de volume. Dar şi la cele două sedii ale gospodăriei colective se află cîte o bibliotecă, numărînd laolaltă peste 5 000 de volume. La Furculeşti sînt 2 350 de cititori, cu peste 10 000 de volume citite într-un singur an. Mai sînt şi două biblioteci şcolare, cu 4 500 de volume, pentru cititorii mici, citite, răscitite, puţin cam obosite de atîtea excursii din mînă în mînă.

Dar cu asta nu ne-am oprit. La Furculeşti se mai găsesc şi 623 de biblioteci personale, aparţinînd colectiviştilor, care au cumpărat într-un singur an cărţi în valoare de peste 100 000 de lei. Cei 64 de difuzori voluntari ai cărţii bat zilnic uliţele, aducînd noile volume apărute şi anunţînd programul recenziilor de la cămin.

E de mirare oare că din această comună s-au ridicat în anii noştri zece ingineri agronomi, douăzeci de medici, şaizeci de învăţători şi profesori, douăzeci de tehnicieni şi specialişti? Un adevărat detaşament al culturii pornit dintr-un singur sat al cîmpiei, de la Furculeşti!

— Cum să socotim această zestre? mă întrebă preşedintele. La cît s-o evaluăm?

— S-o evaluăm în marea noastră comună de bunuri, în avuţia noastră socialistă.

Iată numai cîteva semne ale vieţii noi, socialiste, triumfătoare azi peste toată cîmpia. Cîteva semne, cîteva popasuri în cîmpie...

LENINGRAD

ORAȘUL MARELUI OCTOMBRIE

Emoțiile nu se pot prevedea dinainte. Clipa surprinzătoare cînd am redescoperit, pentru mine, · Leningradul n-a coincis cu „prima impresie". Deși era, pare-se, 8 dimineața, oră la care în București e totdeauna lumină, expresul de Moscova m-a dus într-un oraș cufundat încă în noaptea cea mai deplină. Spre deosebire de avion, care, chiar dacă aterizează pe întuneric, ți-a descoperit în prealabil perspectiva văzută de sus a orașului, trenul de noapte te aduce pe o cale anonimă, ca un tunel. În drum, pînă la hotelul „Evropeiiskaia", am văzut străzi largi, luxuriant luminate, circulație intensă de mașini, dar n-am *văzut Leningradul*. Era un mare oraș, ca oricare altul, cufundat în noapte și atît.

Lumină s-a făcut abia la ora 9 și jumătate. E o lumină cenușie, difuză. Ninge cu fulgi mari, repeziți de vînt. Trec pe Nevski Prospekt, pe alte străzi din centru. Ghidul îmi arată niște clădiri vechi, niște statui, îmi vorbește despre importanța lor istorică, îmi atrage atenția asupra arhitecturii lor frumoase, sînt de acord și eu că este așa, și totuși nu văd, nu simt încă Leningradul.

A trebuit să se însenineze, cerul să devină o cupolă de cristal albastră, a trebuit să ieșim pe malul Nevei albe de-a lungul cheiului de granit, a trebuit să cuprind într-o singură imagine mulțimea de construcții monumentale, de o parte și alta a fluviului, deasupra cărora străluceau în soare săgețile înalte ale Amiralității și ale fortăreței Petro-Pavlovsk, ca să descopăr într-adevăr Leningradul. Orașul este o bijuterie grandioasă, care trebuie privită dintr-o dată, sub lumina cea mai intensă, ca să ai imaginea ansamblurilor arhitecturale, distribuite ca într-o simfonie.

Apa largă a Nevei, ca și oglinzile numeroaselor canale din interiorul orașului, străbătute de poduri, creează împreună cu lumina — de amiază sau din amurg — peisajele înnegrite ale acestei Veneții a nordului, cum a fost supranumit cîndva Leningradul.

Leningradul trebuie privit, deși apare așa cum l-a cunoscut veacul nostru și cum îl vor cunoaște veacurile viitoare, ca oraș de două ori erou: în Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917 și Marele Război pentru Apărarea Patriei, ca oraș al lui Lenin.

Aici, în cele „10 zile care au zguduit lumea", istoria a cunoscut o cotitură radicală, ale cărei urme s-au înscris pentru totdeauna în cronica de piatră a orașului. În fața vechii clădiri a Institutului Smolnîi se înalță statuia lui Lenin.

Pe porticul de la intrarea principală, două plăci comemorative vorbesc celor de azi și celor de peste veacuri cu severa și laconica poezie a bronzului devenit istoric:

„Aici, la Smolnîi, în zilele Marii Revoluții Socialiste din Octombrie 1917 se afla statul-major al insurecției armate a muncitorilor, soldaților și matrozilor. Din Smolnîi, Vladimir Ilici Lenin a condus nemijlocit insurecția armată".

Cealaltă inscripție pentru eternitate:

„La Smolnîi, 25—26 octombrie (7—8 noiembrie) 1917 a avut loc istoricul congres al Sovietelor de deputați muncitori, soldați și țărani din Rusia care a creat guvernul sovietic al primului stat de dictatură a proletariatului din lume, în frunte cu Lenin. Smolnîi, din momentul victoriei dictaturii proletariatului și pînă în martie 1918, a fost un centru de luptă de unde Vladimir Ilici Lenin a asigurat conducerea de către soviete și partid a primului stat de dictatură a proletariatului din lume".

Pe cîmpul lui Marte, flancat de zidurile unei cazărmi și străjuit de statuia lui Suvorov, sînt pietrele funerare ale unui mormînt în care își dorm somnul veșnic eroii căzuți în revoluția din februarie 1917. În curtea palatului de marmură, devenit după revoluție muzeu al lui Lenin, se află automobilul blindat, denumit „dușmanul capitalului", de pe care conducătorul proletariatului și-a rostit istoricul discurs în aprilie 1917 la gara Finlandeză.

Piața Palatului de iarnă, acolo unde gărzile roșii și marinarii au dat ultima bătălie, decisivă pentru soarta revoluției, a rămas neschimbată, ca să păstreze întocmai decorul în care s-a produs memorabilul eveniment. Călătorul care se îndreaptă spre „Ermitaj" (după revoluție, Palatul de iarnă a fost încorporat în Muzeul de artă), ca să vadă statuile romane, pe Rembrandt, van Dyk și pe Da Vinci, calcă pe urmele legendarilor matrozi cu benzile de cartușe puse cruciș pe piept.

așa cum ni-i înfățișează reproducerile vremii. Pe sub arcul de triumf al lui Rossi, dominat de un car alegoric al victoriei, au trecut în acea noapte ploioasă muncitorii înarmați de la Uzinele „Putilov" și cei din cartierul Vîborg. Poate vreunul dintre ei a găsit un vremelnic adăpost de gloanțele iuncherilor în spatele Columnei Alexandrine.

Poate în aceeași noapte, aspră și neliniștită, a călcat pe aceste pietre americanul John Reed, luat de valul mulțimii care intra în palatul ce fusese de acum cucerit. Poate atunci i-a fulgerat prin minte ideea volumului pe care îl va scrie pentru a glorifica acel eveniment care „a zguduit lumea". Desigur că nu putea preciza cîte zile va cere încleștarea, 7 sau 20, dar era conștient că ia parte la minute și secunde hotărîtoare pentru istoria omenirii. Ca operație militară propriu-zisă, asaltul palatului este una dintre cele mai simple și mai nesîngeroase. Important este sensul ei, întrucît marchează faptul, fără precedent în istorie, prin care exploatații au cucerit citadela stăpînilor, nu din dorință de jaf sau de răzbunare, ci pentru a întemeia un stat nou și a începe construirea unei lumi noi.

Salva trasă de pe crucișătorul „Aurora" în ceasul al zecelea era de fapt un semnal și nu o împușcătură de război. Obuzul introdus în țeava tunului a fost orb, și asta tocmai cu scopul de a nu se produce pagube și vărsare de sînge. La cîteva zile după revoluție, echipajul vasului avea să publice în „Pravda" o scrisoare de protest împotriva scornirilor unor reporteri burghezi:

„Către toți cetățenii cinstiți ai orașului Petrograd, din partea echipajului de pe crucișătorul «Aurora», care își exprimă categoricul protest împotriva învinuirilor ce ne sînt aduse fără nici un temei real. Noi declarăm că am venit nu să distrugem Palatul de Iarnă, nici să ucidem pe locuitorii pașnici, ci să-i apărăm și, dacă e nevoie, să murim pentru libertate și revoluție.

Ne adresăm vouă, muncitori și soldați din Petrograd! Nu dați crezare zvonurilor provocatoare. În ceea ce privește împușcăturile de pe crucișător, am tras un singur proiectil orb dintr-un tun de 210 mm".

Salva de pe „Aurora", vestind o nouă eră, a fost un semnal al păcii. Mai înainte cu cîteva ore, tot de pe crucișător a fost transmisă lumii întregi, pentru prima dată pe calea undelor de radio, proclamația leninistă: „Către cetățenii Rusiei!", care anunța despre doborîrea guvernului provizoriu și preluarea puterii de către proletariat. Așa se face că în poezia acestui veac cuvîntul „Aurora" a intrat ca o metaforă a revoluției, folosită în mod curent. De cîțiva ani, după lansarea primilor sputnici în Cosmos, sensul ei a devenit și mai larg. Se spune acum în mod curent: salva de pe „Aurora" a precedat zborul rachetelor sovietice. Cosmonauții, care au vizitat legendarul crucișător, au exprimat și ei acest gînd. Ei se consideră într-un fel urmașii glorioșilor marinari de pe Baltica.

„Aurora" a vestit zborul omului sovietic spre stele. Spre stelele cerului și spre stelele orînduirii comuniste.

Crucișătorul a devenit astăzi unul dintre monumentele Leningradului. Piedestalul său sînt apele mereu călătoare ale Nevei, deasupra cărora el rămîne ancorat pentru veșnicie, închipuind parcă permanența sa, ca simbol al unui eveniment epocal în fața trecerii necurmate a timpului.

După octombrie 1917, echipajul crucișătorului a plecat pe fronturile războiului civil ca să apere tînăra republică sovietică, dînd pe acei luptători conștienți și curajoși care au mers întotdeauna în primele rînduri, ca toți marinarii din flota Baltică. În anii următori, „Aurora" a fost un vas-școală. În timpul războiului de apărare a patriei, mulți dintre veteranii „Aurorei" au luptat contra ocupanților hitleriști. Apoi crucișătorul a fost ancorat pe veci lîngă cheiul Nevei.

La Leningrad toate pietrele sînt sacre. Uzinele, vechile uzine, cu străzile și cartierele care le înconjură, au intrat în noua istorie a orașului ca niște citadele ale revoluției încununate de glorie. Ele constituie o treaptă istorică de importanță unei reîntemeieri a orașului. Datorită Piterului roșu, muncitoresc, vechiul Petrograd, reazem al „țaristei închisori a popoarelor", a devenit Leningrad, leagăn al revoluției proletare.

Cine n-a auzit de cartierul Vîborg sau de Uzinele „Putilov"?

Muncitorii de la „Putilov" însă au mers în fruntea a trei revoluții, în 1905, în februarie și în octombrie 1917. Grevele de protest, ca și coloanele lor de demonstrație ce porneau spre Piterul aristocratic, dincolo de arcul de triumf al Nevei, aveau importanța unui semnal pentru proletariatul petrogrădean. Ca și orașul, uzina crește pe treptele revoluției, devenind „Putilovistul roșu", ca apoi să poarte numele lui Kirov.

Ca și Leningradul însuși, uzina păstrează urmele faptelor de glorie săvîrșite în trecut, ca un muzeu. Tinerele generații de muncitori, ca și numeroșii vizitatori din toate colțurile Uniunii Sovietice, pășesc printre zidurile ei cu un sentiment de reculegere, ca într-un loc unde istoria e prezentă la tot pasul. Într-un fel sau altul, cele ce s-au petrecut aici se leagă de viața fiecăruia dintre ei.

În incinta uzinei se află o statuie a lui Lenin, ridicată chiar pe locul unde, la 12 mai 1917, conducătorul revoluției a vorbit muncitorilor putiloviști la un miting. Scena a fost redată de pictorul Brodski într-un tablou care-l înfățișează pe Vladimir Ilici pe o tribună de lemn, improvizată. În jurul său marea de oameni de la „Putilovistul roșu". Statuia și tabloul au semnificația unor simboluri: uriașa legătură nemijlocită dintre Lenin și cel mai combativ detașament al Piterului revoluționar.

Participarea putiloviștilor la luptele decisive din octombrie, la asaltul

Palatului de iarnă, iar mai apoi pe fronturile războiului civil este cea mai bună dovadă. Tot ei au fost în primele rînduri în munca grea și plină de răspundere a gospodăririi uzinei și a orașului. Cei unsprezece comisari raionali la comerț, poștă și telegraf, muncă și industrie, finanțe etc. au fost numiți dintre putiloviști. Dintre putiloviști s-a ridicat și acela care avea să devină mai tîrziu conducătorul Prezidiului Sovietului Suprem, Mihail Kalinin. Ca o relicvă de preț a fost păstrat pînă astăzi strungul la care a lucrat el o parte din anii 1896—1899, ce i-a petrecut la Uzina „Putilov". Era un tînăr căruia îi plăceau cărțile, dornic să-și explice tot ce era pe lume, de la originea stelelor și

pînă la injustețea orînduirii burgheze.

Desigur că reporterul nu este un istoric. El este atras, prin însăși firea lui, avidă de tot ce este nou, către aspectele de cea mai strictă actualitate.

Din numeroasa listă de muzee înșirate în ghidul orașului nu va omite nimic. Va merge cu metroul din simpla plăcere de a fi călător prin palatele de basm, subpămîntene. Va sta de vorbă cu veterani ai revoluției și cu tineri, mîndri de a se fi născut în orașul Revoluției. Pe Nevski Prospekt și pe culoarele teatrelor va fi plăcut impresionat de ținuta elegantă și distinsă a leningrădencelor.

Dar, străbătînd prospectele de-a lungul cărora se înșiră vechile și noile monumente ale Leningradului ori case anonime avînd la parter o librărie sau un chioșc de ziare, reporterul e urmărit de un gînd: Prin ce minune s-au păstrat ele intacte, deși cu numai 20 de ani în urmă cotropitorul stătuse timp de 90 de zile în preajma orașului, îl încleștase cu tot ce avea mai teribil și mai distrugător în tehnica lui de război. Cum totuși s-au păstrat săgeata Amiralității? Cum de s-a păstrat Leningradul? Desigur că unele monumente au fost protejate de apărători speciale, altele au fost depuse în locuri ferite, dar cine a protejat și ferit Leningradul?

Și iată că reporterul se găsește deodată în fața unei realități excepționale de ordin istoric, pe care nu o poate ignora. El nu poate trece peste un moment atît de însemnat din viața personajului său, Leningradul, în care acesta a avut o neasemuită comportare eroică. Desigur că pot cita impresionante mărturii de abnegație nu numai ale celor din liniile de foc, dar ale leningrădenilor, care au trebuit să reziste la lipsuri tot atît de ucigătoare ca și gloanțele.

Fiindcă leningrădenii nu și-au apărat numai casele și monumentele vechi. Ei au apărat aici toate fronturile Uniunii Sovietice, pentru care Leningradul era ca un steag. Aici era Smolnîi. Aici vegheau, nevăzute, încorporate în pietre și în aer, pașii și uralele din Octombrie. Leningrad era sinonim cu Revoluția.

S-ar putea reda nenumărate pilde de eroism din zilele blocadei. În Leningrad au rămas artiștii și scriitorii, care au notat cu grija unor cronicari zilele și nopțile orașului asediat, faptele oamenilor. Peste ani de zile, aceste însemnări se vor citi cu același interes pentru senzaționalul istoriei ca descrierea ravagiilor unei molime pustiitoare în Atena redată de pana anticului Tucidide.

Vreau să repovestesc doar un singur episod al acestei epopei descris de condeiul unui încercat soldat cum a fost scriitorul Aleksandr Fadeev. El a vizitat în zilele blocadei Uzina „Kirov". „Oriunde îți arunci privirea — relatează Fadeev — se văd semne de distrugere: ziduri sfîrtecate de obuze, acoperișuri sparte, mormane de moloz. Dar uzina lucrează. Muncitorii de aici trăiesc și lucrează ca pe front. Ei trăiesc în locuințele lor ca în blindaje și vin la lucru ca în linia întîi. Pînă la venirea scriitorului, în ziua aceea au fost uciși de explozia unui proiectil șase sudori. Ca și pe front, muncitorii de aici s-au deprins cu primejdia. Pe fețele lor, ca și pe fețele luptătorilor de pe front, e o cută severă, ca rezultat al prezenței în fiece clipă a primejdiei..."

Tot Fadeev relatează o discuție purtată cu unul dintre vechii muncitori ai uzinei, care i-a spus: „Am trimis pe oameni în miliție și ne gîndim: «Dacă dușmanul va pătrunde în oraș și va izola uzina noastră, ce o să facem?» Și am hotărît: ne vom apăra în încercuire. Și am întărit toată localitatea noastră astfel ca, în caz de nevoie, să ne putem apăra singuri. Și pe lîngă miliție am creat formații de luptă proprii. Să facă ceilalți ce or vrea, dar noi, kirovișții, nu vom pleca din uzina noastră. Cîteodată stai și te gîndești: am trimis atîția oameni în miliție și uzina tot mai lucrează... Muncitorii kirovișți știu bine că niciodată Leningradul și nici uzina nu vor ajunge sub fasciști".

Însemnările lui Fadeev au fost scrise în cursul anului 1942, cînd cercul vrăjmaș înconjura încă orașul și cînd primejdia unei invazii hitleriste în cartierul Narvei era cît se poate de reală. De la uzină pînă la linia frontului nu erau decît patru kilometri.

Și dacă astăzi există Leningradul, cu săgeata Amiralității deasupră-i, cu teatrele de pe Nevski și cu parcul „Victoria", dacă se prevede un Leningrad și mai strălucitor, al viitorilor ani comuniști, aceasta fiindcă a existat mai înainte un Leningrad al lui Octombrie și un alt Leningrad, luptător eroic pe frontul Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

VASILE NICOROVICI

CALENDAR PIONIERESC (decembrie)

Dragi prieteni,

Știu că pionierii și școlarii de pe tot cuprinsul țării se pregătesc să întîmpine cu cinste aniversarea Republicii. Vă străduiți ca acțiunile organizate în această lună să contribuie în măsură cît mai mare la cunoașterea patriei noastre dragi, a realizărilor poporului nostru în anii înfloritori ai construcției socialismului.

A 16-a ANIVERSARE A PROCLAMĂRII REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

Pentru a sărbători cît mai frumos acest eveniment de seamă, activele pionierești trebuie să înceapă pregătirile din vreme. Este potrivit să organizați un montaj literar intitulat „Republica, patria mea dragă" Pentru alcătuirea acestui program artistic, alegeți poezii și fragmente din reportaje, povestiri care să vorbească despre mărețele realizări ale poporului din anii noștri. În fiecare număr al revistei „Cravata roșie" găsiți asemenea materiale. Bineînțeles, la reușita programului artistic prezentat cu prilejul sărbătorii Republicii vor contribui corul, echipa de dansuri și brigada artistică a unității. De asemenea, invitați în această zi, în mijlocul vostru, un muncitor sau un colectivist din orașul sau satul în care locuiți, care vă va vorbi despre însemnătatea acestui eveniment istoric pentru patria noastră.

În holul școlii sau într-o sală spațioasă de clasă ar fi bine să organizați o expoziție care să cuprindă jurnale de detașament și unitate deschise la paginile unde se află însemnări despre acțiuni deosebite, diplome și premii obținute de pionieri la diferite concursuri, cele mai frumoase daruri aduse de voi școlii din drumețiile vacanțelor. Nu va lipsi, de bună-seamă, din expoziție, un panou cu fotografiile fruntașilor la învățătură și în activitatea pionierească. De asemenea, cei mai talentați desenatori din școală vor putea prezenta în această expoziție lucrări care să oglindească aspecte din viața orașului sau satului vostru, a locurilor din țară pe care le-au vizitat.

În preajma zilei de 30 Decembrie împodobiți frumos clădirea școlii, clasele, sala în care se va desfășura serbarea; puteți ajuta de asemenea colectiviștilor la pavoazarea sediului gospodăriei și la înfrumusețarea căminului cultural.

45 DE ANI DE LA EVENIMENTELE DIN DECEMBRIE 1918

Știți cu toții că în ziua de 13 decembrie 1918, în Piața Teatrului Național din București, din ordinul guvernului burghezo-moșieresc s-a tras în muncitorii care manifestau pașnic împotriva războiului imperialist, pentru un trai omenesc. De la aceste evenimente se împlinesc anul acesta 45 de ani. Este o tradiție a pionierilor din Capitală să depună în dimineața zilei de 13 decembrie flori la monumentul muncitorilor căzuți.

În întreaga țară, colectivele de conducere ale unităților vor avea grijă să organizeze adunări la care să fie invitat un activist de partid din orașul sau satul vostru. El vă va povesti despre evenimentele petrecute la 13 decembrie 1918, despre lupta dîrză a clasei noastre muncitoare, care, sub conducerea înțeleaptă a partidului, a făurit o patrie liberă, înfloritoare, în care trăim azi. Încheiați adunarea cu un cîntec revoluționar, pe care corul unității îl va învăța pentru acest prilej. Alegeți un astfel de cîntec din volumul „Cîntece muncitorești revoluționare", apărut în Editura tineretului, 1957.

PENTRU ÎNCHEIEREA TRIMESTRULUI

În prima parte a lunii decembrie se încheie perioada tezelor. De străduința cu care v-ați pregătit pentru ele depind, în bună măsură, rezultatele la învățătură ale primului trimestru. Învățați în așa fel ca să obțineți note bune și foarte bune. Vă recomandăm să citiți materialele apărute la rubrica: „Să stăm de vorbă fără catalog", începută în luna septembrie și continuată în celelalte numere ale revistei noastre. Veți găsi acolo indicații despre pregătirea lecțiilor acasă, alcătuirea programului zilei, repetarea materiei.

ACTIVITĂȚI DE IARNĂ

În zilele de vacanță cînd vremea e frumoasă puteți organiza în cadrul detașamentului (sau pe unitate — între detașamente) concursuri de săniuțe sau patinaj, jocuri pe gheață. Amenajați-vă, fie la marginea satului vostru sau pe locurile spațiilor verzi. derdelușuri sau mici patinoare. Nu-i uitați nici pe prietenii voștri din clasele mai mici. Pentru ei detașamentul poate organiza jocuri cu săniuța, concursuri pentru cel mai frumos om de zăpadă; de asemenea, îi puteți învăța să patineze.

Pentru zilele vacanței de iarnă, cînd afară e foarte frig, puneți în programul vostru de activități acțiuni care să se desfășoare în interior. Astfel se pot organiza un concurs de șah pe detașamente și apoi pe unitate, o după-amiază literară. Folosiți timpul liber pentru a învăța noi cîntece și poezii pionierești Pregătiți programe artistice frumoase pe care să le prezentați pe scena căminului cultural. Pentru aceasta puteți alege din paginile „Cravatei roșii" scenete, precum și poezii și cîntece închinate partidului și patriei. Corul și echipa de dansuri pot prezenta cîntece și jocuri populare. Tot pentru zilele reci de iarnă puteți organiza concursuri distractive pe teme științifice. În ultimele trei numere ale „Cravatei roșii" (septembrie, octombrie, noiembrie) veți găsi la rubrica „Mozaic științific" diferite întrebări și probleme distractive care vor fi de folos la organizarea concursului. Astfel vă veți distra și, în același timp, veți afla lucruri noi și interesante.

Nu uitați că se apropie serbarea pomului de iarnă. Încă de la începutul lunii decembrie faceți-vă timp pentru confecționarea podoabelor de pom, a măștilor și costumelor pentru carnaval.

Instructor de pionieri,
VICTOR

Două povestiri
de ȘTEFAN LUCA

ULMUL MEU

Se sfîrșea primul trimestru. Eram în clasa a șasea. Banca mea, a treia, se afla sub geam. În dreptul ei se răsfira coroana bogată a ulmului din curtea școlii. În septembrie, la începutul anului școlar, frunzișul era încă verde, de un verde întunecat. În pragul iernii, în acele zile, cînd se încheie primul trimestru, frunzele au căzut, dar ulmul a rămas tot falnic, tot puternic, iar mulțimea de crengi și crenguțe pare o rețea fină desenată în peniță pe cerul alb-cenușiu. Eu am scris chiar o compunere pe tema copacului meu, căci îl cunosc foarte bine, știu că și constructorii, ridicînd al doilea etaj al școlii noastre, au avut grijă de el, străduindu-se să nu cumva să vatăme bogăția triumfătoare a uriașului înfrunzit. Dacă privesc pe geam e un copac bătrîn, are un trunchi gros, iar cele două crăci desprinse din el ar putea ele însele fi două trunchiuri de copac. Dacă stau jos, în bancă, am impresia că sînt undeva în pădure, atît e de nemăsurat de întinsă coroana lui. Și, mai ales primăvara, uriașul e tînăr.

Dar nu despre ulm este vorba în primul rînd în întîmplarea ce urmează. El mi-a fost numai martor și-mi pare uneori că el știe mai bine ca orișicine cît mi-a venit mie de greu în ultima lună, cît mi-a fost de rușine. Oarecum frunzișul lui, bătînd în culoarea aramei, el însuși, arăta rușinat. Căci sînt și întîmplări de acest fel pe care ai vrea să le uiți, dar e cu neputință.

În primul trimestru al acestui an, exact la sfîrșitul lunii octombrie, s-a strecurat în mine un sentiment urît, acela al invidiei. Știam că e un sentiment josnic, îl ascundeam de ceilalți și încercam să mi-l ascund mie însumi. Pînă la urmă a izbucnit și m-a îndemnat la o faptă nedemnă. Au trecut de atunci doi ani de zile. Întîmplarea n-am uitat-o, o țin minte ca și cum s-ar fi petrecut ieri.

Iată cum s-au înlănțuit lucrurile:

Era într-o sîmbătă după-amiază. Tatăl meu lucra în schimbul doi, iar mama plecase la o consfătuire cu părinții. În cinci ani de școală, părinții și profesorii n-au avut de ce să se plîngă în legătură cu purtarea mea. La învățătură am fost în fiecare clasă fruntaș. Îmi îndeplineam conștiincios îndatoririle de pionier și școlar, nu lipseam de la nici o acțiune, purtam cu mîndrie distincțiile, iar în clasa a patra detașamentul nostru a obținut locul I pe oraș în acțiunea de colectare a fierului vechi. Așa i se spunea mamei la consfătuirile cu părinții: elevul Adrian Turcu e un element de bază în clasă. Învață ușor, e cuminte, se poartă frumos, e un școlar model, aproape model. Și mama era mîndră, iar tata zicea că nici nu și-ar fi închipuit c-ar putea fi altfel.

De astă dată o așteptam îngrijorat. Simțeam o mare greutate apăsîndu-mă la gîndul că mama va veni acasă nemulțumită. Îmi era teamă de prima ei privire.

ZIUA

Vremea face în cuibar
Oul zilei de cleștar.
Poate-l ouă cu durere,
Dar în taină și-n tăcere,
Fără laudă deșartă,
Fără cotcodac și ceartă.
Că ciocnit de țipăt, larmă,
Ou-abia făcut se sfarmă.

Aburește oul, ori
Lin revarsă-n lume zori?

Tu cu grijă să-l culegi.
În vecia lumii-ntregi
Se ivește doar odată
Oul zilei. Iată-l! Iată
Așteptatul, noul oaspăt,
Alb, gingaș și-atît de proaspăt
De vezi gălbenușu-n el:
E al soarelui inel.

Iar în ou, ca-ntr-un palat
Străjuit și ferecat,
Locuiesc și sînt stăpîne
Douăzeci și patru zîne.

Din albuș încep să-și țeasă
Străveziu strai de mireasă,
Iar din gălbenuș de soare
Aur torc de fac odoare,
Sau topindu-l pe-ndelete
Fac cercei și verighete.
Nu-n oglindă, ci în ochii
Noștri-și văd și chip și rochii,
Se gătesc și-apoi în horă
Se prind soră lîngă soră.
Cum sînt? Nu știu.
Nu pot spune dintre ele
Care-s bune, care-s rele.
Dintre ele nu știu cîte
Sînt frumoase sau urîte.
Că nu-s zîne, ci sînt ore,
Toate prinse-n repezi hore.
Trec prin fața ta o clipă
Și de nu le prinzi în pripă
Și le tot privești năuc,
Lunecîndu-ți... se și duc!
Și din hora lor sprințară
Nu se-ntorc a doua oară!...

Cum e ora? Nu-ți dau veste.
Cum o faci așa și este.
Ora-i bună, ora-i rea.
Cum petreci așa-i și ea.
Cu ce faci se-aseamănă
Și cu tine-i geamănă.
Orele sînt bune, rele
Ca și faptele-s și ele:
De-s îndemne și măreție —

Se întrec în frumusețe
Și surîsul ca o rază
Fața lor o luminează.
Ai făcut ceva urît?
Orele numaidecît
S-au sluțit și mohorît.
Orelor atît de hîde
Fața nu le mai surîde.

Tu să nu pierzi în zadar
Oul zilei de cleștar.
De folos să-l faci să fie
Tuturora ca și ție.
Nu-l purta cu toată graba,
Dar nu-l ține nici degeaba, —
Că se strică și din vraja
Oului te-alegi cu coaja,

În cuibar de aur, nou
Vremea lasă cîte-un ou.
De e bun sau de e rău,
Nu-i al altuia, — e-al tău.
Să nu rîzi, ci trist să spui:
Nu tot oul face pui.

Oul l-au cîntat poeții,
Ouă vînd și precupeții.
Ouă multe sînt în piață,
Dar pe cel de-azi-dimineață
Nu-l mai afli-ntreaga viață.

ION SEREBREANU

Mi-am aranjat sertarele măsuței de scris, mi-am învelit din nou manualele. Nu mă puteam hotărî să-ncep să-mi fac lecțiile.

În sfîrșit, am auzit deschizîndu-se ușa de la intrare. Sosise mama. A intrat în bucătărie. Așteptam să treacă în odaia din mijloc.

Într-un tîrziu m-am auzit strigat:

— Adrian, vino să mănînci.

Stam cu ochii aplecați pe o farfurie și încercam să mănînc. Mama așeza cumpărăturile pe masă.

Abia după ce am golit farfuria mi-a spus:

— N-a fost o zi prea veselă azi. Dirigintele spune că te-ai lenevit. Ai cîteva semne de întrebare în catalog.

Aveam, într-adevăr. Nu-mi scrisesem tema la matematici, am uitat să fac o compunere, iar la geografie m-am pomenit fără caiet. Îl lăsasem acasă. Nu-mi desenasem harta și mă bizuiam pe încrederea profesorului, așa cum s-a și întîmplat.

Învățam ușor și repede, dar în ultima vreme repeziciunea se transformase în obicei. Treceam ca vîntul peste lecțiile de istorie și romînă, peste fluvii și ape, peste științele naturale. La matematici, de voie, de nevoie, cîte o problemă mă oprea în loc, dar adaptasem o tactică nouă. Îmi scriam tema în recreație, copiind-o de la alți colegi. În același timp reținеam rezolvarea și, scos la tablă, mă descurcam. Deși băgam de seamă că încep tot atît de repede să uit lecțiile mai vechi, nu mă sinchiseam. Uneori însă acest lucru mă așeza între școlarii care își apleacă privirile cînd nu stăpînesc temeinic cunoștințele. Adică nu mai eram sigur pe cele ce știam și începuse să-mi fie teamă că voi fi ascultat.

În acele zile de toamnă, pe cînd frunzișul copacului meu se mohora, s-a strecurat în inima mea un sentiment rușinos, invidia. Aveam vecin de bancă pe Valeriu Dima. Mi-era coleg din clasa a treia. Venise la noi din alt cartier. Nu prea era vorbăreț și rar ridica mîna la întrebări. Gîndeam că din pricină că nu știe, dar mă înșelam Răspundea întotdeauna. Era foarte bun la matematici și științele naturale. Îndrăznesc să spun că la gramatică era tot atît de sigur. Juca bine șah și rezolva primul cuvintele încrucișate și jocurile distractive. Am fost de cîteva ori la el acasă, să învățăm împreună. Mi-a spus că el învață cel puțin două ore pe zi. Avea și bibliotecă. Mi-a arătat fotografii din tabără. Știa să înoate și să umble cu bicicleta. Am devenit prieteni, îl invitam întotdeauna de ziua mea și eram, la rîndul meu, primul chemat la ziua lui de naștere.

Și iată că tocmai față de el simțeam că se naște invidia. La început nu mi-am prea bătut capul, mulțumindu-mă să caut lipsuri în ceea ce făcea. Mă înciudam cînd nu le găseam.

Atunci s-au întîmplat cele ce urmează. Aveam oră de matematici. S-a anunțat o inspecție și profesoara ne-a rugat să fim foarte atenți și să nu ne pripim. Am fost scos la tablă și mi s-a citit problema. Era o problemă ușoară. Dar nu mai eram sigur pe rezolvare. Ca și cum toate s-ar fi întunecat în jurul meu. Nu știam dacă e vorba întîi de o înmulțire sau de împărțire. Termenii mi se încurcau în cap. Cineva îmi șoptea stăruitor că Mihai Viteazul i-a învins pe turci la Călugăreni. În clasă se făcuse liniște, o liniște apăsătoare, uimită.

Am fost trimis la loc și am auzit, ca în vis, cum profesoara noastră îi explica oaspetelui că sînt un elev bun, dar se poate ca emoția... Or, eu știam mai bine decît toți că nu era emoția, ci cu totul altceva, iar pe acel altceva tata îl explicase limpede într-o zi.

— Te-ai lăsat pe tînjală, Adriene!

Și-mi părea rău că zburasem peste probleme, peste lecții, ca-n joacă, de două luni întregi dînd iama. În schimb, pierdusem mult!

La tablă, Valeriu rezolva problema liniștit. I s-au pus și alte întrebări. S-au perindat și alți copii la tablă. Eu însă absentam, înghețat în bancă, iar pe foaia albă de caiet parcă jucau înmulțiri și împărțiri.

La sfîrșit, cînd să plecăm acasă, Valeriu m-a așteptat ca de fiecare dată. Eu m-am făcut că nu-l văd și am fugit.

Așa a început. Valeriu, neschimbat, răspundea bine, se ocupa de rebusuri, se plimba cu bicicleta. Eu, în schimb, luam de la capăt parcă întregul an școlar și-mi părea că vinovat de asta e tocmai Valeriu. Ziceam că nu-i coleg bun, că a profitat de o neatenție de-a mea ca să cîștige el prețuirea clasei și-a profesorilor. În același timp, știam că numai eu sînt de vină, că în cazul c-aș fi luat în serios fiecare lecție, în cazul că nu m-aș fi jucat de-a școala, aș fi dezlegat lesne problema. De-acuma trebuia să ascund acest simțămînt rușinos, să mă feresc de colegi, de pionieri. Îmi venea foarte greu la adunări să iau cuvîntul, n-aveam nici chef de joacă.

Valeriu, la o săptămînă după cele petrecute, s-a îmbolnăvit și m-a rugat să-i duc lecțiile. N-am putut să-l refuz. I le duceam, dar cu întîrziere. Și-ntr-o zi, dîndu-ni-se un exercițiu, am schimbat cîteva cifre și, bine-înțeles, nu putea să obțină același rezultat ca noi.

Întors acasă, m-a cuprins rușinea, o rușine cum niciodată n-am simțit. Îi urmăream pe colegii mei cum se jucau în recreație, cum își vedeau de lecții, de îndatoririle lor. Stropeau florile, făceau de serviciu, colindau după fier vechi. Luam și eu parte la toate, dar mă apăsa rușinea.

În dreptul ferestrei, ulmul cu coroana sa cît o pădure se pregătea de iarnă. Era însă tot impunător și vîntul i se încurca voios în desimea crenguțelor, ca desenate în peniță cu tuș. Odată pierdusem niște bani și-i fericeam pe toți cei care nu au pățit ca mine. Acum pierdusem liniștea și-mi era rușine.

Am fugit la Valeriu. I-am spus dintr-o suflare că enunțul problemei e greșit, că m-am grăbit. S-a bucurat și mi-a arătat un joc nou, făcut de el. De altfel, a doua zi urma să vină la școală. Mi-a spus:

— Cît de ușor știi tu să faci compuneri. Serios. Eu le țin minte. Știi, aceea cu ulmul e foarte frumoasă. Știi, odată, am încercat să-i număr crenguțele.

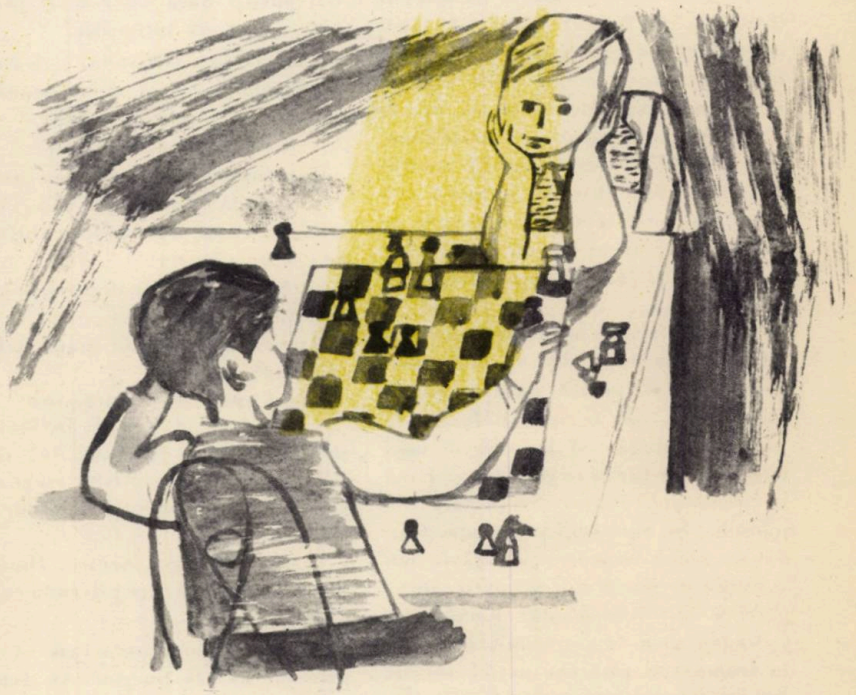

Am plecat spre casă și m-am mirat singur de toate cîte s-au perindat. Vezi, lui îi face plăcere să-mi citească micile compuneri. Dar nici eu nu mai simțeam rîcîindu-mă acel sentiment înjositor.

A doua zi dimineața, crenguțele ulmului se-mbrăcaseră în promoroacă. Părea o nespus de întinsă dantelă, fină, zugrăvită pe cerul senin.

Strungarul

Tatăl său lucra ca operator chimist la uzina din celălalt capăt al orașului, iar mama, la rîndul ei, în fiecare dimineață, după ce-i lăsa, acoperită, în bucătărie, mîncarea, pleca și ea la filatură. Veneau acasă amîndoi tîrziu. Sandu, rămas singur, își petrecea vremea mai mult pe afară. La început totul s-a desfășurat firesc. A făcut cunoștință cu cîțiva copii, au bătut mingea, s-au plimbat prin cartier, născocind noi și felurite jocuri. Sandu e un copil vioi, învață destul de bine, fără a se sili din cale afară. E mulțumit că notele sale nu coboară sub șapte. Își scrie temele, nu întîrzie de la școală și socotește că prin toate acestea el își îndeplinește îndatoririle de pionier.

Toate ar fi mers așa, s-ar fi scurs zi după zi, una după alta, ca niște mărgeluțe înșirate pe ață, dacă lui Sandu însuși nu i s-ar fi urît. Refuzase să plece în tabără. Să nu rămînă casa singură. Dar prea i se păru într-o bună zi monotonă viața. Se hotărî s-o schimbe. Și, cum venise vacanța, Sandu se decise repede. Și-a găsit noi tovarăși de joacă și o ocupație, după părerea lui, interesantă: hoinăreala. Colindau prin împrejurimi, se urcau în tramvai și rătăceau astfel ceasuri întregi. Au dat într-un loc de o livadă. S-au crezut datori să guste din cireșe și n-au întîrziat să caute și alte grădini. Uneori se alegeau și cu cîte o urecheală. O mare atracție însemna pentru ei însă piața. Acolo aveau sub ochi un cîmp întins de observație.

Sandu a început să vină tîrziu pe acasă, întotdeauna murdar, învățase cuvinte care nu figurează în dicționar, se folosea de o întreagă rețea de minciuni ca să scape de pedeapsă.

Erau și dintre aceia care jinduiau să ducă o viață ca Sandu. Ar fi găsit noi adepți dacă nu s-ar fi petrecut într-o zi două întîmplări.

Furișat într-o livadă, culegînd cu sîrg prune verzi, a auzit deodată în spatele lui o voce de bărbat:

— Ce faci tu aici, băiete?

Bineînțeles că Sandu n-a avut ce să răspundă. Buzunarele pline, cîteva crenguțe rupte mărturiseau singure cu ce s-a îndeletnicit.

— Și de ce rupi crengile? Al cui ești tu?

Aici Sandu, cum se spune, trînti o minciună.

Omul spuse cu amărăciune.

— Nu cred că asta ai învățat-o la școală. Și nici părinții tăi nu te îndeamnă s-o faci. Altfel arăți ca un copil al unor oameni cumsecade. Hai cu mine!

Sandu n-a avut încotro. Omul înfipse săpăliga cu care plivea la capătul unui strat.

— Am să-ți dau niște caise. Cei doi prieteni ai tăi unde-s? Au fugit și te-au lăsat singur...

Sandu ajunse uluit în drum. O luă încet, nehotărît, spre oraș. Îi era rușine. Dacă omul s-ar fi răstit la el, n-ar fi simțit rușinea poate, dar i s-a vorbit cu atîta blîndețe, cu toate că omul arăta într-adevăr supărat.

Pe ceilalți doi i-a întîlnit în stația de tramvai. N-a scos un cuvînt. S-a dus acasă. Prietenii, văzîndu-l abătut, l-au lăsat în apele lui.

★

În curtea blocului domnea o animație deosebită. Se instalau niște aparate, grămezi de nisip erau risipite pe jos. Sandu a aflat că se amenajează un loc de joacă. În ziua aceea, Sandu l-a cunoscut pe Valeriu Dobre. Locuiau pe aceeași scară, la etaje diferite. Îl vedea în fiecare zi plecînd la lucru, cu o servietă în mînă, fără grabă, îl vedea cînd se întorcea cu același pas măsurat, iar Sandu, fără să-și dea seama de ce, îl saluta. Omul îi răspundea cu voie bună și-l privea, zîmbind, drept în ochi. Era un om înalt, uscățiv, încă tînăr. Era însurat, dar n-avea copii.

Lucrul în curtea blocului era în toi. Era și Dobre de față. Bătătorea nisipul cu un tăvălug ușor. Sandu vru să se apropie de unul dintre colegii lui de clasă: Virgil Bratu. Auzi deodată o voce ascuțită, supărată, de sus, din balcon.

— Virgile, hai sus. Nu te juca cu haimanaua aia.

Sandu tresări. Femeia din balcon se adresă apoi cuiva din odaie:

— Serios, nu știu ce părinți...

Toate acestea le auzise și Valeriu Dobre.

Ca opărit, Saadu se depărtase. Nu se hotăra să urce sus, acasă. Ar fi vrut să tragă tăvălugul, să facă ceva.

Pînă una alta, se așeză pe bordura trotuarului, izbutind să-și îndrepte atenția spre o fetiță ce încerca, stîngace, să cumințească o bicicletă.

— Haimana...

Din ziua aceea fu socotit haimana. I-o spuneau pînă și colegii lui de clasă în momentele de joacă mai aprinse. Nici nu-l chemau, ca înainte, să se joace cu ei. N-aveau nevoie, se pare.

Dar tot în ziua aceea, pe scară, se întîlni cu Valeriu Dobre. Din nou îl salută. Bucuros, nu se știe de ce, Dobre îl invită:

— Hai să-mi vezi atelierul.

Deschise ușa, îl pofti să intre.

— Ia papucii ăștia altfel dăm de bucluc cu cineva.

Un atelier miniatură apăru în fața lui. Dacă-i închideai ușițele și-l acopereai cu o cuvertură semăna cu o masă de scris. Dar ce nu exista acolo! Sandu, acasă la el, în afară de o daltă, clește, ciocan și două șurubelnițe, altceva nu avea. Aici, pe dosul ușiței, ca la o defilare, se-nșirau, după mărime, șurubelnițele, dălțile; în cutiuțe de tablă se amestecau șuruburi, apoi veneau la rînd pînze lucioase de tăiat metal, sfredele, pile, tot, tot...

Exista și o menghină mică, jucărie.

— Îți place?

Cum să nu-i placă.

Ceea ce l-a uimit pe Sandu n-a fost acest atelieraș, cît altceva. Semăna într-un fel ciudat cu grădina din care plecase azi dimineață, rușinat și puțin nedumerit. Abia aici, privind uneltele, cutiuțele curate, minunat înșirate, și-a adus aminte că pentru a ajunge sub prun călcase un strat de flori, lăsînd urme pe pămîntul umed greblat mărunt. Și grădina aceea avea ceva de atelier îngrijit. Îi fu din nou rușine...

Zi de zi se întîlnea apoi cu Dobre. S-au împrietenit. Durau însă foarte puțin aceste întîlniri, iar în restul timpului nu știa ce să mai facă. Încă i se zicea haimana, deși nu-l mai atrăgea hoinăreala. Foștii lui prieteni s-au lăsat păgubași. Pe Sandu nu-l mai influențau forfota din piețe, raitele prin grădini străine... călătoriile fără bilet...

— Sandule, zise într-o zi Dobre, noul său prieten mai mare, voi n-aveți flori în balcon?

— Avem.

— Alea nu-s flori, drăguțule. Hai să croim noi niște jardiniere.

Într-altă zi i-a spus:

— Cere-i voie mamei tale să te lase la pescuit.

Au plecat cu un autobuz. Erau mulți muncitori din uzina lui Valeriu Dobre, veniți cu copii și soții. A primit și el o vargă de pescuit. Sandu se gîndea la casa lor, altfel curată, aranjată, cu mobilă frumoasă, cu perdele lungi, dantelate, la florile din jardiniere, stropite de el în fiecare dimineață. Ar fi vrut să aibă și el o măsuță-atelier, ca Valeriu Dobre, să repare ceva, orice.

N-a băgat de seamă însă că de la o vreme a început să-l imite pe prietenul său mai mare, să calce măsurat, fără grabă, să converseze de unul singur:

— Hai s-o facem și pe asta.

— Trebuie o șaibă. Ia s-o alegem.

— Să ungem un pic mulineta.

La o săptămînă s-a pomenit iarăși cu o invitație, de astă dată la uzină. Aici tot ceea ce simțise pînă atunci se amestecă, încît cu greu s-ar mai fi descurcat Sandu între bucuriile, sfielile încercate dintr-o dată. Stătu multă vreme lîngă strungul lui Dobre. Dintr-o ochire înțelese că aici Dobre se afla în atelierul său cel mare. Dulapul cu scule, sertarul de jos, cu desene și schițe, halatul albastru de lucru însemnau surprize îngrămădite, venind una după alta, ca-ntr-un iureș.

Peste toate acestea domnea Valeriu Dobre — mîinile lui cu degete osoase, prelungi, sprintene. Le văzuse acasă, le urmărise la pescuit, le întîlnea parcă, aici, altele. Îi vedea obrazul aplecat, grumazul puternic, spatele larg în salopeta strînsă pe corp. Știa că e atent la mișcări și totuși nu era încordat. Din cînd în cînd se întorcea spre Sandu. Deodată l-a întrebat șoptit:

— Ce zici, haimana?

Sandu se întoarse într-o parte. Apoi, încet, își ridică privirea. Bărbatul îl privi drept în ochi, așa cum îl privea mereu cînd îi vorbea. Nu părea supărat. Sandu nu rosti nici un cuvînt.

Și pentru prima dată se gîndi cu adevărat să încerce, la rîndul său, să facă ceva, ceva mai mult decît putea, ceva care cerea încordare, perseverență, muncă adevărată. Să fie fericit, căci Sandu nu se îndoia că omul din fața sa, puternic și sigur, e și fericit. Așa va face. Va deveni strungar. Doar e în clasa a șaptea. Va sta de vorbă cu Valeriu Dobre, prietenul său mai mare, căruia îi imita mersul, zîmbetul, felul de a vorbi și s-ar fi vrut ca el, îndrăzneț, îndemînatic, priceput.

În aceeași seară i-a comunicat hotărîrea. Au stat de vorbă îndelung, ca doi oameni mari, preocupați, și nu de lucruri de fiecare zi.

— Va trebui să vorbim și cu tata.

— Și cu mama.

— Bineînțeles.

Ilustrații: GETA BRĂTESCU

I. Cantacuzino

1863-1934

Dacă treci dimineaţa pe Splaiul Independenţei, ai să vezi curgînd zilnic pe porţile Institutului de microbiologie din Bucureşti o armată de oameni. Sînt medici, cercetători ştiinţifici. Ei lucrează în liniştea laboratoarelor, preparînd seruri şi vaccinuri atît de necesare apărării sănătăţii oamenilor. Odinioară, în locul acestui institut se afla un modest laborator, unde ani de-a rîndul a lucrat unul din marii savanţi ai patriei noastre, Ioan Cantacuzino. Despre viaţa lui vom povesti în rîndurile ce urmează.

CÎTEVA DATE DIN VIAŢA LUI IOAN CANTACUZINO

Ioan Cantacuzino s-a născut în Bucureşti, la 13 noiembrie 1863. Încă din copilărie, în jocurile lui, vădea multă dragoste pentru natură, dorind să-i descopere tainele. Colecţiona cu mult interes plante, alcătuia insectare şi ochii săi iscoditori încercau să pătrundă în toate domeniile naturii vii. Dar, în acelaşi timp, îi plăceau literatura, arta şi muzica. Viitorului savant îi plăcea să citească cu nesaţ, nota cu talent întîmplări care-l impresionau.

După terminarea liceului, urmează Facultatea de litere şi filozofie de la Sorbona, vestita universitate din capitala Franţei. Interesul pentru tainele vieţii sub variatele sale aspecte l-a mînat după absolvirea Facultăţii de litere să se înscrie la aceeaşi universitate, pentru studiul ştiinţelor naturale, şi paralel cu aceasta urmează şi cursurile Facultăţii de medicină din Paris. Cîţiva ani mai tîrziu îşi ia licenţa în ştiinţe naturale şi doctoratul în medicină, după prezentarea unor lucrări ştiinţifice strălucite.

Cantacuzino s-a format ca savant în preajma unor oameni de ştiinţă progresişti. La Paris, într-unul din laboratoarele Institutului „Pasteur" el a lucrat împreună cu marele biolog rus Ilia Mecinikov, al cărui elev şi asistent era. Mecinikov a fost considerat drept întemeietorul ştiinţei imunologiei. Aceasta este o ştiinţă care studiază mijloacele de apărare ale organismului împotriva bolilor molipsitoare. Această problemă l-a pasionat pe Cantacuzino, iar interesul lui pentru ea va rămîne în tot timpul vieţii centrul tuturor preocupărilor sale ştiinţifice. Aici, în laboratoarele Institutului „Pasteur", Cantacuzino a elaborat prima sa lucrare ştiinţifică care l-a impus ca o personalitate de seamă în domeniul bacteriologiei — ramură a ştiinţei care studiază bacteriile (se ştie că bacteriile sînt organisme microscopice, multe dintre ele fiind pricinuitoare de boli infecţioase).

PRIMUL LABORATOR DE MEDICINĂ EXPERIMENTALĂ

După ce timp de 7 ani fusese profesor la Facultatea de ştiinţe din Iaşi, în 1901 Ioan Cantacuzino este numit profesor la Facultatea de medicină din Bucureşti. La venirea sa, el găseşte aici o situaţie foarte grea. Lipseau cu desăvîrşire condiţiile pentru cercetări ştiinţifice, nu existau laboratoare, aparatele şi instrumentele erau cu totul neîndestulătoare. Trebuia să organizeze totul de la început, să-şi facă un laborator cît de cît utilat, să-şi formeze colaboratori.

În condiţiile Romîniei burghezo-moşiereşti, cînd poporul cunoştea mizeriile unui trai greu, iar în bugetul statului ocrotirea sănătăţii ocupa un loc neînsemnat, Cantacuzino, luptîndu-se cu multe greutăţi, reuşeşte în cele din urmă să pună bazele unui mic laborator de medicină experimentală, primul de acest fel din ţară. Acesta va deveni mai tîrziu institutul care îi poartă numele şi unde el şi-a desfăşurat întreaga sa activitate.

Aici Cantacuzino şi-a reluat cercetările asupra holerei, pe care le începuse mai înainte. El a demonstrat prin experienţe de laborator că această boală este datorată unor microbi care acţionează cu ajutorul unor otrăvuri (toxine). Pentru a apăra organismul împotriva lor, Cantacuzino arată că este necesară distrugerea cît mai rapidă a microbilor, înainte ca aceştia să secrete otrava. Lucrînd zi şi noapte în laborator aplecat deasupra eprubetelor, după multe încercări izbuteşte să realizeze pentru

Cercetînd

prima dată o experienţă deosebit de interesantă. El reuşeşte să provoace o infecţie holerică pe animale de laborator, care imită forma de boală cunoscută la om. În felul acesta, el are posibilitatea să studieze în amănunt formele bolii, să stabilească felul de viaţă al microbilor şi măsurile care trebuie luate împotriva lor. Vaccinul antiholeric a fost folosit cu rezultate uimitoare în epidemia din 1913. Metoda de vaccinare împotriva holerei elaborată de Cantacuzino constituie una din cele mai mari victorii ale ştiinţei împotriva bolilor infecţioase.

Dar, deşi cufundat în cercetări de laborator, Cantacuzino găseşte timp să dea consultaţii gratuite populaţiei nevoiaşe, se află mereu lîngă bolnavi, oriunde este nevoie de sprijinul său. El a dus o luptă susţinută pentru îmbunătăţirea situaţiei sanitare grele în care se afla ţara în vremea aceea.

Vechea sa pasiune pentru literatură îl face să se apropie de scriitorii care erau grupaţi în jurul revistei progresiste „Contemporanul", iar apoi să sprijine întemeierea revistei „Viaţa romînească". El însuşi a publicat în aceste reviste articole dedicate problemelor sanitare.

Pentru a face cunoscute cercetările ştiinţifice care se efectuau în laboratoarele romîneşti, Cantacuzino reuşeşte să înfiinţeze în 1905 „Revista ştiinţelor medicale".

În aceiaşi ani, Cantacuzino desfăşoară şi o bogată activitate de popularizare a ştiinţei, ţinînd conferinţe la cluburile muncitoreşti despre cele mai noi realizări ale biologiei şi medicinei.

Preocupat de problemele sănătăţii publice, luptînd cu atitudinea inumană şi de nepăsare a oficialităţilor vremii, Cantacuzino a iniţiat lupta împotriva malariei, boală care în acea vreme făcea multe victime în ţara noastră. A reorganizat serviciul sanitar, înfiinţînd primele laboratoare de igienă şi bacteriologie în toate oraşele mari ale ţării. Puţinele sanatorii pentru tuberculoşi care existau în trecut — Bîrnova, Bisericani, Cărbuneşti, Filaret — se datoresc lui Cantacuzino. Îi lipseau însă fondurile pentru o campanie mai vastă împotriva tuberculozei. Guvernul refuza orice măsuri, orice ajutor băneşc în această direcţie. Cantacuzino nu se descurajează şi prin toate mijloacele arată situaţia grea sanitară a ţării.

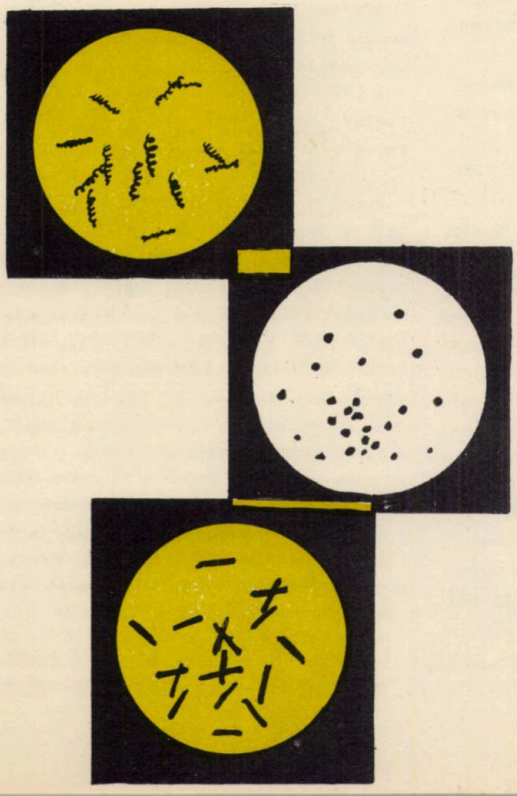

Toată viaţa lui, acest mare savant cu care astazi ne mîndrim şi-a închinat-o luptei pentru înfrîngerea bolilor, pentru alinarea suferinţelor celor în nevoi.

O ÎNMORMÎNTARE FĂRĂ FLORI

În iarna anului 1934, Cantacuzino se îmbolnăveşte şi, după o scurtă suferinţă, moare la 14 ianuarie. În testamentul care l-a lăsat roagă să i se facă o înmormîntare simplă, fără flori. Pe patul morţii, el cere colaboratorilor săi să nu uite copiii tuberculoşi şi să încerce în continuare ajutorarea lor.

Îndureraţi, prietenii şi colaboratorii săi apropiaţi i-au ascultat dorinţa. În cîteva ceasuri numai după moartea lui au alcătuit primul fond pentru organizarea luptei împotriva tuberculozei la copii. Era o încercare firavă. Această problemă grea avea să se rezolve abia în anii puterii populare, cînd pentru cei ce muncesc s-au creat condiţii omeneşti de trai, cînd asistenţa medicală este gratuită, cînd sute de sanatorii şi case de odihnă stau la dispoziţia lor.

Opera ştiinţifică a lui Ioan Cantacuzino nu poate fi rezumată în cîteva rînduri. În volumul omagial publicat după moartea sa de savanţii romîni care i-au continuat opera şi de numeroşi oameni de ştiinţă străini sînt înşirate peste 130 de lucrări ştiinţifice dintre cele mai valoroase. Numele şi opera lui Ioan Cantacuzino sînt cunoscute în întreaga lume.

El a fost membru al Academiei romîne, precum şi al Academiei de medicină din Paris, al Academiei de medicină din Bruxelles şi membru de onoare al Societăţii de biologie din Paris.

Opera sa, care constituie astăzi un bun nu numai al patriei noastre, ci al omenirii întregi, este continuată la noi azi de elevii şi colaboratorii săi.

Vechiul, modestul său laborator este astăzi un mare institut de microbiologie. În anii noştri, acest institut a luat o mare dezvoltare. Aici, cercetătorii romîni au reuşit să prepare vaccinul antipoliomielitic, care se inoculează tuturor copiilor. Astfel a fost înlăturată cu totul una dintre cele mai îngrozitoare boli. Tot aici se prepară vaccinul antidifteric, antivariolic, antituberculos ş.a. Cîtă bucurie ar încerca marele savant dacă ar putea vedea cu ochii săi campaniile de vaccinare a copiilor care se desfăşoară la noi, pentru apărarea tinerei generaţii împotriva bolilor, dacă ar putea vedea ce condiţii de studii şi cercetări a creat statul nostru oamenilor de ştiinţă.

Pentru voi, copii, pentru cei tineri, viaţa şi opera lui Ioan Cantacuzino constituie un exemplu de muncă devotată, dedicată ştiinţei, pusă în slujba poporului. Noi ne mîndrim că din rîndurile poporului nostru s-au ridicat asemenea savanţi.

Dr. E. ROŞIANU

VREAU SĂ DEVIN UN OM CULT

Despre poezie

de AUREL MARTIN

Reîntîlnindu-ne, spre a continua discuția întreruptă data trecută, interlocutoarea mea m-a asigurat că urmează întocmai sfaturile pe care i le dădusem în legătură cu tehnica cititului. Ca dovadă, mi-a arătat un îngrijit caiet de lectură particulară în care își însemnase, pe mai multe pagini, impresiile despre „Amintiri din copilărie" de Ion Creangă. Textul cuprindea un mic rezumat al cărții, lista ideilor principale, o scurtă caracterizare a celor mai importante personaje, cîteva citate mai semnificative, cîteva proverbe, zicale și expresii și un scurt comentar în care arăta de ce-i plăcuse opera.

— Pentru început este un lucru bun, i-am spus. Mai tîrziu, asemenea însemnări despre cărți vor fi și mai complete.

Și-a închis bucuroasă caietul și s-a grăbit să mă întrebe:

— Asta cînd e vorba de proză: de schițe, de povestiri, de roman etc. Dar în cazul poeziei?

— Și în cazul poeziei lucrurile stau aproape la fel. Numai că poezia e ceva mai pretențioasă, aș zice. De aceea, unora li se pare adesea mai ușor să urmărească înfrigurat o acțiune antrenantă dintr-o povestire sau dintr-un roman decît...

— Decît să citească o poezie... Drept să spun, am făcut și eu de multe ori așa.

— Și cred că n-ai procedat bine. Sfatul meu e să citești și versurile cu același interes cu care citești schițele, povestirile etc. Bineînțeles că pentru a realiza acest lucru ai nevoie de ceva mai mult efort decît atunci cînd citești proza. Poezia e mult mai concentrată, ea îți prezintă viața prin imagini artistice cu înțelesuri mult mai bogate. Dacă ar fi să-i facem o comparație, aș asemăna proza cu o călătorie lungă prin văile unui munte pentru a-i cunoaște frumusețile. Dar poezia? Poezia se aseamănă cu suișul către un pisc de pe care putem cuprinde dintr-o singură privire toate peisajele și splendorile muntelui. Poezia autentică, spune cineva, e opera unui adevărat Cristofor Columb, care descoperă pentru cititor mereu noi și noi frumuseți, făcîndu-l pe om mai înțelept, mai sensibil și mai puternic. Înțelegi?

— N-ar strica, parcă, niște exemple...

— De acord. Dragostea de patrie e un sentiment viu și durabil pe care îl trăim cu toții. E firesc să-l găsim exprimat și în nenumărate poezii clasice sau contemporane. Unii îl deslușesc în faptele eroice ale înaintașilor, alții în acțiunile pilduitoare ale constructorilor socialismului, unii îl mărturisesc cîntînd priveliștile neasemuite ale meleagurilor noastre sau perspectivele minunate ce ni se deschid pe drumul comunismului. Fiecare poet vrea să ne comunice acest sentiment cît mai emoționant, cît mai frumos, încercînd să facă să vibreze și sufletul cititorului. Cîntînd patria socialistă, de pildă, Mihai Beniuc pleacă de la stema ei, găsind reprezentate într-însa toate caracteristicile esențiale ale patriei, pentru întîia oară prezente, de fapt, într-o emblemă a țării. Dintre toate (soare, munți, sonde, snopi de grîu etc.), cea mai elocventă îi apare steaua roșie, situată nu mai puțin grăitor în partea de sus a stemei. Simbol al revoluției socialiste, ea este principalul element care indică deosebirea prezentului de trecut. De aceea și insistă cu precădere asupra ei, relevîndu-i multipla semnificație politică și umană:

„Lumină din lumina lui Octombre,
Tu ne vestești că omul muncii om e.

Și e stăpîn în țara-i fără sclavi,
Pe vatra-i unde n-au loc cei trîndavi,
În casa-i unde lacomii și furii
N-or jefui mai mult și n-or să fure,
În țara unde dragostea de muncă
E cea mai sfîntă-a omului poruncă".

De aceea poetul își înclină cu respect fruntea în fața acestui element fundamental al stemei noastre, vestitor al perspectivei socialiste. Dar pentru a ajunge la această concluzie, a trebuit să evoce cititorului vremile de altădată, cînd schimbarea stemelor nu arăta altceva decît înlocuirea unui rege prin altul, adică a unui exploatator prin alt exploatator. Comparînd momentul proclamării republicii democrat-populare cu momentele cînd cătușele se schimbau prin altele, poetul scoate cu și mai multă putere în relief semnificația revoluționară a doborîrii pentru totdeauna a monarhiei. În acest conținut bogat de idei trebuie căutată înainte de toate frumusețea poeziei lui Mihai Beniuc.

— Dacă am înțeles bine, așadar, și în cazul poeziei frumosul trebuie căutat întîi și întîi în conținutul acesteia. Prin urmare, cînd citesc versuri, atenția se cade să-mi fie concentrată cu precădere asupra a ceea ce spune poetul.

— Fără îndoială. Piatra de încercare a oricărei opere de artă este, la urma urmei, conținutul ei și modul original de comunicare a acestuia.

Una dintre poeziile lui Tiberiu Utan, intitulată simplu „Versuri", începe așa: „Frumoase versuri spune țara/ de dimineața pînă seara". În ea ni se vorbește tot despre patrie, ca și în poezia despre care am vorbit mai înainte. De obicei, poeții sînt cei ce dedică versuri țării, elogiindu-i oamenii și privelиștile. În fond, același lucru îl face și Tiberiu Utan, vorbind în continuare despre coloanele de muncitori care se îndreaptă spre uzină, despre tăietorii de lemne din păduri, despre „jocul de culori al toamnei" sau despre „firul ierbii" care „se-nalță umed și plăpînd". Dar versurile cu care începe poezia ne deschid o perspectivă inedită a faptelor enumerate: din poezia lui Utan înțelegem că prin toate datele ei componente patria este izvorul și autorul a tot ceea ce e frumos și înălțător. Exemplele s-ar putea înmulți.

Poezia e o artă a cuvîntului, iar poetul ne comunică idei și adevăruri concrete în imagini artistice. Pentru a le realiza, autorul apelează la fantezie. Cu ajutorul acesteia, el stabilește legături între sentimente și gînduri, izbutind în cele din urmă să le definească. Din bogatul tezaur al limbii noastre poetul se străduiește să aleagă cuvintele cele mai potrivite, care, asociate, să fie în stare să trezească și cea mai fină nuanță a gîndirii și să-i emoționeze pe cititori. Este efortul de a găsi ceea ce Eminescu numea „cuvîntul ce exprimă adevărul". În acest proces, care presupune adesea o muncă titanică, însetat de dorința de a fi cît mai exact, mai sugestiv și mai pe înțeles, poetul realizează comparații, metafore, epítete, a căror unică menire este de a face mai sensibilă, mai concretă imaginea jinduită de el.

— Să ne referim la unele exemple.

— N-am nimic împotrivă. Iată unul cu mai multe fațete. Luna e un astru care apare în nenumărate poeme. Pentru fiecare cîntăreț al ei, ea prezintă însă alte caracteristici, în sensul că fiecare o vede altfel. Mai mult. Unul și același poet o definește de fiecare dată într-un alt mod, în funcție de ceea ce vrea să exprime. Eminescu, de pildă, o vede în „Călin" (file din poveste) „...ca o vatră de jăratec, / Rumenind străvechii codri și castelul singuratec/ Și, ale rîurilor ape, ce sclipesc fugind în ropot": în „Scrisoarea I" i se adresează așa: „Lună tu, stăpînă — a mării pe a lumii boltă luneci/ și gîndirilor dînd viață, suferințele întuneci"; în „Somnoroase păsărele", referindu-se la „a nopții feerie", o definește printr-un simplu atribut: „mîndra lună".

Cred că recunoști procedeele: în primul caz avem de-a face cu o definire prin comparație; în al doilea caz, cu una prin metaforă, mai precis prin personificare, și în al treilea cu una prin epitet.

Asta nu înseamnă însă că numai simpla prezență într-o poezie a comparațiilor, metaforelor sau epitetelor îi dă acesteia numaidecît frumusețea. La Eminescu însă ele capătă o strălucire aparte. În cazurile la care ne-am referit și în altele asemănătoare, astrului nopții i se atribuie trăsături suplimentare, menite, în fond, să scoată în evidență ideea poetică de bază, atitudinea creatorului față de obiectul contemplat. Comparînd-o cu o „vatră de jăratec", Eminescu nu-i subliniază forma (cum fac adesea alți poeți), ci funcția de focar luminos. Pornind de la această comparație, el definește în continuare natura specială a razelor emise de astru. Ca atare, luna nu luminează pur și simplu. Fiind „vatră de jăratec", ea „rumenește". Poetul vrea să redea însă și puterea de cuprindere a luminii selenare (Selene e numele mitologic al Lunii). Și atunci enumeră spațiile acoperite de raze: codri, castel, rîuri, definind, la rîndu-le, prin epitete grăitoare, fiecare element. Codrii sînt „străvechi"; castelul e „singuratec"; apele „sclipesc fugind în ropot". Atributul „străvechi" scoate în evidență vîrsta imemorială a codrilor. Codrii însă sugerează ei înșiși spații monumentale, nesfîrșite. Luna „rumenește" însă și „castelul singuratec". Lumina lunii, deci, acoperă și obișnuitul, naturalul (codrii), dar și neobișnuitul, izolatul — particularul (castelul). Codrii și castelul sînt simboluri ale nemișcării. Luna „rumenește" însă și elemente ce sugerează mișcarea continuă, veșnică: „ale rîurilor ape" Pe poet nu l-a mulțumit însă numai simpla caracterizare. Simțind nevoia de a completa prin date noi, sortite să facă și mai plastică imaginea, el adaugă „apei" o suită de trei noi determinări: una de ordin vizual („sclipesc"), alta de mișcare („fugind") și o a treia auditivă („ropot"). Legate într-o singură expresie atributivă, ele încheagă un tot a cărui multiplă frumusețe e subliniată nu mai puțin și de cadența muzicală a versului. În trei stihuri, dominate de motivul lunii, Eminescu ne-a descoperit un întreg univers.

Iată de ce te sfătuiesc ca astfel de versuri și altele asemănătoare să le copiezi în caiet și să le înveți pe dinafară. Ele îți educă gustul pentru frumos. Te învață să apreciezi altfel un răsărit sau un apus de soare, o noapte cu lună, o priveliște de munte sau de șes și așa mai departe. Nu uita: un om cult se apropie din ce în ce mai mult, și pe această cale, de înțelegerea farmecului naturii și de înțelegerea sufletului omenesc. El își îmbogățește necontenit cunoștințele, simțirea, imaginația.

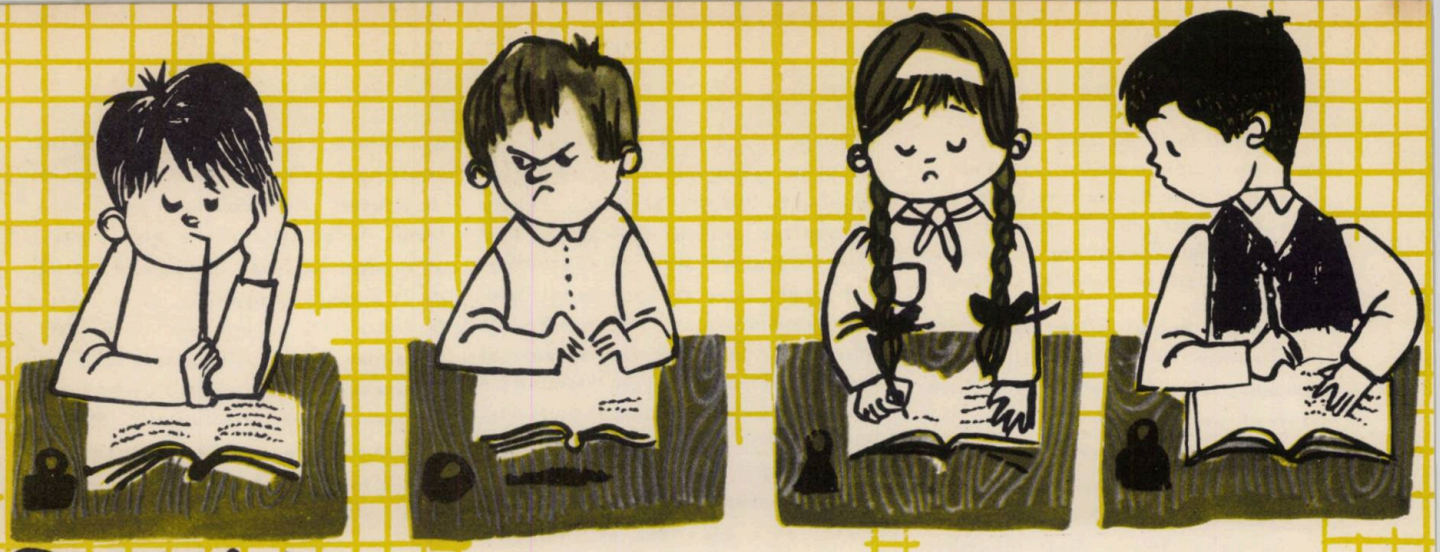

Despre teze...

În calendarul anului școlar zilele rezervate lucrărilor scrise sînt totdeauna subliniate. Căci teza este un moment deosebit în viața elevului. Mai mult, incomparabil mai mult decît o examinare orală ori un extemporal. lucrările scrise trimestriale dau elevului posibilitatea de a-și dovedi valoarea adevărată, de a-și dezvălui multilateral cunoștințele, stăpînirea de sine, puterea de discernămînt și sistematizare, autocontrolul etc.

Materialul tezei nu cade însă din cer, ca o ploaie de meteoriți, pe cele 3-4 file ale caietului. El reprezintă strădania și recolta unui întreg trimestru. Asadar, pregătirea tezei începe din prima zi de școală. La aceasta se adaugă, bineînțeles, și o recapitulare dinaintea tezelor, adică o pregătire specială. De aceea, ele sînt anunțate cu 2—3 săptămîni înainte, iar într-o săptămînă nu se dau decît cel mult două lucrări scrise. Acest răgaz nu este acordat, firește, pentru pregătirea ...fițuicilor, ci pentru o muncă încordată, pe care „veteranii" tezelor ca și „debutanții" o cunosc prea bine.

CE A DECLARAT SANDU IONESCU DESPRE PRIMA LUI TEZĂ

Sandu Ionescu este elev în clasa a V-a. Am stat de vorbă cu el într-o pauză.

— Cu fiecare teză te întîlnești de două ori într-un trimestru, a declarat Sandu, prima oară cînd o dai și a doua oară cînd o primești corectată.

Întîlnirea mea cu prima teză?!? Ei, bine, mărturisesc, la această primă „confruntare" eram emoționat. Doream din tot sufletul să-i fac chiar tezei o impresie bună. Știam că am de stat de vorbă cu ea o oră încheiată, știam că mă va asculta cu atenție și va nota tot ce-i voi spune, totul, cuvînt cu cuvînt... Mai întîi îi voi spune numele, îmi ziceam, cînd îl voi nota pe etichetă. Apoi va trebui să-i vorbesc... (Subiectul conversației îl va stabili tovarășul profesor.) A, dacă i-am spune fiecare ceea ce ne-ar trece prin minte, cine știe ce-ar ieși.

Iată, am un coleg care la aritmetică i-ar povesti despre meciul de fotbal din ajun, terminat cu 38 la 36, după 270 de minute de joc și cu un geam de 20 pe 30 făcut țăndări, plus o cursă de 110 garduri, după catastrofa pomenită... Altul, la zoologie, i-ar povesti experiențele sale cele mai recente în legătură cu antipatia cîinilor față de tinichele... Dar cei mai mulți ar spune tezei: „Bine ai venit, dragă teză! Iartă-mă că sînt emoționat, dar nu vom sta decît 50 de minute împreună și vreau să pleci mulțumită. Ceea ce aș vrea să știi este că nu te-am așteptat bătînd mingea, nici pe scaunul cinematografelor sau numărînd frunzele ce cad din copaci. N-am fost ispitit nici de covorul magic, dar înșelător, al fițuicii. M-am pregătit, dragă teză, și îți cunosc bine de tot cerințele. Cum m-am pregătit? Am repetat mai întîi lecție cu lecție din manual... După aceea am luat maculatorul. Am poposit la fiecare schemă, tablou, definiție. Am închis apoi cărțile și caietele și am încercat să-mi închipui că bați la ușă, deși mai erau cîteva zile pînă la întîlnirea cu tine. Am încercat să deschid vorba despre cele mai grele lucruri pe care mi le-ai fi putut cere. Încetul cu încetul mi-am dat seama că mă descurc. Dacă mă poticneam ici-colo, revedeam din nou maculatorul, cartea..

Despre întîlnirea cu tine și despre felul cum se cuvine să te întîmpin mi-au vorbit tovarășul diriginte, tovarășa instructoare și chiar colegii din clasele mai mari. Acum, cînd întîlnirea cu tine, prima teză, a și avut loc, îngăduie-mi să exprim recunoștința mea. Tot ce ți-am spus îți este cunoscut. Aș vrea să-ți împărtășesc însă și ceva ce tu nu știi: ceva despre clipele petrecute după despărțirea de tine.

Oare i-am spus tot ce trebuia? N-am uitat nimic? N-am confundat ceva? Nu m-am rătăcit în amănunte? M-am exprimat corect?

Doream din suflet să-ți aud cît mai curînd răspunsul și așteptam nerăbdător a doua întîlnire cu tine. Iată, ți-am și aflat răspunsul. Îl am în față. El se găsește în semnele făcute cu creionul roșu. Nu sînt prea multe și sînt fericit. Răspunsul tău este acesta:

— Mi-a plăcut lucrarea ta, pentru că te-ai pregătit și ai scris ceea ce e principal. Sînt mulțumită de cunoștințele tale. O poți vedea din nota pusă... E o notă bună".

Vedeți, deși „debutant", Ionescu a înțeles foarte multe lucruri importante. El a priceput că teza este nu numai un examen al cunoștințelor, ci și al voinței fiecăruia, al tenacității și seriozității școlare. Și atunci, dacă tezele sînt un examen al seriozității, ce putem spune despre cei care, deși cu mai multă experiență decît amicul nostru, spun: „Eu învăț 3 lecții bine... Poate am noroc", sau despre cei care „termină" teza după 15 minute și, fără să o revadă, întreabă cu seninătate: „Pot să ies în curte?"; despre cei care, deranjînd 35 de colegi aplecați peste caiete, întreabă din minut în minut: „Să scriem și despre cutare?" sau: „Am uitat cutare lucru, pot să îl adaug la sfîrșit?" Da, aveți dreptate, aceștia sînt neserioși.

SĂ STĂM DE VORBĂ

FĂRĂ CATALOG

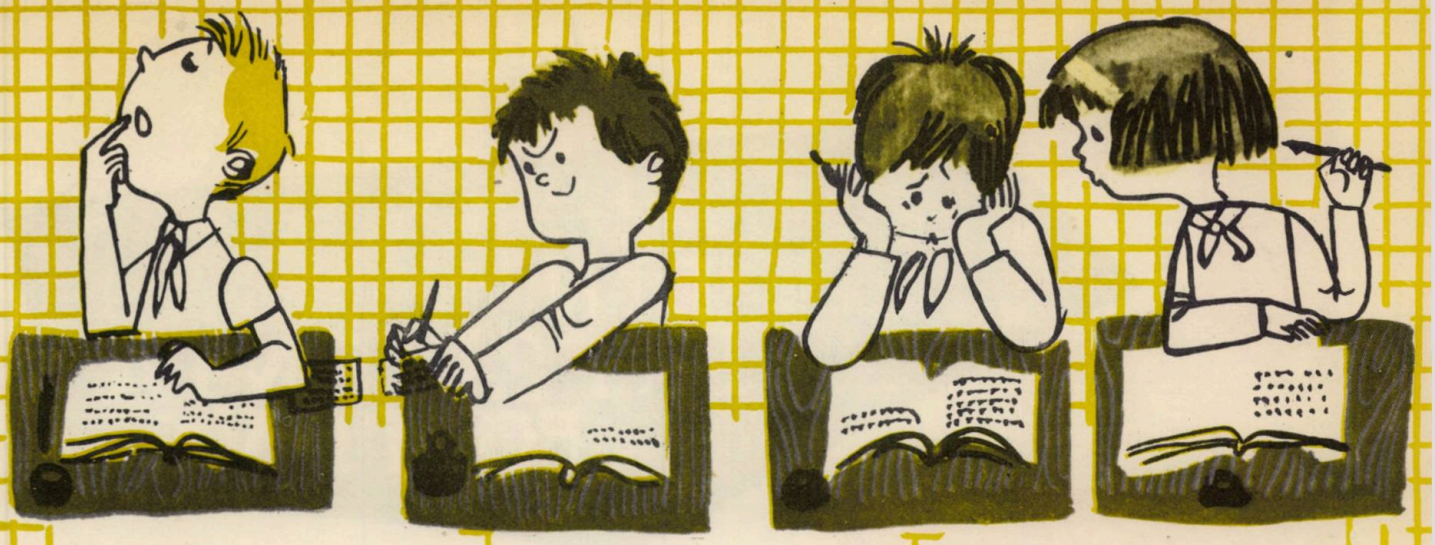

PRIN OCHEANUL LUI SFÎRLEAZĂ CE AM AFLAT ÎN RECREAȚIA DE DUPĂ TEZĂ DE LA O... PENIȚĂ

Clasa se golise și totuși se auzeau voci în dreptul catedrei. Erau două penițe din banca întîia. Una din ele strălucea jucîndu-se de-a prinselea cu o rază de soare, în timp ce cealaltă suspina. O lacrimă de cerneală i se scurgea pe fața-i obidită. Zicea:

— N-aș fi crezut să pățesc o asemenea rușine la prima mea teză. Bănuiești cît a scris stăpînul meu în toată ora?

— Știu eu? Vreo 3 pagini...

— Aș, ți-ai găsit! 5 rînduri. Auzi? 5 rînduri.

— Nu s-a pregătit?

— Sînt o peniță nouă, fără experiență, oftă penița ca și cînd n-ar fi auzit întrebarea. Toată săptămîna fusesem fericită. Credeam c-a învățat. Îl auzeam:

— Îmi dă afluenții Siretului? Heep! Iată-i: îi țin pe toți la confluența celor trei degete de la mîna stîngă! Priviți: Moldova și Moldovița, Suceava și Sucevița, toți, toți... Pe unghia mică am dealurile subcarpatice, după cum pe aceste minuscule panglici de hîrtie am...

— Aha, făcea fițuici.

— Da... Of, sînt o peniță fără experiență. Eu i le-am făcut. N-am să mi-o iert niciodată.

— Și ce-a făcut la teză?

— Să vezi. Din clipa în care pe tablă a apărut subiectul...

— „Oltul"...

— Da. El a început să înmoaie tocul în cerneală. O dată, de două ori, de douăzeci de ori. Apoi i s-a părut că mi s-a agățat o scamă în vîrf și alte 5 minute s-a ocupat de mine... Mă tot ciupea cu unghiile, mă trecea prin freză, pe limbă... N-am mai putut răbda și l-am înțepat: scrie o dată! Ce mai aștepți?! Și, ca și cum m-ar fi auzit, a mormăit:

— Aștept să plece tovarășul profesor de lîngă mine. Nu pot să scot fițuica!

Se răsucea, ofta, tropăia. Profesorul nu se mișca de lîngă el. În sfîrșit, a început să scrie. Eram fericită. Apoi am simțit că înțepenesc. M-am uitat în urmă. Ascultă ce scrisese:

„Oltul. Oltul izvorăște de la izvorul Oltului și se varsă la vărsarea Oltului. Acest rîu se numește Oltul. Acest rîu care se numește Oltul e un rîu. Apele acestui rîu care se numește Oltul curg mereu la vale..."

Aici a stat. Căuta ceva la gulerul cămășii. Profesorul l-a întrebat:

— Ei, cum merge?

Băiatul a lăsat mîinile în jos: „la vale, tovarășe profesor, la vale..."

Ai auzit rîsul din clasă. Atunci am început să plîng... Uite, nu mă pot opri nici acum...

— Ssst. Nu plînge. Ne ascultă cineva!

Penița a tăcut. Eu am rămas încremenit. Și nu pentru că am auzit penițele vorbind. La urma urmei aceasta se întîmplă destul de des: după fiecare teză. Ceea ce mi se părea de necrezut din spusele peniței era faptul că ar mai fi elevi care fac fițuici.

Clopoțelul suna de intrare. Am ieșit din clasă și, în zarva ce punea din nou stăpînire pe coridoare, mi-am zis întristat:

— Păcat de ea, sărăcuța. E o peniță nouă, dar... a nimerit în mîinile unui elev vechi. Păcat.

SFÎRLEAZĂ

ȘI ACUM CEVA DESPRE LIMBA... TEZELOR

Limba tezelor? Ce limbă mai e și asta? parcă vă aud întrebînd. E limba romînă!

Desigur, numai că... am documente! Sînt școlari care scriu cu grijă, fără greșeli, atenți pînă la ultima virgulă numai la limba romînă. Încolo... Îmi vine să cred că ei socotesc limba romînă doar un obiect în orar, printre alte obiecte și că, așa cum lucrează la aritmetică cu cifre sau cu formule la chimie, așa lucrează la acest obiect cu reguli de sintaxă și morfologie. Încolo... Cum a sunat de ieșire de la ora de limbă romînă, regulile respective intră într-un fel de recreație a bunului plac, iar ei se avîntă fără grijă pe pîrtiile agramatismului. Iată, am documente...

De ce adică la romînă elevul X scrie corect: „Eminescu, Creangă, Caragiale sînt marii noștri scriitori clasici", iar la chimie, tot el scrie: „sulful, natriul, fosforul *este* metaloizi". La chimie nu trebuie scris în limba romînă? De ce la romînă elevul Z scrie corect, analizînd o poezie despre Tudor Vladimirescu: „Boierii fugiți în Turcia au trădat patria", iar la istorie, tot el scrie așa: „Boierii fugiți au trădat patria în Turcia?" Sau dintr-o lucrare de științe naturale: „Omul nu poate trăi fără oxigen care este un mamifer superior...", în loc de „Omul, care este un mamifer superior, nu poate trăi fără oxigen".

Nu mai insist. E clar: limba tezelor, a tuturor tezelor, este una singură: limba romînă. Și stăpînirea ei împreună cu celelalte cerințe pe care le-ați aflat mai sus vor face să vi se îndeplinească dorința fredonată de atîtea ori cu versurile școlărești:

„Vino, teză, cu viteză
Și cu zece-n paranteză!"...

Este dorința tuturor, a noastră, a celor de la catedră, ca și a voastră... Dar pentru aceasta, să ne înțelegem puțin asupra unui cuvînt din aceste versuri: cuvîntul „viteză". El poate exprima nerăbdarea voastră, dar atît. Încolo, nici o „viteză"... Nici în pregătirea lucrărilor scrise, nici în efectuarea lor. Dimpotrivă: stăruință, calm, repetare necontenită, autocontrol cît mai des și sever. Știți cu toții că nota tezei e nota cea mai grea dintr-un trimestru. Ea cîntărește singură cît toate celelalte la un loc.

Prof. MIRCEA SÎNTIMBREANU

DIN EXPERIENȚA POZITIVĂ

La redacție a sosit o scrisoare...

...în care ni se semnalează o frumoasă inițiativă a unității de pionieri din comuna Livedea, raionul Urziceni, regiunea București. Pionierii s-au gîndit să strîngă o cantitate de fier vechi egală cu greutatea necesară construirii unui tractor Ce-au făcut ei pentru realizarea acestei frumoase acțiuni?

Colectivul de conducere al unității a trecut la organizare, împărțind comuna în sectoare. Fiecărui detașament i s-a repartizat un sector. În felul acesta, orice teren viran, curte sau locuință au fost cercetate de pionieri, care au adunat fier vechi bucățică cu bucățică.

Pînă la ora cînd a fost redactat acest material, pionierii din Livedea au strîns 5 000 kg de fier vechi. Nu peste mult timp, fierul vechi retopit va lua forma unui tractor. Prin această acțiune ei au cîștigat binemeritata dragoste a colectiviștilor.

Le urăm noi succese în acțiunile viitoare!

ENE SOCRATE

colectivist, com. Livedea-Cătrunești, raionul Urziceni, regiunea București

ÎN SPRIJINUL COLECTIVEI

Sînt cîțiva ani de cînd colectiviștii din comuna Mușetești, raionul Curtea de Argeș, au extins plantația de pomi fructiferi. Acum, gospodăria are o livadă întinsă. Pionierii din comună au luat inițiativa să ajute și ei la buna îngrijire a pomilor. Astfel, ei au confecționat tutore de sprijin pentru puieții noi sădiți. O dată cu venirea toamnei învelesc copacii în hîrtie specială, pentru a-i feri de dăunători. Pentru ca lucrurile să meargă bine, fiecare pionier are în grijă trei pomi fructiferi.

Iată și cîțiva dintre pionierii care au obținut cele mai bune rezultate: Bărbulescu Tudorel, Olteanu Georgeta, Brojban Adișor și alții.

*

La strîngerea, însilozarea furajelor și la îngrijirea viteilor au ajutat colectiviștilor pionierii din comuna Remeți, raionul Sighet. Astfel de acțiuni au fost organizate și de către pionierii din Halmeu, raionul Satu-Mare.

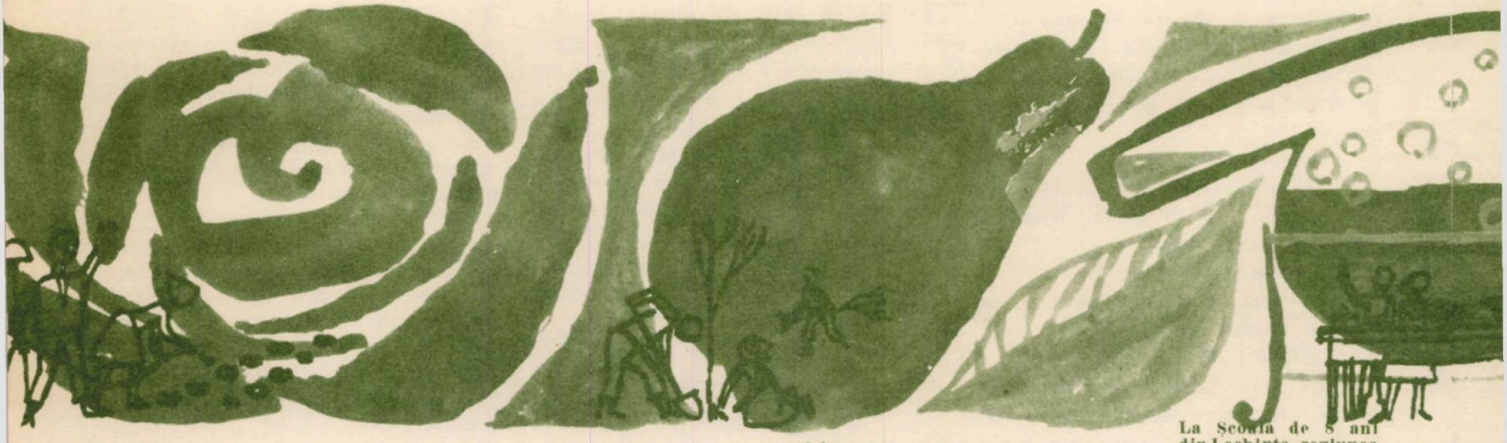

NUMAI NOTE BUNE

Îndată după alegerile pionierești, detașamentul clasei a VI-a de la Școala de 8 ani nr 76 din București și-a propus să întîmpine cu succese la învățătură sărbătoarea de 30 Decembrie. Și atunci au hotărît ca tezele primului trimestru să fie dedicate acestui eveniment. Toți pionierii s-au angajat să învețe în așa fel încît să obțină numai note bune și foarte bune.

Micii păpușari

La Școala de 8 ani din Lechința, regiunea Cluj, anul trecut a luat ființă un mic teatru de păpuși. Păpușile se confecționează la cercul mîinilor îndemînatice, iar textele le scriu adesea chiar pionierii.

Deseori unitatea de pionieri prezintă spectacole de păpuși la căminul cultural. Multe aplauze au cules ei cu piesa „Băiatul și vîntul".

Acum, păpușarii din Lechința, în orele libere, sînt foarte ocupați. Ei pregătesc un program pentru ziua de 30 Decembrie și carnavalul Anului nou.

CAMERA MICULUI AGRONOM

Elevii Școlii de 8 ani din Priboeni, raionul Găești, sînt tot mai atrași de lecțiile de agricultură. Într-o adunare de unitate s-a propus amenajarea unui mic laborator în care să se facă experiențe în legătură cu lecțiile predate la agricultură. Acest laborator-expoziție a fost numit „camera miculuí agronom". Ca micul lor laborator să cuprindă cît mai multe materiale, colectivul de conducere al unității a repartizat sarcinile pe detașamente. Astfel, detașamentul clasei a VII-a a construit cîteva rafturi. Detașamentele claselor a V-a și a VI-a au alcătuit ierbare pe care să le expună în laborator. Apoi, majoritatea pionierilor unității au selecționat cele mai frumoase și mai bune soiuri din plantele și produsele de pe lotul lor experimental pe care le-au expus tot acolo. Acum camera micului agronom de la Școala de 8 ani Priboeni cuprinde un bogat material didactic, iar pionierii învață și fac experiențe interesante, încercînd puterea de germinație a semințelor. Micul lor laborator este în același timp și expoziție.

Viitori agronomi

Pionierii Școlii de 8 ani din Buftea au lucrat tot anul pe lotul experimental. Cu mult interes s-au ocupat de culturi echipele conduse de pionierele Chioveanu Georgeta din clasa a V-a A și Boteanu Cornelia din clasa a VII-a B. Culesul roadelor a fost prilej de bucurie pentru toți. Dar cele mai multe satisfacții le-au încercat pionierii cînd au strîns porumbul. Pe o parcelă separată, ei experimentaseră în primăvară încrucișarea soiului „dinte de cal" cu cel „moldovenesc". Experiența le-a reușit. Acum, din noul hibrid obținut, aleg sămînța necesară pentru semănăturile din anul viitor.

O DUMINICĂ SPORTIVĂ

Inițiativa a pornit de la pionierii detașamentului din clasa a VI-a: organizarea unei duminici sportive. Propunerea aceasta a fost discutată într-o scurtă adunare a colectivului de conducere a unității. S-a hotărît ziua concursurilor sportive care urmau să se desfășoare. De asemenea, s-au stabilit sarcinile fiecărui detașament în vederea acestui concurs, precum și data antrenamentelor. După aceea au început pregătirile în fiecare detașament, pregătiri care au însuflețit pe toți pionierii.

Și cînd a sosit ora fixată, pe largul teren de sport al comunei Găujani, regiunea București, s-au strîns o mulțime de pionieri de la Școala de 8 ani. Terenul de sport fusese pregătit din ajun. Programul a început cu exercițiile de gimnastică, aruncarea greutății, apoi au urmat meciurile de volei, handbal etc. Hazul cel mai mare l-au stîrnit întrecerile de fugă în sac, iar emoții puternice — meciurile de fotbal. Sportivii fiecărui detașament erau bine pregătiți, așa încît întrecerile au fost cu adevărat pasionante. Cînd duminica sportivă — așa o intitulaseră pionierii — a luat sfîrșit, copiii au plecat spre casă discutînd despre reușita acestei acțiuni.

DOCTORII CĂRȚILOR

Un grup de cititori ai bibliotecii raionale din Alba Iulia, pionieri din unitatea școlii medii, au propus să repare unele cărți uzate aflate în rafturi. Pentru aceasta le trebuiau doar cîteva foarfeci, hîrtie velină, pelicanol, ac și ață. Conducerea bibliotecii a primit cu bucurie propunerea micilor cititori. Așa și-au început activitatea „doctorii cărților", cum au fost denumiți acești pionieri.

„Pacientele" — volume cu foile rupte, coperțile dezlipite sau cotoarele descusute — au fost aduse pentru „vindecare" în una din sălile bibliotecii. Aici li s-a acordat toată atenția. Au fost lipite paginile rupte ale cărților, fasciculele volante au fost cusute la loc și li s-au pus coperți de carton. Astfel, datorită pionierilor, multe volume au putut să fie din nou redate cititorilor bibliotecii.

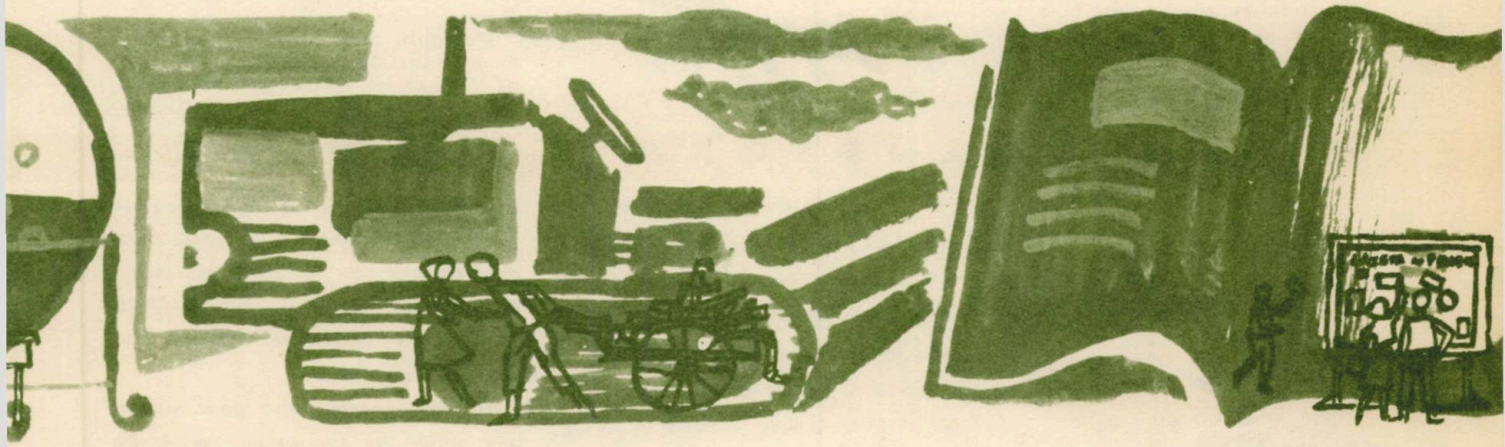

ATMOSFERA PĂMÎNTULUI ŞI CÎTEVA DIN CIUDĂŢENIILE EI

Oricine ştie că bătrîna noastră planetă are patru mari oceane: Oceanul Atlantic, Pacific, Îngheţat de Nord şi Indian. Există însă şi un aşa-zis al cincilea ocean, oceanul de aer (denumit astfel pentru asemănarea lui cu cel de apă), pe fundul căruia ne ducem noi, oamenii, existenţa. El înconjură Pămîntul din toate părţile şi se întinde la mari înălţimi. Acest ocean de aer poartă numele de „atmosferă".

Atmosfera reprezintă de fapt un amestec de gaze din care se detaşează azotul, oxigenul, argonul, bioxidul de carbon şi alte cîteva gaze uşoare ce întregesc compoziţia chimică a aerului atmosferic. Nu trebuie să uităm că în compoziţia aerului atmosferic intră şi un alt element de mare însemnătate, şi anume vaporii de apă, proveniţi din evaporarea întinderilor mari de ape.

Aerul este un corp greu şi prin greutatea sa el exercită o apăsare pe scoarţa terestră.

Este interesant de menţionat că 50% din atmosferă se situează pînă la înălţimea de 5 km, 75% pînă la 10 km şi 95% pînă la 20 km. Limita superioară a atmosferei, practic, nu poate fi delimitată, deşi s-a convenit pentru aceasta înălţimea de 2 000 km.

Atmosfera este sediul unui impresionant număr de fenomene naturale, ca, de pildă, ploaia, zăpada, roua, vîntul, fenomene a căror cauză este de altfel binecunoscută.

Există însă şi fenomene deosebite, care apar mai rar şi care ne impresionează prin ciudăţenia lor... Bineînţeles că ele au cauze pe care ştiinţa le lămureşte.

Aţi auzit de ploi colorate? Cum se explică ele? Se ştie că pe timp de furtună vîntul poate atinge viteze foarte mari. Uneori, cînd sînt vijelii de vară, viteza vîntului atinge 30—40 m pe secundă şi, în goana lui, vîntul transportă de pe sol praf sau chiar obiecte mai mici.

Dacă o astfel de vijelie trece deasupra unor livezi de portocali sau lămîi, ia cu sine o cantitate însemnată de polen de culoare galben-portocalie. Acest polen urcă în atmosferă şi intră treptat în compoziţia norului. Picăturile de apă din nori înglobează astfel acest polen şi se colorează. Se obţine astfel ploaia colorată.

Au fost şi sînt cazuri cînd ploaia este colorată în roşu, galben, albastru, verde, datorită diferitelor alge, bacterii antrenate de vînt şi înglobate în masa norului.

La Bucureşti, de exemplu, în luna iulie din anul 1961, pe dealul Filaretului a căzut o puternică aversă de ploaie însoţită de sute de broscuţe mici, antrenate de vînt din lacul Brăneşti, iar în ianuarie 1962, tot la Bucureşti şi în alte localităţi din Bărăgan, ninsoarea ce cădea era de culoare galbenă, deoarece o dată cu fulgii de zăpadă căzeau şi firicele de nisip aduse de vînt tocmai din stepa kalmukă. Cronicile pomenesc cazuri cînd vîntul dezgropînd o comoară de monezi mici le-a transportat la mari distanţe, şi apoi au căzut o dată cu ploaia.

Un alt fenomen, impresionant prin aspectul său, dar şi prin efectul distructiv, este tromba. În funcţie de locul unde se formează, trombele pot fi marine sau de uscat.

Deasupra mării agitate, în zilele de mare instabilitate, cînd norii negri de furtună se deplasează vertiginos, între aceştia şi suprafaţa mării se

OMUL TRANSFORMĂ NATURA

O „UZINĂ" CHIMICĂ SUBTERANĂ

V-aţi gîndit vreodată că sub paşii voştri, în pămîntul împînzit de rădăcinile plantelor sau în cel pe care îl ţineţi în pumn trăiesc, respiră, se hrănesc, se înmulţesc şi mor miliarde de vieţuitoare? Unele pot fi văzute cu ochiul liber: rîmele, insectele şi larvele lor. Cele mai multe le descoperiţi doar sub lentilele microscopului. Sînt microorganismele. În fiecare centimetru cub de pămînt, în partea de la suprafaţa solului se găsesc cîteva milioane. Cu cît coborîm în adîncime, numărul microorganismelor scade, iar la cîţiva metri sub pămînt ele dispar cu totul. Este firesc dacă ţinem seama că microorganismele, ca orice alte vieţuitoare, au nevoie de aer; or, aerul lipseşte în straturile profunde ale pămîntului.

Deşi atît de mici, rolul tuturor acestor microorganisme din sol este uriaş. La suprafaţa pămîntului rămîn necontenit rădăcini, tulpini, frunze şi fructe, resturile animalelor mai mici sau mai mari, moarte în decursul timpului. Ele formează un depozit de resturi vegetale şi animale. Asupra lor acţionează micro-

formează o uriașă coloană de apă și vapori, ce fierbe parcă și care, rotindu-se amețitor, mătură totul din calea ei. Este tromba marină sau tornado, cum i se mai spune în America Latină. (Tornado în limba spaniolă înseamnă rotitor).

Acest uriaș vîrtej de apă atinge o viteză interioară amețitoare, de 80—100 metri pe secundă, ceea ce echivalează cu cca. 300 km/oră.

Asemenea trombe se formează și pe uscat. Uriașele coloane de praf se rotesc amețitor, antrenînd în aer obiecte ușoare. Cînd forța trombelor este mai mare, ea poate transporta clăi de cereale, obiecte mai grele, ca monezi sau chiar oameni și animale.

După o descărcare electrică puternică, în cazuri destul de rare, se produce un fenomen deosebit de interesant. Din mediul puternic electrizat și în același timp foarte încălzit (știut fiind că fulgerul are milioane de volți și mii de grade temperatură), datorită unor curenți de aer, un anumit volum de gaz incandescent ia forma unui glob de mărimea unei mingi de fotbal sau chiar mai mică. Avînd culoarea galben-portocalie sau roșiatică, acest glob plutește în atmosferă, deplasîndu-se lent în direcția în care bate vîntul. Mișcarea globului este însoțită de mici șuierături sau trosnituri. Acesta se strecoară cu ușurință prin orificii înguste, chiar pe gaura cheii, și dispare din vedere dacă nu întîlnește vreun obstacol. Cînd întîlnește un obstacol se descompune printr-o explozie, lăsînd un puternic miros de ozon. Masa aceasta luminoasă de o formă ciudată nu este altceva decît fulgerul globular, descris de altfel în multe cărți. Deosebit de frumos l-a descris Jules Verne în cartea sa „O călătorie spre centrul pămîntului".

Uneori se pot forma o mulțime de fulgere globulare de dimensiunile unui măr, care apar pe bolta cerească sub forma unui șirag de mărgele luminoase. Este fulgerul în șirag. Se formează în aceleași condiții ca și cel globular.

Deasupra întinderilor mari de gheață și zăpadă, dincolo de cercul polar, în nopțile lungi polare, se produce un fenomen luminos deosebit de impresionant. Sînt aurorele polare. Ele se prezintă pe bolta cerească fie sub forma unor pete luminoase, fie a unor fîșii lungi, multicolore, asemănătoare franjurilor sau draperiilor mînate de vînt, puternic iluminate. Cum se explică apariția aurorei polare? Soarele pune în libertate fluxuri de particule, care, apropiindu-se de Pămînt, ajung în atmosferă și se ciocnesc de atomii și moleculele atmosferei rarefiate care există la mari înălțimi, ceea ce determină iluminarea acestora. Este o iluminare asemănătoare celei obținute în tuburile cu neon.

Ați urmărit cîteva dintre fenomenele neobișnuite ale atmosferei. Caracterul lor deosebit a făcut pe oamenii neștiutori, trăiți în spaima a tot felul de credințe religioase, să se înfricoșeze. Ei socoteau aceste fenomene minuni, semne ale mîniei cerești. Astăzi minunile sînt de domeniul fanteziei. Știința le-a spulberat. Ea ne învață să observăm natura, să cunoaștem legile ei de dezvoltare, să înțelegem cauzele și urmările unor fenomene. Ne învață, într-un cuvînt, să citim în marea carte a naturii.

DUMITRU BACINSCHI
meteorolog principal la Institutul meteorologic

Concursul „Așa e țara mea"

Anunț important!

În numeroasele scrisori sosite la redacție pionierii și școlarii dornici să participe la concursul *„Așa e țara mea"*, organizat de revista „Cravata roșie", au cerut prelungirea lui. Ca urmare, concursul se va închide la data de 29 februarie 1964. În această perioadă, concurenții vor putea să pregătească lucrări cît mai reușite, avînd la dispoziție timp să le lucreze pe îndelete.

Vă reamintim temele concursului: descrieri ale locului natal, fotografii, machete de lemn și alte materiale, modelaje din lut, culegeri de versuri, cîntece, strigături (din folclorul nou), cusături românești, cioplituri în lemn, lucrări de traforaj, împletituri din piele, papură sau pănuși, precum și alte obiecte executate de voi, care să vorbească despre bogățiile și frumusețile patriei, despre succesele construcției socialismului în patria noastră.

Cele mai bune lucrări vor fi răsplătite cu premii mari:

— *2 aparate cu transistori;*
— *2 biciclete;*
— *4 aparate de fotografiat;*
— *truse de pictură, echipament sportiv și altele.*

NU UITAȚI! Trimiteți lucrările pentru concursul „Așa e țara mea", pînă la data de 29 febr. 1964, pe adresa: „Cravata roșie". Piața Scînteii nr. 1, București, cu mențiunea: „Pentru concurs".

OMUL TRANSFORMĂ NATURA

organismele. Ca niște lucrători harnici dintr-o uzină chimică, ele desfac în mii de particule resturile și le transformă în bioxid de carbon, apă și elemente minerale (azot, potasiu, fosfor, sulf, calciu). Acestea, la rîndul lor, se combină formînd diferite săruri minerale care îngrașă pămîntul și prin urmare hrănesc plantele.

Dacă tăiem o felie foarte subțire din umflătura de pe o rădăcină, de fasole sau de trifoi de exemplu, și o privim la microscop, vom vedea o mulțime de viețuitoare a căror mărime ajunge la a mia parte dintr-un milimetru. Sînt grozav de micuțe, dar și foarte harnice. Cînd plantele încep să încolțească, aceste bacterii pătrund în rădăcină. Apoi încep să se înmulțească foarte repede, înmagazinînd în umflături azotul pe care îl extrag din aerul din sol. Acestea sînt bacteriile nitrificatoare — care îmbogățesc solul în azot. Umflăturile aflate la rădăcină sînt adevărate magazii de azot. De pe un hectar de lucernă, microorganismele strîng aproximativ 300 kilograme de azot. Asemenea depozite de hrană bogată în azot se află și la rădăcina trifoiului, mazării, fasolei. Ceea ce rămîne în sol după recoltarea lor constituie un bogat îngrășămînt în azot, de mare folos culturilor agricole ce vor urma (grîu, porumb).

Există însă și altă grupă de bacterii denitrificatoare care produc descompunerea azotaților și deci fac să se piardă azotul din sol.

Bacteriile nitrificatoare se dezvoltă foarte bine într-un sol umed, bine aerat și cald. Dimpotrivă, cele denitrificatoare se înmulțesc în locurile prea umede, neaerisite, sau în cele uscate și îndesate,

deci tot lipsite de aer. Cunoscînd aceste date, agronomii veghează ca în sol să fie asigurate condiții cît mai bune pentru ca să poată acționa bacteriile folositoare. Ei fac acest lucru prin executarea arăturilor de vară, a grăpărilor, prin introducerea îngrășămintelor bacteriene.

Lămurind rolul microorganismelor, oamenii de știință au descoperit totodată și îngrășămintele bacteriene atît de folositoare solului.

În țara noastră, cercetările în acest domeniu sînt în plină desfășurare. Centrul experimental de îngrășăminte bacteriene pregătește cantități însemnate din acest fel de preparate necesare agriculturii noastre socialiste. Folosindu-le, țăranii colectiviști, după indicațiile inginerilor agronomi, obțin recolte tot mai bogate. Astfel, experimental, la G.A.C. Peștera din regiunea Dobrogea, prin aplicarea îngrășămintelor bacteriene la cultura porumbului s-au realizat recolte pînă la 9 000 kg pe hectar. La Stațiunea experimentală viticolă Drăgășani s-au obținut la vița de vie un spor de producție de 21%, prin aplicarea preparatelor fosfobacteriene împreună cu cele silicobacteriene.

Îngrășămintele bacteriene duc atît la mărirea producției de cereale, fructe, cît și la sporirea producției de nutrețuri. Pășunatul poate astfel începe cu multe zile mai devreme și să se continue pînă toamna tîrziu dacă pe acea suprafață s-au aplicat îngrășăminte bacteriene. Astfel se realizează un covor de iarbă des, care nu lasă apa ploilor să se scurgă prea repede, ci e folosită pe îndelete de către plante. Iarba rămîne astfel proaspătă și foarte hrănitoare.

De asemenea, s-a constatat că îngrășămintele bacteriene date solului din pădure au acțiune de distrugere și asupra unor dăunători.

Dată fiind importanța îngrășămintelor bacteriene în obținerea recoltelor bogate, agricultura noastră socialistă folosește din plin mijloacele pe care știința i le pune la dispoziție.

LIVEZILE O MARE BOGĂȚIE A ȚĂRII

Pionieri, plantați și îngrijiți pomii fructiferi!

Cui nu-i place aroma îmbietoare a unei piersici, frăgezimea unui măr sau a unei pere? Acestea, ca și caisele, cireșele, vișinele, prunele sau alte fructe, se produc în cantități tot mai mari în țara noastră. Zahărul din fructe, care se găsește sub formă de glucoză, fructoză și zaharoză, este foarte ușor asimilat de către organismul omului. Merele, perele, gutuile, cireșele și vișinele au între 8 și 15 la sută zahăr și sînt bogate în vitamine, care ajută la creșterea și dezvoltarea organismului.

La sporirea acestui izvor de forță și sănătate puteți contribui și voi, dragi pionieri, plantînd și îngrijind cît mai mulți pomi fructiferi. Lucrările acestea le puteți deprinde cu destulă ușurință. Tarlalele multor gospodării colective sînt împînzite cu pomi fructiferi. Iată, de pildă, livada de meri a gospodăriei colective din Geoagiu, regiunea Hunedoara. Aici colectiviștii au îngrijit pomii după sfaturile specialiștilor. Ei au îngrășat terenul, au stropit pomii la vreme, au făcut tăieri corespunzătoare. Se poate spune că lucrările făcute în această livadă bătrînă au dus la o întinerire a pomilor. Fiecare pom din această livadă a dat în medie 180 kg de mere într-un singur an, de aproape 6 ori mai mult decît a produs un pom neîngrijit.

În regiunea Argeș au fost plantate zeci de mii de hectare cu pomi. Colectiviștii au făcut terase pe dealuri care altădată nu produceau aproape nimic. Interesant este că ei aplică așa-numitul sistem agropomicol, care nu este de fapt altceva decît o îmbinare între cultura pomilor și a unor plante furajere și alimentare. Pentru aceasta, pomii se plantează la o distanță mai mare, iar rîndurile sînt mai dese decît se obișnuia înainte. Intervalele dintre rîndurile de pomi se plantează cu cartofi, sfeclă, borceag, fasole și alte culturi. Din această îmbinare armonioasă rezultă atît producții mari de fructe, cît și recolte bune la celelalte culturi. Așa au procedat colectiviștii din Cîmpulung Muscel, care au extins sistemul agropomicol pe mai multe sute de hectare. În plus, la această gospodărie s-a plantat coacăzul negru, ale cărui fructe sînt neasemuit de bogate în vitamina C. Tot aici întîlnim trandafiri din ale căror petale se face dulceața aromată și de foarte bună calitate.

Alte gospodării plantează printre pomi căpșuni, care, de altfel, pot fi cultivate în orice parte a țării și de către oricine.

Țara noastră are condiții minunate pentru dezvoltarea pomiculturii. Dealurile subcarpatice, ca și alte dealuri din țară, sînt adevărate livezi înfloritoare, aducătoare de belșug.

Este bine să rețineți că lucrări cum sînt cele privind aplicarea îngrășămintelor, săparea în jurul pomilor, protecția pomilor tineri pentru a-i feri de rozătoare (iepuri) în timpul iernii pot și în multe locuri sînt făcute și de către pionieri.

Dacă fructele constituie un izvor de forță și sănătate pentru oameni, este firesc să ne punem întrebarea cum putem avea mai multe fructe aromate și gustoase?

Pomii fructiferi trebuie plantați în primul rînd pe terenurile în pantă, care nu sînt potrivite pentru cultura cerealelor. Dar în afară de plantațiile de pomi în livezi masive, are mare însemnătate să puneți pomi în curțile caselor, pe loturile experimentale ale școlilor, pe rezervele șoselelor. În

acest fel contribuiți la sporirea producției de fructe. Dacă fiecare pionier ar planta și îngriji cîțiva pomi, s-ar obține în plus milioane de kilograme de fructe. Nu este prea greu nici să săpați gropile necesare, mai ales toamna, avînd grijă ca pămîntul de deasupra să fie dat într-o parte, separat de cel de la fundul gropii. Atunci cînd se face plantarea pomilor, pămîntul de deasupra se va așeza la fundul gropii, deoarece în felul acesta poate fi mai bine folosit de către rădăcinile pomilor. Nu trebuie să uităm nici alte reguli importante, cum ar fi îngrășarea cu gunoi de grajd bine putrezit, înmuierea rădăcinilor pomilor într-un amestec de mraniță și gunoi subțiate cu apă, susținerea pomilor tineri cu ajutorul unui tutore etc. În toate cazurile, udarea pomilor imediat după plantare este neapărat necesară, deoarece în acest fel rădăcinile vin mai ușor în contact cu pămîntul.

Plantînd un număr cît mai mare de pomi și arbuști fructiferi, contribuim la sporirea producției de fructe, la înverșmîntarea dealurilor și satelor cu tinere livezi care cresc o dată cu noi.

C. BORDEIANU

NATURA SE PREGĂTEȘTE DE IARNĂ

Înainte ca primele semne ale iernii să se vestească, natura își începe — ca un gospodar chibzuit — pregătirile pentru cel mai rece anotimp. Milioanele de ierni, pline de grele încercări, prin care au trecut plantele și animalele de la apariția lor pe pămînt le-au învățat să se „descurce". Pămîntul, în care plantele își au înfipte rădăcinile, începe să se răcească. Aprovizionarea plantei cu apă și alte substanțe hrănitoare devine din ce în ce mai anevoioasă. Frunzele constituie acum o povară, ele nu mai pot folosi plantei, ba chiar îi dăunează. Consumînd din rezervele care stau la îndemîna plantei, frunzele evaporă acum fără folos apa prețioasă. De aceea, copacii le dau jos și rămîn dezgoliți în așteptarea primăverii.

În stratul de deasupra pămîntului, pe care cresc plantele, are loc în zilele premergătoare iernii un alt fenomen de mare importanță. Microorganismele — acele organisme minuscule care pot fi văzute numai cu ajutorul microscopului — devin foarte harnice. Ele produc gazul numit bioxid de carbon, din care în primăvară frunzele vor începe minunata fabricare, cu ajutorul luminii solare, a substanței chimice clorofila, care stă la baza hranei plantelor. De hărnicia acestor microorganisme ne putem da seama dacă ne gîndim că numai pe un hectar și într-o singură oră ele pot produce 30 kg din acest gaz. Cu alte cuvinte, într-o zi de început de iarnă, pe un ogor de vreo 10 hectare iau naștere cam 2 000 kg de bioxid de carbon, cam atît cît se află în timpul unui an întreg în tuburile unei fabrici de sifoane.

O rezervă cu adevărat uriașă pregătită pentru laboratorul frunzelor. Tot datorită microorganismelor, frunzele căzute din copaci se transformă în humus roditor.

Și animalele pădurii se pregătesc să întîmpine iarna. Pentru a putea trece prin asprele ei încercări, dintre care cea mai grea este lipsa de hrană, unele animale își string în vizuina lor rezerve din toamnă.

Iată, de pildă, hîrciogul încă din noiembrie, după ce și-a terminat construirea vizuinei de iarnă, își strînge rezerve de hrană. La fel face și veverița. Interesant este felul în care unele animale își string rezerva în propriul lor organism, din care consumă treptat cîte puțin, rămînînd tot timpul iernii într-o stare de somnolență. Acestea sînt animale care hibernează. Vom lua tot exemplul hîrciogului. Cînd începe frigul se încolăcește ca un ghem și începe somnul, care poate dura 6 luni. Aproape că nu i se mai simte respirația. Corpul îi devine rece și tare ca piatra, încît poate fi rostogolit întocmai ca o bilă. Dacă este trezit bruse, poate muri din cauza căldurii care i se urcă deodată în corp.

Zeci de animale hibernează; de la ursul cel greoi pînă la ființe care abia se văd, de mici ce sînt. Broaștele țestoase de uscat se îngroapă în pămînt, cele de apă se afundă în mîl și așteaptă acolo primăvara. Melcii se retrag în crăpăturile stîncilor, uneori se lipesc mai mulți între ei ca să nu-i răzbească frigul. Lupul, vulpea, căprioara, iepurele se pregătesc de asemenea pentru iarnă. Aceste animale își schimbă culoarea blănii, care devine mai apropiată de culoarea zăpezii sau a întinderilor scăldate în lumina cenușie a unei zile de iarnă. Adaptîndu-se la mediul înconjurător, animalele pădurii își asigură victoria în lupta pentru existență, care devine deosebit de grea în timpul iernii.

MOZAIC ȘTIINȚIFIC

PENTRU PRIMA DATĂ ÎN ȚARA NOASTRĂ

Cea dintîi rafinărie de petrol din lume a fost înființată în țara noastră. Ea a fost construită la Rifor, lîngă Ploiești, în 1857. Iar în luna aprilie a aceluiași an produsele acestei rafinării au folosit la iluminarea cu petrol lampant, pentru prima dată în lume, a unui oraș. Acest oraș nu era altul decît Bucureștiul.

ANIMALELE IUBESC MUZICA

Multe animale și păsări ascultă cu plăcere muzică. Dar nu numai atît. Ele au și preferințe. De pildă, cîinele marelui dirijor Toscanini asculta cu atenție cînd cineva cînta din vioară dar se arăta nemulțumit cînd auzea sunetele fagotului. Și elefanții s-au dovedit a fi muzicali. Odată, în cușca elefanților din grădina zoologică din Paris a intrat o orchestră pentru a distra pe vizitatori. Cînd a început să cînte, elefanții au pornit să sară în tactul muzicii. Unele păsări pot chiar reproduce melodiile pe care le aud. Astfel, un francez și-a învățat graurul din colivie să cînte melodia „Marselliezei".

Cristal romînesc

Cristalul sau „sticla care cîntă", cum e poreclit de popor, a fost realizat și de meșterii noștri de la Fabrica „Pădurea neagră". După multă strădanie, specialiștii au obținut cristalul romînesc. Din el se execută diverse articole de uz casnic, ca și obiecte de ornament. Sticlarii de la „Pădurea neagră" se străduiesc să realizeze produse cît mai atrăgătoare și mai frumoase.

UN ORAȘ PE FUNDUL MĂRII...

În Marsilia se construiește un oraș subacvatic compus din douăzeci de căsuțe montate în prealabil pe uscat. În fiecare dintre căsuțe va locui cîte un om de știință, care va efectua felurite cercetări științifice.

Inima și periscopul

Medicii uneia dintre clinicile din Stockholm au inventat un nou aparat: cardioscopul, care îți permite să privești direct în inima omului.

CERCULEȚELE

Uniți cele 9 cerculețe numai prin 4 linii drepte, fără să ridicați creionul de pe hîrtie.

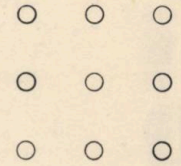

Cele 4 operații

Împărțiți numărul 32 în 4 părți inegale, în așa fel ca: adunînd primei părți 3, scăzînd părții a doua 3, înmulțind partea a treia cu 3 și împărțind partea a patra cu 3 să obțineți același rezultat.

SOLUȚIA

3, 9, 2, 18

1) 3 + 3 = 6
2) 9 − 3 = 6
3) 2 × 3 = 6
4) 18 : 3 = 6

32

PENTRU SERBĂRILE VOASTRE

Constructorul principal

scenetă de PETRE LUSCALOV
Ilustrație: D. NEGREA

Decorul reprezintă un birou mobilat elegant. Prin ferestrele mari, luminoase ale încăperii se zăresc siluetele unor macarale gigantice. Pe pereți, diferite diplome și steguleț. Pe birou, pe bibliotecă, machetele unor vapoare. E ora prînzului. De undeva se-aude țipătul răgușit al unei sirene de vapor, bruiată de țîrîitul strident al telefonului de pe birou. Ușa se deschide și în birou pătrunde Mircea, un pionier de 12—13 ani, înnodîndu-și din fugă cravata roșie la gît. Ridică receptorul.

— Alo... Da... Casa constructorului principal Alexandru... Poftim? Cine? Ziarul local? Nu... Tata nu-i acasă... E la șantierul naval! (*Mîndru.*) Astăzi se lansează pe apă ultimul vapor construit de el: „Cutezătorul!“ 10 000 de tone! O minune a tehnicii, tovarășe! Cel mai formidabil vapor din lume! (*Pauză.*) De ce tăceți? Nu sînteți de părerea mea? (*Pauză.*) Sînteți?... Bravo! Cine sînt eu? Sînt Mircea, băiatul lui... *(Pe ușă intră Dan, un pionier de aceeași vîrstă, cu macheta unei corăbii cu pînze în mînă. Mircea astupă o clipă receptorul cu palma, se adresează noului venit.)* O clipă, Dane..., să termin cu presa locală... *(În receptor.)* Da, cred că vine la prînz... Reveniți, da... peste o oră... *(Închide telefonul.)*

DAN: Cine era?

MIRCEA: Ziarul local... Îl caută pe tata pentru un interviu... De azi dimineață telefonul sună într-una... *(Îl privește atent.)* Dar ce-i cu tine? S-a întîmplat ceva? Ce-i cu „Rîndunica“?

DAN: Vin de la școală... *(Arată spre corabie.)*

MIRCEA: Și?

DAN *(mîhnit)*: Ai încurcat-o, Mircea!

MIRCEA *(mirat)*: Am încurcat-o? Cu ce?

DAN *(pune corăbioara cu pînze pe o măsuță)*: „Rîndunica“ a fost eliminată din concursul naval de mîine... În locul corabiei tale va concura din partea detașamentului nostru corabia cu pînze a lui Victor!

MIRCEA *(uluit)*: Eliminată? „Rîndunica“? De ce? Pentru ce? *(Sună telefonul.)* Cine a luat hotărîrea asta?

DAN: Noi...

MIRCEA: Noi? Care noi?

DAN: Cercul de construcții navale... Hotărîrea de excludere a „Rîndunicii“ a fost aprobată de întregul detașament!

MIRCEA *(din ce în ce mai uluit)*: Glumești, Dane, nu?

DAN: Din păcate, nu glumesc! Atitudinea ta i-a supărat pe băieți! N-ai vrut să ții seama de nici o critică adusă „Rîndunicii“! *(Telefonul insistă.)*

MIRCEA: „Rîndunica“ este o corabie formidabilă!... *(Arată spre corăbioară.)* Privește! Are trei catarge! La concurs, cei din școlile din raion ar fi rămas cu gurile căscate!

DAN: Catargele sînt lucrate prost... Sînt prea înalte... Dacă mîine vîntul va sufla puternic, „Rîndunica“ se va răsturna! Băieții au dreptate!

MIRCEA *(revoltat)*: Nu-i adevărat! Habar n-au!

DAN: Și-apoi, uite-te la marele pavoaz...

MIRCEA *(enervat)*: Ce-i cu marele pavoaz?

DAN: Ai scris pe el numele tău... Mircea! Se poate?

MIRCEA: Și ce-i cu asta?

DAN: „Rîndunica“ în concurs ca reprezentantă a detașamentului nostru Marele pavoaz trebuia să poarte însemnele cercului nostru naval! *(Telefonul insistă.)*

MIRCEA: Însemnele cercului nostru? Dar „Rîndunica“ este corabia mea. ... Eu am construit-o! Eu i-am cioplit cala, catargele... Eu am împletit odgoanele... I-am făcut pînzele, scările, cîrma... Și ei ce-au făcut?

DAN: Băieții te-au ajutat!

MIRCEA: Cîteva fleacuri... clei... cuie... Dar constructorul principal sînt eu! *(Telefonul insistă.)* Înțelegi? Constructorul principal sînt eu... și nu-mi pasă de părerea lor! *(Ridică receptorul.)* Allo... Da... Cine? Tovarășa...? N-am auzit de dumneata! *(Pauză.)* Cum? Lucrați la șantierul naval? Da? Nu, Nu-i acasă!... Trebuie să vină... Ce să-i co...? *(Tresare și închide telefonul.)* S-a întrerupt! *(Spre Dan.)* Ce mă privești așa, Dane?

DAN *(cu regret)*: Ascultă, Mircea... Am pentru tine o veste și mai proastă! *(Scoate din buzunar o scrisoare.)*

MIRCEA: O scrisoare?

DAN: Da! O scrisoare pentru tatăl tău din partea tovarășei instructoare... I-a scris despre atitudinea pe care ai avut-o în cercul nostru naval!

MIRCEA: De unde știe tovarășa instructoare?

DAN: I-au spus băieții totul...

MIRCEA *(cu ură)*: Invidioșii! *(Autoritar.)* Dane, dă-mi scrisoarea!

DAN *(categoric)*: Nu pot. Trebuie s-o predau tatălui tău, personal!

MIRCEA *(pe același ton)*: Dă-mi-o, îți spun! Nu înțelegi că băieții au pus la cale o mîrșăvie?

DAN *(categoric)*: Nu-i adevărat. Băieții au dreptate... Te-ai înfumurat, Mircea!

MIRCEA *(repetă uluit)*: Cum ai spus? „Băieții au dreptate?“ Va să zică și tu... Dane?

DAN: Și eu!

MIRCEA: Dă-mi scrisoarea!

DAN: Nu!

MIRCEA: Tata o să-mi dea dreptate... Este constructor principal... Ca și mine... *(Mîndru.)* El înțelege ce înseamnă să fii constructor principal! Un constructor nu se îndoiește niciodată de lucrarea lui... Îmi dai scrisoarea?

DAN: Nu! Îl aștept pe tatăl tău!

MIRCEA *(frămîntat de o idee)*: Și dacă nu vine?

DAN: Mă duc la el, pe șantier!

MIRCEA *(a găsit soluția. Schimbă tonul)*: Bine. Recunosc că am greșit. Mai vrei ceva? Dă-mi scrisoarea!

DAN: Nu pot.

MIRCEA *(dramatic)*: Dar înțelege-mă, Dane... Astăzi se lansează „Cu-

tezătorul", vaporul construit de tata... Înțelegi ce zi este asta pentru el? Zile și nopți l-a gîndit aici... la acest birou... *(Visător.)* Mă prefăceam că dorm noaptea... mă sculam tiptil din pat, în vîrful picioarelor... mă apropiam de ușa crăpată... și priveam la el... *(Dan îl ascultă curios, atent.)* Învăluit în fum de țigară, tata părea un zeu... Încet, încet, își trecea degetele prin păr... mîna îi părea grea, de plumb... Apoi, potrivea lumina lămpii... stingea țigara și-apuca condeiul... și-atunci foile începeau să foșnească vesele... Condeiul îi scăpăra în penumbră, ca o rază de soare... sărea... se-oprea o clipă în văzduh... și-apoi pica, pe hîrtie, drept în jos, ca un pescăruș cu aripile desfăcute... *(Se trezește din visare.)* Așa s-a născut „Cutezătorul"!

DAN *(oftînd)*: Trebuie să fi fost tare frumos!

MIRCEA *(dramatic)*: Astăzi „Cutezătorul" lui pornește spre mări și oceane... Nu pot să-l supăr pe tata într-o zi ca asta... Nu pot, înțelegi?

DAN *(se uită o clipă gînditor)*: Înțeleg! *(Se scarpină la ceafă.)* Ce-i de făcut?

MIRCEA: Dă-mi scrisoarea, Dane... I-o dau eu mîine...

DAN: Și ce-i spun tovarășei instructoare?

MIRCEA: Că ai predat-o!

DAN: Dar este o minciună...

MIRCEA *(rugător)*: Dane...

DAN: I-o dai tu? Și dacă n-o dai?

MIRCEA: I-o dau... pe cuvîntul meu...

DAN *(ezită)*: Bine... dar pe cuvîntul tău...

MIRCEA: Pe cuvîntul meu...

DAN *(îi întinde scrisoarea)*: Ia-o!

MIRCEA *(ia scrisoarea din mîna lui)*: Ești un prieten adevărat, Dane... N-am să uit asta niciodată!

DAN: Am făcut-o pentru tatăl tău, să știi! *(Îi întoarce spatele și iese grăbit.)*

MIRCEA *(în urma lui)*: Dane... *(rămîne o clipă cu scrisoarea în mînă.)* A plecat! *(Începe să citească.)* Tovarășului inginer Ion Alexandru, constructor principal... *(Își mușcă buzele.)* Invidioșii... nepricopsiții *(Strigă în urma lui Dan.)* N-o să-i dau lui tata plicul! Na, Dane! Îl rup! *(Se pregătește să rupă plicul. Se aude soneria de la intrare. Se zăpăcește. Nu știe ce să facă cu plicul.)* A venit tata! *(Iese vîrînd plicul în buzunar.)*

Cîteva clipe scena rămîne goală. Apoi Mircea apare din nou în birou, conducînd o femeie tînără, frumoasă, zveltă, o privește uimit, tulburat.

MIRCEA *(fistîcit)*: Cum ați spus că vă cheamă?

MONA: Mona... inginerul Mona.

MIRCEA: Lucrați pe șantier cu tata?

MONA: Da. Am fost repartizată de cîteva zile la șantierul naval, de-aici... *(Îl privește atentă.)* Cu dumneata am vorbit la telefon?

MIRCEA: Da. Sînt Mircea, băiatul lui.. Tata nu-i acasă.

MONA *(zîmbind)*: Văd. Pot să-l aștept?

MIRCEA *(fistîcit)*: Desigur, luați loc...

MONA *(se apropie de birou și ridică o pipă)*: O pipă olandeză! E a tatălui dumitale?

MIRCEA: Da. A primit-o la Amsterdam de la un „lup de mare"... *(Grav.)* Știți, și tata este un „lup de mare".

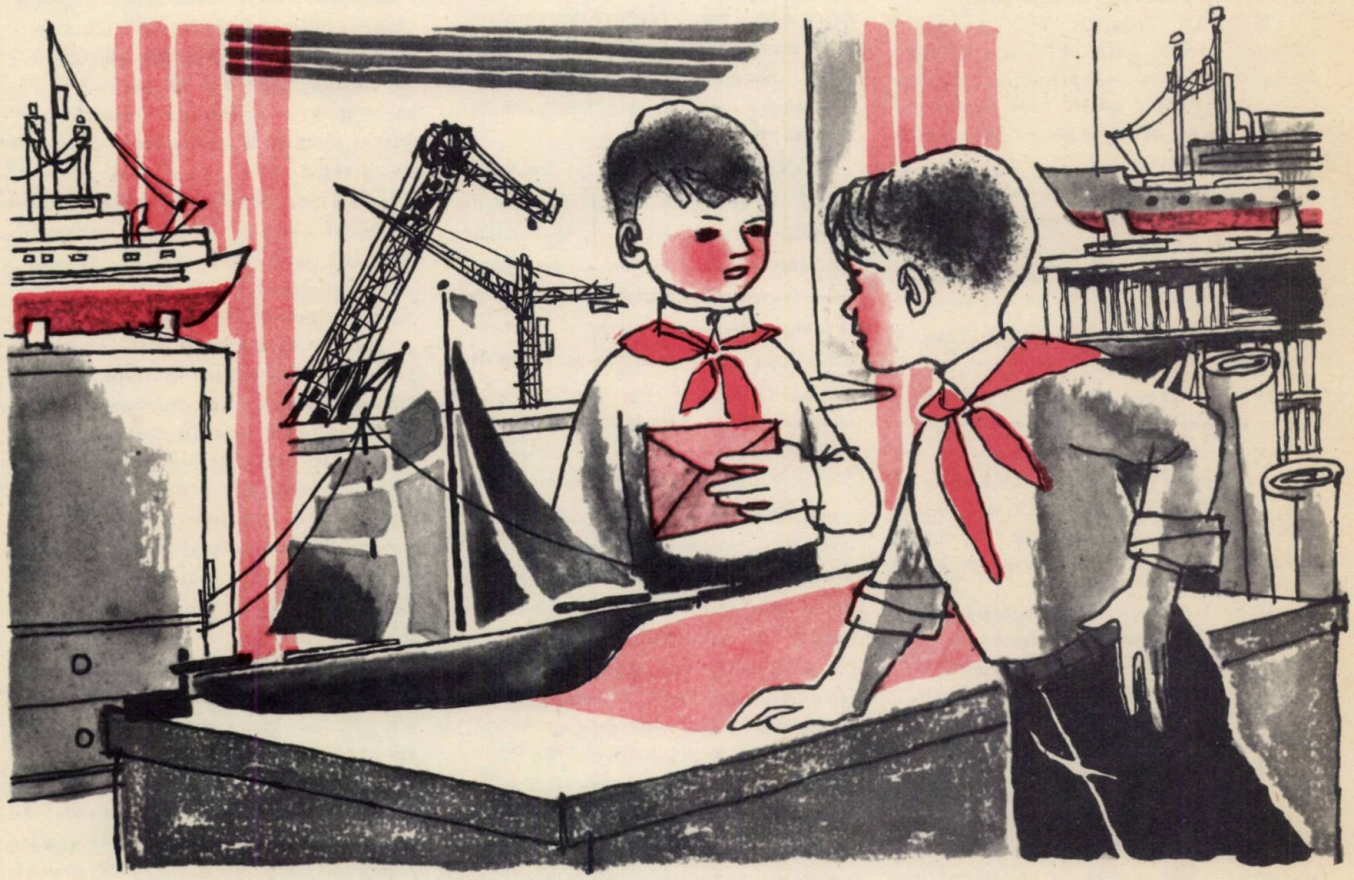

MONA *(zîmbind)*: Știu. Tata a fost și el marinar... *(Se uită de jur împrejur prin birou.)* Astea sînt machetele vaselor construite de tatăl dumitale?

MIRCEA: Da... Vă plac?

MONA *(sincer)*: Foarte mult... Tatăl dumitale este un constructor foarte talentat... *(Zărește corăbioara cu pînze.)* Și asta tot el a construit-o?

MIRCEA *(fîstîcit):* Da...

MONA: Ciudat.

MIRCEA: Nu vă place?

MONA: Nu... Nu cred s-o fi construit tatăl dumitale!

MIRCEA: De ce?

MONA: Fiindcă față de corpul navei catargele sînt nefiresc de înalte... și la un vînt mai puternic o corabie adevărată s-ar da peste cap... Dar uite, aici, pe marele pavoaz, văd înscris numele... Mircea! E a dumitale?

MIRCEA *(încurcat):* Nu... adică da!

MONA *(arată macheta unui vapor de pe birou):* Și-acesta este „Cutezătorul", nu?

MIRCEA *(mîndru):* Da. Astăzi va fi lansat pe apă. E cel mai formidabil vas din lume. Îl cunoașteți?

MONA: L-am vizitat ieri în port. Frumos vas. Elegant ca o lebădă... o linie dinamică perfectă. O adevărată bijuterie a tehnicii moderne. *(Cu regret.)* Ce păcat că nu este gata!

MIRCEA *(uluit):* Nu este gata? Cum nu este gata? *(În ușa biroului apare constructorul principal Alexandru, un bărbat înalt, bine legat. Ascultă tăcut discuția între Mircea și Mona.)*

MONA: Sînt inginer electromecanic... Vizitînd ieri vasul mi-am dat seama că motoarele electrice care alimentează pompele au fost instalate greșit...

MIRCEA *(uluit):* Greșit? Tata a greșit?

MONA: Greșit e un fel de a spune... Mai curînd tatăl dumitale a fost neprevăzător... *(Arată spre vas.)* În caz de naufragiu știi ce se poate întîmpla? Apa mării, năvălind în sala mașinilor, va produce un scurtcircuit, motoarele electrice se vor opri și vasul se va scufunda!

MIRCEA *(aproape strigînd):* Nu-i adevărat. „Cutezătorul" nu se va scufunda niciodată! Tata nu greșește! Tata nu poate greși!

MONA *(zîmbind):* Și totuși lansarea „Cutezătorului" trebuie oprită!

MIRCEA *(uluit):* Oprită lansarea „Cutezătorului"? Cu neputință! Vă dați seama ce-ar fi? De ieri hotelurile din oraș sînt pline de ziariști... de ingineri... veniți să ia parte la lansarea vasului. De cîteva zile toate ziarele din regiune vuiesc... Ați citit gazeta șantierului naval? Ați citit ce spune despre „Cutezătorul"?

MONA: Da. Am citit-o!

MIRCEA: Și?

MONA *(zîmbind):* Și... nimic. Toate sînt adevărate, minus „pompele!"

ALEXANDRU *(din ușă):* Interesant... Foarte interesant.

MIRCEA *(întorcîndu-se):* Tata!

ALEXANDRU *(înaintează în birou, adresîndu-se Monei):* Am ascultat convorbirea dumitale cu fiul meu... *(Se oprește în fața ei.)* Sînteți inginer de construcții navale?

MONA *(zîmbind):* Da. Inginer electrotehnic. Repartizată de cîteva zile pe șantier.

ALEXANDRU *(zîmbind la rîndul lui):* N-ar părea. Sînteți atît de tînără. *(Grav.)* Deci susțineți că motoarele electrice ale pompelor de pe „Cutezătorul" sînt în pericol în caz de naufragiu?

MONA: Da.

ALEXANDRU *(se uită la ceas):* „Cutezătorul" va fi lansat peste două ore... Să zicem că ai dreptate. Nu ți se pare că discuția noastră are loc prea tîrziu?

(Sună telefonul.)

ALEXANDRU *(ridicînd receptorul):* Alo... Da... inginer Alexandru... Ați început demontarea schelei...? Bine... continuați... *(Închide telefonul, se întoarce spre Mona.)* Îmi pare rău. E prea tîrziu.

MONA *(se înflăcărează):* Nu. Niciodată nu este prea tîrziu. *(Scoate din servietă niște hîrtii și i le întinde.)* Am stat toată noaptea și am lucrat. Securitatea motoarelor electrice poate fi asigurată foarte ușor... Priviți... Aveți aci toate schițele și calculele!

ALEXANDRU *(ia hîrtiile și le răsfoiește încet, concentrat, urmărit într-o maximă încordare de Mircea și Mona. Clipele trec greu, apăsătoare.)*

ALEXANDRU *(într-un tîrziu):* Interesant... Foarte interesant... *(Spre Mona.)* Curios că nici unul din noi nu s-a gîndit mai serios ce se poate întîmpla în caz de naufragiu... S-ar putea să ai dreptate. *(Îi întinde mîna.)* Îți mulțumesc mult, tovarășă Mona... în numele întregului șantier naval... Am să mă gîndesc la schițele dumitale... *(Zîmbește.)* Și sper să ne vedem curînd... O să m-ajuți, nu?

MONA *(zîmbind):* Desigur... La revedere, tovarășe constructor principal! *(Își strîng mîinile. Mona iese. Alexandru rămîne cîteva clipe pe loc răsfoind schițele și-apoi se apropie de birou și ridică receptorul.)*

MIRCEA *(desperat):* Tată!

ALEXANDRU *(se întoarce uimit spre el):* S-a întîmplat ceva, Mircea?

MIRCEA *(cu glas sugrumat):* Tată, vrei să oprești lansarea „Cutezătorului"?

(Alexandru își aprinde nervos o țigară. Ridică schițele Monei de pe birou și, învăluit în fum de țigară, se plimbă prin cameră. Ochii îi strălucesc. Se oprește cu privirea ațintită în gol. Bărbia îi tremură ușor... Își trece încet degetele prin păr. Se duce la birou și ridică telefonul.)

MIRCEA *(cu glas sugrumat):* Tată, vrei să oprești lansarea „Cutezătorului"?

ALEXANDRU: Da. Am s-o fac chiar acum. *(Începe să formeze numărul.)*

MIRCEA: Tată! Stai!

ALEXANDRU *(mirat):* Ce este, ce vrei?

MIRCEA *(cu lacrimi în ochi):* Dar invitații? Dar ziarele? Dar orașul? Ne facem de rîs, tată! Înțelegi?

ALEXANDRU *(închide telefonul. Aspru):* Ne facem de rîs? Cînd este vorba de oameni? Dar cine sîntem noi? Ce sîntem noi? Ca să ascund o lipsă a mea... să împing „Cutezătorul" într-o eventuală catastrofă? De unde ai învățat asta? Cine te-a învățat? *(Ridică receptorul și formează supărat numărul.)* Alo... șantierul naval?... Dați-mi sectorul lucrări... *(Pauză.)* Alo... sectorul lucrări? Aci constructorul principal Alexandru... *(Mircea îl privește înmărmurit.)* Cu cine vorbesc? *(Pauză.)* Bine... Uite ce este, tovarășe Pîrvu. Am descoperit o greșeală în felul cum au fost concepute motoarele electrice ale pompelor de pe „Cutezătorul"... Lansarea lui pe apă trebuie amînată! *(Pauză.)* Ai auzit bine, tovarășe Pîrvu... lansarea lui pe apă se amînă! La revedere. *(Închide telefonul. Se întoarce brusc și se duce sprinten la birou. Deschide un sertar și scoate niște planuri mari, făcute sul. Le desface cu un gest energic, urmărit de privirea lui Mircea. Apucă condeiul și începe să tragă pe planuri niște linii cu gesturi energice. Mircea îl urmărește. În ochi îi strălucesc lacrimi. Alexandru ridică privirea și-l zărește. Îl privește mirat).*

ALEXANDRU: Mircea! Ce-i cu tine? Plîngi?

MIRCEA *(scoate scrisoarea din buzunar și se apropie cu ochii în lacrimi de tatăl său, cu scrisoarea întinsă):* Tată! Ai o scrisoare! O scrisoare, tată! O scrisoare...

Programele de activități pionierești

Fără îndoială că programul de activități al unității sau detașamentului este de un mare ajutor în munca organizației de pionieri. Ceea ce ne propunem aci este să vedem cum se alcătuiește un program de activități și ce trebuie el să conțină.

PROGRAMUL DE ACTIVITĂȚI AL UNITĂȚII DE PIONIERI...

... va fi alcătuit de către colectivul de conducere al unității cu ajutorul instructorului superior. Durata lui este de un trimestru. Pentru a ști ce anume trebuie introdus în program se va trece la consultarea președinților de detașamente, a activului pionieresc. De pildă, în problemele de învățătură și disciplină, colectivul de conducere al unității va putea să prevadă schimburi de experiență între detașamente, spre a populariza metodele folosite de pionieri pentru a lichida obiceiurile rele ale unor școlari care întîrzie, chiulesc, nu-și fac lecțiile. În acest sens pot fi organizate adunări și convorbiri interesante. Recomandăm din revista noastră adunarea desfășurată „Un proces ciudat, dar adevărat" apărută în nr. 3/1963. Unitatea mai poate organiza și alte adunări, de pildă, pe tema alegerii meseriei. În această privință se poate folosi materialul „Ce meserie să-mi aleg" apărut în nr. 5/1963. De asemenea, se pot organiza adunări legate de simbolurile organizației de pionieri, pentru care vă recomandăm drept model adunarea desfășurată „Simboluri dragi" din nr. 10/1963 etc.

(Colectivele de conducere ale unităților vor mai putea găsi în revistele noastre programe artistice închinate zilelor de sărbătoare ale clasei muncitoare, cum ar fi materialul pentru programe artistice din nr. 7/1963 sau paginile „Pentru serbările noastre pionierești" apărute în nr. 11/1963. Pentru serbările pionierești pe care unitățile le pregătesc, recomandăm colectivelor de conducere diverse scenete apărute în revista noastră, cum ar fi „Balaurul" (3/1963), „O călătorie în viitor" (6/1963), „Pupăza din tei" (7/1963) sau „Constructorul principal" (din numărul de față).

Multe acțiuni interesante din unități care pot fi adoptate de către colectivele de conducere, precum și îndrumări pentru alcătuirea programelor de activități le veți găsi în permanență la rubricile „Din experiența pozitivă" și „Calendar pionieresc".)

Programul de activități va mai cuprinde o serie de acțiuni pe care colectivul de conducere intenționează să le organizeze cu întreaga unitate: vizite în fabrici, la muzee și expoziții, excursii, duminici ale pionierilor (vezi articolul „Duminica sportivă" din numărul de față), reuniuni pionierești, carnavaluri, seri de basm, spartachiade ale unității (vezi „Spartachiada unității" din suplimentul revistei nr. 4/1963) etc. De asemenea, în program va putea fi prevăzută înființarea unei brigăzi artistice, a unui cerc literar pe unitate sau cercuri literare în detașamente, unde se vor putea afirma pionierii talentați la literatură.

Firește că din program nu vor lipsi acțiunile patriotice. În programul unității se poate prevedea cantitatea de fier pe care o vor strînge pionierii într-o anumită perioadă, cîți puieți vor planta; de asemenea, o sarcină patriotică de seamă ce va putea figura în program este îngrijirea aleilor, menținerea curățeniei din cvartalele de blocuri noi (pentru a vedea cum au rezolvat alte unități această problemă, urmăriți rubrica noastră permanentă „Casa noastră, ca o floare").

În programele de activități ale unităților de la sate există acțiuni specifice privitoare la ajutorul pe care pionierii îl dau gospodăriei colective. Astfel, programele de aci vor putea include: curățirea izlazurilor, ajutor dat la creșterea animalelor mici ale gospodăriei, măsuri pentru reținerea zăpezii pe cîmp, protejarea pomilor împotriva gerului și a rozătoarelor etc. Prezentarea unor programe artistice la căminele culturale nu va lipsi din nici un program de activitate. De aceea este bine să se prevadă încă de la început reorganizarea și întărirea echipei artistice a unității, introducerea de noi cîntece și poezii în program.

Din cele arătate pînă aici reiese clar importanța unui program de activități bine alcătuit. Trebuie să mai precizăm că în programul de activități al unității vor fi prevăzute acțiunile mari care se vor organiza cu toți pionierii din unitate. În sfîrșit, pentru ca programul să poată fi înfăptuit, el trebuie să fie foarte concret, adică să se indice la fiecare acțiune sarcinile pe care le are de îndeplinit fiecare detașament, cine răspunde din partea colectivului de conducere al unității și data exactă de îndeplinire a acțiunilor.

PROGRAMUL DE ACTIVITĂȚI AL DETAȘAMENTULUI

Vorbind despre programul de activități al unității, am vorbit în mare măsură și despre cel al detașamentului. Trebuie făcute însă unele precizări. Programul de activități al detașamentului va fi alcătuit de colectivul de conducere al detașamentului, cu ajutorul instructorului de detașament. Durata lui este de o lună. În programul detașamentului figurează două feluri de sarcini, de acțiuni: sarcinile reieșite din programul de activități al unității și acțiunile pe care și le propune detașamentul din propria sa inițiativă.

Să vorbim despre sarcinile reieșite din programul unității. De pildă, despre învățătură. Dacă programul unității prevede schimburi de experiență între detașamente, programul detașamentului își va putea propune schimburi de experiență în cadrul detașamentului, măsuri speciale pentru îndreptarea învățăturii unor elevi, expoziții de caiete de notițe, răspîndirea metodelor bune de învățătură prin gazeta de perete etc... Dacă e vorba de o adunare pe întreaga unitate, detașamentul va trebui să precizeze, în program, cu ce anume va contribui la această adunare. Într-un cuvînt, cele de mai sus înseamnă *concretizarea* sarcinilor.

Dar, în afară de asta, detașamentul își poate propune și alte acțiuni. După cum la întocmirea programului unității colectivul de conducere s-a sfătuit cu activul pionieresc, și colectivul de conducere al detașamentului va cere părerea pionierilor cu privire la acțiunile ce urmează a fi introduse în program. În felul acesta se vor putea organiza excursii cu detașamentul, vizionarea unor filme sau a unor piese de teatru, după-amieze literare, adunări cu teme științifice (folosiți rubrica de știință a revistei noastre) etc... Detașamentul își poate propune organizarea unei echipe de dansuri, realizarea unui mic spectacol, precum și diverse acțiuni de muncă patriotică izvorîte din inițiativa detașamentului.

O călăuză în alcătuirea programului de activități vor fi condițiile pentru obținerea distincțiilor pionierești. Introducînd în program acțiuni sportive, vizite în fabrici, la expoziții, învățarea poeziilor, a cîntecelor pionierești, acestea vor fi în același timp un ajutor pentru pionierii ce se pregătesc să obțină distincțiile.

În încheierea îndrumărilor de față trebuie să arătăm că acțiuni sînt foarte multe și există primejdia ca programul să fie foarte încărcat și să nu se poată realiza. De aceea, acțiunile trebuie alese cît mai judicios și pe măsura puterilor detașamentului. Pe de altă parte, sarcinile trebuie bine împărțite, în așa fel încît fiecare pionier să contribuie la munca detașamentului. Astfel, toți pionierii vor fi atrași în activitate, evitîndu-se totodată supraîncărcarea.

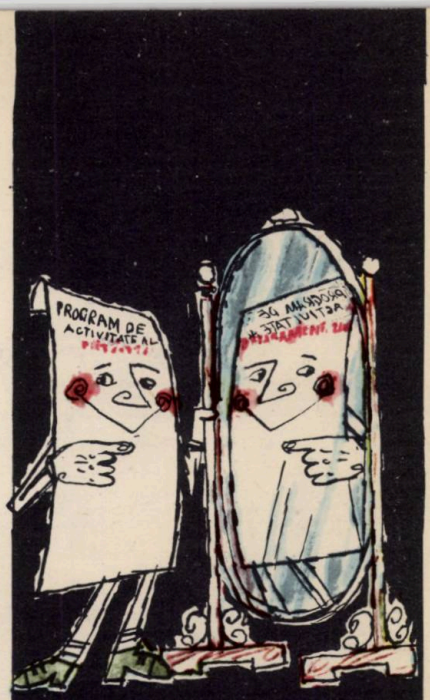

Oglinda

Echilibristul

desen de PUIU MANU

Interviul nostru cu scriitorul:

OCTAV PANCU-IAȘI

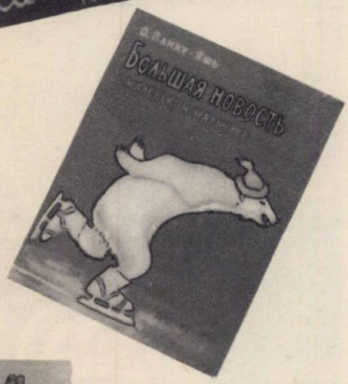

De cînd ați început să scrieți pentru copii și ce v-a îndemnat să-i preferați pe cei mai mici cititori?

De cînd? De la început. De la primele compuneri scrise pe foi rupte din caietele ultimelor clase de liceu.

Ce m-a îndemnat să mă adresez copiilor? E mai greu să răspund precis. Sînt convins însă că dacă nu m-aș fi dedicat scrisului pentru copii aș fi îmbrățișat profesia de învățător sau profesor. Poate că această mărturisire v-ar putea lămuri într-un fel...

Care dintre cărțile pe care le-ați scris vă place mai mult?

Una peste alta am publicat pînă acum douăsprezece cărți. Peste cîteva luni îmi mai apare una — „Făt-Frumos cînd era mic". De curînd am predat Editurii tineretului alta — „Cît de mari ați crescut!", și acum lucrez de zor la un roman — „Timpul probabil de mîine".

Sincer, cel mai mult îmi place romanul la care lucrez acum. Așa mi s-a întîmplat, în timpul lucrului, cu fiecare carte în parte. Pe urmă, recitindu-le, unele nu mi-au mai plăcut. Cititorii, mari și mici, sînt de părere că cea mai izbutită carte a mea este culegerea de povestiri „Scrisori pe adresa băieților mei". Nu-i pot contrazice. Ei știu mai bine ca mine. Mai apropiată de inima mea este însă „Cartea cu ochi albaștri", cu toate că are multe slăbiciuni, îmi dau bine seama, dar... Ce să fac? Vorba cîntecului: „O iubesc așa cum e!" Poate o s-o mai scriu o dată și poate că o să-mi iasă mai bine. Aș fi grozav de fericit, prieteni.

Ce vă scriu cititorii?

Primesc multe scrisori de la cititori, de la ascultătorii emisiunilor mele de la radio sau de la micii spectatori ai emisiunilor semnate de mine la televiziune.

În urma emisiunilor de televiziune, numai în ultimul an prietenul meu, actorul și desenatorul Iurie Darie, și cu mine am primit peste zece mii de scrisori. E o cifră, recunosc! Scrisoarea care m-a impresionat însă în mod deosebit am primit-o de la un copil japonez. Anul trecut mi-a apărut o carte de povești în Japonia. Citind-o, un copil mi-a scris. Mai exact, mi-a desenat un porumbel alb și mi l-a trimis. Desenul e însoțit doar de numele și adresa copilului. I-am răspuns, desenîndu-i și eu, cum m-am priceput, tot un porumbel alb. Și cred că ne-am înțeles de minune amîndoi.

Ce doriți să transmiteți cititorilor „Cravatei roșii"?

Doresc cititorilor „Cravatei roșii" imensa bucurie de a citi numai cărți bune scrise pentru ei. În bucuria lor se va strecura întotdeauna, îi asigur, și un strop din bucuria mea. Poate și din strădania mea.

DR. PANSELUȚĂ VĂ ȘFĂTUIEȘTE

Știi să mănînci?

Nu de mult am asistat la o discuție între Ionel și tatăl lui. Din cîte am înțeles, băiatul greșise la un exercițiu de gramatică și căuta să se justifice. Dar și aceasta o făcea cu destulă greutate, deoarece mușca cu multă poftă dintr-un măr. Or, să vorbești și să mănînci în același timp... e greu.

Am intrat în vorbă cu Ionel spunîndu-i:

— La exercițiul de gramatică ai greșit, dar știi să mănînci?

Au zîmbit amîndoi. Cum să nu știe Ionel să mănînce cînd acasă i se spune „mîncăul"?

M-am împrietenit cu Ionel. Am stat cîteva zile cu el și m-am convins că totuși nu știa să mănînce în așa fel încît să-și păstreze sănătatea. Ca să nu cădeți și voi, dragi prieteni, în greșelile pe care le-a făcut Ionel trebuie să țineți seama de cîteva lucruri. Hrana cît mai felurită ne face plăcere, poftă de mîncare și este asimilată de organism. Dar asta nu ajunge. Și organismul are nevoie de anumite pregătiri pentru a primi hrana. Ce fel de pregătiri?

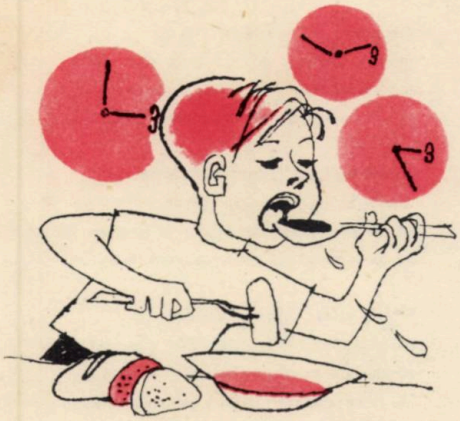

În primul rînd trebuie să-l obișnuim cu alimentația la ore fixe. În felul acesta stomacul se pregătește pentru a primi hrană.

La anumite intervale, în preajma orelor de masă, datorită legăturilor nervoase stabilite se va începe secretarea unei cantități suficiente de suc gastric și alte sucuri care pregătesc aparatul digestiv în vederea primirii hranei și pentru a face o digestie sănătoasă. Ionel nu știa aceasta, iar mesele lui erau la diferite ore și cu 30 de minute înainte de a se așeza la masă gusta cîte ceva. Mînca mult la prînz și seara tîrziu. A fost grozav de mirat cînd i-am spus că în mod științific școlarul trebuie să ia masa zilnic de 4 ori cu intervale de 3—4 ore între mese și că fiecare masă este bine să fie luată la aproximativ aceeași oră.

La prînz Ionel mînca „mai mult decît tata", mi se lăudase el. Dar volumul stomacului unui copil este mai mic decît al unui om mare. Supraîncărcarea cu hrană îngreunează digestia, atrage după sine diferite boli. Dacă mesele nu sînt luate la ore regulate, întregul program zilnic se răstoarnă. Timpul nu mai este folosit cum trebuie pentru lecții și odihnă, joacă și somn. Așa se întîmpla că Ionel stătea seara tîrziu să învețe, el mînca și apoi, la insistențele părinților, se așeza în pat.

Nu m-am mirat cînd am văzut că somnul lui era neliniștit. Începutul somnului înseamnă de fapt o slăbire a funcționării organelor. La Ionel începea digestia, deci maximum de activitate, iar stomacul prea plin presa puternic asupra inimii. L-am obișnuit greu să mănînce seara cu cel puțin 1/2—1 oră înainte de culcare. Greu l-am convins că după ce vine de afară, unde a alergat, a făcut diferite exerciții fizice, este bine ca 10—15 minute să-și găsească o ocupație liniștită și numai după aceea să mănînce, că așa este corect

Pe tatăl său Ionel îl vedea mai mult la masa de prînz și atunci își deșerta sacul întrebărilor, nu avea un pic de liniște și atenția lui era îndreptată în altă parte decît la mîncare. Aceasta micșorează serios cantitatea de suc gastric.

Într-o seară l-am văzut chiar citind în timpul mesei. La emoții puternice, negative, secreția sucului poate să înceteze, ceea ce este foarte dăunător.

Dar cîte greșeli nu făcea Ionel. Adeseori se așeza la masă înfierbîntat și înainte de a mînca ciorba el bea un pahar de apă pe nerăsuflate. Ce diluare a sucurilor, ce grăbire a mișcărilor tubului digestiv înainte de a fi primit hrana. Mestecatul hranei era și el făcut la întîmplare. Dinții erau lăsați să lenevească uneori, iar alimentele nu erau de ajuns de mărunțite (ce muncă pentru stomacul care, bineînțeles, nu are dinți). Unele alimente le consuma prea fierbinți, alteori prea reci. După supa fierbinte bea un pahar cu apă rece. Făcea și alte multe greșeli, fără nici o milă pentru organism. Poate că toate acestea nu au imediat efect dăunător asupra organismului, dar fără îndoială ele se vor resimți cu timpul.

Pentru a fi un om sănătos, un lucru foarte important este să știi să mănînci.

GIMNASTICA = putere și sănătate

Dragă prietene,

M-ai întrebat de ce este necesar să faci gimnastică dimineața. Am să-ți răspund pe scurt. Trecerea de la somn, adică de la starea de repaus a organismului, la starea de activitate nu se face dintr-o dată, ci treptat. Mișcările pe care le faci dimineața la gimnastică ajută organismul să treacă repede la starea de activitate. Ai observat, de bună-seamă, cît de moleșit te simți, mai ales în primele ore de cursuri, ce greu îți vine să te concentrezi, să fii atent și să reții explicațiile profesorului. Uneori ți-e frig, deși caloriferul e încins la maximum, iar în recreație îți vine mai la îndemînă să stai în clasă decît să te joci afară, la aer curat. Toate acestea se întîmplă datorită lipsei de mișcare dimineața, pentru că nu faci gimnastica de înviorare.

Mi-ai povestit (și probabil de aci ți-a venit gîndul să mă întrebi) despre frumoasa competiție de gimnastică pe care ai văzut-o la televizor. După cîte am înțeles au concurat și Sonia Iovan, Emilia Liță, Petre Mîclăuș și alți maeștri ai țării noastre.

Să știi, dragă prietene, că și ei au început cu această simplă gimnastică de dimineață. Și dacă i-ai întreba, sînt sigur că ți-ar vorbi despre gimnastica de dimineață așa cum ți-am vorbit și eu mai sus. Ți-ar povesti, de pildă, că în multe întreprinderi s-a introdus și gimnastica de producție. În pauză, muncitorii, sub conducerea unui specialist, execută un scurt program de gimnastică, după care se întorc la lucrul lor cu forțe sporite.

Firește că Sonia Iovan și ceilalți s-au perfecționat, au făcut gimnastică de performanță, cum se spune. Pentru tine însă nu se pune neapărat problema să fii campion. Asta se va vedea mai tîrziu. Ceea ce îți recomand este ca, dimineața, să nu zăbovești în pat (ți se pare un lucru foarte simplu, dar să știi că îți trebuie multă voință să sari imediat ce a sunat ceasul), să deschizi larg ferestrele, fie vară sau iarnă, și să nu uiți gimnastica de înviorare, fiind foarte exigent cu tine însuți atît în executarea tuturor exercițiilor propuse, cît și în corectitudinea cu care le execuți. După aceea te poți spăla, îmbrăca, poți lua masa de dimineață.

Nu uita! Gimnastica te ajută să crești, să capeți un corp armonios dezvoltat, te face să devii ager, puternic și rezistent.

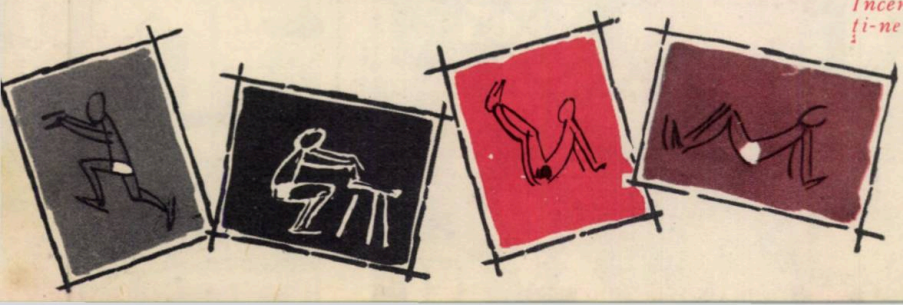

SPORT

ȘAH

Mulți dintre voi sînt mari amatori de șah. De aceea ne-am gîndit ca, lunar, să vă prezentăm cîte o problemă sau un studiu de șah. Rezolvările le veți putea trimite în plic închis la redacție, cu mențiunea „Probleme de șah". Lunar noi vom publica numele acelora care au izbutit să rezolve exact problema sau studiul prezentat.

VALERIU CHIOSE

Vă dorim succes!

Albul joacă și face remiză. Pentru a obține egalitatea, el trebuie să captureze neapărat periculosul pion advers. Dar cum? Încercați și comunicați-ne soluțiile voastre.

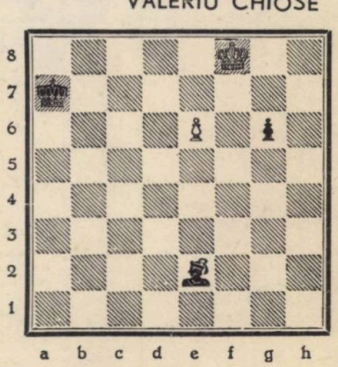

BIBLIOTECA

PARTIDUL

— FRAGMENT —

Partidu-i tot ce-i demn, frumos și bine.
Tot ce-n poporul nostru-i mai de preț:
Curaju-nalt al jertfelor de sine,
Exemplul veșnic, călăuz măreț.

Trăiește-n el un gînd de luptă care
Te-a-nsuflețit mereu de la-nceput:
El ține steagul lumii viitoare
Ca zorii, roși, deasupră-ți desfăcut.

El potolește-adînca năzuință
A omului setos de vremuri noi;
Partidu-nseamnă trainica voință
De-a-nfăptui ce-avem mai bun în noi!

ALFRED MARGUL SPERBER

Fîntînă de culori

Patria mea-i fîntînă de culori,
potir de frumuseți nepieritoare,
în care păsări se-oglindesc în zori,
cu aripile lunecînd sub soare.

Culorile în ciutură apar,
culori tîrzii, alunecînd din stele:
roșul aprins al focurilor mari
și al muncitorești lor drăpele;

Galbenul spicelor îmbelșugînd
unitele ogoare ale țării
și-al fructelor de toamnă galben blînd,
al mierii și-al nisipurilor mării...

Verde al sevelor și violet
al gingașei brînduțe din poiană,
negru-al cărbunelui din vagonet,
în care codrii umbra și-o destramă...

Culori ale încrederii, culori
ale iubirii și-ale tinereții,
împodobind ca niște sărbători
abia-ncepute, drumurile vieții!

Fîntînă de culori e țara mea,
potir de frumuseți nepieritoare,
în care păsări cu aripi de nea
se oglindesc, în zborul către soare...

GHEORGHE TOMOZEI

Întîiul meu salut de pionier

Versuri: de MARCEL BRESLAȘU

Cu inima ca un crîmpei de cer
Și gîndul ca o zi de primăvară,
Întîiul meu salut de pionier
Voios ți-l dărui ție, scumpă țară!

Tot înainte, dîrz și hotărît,
Pe drumul tras de vajnicii tovarăși:
Cravata roșie ce-o port la gît,
Vreau zi de zi pe drept s-o merit iarăși.

Salut voios și recunoscător
Partidului, ocrotitor părinte,
El ce ne-arată calea tuturor
Și m-a-nvățat să spun: Tot înainte!

Cu suflet oțelit și cuget treaz,
Cinstesc învățătura ei culoare:
E înroșită-n sîngele viteaz
Vărsat sub steagul clasei muncitoare!

Pentru serbarea de 30 Decembrie

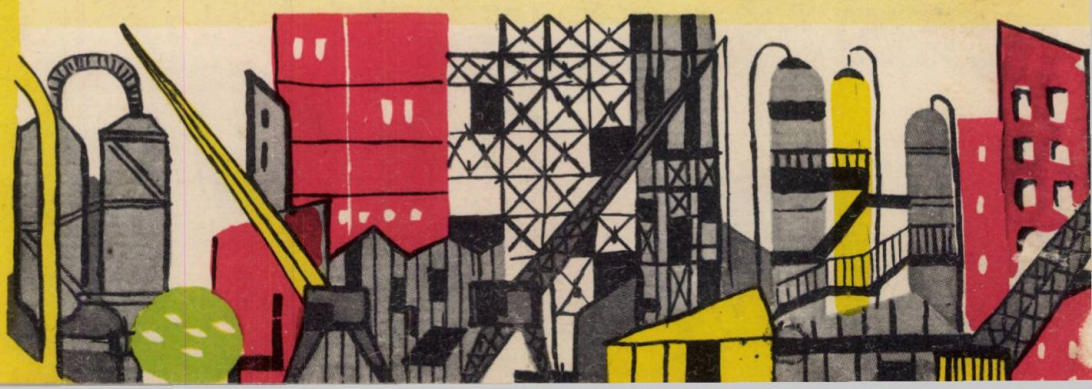

CRAVATA ROȘIE

Nr. 12 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1963

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Partidului

Tu ne-ai dăruit, partid,
Anii plini de bogăție,
Zări care-n lumina vie
Tot mai largi ni se deschid.

Sînt o laudă a ta
Ne-ntrecutele uzine,
Holdele de soare pline,
Cu foșniri de roadă grea.

Despre tine azi cuvîntă
Munții, apele, cîmpia,
Peste care își avîntă
Zborul liber ciocîrlia.

Mugurii ce-n ramuri cresc,
Sevele clocotitoare,
Case noi, lucind în soare,
Tot de tine ne vorbesc.

Pentru viața ce-nflorește,
Azi, cu inima fierbinte,
Drag partid, iubit părinte,
Țara-ntreagă te slăvește!

VIOLETA ZAMFIRESCU

Țara mea

— FRAGMENTE —

O, țara mea, cea plină de minuni!
Văd munții'nalți, cu albele cununi
Și dealuri viorii ce-și moaie-n zări
Spinările, ca valul unei mări,
Zăresc pe coaste turmele rotunde,
Ca albe pietre semănate-n munte,
Și văd cum se ridică la picioare
Păduri de sonde, iuți funiculare,
Uzine mari ca niște stupi vuind,
Văd pînzele de apă ce se-ntind
Pe șesuri largi, pînă-n albastra mare,
Purtînd pe ele negrele vapoare...

Pe rîuri, plute, bărcile gingașe,
Și peste tot, în tîrguri și orașe,
Cum alte dăți își aprindeau pe culmi
De strajă focuri aprigii străbuni,
Cît ochiul poate să cuprindă-n zare,
Steaguri ca flăcări pîlpîie în soare.

— Roșii drapele-n pașnică oștire —
Cît sînge a vărsat acest popor
Ca să-și întindă dreapta-i stăpînire
Pe strămoșescul, liberul ogor!

MIRON RADU PARASCHIVESCU

Urare Republicii

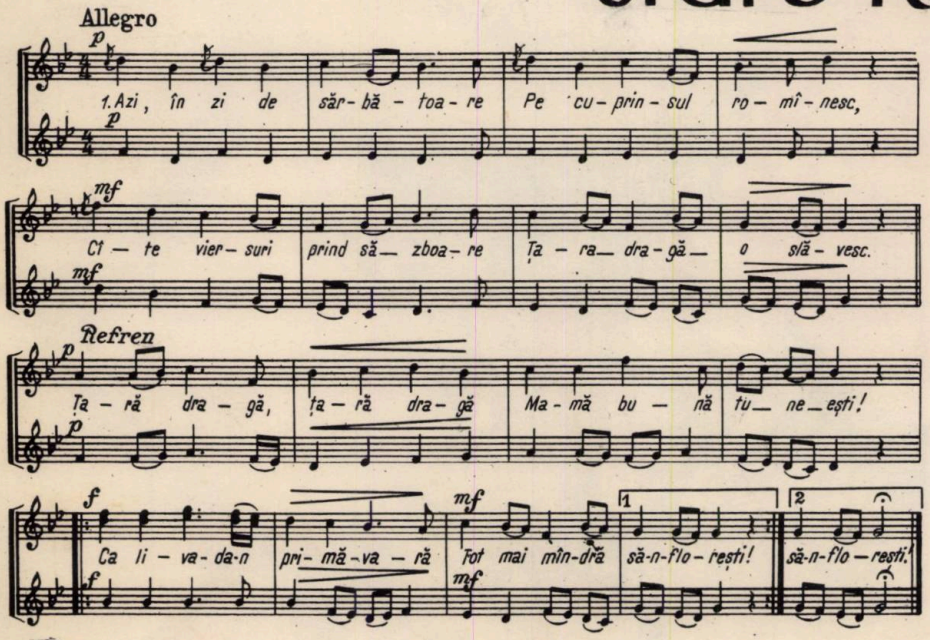

Versurile: TEODOR BRATU
Muzica: SABIN V. DRĂGOI

Refren:

Țară dragă, țară dragă,
Mamă bună tu ne ești,
Ca livada-n primăvară
Tot mai mîndră să-nflorești.

Cînd sub cetina umbroasă,
Cînd scăldată de-un talaz,
Fericită și voioasă
Ni-i copilăria azi.

Refren...

Cu ferestre luminate,
Cu un zîmbet părintesc,
Școli, cămine și palate,
Cu căldură ne primesc.

Refren...

DE ZIUA REPUBLICII NOASTRE DRAGI

de DAN DEŞLIU

Sînt şaisprezece ani de cînd, într-o după-amiază de iarnă, a răsunat, de-a lungul şi de-a latul ţării şi mai departe, dincolo de hotare, strălucita veste a proclamării Republicii Populare Romîne.

Voi, pionierii de azi, n-aveţi cum să v-aduceţi aminte cele ce s-au petrecut în ziua aceea; pe atunci, fraţii voştri mai mari se jucau încă de-a ulii şi porumbeii şi chiar părinţii multora dintre voi erau nişte oameni foarte tineri... Nici eu nu eram prea bătrîn — însă, oricum, tot mi-amintesc cîte ceva şi-am să încerc să vi le spun şi vouă. Să nu vă miraţi dacă veţi auzi unele lucruri care nu sînt trecute în manualul de istorie: vă rog să mă credeţi că totul s-a petrecut întocmai.

Aşadar, după ce a răsunat prima oară vestea proclamării Republicii, a urmat o tăcere, ca şi cum ţara ar fi stat să-şi tragă sufletul, după o încleştare îndelungată, ca şi cum ar fi vrut să cumpănească bine toată însemnătatea acelor cuvinte. S-a auzit apoi un vuiet ciudat — să fi fost valuri, sau tunete, sau urale, sau toate acestea şi altele, îngemănate —, ca un glas în care se contopeau milioane de glasuri. Dacă ascultai cu băgare de seamă, recunoşteai, în vuietul crescînd din adînciuri, zvon de sirene, fîlfîit aspru de steaguri...

Sirenele ridicaseră la luptă, an de an, ţara-ntreagă, timp de aproape trei decenii, de cînd luase fiinţă pe plaiurile noastre partidul comuniştilor... Erau, neîndoielnic, sirenele de pe Valea Jiului şi Valea Prahovei, de la Griviţa şi de la Nicolina, de pretutindeni unde plumbii şi baionetele jandarmilor regali vărsaseră sînge muncitoresc, la porunca tîlharilor cu coroană.

— În sfîrşit! şuierau steagurile.

— În sfîrşit! chiuiau sirenele.

— În sfîrşit! răspundeau codrii şi cîmpurile, rîurile şi crestele jăcmănite amar de ani de ghearele celor mai răi dintre vrăjmaşii poporului.

În sfîrşit, poporul alungase pe un drum fără întoarcere pe ultimul Hohenzollern...

Şi iată că, treptat, din cuvintele repetate de pîlniile difuzoarelor şi de inima fiecăruia, din acele fraze simple, care se înălţaseră deodată pe toată zarea după-amiezii de iarnă, s-a închegat ceva, un arc triumfal sau o boltă de stîncă, din care izvora, în loc de apă, un drum larg deschis. În lungul drumului, ca printr-un ochean fermecat, se desluşeau turnuri şi turle cutezătoare, înălţîndu-se către cer. Pîrloaga se schimba în şantier, pe care prindeau să sclipească schele şi cofraje, conducte şi rezervoare; torentul fără căpătîi aluneca domol în culcuş de beton şi oţel, preschimbîndu-se într-un roi de fulgere binefăcătoare, gata de drum în orice clipă, spre toate unghiurile ţării; petice de ogor, îmbucătăţite de vrajbă şi sărăcie, se adunau laolaltă, înecînd haturile şi răzoarele, ca o nesfîrşită mantie verde, de la o zare la alta. Drumul de care vă vorbesc ducea departe, tot mai departe, prin oraşe şi sate necunoscute, printre blocuri de locuinţe cu faţade în culorile florilor, printre grădini şi parcuri de odihnă, printre şcoli luminoase şi terenuri de sport, prin tabere pioniereşti pline de voioşie, pe coasta mării sau în poieni de pădure... În palate, unde huzuriseră cîndva reginele şi prinţesele, fabricanţii şi moşierii cu liota lor trîndavă şi nesăţioasă, răsunau clopoţeii vocilor copilăreşti: stăpînii cei noi erau fiii şi fiicele ţării, urmaşii împuşcaţilor şi schingiuiţilor de la 1907 şi 1933.

Cu totul minunat şi uimitor ni se părea faptul că drumul se prelungea mereu spre viitor — dar, din păcate, privirile noastre nu puteau răzbi prea departe, în după-amiaza mohorîtă de iarnă. Tare-aş fi vrut să văd ce vor face copiii aceia, viitoarele cravate roşii, mai tîrziu, cînd se vor fi mărit şi vor fi trecut să înfăptuiască visuri pe care bătrînii lor nici n-ar fi cutezat să le viseze! Aş fi vrut să-i văd cîrmuind maşini electrice, poruncind norilor din văzduh şi rîurilor de pe pămînt, dezlegînd bogăţiile ascunse ale cernoziomului şi ale stîncilor, pornind la drum spre staţia din Cosmos sau din adîncul Oceanului...

Iată cam ce fel de lucruri se desluşeau aievea, din capătul acelui drum deschis la 30 Decembrie 1947, de braţele ce poartă secera şi ciocanul. Multe din imaginile întrezărite atunci sînt astăzi faptă — multe abia încep să prindă viaţă. Voi, pionierii de azi, care citiţi aceste rînduri, veţi fi chemaţi peste cîţiva ani să desăvîrşiţi drumul Patriei noastre spre zările comunismului — şi nu mă îndoiesc că veţi fi vrednici de această cinste.

Cît despre cele ce s-au întîmplat atunci — în prima zi a Republicii Populare Romîne —, să ştiţi că totul a fost aşa, întocmai, chiar dacă vi se pare că unele din cele spuse de mine nu sînt trecute în manualul de istorie...

Cantata ape

Un cîntec pentru 30 Decembrie, un cîntec al patriei libere, un cîntec pentru Republica Populară Romînă... Ce strune s-alegem astfel ca, netrădînd instrumentul, să-i dăm puterea de a cuprinde un întreg univers? Să facem să sune granitul Carpaţilor? Sau orga pădurilor? Sau vasta cutie de rezonanţă a şesului dunărean?

Să alegem strunele apelor... Mureşul, Oltul, Prutul, Siretul, cu toate încingătorile şi rubedeniile lor, cu puzderia de pîraie şi de izvoare, cu larma de unde, de valuri şi torente, cu tunetul cascadelor sau cu şoapta dulce a clipelor de popas, toate acestea şi altele, mai puternice sau mai slabe, încărcate unele de amintirile istoriei, altele ispititoare prin frumuseţea priveliştilor, străbat patria în lung şi în lat, cuprinzînd-o, ca o gigantică plasă de meridiane şi paralele.

Fiecare apă are o poveste, fiecare apă cuprinde în povestea ei povestea oamenilor şi a locurilor pe care le străbate. Încercînd să depănăm istoria apelor noastre şi deci a oamenilor de pe malurile lor, am putea face o istorie originală a poporului romîn, din care n-ar lipsi, poate, nici o pagină.

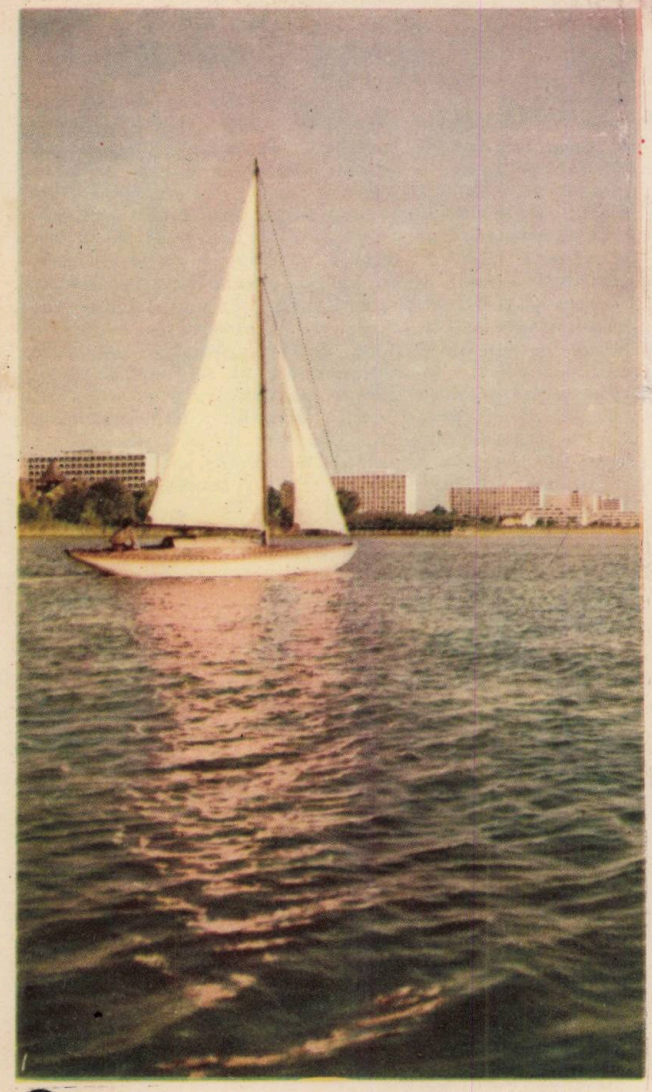

Dar pe care s-o deschidem întîi? La care fir de strună să ne oprim? Să-l facem să sune subţire, cu clinchet de argint, acolo sus, la izvor, sau să trezim vibraţiile toate? Fiindcă oriunde neam opri, pe de-a rîndul sau pe sărite, pe apele mici sau pe cele mari, pe afluenţii care sînt fii şi fiice, pe nepoţi sau pe strănepoţi, toate vor aduce fapte, întîmplări, mărturii — şi toate vor cînta laudă patriei.

Vişeul, spre exemplu, e poate cel mai nordic rîu al nostru, care udă ţara pînă mai ieri sălbatică a Maramureşului. Rîu bogat în ape, saturat de torenţii prăvăliţi de pe toate coastele acestor întinderi, rîu aprig şi tumultuos, ca şi firea oamenilor de pe aici. („Maramureş, ţară veche, cu oameni fără pereche"...). Ca să-i scriem povestea, ar trebui să intrăm în istoria Maramureşului; ar trebui să ascultăm toate cîntecele de pe aici, tot zbuciumul oamenilor, ca şi trezirea lor la o viaţă nouă, în clipa cînd Maramureşul s-a legat cu lumea prin cel dintîi drum de fier. Ar trebui să auzim, deci, povestea drumului de fier de la Salva Vişeu, scobit de brigadieri cu tîrnăcopul în piatră, ar trebui să ascultăm cîntecele de brigadă ale miilor de tineri care au lucrat aici.

Ar trebui evocată, poate, povestea celor două Someşuri, ca şi a celor trei Crişuri. Crişul Repede a devenit de cîtăva vreme mai repede, apele lui s-au iuţit, au căpătat viteză de turbină, mişcă azi paletele marii hidrocentrale de la Aştileu, trimiţînd soare electric unei bune părţi din Ardeal. Numele rîului a devenit un nume care se justifică, un nume pe care oamenii zilelor noastre l-au justificat printr-o mare construcţie a socialismului.

Se justifică acum şi Crişul cel Alb... Străbătînd depresiunea Zarandului, apele lui nu mai poartă durerea băieşilor moţi, fiindcă această durere nu mai există, fiindcă durerea seculară a moţilor a fost vindecată de Revoluţie. Izvorînd de sub muntele Găina, acolo unde are loc în fiecare vară celebra nedeie, acolo unde moţii se adunau ca să întemeieze noi neamuri de moţi sau să pună la cale ruperea lanţurilor, Crişul Alb curgea la vale spre ţeampurile de aur, unde apele lui căpătau, de fapt, culoarea sîngelui.

„Munţii noştri aur poartă"...

Aşa cînta Crişul cel Alb, aşa cînta Arieşul, aşa cîntau toate rîurile şi pîraiele din Ţara Moţilor. Glasul lor de jale sau de revoltă ajungea ca un ecou în Dunăre, întîlnindu-se acolo cu vaierul celorlalte rîuri romîneşti. Ele se întîlnesc acum în Dunăre, aducînd veşti despre prefacerile petrecute pe aici în ultimii ani.

Dar rîurile romîneşti se întîlnesc în Dunăre după ce străbat mai întîi distanţe de sute de kilometri — sute de kilometri în care noul e prezent la fiece pas —, despărţite unele de altele, de la izvoare şi pînă la vărsare, prin masive muntoase, prin dealuri şi şesuri.

lor

Un destin aparte au două dintre ele, Mureşul şi Oltul.

Magistrale ale istoriei poporului romîn, cele două rîuri au două puncte simbolice de întîlnire. Zămislite, ca toate rîurile romîneşti, în cununa de piatră a Carpaţilor, Mureşul şi Oltul sînt totuşi singurele ape care-şi întîlnesc izvoarele. Acolo sus, pe înălţimile de piatră albă ale Hăşmaşului Mare, cele două ape încearcă parcă să domine priveliştea întregii ţări, hotărîndu-se să parcurgă fiecare cîte jumătate din întinderile patriei. Mureşul se hotărăşte să plece către Apus. Oltul, însoţindu-l o bună bucată de vreme, ia calea spre sud şi perforează Carpaţii, transformîndu-se într-un adevărat erou al apelor şi luptelor noastre.

Despărţindu-se acolo, în sus, în Hăşmaşul Mare, străbătînd fiecare cîte jumătate de ţară, încărcate cu toată istoria pămînturilor pe care le scaldă, martore ale prefacerilor din viaţa noastră nouă de pe aceste întinderi, cele două rîuri se întîlnesc în albia Dunării, povestindu-şi drumul, recapitulînd şi adunînd ca într-un focar tot ceea ce au cuprins în tumultul lor. A le face istoria, a încerca să cuprinzi cît cuprind Oltul şi Mureşul, a desfăşura priveliştea pămînturilor scăldate şi a oamenilor întîlniţi, a indica localităţi sau evenimente legate de numele lor ar însemna să deschizi cartea patriei la unele din cele mai frumoase pagini. Mureşul, de exemplu, debutează la obîrşie cu una dintre taberele studenţeşti ale verii şi asfinţeşte, lîngă Arad, în priveliştea marii fabrici de strunguri, creaţie a regimului democrat-popular. Valea Oltului, cu mănăstirile şi cetăţile ei, care au oferit materie epică atîtor legende, s-a împodobit în anii din urmă cu nenumărate cetăţi ale industriei moderne: Combinatul de placaje şi panele de la Rîmnicu-Vîlcea (care a inaugurat, împreună cu Combinatul de la Tîrgu-Jiu, o eră nouă în valorificarea pădurilor oltenești), marea Uzină de sodă caustică de la Govora, noile păduri de sonde răsărite pe plaiul Băbenilor... Nu va trebui ignorat Oltul turistic, stampele cu brazi, cu izvoare, cu albe vile alpine ale staţiunilor de odihnă ce se dezvoltă mereu; ele vor concura, nu peste mult, splendoarea arhitectonică a litoralului, pes-

te cerul de ape al patriei întinzîndu-se astfel un veritabil cer de frumos.

...Dar ar trebui să ascultăm şi Timişul; e unul din rîurile noastre cele mai scurte, dar care trăieşte totuşi cu o intensitate de rîu adevărat. Unul din vlăstarele lui, pîrîul Bîrzava, poartă pe unde reflexe aprige de foc. El e martor şi părtaş la toată lupta muncitorilor reşiţeni pentru mai mult oţel dat patriei, el oglindeşte noile furnale profilate pe cer, noile construcţii care au întinerit pe de-a-ntregul oraşul şi a fost martor şi părtaş la toată durerea, revolta şi lupta localnicilor pentru înfrîngerea robiei de odinioară.

Ar trebui să mai ascultăm, sărind peste alte fire şi strune, şi Jiul, rapsodul minerilor care au transformat „Valea Plîngerii" într-o „Vale a Bucuriei", împodobind-o cu noi priveliști industriale, cu blocuri moderne, cu sanatorii, teatre şi parcuri. Ar trebui să poposim în noul oraş Uricani (odinioară un sat de păstori) sau poate în mina Vulcanilor, părăsită şi inundată de vechii stăpîni, astăzi vibrînd tinereşte de clocotul înaripat al întrecerii. Ar trebui să însoţim Jiul prin munţi, de-a lungul căii ferate Bumbeşti-Livezeni pînă în Gorjul a cărui emblemă contemporană sînt sondele şi pînă jos, la Craiova, oraşul lui „Electroputere"; pe porţile acestei mari uzine ies locomotivele diesel electrice, care ne poartă pretutindeni cu viteza secolului.

Ar trebui să mai ascultăm — sărind peste alte fire şi strune — şi Argeşul, care a căpătat în ultima vreme rezonanţa gravă a orgăi: toate valurile, pe toate tuburile lor fluide, înalţă un imn miilor de constructori care pun temeliile Hidrocentralei „16 Februarie", una dintre marile cetăţi ale electricităţii.

Dar cîte rîuri nu mişcă astăzi turbinele hidrocentralelor, născînd sori electrici?

...Rîuri albe ţării mele,
despletite peste şesuri,
ferăstraie reci de ape,
vifore de melodii,
vom lua lumina voastră
şi-o vom împleti cunună
peste văi de întuneric,
peste munţi, peste cîmpii...

Dar ar trebui să ascultăm — sărind peste alte fire şi strune — şi Prahova, rîul care se prăvăleşte peste coastele de piatră ale Bucegilor, culegînd de sus, din munţi, ecourile marii industrii, uruitul tractoarelor făurite de meşterii din Braşov şi întîlnind apoi colinele domoale din jurul Cîm-

Frumoasă eşti patria mea

pinei, plantația de sonde a văii ce poartă numele apelor, mii de obeliscuri strălucitoare înșurubate-n văzduh.

Și ar mai trebui — sărind peste alte fire și strune — să aplecăm urechea la Dîmbovița, rîul care adapă Bucureștiul și-l leagă cu Dunărea. E un rîu domol, de cîmpie. Amintirea experiențelor viforoase din munți, amintirea stîncilor ferăstruite și a pereților de piatră înlăturați din cale s-a șters, iar aici, aproape de București, apele își aduc numai undele lor liniștite și dulci.

„Dîmboviță, apă dulce..."

Ape dulci, ape line, ape senine. Cîntecul lor, cîntecul Bucureștilor, vorbește parcă despre ospitalitatea românească, despre orașul acesta frumos, de viitor, așezat la cumpăna dintre Dunăre și Carpați, despre orașul acesta care devine astăzi o adevărată capitală socialistă, ridicat pe verticala marilor planuri de construcție ale evului nostru. (Prin aceste ape, Bucureștii sînt și o capitală dunăreană, fiindcă de aici, de pe Dîmbovița, și pînă la fluviu, e mai puțin de o jumătate de oră în zbor de avion!)

Urmărind, de aici înainte, priveliștea Bărăganului, panorama belșugului, panorama cîmpiilor care și-au logodit culorile și miresmele într-o singură și necuprinsă cîmpie — cîmpia colectivistă. De-a lungul și de-a latul se mișcă tractoarele și nenumărate alte mașini, ca niște altfel de dropii ale acestei cîmpii, aducînd-o la o fertilitate pe care apele, singure, nu izbutiseră să i-o dea niciodată. Dar și apele, plasa de rîuri care străbate în meridiane și paralele cîmpia, au fost captate de omul colectivist și, ridicate prin mari pompe de aspersiune, udă și îngrașă zeci de mii de hectare.

În marginea acestei cîmpii, la Galați, vom întîlni apele solemne ale Siretului. Ele adună toată istoria Moldovei, din începuturi și pînă azi, ele aduc, despre această parte de țară, mărturii care nu încetează nici astăzi a ne uimi.

Ascultînd struna groasă, cu sunet grav, a Siretului, auzi parcă toată Moldova, cu toate ecourile ei. Se aud vaierele vechi, de aramă, ale Moldovei lui Ștefan, fiindcă în Siret curg Suceava și Moldova, cele două ape pe care Ștefan și-a întemeiat toată puterea sa. Se aude vijelia de foc a Bistriței, mișcînd marile turbine ale Hidrocentralei de la Bicaz. Această localitate, aproape necunoscută altădată pe hartă, a devenit simbolică pentru ridicarea Moldovei. „Bicaz" înseamnă electricitate, lumină și energie, înseamnă una dintre cele mai patetice file de luptă și muncă din cartea marii construcții a țării. Dar Bistrița nu-i singurul rîu moldovean care străbate un decor de prefaceri. Se aude și Trotușul, cu toți afluenții săi, aducînd unul cărbune, altul sare, altul petrol, altul celebrele vinuri de Odobești și de Panciu, dimpreună cu ampla defilare a priveliștilor create în anii Republicii: turnul de 80 de metri al termocentralei din Comănești, rafinăria din Dărmănești, înălțată pe o suprafață de o sută de hectare, noul oraș muncitoresc Lucăcești, precum și inima industrială a văii, Borzeștii, „Hunedoara chimiei românești", ale cărei fabrici se întind pe o distanță de cinci kilometri. Mai departe se aude Bîrladul, pe firul căruia Moldova trimite țării milioane de rulmenți. Se mai aude, între aceste ape, Bahluiul, aducînd ecouri din străvechea cetate a Iașilor, orașul ce-ți evocă pașii lui Eminescu, Sadoveanu sau Creangă; o cetate care întinerește prin noile-i cartiere de blocuri, printr-o nouă înflorire a științei, culturii și artelor. Siretul strînge toate aceste ape, toate aceste mărturii și vești, ca într-o sinteză, și le adaugă culorile lui, mărturiile și veștile lui. Ele sînt cuprinse între giganticul Combinat de la Roman, care produce zilnic peste 15 kilometri de țevi laminate, și noul peisaj arhitectural al Galaților, veritabil simbol național al renașterii din cenușa războiului. Tot aici, la Galați, pe un șantier care ocupă 700 de hectare se ridică, văzînd cu ochii, cel mai mare combinat siderurgic al Romîniei, care va da patriei noastre 4 milioane tone de oțel într-un an.

Și toate aceste rîuri, întîlnind Prutul, încheie cununa de ape a țării, făurind, împreună cu Dunărea, acest sistem armonios de cîntece ce desenează geografia noastră de azi.

Le domină pe toate marea cea mare, care stinge vuietul strunelor în tăcerile ei somptuoase și care ridică, pe țărmul ei, perlele Eforiei, Mamaiei, Mangaliei, complexele noilor hoteluri turistice care ocrotesc odihna vacanțelor și care-au dus faima Romîniei pînă departe, atrăgînd sub soarele nostru, pe plaja de aur moale, mii și mii de oaspeți de pe toată planeta.

Și toate aceste ape, cu priveliștile, cu oamenii lor, înalță laudă patriei noi și făurarului ei de frumusețe: Partidul.

ILIE PURCARU

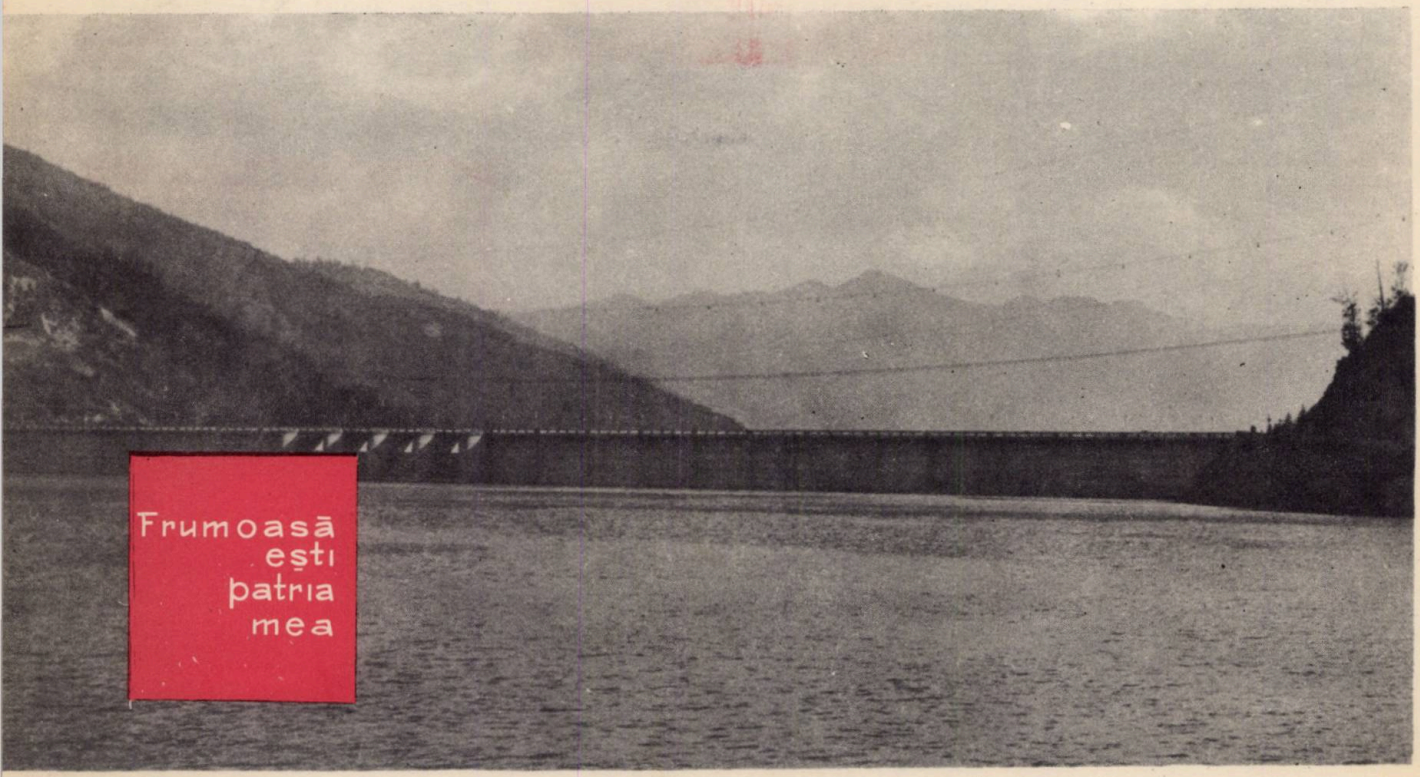

Ianuarie Calendar pionieresc

Iată-vă și în ianuarie. Ați încheiat, de bună-seamă cu succes, primul trimestru al anului școlar. Vine vacanța de iarnă. Cîte lucruri interesante nu puteți face în această perioadă! Dar, pentru ca timpul liber să fie folosit cît mai plăcut și mai instructiv, activele pionierești trebuie să se gîndească din vreme la programul zilelor de vacanță. Iată cîteva sugestii pe care, îmbogățindu-le, le veți putea folosi pentru a petrece o vacanță frumoasă.

Pentru serbarea pomului de iarnă

Anul nou, 1964, va fi întîmpinat cu veselie de pionierii fiecărei unități în jurul tradiționalului pom de iarnă. Ca să reușiți cît mai bine această serbare, trebuie s-o pregătiți din vreme, în toate amănuntele. Despre felul în care se poate organiza un carnaval vesel și antrenant, cu surprize și momente pline de haz, aflați amănunte în numărul 12/1962 al revistei „Cravata roșie".

În aer liber

În zilele senine ale vacanței de iarnă, cînd pămîntul e acoperit cu un strat pufos de nea, e potrivit să vă petreceți cîteva ore în aer liber. Cîte nu puteți face! Vă așteaptă derdelușul, luciul de oglindă al gheții. Într-o dimineață organizați „asaltul cetății de zăpadă". Acest joc e antrenant, iar mișcarea vă călește organismul. Iată cum procedați. Socotiți distanța la care puteți arunca cu bulgări și construiți două ziduri de zăpadă. Din spatele fiecăruia, membrii celor două echipe vor căuta să se țintească reciproc cu bulgări, fără a se lăsa loviți. Aveți grijă să nu folosiți bulgări înghețați, care vă pot lovi prea tare. Antrenați-i în acest joc și pe prietenii voștri mai mici. De asemenea, le veți face o mare bucurie celor mici dacă le veți înălța un om de zăpadă sau îi veți plimba cu săniuțele.

Acțiuni plăcute și folositoare

Oare săniuțele sînt bune numai pentru joacă și plimbare? Ia gîndiți-vă cîte alte lucruri folositoare mai puteți întreprinde cu ele! Ce-ați spune, de pildă, să găsiți într-un loc niște fier vechi, care trebuie transportat? Cu săniuța îl puteți căra mult mai ușor. De asemenea, se poate întîmpla ca părinții voștri să aibă de adus acasă un pachet mai mare. Nu le-ați putea ușura treaba cu ajutorul săniuței? Gîndiți-vă și la bunici, cărați-le cu săniuțele cele trebuincioase, curățiți-le zăpada din fața casei.

În timpul iernii nu uitați de asemenea să verificați dacă puieții sădiți de voi în primăvară și toamnă sînt feriți de ger și de dăunători. Aveți grijă ca învelișurile de rogojină sau paie să se mențină întregi. E bine să începeți încă din zilele iernii pregătirea ramelor pentru răsadnițe. Reparați-le din vreme sau faceți altele noi. În atelierele gospodăriilor colective se repară acum uneltele manuale, se fac diferite pregătiri pentru muncile de primăvară. La unele dintre aceste pregătiri le puteți fi și voi de folos colectiviștilor.

Nu uitați învățătura

Încă din zilele vacanței gîndiți-vă că vă așteaptă un nou trimestru. Folosiți o parte din timpul liber repetînd lecțiile care vi s-au părut mai grele în trimestrul întîi, rezolvați probleme de matematică, fizică, chimie. Totodată, ajutați-vă colegii mai slabi la unele materii pe primul trimestru. Dar, mai cu seamă în timpul vacanței, aveți prilejul să vă îmbogățiți cunoștințele prin lectură. Găsiți la bibliotecă nenumărate cărți de literatură, volume de călătorii, biografii de oameni de știință sau scriitori. Iată cîteva pe care vi le recomandăm: „Din electronica de azi" de Edmond Nicolau, „Astronomia elementară" de G. Petrescu etc.

O dată cu începerea trimestrului al II-lea învățați temeinic fiecare nouă lecție predată. În felul acesta nu veți rămîne în urmă cu materia, iar în preajma tezelor și a lecțiilor recapitulative vă va rămîne numai să repetați cunoștințele însușite. Ca să știți cum să vă organizați învățătura, nu uitați să citiți cu atenție materialele de la rubrica „Să stăm de vorbă fără catalog", care apare în fiecare număr al „Cravatei roșii".

În vizită la tractoriști

Vara și toamna ați avut prilejul să urmăriți, pe ogoarele colectivei din satul vostru sau din cele pe care le-ați vizitat, cum lucrează tractoarele și diferitele mașini agricole. În zilele iernii, acestea au fost aduse în S.M.T., unde li se verifică motoarele, sînt revizuite și reparate. O vizită la S.M.T. din localitatea voastră cu întregul detașament ar fi binevenită acum, în zilele vacanței. Veți putea cerceta cu atenție tractoarele, combinele, semănătorile, iar tractoriștii și mecanicii vor fi bucuroși să vă explice cum funcționează mecanismele lor. Puteți urmări cum sînt revizuite mașinile, pătrunzînd astfel în tainele acestei meserii atît de interesante. Pionierii din București pot întreprinde o vizită chiar acolo unde se construiesc mașinile agricole, la Uzinele „Semănătoarea", în timp ce detașamentele unităților din Brașov pot face cunoștință cu meseriile celor care fabrică tractoare, vizitînd Uzina „Tractorul". Însemnîndu-vă cele mai interesante lucruri văzute, veți putea organiza apoi adunări în care să răspundeți la întrebarea: „De ce este frumoasă meseria de mecanic agricol sau de constructor de tractoare?"

Date importante

La 24 ianuarie 1964 se sărbătoresc 105 ani de la Unirea Țărilor Romîne. În vederea acestui eveniment puteți pregăti o serbare în cadrul căreia să prezentați o dramatizare după povestirea lui Ion Creangă: „Moș Ion Roată și Unirea". Tot la festivitatea închinată aniversării Unirii Țărilor Romîne e potrivit să recitați poezii care să evoce frumusețile și bogățiile patriei noastre; echipa artistică va putea prezenta o suită de dansuri populare din regiunea voastră. În preajma acestui eveniment vizitați muzeul de istorie din localitatea voastră, cercetînd îndeosebi exponatele privind epoca de pregătire a Unirii.

Instructor de pionieri,
VICTOR

ÎȚI MULȚUMIM, REPUBLICĂ

Nemărginită este grija și dragostea ta pentru noi. Astăzi, cînd împlinești șaisprezece ani, îți mulțumim fierbinte pentru tot ceea ce faci pentru noi. Am vrea ca gîndurile noastre de mulțumire să se prefacă în tot atîția trandafiri, care să te încunune de ziua ta.

Din pragul noilor noastre școli, din

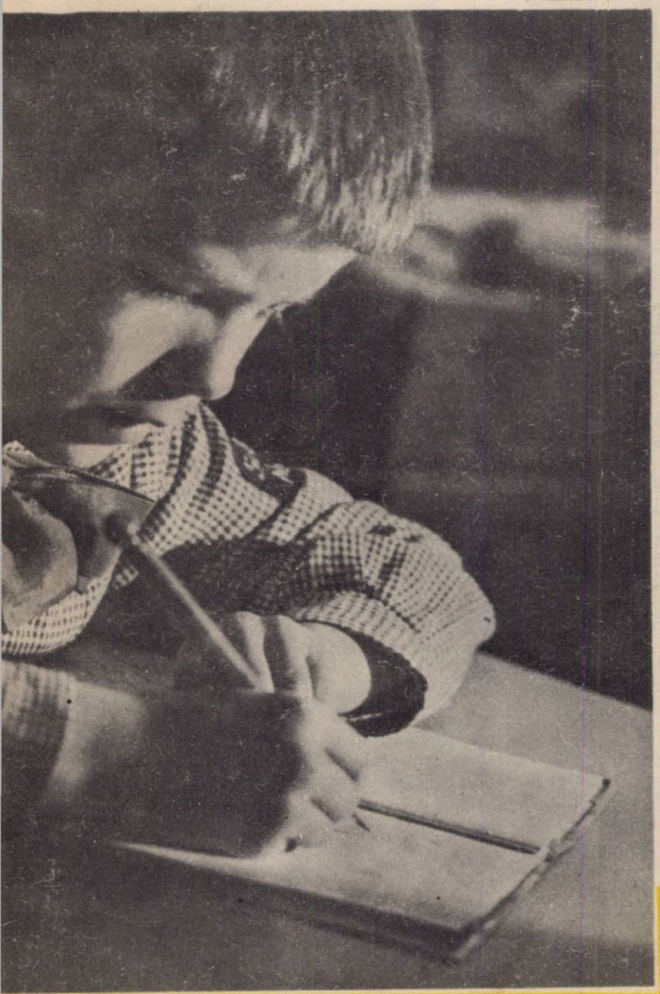

pragul caselor şi palatelor pioniereşti, din ferestrele luminoase ale noilor blocuri, din pragul tuturor caselor în care se află copiii îţi mulţumim, Republică, mulţumim poporului muncitor, condus de Partidul Muncitoresc Romîn.

La rîndu-ne, noi, fiii muncitorilor şi ţăranilor, noi, fiii tuturor oamenilor muncii din toate colţurile ţării, ne pregătim să devenim cetăţeni demni de tine. Te asigurăm că vom învăţa cu sîrguinţă, că-i vom asculta pe părinţii şi profesorii noştri şi că plaiurile tale vor fi întotdeauna pline de cîntece şi voioşie.

ULTIMA CĂPUȘĂ MONARHICĂ

Regilor care s-au perindat de-a lungul vremurilor pe la cîrma țării, potrivit metehnelor sau a năravurilor vădite, poporul, cu neșecatul său izvor de înțelepciune și umor, le-a dat cîte o poreclă, pe care aceștia au tîrît-o după ei ca pe un ciulin în coada oii.

Astfel, ultimului rege, vlăstar demn de tot neamul hohenzollernilor, un flăcău zdravăn și bine hrănit, dar cu minte puțină, poporul i-a zis: gîngavul.

Boierimea cea mai reacționară, cea care, sub amenințarea pistoalelor, îl forțase pe Alexandru Ioan Cuza să abdice, neiertîndu-i că dăduse pămînt țăranilor și trecuse în folosința statului averile mănăstirești, a importat din Germania în 1866 un ofițeraș scăpătat și ambițios, lacom de avere, din familia hohenzollernilor de Sigmaringen, pe care l-a botezat Carol I.

Acesta a fost străbunicul lui Mihai.

Din primul an al domniei, lista civilă, adică banii de buzunar dăruiți străbunicului, a fost de 1 200 000 de lei aur. Exact banii trebuitori ca să meargă în clasa I primară 5 milioane de copii de țărani. În 1884, Carol I primește un dar de 12 moșii ale statului, care laolaltă adunau 132 000 de hectare. Veneticul, devenit rege, s-a pus pe afaceri și din prima mișcare a păgubit statul cu milioane, în afacerea căilor ferate, devenind imediat după asta asociat la mai toate fabricile de pe Valea Prahovei.

În castelul Peleș, zidit cu bani jefuiți, și azi poate fi văzută valiza de piele, singura avere cu care Carol I a venit în țară, dacă nu punem la socoteală și o sabie cu teaca ruginită. În ciuda sărăciei cu care venise, „omul cu ochii vineți", în anul 1907, cînd, din ordinul său criminal, au fost uciși 11 000 de țărani, își arăta disprețul și ura față de popor, cheltuind sume fabuloase pentru a-și satisface tot felul de capricii. Apartamentul roșu de la strălucitorul Peleș poate sta mărturie. Apartamentul roșu, ca o pată de sînge pe obrazul monarhiei, poate fi văzut și azi, mătăsoasele lui covoare oglindesc în țesătura lor scumpă desenele complicate ale tavanului.

Cel care l-a urmat pe Carol I a fost bunicul lui Mihai, Ferdinand I.

Intrînd într-un cuib încălzit și găsind de-a gata avuțiile jefuite de nesătulul său înaintaș, Ferdinand I, un om nevolnic, mare amator de petreceri, ajunsese să-și împartă zilele între sala de biliard și chefurile fără sfîrșit. Fotografiile vremii, adunate în Peleș, îl înfățișează, de cele mai multe ori, cu paharul în mînă, la zaiafeturi, și mai arar călare, cu chipiul militar pus cu o falsă țanțoșenie, cu urechile clăpăuge și cu nasul mare, pungit sub ochi, împipotîndu-se într-o poză eroică...Jefuirea poporului și alte asemănătoare treburi regești le lăsa în

Desen de TONITZA, apărut în „Socialismul" — 1919.

seama nevestei și a familiei de bancheri a Brătienilor, cu care prada era împărțită hoțește.

Carol al II-lea, fiul lui Ferdinand și al Mariei, întrunea în regeasca sa persoană toate atributele înaintașilor săi: nestinsa lăcomie de bani, gustul pentru pompa falsă și disprețul față de popor.

În vremea domniei lui Carol al II-lea, dezmățul și nerușinarea regală au atins culmile tuturor închipuirilor.

Carol al II-lea, în timp ce lua bacșișuri de milioane de lei de la trusturile străine pentru a le vinde sarea, tutunul, telefoanele, drumurile țării, devenea asociat cu toate fabricile de armament. În acest timp închisorile și beciurile poliției gemeau de comuniști și luptători antifasciști care luptau împotriva coroanei și burgheziei.

Iată un fapt cum nu se poate mai lămuritor pentru timpurile lui Carol al II-lea, pe care ziarele l-au pomenit cu timiditate. În 1938 un învățător din județul Olt s-a spînzurat, lăsînd o scrisoare cutremurătoare, în care arăta motivele desperării sale. Nu primise leafa de două luni. Pămînt n-avea. În săptămînile din urmă umbla flămînd în adevăratul înțeles al cuvîntului. Cîțiva copii de țărani mai înstăriți veneau la școală cu cîte o sticlă de lapte, ca să-și mai aline foamea pînă la amiază. În timpul recreațiilor, cînd băieții zburdau prin curte, învățătorul se strecura pe furiș în clasă și lua cîte o înghițitură din fiecare sticlă. Numai una, ca să nu bage de seamă copiii. Într-o zi, unul dintre ei s-a întors pe neașteptate în clasă și l-a surprins asupra faptului. Doborît de rușine, bietul om și-a pus ștreangul de gît....

Cu un an mai apoi, adică în 1939, casa regală a cheltuit pe cumpărături, în străinătate, suma de *1 miliard de lei!* Pe ce? Iată: *de 5 milioane cai de curse, de 26 de milioane blănuri, de alte cîteva milioane cîini de vînătoare...*

De cîini ducea lipsă țara romînească!

Carol al II-lea a fost invitat să abdice în favoarea fiului său, care putea fi mai ușor tras de sforile intereselor marii burghezii și finanțe.

„Marele voievod de Alba Iulia" — cum era numit de propaganda monarhică, care făcea jalnice eforturi, spre rîsul lumii, de a-i alătura persoana cu amintirea lui Mihai Viteazul — a devenit, vrînd-nevrînd, regele Mihai I. Instruit cu profesori de la liceul militar, aduși la domiciliu, unde se juca obișnuita panoramă a examenelor, ultimul vlăstar neisprăvit al hohenzollernilor reușea să le treacă cu îndelungi opintiri.

Devenit rege și moștenind tot ce Carol al II-lea nu reușise să care în străinătate, Gîngavul s-a pomenit parazitul unei averi uriașe, care abia după izgonirea sa a putut fi evaluată. Astfel, străin cu totul și cu totul de trebile și rosturile statului și jucîndu-se toată ziua cu o mașină de lux, bîlbîitul vlăstar regal stăpînea: *150 000 hectare de pămînt și pădure, 29 de castele, 114 alte palate și 16 castele de vînătoare...*

În iarna lui 1947, sub presiunea năvalnică a maselor populare, îndrumate și conduse de partid, tronul putred al monarhiei s-a prăbușit, proclamîndu-se o dată pentru totdeauna *Republica Populară Romînă.*

I. GRIN

(Privind călimara poetului Alexandru Vlahuță, autorul poeziei „Minciuna stă cu regele la masă")

Se furișează-ncet printr-o fereastră,
Timidă, seara-n rochie albastră.
O rază-mi face semn, topindu-și ceara,
Spre-un ochi adînc și negru: călimara.
Nedumerit de ce-are să se-ntîmple,
Mi-aplec spre dînsa fierbințeala tîmplei.
În racla sticlei s-a stîrnit furtună,
Se mișc-o gloată și mînia-i tună.
Au glasurile șuiere de coasă:
„Minciuna stă cu regele la masă!"

— Dar cine sînteți, umbre? - ntreb în șoapte.
— Țăranii robi din'nouăsute șapte,
Nedreptățiții veacurilor toate,
Flămînzi de pîine, dornici de dreptate!

— Neobosite umbre răzvrătite,
Cum să-nțelegeți vremile-aurite,
Cu împlinite visuri de mătase
Și soarele din inimi și din case?!
S-a stins de mult domnia făr-de-legii,
Au putrezit și-n amintire regii.
De cînd partidul aripa-i ne dete,
De zboruri mai înalte ne e sete.
Senin e cerul vieții ca-n armindeni
Și cîntecul e-acasă pretutindeni.
Colectiviști, țăranii de prin sate
Au azi pămînt, belșug și libertate.
Noi, cei din jur, priviți-ne cu toții,
Sîntem urmașii voștri, strănepoții.

S-a-ntins apoi tăcere grea-n muzeu...
Simt umbrele zîmbind în ochiul meu
Și sub mantaua neagră-a înserării,
S-au stins încet pe fundul călimării.
Cînd am ieșit, cu-nvolburate frunți,
Cîntau turiștii coborînd din munți.

AUREL IORDACHE

Vuiau sirenele

de ŞTEFAN LUCA
Ilustraţii: PUIU MANU

Colonia muncitorească începea la podul de fier, aruncat peste rîul care trece pe lîngă satul nostru. Astăzi, casele acelea, sistem vagon, nu mai există decît într-o poză cam ştearsă, aflată în albumul combinatului forestier. Locuinţe alcătuite dintr-o odaie şi o bucătărie în faţă, despărţite una de alta cu pereţi subţiri, asta însemna colonia. Se plătea chirie Societăţii. Noi, copiii, nu ştiam ce este aceea o societate şi, fiindcă din lună în lună le inspecta un domn mustăcios, cu ceas la vestă şi jambiere, ne-am spus că el o fi Societatea. Cînd apărea în capul uliţei o anunţam pe mama:

— Vine „Societatea"...

Sîmbătă, tata aşeza pe masă banii. Auzeam:

— Chiria, electrica, apa, taxa comunală...

Banii îi lua omul acela cu jambiere şi dădea chitanţă. Mai tîrziu am priceput că nici el nu era prea bucuros de treaba ce era silit s-o facă; pînă una-alta noi ne ascundeam de dînsul de cîte ori îl zăream.

Tata era gaterist. Îi duceam demîncare şi-l găseam într-un soi de şopron, în mijlocul unei grămezi de rumeguş. Societatea se-ndura iarna să împartă deşeuri şi rumeguş coloniei. Tata meşterise o sobă de tablă, cilindrică, instalată în mijlocul camerei, pe care o înfundam cu rumeguş în fiecare seară. Satul nostru este o aşezare de munte, mereu bate vîntul pe valea rîului, iernile-s aspre.

Eram mulţi copii în colonie. Ca nişte furnici rătăceam între uzină, apă, pădure, cît era ziua de lungă. Şcoala se ridica peste pod, lîngă gară. Cum arăta o clasă în anii aceia, 1924—1925, v-aţi putea cu greu închipui. Sau, mai precis, nimic mai pestriţ nu cred că se poate închipui. Voi aveţi uniforme, aveţi serviete, ghiozdane, văd şi stilouri.

Noi veneam de-acasă care cum putea. Ghete prea mari, pantaloni purtaţi de-ai fraţilor mai mari, petice de diverse culori se amestecau şi se întîlneau în clasă, încît nici nu-mi ridicam ochii să-i recunosc pe colegii mei. Îi ştiam după ghete, după petice, după cîte-o bretea spînzurată sau chiar după cîte un nasture. Cum da soarele, primăvara, îşi făcea apariţia şi uniforma: picioarele desculţe. Cărţile dacă le aveam îşi găseau loc într-o traistă sau, şi mai simplu, în mînă. Vă vine greu să credeţi că aşa a fost, uneori chiar mie îmi vine greu, pentru că şi noi ne-am dezobişnuit. Dar aşa a fost.

Era, aşadar, prin 1924 sau '25, la începutul iernii. Trecuse cu o zi înainte „Societatea", dar şi noi copiii am înţeles că de astă dată era cam mîhnit. Sta în drum, lîngă podişcă. În jurul lui s-au strîns cîteva femei, bărbaţi, apoi, bineînţeles, ceva mai departe, noi. De la început m-am mirat că se aflau printre noi şi bărbaţi, muncitori în fabrică. Trebuiau să fie la acel ceas la lucru.

Mai întîi trebuie să vă spun că, aşa ponosite cum arătau, locuinţele din colonie erau singurele, alt acoperiş sub care să te adăposteşti nu exista. Deasupra măgurii, se ridicau cîteva vile, dar erau ale Societăţii. Societatea închiria cocioabele numai celor care lucrau în fabrică. Îndată ce unul sau altul dintre muncitori pleca, asistam la plecarea întregii familii din colonie. Un dulap, o masă, scaune, tăblii de paturi vechi, preşuri formau o movilă în uliţă. Copiii, femeia, bărbatul aşteptau. Înţelegeam şi noi că în familia aceea, strînsă împrejurul boarfelor, apăruse o suferinţă grea, sfîşietoare. Bărbatul, posomorît, de obicei se uita în pămînt, femeia lăcrima şi-şi tot ştergea ochii cu basmaua, copiii păreau speriaţi.

De astă dată era vorba de plecarea a douăzeci şi cinci de familii, după cîte spunea unul dintre bărbaţi. Era o dimineaţă rece, neprietenoasă. Apa sprintenă a rîului sclipea ca oţelul, purtînd şi ea, se pare, ciudă pe cineva. Numai brazii de pe coastă, nemişcaţi, întunecaţi, păreau străini de tot şi de toate.

— Aşa mi s-a poruncit, oameni buni, zicea „Societatea", adică omul cu jambiere. Aveţi termen zece zile.

— Asta nu se poate, făcu un vecin de-al nostru, n-o s-o lăsăm aşa.

— Îşi bat joc de noi, strigă o femeie.

Copilul vecinului, Nistor, coleg de clasă, mă apucă de cot şi-mi şopti:

— Au venit jandarmii în gară. Şi la uzină sînt.

Avea dreptate. Nistor de obicei vorbea vrute şi nevrute, ba că el a scăpat un clean cît cotul, ba că a văzut un rîs sau un urs. Acum avea dreptate.

Trei jandarmi, unul după altul, veneau în cadenţă spre noi. Erau încinşi, aveau cartuşiere şi arme. Cel din faţă avea haine mai bune şi pistol. Ceilalţi doi îl urmau de-aproape. Amîndoi erau foarte tineri. Au trecut, în cadenţă, pe lîngă noi, ca şi cum nu ne-ar fi băgat în seamă.

Şi-atunci au început să vuiască sirenele fabricii, iar din gară i-au răspuns îndată, ca la un salut, locomotivele. Am simţit ca o înfiorare. N-am mai auzit aşa ceva niciodată. Munţii înşişi reluau hăulind prelung, repetînd din coastă în coastă, pînă departe, ecoul vuietului.

Au tăcut. Liniştea, căzută brusc, m-a durut şi am simţit iarăşi prezenţa unui pericol, aşa cum simţi serile, cînd auzi poveşti cu vîrcolacii care muşcă din lună.

— Grevă, tovarăşi, auzirăm deodată.

Era Pojan, cel care lucra la circular, căruia tata îi împrumuta din cînd în cînd uneltele de pescuit. Mai tîrziu am aflat că acest Pojan n-a prins niciodată vreun peşte. Le lua ca să poată pleca pe valea rîului mai departe. Numai aşa se putea întîlni cu tovarăşii lui. În vremea aceea habar n-aveam că Pojan trebuia să anunţe postul de jandarmi unde pleacă şi ce face. La pescuit era voie, şi el zicea că pleacă la pescuit, cu beţele noastre de alun şi cu cîteva rîme într-o cutie cu capacul găurit.

— Veniți toți la fabrică. O ocupăm.

Și iarăși a sunat sirena. Coșul cel înalt al fabricii a mai scos cîteva fuioare de fum, apoi s-a stins.

Seara, tata mi-a dat un pachet să-l duc lui Pojan. Pe masă am văzut un ziar, cam jumătate cît arată jurnalele obișnuite. Cu litere mari era scris pe întreaga pagină: GREVA.

M-am strecurat pe unde știam și am intrat în uzină. Fiecare intrare era păzită de muncitori. Unii fumau, grăiau molcom. Se și glumea. Părea, așa la prima vedere, că stau ca de obicei, în colonie, rezemați de balustradele podețelor, la o țigară.

I-am dat pachetul lui Pojan. Lîngă el mai zării fumînd un bărbat tînăr, așezat pe un butuc. Era cu capul descoperit, cu părul pieptănat îngrijit. Pe genunchi avea același ziar.

— Să le împărțim. Mîine intră toată valea în grevă.

Scoase o hîrtie și începură să se sfătuiască. Pojan și încă vreo trei bărbați interveneau din cînd în cînd.

— Nici o concediere.

— Să cerem majorarea salariilor.

— Ziua de muncă de opt ore.

— Lemne.

— Contract colectiv.

A doua zi școala s-a închis. Adăpostea jandarmi. Se spălau în curte. Ne-am risipit prin colonie. Pe la amiază am auzit din nou sirenele. Jandarmii au înconjurat fabrica. Nu lăsau pe nimeni să intre, nici să iasă.

— O să-i scoată foamea!

Au venit și femeile. Jandarmii erau acum între un șir de femei, soțiile celor dinăuntru, și gardul înalt al fabricii. Armele le țineau la picior, cu baioneta pusă.

Este timpul să vă spun că ceea ce vedeam eu cu ochi de copil nu era decît un crîmpei din marea grevă, întinsă pe-ntreaga vale, că luau parte la ea și tăietorii de lemne și țapinarii. Ziarul micuț se răspîndise ca purtat de vînt pretutindeni. Paralizată, calea ferată nu purta decît trenuri de persoane. Pe neașteptate, cîte o locomotivă șuiera scurt. Îi răspundea din mare depărtare alta, încît îți venea să crezi că au un limbaj al lor.

Seara, a treia sau a patra, am auzit că delegația formată din muncitori a fost primită de patroni, ca imediat să fie arestată. Era și tata între cei șapte muncitori, era și Pojan, și omul acela tînăr, cu părul frumos pieptănat, pe care l-am auzit spunînd odată:

— Sîntem siliți să activăm pe ascuns, în ilegalitate, de aproape un an de zile. Ni se închid căminele muncitorești, se confiscă biblioteci, se interzic conferințe, tovarăși de-ai noștri sînt aruncați în închisoare.

Am alergat la fabrică. N-am răzbit și atunci ne-am urcat pe terasamentul căii ferate care ducea spre rampa de bușteni. Se adunase lume foarte multă. Întreaga colonie era acolo.

— Eliberați arestații!

— Vrem contract colectiv!

— Vrem pîine!

— Pîine!

Femeile se împingeau înainte spre intrare. Poarta mare, cu o arcadă largă, era blocată de jandarmi. Nu îndrăzneau să tragă.

De sus s-a deschis o fereastră. Auzirăm:

— Tovarăși, ne bat!

Nici acum nu știu cum a început. Știu doar că s-a pornit un vuiet ca atunci cînd se prăbușesc stîncile. Dinăuntru, muncitorii împingeau poarta, de-afară, femeile țipau. Deasupra tuturor, acoperind parcă valea, răsunau sirenele.

— Nu da!

Au început să cadă pietre. Șirul de jandarmi se subția, presat din două părți. Auzii două sau trei pocnete, ca atunci cînd destupi o sticlă.

— Nu trageți!

O ploaie de bolovani se abătu din nou asupra șirului de jandarmi. Femeile adunau în șorțuri bolovani de pe terasament și aruncau cu stîngăcie, noi însă știam să nimerim mai bine.

Deodată se deschise din nou fereastra. Apăru Pojan.

— Tovarăși, nu vor fi concedieri. Un comitet va discuta cu societatea revendicările noastre.

Între două șiruri de jandarmi, cei șase apărură în poarta uzinei. Încetase orice zgomot, de parcă se oprise și timpul în loc.

În noaptea aceea, bărbatul cel tînăr a dormit la noi. Nu știu cît, pentru că dimineața nu l-am mai văzut. Pojan îi spunea tatei:

— Să știi că e o muncă grea, Victore. L-ai văzut pe tovarășul acela tînăr. N-are casă, n-are masă. Da-i tare și îndrăzneț.

— Nu se mai poate, Pojane. Uite-te și tu.

— Văd. Trăim prost, de azi pe mîine. Numai că noi, comuniștii, nu țintim schimbări așa de formă, noi vrem o lume a noastră, socialistă. Azi „Societatea“ e silită să admită o parte din ce-i cerem. Are comenzi urgente și ar pierde. Spărgători de grevă n-au izbutit s-aducă. Așa că...

Au început zile grele pentru noi, deși greva a fost cîștigată de muncitori. Peste cîțiva ani se declanșa criza cea mare. Pe vremea aceea eu lucram deja în uzină, la vagonete. Aveam șapcă și bocanci și treisprezece ani. Nu l-am mai întîlnit pe acel bărbat tînăr. Din timp în timp aflam că e la închisoare, apoi că e iar liber și tot așa mereu.

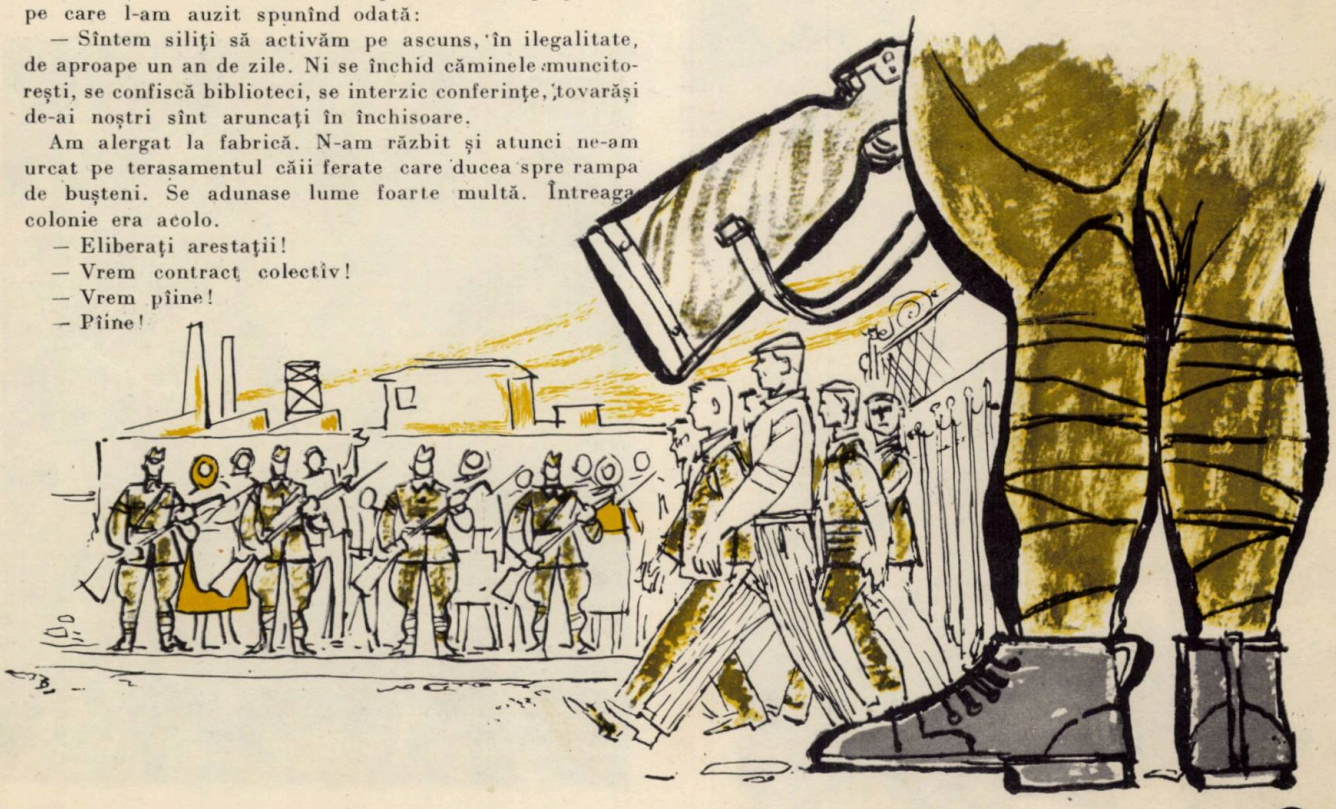

AZI ELEV MÎINE MUNCITOR

Ce voi deveni? În jurul acestei întrebări duceți între voi discuții aprinse, făuriți visuri de viitor. Vă închipuiți muncitori pricepuți, colectiviști de nădejde, ingineri, medici sau profesori. S-o pornim la drum pe una dintre căile visate de voi.

*

Iată, ne aflăm la Școala profesională metalurgică „Semănătoarea" și asistăm la o oră de curs teoretic anul I (foto 1).

Și acum să-i însoțim pe elevi la cea mai îndrăgită oră: practica. În atelierul-școală, salopeta ia locul uniformei și fiecare elev ia loc în dreptul mesei sale de lucru.

Tînărul maistru Dumitru Streche urmărește atent lucrul fiecăruia (foto 2).

Și an de an pe poarta școlii ies noi generații de muncitori destoinici, care se îndreaptă către locul lor de muncă: Uzinele „Semănătoarea". Aici vor construi combine, pluguri, semănători și alte felurite mașini agricole pe care le întîlnim pe ogoarele înfrățite ale patriei (foto 3).

În curtea școlii, copacii umbroși, aleile pietruite, cu bănci pe margini, straturile de flori te fac mai degrabă că crezi că te afli în mijlocul unui parc. Iar, dacă privești mai atent în jur, porticul de gimnastică, terenul de volei, cel de baschet și fotbal te fac să gîndești la felul minunat în care își petrec ucenicii orele libere! (foto 4).

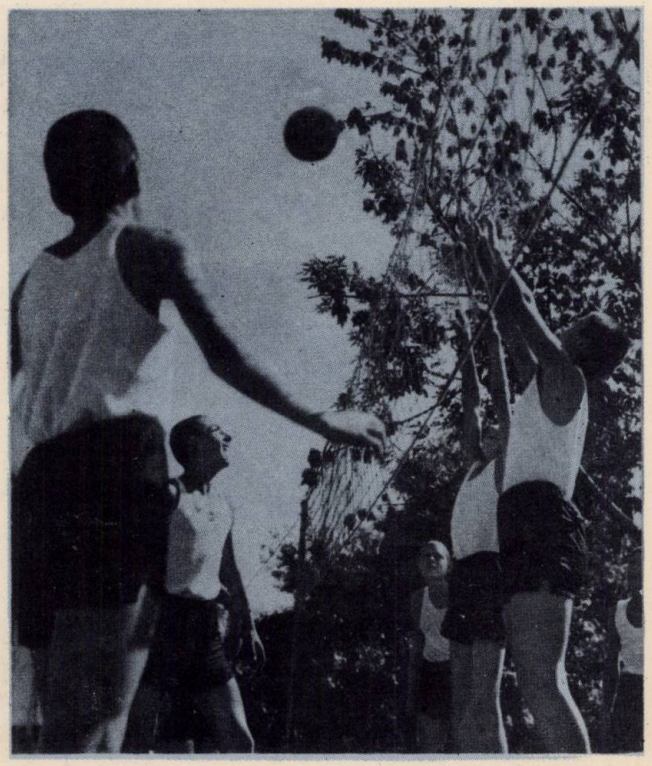

Glonțul

de IRIMIE STRĂUȚ
Ilustrație: GETA BRĂTESCU

De cîte ori suia cu ziarele la nenea Bedecean, tipograful de la etajul II, ochii băiatului se opreau asupra vitrinei de lîngă ușă. Sub cristalul vitrinei, pe mătase roșie, se aflau așezate în cutiile lor cinci decorații, alături de tăieturi din ziare, fotografii, cărți legate în piele, vechi manifeste tip „fluturaș", ceva mai mari de-o palmă, manuscrise originale ale unor scriitori despre care Virgil auzise doar din cărți... Ceea ce-i atrăgea luarea-aminte era însă un glonț, coclit, așezat pe un ziar îngălbenit de vreme, îndoit în patru. Povestea acestor lucruri băiatul o cunoștea chiar de la nenea Bedecean. „Medalia muncii", „Ordinul muncii" și „Steaua R.P.R." bătrînul le primise din partea guvernului democrat-popular. Manifestele cu litere pe jumătate șterse le-a tipărit în anii ilegalității, în beciul unei case conspirative de la marginea Bucureștiului. Tot el a lucrat și cărțile cu coperte legate în piele, însă în alte condiții, acum, în zilele noastre... Băiatul știa, de asemenea, povestea manuscriselor, daruri de la cîțiva scriitori cărora nenea Bedecean le tipărise cărțile... Numai povestea glonțului și a ziarului aceluia îngălbenit, îndoit în patru nu o aflase încă. Altfel, nenea Bedecean devenise prieten cu Virgil. Se bucura de cîte ori băiatul îi spunea că a luat o notă bună, era mîniat și uneori îl dojenea cînd afla că a făcut vreo năzbîtie.

Virgil îi aducea ziarele de aproape un an.

Totul a început dintr-o zi cînd trecea prin fața unui bloc nou, ducîndu-se către școală. Deodată cineva de la o fereastră îl strigă:

— Băiete, hei băiete! Tu, pionierule... Fii bun și adu-mi ziarele de la chioșc...

Virgil păru nedumerit. Dar omul de la etaj îi explică:

— Spune-i chioșcarului că-s pentru nenea Bedecean...

Cînd a intrat în casă, văzîndu-l pe bătrîn imobilizat într-un cărucior, lui Virgil îi păru bine că nu l-a refuzat, că a procedat ca un pionier. Așa l-a cunoscut pe nenea Bedecean.

Din ziua aceea hotărî să se trezească dimineața mai devreme, ca să urce cu ziarele pînă aici, la etaj.

Într-una din zile, cînd bătrînul era adîncit în lectura ziarului, băiatul se apropie iarăși de vitrină. Atunci observă următorul lucru: decorațiile, cărțile, manuscrisele și manifestele se aflau la locul lor. Glonțul era și el pe același ziar îngălbenit, însă ziarul nu mai era împăturit în patru. Era desfăcut în întregime, cu titlul scris mare, sus: „Socialismul" și data, jos: 26 decembrie 1919. Un fragment dintr-un articol era încercuit cu roșu. Băiatul începu să-l citească. La început nu înțelegea despre ce era vorba. Apoi i se păru că cele scrise se însuflețeau în fața lui ca într-un film. Era vorba de ziua de 13 decembrie 1918.

„În fața lucrătorilor erau ucenicii... la un moment dat, fără nici o înștiințare, somare sau sunet de goarnă, auzim din dreapta noastră o salvă de focuri.

În primul moment am crezut că se trage în aer ca să intimideze lucrătorii.

În aceeași clipă, soldații înaintează și încep fără vreo somație să lovească sălbatic cu patul armei și să împungă cu baioneta. A fost îngrozitor: trosneau oasele capetelor sparte de patul armei, țîșnea sîngele din piepturile ucenicilor pătrunse de baionete, cădeau lucrătorii loviți de gloanțe, curgea sîngele șiroaie, iar gemetele pătrundeau aerul, înfiorînd inimile, și răpăiturile de mitralieră nu mai conteneau".

În clipa aceea, băiatul simți mîna bătrînului pe umărul său. Bătrînul se apropiase pe nesimțite, împingîndu-și scaunul mobil în care sta.

— Ai aflat acum și povestea glonțului. Singura, de altfel, pe care n-o știai...

— Am aflat-o, dar nu în întregime...

— Stai aici lîngă mine și am să ți-o completez. De fapt e o lecție de istorie, pe care noi, muncitorii bătrîni, n-am învățat-o din cărți, ci am trăit-o. Literele articolului pe care tu l-ai citit aici le-am cules cu mîinile mele, la un an după masacrul din Piața Teatrului Național pus la cale împotriva muncitorilor de rege și guvernul burghezo-moșieresc. Între ucenicii care în acea zi de 13 decembrie 1918 se aflau în coloane eram și eu. Lucrătorii tipografi au declarat în acea zi grevă, cerînd mărirea salariilor, zi de muncă de opt ore, ridicarea stării de asediu, înlăturarea cenzurii, înființarea și recunoașterea comitetelor muncitorești...

Aflînd aceasta, guvernul a ordonat să fie încercuit sediul organizațiilor muncitorești din strada Sf. Ionică, unde eram strînși noi, tipografii. Dar muncitorii din celelalte fabrici și uzine ale Capitalei ne-au sărit în ajutor, intrînd și ei în grevă în semn de protest împotriva măsurilor de teroare ale guvernului. Mii de muncitori au ieșit atunci în stradă la manifestație. Cu toții ne îndreptam spre Piața Teatrului Național, de lîngă Palatul telefoanelor de azi, unde s-au petrecut cele citite de tine mai sus.

De departe se auzeau vocile celor care scandau lozinci: „Pace! Pîine! Libertate!"

Ce a urmat ai citit în ziar. Peste 100 de muncitori au fost uciși și cîteva sute răniți. Alte sute de muncitori au fost arestați și schingiuiți...

— Atunci ai fost arestat și dumneata? întrebă Virgil.

Bătrînul tipograf răspunse:

— Nu! Atunci am fost rănit. Mi s-a oprit un glonț în picior.

„Glonțul din vitrină?" — vru să întrebe băiatul, dar era de prisos.

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATAL

Onoarea deta

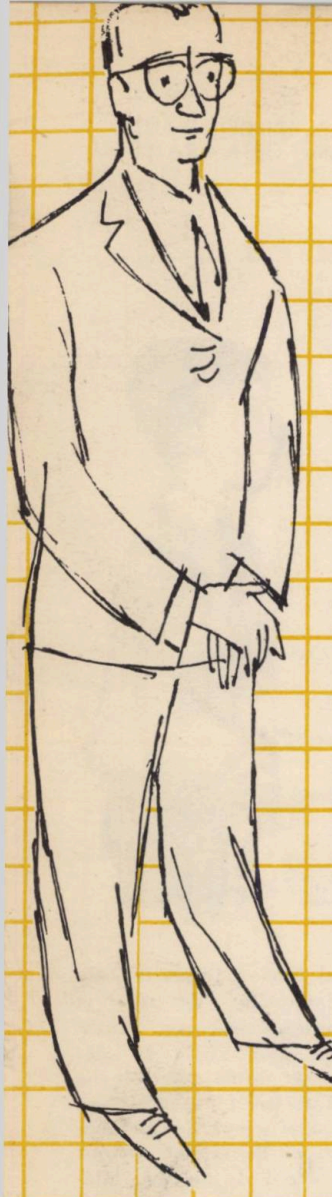

S-ar putea întîmpla ca tema convorbirii noastre de astăzi să fie întîmpinată de unii cu o oarecare nedumerire:

— Desigur, onoarea... nu zicem că la noi, în detașament..., în sfîrșit, e o problemă importantă, dar... dar vă rog să ne credeți...

Știu, aveți probleme mai „importante", acum, la sfîrșit de trimestru: detașamentul dă acum bătălia tezelor, pentru pătrunderea spre trimestrul al doilea, și nu aveți nici o clipă de pierdut. Știu acest lucru și tocmai de aceea, fără să pierdem o clipă, vă propun această discuție. Pentru că onoarea pionierească nu e o haină de paradă, scoasă din garderob cu ocazia trecerilor solemne în revistă, ci, în esență, una din cele mai prețioase pîrghii ale pașnicelor voastre bătălii.

„Vom fi constructori ai comunismului!" — spuneți cu înflăcărată mîndrie nu o dată și nu numai în adunările voastre. Este perfect adevărat că deceniile viitoare — deceniile comunismului în patria noastră — coincid cu miezul vieții voastre, a mlădițelor de azi. Comunismul nu este însă un teritoriu îndepărtat, spre care ne poartă vreun tren automat ca pe niște pasageri fără altă grijă decît destinația. Cucerim comunismul, pas cu pas, încă de pe acum. Pionierii sînt conștienți de acest lucru și de aceea mîndriei de a păși pe acest drum îi corespunde preocuparea de a se pregăti, de a-și făuri o personalitate demnă de această minunată țintă. Iar pe acest drum mărșăluiesc neîncetat mii de detașamente. Despre aceasta vorbește și fluturarea sutelor de mii de cravate roșii. Știu că le înțelegeți graiul de foc. Un pionier nepăsător e ceva fără sens. Și nu miră pe nimeni faptul că tocmai pionierii se află în fruntea tuturor acțiunilor, că acolo unde apar 2-3 pionieri prezența lor e resimțită, blocul este îngrijit, curtea mai curată, rîvna pentru carte mai mare, comportarea mai frumoasă. Tot așa nu miră pe nimeni faptul că vitrinele camerei pionierilor sînt pline de cupe, că estradele cartierului sau orașului sînt inundate de cîntecele lor, că mii de pionieri, prin munca lor, trimit zilnic vagoane întregi de fier vechi spre gurile furnalelor etc., etc. Nu e de mirare: acesta este drumul de azi al schimbului de mîine. Priviți pe fiecare tînăr fruntaș de azi, utemiști, flăcăi și fete pînă la 25-28 de ani... Ei bine, despre fiecare dintre aceștia putem spune cu mîndrie: „Și el a fost pionier". Aceasta înseamnă că însăși organizația de pionieri, crescută sub părinteasca grijă a partidului, chiar din momentul cînd a luat ființă, a devenit un izvor nesecat de eroi ai zilelor noastre, că forța de a face cinste colectivelor lor de azi a fost cîștigată ieri, în anii primăvăratici ai pionieriei, cînd au învățat să cinstească unul din cele mai minunate colective: detașamentul.

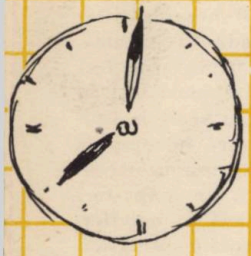

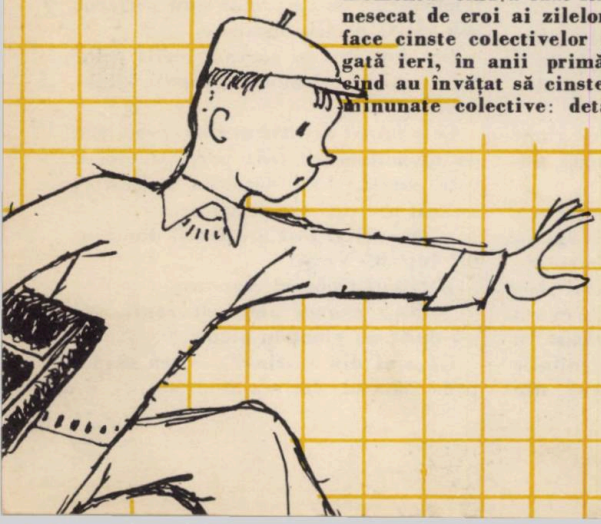

De aceea mi-e greu, cu neputință chiar, să-mi imaginez un pionier pe care să nu-l preocupe onoarea detașamentului său, care gîndește într-un fel și procedează într-altul sau care își declară mulțumirea în astfel de termeni: „Eu personal fac bine, n-au decît să facă la fel și alții... Îi privește". Mi-e greu pentru că, în minunata grădină a patriei noastre, cravatele ce îi inundă plaiurile, întocmai unor maci roșii, vorbesc despre cu totul altceva: despre inițiativă, entuziasm, conștiinciozitate, despre un splendid zbor spre viitorul comunist.

Modestia, convingerea că își fac datoria, care este o chestiune de ținută pionierească, îi împiedică pe adevărații pionieri să facă zarvă în jurul acestor lucruri. Dar, văzîndu-le chipul luminos, scînteierea mîndră a ochilor, noi știm că ființa lor e năpădită de bucurie, că acest sentiment este îndreptățit și că ei sînt pe deplin conștienți de cinstea ce o aduc colectivelor lor și nu pregetă să o sporească. Indiscutabil, detașamentul este o admirabilă școală a onoarei...

Nici o pată, nimic care să nu vă facă cinste

Chibzuiți și veți vedea că tot, absolut tot ce se petrece în jurul vostru are o legătură directă cu onoarea detașamentului, începînd cu cel mai neînsemnat amănunt. Țineți la renumele detașamentului? Vreți să-l sporiți? Atunci nu îngăduiți nici o pată, nimic care să nu va facă cinste. Pentru a discuta despre toate acestea, nu e nevoie să așteptăm vacanța. Dimpotrivă, zilele acestea de încheiere a trimestrului mi se par a fi prilejul cel mai nimerit.

— Bine, dar mai sînt două trimestre intacte...

Adevărat. Văd că privești spre celelalte două trimestre ca un constructor spre niște etaje pe care abia le va construi. Îți zici: „Eu la etajul trimestrului doi sau poate chiar la al treilea etaj voi da bătălia... O să-mi zidesc acolo un apartament călduț, din note măricele. Ce treabă am să mă mai spetesc cu munca de pe acum, de la fundații?"

Te-ai foit de ici-colo pe șantierul trimestrului, te-ai prefăcut doar că muncești, te-ai hlizit la ceilalți de pe schele... și la cinstea detașamentului din care faci parte, a brigăzii tale de muncă nu te-ai gîndit?!? Ție, delăsătorule, atît am avut să-ți spun. Dar am rezervat cîteva vorbe și pentru unii dintre tovarășii tăi...

Sînt unii din această familie pe care încheierea trimestrului nu-i lasă cîtuși de puțin nepăsători. Căci, de îndată ce se ivesc primele rînduri de note roșii în josul rubricilor din catalog, parcă li s-a aprins jeratic sub picioare:

— Tovarășe profesor, vă rog din suflet să mă ascultați data viitoare la geometrie!

Ei cred că dacă vor învăța o oră și, chiar și acum, așa tîrziu, vor arunca în ogorul trimestrului un pumn de semințe, vor culege la repezeală recolta cuvenită. Îi văd apropiindu-se de catedră, amețiți de teama bătăliilor pierdute:

— Ajutați-mă... dați-mi o cîrjă, să mă pot tîrî și eu în coadă, să trec și eu puntea notei 5...

De ce să nu recunoaștem? Pe ici, pe colo, tot mai rar, e drept, mai apare această formă de cerșetorie la încheierea trimestrului.

...șamentului

Sau, iată-l mai departe pe așa-zisul „isteț", care a primit cîrja de trecere a punții notei 5. Acum pășește și el tîrîș-grăpiș prin coada coloanei, fericit că se apropie primul popas... E mîndru și pare să spună:

— Cu mine n-are nimeni nimic. Eu trec prin forțele mele!

Opriți-l și întrebați-l: „Dar mîndria ta, a noastră?" Poate o să se mire:

— Ce mîndrie? Cred că e o confuzie.

— Nu e nici o confuzie. Cum o să confunde cineva ființa ta, care plutește ca un nouraș vaporos pe cerul celor trei trimestre? Ia coboară nițeluș de acolo... Haide, balonașule! Noi muncim, învățăm, nu plutim.

Pentru moment, fericirea i se va stinge și se va dezumfla. Nu vă înduioșați. Ancorați-l temeinic în mijlocul detașamentului. Altminteri, se va pierde în văzduh, ciripind tot anul, beat de sine și de mediocritate, fără ca gîndul la onoarea detașamentului să-i umbrească o clipă plutirea.

Poate mai sînt și alții care uită de tovarășii alături de care trăiesc. Îi cunoașteți. Să vă amintesc de individul înecat în grăsimea unei note mari și care își freacă frumos mîinile:

— Chiar dacă o scrîntesc la teză, îmi iese media...

Sau de cel care își consultă carnetul de note ca pe un oracol:

— Dacă am trei note, nu mă mai ascultă!

Sau de cel care cere păsuire, zi de zi, la altă materie:

— Vă rog să nu mă ascultați la romînă, că am învățat astăzi la botanică...

Poate mai sînt și alții. Luați-i alături de voi, cei mulți, inimoși, modești și înflăcărați. Și, după părerea mea, cu aceștia trebuie luptat pe două căi, cel puțin pe două și neapărat pe amîndouă deodată: a combativității și ajutorării. Și pe amîndouă de pe poziția apărării onoarei întregului detașament. Combativitatea presupune o permanentă preocupare pentru prestigiul colectiv, o permanentă dorință de perfecționare, un neîncetat autocontrol. În această direcție nu există armistițiu, nu poți să spui: „Eu mi-am făcut datoria, fiecare să și-o facă pe a sa". E limpede că gîndind așa vă va fi din ce în ce mai greu să puteți supraveghea pe fiecare tovarăș al vostru.

Adevăratul ajutor

Cuvintele „detașament codaș" sînt pur și simplu de neconceput. Un adevărat pionier nu poate avea astîmpăr pînă ce această imperechere de termeni nu e desființată. Combativitatea însă nu e totdeauna suficientă. E nevoie și de ajutor. De unde începe ajutorul? Cum se acordă? Și unde se sfîrșește?

Răspunsul iată-l: primul ajutor trebuie dat în permanență pentru schimbarea mentalității celui în pericol de a se transforma într-un balast al detașamentului.

Auzim nu arareori pe unii exclamînd: „Pentru mîine avem ușor". De obicei aceste cuvinte urmează unei fugare priviri asupra orarului de a doua zi. Și, de obicei, sînt spuse într-un context de felul acesta:

— Vii la mine să jucăm gajuri? Pentru mîine avem ușor. Pe urmă facem o plimbare pînă la Gicu. Are un pistol cu arc pentru tras la țintă. Ia-ți și patinele pentru orice eventualitate...

Și iată, foarte adesea, cu aceste patru cuvinte: „pentru mîine avem ușor", s-a desființat o jumătate de zi. Apoi învățatul, scrisul, toate îndatoririle școlare sînt înghesuite într-o rămășiță de sfîrșit de zi, laolaltă cu oboseala, căscatul prelungit...

E clar că față de astfel de școlari nu-i bine să stăm cu mîinile în sîn.

În primul rînd trebuie să le amintim acel lucru atît de elementar, încît e de mirare că se mai uită cîteodată: că lecțiile nu se pregătesc doar acasă. Sau, mai precis, că pregătirea lecțiilor începe chiar în momentul predării lor în clasă. Este vorba deci de atenție, de concentrare.

În al doilea rînd vin notițele. Puneți deschis o întrebare celor ce folosesc creionul în timpul orei doar pentru a-l ascuți la nesfîrșit: „De ce adică profesorul să facă schema lecției la tablă, ștergînd de 3-4 ori întreaga tablă, iar ei să nu catadixească să treacă pe maculator un singur rînd din toată schema? Acolo e doar tot scheletul lecției și e știut că fără schelet e greu să stea ceva pe picioare.

În al treilea rînd, aș vrea să amintesc despre năravul de a-ți drămui efortul școlar după numărul notelor din catalog:

— Am notă în catalog, nu mă ascultă curînd.

Am cunoscut un elev care la lecția despre împărțirea fracțiilor n-a știut împărțirea obișnuită. Știți de ce? Pentru că n-a mai repetat-o. Își zicea că are note.

În al patrulea rînd, mi-aș îngădui să combat o prejudecată destul de răspîndită: aceea a „lecției de zi". Ei bine, nu există „lecție de zi" la nici un obiect. E bine ca la întrebarea: „Ce lecție avem pentru astăzi?" să-ți răspunzi singur: „Pentru astăzi avem tot ce am învățat pînă acum".

E vorba, după cum vedeți, de un îndreptar metodic al muncii școlare, de cîteva reguli ale succesului. Răspîndiți-le, vegheați să fie respectate. De aici începe adevăratul ajutor pe care trebuie să-l acordați celor rămași în urmă, pentru aducerea lor la nivelul fruntașilor, pentru păstrarea imaculată a onoarei detașamentului.

Cum, pînă unde și cît timp se acordă acest ajutor? Ajutați-l energic, perseverent, prietenește, dar nu-l duceți în spinare. Ajutîndu-l, bizuiți-vă în primul rînd pe puterile lui, pe

de prof. M. SÎNTIMBREANU
Ilustrații: E. TARU

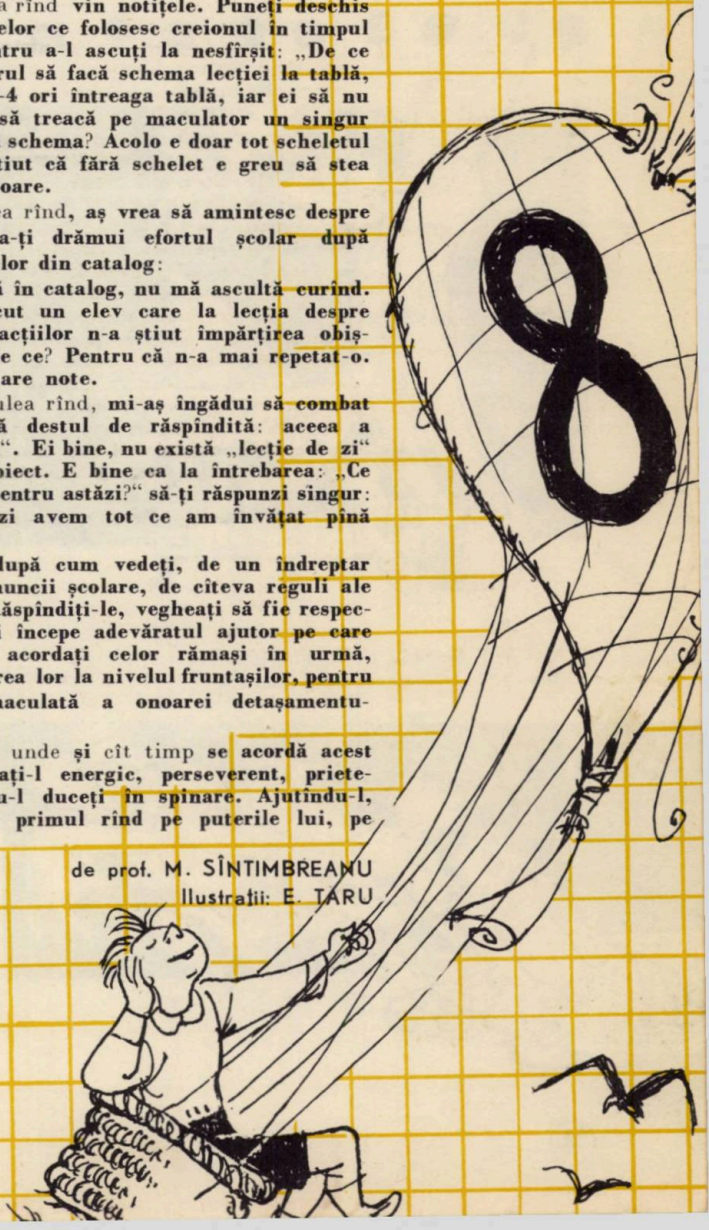

propriile lui forțe. Luați-l lîngă voi, dar obligați-l să muncească singur. Poziția de ajutor e una singură: cot la cot. „Ajutorul" sub forma temelor gata făcute e numai o înșelăciune, cel „ajutat" în acest fel mult timp devine un zero ambulant...

Cît timp se acordă ajutorul? În nici un caz numai pînă la îndreptarea notei. Aceasta ar semăna cu atitudinea unui doctor care ar părăsi un bolnav cînd, în sfîrșit..., a deschis ochii. E nevoie ca această „asistență" să fie menținută pînă la deplina însănătoșire, pînă cînd cel ajutat... se poate ajuta singur.

Și disciplina?

Dar oare e de ajuns să rezolvi problema învățăturii fără disciplină? Și aici poți avea „pacienți"... Răsfoiți jurnalul vostru de clasă. Opriți-vă privirile asupra rubricii „Observații". Dacă în jurnal apar aceleași nume, atunci, cu regret, detașamentul n-a discutat încă temeinic problema onoarei.

— La noi în clasă este, e adevărat, o asemenea situație. Mereu și mereu aceleași 2-3 nume. Dar noi i-am discutat la fiecare adunare. I-am criticat, cred, cel puțin o dată pe lună. Oho, ce i-am săpunit, i-am încondeiat și la gazeta de perete, le-am făcut și caricaturi... Încă nu s-au îndreptat. Așteptăm...

— Ce așteptați?

— O nouă adunare.

Discuția nu e imaginară. Ea are loc — sau ar putea avea loc — în orice detașament unde 2-3 sînt clienții permanenți ai rubricii de „Observații" din catalog sau ai jurnalului detașamentului.

Acum am în față un jurnal în care rubrica „Observații" e goală de multe săptămîni. Nu văd nici acele notații, oarecum vagi, dar la fel de grave: „Clasă indisciplinată", „Clasă zgomotoasă" etc...

— E cazul clasei noastre!

— Puteți primi felicitări.

— Încă nu. Au dispărut acele abateri, ca să zicem așa, „fățișe", „nominale". Nu răspunde nimeni neîntrebat, nu citește nimeni pe sub bancă în timpul explicațiilor, nu întîrzie nimeni nici la prima oră, nici după recreație. Dar nu sîntem încă mulțumiți. Nu ne mulțumim doar că în jurnalul de clasă nu e nici o însemnare. Disciplina se înțelege nu doar în manifestările ei exterioare, ci ca o însoțitoare nedespărțită a învățăturii, a muncii noastre, a fiecăruia. Noi nu admitem să se spună despre un pionier: „E băiat bun, disciplinat, dar cam slăbuț la învățătură", așa cum nu admitem nici caracterizarea: „Învață bine, dar e nedisciplinat". Învățătura și disciplina sînt de nedespărțit. Dar la noi mai sînt unii care nu vor „să cînte în cor", alții lipsesc de la acțiunile patriotice. De aceea luptăm permanent pentru o disciplină completă, adîncă, multilaterală...

— Cine „noi"?

— Toți. Detașamentul. Așa înțelegem onoarea detașamentului. Pentru că, de fapt, onoarea detașamentului nu e altceva decît obrazul unui întreg colectiv. Și asta este foarte mult.

— Hai să-l ajutăm, tovarăși pionieri!
— Și eu mă străduiesc: strig „hei rup!"

— Ce să fac dacă clasa nu mă ajută: nici unul nu-mi suflă!...

PATRIA NOASTRĂ
un vast şantier

Dragi copii,

În Bucureşti sau în alte oraşe ale patriei noastre aţi putut vedea minunatele blocuri care alcătuiesc cartiere noi, cu mii şi mii de locuitori. Piaţa Palatului Republicii, şoselele Ştefan cel Mare, Mihai Bravu, Griviţa, Giuleşti sînt pline de construcţii semeţe, ale căror culori vesele dau o lumină nouă peisajului. Dar poate că unii dintre voi, urmărind cum se construieşte un asemenea bloc, aţi rămas surprinşi de iuţeala cu care se ridică etaj după etaj. Uneori aţi avut impresia că blocul se înalţă cu cîte un etaj pe zi şi aţi crezut poate că v-aţi înşelat. Nicidecum! Înălţarea blocurilor de locuinţe într-un timp record se datorează faptului că în ţara noastră sînt folosite utilaje şi metode înaintate de muncă. Cu cîteva din aceste utilaje şi metode vom face cunoştinţă în cele ce urmează.

Ştiţi că înainte, în mod obişnuit, ridicarea unui bloc dura 3—4 luni. Iată însă că durata construcţiilor a putut fi mult redusă prin folosirea „panourilor mari". Ce sînt aceste „panouri mari"? Sînt pereţi întregi de beton denumiţi „prefabricate". În pereţii prefabricaţi se află deschizăturile geamurilor, uşilor, cu lemnăria lor cu tot. Pe şantiere, pereţii aceştia se numesc „panouri" şi sînt transportaţi cu ajutorul unor remorci speciale numite „trailere". Dar ce mîini gigantice vor lua panourile grele şi le vor pune la locul lor? Iată şi... „mîinile": uriaşele macarale. Unele sînt numite tip „capră" şi au înfăţişarea unor suporturi mobile care acoperă clădirea şi care, înhăţînd panourile, le ridică pînă sus, la nivelul necesar. Acelaşi lucru îl execută şi „turnurile cu braţ", care rulează pe şine instalate, de-a lungul faţadei blocului în construcţie.

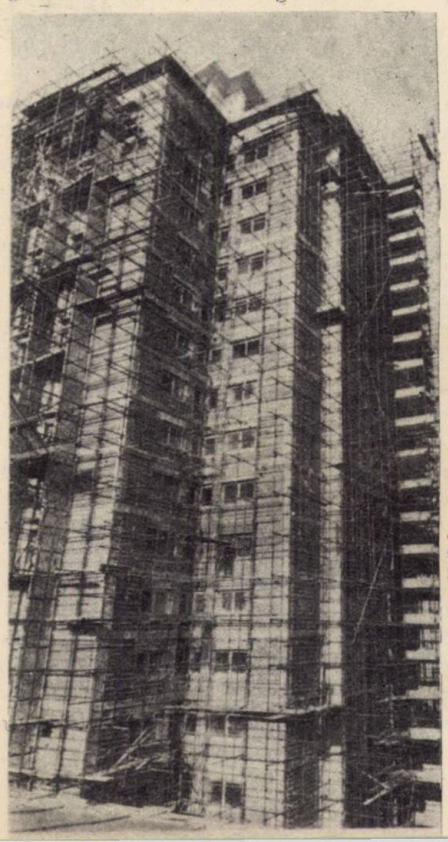

Panourile, o dată instalate, sînt prinse de corpul clădirii prin sudarea capetelor de bară de oţel ce ies din marginile panoului. Intervin imediat electricienii, instalatorii de apă, apoi zugravii, încît, atunci cînd construcţia blocului s-a terminat, rămîne doar să se treacă la aplicarea culorilor exterioare atît de vesele, care ne încîntă ochiul.

În felul acesta, timpul de construcţie a unui bloc s-a redus de la 3—4 luni la 40-50 de zile. Dar asta încă nu e... culmea vitezei. Grăbirea construcţiilor s-a realizat cu ajutorul unui procedeu denumit tehnica „cofrajelor glisante". Fiecare ştie ce este un cofraj. Este de fapt schelăria alcătuită din bîrne şi scînduri în care se toarnă betonul. Glisant înseamnă alunecător. Deci este vorba de nişte cofraje alunecătoare. Aceste cofraje, împinse cu ajutorul unor pompe hidraulice cu ulei, alunecă încetul cu încetul în sus prin scurte salturi, lăsînd în urma lor pereţii solizi de beton în care sînt practicate deschizăturile uşilor, ferestrelor etc... Cofrajul lunecă în sus cu o viteză de cca. 12 cm pe oră. Asta înseamnă, practic, un etaj pe zi, la temperatură normală. Firesc că pentru folosirea acestei metode de lucru a trebuit să se găsească un beton care se întăreşte foarte repede.

Cu ajutorul cofrajelor glisante au fost construite într-un timp record (12—13 zile) clădiri de 9—10 şi 11 etaje pe litoral, iar în Bucureşti, pe Şoseaua Mihai Bravu şi în Floreasca.

Ce ne va aduce viitorul? Credem că bănuiţi: apartamente întregi prefabricate, montate, pe care macarale uriaşe le vor ridica şi le vor pune la locul lor. În cazul acesta, munca va fi mai simplă, iar clădirile se vor ridica cu viteze uluitoare.

Capitala patriei noastre dragi, noile cartiere de locuinţe din oraşele ţării au înflorit tocmai datorită condiţiilor create de partid, care a pus la îndemîna constructorilor tehnica cea mai înaintată.

CLIMA ȘI CIUDĂȚENIILE EI

de ANDREI DONEAUD
meteorolog principal la Institutul meteorologic Bucureşti

Încă de demult, oamenii au încercat să dezlege enigma de ce este frig la Polul Nord, sau la Polul Sud, și de ce este cald la Ecuator. De la greci se știe că unghiul sub care cad razele Soarelui pe suprafața Pămîntului este explicația acestor mari deosebiri ale vremii. Razele verticale ale Soarelui pîrjolesc ierburile din pustiul Libiei, pe cînd razele oblice din nordul Norvegiei sînt atît de slabe încît nu sînt în stare să topească zăpezile ce cad în acele regiuni. Razele paralele ale Soarelui formează cu suprafața Pămîntului unghiuri de 120° și 130° în regiunea Polilor, unde vor încălzi deci mai puțin Pămîntul, și de 90° în regiunea Ecuatorului, unde, în consecință, vor fi mai puternice, mai pătrunzătoare. De la această constatare a luat naștere știința care se ocupă cu studierea aspectelor timpului, adică știința despre „climă". „Clima" este un cuvînt grecesc care înseamnă înclinare. Acest cuvînt părea să conțină cheia enigmei. Dar enigma era ferecată sub multe lacăte. Grecii au înțeles bine că înclinarea razelor solare pune stavilă vremii. Vremea de la tropice nu poate să treacă spre cercul polar și invers. Înclinarea razelor solare este deci una din principalele condiții fizice de formare a climei într-o regiune oarecare. Ea permite împărțirea aproximativă a globului pămîntesc în 5 zone climatice, după cum se poate vedea și din desen; o zonă caldă, formînd un brîu în jurul Ecuatorului, pînă la tropice, două zone temperate, formînd două inele în emisfera de nord și de sud între tropice și cercurile polare respective, și două zone reci în jurul polilor.

La Polul Sud stațiile meteorologice au înregistrat temperaturi de — 89° Celsius, în timp ce la Ecuator se întîlnesc, aproape zilnic, temperaturi de peste 40° Celsius. Clima temperată este cea mai blîndă, căci diferențele de temperatură dintre iarnă și vară sînt mai reduse, iar trecerea de la anotimpul rece la cel cald sau invers se face lent; prin intermediul primăverii și toamnei.

Dar cauza diferențierilor climatice nu stă numai în înclinarea razelor solare. Studiind cu luare-aminte cifrele și tabelele stațiilor meteorologice, oamenii de specialitate au ajuns la concluzia că distribuția uscatului, mărilor și munților pe Pămînt modifică cu mult zonele climatice de pe glob. Să vedem cum se explică aceasta. Razele Soarelui pătrund adînc în apele mărilor și oceanelor, unde se pierd. Din această cauză, aerul de deasupra apei se încălzește foarte greu. Pe continente, uscatul nu lasă căldura solară să pătrundă decît foarte puțin în interiorul său, cea mai mare parte a căldurii fiind reflectată, adică trimisă înapoi în aer. De aceea, vara aerul este mult mai cald acolo unde uscatul predomină, în timp ce iarna este mai cald acolo unde apa predomină. Undeva, în Irlanda de exemplu, pajiștile mai sînt încă pline de flori, în timp ce în altă parte a lumii, la aceeași distanță de Ecuator sau Pol, în Siberia, de pildă, se așterne zăpada. În Irlanda Soarele trece tot atît de sus ca și în Siberia, înclinarea razelor este aceeași și totuși clima este deosebită.

Dar și munții influențează clima. La noi în țară, primăvara, pe crestele munților te poți bate cu bulgări de zăpadă, în timp ce pe

malul mării și în cîmpie hainele groase sînt puse bine pentru la anul! La vîrful Omul, cel mai înalt pisc al munților Bucegi, la o înălțime de 2 509 metri, se înregistrează temperaturi sub zero grade în plină vară și cîteodată zăpada de pe văi nu se topește tot anul. În munții Alpi, înalți de peste 4 000 de metri, piscurile sînt acoperite de zăpezi și ghețuri veșnice. S-a stabilit că temperatura aerului scade spre înălțime cu cca. 0,6° C pentru fiecare sută de metri. De aceea, la munte este mai rece decît la cîmpie.

Nu este deci corect să denumim clima numai rezultatul înclinării razelor solare! Cuvîntul climă a rămas, dar oamenii îi atribuie acum un alt sens mai complet. Ei înțeleg că nu numai Soarele poartă răspunderea climei, ci și Pămîntul, cu toate trăsăturile ce-l caracterizează.

Mai sînt și alte chei pentru dezlegarea enigmei. Am văzut în ce măsură depinde clima de Soare și de Pămînt, dar am uitat să vorbim de atmosferă, acest uriaș ocean aerian care ne înconjură. Aerul este încălzit inegal de razele solare datorită apelor, și reliefului, și vegetației uscatului. În acest caz, aerul mai rece va porni înspre regiunile mai calde, iar aerul cald se va deplasa înspre regiunile polare. Aerul din imensul ocean aerian este în continuă mișcare. Ne trezim adesea, în țara noastră, care este situată în zona temperată, cu aer rece din regiunile polare sau cu aer cald de la tropice. În India, cînd musonul de vară bate dinspre mare, plouă săptămîni în șir; iarna nu cade strop de ploaie, căci musonul bate dinspre uscat.

Circulația generală a aerului este deci, alături de Soare și Pămînt, o nouă și importantă cheie care ajută la dezlegarea enigmei climei.

În felul acesta, savanții au reușit puțin cîte puțin să dezvăluie tainele climei. Studierea climei se face cu ajutorul a milioane și milioane de date meteorologice, care se culeg ziua și noaptea de pe întreg globul pămîntesc de neobosiții meteorologi.

Pe ocean staționează vapoare pe care se află așezate stații meteorologice echipate cu toată aparatura necesară efectuării observațiilor. Pe vase, destul de multe la număr, meteorologii fac observații pe orice fel de vreme, bună sau rea. Datele le trasmit apoi prin radio, după ce în prealabil le fac să fie pretutindeni înțelese cu ajutorul unui cod internațional, în așa fel încît toți meteorologii din lume, indiferent de limba pe care o vorbesc, să le poată folosi. Această muncă cere uneori mult curaj. Să ne închipuim o furtună pe mare! Ora observației se apropie; meteorologul trebuie să iasă pe punte să se ducă și să citească termometrele, barometrele, higrometrele, girueta și multe alte aparate, dar în fiecare moment poate fi luat de vînt și aruncat în mare. El totuși nu stă pe gînduri; la ora fixată, se duce și-și face datoria. Dar nu numai meteorologii navigatori dau dovadă de curaj și mult simț al datoriei. Pe vîrfurile munților, pericolul este la fel de mare. La stația „Vîrful Omul", meteorologii ies iarna la observații pe viscol, legați cu frînghii, căci altfel vîntul puternic i-ar arunca în văile abrupte din fața cabanei. Ei trebuie să fie bine aprovizionați, fiindcă uneori, cînd în munți viscolește, nu poate nimeni să ajungă pînă la ei cîte 2—3 săptămîni. Datele meteorologice transmise de la stațiile din toată lumea prin radio sau telefon sînt apoi adunate de institutele meteorologice din fiecare țară.

Valorile de temperatură, presiune, vînt, umezeală din fiecare punct de observație de pe glob se așază separat în cîte o grupă. Apoi se face o medie a valorilor din fiecare grupă. Valorile mijlocii pe 30-40 de ani ale tuturor elementelor meteorologice dintr-un anumit punct caracterizează clima acestuia. Prin analiza tuturor acestor puncte de pe glob se obține clima globului pămîntesc.

Oamenii de știință și-au pus și o altă întrebare: oare clima asta nu se schimbă? Oare unde acum este cald și frumos, cu două mii de ani în urmă a fost tot cald și frumos? Și s-au gîndit mult pînă să răspundă noii enigme, căci este foarte greu de stabilit ceva cînd n-ai date pe care să te sprijini. Să nu uităm că primele date meteorologice sînt vechi doar de trei secole, de cînd învățatul Galilei și discipolii săi Torricelli și Ferdinand din Toscana au construit primul termometru și primul barometru.

Totuși, cunoscînd fauna și flora diferitelor ere geologice, cercetătorii au putut să dovedească existența în decursul miilor și milioanelor de ani a unor perioade calde ce au alternat cu altele reci.

De exemplu, în perioada caldă, în care ne găsim acum, temperatura nu se menține mereu aceeași. S-a constatat că temperatura medie a Pămîntului a crescut în timp de 80 de ani cu 0,7%; ceva mai mult iarna, 1,2%, și mai puțin vara. Cea mai puternică încălzire de 2,3% s-a înregistrat în regiunea Polului Nord. Una din cauzele acestei încălziri este mărirea cantității de impurități din atmosferă. Precipitația atmosferică este de asemenea un element meteorologic care se modifică în fiecare an. Deci clima oscilează pe răstimpuri mai lungi de sute sau mii de ani sau chiar pe perioade mai scurte.

Modificarea artificială a climei prin intervenția omului este una din marile teme care se cer să fie rezolvate astăzi.

Prin pulverizarea în anumite condiții în atmosferă a unor substanțe care grăbesc condensarea vaporilor de apă, savanții din Uniunea Sovietică au încercat să provoace artificial ploaia. Și la noi în țară s-au făcut asemenea experiențe pe crestele munților Bucegi, în munții Rodnei etc. și în anumite cazuri au dat rezultate mulțumitoare.

Grindina provoacă mari necazuri culturilor agricole. De aceea, oamenii au căutat să găsească o metodă de împiedicare a căderii ei. În Gruzia și în Italia s-au aruncat „ghiulele" în norii de grindină, unde, la 2 000 de metri înălțime, prin explodare, fărîmițau boabele. Boabele fărîmițate, în cădere, se topeau și grindina se transforma în ploaie.

Continuare în pag. 22

Urmare din pag. 21

Pe aeroporturi, decolarea și aterizarea avioanelor sînt mult îngreunate de ceață. La noi, pe aeroportul Băneasa, se fac experiențe de risipire a ceții, folosindu-se diferite procedee ingenioase.

Astăzi se fac cercetări și asupra dirijării razelor solare în vederea îndulcirii climei și a obținerii unor recolte timpurii sau foarte tîrzii de legume și fructe.

Către modificarea artificială a climatului își îndreaptă activitatea mulți oameni de știință.

Să le urăm succes și să-i ajutăm cu toate puterile noastre.

O EXPERIENȚĂ INTERESANTĂ

E iarnă cu ger și viscole, cu zăpadă care acoperă cîmpurile de la o zare la alta. Pe o asemenea vreme ar părea o minune să vezi porumb verde sau alte plante care de obicei cresc datorită căldurilor verii. Și totuși astfel de „minuni" fac colectiviștii din Denta, regiunea Banat, care obțin cîte o recoltă de masă verde la fiecare 10 zile. Producția socotită la metru pătrat este de multe ori mai mare decît cea obținută în timpul verii pe cele mai mănoase cîmpii însorite. Se înțelege că iarna acest lucru nu este posibil sub cerul liber. Colectiviștii din Denta au apelat la metodele științifice de cultivare a furajelor verzi în soluții minerale.

Cum fac ei acest lucru? Imaginați-vă o încăpere obișnuită, cu etajere din lemn, așezate pe două rînduri. Pe fiecare etajeră ei au așezat tăvi inoxidabile, deasupra cărora, la o înălțime de 70 cm, se înșiruie tuburi de neon. Pentru creșterea plantelor nu este neapărată nevoie de pămînt, ci de substanțe minerale, apă, lumină și, bineînțeles, o temperatură potrivită (+ 21 — 23° C). Soluțiile minerale care de fapt țin locul pămîntului se prepară după anumite rețete și asigură hrănirea plantelor.

După ce se țin cîteva zile la încolțit, boabele de porumb, orz, secară sau ovăz sînt trecute sub tuburile de neon în tăvile amintite. Hrănirea tinerelor plante cu soluții minerale se face de două ori pe zi, cîte 30 de minute, și, în același timp, se udă cu apă în cantitate suficientă.

Poate că unii se vor întreba: cum stau plantele drepte dacă nu au rădăcinile înfipte în pămînt? Explicația e simplă. Plantele fiind dese, rădăcinile lor se întrețes în așa fel încît formează un fel de pîslă groasă. În felul acesta se susțin una pe alta, iar planta stă tot atît de dreaptă ca și cînd ar avea rădăcinile înfipte în pămînt.

Plantele hrănite cu soluția minerală cresc deosebit de repede. După 6—10 zile de la încolțire, ele pot fi recoltate. La fiecare metru pătrat se obțin cîte 30—40 kg de nutreturi verzi bogate în vitamine. Interesant este că nutrețul verde obținut la fiecare 10 zile de pe numai un metru pătrat este suficient pentru a asigura vitaminele necesare într-o zi unui număr de 2 000 de pui sau 100 de purcei.

Colectiviștii folosesc tulpinile și frunzele verzi în hrana puilor, iar rădăcinile amestecate cu alte furaje în hrana animalelor și păsărilor adulte. Acest amestec, fiind foarte bogat în vitamine, ajută ca păsările și animalele să crească și să se dezvolte normal. Se înlătură în bună măsură îmbolnăvirile lor și se asigură producții mai mari de carne și ouă.

Vă dați seama cît de avantajoasă este cultivarea furajelor verzi în timpul iernii? De acest lucru s-au convins colectiviștii din Denta și socotesc noua metodă drept cea mai ieftină sursă de vitamine pentru păsări și animale în perioada de iarnă.

C. BORDEIANU

Poeta Otilia Cazimir este cunoscută și prețuită de sute de mii de cititori mari și mici din țara noastră. Ea desfășoară de cinci decenii o frumoasă activitate scriitoricească și o neobosită muncă de îndrumare a tinerelor condeie.

Prima poezie a trimis-o redacției „Viața romînească", care apărea în acea vreme la Iași, condusă de criticul literar Garabet Ibrăileanu. Dar eleva de pe atunci nu îndrăznise să-și aștearnă numele pe modesta ei creație. Poezia a fost apreciată și a văzut lumina tiparului. Mihail Sadoveanu și Garabet Ibrăileanu au găsit pentru timida școlăriță un nume nou: OTILIA CAZIMIR.

De atunci și pînă astăzi poeta a publicat mereu sub acest nume, căruia i-a făcut cinste și i-a dăruit răsunet.

În afară de volumele destinate cititorilor adulți, Otilia Cazimir a scris numeroase cărți pentru copii.

Iată de ce, în numele cititorilor revistei „Cravata roșie", ne-am îngăduit să răpim din prețiosul timp de lucru al Otiliei Cazimir și să-i luăm acest scurt interviu:

— Cînd ați publicat prima carte pentru copii?

— Primul volum de poezii adresat copiilor poartă titlul „Jucării" și a apărut în decembrie 1938.

— Ce v-a îndemnat să scrieți pentru cei mai mici cititori?

— Gingășia copiilor m-a cucerit dintotdeauna. M-am apropiat de ei rîzînd, scriindu-le poezii vesele cu o ușoară nuanță de ironie. M-a influențat în acest fel de a scrie și de a mă purta cu copiii și marele poet și prieten al copiilor George Topîrceanu. La aceasta se mai adaugă și faptul că, începînd din anul 1931 și pînă în 1937, am colaborat la manualele didactice pentru clasele a III-a și a IV-a primară, împreună cu Mihail Sadoveanu și George Topîrceanu, scriind mai mult de jumătate din poeziile cuprinse în ele. Aceste colaborări au însemnat pentru mine o lungă și binevenită ucenicie în ce privește literatura pentru copii.

După cîte vedeți, motivele pentru care m-am apropiat de copii sînt multe. Dar cel mai de seamă dintre toate rămîne dragostea mea deosebită pentru copii. Pentru toți copiii lumii: „flori albe, flori negre, flori galbene, flori..."

— Despre marii dumneavoastră prieteni, scriitorii George Topîrceanu, Mihail Sadoveanu, ați scris vreo carte?

— Da. În cartea mea apărută în toamna anului 1960, „Prietenii mei scriitori", am încercat să-i adun laolaltă pe cei ce au fost marii mei prieteni întru meșteșugul scrisului. Am început, așa cum se cuvenea, cu cei mai vechi, însă le-am

Interviul nostru cu poeta Otilia Cazimir

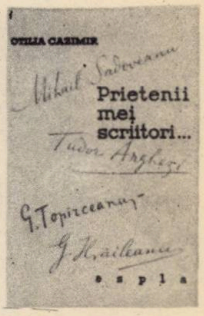

rămas încă multora datoare cu cîte un mănunchi de pagini, pe care-l păstrez spre a i-l oferi fiecăruia la vremea lui, cu aceeași caldă recunoștință.

— Care dintre cărțile dumneavoastră pentru copii vă place mai mult?

— Cred că rămîn la „A murit Luchi", o culegere de schițe care zugrăvesc viața mea de copil pînă cînd am intrat la școală. Cartea e gata și va apărea în Editura tineretului în anul 1964.

— Știm că „Baba Iarna intră-n sat" a cucerit inimile tuturor școlarilor din țara noastră, de aceea vă rugăm să ne spuneți cîte ceva în legătură cu această carte.

— „Baba Iarna..." a fost îndrăgită, într-adevăr, de la început de cei pentru care o scrisesem. Cartea a apărut pînă acum în șase ediții, dintre care una în limba germană și alta în maghiară, totalizînd peste 200 000 de exemplare.

— După zecile de fotografii ale copiilor care se află sub cristalul mesei dumneavoastră de lucru, bănuim că primiți multe scrisori de la ei. Ce vă scriu cititorii?

— Am foarte multe scrisori de la copii, dar mi se pare oarecum nedelicat să dau în vileag lucruri care mi se spun numai mie.

(La insistența noastră, scriitoarea ne-a permis să răsfoim cîteva scrisori, din care am spicuit cîteva rînduri. O fetiță îi scrie și o roagă „să-i mai facă o «Baba Iarna», că și-a rupt-o pe cea veche"; iar un băiețel îi mărturisește că: „Am două, da nu-mi ajung, că pe una mi-a încuiat-o tata în dulap, iar pe cealaltă am făcut-o ferfeniță, așa că-mi mai trebuie două: una să mă joc cu ea și una pentru surioara mea de-un an, să aibă și ea cînd o crește mai mare «Baba» ei..."

— La ce lucrați în prezent și ce cărți veți dărui copiilor în viitor?

— Proiecte am multe. În 1964 va apărea „A murit Luchi", despre care v-am mai vorbit, și noi ediții ale volumelor apărute cu ani în urmă. În prezent lucrez la volumul „Povești în două tablouri" și mai am în minte un volum de versuri — titlul rămîne de văzut, dar sub titlu va fi sigur: „Versuri de Otilia Cazimir pe motive populare". Și intenționez, de asemenea, să strîng în cîteva volume povestirile și schițele literare, unele nepublicate, altele risipite prin reviste de-a lungul activității mele literare.

— Vă mulțumim că ați răspuns la interviul nostru și, în încheiere, o ultimă întrebare: Ce doriți să transmiteți cititorilor revistei „Cravata roșie"?

— Ca veche colaboratoare a „Cravatei roșii", aș dori în primul rînd ca vorbele mele să meargă, cum se zice, drept la inima cititorilor de ieri și de azi ai acestei reviste.

Aș dori ca micii mei cititori care vor urmări noile ediții ale cărților mele ce urmează să apară să simtă o bucurie tot atît de caldă ca și dragostea cu care am scris eu pentru ei.

Și aș mai dori să știe acești dragi cititori ai mei că ar fi o neprețuită răsplată pentru mine gîndul că aceste cărți, migălite îndelung și cu trudă, îi vor îndemna măcar pe cîțiva dintre ei să-mi îndrăgească meșteșugul.

Numai să-și dea seama de la început că acest meșteșug nu e ușor. Cei ce vor porni pe drumul pe care l-am bătătorit și eu, și alții trebuie să înțeleagă că-și iau o răspundere grea, care cere muncă, stăruință și răbdare — să știe că una e a sculpta în plastelină, și alta în materialul viu și delicat care e sufletul copilului.

REPUBLICĂ PATRIE ÎUBITĂ

Montaj literar — muzical

Montajul nostru muzical-literar va fi interpretat de 16 pionieri (băieţi şi fete); numărul lor reprezintă numărul de ani care s-au scurs de la instaurarea Republicii. Ca să lucrăm mai uşor cu interpreţii noştri vom conveni, din capul locului, să-i botezăm cu cifre romane, de la I la XVI.

De undeva din culise răsună puternic o goarnă, apoi cîntecul goarnei se pierde treptat, ca foarte curînd să înceteze. Din fundul sălii apare un grup de 16 pionieri cîntînd: „Republică, măreaţă vatră" de I. Chirescu, traversează sala, în şir indian, cu buchete de flori în mîini. O dată ajunşi în faţa scenei, şirul se rupe în două, o parte urcă pe scenă prin dreapta şi dispar în culise, iar cealaltă parte, în acelaşi pas cu primii, urcă pe scenă prin stînga şi dispar şi ei în culise. Nu rămîne pe scenă decît pionierul XVI şi se aşază solemn lîngă drapelul unităţii, drept, străjă de neclintit. Cîntecul scade treptat, cortina se ridică. Scena e goală. Lumina reflectoarelor creşte, cîntecul pionierilor din culise a devenit un murmur. Pe fundalul scenei, dominînd-o, stema republicii.

Unul dintre pionierii care au dispărut în culise (o fată cu braţele încărcate de flori apare în stînga scenei şi recită, avansînd jumătate întoarsă spre stemă, jumătate cu faţa spre public.)

PIONIER I *(cu mult avînt):*

Republică de spice, de sonde şi de brazi,
de ziduri avîntate şi turle sclipitoare,
frumoasă eşti sub stema izbînzilor de azi,
pe frunte cu lumina izbînzii viitoare.

(Cînd Pionier I a ajuns lîngă stemă, lumina reflectoarelor e puternică. Din dreapta scenei, pe cîntecul care răzbate acum din culise ca un îndepărtat ecou, purtînd pe unul din braţe macheta unei uzine electrice, apare Pionier II.)

PIONIER II *(continuînd pe I şi avansînd şi el spre stemă, recită):*

Electrice uzine — prisacă de scîntei...

(Tot din dreapta apare Pionier III, purtînd pe unul din braţe macheta unui baraj.)

PIONIER III *(completîndu-l pe II şi venind în apropierea lui):*

Barajele, cu norii şi apele la trîntă...

PIONIER I *(completîndu-l pe II):*

Şi codrii de cărbune...

(În stînga scenei apare Pionier IV, purtînd în mîini macheta unei sonde.)

PIONIER IV *(completîndu-l pe I):*

Şi fluvii de ţiţei...

(Din dreapta şi din stînga apar simultan o fată şi un băiat, Pionierii V şi VI, fiecare cu cîte un snop de spice de grîu pe braţe şi amîndoi într-un glas recită în completarea lui IV.)

PIONIER V+VI: Şi lanul cît o ţară, unde combina cîntă!

PIONIER I *(înaintînd un pas spre capătul din dreapta scenei):*

Şi Dunărea bătrînă, şi noul şantier
Acolo unde ursul dormea împărăteşte...

PIONIER IV *(înaintînd şi el un pas spre capătul din stînga scenei):*

Şi steagurile muncii, între pămînt şi cer
Sema că pe-aceste plaiuri...

PIONIER I, II, III, IV, V, VI *(într-un glas):*

...poporul stăpîneşte.

(Cîntecul din culise încetează brusc.)

PIONIER I *(venind mereu spre capătul din dreapta scenei):*

Dar fiecare piatră şi fiecare fir
de iarbă sau ţărînă tresar şi se-nfioară
cînd vîntul amintirii, cu degete subţiri,
mai răscoleşte jarul încins odinioară.

PIONIER IV *(înaintînd spre capătul din stînga scenei, pe ton de evocare):*

Cînd fulgerele joacă pe creste de Carpaţi
de Horia dau veste, de vechile răscoale!

PIONIER III *(înaintînd un pas spre rampă, dar arătînd spre stemă):*

Ceva din focu-acela sclipeşte-n kilowaţi,
cînd munţii se-ncununâ cu mari hidrocentrale!

PIONIER VII *(apare de după stemă, din stînga ei, cu o carte în mîini şi recită pe ton de povestire, în vreme ce toţi ceilalţi pionieri aflaţi în scenă se întorc cu faţa spre el):*

Pe unde pionierii la tabără se duc
cu trîmbiţe şi tobe, sub zalele pădurii
va fi suit în vremuri, călare, un haiduc,
vor fi venit cu Tudor din Vladimiri — pandurii.

PIONIER VIII *(apare de după colţul din dreapta scenei tot cu o carte în mîini şi recită):*

Cînd ies colectiviştii pe cîmpul uriaş
şi steagul roşu arde pe mări de grîuri coapte.

(În vreme ce Pionier VIII recită, ceilalţi pionieri aflaţi în scenă se întorc cu faţa spre el, îl ascultă cu viu interes.)

Tresare-n holda largă norodul de pălmaşi
solia sîngerată, din nouăsute şapte...

PIONIER I *(înaintînd spre Pionier VIII)*:

Furnalele în noapte, ca vîlva de comori,
ne reaprind în inimi plăpîndele petale
de flacără încinse în negre închisori,
reflexe de opaițe în pagini ilegale.

PIONIER II *(venind lîngă Pionier I)*:

Luceafărul, pe codri și spice domnitor,
răsare din scînteia născută-n veacuri triste;
văpaie de victorii, în drum spre viitor,

CU TOȚII: Pe fruntea Romîniei de azi, socialistă!

(De undeva din culise răsună un cîntec de fluier sau melodia unei viori.)

PIONIER III *(din mijlocul scenei)*:

Patrie, străveche vatră și de cîntec, și de luptă,
Mîndre raze luminează calea ta neîntreruptă.

PIONIER I *(părăsindu-și locul și înaintînd spre stemă recită în crescendo pe fondul muzical care crește și el)*:

Peste plaiurile veșnic zbuciumate-n valul vremii
S-a-nălțat biruitoare steaua de pe fruntea stemei,
străjuind păduri de sonde, și talazuri, și izvoare
ca o inimă nestinsă...

TOȚI *(puternic)*: ...a puterii muncitoare!

PIONIER IV *(în continuare, cu ușoară amărăciune)*:

Au trudit amar părinții, veacuri lungi — ca să răsară

PIONIER V *(în continuare, dar cu avînt)*:

peste zare...

PIONIER VI *(în continuare, cu mai mult avînt)*:

Și pe steaguri noi...

TOȚI *(puternic)*: ...luceafărul de pară.

PIONIER III *(în continuare)*:

Din scînteile mocnite în adînci ateliere...

PIONIER IV *(în continuare)*:

Din jeraticul acela de mînie și durere...

PIONIER II *(în continuare)*:

Din străvechiul, neclintitul nostru dor de frumusețe.

TOȚI: S-a aprins pe bolta țării, steaua faptelor semețe!

(Coloratura muzicală încetează brusc.)

PIONIER I: Strălucește, scînteiază tot mai viu, tot mai departe

(Înaintînd spre rampă)

Semn al biruinței noastre, inimă fără de moarte!

PIONIER III *(de la locul lui)*:

Se înalță peste ziduri și pe turle de uzină
unde-a licărit în vremuri prima geană de lumină...

PIONIER IV *(de la locul lui)*:

Unde pietrele și fierul încă-și mai aduc aminte
flacăra ce ne deschide cale largă înainte...

PIONIER V *(de la locul lui)*:

Unde fiece fărîmă de căldură și dogoare

TOȚI *(de la locurile lor)*:

e din truda și avîntul clasei noastre muncitoare!

PIONIER I *(ocupă centrul scenei, în imediata apropiere a cuștii suflerului și recită bărbătește)*:

Partidul — trup din trupul țării!

PIONIER II *(venind în stînga lui Pionier I, la un pas în spatele lui)*:

Partidul — suflet arzător,

PIONIER III *(venind în dreapta lui Pionier I, la un pas în spatele lui)*:

Stegar al luptei și-al visării,

PIONIER IV *(venind în stînga lui Pionier II, la un pas în spatele lui)*:

Deschide drum spre largul zării,

PIONIER V *(venind în dreapta lui Pionier III, la un pas în spatele lui)*:

Poporului — stăpînitor!

PIONIER VI *(venind în stînga lui Pionier IV, la un pas în spatele lui)*:

Luptînd l-a făurit poporul:
Știuți și neștiuți eroi...

PIONIER VII *(venind în dreapta lui Pionier V, la un pas în spatele lui)*:

În el e freamătul...

PIONIER VIII *(venind în stînga lui Pionier VI, la un pas în spatele lui)*:

E zborul!

PIONIER IX *(iese din culise și vine în dreapta lui Pionier VII, la un pas în spatele lui)*:

Trecutul viu...

PIONIER X *(iese din culise și vine în dreapta lui Pionier VIII, la un pas în spatele lui)*:

Și viitorul!

PIONIER XI *(iese din culise și vine în dreapta lui Pionier IX, la un pas în spatele lui)*:

Și tot ce e mai bun în noi!

TOȚI *(cu elan)*: Și tot ce e mai bun în noi!

(Cei 11 pionieri au format un unghi distinct, care ocupă toată scena, orientat cu vîrful spre public și cu deschiderea brațelor spre stemă. Din culise răsună murmurat un cîntec închinat partidului, de pildă: „Partid, izvor al tinereții").

PIONIER I *(de la locul lui)*:

Partid, lumina vieții noastre
și spada ei de neînfrînt,
stegar al zborului spre astre
și-al fericirii pe pămînt!
Tu ești ca soarele fierbinte
în tot ce-i drept, în tot ce-i nou;
în drumul liber înainte,
într-al victoriei ecou.

PIONIER II *(de la locul lui)*:

În luptă-ai oțelit oștenii
poporului învingător!

PIONIER III *(de la locul lui)*:
Din focul inimii lui Lenin
aprins-ai stea de viitor!

PIONIER IV *(de la locul lui)*:
Salut, simbol al tinereții,
steag viu, pe care-l poartă sus
cutezătorii, îndrăzneții
sub steaua fără de apus!

PIONIER V *(de la locul lui)*:
Salut, lumină de victorii,
Partidul nostru de ne-nfrînt,
făuritor al aurorii
și-al fericirii pe pămînt.

TOȚI *(de la locurile lor)*:
Făuritor al aurorii
și-al fericirii pe pămînt.

(Cu toții reiau ultima strofă a cîntecului.)

PIONIER IV *(de la locul lui, după încetarea cîntecului)*:
După-atîtea veacuri de urgie
acest pămînt respiră liniștit,
desferecat de lanțuri pe vecie,
îmbujorat de marea bucurie
de a trăi un vis înfăptuit...

PIONIER VII *(de la locul lui)*:
Nu ar putea tot astfel să respire
planeta noastră, azuriul glob,
ca o grădină-n veșnică rotire,
purtînd o fericită omenire
în care nimeni nu-i stăpîn sau rob?

PIONIER VIII *(de la locul lui)*:
Din zarea pămîntească să dispară
tranșeele și gurile de tun
și blestemata bombă nucleară!

PIONIER IX *(de la locul lui)*:
Și nici un om să nu mai fie fiară,
ci frate, pentru om, prieten bun!

PIONIER X *(de la locul lui)*:
Cu palmele de veacuri truditoare
culegem astăzi rodul sfintei munci.
Știm cum se-nclină ramurile-n floare

PIONIER XI *(de la locul lui)*:
și steagul drag cum flutură spre soare,
și soarele cum rîde-n ochi de prunci.

PIONIER I *(venind spre capătul din stînga scenei)*:
Și tot ce creștem — creștem pentru viață!

PIONIER II *(venind spre capătul din dreapta scenei)*:
Recolte!

PIONIER III *(venind spre capătul din stînga scenei, la un pas în spatele lui I)*:
Fabrici noi!

PIONIER IV *(venind spre capătul din dreapta scenei la un pas în spatele lui II)*:
Și oameni noi...

PIONIER V *(venind spre capătul din stînga scenei la un pas în spatele lui III)*:
Prin lupte mari, prin flacără și ceață...

PIONIER VI *(venind spre capătul din dreapta scenei la un pas în spatele lui IV)*:
răzbi această țară-n dimineață,

PIONIER VII *(venind spre capătul din stînga scenei la un pas în spatele lui V)*:
și nu vom da-o nopții înapoi!

PIONIER VIII *(venind spre capătul din dreapta scenei la un pas în spatele lui VI)*:
După-atîtea veacuri de urgie,

PIONIER IX *(venind spre capătul din stînga scenei la un pas în spatele lui VII)*:
Acest pămînt zîmbește liniștit,

PIONIER X *(venind spre capătul din dreapta scenei la un pas în spatele lui VIII)*:
Desferecat din lanțuri pe vecie,

PIONIER XI *(ocupînd centrul scenei din imediata apropiere a stemei)*:
Îmbujorat de marea bucurie

TOȚI: De a trăi un vis înfăptuit!

(Toți interpreții aflați deocamdată în scenă au format un nou unghi, orientat de această dată cu vîrful spre stemă și deschiderea brațelor spre public.)

PIONIER XII *(o fată apare din culise, din dreapta, și înaintează cu pași sprinteni spre I, ia flori din brațele lui, le azvîrle în sală spre spectatori, traversînd scena și recitînd)*:
La mulți ani, la marea sărbătoare,
țară dragă, țară muncitoare...

(XII își ocupă loc lîngă II)

Minerii

de VIOLETA ZAMFIRESCU

Cît de frumos ne-ntîmpină minerii!
Sînt primitori cum e întreaga țară
Și brazii-i știu, și pasărea ce zboară.
Și soarele, și-ntîia stea a serii.

Ei sînt scafandrii care-n abataje
Găsesc comori și știu să le ridice,
Să ni le-așeze lîngă rîu și spice,
Suind cîteva sute de etaje.

În ore cînd odihna și-o amînă,
În ore cînd departe sînt de soare,
Eu le-am văzut pe față și pe mînă
Lumina muncii lor cutezătoare.

Și brazii-i știu, și pasărea ce zboară,
Și soarele, și-ntîia stea a serii...
Cît de frumos ne-ntîmpină minerii!
Sînt primitori cum e întreaga țară!

PIONIER XIII *(un băiat, cu un buchet de flori în mîini, apare din culise din stînga și înaintează cu pași sprințari spre II și XII recitînd):*

La mulți ani, la marea sărbătoare...,

(Traversează scena de-a lungul rampei, în linie dreaptă, împărțind spectatorilor flori și recitînd.)

țară dragă, țară muncitoare...

(XIII își ocupă loc lîngă I)

PIONIER XIV și XV *(apar simultan din culise, unul din dreapta, celălalt din stînga, cu buchete de flori și cu pași sprințari se apropie XIV de XIII, XV de XII, recitînd într-un glas):*

La mulți ani, la marea sărbătoare...,

(Apoi traversînd scena, recită tot într-un glas împărțind amîndoi flori spectatorilor.)

țară dragă, țară muncitoare...

(Își ocupă amîndoi loc: XIV lîngă XIII, XV lîngă XII.)

PIONIER XVI *(de la locul lui de lîngă steagul unității. Arătînd și spre el, și spre pionierii din scenă, care acum sînt în număr de 16):*

16 ani acuma sînt
de cînd au zburat ca frunza-n vînt
și s-au dus de-aicea, puși pe goană
de popor — tîlharii cu coroană.

PIONIER II *(de la locul lui):*

Dusu-s-au, pe-un drum neînturnat,
și-a pătruns poporul în palat!

PIONIER III *(înaintează la nivelul lui XII):*

Ca Dunărea, ce bate-n poarta primăverii
cînd prind să-și pregătească năvoadele năierii,
cînd se destramă blana zăpezilor la munte

PIONIER IV *(înaintează la nivelul lui XIV):*

și o pornesc la vale izvoarele mărunte,
cînd vuietul mulțimii de vînturi și de valuri
parcă vestește vaste-mpliniri de idealuri,
sună întreaga țară, talaz lîngă talaz,
din marginile mării la culmile cu brazi,
răzbind în primăvară, ca Dunărea semeață,

PIONIER V *(recită înaintînd la nivelul lui IV):*

ne mai ședea în cale o namilă de gheață,
cu ochi de sticlă rece, lucind întunecat...

PIONIER VI *(recită înaintînd la nivelul lui III):*

Dar trebuia să intre poporul în palat...

PIONIER VII *(recită înaintînd la nivelul lui V):*

Să spună sub privirea strigoiului de noapte
pecețile de sînge din nouăsute șapte.

PIONIER VIII *(recită înaintînd la nivelul lui VI):*

Aminte să-i aducă de clopotul sirenei,
la Grivița-ntr-o iarnă...

PIONIER IX și X *(înaintează la nivelul celorlalți într-un glas):*

Doftanele, Lupenii,

PIONIER XI *(de la locul lui, din centrul scenei):*

tot șirul fără capăt al celor duși din viață
amar de ani, la semnul palatului de gheață,
cu ochii săi de sticlă sclipind întunecat...

PIONIER XIII *(de la locul lui):*

Da, trebuia să intre stăpînul în palat!

TOȚI: Da! trebuia să intre stăpînul în palat!

PIONIER XIV și XV *(de la locurile lor):*

La mulți ani, părinți și fii ai muncii!

PIONIER I *(de la locul lui):*

Voi, ce creșteți holdele și pruncii,
înălțați uzine și baraje...

PIONIER II *(de la locul lui):*

și-ați aprins luceafărul de strajă

PIONIER III *(de la locul lui):*

peste spice și păduri de sonde

PIONIER IV, V și VI *(de la locurile lor, într-un glas).*

peste fragede căpșoare blonde.

PIONIER VII, VIII, IX și X *(de la locurile lor într-un glas):*

Voi sînteți puterea fără moarte

PIONIER II *(de la locul lui):*

care poartă pururi mai departe

PIONIER I și II *(de la locurile lor, dar într-un glas):*

tot mai sus, cu brațele voinice
peste sonde și păduri și spice...

PIONIER XVI *(de la locul lui, de lîngă drapelul unității):*

Steag de muncitori și de țărani,
steagul celor 16 ani.

TOȚI *(înaintînd un pas și ajungînd la nivelul pionierului XVI):*

Steagul celor 16 ani!

(Cei de pe scenă împreună cu toată sala încep să cînte „Republică măreață vatră".)

Patriei

de RUSALIN MUREȘANU

Din fluiere și tulnice de fabrici
Te cîntă, țară, muncitorii harnici.
Și apele-n cascade printre brazi
Te cîntă cu lumină la Bicaz.

Ce Cosînzeană mîndră din povești
Toarce relon subțire-n Săvinești?
Și ce viteji au ridicat la mare
Înalte blocuri, pînă către soare?

Mîna voinică și frumoasă care-i
Făcînd să fiarbă fonta Hunedoarei?
Și care-i mîna tînără și zveltă
Dînd chip de carte trestiei din Deltă?

E mîna mea, a ta, a tuturora,
Ce prețuiește ziua, clipa, ora
Și veșnic cu puterea ei deplină
Te-nalță tot mai sus, către lumină!

Concert de pian

de VINTILA ORNARU

E un oraș sau tîrg? De unde!
E-un sat sadea, un sat pierdut
Parcă-n chimiru-acestui munte
Atît de 'nalt și de tăcut.

În sat chiar la cămin, acuș,
În sala plină de țărani,
Un pui de om, un țărănuș,
Își plimbă mîna pe-un pian.

Se-aud acorduri cu sfială.
Priviți pe scenă un moment!
O gheată mică pe pedală...
Apasă-acum atît de atent...

Și ochi cu multă bucurie
Îl urmăresc îndeaproape.
Străbunii lui de o vecie
Au dus doar turme să adape,

Au strîns în palma aspră bîta
Și-au spart pe cîmp, cu pumnul cepe...
Și-n vifore au stat atîta...
Dar viața lor prin el începe.

Pe-acest copil de îl asculți
Auzi o țară care crește.
Concertul lui de-aici, din munți,
C-un vast concert se împletește.

ÎN EXCURSIE

Am avut prilejul să răsfoiesc mai multe jurnale — ștafetă ale unor unități de pionieri din Oltenia. În filele lor este vorba de „Cunoașterea ținutului natal", o activitate tradițională îndrăgită în școli. Paginile scrise de mîini diferite, din orase și sate mereu altele, sînt împodobite cu desene frumos colorate, altele au fotografii cu imagini de pe meleagurile prin care aceste jurnale, date din mînă în mînă, și-au urmat drumul. Cîte fapte frumoase aflu aici, cîte nume de pionieri care fac cinste cravatei roșii, cîte noutăți interesante despre Oltenia socialistă, renăscută sub soarele Republicii!

Ștafeta scrisă te face să vezi cu ochii minții ca într-un film locurile prin care au trecut jurnalele. E un „film" al acestor plaiuri trezite la viață și lumină, „turnat" într-o formă originală.

Pionierii din comuna Cioroiu, de exemplu, arată că și ei au trimis în întreg raionul Caracal un album-ștafetă, asemănător jurnalelor de mai sus. Albumul lor a plecat doar cu trei fotografii din sat: o imagine a școlii noi, pionierii la plantat puieți și echipa lor de dansuri. S-a întors, în schimb, cu foile pline de imagini noi din drumul pe care albumul l-a parcurs.

„În iecare lună — notează „cronicarul" unei unități din Calafat —, în școala noastră se fac montaje cu fotografii tăiate din reviste și ziare despre regiunea noastră."

Multe file din jurnalele-ștafetă cuprind, după cum e și firesc, note de drum din vizitele, excursiile și drumețiile făcute de pionieri prin satele și orașele regiunii, pentru cunoașterea ținutului natal.

Pionierii Școlii de 8 ani nr. 10 din Craiova scriu despre vizita lor la Uzina „7 Noiembrie" din oraș. De la muncitorii uzinei au aflat că de aici au pornit în ultimii 11 ani spre ogoarele țării circa 130 000 de mașini și utilaje agricole.

Vorbind despre excursia organizată la Craiova, pionierii și școlarii din satul Bratovoești notează cît de mult le-au plăcut noul centru al orașului, blocurile noi ridicate aici, Teatrul național, Parcul poporului, Muzeul de artă și Muzeul „Procesul conducătorilor muncitorilor ceferiști și petroliști din iunie 1934". Cu aceiași emoție și interes au păsit în curtea Uzinelor „Electroputere", creație a regimului democrat-popular. Aici au văzut cum se montează noile locomotive Diesel și au aflat cu mîndrie că produsele acestor uzine se exportă azi în 14 țări.

Din jurnalele-ștafetă aflăm și alte lucruri interesante.

Despre comuna Poiana Mare, pionierii Școlii de 8 ani de aici scriu că în trecut era un sat cu oameni necăjiți, argați la un boier care la culesul viilor le punea țăranilor botnițe ca la cîini, să nu mănînce vreo boabă de strugure. Astăzi aici este o gospodărie colectivă bogată. Colectiviștii și-au construit în anii Republicii aproape 100 de case noi, cămin cultural și școală. Despre toate acestea pionierii au scris versuri pentru un program al brigăzii artistice:

„Satul nostru-ntinerește,
Parcă-ar fi într-o poveste..."

Copiii știu că-n țara noastră n-a fost întotdeauna la fel. Ei sînt dornici să cunoască și viața părinților. Între acțiunile tradiționale de cunoaștere a ținutului natal, pionierii din Ciupercenii Vechi povestesc în scris cum s-au gîndit să organizeze un jurnal vorbit intitulat: „Din trecutul istoric al comunei noastre". Au chemat la adunare un bătrîn colectivist. Acesta le-a povestit cît de grea era viața țăranilor odinioară, le-a vorbit despre Tudor Vladimirescu, dușmanul boierilor, care a trecut cu pandurii prin satul lor, să împartă dreptate. Le-a mai vorbit despre răscoala țăranilor, care s-au ridicat cu furcile și topoarele împotriva ciocoilor în acel neuitat an 1907. În partea a doua a adunării, cele povestite de bătrînul colectivist au fost completate de diafilmul „1907".

Aproape o lună de zile s-au pregătit pionierii și școlarii din Bucinești și Dănești pentru concursul „Să ne cunoaștem ținutul natal". Din filele jurnalului-ștafetă aflăm cum, pentru a cîștiga cît mai multe puncte, în afara manualelor de istorie și geografie, ei au citit volumul de reportaje „În țara banilor" de Ilie Purcaru, au studiat monografia „Craiova" și au vizionat filmul documentar „Pe drumurile Olteniei".

Filele jurnalului-ștafetă sînt pe terminate. N-am vrea să le închidem înainte de a citi și despre „O călătorie imaginară pe harta regiunii" care a avut loc la Școala medie nr. 3 din Craiova. La organizare a fost nevoie doar de o hartă punctată de becuri colorate în dreptul celor mai importante centre. Fiecare raion a fost reprezentat de cîte un pionier sau o pionieră îmbrăcați simbolic în frumoase costume populare. În timp ce se făcea prezentarea raionului, la amintirea unor centre importante se aprindea becul de pe hartă. Vorbind despre sondorii de la Țicleni sau Bîlteni se aprindeau becuri albastre, becurile roșii semnalizau întreprinderi importante create în anii regimului democrat-popular, ca: „Electroputere" — Craiova, Uzinele mecanice Turnu-Severin sau minele de la Rovinari, iar pentru Complexul de industrializare a lemnului de la Tg-Jiu sau pentru Combinatul alimentar „Oltenia" de la Podari ardeau becuri galbene.

Sînt doar cîteva exemple aflate în jurnalele-ștafetă ale pionierilor din Oltenia, exemple însă demne de a fi preluate și trecute și în programele de activitate ale altor unități și detașamente de pionieri din întreaga țară.

ȘT. IRIMESCU

PE SCURT

● **Pionierii și școlarii din comunele Bugiulești și Lăcusteni, raionul Oltețu, au pregătit pentru iernat 2 200 de pomi fructiferi, învelindu-le tulpinile cu hîrtie și paie.**

● **În raionul Caracal, pionierii și școlarii din comunele Amărăști, Bucinișu, Locusteni și Dobrotești au colectat peste 5 000 kg de fier vechi.**

● **Copiii din comunele Murgașu și Cordești, regiunea Oltenia, sînt de mare ajutor colectiviștilor. Ei au pregătit pentru tocat sute de kilograme de coceni de porumb care au fost însilozate pentru furajarea animalelor.**

CLUBUL MICILOR ZOOTEHNIȘTI

Pionierii unității îndrăgesc tot mai mult gospodăria noastră agricolă colectivă „Viață nouă". Pe măsura puterilor lor, ei dau o mînă de ajutor colectiviștilor. Unii au lucrat în timpul verii în grădina de zarzavat a gospodăriei, alții la culturile de cîmp, iar acum grupuri de pionieri din toate detașamentele unității ajută în timpul liber pe colectiviști la hrănirea și îngrijirea viteilor. Nu de mult a luat ființă în unitatea lor „Clubul micilor zootehniști".

Aici vin adeseori specialiștii gospodăriei și vorbesc pionierilor despre felul în care trebuie îngrijiți și hrăniți viteii pentru ca ei să se dezvolte, să crească sănătoși și puternici.

Tot mai mulți pionieri sînt atrași de activitatea „Clubului micilor zootehniști".

Colectivul de conducere al unității de pionieri, Școala de 8 ani din Romînești, reg. Ploiești

File de jurnal

...După o călătorie lungă, dar plăcută, seara, pe la ora 8, am ajuns la Brașov, unde am luat masa și am dormit.

A doua zi ne-am dus în excursie la Poiana Brașov. Acolo am făcut poze, am stat la iarbă verde, am adunat flori...

...După cîte am văzut, Sibiul este un oraș istoric. El este împărțit în două: „orașul de sus" și „orașul de jos". Aici am vizitat unul dintre cele mai mari muzee de artă din țară: „Bruckenthal"...

...În general orașul Arad este un oraș nou. Nou îl fac clădirile mari și frumoase, care cresc ca-n poveste de la o zi la alta... Dimineața am vizitat fabrica de vagoane, unde am stat de vorbă cu mulți muncitori, care ne-au povestit despre munca lor...

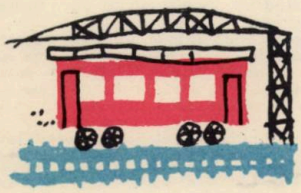

...Timișoara este unul dintre cele mai frumoase orașe ale țării. Aici, după ce am vizitat minunatul „Parc al trandafirilor", am vizitat fabrica de încălțăminte, care ne-a impresionat foarte mult.

...La Orșova ne-am plimbat cu vaporul pe Dunăre. Am văzut cum, la Cazane, Dunărea furioasă clocotea și se lupta cu stîncile.

...A doua zi dimineață, încet, încet, lăsasem în urmă și Dunărea, și munții, și dealurile cu sonde și ne apropiam de cîmpie. Pe cîmp vedeam secerători, combine, oameni. Fără să simțim, am ajuns la București. În gară ne așteptau părinții, cu buchete de flori.

Ce frumos a fost în excursie!

POPA VIRGINIA
clasa a VI-a D – Școala de 8 ani nr. 80—București

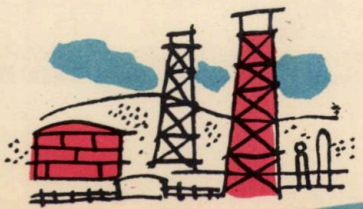

DIN DOUĂ UNITĂȚI DE PIONIERI DIN ORADEA

...detașamentele claselor V, VI B și VII E de la Școala de 8 ani nr. 8 se întrec pentru cea mai frumoasă clasă. Suporturile de flori lucrate de pionieri în orele de practică, împodobite cu plante verzi, dau un aspect vesel claselor. Cuierele sînt, de asemenea, reparate și vopsite. La plecare, clasele sînt lăsate curate, astfel că cei din schimbul următor le preiau în perfectă ordine.

Este greu de spus care dintre clase este mai frumoasă, fiindcă toate sînt bine îngrijite de pionieri.

LA ÎNVĂȚĂTURĂ

— Cum am putea face ca în clasa noastră fiecare copil să învețe bine? s-au întrebat cei dintr-a VI-a B, într-o adunare de detașament. Răspunsul l-au dat tot ei. S-a hotărît ca de îndată ce un pionier ia o notă proastă sau are o purtare nedisciplinată să se convoace o adunare fulger în care cel în cauză este aspru criticat pentru că n-a învățat. Colectivul nu este de loc îngăduitor. Pionierii îi cer să le spună cauza și să se îndrepte imediat. „Dacă ai voință, muncești și ești atent la ore, nu se poate să n-ai rezultate bune" — spun ei. Și, într-adevăr, în clasa a VI-a B mulți pionieri, în fața cerințelor colectivului, și-au îndreptat situația la învățătură. Experiența lor a fost preluată de detașamentul clasei a V-a și de cei dintr-a IV-a.

CARTEA DE ONOARE A DETAȘAMENTULUI

Nu de mult, detașamentul clasei a VI-a, pentru a ajuta la îmbunătățirea situației la învățătură, a alcătuit o carte de onoare a detașamentului. În paginile ei sînt puse fotografiile și numele fruntașilor care, prin purtarea lor, fac cinste detașamentului. Din cînd în cînd, în deschiderea adunărilor de detașament se citește despre pionierii care sînt trecuți în cartea de onoare.

DE CE AM REUȘIT?

Ne aflăm la Școala de 8 ani nr. 4. Președinta unității, Velicu Viviana, ne povestește despre felul cum au reușit pionierii să organizeze o acțiune frumoasă de strîngere a fierului vechi pe întreaga unitate.

— Am început prin a ne grupa pe clase, ca, de pildă, toate clasele a V-a la un loc, cele de-a VI-a la fel și așa mai departe. În curte am fixat un loc de depozitare a fierului pentru fiecare grupă de clase și l-am însemnat cu o placardă. Apoi o parte din pionieri au mers la căutarea fierului vechi și după ei au urmat cei care strîngeau. Fiecare pionier s-a străduit să aducă o cantitate cît mai mare. A fost o adevărată întrecere între grupele de clasă. S-au strîns, pe unitate, 6 200 kg de fier vechi. În frunte, cîștigătoarele întrecerii au fost clasele a VI-a.

Plecarea către centrul de colectare a fierului vechi a fost cu adevărat festivă. Cele cinci remorci încărcate cu fier vechi au trecut printre rînduri de pionieri care se bucurau și aplaudau. Această acțiune a rămas mult timp vie în inima noastră și o vom repeta.

ȘTIAȚI CĂ?

...detașamentele din clasele a VI-a B de la Școala de 8 ani nr.4 au adăugat în jurnalul lor două rubrici interesante: „Cu voi ne mîndrim", unde se trec numele pionierilor fruntași la învățătură și activitatea pionierească, și alta: „Ne place să muncim". Aici pionierii povestesc despre activitatea patriotică, despre îngrijirea grădinii din fața școlii, despre ajutorul dat colectiviștilor la strîngerea porumbului, despre strîngerea fierului vechi. Rubricile își merită numele.

TU PREȘEDINTE DE DETAȘAMENT, ȘTII?

La detașament s-au încheiat alegerile s-au întocmit programele de activități pionierești și s-au împărțit sarcinile. Cu timpul, președinții de detașamente sau unitate încep să cunoască toate amănuntele noii lor activități. Sînt totuși cîteva secrete importante pe care am vrea să le dezvăluim în rîndurile ce urmează.

Dacă ai fost ales în activ, fără îndoială, meriți felicitări, dar ia seama: nu te îngîmfa. Crezi că e ușor? Așa ar putea să pară la prima vedere. Poate că vei observa cum șușotesc cei din detașament: „Ia te uită, a și ridicat nasul, e președinte, mă rog". Asta, bineînțeles, te revoltă. Tu nu te-ai gîndit să te grozăvești cu ceva. Bagă totuși de seamă; nu cumva a apărut în glasul tău un ton prea autoritar? Nu ți se pare oare că toată lumea din jur trebuie să ți se supună? Dacă e așa, apoi acestea sînt primele semne ale îngîmfării.

E bine să știi să muncești, nu să ordoni. Orice ar face detașamentul, tu fii primul. Să zicem, de exemplu, că detașamentul se duce să curețe zăpada din fața școlii. Toată lumea muncește, doar președintele umblă de colo-colo și-i îndeamnă pe alții. — Manolescu, de ce stai? Petrescu, ia lopata! Se înțelege că pe un președinte care nu s-a ostenit cu nimic nu-l va respecta nimeni!

Ține minte că în detașament nu ești tu singur. În detașament sînt mulți pionieri în afară de tine și cînd ai ales o activitate gîndește-te să fie interesantă pentru toți și să participe cît mai mulți tovarăși de-ai tăi.

Mi s-a făcut odată cunoștință cu un președinte care proceda așa. El făcea desenele pentru gazeta de perete, își alegea rolurile principale în piesele care se pregăteau, era șeful echipei de sport și încă multe altele. L-am întrebat pe băiatul acela:

— De ce te apuci de toate de parcă ai fi zeul indian Șiva, despre care se spune că ar avea mai multe brațe?

„Zeul indian Șiva" se posomorî și spuse:

— Nimeni nu vrea să muncească.

— Dar ai rugat pe cineva să-ți dea o mînă de ajutor?

— Am rugat. „Bine — zic ei — vom face", dar parcă poți să-i aștepți?

Ia te uită ce nerăbdător e, nici să aștepte nu vrea!

Vezi, aici sînt prezente toate semnele îngîmfării. El este sigur că e cel mai bun pionier din detașament, că orice acțiune o va îndeplini mai bine ca oricine.

Tu, ca președinte de detașament, trebuie să ai grijă să se apuce de lucru azi unii pionieri, mîine să se alăture alții, iar cu timpul întreg detașamentul. Iar apoi, cînd detașamentul va fi fruntaș, are în fața lui importanta sarcină care e, de altfel, și a ta, ca președinte, de a da o mînă de ajutor și detașamentelor vecine să obțină rezultate bune.

E bine să nu ceri prea multe de la pionieri, dar ceea ce ceri, cere pînă la capăt. Nu-ți închipui însă că a pretinde înseamnă a zori. Ai observat, desigur, cazuri cînd cineva face doar un semn și toată lumea se grăbește să-i îndeplinească dorința. Altul, în schimb, tipă, bate din picioare, face gălăgie, fără ca nimeni să-i bage în seamă.

De ce se întîmplă așa?

Fiindcă nu are autoritate. Conducătorul care are autoritate știe să persevereze, să fie drept, cinstit și ferm, nu spune vorbe în vînt. Dar dacă spune ceva, apoi spune cu rost. Și toți pionierii îl iubesc și-l respectă. Dacă pionierii te-au ales președinte, caută să te porți în așa fel ca să le fii un bun conducător.

Privește în jur și ai să vezi că pretutindeni, în orice loc de muncă, acolo unde este răspunderea mai mare, munca mai grea, în frunte sînt comuniștii. Totdeauna fapta lor este exemplu pentru toți, sînt iubiți și respectați. Cu ei trebuie să tinzi și tu să te asemeni.

LA GOSPODĂRIE

Așadar, am pornit în excursie noi, pionierii clasei a VII-a de la Școala de 8 ani nr. 19 din București. Obiectivul nostru a fost G.A.S. Afumați, regiunea București. Credem, firește, că vă interesează să aflați cum arată gospodăria. În primul rînd, ogoarele ei nu le poți cuprinde cu ochii. Pe o suprafață imensă sînt culturi de furaje, iar în grajduri se află vaci din cele mai diferite specii.

— Profilul gospodăriei noastre este zootehnic, ne-a explicat tovarășul Drăcea Mihai, inginerul adjunct.

Apoi ne-a dus să vedem animalele gospodăriei, care, dat fiind că vremea era foarte frumoasă și călduroasă, făceau... plajă în țarcurile special amenajate.

— Iată, gospodăria are 400 de vaci. Fiecare dintre ele furnizează circa 40 litri de lapte pe zi, ne-a spus tovarășul inginer. Mai avem și 13 000 de porci, rasa York și Marele Alb. Astfel, dragi copii, noi furnizăm anual sute de mii de kilograme de carne, precum și peste un milion kilograme de lapte.

Și pentru că eram mirați tot el ne-a mai explicat: pentru a hrăni atîta mulțime de animale, vă dați seama cît furaj trebuie să pregătim, mai ales pentru iarnă. De aceea, 1 500 ha sînt cultivate numai cu porumb de sot.

Am trecut apoi pe la țarcurile viteilor. Erau atît de drăgălași! Colega noastră Nicolae Anda Maria a ținut să hrănească un viteluș cu ajutorul biberonului. Am vizitat apoi parcul de mașini agricole.

Și iată că, tot vizitînd gospodăria, am zărit niște dealuri foarte ciudate. Dealurile erau din furaje de înălțimea unui bloc cu 3 etaje. Între aceste dealuri se întindeau „podișuri" de aur: milioane de știuleți de porumb.

Ne-am luat rămas bun cu părere de rău de la gospodărie, de la muncitorii ei. Și nu ne-am putut opri să nu ne gîndim la miile de gospodării agricole colective și de stat, care dau patriei produse din ce în ce mai multe și mai bune.

Colectivul de conducere al detașamentului clasei a VII-a B, Școala de 8 ani nr. 19 din București

Plugușorul

Aho, aho, copii și frați,
Înc-o vorbă și mînați,
Înc-o vorbă gazde mari
Și pentru ceilalți școlari,
Cei cu note mari, cuminții,
Care-și bucură părinții,
Cei ce-s mulți ca iarba-n luncă,
Pionieri harnici la muncă,
Pentru ei urați flăcăi,
Să se-audă-n șapte văi,
hăi, hăi, hăi.

Anul nou cu sănătate
Și cu case-mbelșugate,
Bucuriile cu carul
S-aibă-n casă gospodarul.

An bogat la mic și mare
Profesori și profesoare,
Pionieri și pioniere,
Ia urați, măi, cu putere

Și pocniți din bici, fîrtați,
Plugușorul mi-l gătați,
Plugușor cu boi plăvani,
La anu' și la mulți ani.

de RODICA TOT